

NA HLUBINU

REVUE PRO VNITŘNÍ ŽIVOT

V OLOMOUCI 1933

OBSAH VIII. ROČNÍKU

- ANASTASIUS Prag., Capuc-Vašica: O velebnosti a slávě Panny Marie 172.
- BRAITO: Největší dar 22, Podobni Bohu 76, Účastníci svatosti Boží 129, Základ milosti 193, Milosti plná 257, Přátelství s Bohem 321, Podivuhodné působení milosti posvěcující v nás 380, Zdroj nadpřirozených zásluh 448, 556, Hranice duchovního vedení 499.
- CLAUDEL-BABLER: Pražské Jezulátko 593.
- DITTL: Význam a podstata svátostí 28, 166.
- DOUBRAVSKÝ: Konference bláznů 31, Nebezpečí popularity 149, Člověk nepřítel 230.
- DURYCH: Svatý Petr v Římě 9, Znamení lásky 111, Svědkové 173, Příklady závaznosti 262, Tygřice 274, Srovnání s Robinsonem 337, Z celého srdce 384, Představa a skutečnost 444, Horlivost klamná 509, Chléb vezdejší 567.
- DVOŘÁK: O svatém Václavu 535.
- FAITH: Eucharistické jesličky 574.
- FIDLUŠ-OSVALDOV: Smer k dobru 168.
- GILLIG: Minus 41.
- HABAŇ: Duchovní život 25, 79, 136, Očistiti se z hříchu 199, Očištění z všedního hříchu 328, Duchovní život 395, 559.
- HEJČL: Duchovní přijímání 65, Ježíš prostředníkem pravé náboženské osvěty 295.
Chvála kříže 180.
- Kapitoly z církevního práva 16, 105, 165, 222, 270, 349, 465, 564.
- KOLEK: Adorácia 98.
- KRLÍN: P. Karel Toman 144, Životem 176, 275, 334, 411, 483, 519, 589, Ze světa 219.
- KŘÍŽ: Bůh láska jest 402.
- MERRY DEL VAL: Litanie pokory 456.
- MIKULKA: Proč upadá moderní muž 357, 399, 466, 525.
- NOVAK: „Byl pak Barabáš lotr“ 405.
- PAPICA: Z nivy misíí 46, 93, 152, 216, 285, 332, 414, 529, 587.

- PECKA:** P. François de Clugny 14, Tajemství úsměvu 70, Samota 40, Hagiografové 204, 298, Pláč 330, P. Balthasar Alvarez 391, Mlčení 512, Tajemství chůze 562.
- REBAN:** Do Milostivého léta: Jsme opravdu vykoupeni! 233.
- ROZKOŠNÝ:** P. Kašpar Hillebrand T. J. 341.
- RUBÍN:** Východ slunce 289.
- SIMONIN:** Několik rysů duchovní podoby sv. Alberta Velikého 37, 100, Modlitba a obět 302, 344.
- Slova Otcova** 377, 441, 497, 553.
- SOUKUP:** Za hrobem 18, Stěhování duší 82, Mlčení mrtvých 132, Život mrtvých 196, Příbytky mrtvých 261, Očišťování mrtvých 325, Vědomosti zemřelých 387, Pomoc od zemřelých 452, Pomoc zemřelým 505, Blaženost zemřelých 570.
- SVOBODA:** K osobnosti Karla Sonnenscheina 211.
- ŠKRABAL:** Ústní podání a Písmo sv. 48, Duch Písma sv. 108, Pravda v Písmě sv. 161, Víra v knihy božského původu 208, Kanonické knihy 278, Evangelium 362, Evangelium podle sv. Matouše 460, 521.
- ŠPŮREK:** Skrze Něho a s Ním a v Něm 264, Pier Giorgio Frassati 578.
- THÉRY:** Hlavní rysy dominikánského učení o duchovním životě 114, 157, 225, 281, 352, 418, 474.
- VAŠEK:** Křesťanská dokonalost a sociální činnost 72.
- VESELÝ:** Ukrutný Herode 52, Svaté přijímání jako posvěcující prostředek 457, 537.
- ZEMAN:** Z Činy 237, Ze zápisníku misionářova 470, 516.
- ZIMA:** Sv. Jan Vianney, farář arský 1, Sv. Marketa Kortónská 86, Bl. Jan de la Salle 407, Sv. Ignác z Loyoly 480.
- ZÍTKO:** Revoluce a kláštery 532.
- PRACOVNA:** 54, 120, 181, 239, 306, 364, 425, 496, 542, 594.
- ŽEŇ:** 58, 122, 183, 247, 310, 368, 432, 490, 545, 596.
- PŘÍLOHA:** Dr. Jan Hejčl: Chléb s nebe 81—131.

SV. JAN VIANNEY – FARÁŘ ARSKÝ

Pozorujeme-li poněkud pokorněji dějiny lidstva na této zemi, musíme žasnouti nad tím, jak Bůh dovede i slabých lidí používat k svým službám a pro dílo jemu milé. Láska Boží, která jest pramenem nesmírné životní naděje a životního jasu, dovede vésti lidské duše, silné v ctnostech a horlivé v následování Kříže, aby byly světlem v temnotách. Dovede je ovládati tak, že z nich vyzařuje podivuhodná a jemná síla svatosti, dovede je pronikat tak, že se stávají apoštoly Nadpřirozena, jež je tolik třeba vnést do duchovního zmatení a zpovrchnění pozemského života.

Nadpřirozeno, jež jest sférou velikých, heroických duší, nalézajících smysl a plnost života jen v Bohu, toto Nadpřirozeno, jež boří iluze zvrácených politiků a vytváří oblasti duchovní jistoty a vnitřního klidu, potřebuje apoštolů v době, kdy jsou opuštěny všechny přímé cesty Boží Pravdy a lidé se potácejí po klikatých pěšinách ďáblovy lži. Tito apoštolové Nadpřirozena — to jsou ti *apoštolové posledních dob*, jež ve své úchvatné visi budoucích časů nakreslil blah. Ludvík Grignon z Montfortu, ti, kteří dávají národům živého Krista, ti, kteří výhni své lásky apoštolské, obětavé, nadšené a milosrdné spálí všechny nedostatky a všechny překážky satanovy. Apoštoly Nadpřirozena musí býti *kněží*, protože oni je mají přinášeti lidstvu, oni mají za ně bojovati a v něm jedině je skryt jejich veliký, věčný, svatý cíl.

Dějiny posledních dob vyzdvihující jednoho z těchto apoštolů Nadpřirozena a mluví o něm jako o člověku, který pochopil smysl své životní

cesty a který ve své nesmírné prostotě, skromnosti a pokoře ohromil svět.

V době, kdy Francie úpěla pod otrockým jhem otravné nevěry a racionalistického chvastounství, v době, kdy po celé francouzské zemi chrámy katolické Církve byly zavírány a kněží vypořádání a vyhazování z této země jako prašivé ovce, v té době nikdo netušil, že v synu rolníka Matěje Vianneye v Dardilly blízko Lyonu, jenž se narodil 8. května roku 1786 a pokřtěn byl na jméno Jan Marie, se rodí člověk, který jednou má převrátit Francii a vrátit jí zase Bohu, jemuž se odcizila. Nikdo netušil, že Jan Marie Vianney jako prostý farář v malém Arsu jednou bude slyšeti hříchy celé Francie, jež se bude utíkat k němu jako k poslu Božím a jež bude z jeho duchovní velikosti ssátí své mravní i duchovní obrození. Nikdo netušil ohromné hřivny, jež Bůh vložil do duše tohoto dítěte, protože nikdo nemohl proniknouti plány a úmysly Boží.

Ale Jan Marie Vianney rostl v Bohu. Prostředí, v němž byl vychován, ukazovalo směr jeho budoucí životní cesty a poskytlo mu první fond moudrosti Boží, kterou později tolik oplýval. Smysl pro modlitbu a láska k chudým byly první věci, jež si osvojil ve svém mládí od rodičů, a tak si dovedeme vysvětliti též onen podivuhodný fakt, že v době, kdy nad Francií ležel dusivý a černý mrak nevěry a racionalismu, rodí se světec, jehož hlas nezaniká ani po staletích a jehož život i dnes stává se pramenem mnohých mravních obrácení a četných konversí.

Jako školák Jan Vianney poznal opravdově strašlivý nedostatek francouzského kněžstva a hrůzu satanského řádění vládních orgánů, a tu po prvé vznítla se v něm jiskérka svatého povolání, jež se stále rozhořivala, posílena zvláště prvním sv. přijímáním, na něž mladého Vianneye připravil horlivý a vládou stále pronásledovaný kněz P. Groboz, jenž první pronikl hlubiny a po-

klady této mladé duše. A ta touha Vianneyeova po svatém kněžství, touha po obrození nevěrou udupané země francouzské — hnala jej na studie a do semináře, kam se s pomocí svého příznivce P. Balleye dostal. Jeho studium nebylo valné, ale jeho ctnosti byly úžasné. Bůh chtěl jasně a viditelně ukázati všem nadutcům vědy a povýšeným vzdělavcům, ohánějícím se trpytivými frázemi a lesklými slovy, že ctnostný život a hluboké proniknutí jeho věčné Pravdy je více potřebnější a užitečnější než laciné žvýkání zaprášených foliantů a odporné posérství pyšných obdivovatelů lživé, přehnané a prázdné vědy. Bůh chtěl zde celému světu podati důkaz, že pravé vědění spočívá především ve srovnávání se s jeho vůlí a v hlubokém, intensivním, soustředěném životě vnitřním, bez něhož vše je jen povrchní, nedokonalé, neužitečné. Bylo to silné argumentum ad hominem a Jan Marie Vianney měl je přinést světu. Nevynikal v theologii ani ve filosofii, všechny zkoušky dělal s hroznou trémou a často s nezdarem, ale zato vynikal v pokoře, která byla posilována jeho studijními neúspěchy, oddalujícími jeho vysvěcení na kněze; vynikal ve zbožnosti, v níž byl vzorem v semináři, a nade vše v lásce k bližním, i k těm, kteří se mu vysmívali a kteří mu ubližovali. A jeho houževnatost, úžasná píle a vnitřní vznícení překonalo konečně všechny překážky, takže 13. srpna roku 1815 v devětadvacátém roce svého věku byl vysvěcen na kněze. Již na konci svých studií theologických pozoroval úžasný rozvrat v semináři, strašlivé poměry politické a hroživé tažení nevěry po celé Francii. A tyto zkušenosti, které zocelovaly jeho pohled a probouzely jeho nadšení k apoštolské práci, odnášel si do kněžského života. A ač už byl vysvěcen, zakázali mu jeho představení, kteří tolik zabraňovali jeho vysvěcení, aby ještě zpovídál, dokud neprohloubí svých vědomostí z dogmatiky a morálky. Jak těžce zkoušel Bůh tohoto

kněze, ale jak zároveň ukázal nedostatečnost a ubohost lidí! Tomu, jehož slovo ve zpovědnicích jednou mělo se státi slovem života, tomu, jenž jednou jako zpovědník měl obracet Francii, zakázali udělovati svátost, již se nejlépe přetvořují duše, po jejichž spasení P. Vianney tolik toužil. Jako kaplan v Ecully, kde byl farářem jeho otcovský příznivec P. Balley, zdokonalil za vedení tohoto vzdělaného kněze své vědecké vzdělání a P. Balley byl první, kdo přijímal z rukou Vianneyových absoluci.

Po krátkém čase stal se P. Vianney farářem v Arsu. Jeho generální vikář, posílaje ho do této farnosti, řekl mu vzácná slova: „Je to malá farnost a nemilují v ní příliš Boha. Vneste tam lásku!“ A tato slova určila celý program Vianneyova působení. Vnesl lásku nejen do své farnosti, ale vnesl ji do celé Francie a vnesl ji do celého světa, protože hořela v něm mohutným požárem nekonečná láska Boží, z níž všechno tvořil, a jež v něm probudila světce.

Ars stal se ohniskem snah mladého faráře, jenž k němu přilnul a jenž mu věnoval všechny své síly, všechny své zkušenosti a všechnu svou apoštolskou horlivost, takže mohl nakonec říci: „Ars není již Arsem.“ Založil sirotčinec pro dívky, který mu, bohužel, později zrušili, ujal se malých dětí, navštěvoval své farníky, kázal a zpovídal. Jeho kázání, duchovní cvičení pro lid byla prostá, nevyumělkovaná, neestetická, ale bylo v nich jádro, byla v nich pravda, síla a život. Jeho slova dovedla hýbati mrtvými dušemi a tvrdými srdci, dovedla otevíratí nevěrou osleplé oči; umírajícím vracela život, skeptikům vracela víru a naději, lhostejným a vlašným dávala smysl pro pravdu a nadšení pro Boha.

„Víra tvořila veškero vědění faráře arského; jeho knihou byl Pán náš Ježíš Kristus. Moudrosti nehledal nikde, leč v Ježíši Kristu, v jeho smrti a v jeho kříži! . . . Slovo faráře z Arsu působilo

tím mocněji a bezpečněji, poněvadž kázal celou svou bytostí! Již pouhá jeho přítomnost byla zjevem pravdy. Ano, o něm mohlo se říci právem, že očima mluvil, a že by byl dojal a přesvědčil, i kdyby nebyl ani slova řekl. Viděl-li člověk ten bledý, kostnatý, průsvitný jeho obličej na kazatelně, slyšel-li, kterak ten jeho jasný, pronikavý, křiku podobný hlas zástupu posluchačů jednoduchým a všem srozumitelným způsobem vykládá vznesené myšlenky, tu domníval se viděti před sebou některou z oněch velikých postav biblických, které mluvily k lidem řečí proroků." Tak píše abbé Monnin.

Sv. farář arský chápal velmi hluboce a plně výši a velikost svého kněžství: „Vizte moc kněze! Kněz činí slovem svým z kousku chleba Boha!" Činí tu více, než kdyby svět stvořil.

„Kdybych potkal kněze a anděla, dříve bych pozdravil kněze a potom anděla. Tento jest přítelem Boha, ale kněz jest jeho zástupcem."

„Kněz není knězem pro sebe: neuděluje rozhrěšení sobě; nerozdává svátosti sobě. Není tu pro sebe, je zde pro vás. Po Bohu jest kněz vším." — Tak mluvil na kazatelně, utápěje svá slova v slzách a otevíraje velikosti svého srdce. Jeho zbraní, jeho posilou a jeho oporou byla *modlitba*. Ve svých kázáních často o ní mluvil: „Modlitba není nic jiného než spojení s Bohem. Kdo má čisté srdce a jest s Bohem spojen, ten cítí v sobě balzám, sladkost, jež plní rozkoší, světlo, jež všechny osvěcuje . . . Modlitba jest předtuchou nebe, výronem ráje. Nikdy nenechá nás bez příjemnosti. Jest medem, jenž teče do duše a všecko oslazuje. Bolesti se rozpouštějí za modlitby dobře konané jako sníh na slunci."

Nadpřirozeno působilo skrze něho mezi lidmi. Jeho život vnitřní byl životem v Bohu, životem lásky k Ježíši Ukřižovanému a k bližnímu, životem pokory, odříkání, modlitby. „Život vnitřní je koupelí lásky, v níž se duše ponořuje . . . Ztrácí

se úplně v lásce . . . Bůh drží člověka vniterného jako matka drží v rukou hlavu svého dítěte, aby ji zlíbala a zcelovala." To jsou jeho slova.

Miloval chudobu a nalézal v ní své štěstí. Rozdal vše, co měl a co mu různí dobrodinci darovali, chudým, nemocným a opuštěným a sám trpěl hlad a zimu ve svém pokoji. Jednou potkal žebráka, který se třásl zimou. Odešel za křoví, svlékl darované kalhoty a dal mu je. Jindy dal chudému člověku, s nímž se sešel, své punčochy a střevíce a sám šel domů bos.

Ve svém pokoji měl pěkné lůžko, ale nikdy na něm nespal. Bylo tam jen proto, aby zakryl svou tvrdost a přísnost k sobě samému, protože ve skutečnosti spal na tvrdém loži, upraveném z několika prken.

Měl mnoho těžkých překážek a zakoušel mnoho bolesti a zklamání. Jeho spolubratři jej prohlašovali za blázna, nadávali mu, pomlouvali ho, psali mu utrhačné a surové dopisy, žalovali na něho u představených. On na všechno mlčel a ve své pokoře dával jim za pravdu. A touto pokorou je odzbrojoval.

Když mu bylo nejhůře a když jeho podniky strádaly nedostatkem peněz, Bůh mu vždy pomohl a často byl to přímo zázrak, nad nímž i jeho kaplani zůstali v obdivu, tušíce svatost svého faráře.

Převrátil Ars — co ho to stálo námahy! — Probudil Francii a stal se duchovním otcem velkého množství lidí. Brzy k němu putovali lidé z celé Francie (a mezi nimi velmi mnoho inteligentů), prosíce ho o vyslyšení jejich vyznání hříchů a žádající o radu v četných životních těžkostech. Zpovídal ve dne i v noci a nikoho nezklamal. Papežský dekret o něm praví: „Obdržel od Boha moc a prazvláštní milost, aby přitahoval každého dne husté zástupy lidí do zpovědnice, a aby zachránil lidi propadlé neřesti . . . V tom tkvělo pravé jádro jeho činnosti.“

Dovedl pochopiti otázky a dovedl na ně dobře a vhodně odpověděti. Mnozí, kteří přišli k němu s úmyslem vyzpovídati se mu, když měli přikleknouti ke zpovědnici, ze studu a bázně chtěli odejít, byli přinuceni vlídností arského faráře a jeho laskavostí. Mnohým řekl hříchy, jež zapomněli vyznati, anebo jež úmyslně zamlčeli. Zpovědnice byla P. Vianneyovi nástrojem, jímž obracel duše. On nepotřeboval vycházet neustále ven ze sakristie, aby obrátil svou osadu (heslo, které se tolik líbí apoštolům dneška!), on naopak otevřel její dveře a jimi přitáhl ke své zpovědnici tisíce a tisíce duší. Přitáhl je svou laskavostí, svatostí a silou svého ducha, jež dovedla odzbrojovat sata- na i jeho služebníky. Bylo-li však třeba, dovedl jíti i mezi lid a rozuměl mu.

Jeho smrt byla úměrná jeho životu. Jak žil, tak zemřel 4. srpna 1859 (před několika dny ještě seděl ve zpovědnici!), uprostřed těch, kteří ho milovali pro jeho svatost a velikost, spojen s Ježíšem, kterého tolik miloval a kterému po celý svůj život sloužil, za pláče farníků, jejichž srdce si získal, vypustil svou krásnou a plodnou duší právě ve chvíli, kdy jeho kaplan P. Monnin modlil se nad ním modlitby za umírající, šeptaje bolestně: „Veniant illi obviam sancti angeli Dei et perducant eum in civitatem Dei Jerusalem.“

*

Přemýšlíme-li o životě tohoto velikého kněze, jehož dnes uctíváme na oltářích jako svatého, nemůžeme se zbaviti myšlenky, že skrze něho Bůh chtěl ukázati podstatu a velikost kněžství v době, kdy toho bylo nejvíce třeba a kdy úkol kněží byl strašlivě omezován. Svatý farář arský jest apotheosa kněžství. Jest apoštol Nadpřirozena, které v životě kněžském má největší význam a platnost, protože je pramenem opravdové práce apoštolské a zdrojem vnitřního soustředění a zocelení, jehož je k této práci tolik třeba.

A to jest něco, co chybí i dnešní době, a tento nedostatek stojí v cestě každé katolické akci jako těžký balvan. Nadpřirozeno ztratilo u dnešních lidí svůj význam a smysl. Místo vyšších pohnutek (dělám vše pro čest a slávu Boží a pro záchranu nesmrtelných duší!) dusíme se v nízkých osobních zájmech, jež jsou mnohdy tak titěrné a směšné. Místo abychom vytvářeli napřed v sobě, ve svém nitru, ve své duši Ježíše Krista a pak ho dávali duším, které po něm lačnějí a touží, ubíjíme všechny své duchovní síly tam, kde není naše místo a kde se mohou uplatnit jen prázdní chvastouni a směšní popularisátoři.

Svatý farář z Arsu mluví k nám i dnes. Mluví ke kněžím i k laikům. A je třeba slyšeti jeho jasný a zvučný hlas, odstíněný a zabarvený dálkami a výškami Nadpřirozena, kterým pronikl svůj život, je třeba čerpati od něho moudrost Boží, která v něm byla hojná a vyzařovala z něho po staletí, i dnes.

Když jeden kněz — tázaje se ho o radu, na níž P. Vianney tak krásně odpověděl — v úžasu zvolal: „Pane faráři, kde jste studoval teologii?“ tu ukázal tento prostý posmívaný, svými bratry zneuznávaný kněz na klekátko a tím bylo vysvětleno vše. Čerpal svou moudrost z Boha, pokorně o ni prosil ve svých modlitbách. A dostalo se mu jí, protože Bůh chtěl dokázati, že Osmero blahoslavenství, která se dají aplikovati na celý život arského faráře, jsou stále, i dnes, jedinou, přímou cestou k nebi.

Je třeba učiti se od svatého Jana Marie Vianneye, apoštola Nadpřirozena, z něhož a ze spojení s nímž trýská vnitřní život, životní vyrovnanost a duševní plodnost. Na svatém faráři arském se učíme chápati vznešenost a velikost kněžství, učíme se je ctít a milovat.

Václav Zima.

SVATÝ PETR V ŘÍMĚ

Je znám z pohlednic, z obrázků, z líčení v knihách i z vypravování výletníků. Má význam dvojí. Jednak je to stavba určité proslulosti, která má svědčiti o moci a vkusu papežů, jednak je to chrám. Člověk, který přijede do Říma z daleka, chce se po obtížích cesty potěšit nebo pobavit, ukojit zvědavost a ješitnost, chce něco vidět, o čem by mohl vyprávět ne bez určité chlouby, jako by měl na tom kladný podíl, těší se na překvapení či na to, že bude se moci kochati svým vlastním úsudkem o něčem, co přece jen není dáno každému viděti. Chrám svatého Petra je stavba veliká, rozsáhlá a velmi nákladná, což jednak jest o ní obecně známo, jednak lze to i předpokládati. A přece vzbuzuje dojem nestejný a většina lidí bývá ve svém očekávání zklamána, jako Řím často již způsobil mnohým lidem zklamání, které pak někdy bývalo nebezpečné a zhoubné.

V době mrakodrapů ze železa a betonu a různých technických vymožeností, nelze očekávat, aby stavba renaissanční, byť sebe větší, zůstala v rozměrech nepřekonána. Spravedlivě ocenit chrám svatého Petra jakožto dílo rukou lidských a umění či vkusu lidského není věc tak snadná, jak si ji představují třeba i sami znalci. Bylo by k tomu třeba dlouhého pobytu v Římě a důvěrnějšího poznání jak dějin papežů, tak i dějin lidstva. Tato stavba neukáže svou úplnou tvářnost tak rychle, jak se cestovatelům zdá. Je k tomu třeba poznati též ostatní Řím, ba ještě více. Přes to však nutno přiznati, že v dnešních dobách tato stavba svým hmotným provedením nepůsobí tak, jak by si cizí návštěvníci z různých důvodů přáli.

Již o Martinu Lutherovi se psalo, že návštěva Říma na něho měla neblahý vliv, jako by věci duchovní tam byly zcela utlačeny okázalou nádherou časnou. Něco podobného, třeba ne s tak

osudnými následky, děje se dosud denně. A tu nutno zpytovat, v čem jsou lidé zklamáni, co hledali a čeho nenalezli.

Umělecké provedení chrámu má sloužiti jen oslavě Boží a není neslušno, nalézá-li člověk potěšení a zábavu v tom, jak bylo tohoto cíle dosaženo; nelze tedy zazlívati turistům, že jezdí a chodí dívat se na velkolepé, vzácné či památné chrámy a prohlížejí si je zevně i uvnitř; též není neslušno srovnávat dojmy z jednotlivých míst a některému chrámu či dílu dávat po stránce umělecké přednost před jiným. Ovšem, je-li zájem cestovatelů či poutníků pouze o věci vnější, nutno jeho úsudek přijímat jako částečný a nespolehlivý.

Podstata takových zklamání bývá však nejčastěji v tom, že člověk místo oslavy Boží hledává v chrámu oslavu svoji. Toužívá po něčem, co by mu lichotilo a co by s jeho osobními zálibami souhlasilo. Obyčejně si toho nebývá úplně vědom. Zdá se mu, že vysoké zdi a věže povznášejí jeho mysl k nebi, ale ve skutečnosti si lichotí, jak jeho myšlenky samy jsou vysoké a vznešené, takže k takové vznešenosti a vysokosti jeho myšlenek se hodí jen vysoká a vznešená stavba, kdežto stavba méně vysoká a méně vznešená nebyla by jaksí vhodná, aby v ní mohl rozvíňovati a vystavovati své vysoké a vznešené myšlenky a city. Chce slyšeti krásný zpěv, aby si mohl v nejskrytějších místech srdce lichotiti, že ten krásný zpěv jest jen naznačením ještě krásnějšího zpěvu, jímž si ve svém nitru pěje člověk sám více k chvále své než k chvále Boží. Líbuje si v klidu, přítmi, chladu a tichu pod záminkou, že tak se duše může nejlépe soustředit k Bohu, ač si člověk často chce jen příjemně pohovět v malátnosti, což by ovšem samo o sobě nebylo zlé, ale snad ještě častěji chce toho využití k soustředění úsilí ke vzpomínkám a citům, které do chrámu patří nejméně. Chce viděti obřady, konané s přísnou pozorností,

aby se mohl obdivovati své přisnosti vlastní; chce viděti kněze a věřící, na jejichž tělesnosti bylo by zcela patrné nejhlubší umrtvení člověka světu, aby si mohl libovati zase jen ve své vlastní zdánlivé dokonalosti nebo aspoň schopnosti k duchovnímu životu.

Chrám, které jsou příliš zdařené vzhledem k žádosti lidských očí a smyslů, mohou býti nebezpečny. Člověku se pak může zdáti, že to jest nikoliv chrám Boží, nýbrž chrám jeho; že člověk je tu majitelem a pánem, kdežto Bůh jen vzácným hostem, který svou přítomností má jen zvyšovati lesk a slávu člověka.

Ti, kteří hledají a nenalézají naplnění svých představ o umění, nádheře, přepychu a vnější vznešenosti, nejsou ovšem ani zdaleka v takovém nebezpečí, jako ti, kteří přicházejí hledat poklady duchovní, chtějíce se v nich sami vzhlížeti.

V chrámě je třeba horko a dusno, takže i člověk sedící se potí a špatně se mu dýchá a tu nějaký duchovní, oblečený nejen ve své šaty, ale i ve dvojité roucho obřadní, ovívá se šátkem a utírá si pot; takový pozorovatel přísný by raději viděl kněze bez tělesného citu, podobného fakiru nebo umrlci, aby si mohl mysliti, že takový kněz naprosto umrtvený, dobře se hodí k jeho představě o vlastní touze po vlastní oběti a vlastním umrtvení. Všecko, co vyniká duchem, milostí, ctností, mocí a slávou, lze totiž považovati za svůj vlastní obraz, neboť dychtivost ješitnosti jest bezmezná. Proto člověk takto dychtící s opovržením pohlíží na všecko, v čem nenalézá obraz své vlastní ušlechtilosti a svého vlastního vkusu. Uráží to pohled na nedokonalý obraz, na nepřiměřenou ozdobu, na lidi, kteří z různých a mnohdy i velmi spravedlivých příčin se nepohybují a netváří tak, jak by se to hodilo pro divadlo, jehož si takový člověk přeje. Uráží ho pohled na lidi nevědomé, ostýchavé, rozpačité, kteří mu kazí iluse, uráží ho nehudební a necvičený hlas,

nemotornost těl a pohybů, přecházení lidí, nedostatek ticha, klidu, přítmí, hlasitá modlitba, jejíž věty nezapadají právě zcela vhodně do jeho vlastního rozpoložení a jiné podobné věci. A což, když se stane, že takový přísný pozorovatel opravdu zjistí něco, co obecně nelze schvalovati, třebaš nějakou nedbalost, povrchnost nebo nesusouředitelnost některého kněze nebo klerika — pak ovšem pohoršení se mění v pocit vlastní vítězoslávy: hle, jak jsem lačen spravedlnosti a ctnosti a jak musím krutě trpět!

Toto byť snad ne vždy zcela jasné vědomí své vlastní ušlechtilosti a dobroty bylo zdrojem a základem všech bludařstev, rozkolů, zmatků a neposlušností a příčinou mnohých neštěstí, odpadů, krveprolití a loupežných válek. Člověk sice říká: Bože, buď milostiv mně hříšnému! Ale myslí si: Hle, jak jsem dokonalý a jak se andělé radují, když uprostřed lidí domýšlivých a lhostejných tady tak pěstují pokoru a kajícnost. A ten člověk si to třebaš ani nedomyslí sám, ale za něho či v něm si to domyslí skrytý duch lži.

Člověče, který se tváříš, jako bys mohl zbořiti chrám tento, poněvadž se ti zdá, že ti nevyhovuje, a ve třech dnech jej zas vzdělati tak, že by všechny tvé rozkoše tím byly dovršeny, přestaň uvažovat, neměl-li tento chrám býti postaven v jiném slohu, není-li vhodno přemístiti obrazy a sochy a přemalovati nápisy, přestaň truchliti nad tím, že tak málo věcí ti zde lichotí, a pojd' k svatému Petru! Je skryt, nic tam neuvidíš, jen množství hořících svíc a ty se ti budou zdát zbytečny, a chodí tam turisté, jimž průvodčí říkají všelicos v cizích jazycích, což zcela jistě bude tvé ušlechtilé myšlenky rušit a tebe zarmucovat. Ale není to hřích, chtějí-li turisté něco viděti a slyšet, a není to hřích, chtějí-li si průvodčí vydělat na chléb pro sebe a pro své rodiny; není to hřích, neboť jest možno, že ti turisté svou světskou zvědavostí a ti průvodčí svým výkladem lépe Bohu

slouží než ty svými vznešenými myšlenkami a ušlechtilými city. A snad jejich zásluhou největší jest právě to, že svým přecházením a povídáním ztěžují nebo i znemožňují, aby sis tu mohl hověti ve svých citech jako v lóži neřesti.

Dal totiž papež Kliment V. na sněmu roku 1311 až 1312 zavrhnouti bludy begardů a bekyní, které byly starší a ještě mnohem důkladnější než tyto bludy tvoje. Ti totiž říkali (viz článek 4), že „člověk může takové krajní blaženosti podle všech stupňů dokonalosti již v přítomnosti dosáhnouti, jaké nabude v blaženosti posmrtné“. A šli ještě dále, tvrdíce, podle článku 8, že „při pozdvihování těla Ježíše Krista nemají vstávat nebo mu úctu prokazovati, poněvadž by to byla od nich nedokonalost, kdyby s čistoty a výše svého rozjímání tak sestoupili, aby mysli na tajemství, či svátost Eucharistie, či na utrpení lidské přirozenosti Kristovy“.

Proto vytáhni raději kapesník, ovívej se a utři si pot; nechceš-li, nemusíš. Ale pojd a klekni si tady na ten stupeň u zábradlí svatého Petra. Bude tam chodit tolik turistů, že se budeš obávat, že ti vlezou až na ramena, a budou ovšem mluvit. Ale co ti po tom? Nezlob se na ně, a můžeš-li, pomodli se i za ně, aby zdrávi domů se vrátili a aby svatý Petr byl milostiv jim i jejich rodinám, aby jim schoval své dary, až přijdou domů, poněvadž by je cestou mohli ztratit. Ano, bylo by dobře, kdyby ti vlezli až na záda. Vždyť nechtěj pohodlí, ticho, samotu, chlad, vůně, barvy a podobnosti. Vždyť by bylo lépe, kdyby z toho stupně vyčnívaly trny, hroty, sklo a hřebíky, pak by to byl stupeň, na kterém by se klečelo nejlépe; a bylo by třeba i dŭtek, políčků a ran. To tady také není. Nepohoršuje tě také tento nedostatek?

Ach, tyto věci vzal za nás na sebe náš Spasitel!

Jaroslav Durvch.

P. FRANCOIS DE CLUGNY

Máme starou rytinu zobrazující P. Clugnyho. Kulatá hlava, pokrytá černou, přiléhavou čepicí, nesmírně vypouklé a příliš vysoké čelo, černé, veliké, k zemi pohlížející oči, nos kornoutovitě se šířící k odulému, řídkým vousem porostlému rtu, ústa široká a jaksi nepravidelná, brada žádná, lice začernalé zanedbaným strništěm vousů — toť portret P. Clugnyho, kněze z kongregace Oratoria.

Rytec si asi nebyl jist úspěchem tohoto obrazu a proto se pojistil proti uštěpačné kritice umělým šestiverším, které je napsáno na podstavci portretu.

V překladu zní asi takto:

Z vzácného rodu byl: prospíval v ctnostech svých,
knězem byl věrným, jak žádá Boží čest a sláva,
pozvedal něžně, koho zkušil hřích,
chudým byl otcem, nevinných hájil práva,
apoštol, když kázal, žertva, když u oltáře stál —
tak světec tento doopravdy vypadal.
To jest jeho pravý obraz. Nechtějte věděti více.

Ten portret sám by ho ovšem sotva zachránil před úplným zapomněním. Zachránily ho tři knížky, které královský knihař svázal do červeného maroquinu: „Pobožnost hříšníků“, „Příručka hříšníků“, „O modlitbě hříšníků“, vydané koncem sedmnáctého věku.

A nebýti H. Bremonda sotva bychom co věděli o těch knížkách.

Clugny psal pro hříšníky, ne pro dokonalé. Hřích je ohavnost, ovšem, ale nic nemá býti hříšníku tak příjemno jako tíha hříchu. Hřích je výsledek naší špatnosti, ale tíha hříchu je plod Boží dobroty. Jsme-li v hříchu, jsme bez naděje. Pociťme-li tíhu hříchu, stane-li se nám hřích břemenem nesnesitelným, netřeba již zoufati.

Špatně si počíná, kdo usiluje rychle svrhnouti tíhu hříchu. Mnohý se zpovídá, aby se zbavil výčitek, aby našel ztracený klid. Clugny se obává, že tak činí spíše ze sebelásky než z opravdové nenávisti k hříchu.

Svatý Petr zhřešiv neběžel hned, aby se vrhl Spasiteli k nohám, neodvažoval se hned prositi za odpuštění týmž jazykem, jímž zapřel Mistra. Šel a plakal hoře.

Clugny si přeje odkladu, ne dlouhého, ale kratičkého, mezi hříchem a vyznáním. Neporoučí tak, ale doporučí. Je dobré dopřáti duši času, aby v pokoře nesla a cítila stav hříchu. Církev sice zkrátila dobu pokání, jež ukládala kdysi velikým hříšníkům, ale nemůže prominouti hříšníku pocit hříchu: jinak by se pokání mohlo zdáti hrou a rozhrěšení něčím půvabným.

Je nesprávné a zvrácené, když někdo z hříšníka hned se chce státí světcem, nechtěje býti kajícím. Někdo sotva se obrátí, už si hraje na svatého, už usiluje o dokonalost, přežvykuje veliká slova vznešené zbožnosti, prchá do samoty a koná skutky mrtvení. To vše vede jen k pýše.

Hříšník, když se obrátí, ať se nepachtí po zvláštnostech duchovního života. Ať nechodí do kláštera. Shnilých hrušek nikdo nenabízí králi. Počká raději, až narostou nové.

Ať nic neobyčejného nedělá. Stačí, říkají-li, že je hříšník.

Některé děti, když něco vyvedou, přicházejí hned odprositi otce; sotva jest jim odpuštěno, už je slyšet, jak se smějí a jak skotačí, jako by před chvílí nebyly ani plakaly. A jiné, chybí-li nebo jsou-li potrestány, rmoutí a stydí se tak, že jich nelze rozveseliti. Všecky sladkosti nechávají jiným a nežádají nic. Chce-li je otec potěšiti nebo pohladiti, zarmucuje je to dvojnásob — a po takovém projevu něžnosti se nijak neumenšuje ani jejich lítost ani jejich stud.

Aplikace je snadná; Clugny si přeje, aby chom

v poměru k Bohu se podobali ne prvním, ale druhým dětem.

V pravidlech Clugnyho není ovšem nic neomylného a nic naprostého. Píše je pro hříšníky. Všecky činy, jimiž se projevuje stav a tíha hříchu, jsou dobré. Pyšné a zlé, které tomu stavu odporují. Zdánlivě žádá od nás příliš mnoho, když nás strká zpět do naší stoky a zdánlivě zapovídá cestu k dokonalosti.

Zůstaňme jen, jak se patří ve stavu hříšnickém, radí, jednejme se sebou jako s hříšníky a chovejme se jako hříšníci. Dovedeme-li věrně žít jako hříšníci, odvažují se tvrdit, že jistě zemřeme jako světci.

Dominik Pecka.

KAPITOLY Z CÍRKEVNÍHO PRÁVA*

I.

O školách.

Kán. 1372. — § 1. Všichni věřící od dětství tak mají býti vychováni, aby jim nejen nebylo předkládáno, co by odporovalo katolickému náboženství a počestným mravům, nýbrž obzvláštní místo ať zaujímá vyučování náboženství a mravouky.

§ 2. Nejen rodiče podle kánonu 1113, nýbrž i všichni ti, kdož jsou na jejich místě, mají právo a velmi vážnou povinnost starati se o křesťanskou výchovu dětí.

Kán. 1373. — § 1. V kterékoliv obecné škole děti podle jejich věku ať jsou vychovávány v náboženství.

§ 2. Mládež, která chodí do středních a vyšších škol, budiž v míře daleko větší vzdělávána v nauce náboženské a místní Ordináři ať se starají,

* V církevním právu jsou statě, jež zajímají všechny katolíky. Měli by je znáti. Proto přeložíme v každém čísle nějaký úsek. Překlad pořídil JUC. Karel Horalík.

aby tak činili kněží, vynikající horlivostí a učestností.

Kán. 1374. — Katolické děti ať nenavštěvují školy nekatolické, neutrální, smíšené, které jsou totiž otevřeny nekatolíkům. Avšak jen místní Ordinář pak má rozhodnouti podle ustanovení instrukcí Apoštolské stolice, v jakých okolnostech a za jakých záruk by se mohlo trpěti, aby takové školy byly navštěvovány, aby se zamezilo nebezpečí zkázy.

Kán. 1375. — Církev má právo zakládati školy kteréhokoliv oboru, nejen obecné, nýbrž i střední a vyšší.

Kán. 1376. — § 1. Zřízení katolické university, nebo fakulty podle církevního práva jest vyhraženo Apoštolské stolici.

§ 2. Universita, nebo katolická fakulta, i kterékoliv řeholi svěřená, musí míti své statuty, schválené Apoštolskou stolici.

Kán. 1377. — Nikdo nemůže udělovati akademické tituly, které mají míti kanonický účinek v Církvi, leč z oprávnění uděleného Apoštolskou stolici.

Kán. 1378. — Doktoři řádně promovaní mají právo, mimo posvátné úkony, nositi prsten i s kamenem, doktorský biret, mimo to, podle úsudku Ordináře, těm, kteří by nabyli titulu, nebo licence, jest dávatí přednost před ostatními rovnými při obsazování kterýchkoliv úřadů a beneficí, při pevném zachování předpisů posvátných kánonů.

Kán. 1379. — § 1. Není-li katolických škol, ať obecných, ať středních, podle nařízení kánonu 1373, obzvláště místní Ordináři mají se starati, aby byly zakládány.

§ 2. Stejně tak, nejsou-li veřejné university vedeny učením a smýšlením katolickým, jest přáním, aby v národě, nebo v zemi byla založena katolická universita.

§ 3. Věřící ať neopomíjejí pomáhati podle svých

sil při zakládání a udržování katolických škol.

Kán. 1380. — Přejeme si, aby místní Ordináři podle svého rozumného úsudku, posílali duchovní, vynikající zbožností a nadáním na studie na některou universitu, nebo fakultu, založenou, nebo schválenou Církví, aby tam dovršili studia, zvláště filosofie a církevního práva, a aby dosáhli akademických titulů.

Kán. 1381. — § 1. Náboženské vyučování mládeže na jakýchkoliv školách jest podroběno autoritě a doзору Církve.

§ 2. Místní Ordináři mají právo a povinnost bdít nad tím, aby na jakýchkoliv školách jejich území se ničemu neučilo proti víře, nebo mravům, nebo něco podobného se nedálo.

§ 3. Stejně tak oni mají právo schvalovati učitele náboženství a učebnice; taktéž mají právo vyžadovati, aby byli, jak učitelé, tak knihy odstraněni v zájmu náboženství a mravů.

Kán. 1382. — Místní Ordináři buď sami, nebo skrze jiné, mohou visitovati kterékoliv školy, oratoře, zotavovny, útulky atd., v tom, co se týká náboženské a mravní výchovy; z této visitace nejsou vyňaty školy kterýchkoliv řeholníků, leč by se jednalo o vnitřní školy řehole exemptní pro ty, již složili sliby.

Kán. 1383. — Při náboženské výchově chovanců nějaké koleje budiž zachován předpis kánonu 891.

Kán. 1113.— Rodiče mají velmi vážnou povinnost starati se podle svých sil o náboženskou a mravní výchovu svých dětí, stejně tak o výchovu tělesnou a občanskou a také mají pečovati o jejich časné dobro.

ZA HROBEM

Pražský universitní profesor Em. Rádl končil roku 1931 jednu svou přednášku takto: „Jest nej-

vých pravděpodobné, že člověk jest pouze posledním stupněm v předlouhé historii života a světa. Délka života všeho lidstva dohromady není historií vesmíru skoro nic. Tento člověk však se staví proti celému světu s jistotou, kterou všichni v sobě cítíme, rozhoduje o událostech tohoto světa, dnešního, jako minulého, zdali jsou správné, mravné, či nic, jako by byl soudcem nade vším. Soudce však jest vyšší pán, než souzený. Odkud máme toto právo, stavěti se nad tento svět, jako jeho pání? A přece všichni víme, že jsme, a máme býti pány přírody, svého těla, svých zvyků, pány všeho toho, co se za miliony let na světě vytvořilo. Na tuto otázku vývojové teorie odpovědi nedávají" Teorie totiž, které tvrdí, bez důkazů, že v člověku není nic, co by nebylo povstalo ze země vývojem dlouhým přes čtyři miliardy let.

Nedávají odpovědi na tuto otázku, nedávají odpovědi ani na jinou otázku, proč člověk má tak houževnaté přesvědčení, že pro člověka jest život i za jeho hrobem. Neboť ty dvě otázky jsou vlastně jedna otázka a jedna odpověď. Proto se člověk cítí pánem a soudcem všeho, protože se v něm hlásí k životu a ke svým právům něco, čeho nelze umlčeti a co jest více a výše, než miliardy let vývoje úžasných sil přírodních. A ježto právě svou povýšeností si to osobuje právo panování, souzení a rozhodování, nemůže to sdíleti osud onoho ovládaného a souzeného; že totiž po dokonaném rozvoji to zmizí, zemře, ztratí se ve vírech toho, o čem rozhodovalo a nad čím se cítilo pánem. Jako je přírodním přesvědčením člověka tato povýšenost, tak jest i přírodním pudem toto přesvědčení o nesmrtelnosti. Člověk bude žítí dále, ve své rázovité osobitosti, jak vyspěla vývojem několika desítek let.

Důkazy? Dokazujeme, že člověk má schopnost řeči? Nebo že má něco podstatně jiného nežli bylina a zvíře? Řekneme prostě: kde je člověk, všu-

de je to; tedy je to přírodní dar, přírodní složka člověka. Přírodou pak jsou dány člověku jen skutečnosti, nikoli přeludy. Právě tak sám o sobě dostatečným je důkaz o skutečnosti záhrobního života, zjistí-li se, že kde jest člověk a kde byl člověk, všude že bylo přesvědčení o skutečnosti života člověka i za hrobem. Zjištěno je to vědeckými prostředky dokonale bez mezer. Zbožný Ind a smyslný mohamedán, jemný Řek a pozemský Říman, hrubý Germán a měkký Slovan, vážný Indián a věčný tanečník Jižních Ostrovů, bezstarostný Negr a zasmušilý Austrálec, všichni mají za samozřejmou věc život za hrobem. Nejen na všech místech a u všech lidských plemen, nýbrž i v každé době v dějinách i před dějinami jest vědecky osvědčené přesvědčení o životě člověka za hrobem. Kdybychom neměli svědků jiných, než hroby s mrtvolami pečlivě opatřenými vším, čeho potřebuje živý člověk, pokrm, náradím a třebas i služebnictvem, věděli bychom dosti. Neboť v dobách nejstarších nemáme vůbec jiných hrobů, nežli tak opatřených. Máme však i jiné důkazy všeobecnosti přesvědčení o životě za hrobem; vypravování, písně a obřady, jež nepřetržitě lze sledovati zpět až na nejzazší hranice nynějších možností vědy. Je tedy člověku dáno s nutností a jistotou přírodního zákona přesvědčení o životě za hrobem, stejně jako jest mu dána řeč a mysl, zásady řeči a myšlení. Musí býti život za hrobem, protože příroda neklame ve věcech, které dává bytostem přírodním vždy a všude; vždy a všude jim odpovídá skutečnost, ke které směřují svou povahou a svým rázem.

Přesvědčení o životě za hrobem ve své všeobecnosti má i druhou věc. Přesvědčení o shledání lidí za hrobem. Žádná číře pozemská věda, žádný číře lidský důkaz nemůže o důvodu shledání přesvědčiti. To přesvědčení je skutečností tak všeobecnou časově a místně, jako přesvědčení o životě člověka za hrobem, o nesmrtel-

nosti. Jako mohutný strom, svými hluboko v půdě lidské bytosti zapuštěnými kořeny jest přesvědčení o nesmrtnosti. A jako vždy zelený břečtan jest přesvědčen o shledání lidí za hrobem. Jako pud k životu a k výživě, tak silné je toto přesvědčení v lidstvu. Proto i tu platí s nutností přírodního zákona: musí býti shledání za hrobem. Tak jako i bez důkazů jest Bůh, protože prostě musí býti.

Od počátku byli lidé přesvědčeni, že Bůh jest, a čas od času se proti zdvihly bouře odporu. Ale marně, neodstranil nikdo Boha ani víru v něho. Bylo možné člověka a velkou část lidí zastrašiti, oslepiti, ale slunce přesvědčení se vždy prodralo přes všechny mraky, kterými byl zahalen zrak člověka a vyhouplо se nad všechny hory, které mu byly nastaveny do cesty. Tak jest i s přesvědčením o životě za hrobem. Dokud bude jeden člověk na zemi, bude se těšiti, že se za hrobem shledá s těmi, kteří jej předešli.

Roku 1918, hodinu před popravou, na kterou jej vedli bolševici, psal ruský šlechtic své ženě: „... a potom, Bohu díky, potom člověk již necítí nic, všechno zlé je pryč, a procitne někde, kde je shledání. Táňo, jen kdybych to věděl jistě...“ Přesvědčení o záhrobním životě člověka i o vzájemném shledání zůstalo v lidstvu. Ale, jako kolem všech tak základních součástí lidského myšlení, též kolem tohoto obojího přesvědčení bujely květy fantastických barev omylů, uměle vypěstovaných lidskými slabostmi a jejich následky; zastínily vlastní, čistý, ve své ryzí kráse nejdokonalejší květ ryzí pravdy o životě posmrtném a o shledání za hrobem. „Jen kdybych to věděl jistě...“ zůstalo palčivě bolavým místem v duších, jimž byl zakryt čistý květ neporušené pravdy. Komu s božskou jistotou nesvítí ryzí a ve své ryzosti prosté světlo křesťanské víry, neví si snadno rady mezi tolika pestře měnivými výkvěty fantasmie na kořeni přesvědčení o životě a

shledání za hrobem. Jsou to jednoduchá slova Božího zjevení: „věřím v život věčný“ — „neodejdeš odtud, dokud nezaplátíš posledního penízku“ (evangelium Mat. 5) — slova téhož evangelia (25) o „věčném ohni“ za nešlechtný život, a „držení království“, připraveném životu spravedlivému. Jsou tu fantastické květy o stěhování duší, o životě za hrobem zcela jako před hrobem, o libovolném potulování za hrobem a besedování s lidmi na zemi na jejich pokyn. Jsou mezi věřícím lidem fantastické názory o životě a utrpení duší za hrobem před věčným štěstím.

Účelem článků této řady jest ukázati čistý květ víry v jeho nezkalené kráse. Aby se jasně viděly všechny podrobnosti víry o životě za hrobem; aby se vidělo též, co jest možné a co není možné v lidských dohadách.

P. Em. Soukup O. P.

NEJVĚTŠÍ DAR

(Kurs o milosti. 1.)

Přišla mi s ní veškerá dobra . . . nesmírný poklad pro lidi, a ti, kteří ho užili, stali se účastní přátelství Božího. (Sap. VII. 14.) Tato slova platí o Věčné Moudrosti, která se dává lidem, ale platí to především o milosti, jež s sebou do duše lidské přivádí i účast na Moudrosti Boží. Proto, když chtěl ukázati sv. Jan bohatství Krista, který přišel ve zdánlivé chudobě na svět, takže odrážela lidi tohoto světa, praví, že byl plný milosti a pravdy. Sv. apoštol Pavel neunavně přeje této milosti svým věřícím, když nescíslněkrátě za svých epištol, a jistě také podle toho i při svých kázáních přál: Milost Pána našeho Ježíše Krista.

Ujasněme si nejprve pojem milosti. Nejprve znamená dobrotu a lásku. Pak znamená zalíbení této lásky. Konečně, Bůh se nespokojuje tím, že člověku prokázal svou lásku když mu dal lidskou přirozenost, nýbrž ještě tuto lidskou přirozenost

pozvedl a obohatil nadpřirozenou účastí na své přirozenosti božské a na svém božském životě. Milost nadpřirozená ve vlastním slova smyslu znamená to, co nepatří k pojmu člověka, jest to milost našeho dětství Božího. Na ně nemáme nejmenšího práva. Nemáme sice práva na nic, ale, když nás Bůh stvořil, přece jenom můžeme od něho žádati, aby se o nás staral, kdežto milost, kterou se stáváme dětmi Božími, jest taková, že se člověk sám ze sebe ani nemohl odvážiti tušiti ji, natož žádati. Neboť Bůh nemůže sám nikoho stvořiti, jemuž by tato milost byla přirozenou, jemuž by bylo přirozeno míti účast na přirozenosti Boží. Toto povolání za děti Boží jest opravdové vyvolení, něco skutečně mimo právo a přirozenost, jak to jasně naznačuje slovo nadpřirozené. Z pouhé lásky, bez jakéhokoliv závazku učinil nás svými dětmi, duši naši učinil svou nevěstou, přítelkyní.

Jsme vděčni koncilu tridentskému a katechismu římskému, že se tak jasně prohlásili proti protestantství, že milost jest více než jenom pouhé odpuštění, více jistě než pouhé odpuštění vnější. Milost Páně jest něčím vnitřním, něčím, co dokonale přetvořuje duši a celou bytost naši. Kdyby jenom milost Kristova přehodila přes nás plášť, bylo by nám, jako středověkým zločincům, kteří prý bývali někdy v hladomornách přikováni k mrtvolám svých předchůdců, takže všude za sebou vlekli mrtvolu druhovu. Tak bychom i my stále vlekli s sebou mrtvolu pokažené přirozenosti. Kdo jenom na venek jest vykoupen a ne doma uvnitř, jest dále otrokem, není svobodný a není vykoupený.

Tajemství milosti jest tajemstvím tak těžkým, jako vznešeným. Málo se o něm káže, protože prý to lidé těžko chápou. Ale sv. papež Lev praví: Ačkoliv je to těžké tajemství, přece nesmíme proto odpírati zde věřícím službu slova. Právě proto, že je to těžký předmět, pomáhá nám při

něm Pán . . . , protože všechno, co lze o něm říci, jest málo . . .

Nesmírné a svaté tajemství, protože nejprve stálo Ježíše Krista nesmírně mnoho. Všechna jeho láska, jeho prolitá krev, jest cenou, ukazující cenu milosti, protože krví Páně byla nám tato milost a dětství Boží v nás získáno. Nesmírná jest tato milost, protože převyšuje všechny stvořené věci. Všechny stvořené věci byly nám proto dány, aby nám napomáhaly k rozvinutí této milosti: Milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému. Touto milostí se stáváme dětmi Božími, a dostává se nám dědictví slávy Boží.

Co je svět a co je milost? Nebesa a země pomínou, ale slova Páně a ani tato milost nepomínou. Milost dává účast na neproměnlivé přirozenosti Boží. Když by někdo pro svoje tělesné radosti a pro krátké rozkoše pýchy prodal svět, byl by zločincem, a když my tolikrát obětujeme ne svět, nýbrž něco, co je nekonečně nad ním, jaký je toto zločin?

Bůh stvořil svět a učinil jej svým domem. Dal nám rozum a tímto rozumem učinil si z lidí svoje služebníky. Pak jim ještě přidal milost a zalidnil svůj dům ne pouze služebníky, nýbrž dětmi svými a přáteli svými.

Milost posvěcující jest více než zázrak v přírodě. Právem nazývají svatí Otcové milost posvěcující největším zázrakem Božím. Zázraky v přírodě se dějí na smyslových a fysických věcech, kdežto milost působí Bůh v duši, která jest stvořena k jeho obrazu a podobenství. Velké jest vzkřísiti mrtvé, větší jest oživiti a pozvednouti duši.

Milostí posvěcující jsme jenom o málo učinění od andělů. Protože máme milost jako oni, jí se stáváme spojeni s Kristem, jenž byl prvorozený mezi bratřími, jsa plný milostí a pravdy, a maje milost nejvyšší, totiž milost spojení hypostatického.

Milostí posvěcující přichází do duše jako do

svého chrámu nejsvětější Trojice. Přichází, aby s námi a v nás žila. Máme poznávat i v milosti Boha ne pouze vnější cestou, nýbrž jakožto v nás jsoucího a tak, jak v nás přebývá.

Vážili bychom si více svého života a své důstojnosti, kdybychom prožili myšlenku, že milostí povolal nás Bůh k tomu, abychom stále rostli k podobnosti s ním, jsouce milostí jeho dětmi. Život z této myšlenky by nás naučil soustřediti a sjednotiti v Bohu a v připodobňování se jemu celý svůj život.

Snili o nadčlověku. Milost dává více než nadčlověka. Milost povznáší nás k podobnosti s Bohem, k účasti na jeho přirozenosti a životě.

Tato myšlenka jest silou všech apoštolů. Vidí ve všech i v nejzpuštějších lidech krev Kristovu a povolání k milosti v této krvi.

Kdo ví, co máme v milosti, snáze bude zápasiti a rád dá všechno, co mu slibuje okamžik a svět za věčné bohatství milosti. I pokušení jsou snáze překonávána, žijeme-li ze skutečnosti milosti v nás. Lepší než strašiti jenom tresty jest ukázati mu na jeho důstojnost, kterou hříchy ohrožuje nebo ztrácí.

Neboť správně podotýká Tomáš Aq., že milost jednoho člověka převyšuje krásu a velikost všech světů. (1. II. q. 114. art. 9, ad 2.)

P. Silv. M. Braitto O. P.

DUCHOVNÍ ŽIVOT

Životní stezka jde k Bohu. Poznali jsme během několika roků Hlubiny jednotlivé součásti duchovního života. Psychologicky byl rozebrán život až do nejhlubších projevů. Každému z nich byl ukázán návod k uspořádání a k uklidnění v křesťanském životě. Bude úkolem tohoto ročníku sestaviti soustavný výstup duše k Bohu po třech cestách, očištné (via purgativa), osvětlné (via illuminativa) a jednotící (via unitiva).

Prvním probuzením duše nastupuje cestu spásy, stoupá snahou a prací výše, až dospěje k nejvyšším vrcholům dokonalosti. Cesta je dlouhá a často namáhavá, avšak otvírá duchovní radosti. Sv. Jan z Kříže přirovnává duchovní stezku k Bohu k výstupu na horu Karmel. Sv. Terezie zase příchodu do tvrze, kde přebývá Věčný Král.

Toto rozdělení na tři cesty naznačil Syn Boží slovy: „Kdo chce přijíti za mnou, zapři sebe sama, vezmi kříž svůj a pojď za mnou!“ (Luk. IX., 23.) Zapříti, zřici se sebe, znamená první stupeň; nésti kříž již předpokládá praktickou snahu o ctnosti, jimiž člověk se zřekl sebe správným způsobem, značí tedy druhý stupeň, a konečně jíti za Kristem značí ve své povaze spojení s Ním, spojení s Bohem nejvyšším způsobem o cestě jednotící.

Ve skutečnosti se nejedná o tři cesty běžící vedle sebe, nýbrž jsou to tři období jedné cesty, tři stupně duchovního života, po nichž vystupují duše plné zápalu a velkomyslnosti. Je to pravidelný vývoj milosti posvěcující, která je semenem věčného života. Símě roste, rozvíjí se, přináší užitek.

Sv. Tomáš označuje toto rozdělení na tři stupně dokonalosti podle toho, jak kdo začíná, nebo pokračuje, nebo dospěje-li k cíli duchovního života (IIa—IIae, qu. 24, a. 9.; qu. 183, a. 4.). Duchovní vzrůst lásky (podle níž se měří vzrůst duchovního života) můžeme pozorovati jak se něčím podobá vzrůstu tělesnému. Tento má určité doby podle určité činnosti a podle snah, k nimž člověk rozvojem dochází; dětstvím nazýváme dobu, dokud nemá užívání rozumu, druhý oddíl je, začíná-li mluvíti a poznávati; třetí, když přichází do puberty a tak postupně až do úplného rozvoje. I v lásce je možné rozlišovati různé stupně podle snah, k nimž člověk dochází rozvojem lásky. V prvním období hlavní snahou duše je, aby se odvrátila od hříchu a aby odporovala žádosti-

vosti, neboť uvádí člověka v pravý opak lásky Boží. A to je dílem začátečníků, v nichž je nutné lásku živiti a pěstiti, aby neuhasla. Druhou snahou se člověk dostává k práci, aby prospěl v dobrém, tím nastupuje cestu pokračujících. Jejich snahou a péčí je, aby se v nich láska rozvojem upevnila. Třetí snaha přivádí ke spojení s Bohem, aby v něm duše spočinula, to je snaha dokonalých, kteří touží po tom, aby byli uvolněni a mohli býti s Kristem. Celý život se podobá pohybu, v němž pozorujeme nejdříve počátek, kde začíná pohyb, pak postup k druhému konci a nakonec příchod k druhému konci.

Život duchovní začíná upřímnou touhou, která se probudí v duši, aby se dala cestou spásy a vytrvala na ní až by dospěla k dokonalosti. (P. Ant. Massoutie, Méditations de S. Thomas d'Aqu.)

Je mnoho věcí v životě, které na člověka tlačí, ale největší tlak má působiti starost o spásu své duše. To je největší dílo životní, „abyste konali své dílo“ (I. Thess. 4.).

Každé jiné dílo sebedůležitější zůstává mimo nás a proto v nich není možnosti učiniti člověka blaženým. Sv. Tomáš uvažuje o slovech žalmistových: „Unicam meam.“ (Žalm 34. v. 17.) Jediná je duše lidská pro každého, neboť je nutné jen svou duši milovati a pro ni pracovati a se namáhati. Neboť konáme-li něco, aniž bychom to řídili ke spásu své duše, pak je to jen zdržování, je to ztráta času a prostředků, které nám dobrý Bůh svěřil, abychom s nimi pracovali a získali jiné. I kdyby šlo o dobytí celého světa, co pomůže, praví Syn Boží, člověku, kdyby získal celý svět a jeho duše kdyby utrpěla? Bylo by bláznovstvím ztratiti sebe, abychom získali nepatrnou, pomíjející věc. Proto jsou tři hlavní pohnutky, které nás budí k touze a snaze po cestě spásy, po dokonalosti, abychom věnovali celou sílu duše na dosažení spásy. Předně, poněvadž je to cílem našeho života, za druhé, poněvadž pro tento cíl

nás Bůh vstípl na mystický strom sv. Církve a oblažil milostí a dary, za třetí že spěti ke svatosti je povinností křesťanskou. Svatosti nejvíce odporuje hřích a náklonnost k němu, proto snaha duše musí býti nejen negativní varovatí se hříchu a jednati jenom tak, aby nehřešila, nýbrž i pozitivní postup, rozvoj, odklon a nenávisť ke zlému, prospěch ve ctnostech a ve spojení s Bohem. Pěstování duchovního života *kasuistické*, to jest vypočítavé, jednati v tom nejmenším stupni dobře, aby se nedopustila hříchu, svědčí a podporuje lidskou lenivost a slabost. Proto je nutné uvědomiti si hned na začátku duchovního života, že úkolem životním je celý cíl — úplné posvěcení, jednání nejintenzivnější lásky Boží, jakého je člověk schopen, posvěcen milostí posvěcující.

Tento způsob duchovního života podporuje všechny vzlety a udržuje ustavičný žár horlivé snahy. Kdo začíná, musí si postavití jasně cíl, kam má dospěti, neboť cíl je první hybnou silou vůle.

Dr. M. Habáň O. P.

VÝZNAM A PODSTATA SVÁTOSTIN

Nekonečné milosrdenství a láska Boží ospravedlňuje nás lidi pomocí svatých svátostí, jestliže ovšem my s Božím působením spolupůsobíme, jestliže připravíme cestu milosti a přijmeme vděčně, co nám svátosti udělují. A jako vždycky je nám i tu na pomoc laskavá matka Církve: Zprostředkuje toto spolupůsobení člověka se svátostnou milostí. Děje se to svátostinami. Svatý Tomáš o tom praví v *Summě*: „Svěcená voda a jiná svěcení se nenazývají svátostmi, protože nepřivádějí k účinku svátostnému, to jest dosažení milosti, jsou však jakousi přípravou na svátosti, buď odstraňující překážku, jako svěcená voda směřuje proti ďábelským úkladům a proti všedním hří-

chům, nebo také vytvářejíce jakousi schopnost k úkonu a přijetí svátosti, jako se světi oltář a nádoby pro úctu k Eucharistii." (III., ot. 65., čl. 1. k šestému.)

Nesmíme se spokojiti jenom přijímáním svátostí, nýbrž je třeba, aby život Spasitelův se stal naším životem. Život Kristův je vyjádřen v církevním roce a zvláště v nejsvětější oběti mešní. Vniknouti do něho nám Církev usnadňuje svátostinami, jež jsou v úzkém spojení se mší svatou a s církevním rokem.

Je v životě jednotlivcově i v životě celku mnoho okamžiků, kdy člověk potřebuje Boží pomoci, ale nemůže přijmouti v té chvíli určitou svátost, vyhrazenou pro některý z hlavních životních okamžiků. V tom případě má po ruce svátostiny, jimiž se milost vykoupení a ospravedlní jako nějakými průplavy Církví svádí do lidského života.

Vínou člověka propadlo i nesvobodné stvoření Boží kletbě, a k vůli člověku dostává se mu svátostinami zase vykoupení, aby člověku nezbraňovalo, nýbrž pomáhalo na cestě spásy. Zvláště všechno, co patří ke katolické bohoslužbě, musí býti vyňato z nadvlády hříchu, naplněno požehnáním a odevzdáno výhradně službě Boží. Je to nejvznešenější úloha svátostin. Sv. Tomáš o tom píše: „Chrám, oltáře a jiné neživé věci se světi, ne jako by dostávaly milost, nýbrž protože svěcením dostávají jakousi duchovní sílu, kterou se stávají schopnými pro službu Boží, aby totiž z toho lidé obdrželi udělenou jakousi pobožnost a přípravu na božské, nebrání-li tomu nedostatek úcty. Proto se praví: Na místě tom je vpravdě jakási síla Boží: Sám ten, jenž bydlí na nebi, je přítomen na tomto místě a chrání je.

To je povaha a význam svátostin. Mají důležitou a nutnou úlohu v díle spásy. Ve svátostné oběti se ustavičně uskutečňuje spojení Kristovo s Církví a v tomto spojení žije Církev božskolidským životem a tak také působí. Zprostředkuje

nám ve svátostech působení Boží, ve svátostinách spolupůsobení člověko. Opřena o svého božského ženicha jde Církev všemi věky, žehnajíc a modlíc se, aby milost vykoupění pronikla všecko stvoření.

Až do třináctého století se nazývaly svátostiny menšími svátostmi, sacramenta minora. Ale už svatý Tomáš Aquinský nazývá je dnešním názvem svátostiny. Vyjadřuje se jím jejich vnitřní a nerozlučné spojení i jejich podobnost se svátostmi. Nejen že svátostiny předcházejí, provázejí i následují svátosti, nýbrž jsou v přivlastňování ovoce vykoupění, v kněžské činnosti Církev nutným, doplňujícím prvkem a mají význam a cenu jenom ve svém vztahu ke svátostem. Podobají se svátostem v tom, že obojí přivlastňují vykupitelskou milost, prýstící ze svaté oběti, obojí mají za cíl přivedení člověka a všeho tvorstva k Bohu, u obojích je působení milosti vázáno na určitá vnější znamení, i svátostiny působí v jistém smyslu neomylně.

Ale právě tak se zase svátostiny od svátostí liší. Kdežto svátosti udělují posvěcují milost, přispívají svátostiny k ospravedlnění propůjčováním milostí pomáhajících. Ve svátostech působí Bůh skrze Církev, ve svátostinách takřka člověk skrze Církev, to jest Boží síla zprostředkuje tu lidské spolupůsobení.

Poněkud méně jasně a správně se říkává, že svátostiny ustanovila Církev. Vždyť i svátostiny dostala Církev od Krista. Kristus žehnal živé i neživé tvory, uzdravoval skládáním rukou, dal apoštolům moc nad zlými duchy, moc uzdravovati atd. A právě ve svátostinách pokračuje Církev ve vykonávání té moci žehnati, jak ji vykonával Kristus a jak ji svěřil apoštolům. Mimo to všechny svátostiny můžeme uvést na jméno Ježíš a na znamení svatého kříže a odedávna Církev při žehnání tohoto nejsvětějšího jména a znamení naší spásy užívala, jsouc pamětliva slov

Kristových, že obdrží, zač bude prositi ve jménu jeho.

Jsou tedy povšechně svátostiny ustanovení božského, protože moc a úloha žehnání byla Církvi svěřena samým Kristem. Přirozeně ovšem bylo Církvi ponecháno stanoviti slovní doprovod jednotlivých žehnání a dobu či případy, kdy obdržené moci použije. P. Tomáš M. Dittl O. P.

KONFERENCE BLÁZNŮ

Každá doba má své zamilované slovo, na kterém si pochutnává jako pes na kostech. Nejsou jen planetární vládcové každého roku. V kalendáři našeho desetiletí čteme na titulním listě: Vládcem tohoto decenia jsou konference.

Píše se o nich, amatéři je s horlivostí posvěcující jejich umění zachycují na desky a malíři na plátno, básníci je opěvují a lidé (mezi ně počítáme směle i studenty od primy) na ně nadávají. Jsme v desetiletí konferencí.

Konferují ministři a poslanci, kluci na hřišti, ctihodní jejich učitelé a profesori ve školách, hokynářky na trhu, klepny kde se dá. Vesměs lidé s lidmi.

Shnilé ploty se podpírají shnilými tyčkami a říká se tomu jednou pokrok, jindy osvěta a je to zoufalé vystrkování hlav z oken vlaku řítícího se přes všechny varovné signály k záhubě.

Někdy se na konferenci pozve významnější osoba. To je dráždění krocanů červeným šátkem. Obarvená tyčka, jejíž vnitřní kvalita je stejná s nenatřenými.

Lidé vždy zůstanou dětmi a budou si chtít hrát buď se strojními puškami a děly, nebo s konferencemi. A budou vždy nedůtkliví na toho, kdo by jim chtěl hračku vzít. Vzpomeňte, kolik lidí si přálo, aby světová válka trvala ještě déle.

Samy o sobě by tedy konference nebyly nic

zlého, až na to černé pápeří klepů a pomluv, které se z nich obyčejně rozletí do světa.

Horší je čekati od shnilého plotu, že zachráni zahradu. Od pilinami vycpaných hraček, že obnoví tvářnost země. Od konferencí lidí s lidmi, že zlepší člověka. Chlubný výkřik: Dejte mi pevný bod, jest vlastně beznadějně SOS moderní pedagogiky, která by ráda pohnula celým světem a nic jí k tomu již nechybí, než jeden, jediný pevný bod.

Toto tragické očekávání zázraků od moderní pedagogiky, vybudované na racionalistickém posměchu pro všechny divy Písma a na positivistic-kém odmítání všeho, co nebylo dříve v našich smyslech, přivádí soudobou výchovu vysoko nad bod varu, takže jest výchovou za okolností, které jí vlastně měly dáti zcela jiné skupenství. Jen několik paragrafů udržuje přehřáté páry pedagogických plánů v chatrné přehradě, do které se břehu zvědavě nahlíží mnoho hlav přejících si náhlé protržení.

Pedagogické konference podpálily, čekání dodalo potřebné kalorie.

Jedno slabší místo a provalí se všechna pára uvolňující latentní teplo při změně svého skupenství. A na vlnách poplují vítězně vztyčené vlajky snů četných pedagogů a jejich chlebodárců.

Hnízdo žhavého magmatu nových pedagogických teorií čeká jen na proražení utuhlé lávy v sopouchu.

I blázni Boží mají své konference, podstatně ovšem odlišné od konferencí rozumných lidí. Mají konference s nejlepším pedagogem, politikem a národohospodářem, s Tím, který nepotřebuje ani našich vysvědčení a doktorských diplomů jako legitimace k svobodnému projevu, ani našich rad a pokynů, předpisujících, co a jak má být podle našeho v kleci zavřeného rozumu. Říkává se, že když dva dělají totéž, není to totéž. Když blázni konferují, nejsou zaměstnání ani fotoamatéři, ani

malíři, ani bánici tohoto světa. Noviny o nich nepíší, protože musejí sloužiti rozumným lidem, kteří nad bláznů ohrnují nos. Konference bláznů dráždí zrak rozumných lidí jemně zaostřený kul-tem nahoty, lehtá sluch rozumných lidí očištěný pochlebniectvím a licoměrnictvím, šimrá čich vy-pestovaný voňavkami, dře kůži pečlivě chráněnou před každou nepohodou a jest prstem v krku, který dráždí k zvracení. Rozumní lidé mají míti odpor ke konferencím bláznů.

Vede je k němu obava před nákazou a fakt, že proti této nákaze nejsme nikdy nikdo dosti imun-ní. Není také ochranného očkování proti této ne-moci, která zachvacuje celého člověka třeba zne-nadání a přivádí na jeho rty šílená slova: „Žiji pak již ne já, ale Kristus.“ Svět klasifikuje roz-umnost, a proto si ji každý člověk hledí zachrá-nit před nebezpečným bláznovstvím. Svěrací ka-zajka nikterak totiž nedovede bláznů Boží při-vésti k rozumu tohoto světa, oceněného pochval-ným klepáním na rameno a slibem povýšení v ú-řadě. Čím více ji zřízenci žijící z bláznovství bláz-nů dopínají, tím smělejší výkřiky vycházejí z úst bláznů: „Nemocemi svými se budeme chlubit!“

Odpor ke konferencím s Bohem pramení z klo-aky satanského odporu proti Bohu, který má vy-kupitelskou odvalu jít jako Mesiáš mezi hříšní-ky, vytýkat farizeům jejich povrchnost, podobnou obíleným hrobům a pak se svatou důsledností, které nikdy nepochopí lidé, jimž úmyslně vyvo-lané hádky působí zvláštní druh pohlavní roz-koše, jít do domu farizea a sedět s ním za jedním stolem. Bláznovské potěšení Krista, nejčistšího Lékaře, mísiti se mezi cary nemocných, šílený nápad činiti z hranatých a drsných rybářů lovce orchidejí lidských duší bude vždy budit odpor jako molekuly tvrdé hmoty vázané pevně sou-držností. Vždyť slova Ježíšova nechápali ani vši-chni jeho učedníci a Písmo zaznamenává, že ně-kteří odešli od Něho. Tvrdá jest řeč tato, vytý-

kali Židé Spasiteli a po nich mnozí opakují ta slova v církevních dějinách.

Ale blázní Boží neustupují. Pravda nezná ustoupiti zlobě.

Konference rozumných lidí začínají odesláním holdovacích telegramů. Někdy je motivem upřímnost, častěji patolízalství, obyčejně tupost mysli.

Konference bláznů začínají slovy Tomášovými: Pán můj a Bůh můj.

Jen křesťan je vpravdě svoboděn, neboť slouží jedinému Pánu, Bohu. Jen křesťan nepotřebuje si svobodou vyplachovati ústa a nemusí hrbiti hřbet svůj před modlami rukou lidskou udělanými. Křesťanství umožnilo klidný a vyrovnaný pohled nahoru i dolů. K představeným i podřízeným.

Svatý Jan de la Salle začínal promluvy k budoucím učitelům těmito slovy: Bůh vás vyvolil.

Tedy ne strýček, ne tatínek vás sem poslal, ne maminka si přeje, ani vy byste rádi byli. Dokud si budeme kdekoliv a kdykoliv opovážlivě myslet, že jsme se sami vyvolili, nebo že nás lidé vyvolili, podobni budme samozvancům a jejich osud bude naší osudem. Teprve vyvolením Božím nabýváme dekretu pro své působení a proto při vstupu na novou dráhu životní máme přísahati slavnostně Vydateli dekretu: Pán můj a Bůh můj!

Další číslo konferencí rozumných lidí je přednáška, v konferenci bláznů modlitba. Rozmluva s Bohem. Chlubíváme se dětinně, že jsme již mluvili s tím a tím vysokým hodnostářem. Zakládejme si víc na rozmluvě s Bohem. Bůh nepotřebuje našich slov, ale my potřebujeme skuliny, kterou by mohly unikati solfatary našich vzdechů a fumaroly slz. Potřebujeme klín, kde by se mohla duše vyplakat.

Nám je potřebí modliteb. A byť byl náš hlas vypráhlý jako střepina a nám zdálo se, že naše slzy jsou jako mofetty posledním projevem kdysi horkého srdce, nezoufejme a sepněme ruce k roz-

mluvě s Bohem. On může roztaviti jediným paprskem své milosti ztuhlou lávu našeho duchovního života a naše srdce stane se opět sopkou lásky k Bohu a bližnímu.

„Srdcem svým na úsvitě s oddaností bude spravedlivý hledat Pána, který ho učinil a před Nejvyšším modliti se bude. Otevře ústa svá na modlitbě a za své hříchy modliti se bude.“

Naše zloba zanesla jícen, který stále má být otevřený k nebi, magnetem revolty proti Bohu a tento effusivní pochod, chladnutí našeho srdce, jest umíráčkem víry. Srdce je spoka věčně činná. Nespokojuje se s erupcí utlumenou v kůře zemské. Srdce chce milovat či nenávidět. Jedna vřelá prosba Otčenáše může otrástit ucpaným jícnem a lineárně otrástit i rozumem a vůlí: „Vstanu a půjdu k Otcí!“ Po přednášce na konferencích bývají debaty. Rozumní lidé si přece potřebují pohovořit. Nejzajímavější debaty bývají tam, kde nikdo neví, o čem se hovoří. Na konferenci bláznů Božích je nejdůležitější číslo mlčení. Svaté ticho, které má právo rušiti jen hlas Boží.

Když rozumní lidé tonou jako mouchy ve žvanivosti, musejí aspoň blázni mlčet. K čemu více slov? Když jsme již svému Pánu osvědčili věrnost, vyznali mu všechnu bídu svého lidského ubohého srdce, podobáme se potoku vybičovanému skalami, který zanechal již všechny balvany i ostrohranný štěrk a v klidné nížině jasnou svou hlubinou naslouchá mluvě nebes. Jen jeden cíl má: v širokém ústí spojit se s mořem. Jen jeden cíl má srdce bláznů: spojit se nejúžeji s Oceánem Lásky.

Proto si blázni Boží dovedou tolik vážit svatých chvil mlčení. Mluv, Pane, naslouchá služebník Tvůj!

Co bys mu chtěl ještě vypravovati ty, který jsi prach a popel?

V čem bys chtěl opravovati Toho, jehož slávy jsou plna nebesa?

Čím by ses chtěl před Ním chlubit, leč svými nemocemi?

Pane, uzavři ústa má, neboť mluví jen nepravosti! Budeš-li však Ty chtít, můžeš je naplnit duchem rozumnosti.

Naše mlčení není touhou po plané originalnosti. Nechceme chodit loužemi, když jiní jdou cestou. Ale musíme jít vždy cestou, když jiní se topí v bahně. V dobách přílišné volnosti vítězí nevolník, v době přílišné svobody nejsnáze ovládné svět otrok a v době přílišného rámusu vládnou blahoslavení tiši. „Poslušný člověk bude mluvit o vítězství a v domě jeho bude bohatství a sláva.“

Svět se prozatím raduje, že bláznů je málo a pochvaluje si všechnu osvětu, které děkuje za příliv rozumnosti. Může si i pochvalovati, že je dosti katolíků, kteří říkají příliš hlasitě já, já a Boha nechávají kdesi v koutku. Dost je těch, kteří spoléhají na voliče, ale pomoc Boží vyřazují jako opotřebovanou lokomotivu za hračku dětem.

Ti, kteří dávají přednost konferencím s Bohem před konferencemi s lidmi, jsou prozatím sužováni od nepřátel i od vlastních. A přece jde o jediné konference, které nebudou marné.

Přijde den, kdy budou hořekovat ti, kdož marili práci bláznů Božích:

„To jsou ti, kteří nám byli kdysi pro posměch a které tupit bylo našim zvykem? My nemoudří mínili jsme, že jejich život je šílenství. Až, kterak jsou připočtení k synům Božím a mezi svatými úděl jejich?“

Konference bláznů jsou mementem pro moderní pedagogiku hledající marně pevný bod. Až se přihlásí pedagog přemýšlející o otázkách výchovy kleče před svatostánkem nebo křížem, vystane před celou pedagogikou nejen pevný bod, ale Cesta, Pravda a Život. Tam směřují konference bláznů.

Karel Doubravský.

NĚKOLIK RYSŮ DUCHOVNÍ PODOBY SV. ALBERTA VEL.

Vždy je nesnadno vejíti ve styk se starými spisovateli, mnoho překážek leží mezi nimi a čtenářem, aby se často nedomýšlel, že pochopil jejich myšlenku a vnikl do jejich ducha; a není dvojnásob odvážným pokus podatí v několika stranách jiným osobám výsledky tak jemného úkolu a závěry badání nutně jen nedokonalého? Tyto všeobecné a ještě jiné myšlenky samy sebou uléhají do ducha, který se pokouší vniknouti do monumentálního díla sv. Alberta Vel. Povšechný rozsah jeho vědění, různost a původnost jeho hledisk, veliké jeho vzdělání ve vědách posvátných i světských, to všechno se zdá sjednocovati na to, aby uchránilo před moderní zvědavostí těžké svazky komentářů, pojednání a spisů, které v našich knihovnách mlčky svědčí o literární činnosti kolínského Učitele. Máme-li býti úplni, je nutno ke třicetiosmi svazkům nejposlednějšího souborného vydání připočísti úctyhodnou sbírku rukopisů, které trpěliví pracovníci hledí rozluštití a přepsati, zatím co jiní badatelé se snaží z vytisknutého díla odstraniti všechny úryvky, jejichž původnost se zdá podezřelou nebo dokonce zřejmě vyvrácenou.

Za těchto okolností jest i zběžnou studii o sv. Albertovi Velikém vésti zvlášť opatrně a pečlivě. Proto se domníváme, že bude lépe, abychom se omezili na několik črt snad více psychologických než naukových, na několik charakteristických rysů myslitele, které by vyznačily jeho metody a jeho veleducha. Raději se pokusíme nakreslití jeho duchovní podobu než vymeziti jeho vědecké systémy.

*

První poznatek má štěstí, že se může opíratí o nepopíratelnou autoritu msgra M. Grabmanna.

Msgr Grabmann byl povolán, aby přednášel na albertinském týdnu v Římě v listopadu 1931 a zvolil za téma své přednášky sám pojem theologie, vědy afektivní, účinné, podle učení svatého Alberta. Jistě i Všeobecný Učitel připouští, jako později svatý Tomáš Akv., že theologie má vlastní principy víry — *propria habet principia fidei* — ale pravda, kterou víra zjevuje theologii, je pravdou podle pobožnosti, pravdou, z níž nelze vyloučiti hodnotu dobra, a proto zajišťuje zároveň zdokonalení rozumnosti i citovosti — *ideo peficit intellectum et affectum*. Cílem, posledním cílem theologie není jen oblažující citová pravda — *veritas affectiva beatificans* — má také bližší cíl, abychom se stali lepšími — *ut boni fiamus*.¹

Pro sv. Alberta má celá theologie duchovní cenu, každé badání, každý rozhovor, každý výklad Písma sv., každá disputace o věroučné otázce má přispěti našemu vnitřnímu životu a přiblížiti nás k cíli; jde o tajemství víry? Požíváme jich láskou, která nás s nimi pojí; jde o svátosti či o ctnosti? To jsou prostředky, které nás vedou k plnému užívání Nekonečného Dobra. Tak můžeme jen podepsati slova dějepisce, podle něhož je pro sv. Alberta posvátná věda především vědou afektivní, účinnou či ovlivňující — *sacra doctrina praeprimis scientia affectiva reputanda est*.²

Jest zřejmo, že od dob, kdy dominikánský Učitel psal právě vzpomenuté řádky, totiž asi od roku 1245, posvátné vědy pokročily v přesnější specialisaci. Ale jest významno, abychom zde podotkli, že sv. Albert je mezi vrstevníky svým názorem na povahu theologie blíže některým předchůdcům, jako sv. Bernardovi nebo sv. Viktorovi, než některým přímým žákům, dokonce nejslavnějšímu z nich. V několika letech byl mužem minulosti, svědkem uplynulého období; před smrtí

¹ *Comm. ad Sent. I., d. I., a. 4, corpus et ad 4. Ed. Borguet vol. 25.*

² *M Grabmann: Atti della Sett. Albert., str. 112.*

viděl, jak se posvátné vědy stále více omezují na badání, spekulaci, zbavenou veškeré péče o zbožnost a o skutečnost. V nějakých dvacíti letech po jeho smrti tento vývoj a politické okolnosti uvrhly latinskou scholastiku do opravdového úpadku; scholastika se stala myšlenkovou metodou bez obsahu a bez významu. Chceme-li se stanoviska theologie afektivní historicky sledovati vlastní vliv sv. Alberta Velikého, bude asi třeba obrátiti zřetel k rýnským mystikům a snad i k prvním představitelům „zbožnosti moderní“. Není pochyby, že velicí tomisté renaissance nepokládali za užitečno vrátiti se náhledům Učitele Tomášova o povaze theologie, nýbrž s jeho žákem raději učí, že bohověda o sobě vzata je více spekulativní než praktická; ale přesto dovedli v této práci najíti výtečný prostředek k rozvoji svého vnitřního citu věcí Božích, jak dostatečně dosvědčí styky Bañezovy se sv. Terezií a traktát o darech Ducha sv. od Jana de S. Thoma.

*

Theologie jest pro Mistra Alberta vědou účinnou jak cílem blízkým, tak i vzdáleným; ale tato věda, v níž Bůh oblažující jest především předmětem, umí i v nejpůvodnějším jednání a v nejvznešenějším traktátu zužitkovati všechno lidské vědění, křesťanské i pohanské, induktivní i deduktivní, knihu i zkušenost. Jako všechny bytosti přírody závisí na Bohu, tak každá částička pravdy, každý úsudek a každá zkušenost, i kdyby byla sebe menší a týkala se nejobyčejnějších věcí, má míti své místo, svůj řád a svůj význam v budově posvátné vědy, v budově tak bohaté růzností a netušenými pohledy a tak velkolepé jako je sám svět, jenž jest konečně jen jejím odleskem. Dokonce se zdá, že rozdilu mezi svatým a světským pro theologa není, nebo aspoň neexistuje v tom úzkostlivém vymezení jako dnes; ale jako ve velechrámu má každý své místo podle

své důstojnosti, od velekněze až po nejmenšího účastníka z lidu, jako ve velechrámu jest užito všeho hmotného stvoření, jež jest rovněž umístěno podle řádu, tak v summách a v traktátech každá pomyslitelná úvaha, vzdálenější víry více než si náš laicismus dovede představit, upoutá vždycky Učitelovu pozornost, stále poutá jeho zájem a bystrost zřídka ochabující. A potom se otázka, přesně vymezená a po všech stěnách vyhlazená námitkami a odpovědmi, stane kamenem obrovské budovy, kterou věrný umělec buduje bez spěchu jako byz lenosti ke slávě Boží. Jestliže jest veškerá theologie, jak bylo řečeno, ve službách pobožnosti, tím více jest celý svět ve službách bohoslovce. Ale zde jest k správnému pochopení třeba nějakého příkladu.

Otevřeme na příklad Mariale, to jest sbírku „otázek“ o výroku sv. Lukáše: „Poslán byl anděl Gabriel k panně zasnoubené muži“ (Luk. 1. 26 nn). Jest příznakem doby, že nejslavnější mariánské dílo, které složil sv. Albert, jest výklad posvátného textu otázkami, formou scholasticou; cílem theologie jest působiti, ale takto se její literární roucho bude mnohým zdáti spíše odpuzujícím. Ale přečtěme si aspoň nadpisy některých otázek, položených bohoslovcem: jak si kolínský Učitel představuje zvěstování P. Marie? První články jednají o andělu, o jeho poslání, o jeho hodnostním stupni, o jeho vzhledu (had, člověk či holubice?), o pohlaví a věku jeho zdánlivé podoby, o barvě jeho šatu, o času a místě zjevení. Potom po několika vysvětlivkách o samých slovech Písma sv. přechází spisovatel k osobě Panny Marie; napřed si všímá společenského postavení manželky Josefovy, jejího věku, krásy a tělesných vlastností, její pleti, barvy očí a vlasů. Stručně řečeno snaží se především o tělesný obraz Panny. Jak si však počíná? Ustavičně užívá Galliena a rozličných lékařských pojednání, která si mohl opatřiti, hlavně Konstantina Afri-

čana, benediktina kompilátora z XI. stol. Celou řadou odborných úvah velmi důkladných se pokouší podle těchto autorů určití, která povaha je nejvyrovnanější, a jaké jsou následky, které se z této vyrovnanosti štav musí jevití ve vnějším vzhledu těla. V závěru sv. Albert soudí, že přesvatá Panna měla mozek teplý a suchý, což vede k tomu, abychom jí přisoudili černé vlasy i oči — sic procedunt rationes et auctoritates ad hoc inductae. A tak byla blahoslavená Panna s to, aby svou dokonalou přirozenost předala svému božskému Synu, o němž věříme, že byl nejkrásnější mezi syny lidskými. Vidíme, že veškerá duševní práce byla řízena formou náboženského poznání a pravda vybudovaná prostředky nejsvětějšími jest potom pravdou „secundum pietatem“.

Podobný příklad tohoto postupu sv. Alberta nám může dáti jeho jiný, velmi nábožný traktát *De sacramento Eucharistiae* (o nejsv. Svátosti). Zde opět se nejpůvabněji mísí mystické povznesení se scholastickými rozklady. Svátost oltární — začíná traktát — jest nabízena nejdobrotivějším přítelem — a *gratissimo* — nejmilejším přátelům — *non datur nisi gratissimis amicis* — působí nejdokonalejší milostí, jest vzácným a vznešeným darem, darem nejvzácnější lásky; ale tato Svátost lásky jest podávána ve způsobě pokrmu a nápoje, a tu má hned sv. Albert příležitost, aby dokazoval, že chléb a víno jsou nejvznešenějšími pokrmy, nejchutnějšími, nejvýživnějšími, nejsnadnějšími na ztrávení a na zažití. A každá tato úvaha tvoří vlastní kapitolu; proto také se dokazuje, že víno jest jediný nápoj, který opravdu přirozeně člověku náleží. Voda, kterou někteří pokládají za nápoj — *quae a quibusdam sumitur in potum* — je nezdravá, mléko se hodí pro děti, ale nemůže býti nápojem dospělých atd. A jelikož svátost vyžaduje látky, jež by i svou přirozeností naznačovala svátostný účinek, jelikož také jediné víno nejvhodněji a nejvíce přirozeněji tiší naši žízeň, sluší

se, aby duchovní nápoj krve Kristovy byl představen způsobami vína. Je také řečeno v knize Ester (1, 7), že král Asuer dal svým hostům předložití hojně vybraného vína; posvátný text nemluví o jiném nápoji a čteme v Isajáši (25, 6), že Hospodin připravil na hoře všem národům hostinu tučnou, hostinu opojnou. Vidno, že tvrzení Písem se sjednocují s úsudky lékařských věd, aby dosvědčily, jak vzácně Kristus vlil při ustanovení svátosti.

Sv. Albert se úmyslně vyhýbá drobení myšlenky a života; všeobecných znalostí, které mu potomstvo tak rádo přisuzuje, vždy užíval k svatému dílu. Je profesorem, pečlivým o logické rozlišování a o didaktický výklad, a dovede toto najít v technických dílech, která zná jako nikdo jiný; ale jest i theologem a proto pokládá za svou povinnost uzavřít do těchto lahviček pokrm duchovní, čerpaný v Písmě sv. a u sv. Augustina. Náš cit se nad tím dnes poněkud pozastavuje, ale což nedal nám Pán příklad největší smělosti, když našim potřebám přizpůsobil nekonečné poklady svého Těla a své Krve pod způsobami chleba a vína? (Pokračování.) H. D. Simonin, Řím.

MINUS

(O matematice v Písmě sv.)

1, $\frac{1}{60}$, $\frac{2}{2}$. Co to? Odkud tyhle zlomky zabloudily do našeho časopisu, věnovanému věcem diametrálně odlišným této suché vědě. Suchá čísla, bez života v časopise, který hlásá plnost života a má vodit ke zdrojům života, ohně a lásky. Věda tak obávaná z dob studia, věda, která nepočítá ani se srdcem, ani s fantasií, ale výlučně s chladným a hodně chladným rozumem.

A přece sem patří; ta protivná matematika. Matematika je přece základem všeho lidského vědění, jak pyšně o ni prohlašují její hlasatelé.

Je přece při své záhadnosti pro necvičené vědou tak jasnou a jejími výsledky a vzorci se nedá otrást. Experimentuj jak chceš, ber na pomoc všechny filosofy světa, směj se nebo se vztekej. Nevyvrátíš tím nikdy Pythagorovu větu, ani kteroukoli jinou poučkou. Matematika je neviditelný pilíř gotického dómu. Ačkoliv existoval pouze v hlavě Mistra stavitele, přece bez něho by se celá stavba zřítla v trosky.

Protivná věda. Když je člověk v nejlepším, když hoduje a se veselí, stačí několik číslic načrtnutých na papír a otráví nám všecko.

Stalo se to zrovna tak na obrovské hostině, kterou vystrojil král Baltasar svým přátelům. Byla to zajisté hostina hodná orientálního krále, vládnoucího obrovské a bohaté říši babylonské. Tisíce pozvaných se tam veselilo, víno přivolalo pravou radostnou náladu a ke zvýšení veselí vzpomněl si král, že má ve svých klenotnicích nádoby posvátné z oloupeného chrámu jerusalemského. Sem s nimi! A hle, když byli v nejlepším, stalo se něco, co rázem zkazilo náladu a otrávil víno ve svatých nádobách chrámových. Nebyl to snad nějaký grandiosní výjev, snad blesk, zemětřesení či oheň s nebe. Zjev dost nenápadný, prostý. „V tu chvíli ukázaly se prsty jako ruky člověka, písíciho naproti svícnu na povrchu stěny . . .“ (Dan. 5, 5.) Tedy ruka črtající asi klínovým písmem několik početních značek babylonských.

Co se to však stalo s králem? Jak ho poděsil ten účet z hostiny napsaný na omítce. Drasticky líčí Písmo účinky této písíci ruky. „Když král viděl články písíci ruky, změnila se mu tvář, myšlenky jeho děsily ho, klouby kyčlí jeho se uvolňovaly a koleno bilo mu o koleno.“ (Dan. V, 6.) Ze zpupného zhýralce naráz stává se chvějící se pes, očekávající výprask. Z krále, před kterým se všechno chvělo, stává se býk, čekající s vypoulenýma očima smrtící ránu palicí.

Přivedli na rozkaz krále hadače, věštce a chaldy. I kdyby značky psané písmem známým přečetli, s výkladem si nevěděli rady. Na stěně byly napsány¹ značky babylonských závaží. Mene, Thekel, Fares se podle výkladu vědeckého může též číst jako mina, šekel, peres. Mina je závaží babylonské, nejtěžší. Šekel je šedesátina z miny, peres pak dvě poloviny miny. Tedy asi matematicky: 1 m, $\frac{1}{60}$ m, $\frac{2}{2}$ m.

Na scénu přichází zapomenutý Daniel. „Třetím vladařem v říši budeš!“ slibuje král za rozluštění nápisu. „Dary svoje si nech!“ začíná prorok svůj výklad. Nebojácně, tvrdě znějí jeho slova a neúprosný je i rozsudek, význam strašné Boží rovnice. Spočítáno, zváženo, rozděleno. Mina, váha říše Nabuchodonosora, předchůdce Baltazara; šekel, šedesátina z ní zůstala, 59 částí jsi promárnil; peres: na dvě poloviny bude mina, tvé království rozděleno mezi Medy a Peršany. Suše poznamenává na konec historik prorok, ale zato tím působivěji: „Téže noci zabit byl Baltazar, král chaldský a Darius Medský nastoupil královskou vládu, maje dva a šedesát roků.“

Tak rychle, jako byl napsán podivný účet na stěně paláce, bylo skončeno i strašné účtování.

Hrozná slova Thekel. Vulgata překládá výklad prorokův: „Inventus es minus habens.“ V tvých účtech před Hospodinem objevilo se minus. Proto byl napsán též matematicky rozsudek smrti nad říši krále Baltazara.

A přenesme se nyní asi o tři tisíciletí později do doby naší. Do doby, která tolik počítá, váží a měří. Do doby rozkvětu věd technických, stojících neodlučně na přísném základu matematickém. Doby, která do detailů dovede propočítat rozměry a proporce částí obrovských, úžasných strojů. Doby, která má k dispozici velké statistické

¹ Přidržuji se zde výkladu, který udává Hejčl v poznámkách na citovaném místě.

ké úřady, aby i mezi lidmi vládlo číslo a pomocí čísla dala se vysvětlit z minulosti přítomnost a z dneška předpovědět i řídit budoucnost národa i státu. Podivno, že právě v té době čísla zapomínáme na tu matematiku Boží. Zapomínáme, že pro každý národ i stát vede se na věčnosti jeho Mene, Thekel, Fares. Že Boží oko sleduje, jak roste nebo se zmenšuje mina národa, mina, kterou národu odvážil Bůh a ze které očekává užitek. Dlouho čeká Bůh. Baltazarovi oznámil rozsudek smrti až tehdy, když z těžké míny zůstal bídný šekel. Vidíme okolo národy, kterým bylo řečeno Fares. Přichází někdy náhle, neočekávaně. Ovšem marasmus byl patrný zajisté již dlouho.

Rozpočet státní vypracuje se každý rok a každým rokem se o něj jedná. Rozpočet duchovní, zda duchovní kapitál národa stoupá či klesá, zda vykazuje plus či minus, o to je příliš malý zájem. Co z toho pro státní finance? Stát silný a mocný, stát bohatý se přece udrží nejdéle. Tak si myslel i Baltazar. I on měl bohatou říši, mocnou, ale přepočítal se. Ta hrozná ruka v nejlepším mu to zkazila.

Bývá tak často i v životě jednotlivce. Mnohý katolický křesťan by si rád svůj poměr k Bohu upravil podle své chuti. Hledáme různé řešení poměru člověka k Bohu. Zapomíná se, že výsledek početního úkolu správně provedeného je vždy stejný, ať je způsob řešení jakýkoliv. Není možno matematicky příklad počítat špatně a dobrý výsledek opsat od souseda. Víme dobře z dob studií, že vždycky dopadla v takovém případě klasifikace špatně. Proto důslednosti je třeba a často i chladného rozumu, kontrolujeme-li svůj poměr k Bohu před svatou zpovědí. Lítost upřímná je více věc citu a srdce, je to bolest nad hříchy. Předsevzetí, bez kterého je odpuštění nemožné, je více věc rozumu, který povzbuzen citem slibuje napravit to, co bylo zaviněno. Jaká je mina, kterou mně svěřil Bůh? Co je s hřivna-

mi, danými mně Stvořitelem proto, abych je rozmnožil?

Vážení je úkol velmi přesný a nedá se falšovat. Zda jde na váze jazýček nahoru či dolů je možno zjistit snadno. Baltazar přidal na váhy svaté nádoby chrámové, když konečně míška nadlehčována dlouho Božím milosrdenstvím klesla dolů a v několika okamžicích byl konec. Proto budme dobrými matematiky! „Fares“, „Inventus es minus habens!“ hrozí i nám!

Alois Gillig.

Z NIVY MISÍÍ

Na nivách života a dějin misií rostou rozličné květy; jedny jsou více pro potěšení, jiné pro povzbuzení, jiné opět jsou vydatnou stravou duchovní. Kvetou nejroztodivnější květy, jedny nádherných barev, vzácných vůní, a jiné zase jako prostičká kvítka, která potkáte v celém světě. Všechny však mají své místo a své poslání; i to nejprostší kvítko nabude veliké ceny, když je darováno z lásky, ze srdce, zkrásní nevidaně v démantové záři rosné kapky probodené paprskem slunce. V literárním odkazu křesťanského starověku máme zachovánu nevadnoucí kytici květů starokřesťanského ducha, nazvanou *Pratum spirituale* — luh duchovní; květy veliké a malé, vzácné a prosté. A pohled na tuto knihu rozhodl o volbě látky pro letošní řadu článků o misiích. *Pratum spirituale*: kytice z luhu misií, v níž každý bude moci najít „své“ kvítko, a snad svůj lék.

Funiculi Adam.

Provázky Adamovy. Tímto slovem Písem sv. jsem slyšel kdysi nazvat lidské sklony v povaze každého nás. Otec nebeský je dobře zná a dovede jimi k sobě přitáhnout vyvolené duše. A tak co jednomu kamenem pohoršení, druhému spásou.

P. Vengart se vracel domů z Kotiné, vzdálené pohanské vsi indické. Nedaleko misie potkal indskou rodinu. Žena byla vyčerpána únavou a vedle ní plakalo dítě. Chudičká kuchyně, od níž se Ind nemůže ani na cestách odloučiti, ležela v hadru na zemi. Muž sbíral divoké suché plody. „Co tu děláte?“ tázal se Otec. „Šli jsme hledat práci do Bilaspuru. Ale nic jsme nenašli a tak se vracíme domů. Od včerejška jsme nejedli a proto sbírám suché plody, abychom něčím oklamali žaludek!“ zněla lítostivá odpověď. „Tož nech ženu a dítě zde, ať si odpočinou, a ty pojď se mnou, dostaneš potravu pro vás všechny!“

V misii Otec svěřil vyhladovělého Inda sestře Anežce. Ta dobře věděla, co se sluší vůči Indovi „z kasty“. Nedostal hotových pokrmů, ale syrové potraviny, čerstvou vodu a trochu dříví, aby si mohli sami jídlo připravit. Ubožák odešel v radostné vděčnosti. A v misii na něj již nikdo nemyslel. Ale po třech týdnech byly sestry překvapeny četnou návštěvou neznámých lidí. Proč přišli? Chtějí poznat náboženství lásky, o němž jim ustavičně vypráví jejich soused, jenž se nedávno vrátil ze světa domů. „On a jeho rodina měli hlad a vy jste jim dali jísti, dbali jste jejich kasty a dali jste jim jen syrové potraviny a všechno ostatní potřebné a nic jste za to nechtěli. Ti, kdo se řídí takovým náboženstvím, jsou jistě žáky pravého Boha. My jsme o tomto náboženství nikdy neslyšeli. Blízko nás jsou křesťané, ale ti nejednají jako vy, nedbají kasty a za tu dobu, co jsou u nás, nás k nim ještě nic nepřivábil, necítili jsme, že by byli žáky lásky. Přicházíme se podívat, najdeme-li ji u vás.“

Celý den ztrávili v misii, dostali základní poučení o křesťanských pravdách, byli v kapli, navštívili lurdskou jeskyni, a když odcházeli, srdečně zvali Otce i sestry, aby k nim přišli. Za nedlouho se k nim Otec s katechistou vypravil a nešli nadarmo: návštěvníci zatím pilně zvěsto-

vali, co viděli a slyšeli, a při příchodu Otcově ve vesnici Mahanda čtyřicet rodin žádalo o křest.

Na tom však nebylo dosti, zavedli Otce ještě dále. V sám večer přišel do Korabaru, kde jej ve chvílce vítali všichni obyvatelé, zvouce jej, aby jim pověděl o pravém Bohu. A na druhý den, aby šel do Bannimdihi, potom do Taldéori, kde přímo žádali o katechistu a o školu . . .

Tak se začalo rozrůstatí horčičné zrnko lásky k bližnímu, která „dbala kasty“. Nás zarazí pouhé slovo kasta, a nedovedeme ani plně pochopit, co vlastně v duši Inda znamená. Ale můžeme vědět, že kastovnictví je nesmírným balvanem ležícím v cestu evangeliu v Indii. Kolik cest již misionáři hledali, aby pronikli ke kořenu kastovnictví, kolik námah obětovali, aby je vyhubili, a ustavičně nadarmo; nám se nešetření kastovnictví jeví zásluhou, v očích Inda jest příčinou velikého hořkého pohoršení, i přes desíti a staletou práci misionářů. Nenechme je zápasit samotny; především se nedejme strhnouti k ukvapenému úsudku, uslyšíme-li od skalních demokratů výtku, že křesťanství ještě nezlomilo indické kastovnictví. Položte si při této zdánlivé výtce otázku: Jak snadno by se evropský člověk předělával národnostně? A potom poskytněme našim misionářům v Indii pomoc; jako každý misijní list ohlašuje měsíční úmysl modliteb, tak bych i pro náš kruh přátel misii určil na leden, hlavně na den Zjevení Páně úmysl: Modleme se, aby Otec nebeský silou své milosti rozdrtil, co zlého jest v indickém kastovnictví a obrátil je k dobrému.

Josef Papica.

ÚSTNÍ PODÁNÍ A PÍSMO SV.

Mluvení a psaní zprostředkuje mezi lidmi sdělování pravdy. Slovo je samo o sobě živější a pro to lepším vodičem světla pravdy. Písmo je pouze

ozvěnou slova anebo lépe jest jeho zástupcem. Odtud i chápeme, že duše přilne spíše k mluvenému.

Pravda, slovem někdy sdělená lidské společnosti, tak v ní zapustí kořeny, že se jí lze jen stěží zbaviti; ona vzrůstá takřka bez vědomí lidí a z jejich plodů pak sbírají příští pokolení. Nebyla napsána. Na to se málokdo ptá, považujet se u mnohých pravd za nevhodné přesazovati je do knih, když se jim přece lépe daří v ústním podání lidí. A pak také to, že pravda ve svém mládí raději mluví než píše. Kdyby byl člověk v uchovávání pravdy naprosto spolehlivý a věrný, a mohl-li by se všemi mluvit, kteří by jí přijali, sotva by pro sebe anebo pro jiné něco zaznamenával.

Kristus Pán nic nenapsal. Uměl věrně zachovati, „co slyšel od Otce“. A bylo by také vhodné, aby psalo Slovo vtělené, které mělo v sobě plnost života pravdy věčné? Ostatně jeho učedníci by velmi mnoho ztratili, kdyby četli, když ještě mohli Slovo Boží slyšeti.

Svou pravdu pak sděloval Kristus Pán s jistotou, že zůstane neporušeně zachována u těch, kteří jí přijali a zůstali Jemu věrní. V modlitbě při poslední večeři pravil: „Tvoji byli a dal jsi mně je a Tvoje slova zachovali,“ (Jan 17, 6). A pak věděl, že Duch sv. naučí je všemu a připomene jim všechno, co k nim mluvil (týž 14, 26).

Nedůvěřoval snad Kristus Pán psanému slovu? Sotva. Vždyť sám používal psaných věcí, aby potvrdil své mesiášské poslání: „Kdybyste věřili Mojžíšovi, věřili byste i mně, neboť on psal o mně.“ (Jan 5, 46.)

Dnes nám to připadá divné, že nebylo za života Kristova nic o Něm napsáno, co by patřilo k svatým řádkům bible. Ano není také nikde zaznamenáno, že by Kristus přikázal apoštolům později něco napsati nebo že by k tomu aspoň radil. Možná o tom pochybovati i proto, že apoštolové pak jdou do světa, hlásají slovem pravdy Kristem zje-

vené, aniž by počítali s tím, že jejich slova se ztratí. Následují v tom svého Mistra.

Pravdy nového království Božího přijali ve slovech svého Mistra. Nejen byli od něho informováni, jak třeba zařídití Církev svatou, ale již skutečně prožili se svým Vrchním Pastýřem začátky nově založeného království Božího. Podle tohoto vzoru pak zakládají a řídí svoje církevní obce se sv. Petrem jako vrchním pastýřem. Život byl však jiný v Palestině a jiný mezi židy v diaspoře, a teprve se projevil jiný život, když se na víru obraceli pohané. V samé Palestině již přicházelo k nedorozuměním ohledně křesťanských mravů, poněvadž ještě mnozí neprocitli ze St. Úmluvy. Tato nedorozumění bylo třeba objasnit. Neočekávané zájmy obrácených pohanů bylo třeba uspokojiti křesťanskou věrou. Apoštolové jako pouzí lidé nedostačovali. A tu je poučoval Duch svatý, jehož přijali. Připomínal jim slova Kristova a pak je vedl k novým pravdám víry a mravů, kterých ještě neslyšeli. Poučoval je, jak mají uvést v jednotu nejrůznější národy s jejich zájmy a tužbami.

Každý z apoštolů si založil církevní obec, kterou pak vzdělával ve víře a poučoval o pravé mravnosti křesťanské. Pamatovali však na slova Kristova: „Běžte do celého světa . . .“ (Mk 16, 15). Nemohli proto zůstatí na jednom místě. A když se křesťanské obce množily, bylo třeba je navštěvovati a podle potřeby u nich zůstatí delší nebo kratší dobu. Zatím však co dlel na př. sv. Pavel v jedné obci křesťanské, dovídá se o sporech velmi důležitých v jiné obci. Nemůže opustiti obec, v níž prodlévá, a proto raději v oné druhé obci urovnává spory listem. Apoštolově byli žalařování a nemohou býti bez spojení se zrozeným křesťanstvím, a proto píší. Pozoruhodné je však, že nepodávají ve svých listech všechny zjevené pravdy, jež dříve hlásali. V křesťanech samých se pak ozývá touha po napsaném životě Kristově. Duch sv. ukojuje tuto touhu, napsav skrze evan-

gelisty čtverým způsobem život Krista Pána. V evangeliích však není napsáno všechno, čemu Kristus učil, ani není zaznamenáno vše, co dobrého a podivuhodného učinil, ale z toho, co již apoštolové hlásali slovem, bylo určeno mnohé také k sepsání.

Apoštolskou dobou se končí doba zjevení Božího. Potom již Bůh nezjevuje nové pravdy víry a mravů. A kdyby se tak snad někdy stalo, neplatilo to pro celou Církev. Křesťanu dostačují pravdy, jež nám Ježíš Kristus a Duch sv. zjevil skrze apoštoly, a jež mu pak Církev sv. vykládá. Pak je ovšem třeba největší bdělosti, aby zjevené pravdy byly věrně zachovány, jak k tomu vyzývá sv. Pavel: „Zachovávejte podané nauky, kterým jste se naučili ať skrze naši řeč ať skrze náš list.“ (II Thes. 2. 15.) Naznačuje se také na tomto místě, o čem se doposud mluvilo, že totiž zjevené pravdy Boží k nám přišly dvojím způsobem: ústním podáním a napsaným slovem Božím. Nedostačuje jenom napsané slovo Boží. Odkud bychom se také mohli dovědět, že ono napsané slovo pochází od Boha, nežli z ústního podání?

Ústní podání a Písmo svaté jsou úzce spolu spojeny, jedno závisí od druhého, navzájem se doplňují a osvětlují. Jsou to dva sloupy, které nesou tutéž klenbu křesťanského zjevení.

Již v prvních stoletích křesťanských opírali se církevní spisovatelé o pravdy nenapsané sice v Písmě svatém, ale jejichž podání lze sledovat až do apoštolské doby. A netěšil se důvěře křesťanské ten spisovatel, který ústní podání odmítal. Sv. Klemens Al. píše: „Přestal býti člověkem Božím a věrným Pánu, kdo se vzepřel církevnímu podání a upadl takto do smyšlenek lidských heresí.“ O totéž ústní podání a Písmo svaté opírá se Církev svatá doposud ve svém učení o víře a mravech, neboť obojí „*pari pietatis affectu ac reverentia suscipit et veneratur.*“ (Koncil Trid.) Neboť v obojím mluví týž Bůh, který zároveň učinil

Církev svatou strážkyní a jedinečně oprávněnou vykladačkou svého slova jak napsaného, tak mluveného, jež nám bylo nepřetržitou posloupností z apoštolské doby dochováno.

Mimoděk si vzpomínáme na slova, jež zaznamenal svatý Lukáš o Panně Marii: „A Matka Jeho uchovávala všechna ta slova v srdci svém.“ Podobně i Církev sv. vedena a chráněna Duchem sv. uchovává a přemítá ve svém srdci o slovech Ježíšových a o slovech apoštolů, jež pronesli z Ducha svatého, ale jež napsána nebyla. Přemítá o nich v duších rozjímavých a studujících, majíc před sebou otevřené Písmo svaté.

To jest jedinečná známka pravosti Církve katolické, že je spojena živým ústním podáním s prvními dobami křesťanství a s Kristem. Lpěti jen na mrtvé literě Písma je známkou neživotnosti.

P. Pavel Škrabal O. P.

UKRUTNÝ HERODE...

Kristus Ježíš zjevuje se každému člověku v jeho duši, má-li dobrou vůli jej přijati. Povinností každého křesťana je, aby jej přijal. Ovšem podmínkou toho přijetí jest ne hmotné, ale duševní nazírání na život, obsahující v sobě *naprosté odloučení srdce od pozemských věcí*. Kdo není schopen naprosto odloučiti se od světa, nemůže mluvit o duševním životě v jeho pravém významu. Tím se nepraví, že máme jimi opovrhovati, neboť jsou nutné k fysickému životu, ale musíme na ně patřiti jen jako na *prostředek* k životu a ne jako na podstatu jeho. Lakota a hamižnost, shromažďování pozemských statků vyčerpávají síly fysické i duševní. Kdo myslí hlavně na pozemské věci, nemůže nikdy o sobě říci, že v pravém smyslu žije životem duševním, a Kristus se v něm nikdy nezjeví.

Tak tomu bylo u krále Herodesa. Strach o pozemskou říši zabránil zjevení Krista v jeho duši. Jeho srdce bylo naplněno láskou k hmotným věcem, proto jeho nazírání na Krista bylo hmotné, jeho duše nežila vlastním duševním životem, proto Kristus se nemohl v něm zjevit.

Podobně děje se v našem životě, třebaže často a mnoho sebe omlouváme a nechceme, aby pečť našeho hmotného nazírání na život byla v nás patrna. Svou lakotu nazýváme odpíráním pozemských věcí, hamižnost šetrností, shromažďování statků opatrností pro budoucí časy — zkrátka na svou omluvu vždy nalézáme nějaký výraz ctnosti pro věci, které nám zabraňují, aby se Kristus v pravém smyslu v nás mohl zjevit.

Zcela jinak jednali Mudrcové od východu. Opustili vše, co je pojilo s jejich vlastí. Opustili všecko bohatství a pozemské statky a šli za Světlem, aby je osvítilo. — Šli, Krista našli a Kristus se jim zjevil . . .

Kéž bychom odložili lásku k hmotným věcem a stali se štědrými, aby se Kristus i v nás zjevil. *Bez štědrosti budeme vždy duševně mrtvi.* Býti štědrým k Bohu a lidem jest náboženská povinnost. Tu ukázali nám Mudrcové od východu, když obětovali Kristu zlato, kadidlo a myrhu.

Ano, buďme štědrými, a naše štědrost ať plyne z krve a celé naší duševní podstaty, pak i my budeme slaviti slavnost nadpřirozeného zjevení v duši své.

Nestáváme se účastnými nadpřirozených věcí nejen pro nedostatek ctností a neschopnost povznést se v nadpřirozené sféry života, ale hlavně *pro své hříchy*, jež naprosto zamezují přístup k božským věcem. A tyto hříchy odstranit ustanovila Božská Prozřetelnost ve své trojjediné podstatě při křtu Páně, při kterém se Kristus zjevuje jako Beránek Boží, jenž snímá hříchy celého světa. — Mocný hlas ozývá se shůry: „*Tento jest syn můj milý, v němž se mi zalíbilo.*“ (Mat. 3, 17.)

Co žádá od nás toto zjevení Syna Božího? — Pokorné uznání jeho božství.

Kristus zná slabost lidské povahy, zná její zarputilost a pýchu, zná ale také její žádostivost přesvědčit se o pravdivosti jeho božského poslání. — Proto činí počátek svých divů v Káně Galilejské, proměňuje vodu ve víno, zjevuje svou božskou moc a slávu.

Opravdová, dobrá vůle ji uzná . . .

Trojí zjevení Krista Pána. Trojí podmínka, chceme-li, aby se Kristus v naší duši zjevil.

Musíme se státí *štědrými, pokorně věřit* v Božství Kristovo a mítí *dobrou vůli* uznat jeho božskou moc a slávu.

Jan Al. Veselý.

PRACOVNA

Spolubratřím: Všechno a nic.

V jednom kněžském domě visí nápis:

O sacerdos quis es tu?

Non es a te, quia de nihilo

non es ad te, quia mediator ad Deum,

non es tibi, quia sponsus Ecclesiae,

non es tui, quia servus omnium.

Quid ergo es?

Nihil et omnia

O sacer dos!

Životní pravidlo.

Žádné ráno bez vroucí modlitby.

Žádná práce bez dobrého úmyslu.

Žádná radost bez vděčného pohledu k Bohu.

Žádné utrpení bez odevzdání se Pánu.

Žádná společnost bez přítomnosti Boží.

Žádná urážka bez shovívavého odpuštění.

Žádný poklesek bez lítosti.

Žádná pozorovaná chyba bližních bez omluvy.

Žádný potřebný bez lásky a podarování.
Žádný trpící bez útěchy.
Žádný večer bez sebezpytování.

Ze staré rodinné knihy.

Dobry kněz.

Ten je dobrým knězem, který by si znovu zvolil býti knězem i kdyby jeho úřad byl tak vystaven potupám, anebo ještě více, než jest zahrnut úctou, protože pak je viděti, že se stal knězem pro Krista a ne pro nic světského a pro nic lehkého.

Dar poznání.

Někdy se nám naráz otevrou oči, naráz si připadáme nesmírně malými a špatnými a nepatrnými. Ale není smyslem tohoto poznání, aby nás jenom drtilo, nýbrž smyslem jest, abychom v tomto poznání, v tomto navštívení, v této posvátné chvíli poznali, či třeba jenom vytušili, že nad námi bdí jiný cíl a jiný obraz. Tato nespokojenost s námi samými ukazuje nám, k jakému obrazu jsme povoláni, že by bylo žádoucí, aby se jinak vyjímал tento obraz naší duše.

Nespokojenost naše jest poznáním a určením svatého a vznešeného našeho poslání.

Duchovní život v povolání.

Sv. František Saleský dí: „Jest omylem, ba kačířstvím, chtíti vyloučiti zbožný život ze společenství vojáků, z dílen a z knížecích dvorů nebo z manželských domácností.“

Církev světi a svátostinami podporuje nástroje všech stavů. Tak se má i to pověstné „žehnání zbraní“. Povolání se má státi každému jeho cestou k nebi. Křesťan vezme svoje povolání jako plnění vůle Boží, tedy jako bohoslužbu a jako službu bližnímu, protože všechna povolání ve-

spolek utvářejí ono světové společenství všech se všemi.

Optimismus křesťanský.

Vychovatel, kněz, úředník stojí před lidmi. Jedni mu říkali, že člověk je v jádře dobrý, a druzí, že člověk je vlastně lepší zvíře.

Má malomyslněti anebo doufati? Ano, doufati, ale ne v lidskou základní dobrotu. Vím o jiném důvodu křesťanského optimismu: Bůh je silnější než naše slabosti. To dá vychovateli, představenému a knězi ono „otcovské srdce“, jež vyžaduje sv. František Saleský od vychovatele. Pak nespustíš hromobití na hlavu ubohého hříšníka. Budeš si nade vše ceniti možnost pomoci . . . Někdy to bude těžké, že si řekneš: Život není tak jednoduchý, ale právě proto to za to stojí, aby byl žit.

Odpověď na pomluvu a potupu.

Nevracej kameny, nebraň se lehko. Nýbrž použij pomluvy a potupy k tomu, aby ses přičinil skutečně o to, aby neplatilo ani stínu toho o tobě, čím jsi byl potupen. Bojuj s rozpjatýma pažema o to, abys uskutečnil na sobě kladný opak toho, co se ti předhazuje, čím bylo po tobě vrženo. Proto se nesnaž o zničení a potření nepřítele. Také si nepřej, aby ho nebylo, protože to bys byl pod ním, protože to bys mu podléhal. Musíš dovéstí užítí i protivníka i nepřítele k tomu, abys duchovně vzrostl, abys duchovně vystoupil a vyrostl. Buď naopak vděčný těm, kteří ti stojí v cestě, protože jsou tvými největšími dobrodinci, protože tě učí tomu, abys k ničemu tu na světě nepřilnul, ani k sobě, ani k vlastní cti a vážnosti, abys klidně zabočil na jediné správnou cestu, totiž na Toho, jenž řekl o sobě, že je cestou, jenž jest také jedinou cestou, totiž ke Kristu. Tak budeš nepřítelem duchovně osvobozen. Ke Kristu ještě blíže přiveden.

Slavnosti náboženské a jejich civilní parodie.

Civilní slavnosti jsou buď historického rázu: upalují Husa nebo vyhánějí české exulanty, naduté líce plundrují bezbožně všechny kouty sentimentality — a ta česká není jen tak nevydatná — anebo jsou rázu opičího: Místo čtvrtého přikázání uslužují nad láskou maminek a prodá se hodně kytek a bonbonů. Ale tak se nesmějí tyto slavnosti odbyti.

Je mi prostě líto, že tyhle náhražky mají vyvážit posvátnou úctu křesťanskou nejen k matce, nýbrž i k otci, jakožto k těm, od nichž život a výchovu a vše, jak praví Tomáš, máme. Je líto člověku, že se tohle dává lidské duši, toužící po trochu spočinutí a lásky.

Tyto slavnosti nestačí. Jsou jenom vzpomínkou. Oč hlubší a životnější jsou slavnosti křesťanské! Křesťanské slavnosti nejsou jen vzpomínkou ani pouhým ohřátím. Naše křesťanské slavnosti jsou znovuprožitím nejsvětějších tajemství, zasazením života do jejich věčného víření a tajuplného vyzařování. Svatá tajemství, jež církevními dny slavíme, trvají dále svou silou, milostí a jsou plná života. Účastníci na nich znovu je prožívají, znovu trhají jejich ovoce, čerpají jejich mízu, zakoušejí oné a téže lásky, která je dala a která dále trvá. Proto jsou naše křesťanské slavnosti prodloužením oněch tajemství a ustavičným zdrojem spočinutí v nejsvětější a nejbohatší a nejživotnější lásce.

Láska Ježíškova dále hoří v Církvi a dále je tu, aby zahřála všechny, které studí svět, které vyhnala zloba, kterým nestačí celá širá země.

Oč jsou bohatší na štěstí vánoce naše nad všechny oslavy dítěte! Ve vánocích oslavujeme příchod Toho, jenž posvětil dítě, takže dal rodičům nejenom obyčejné dítě lidské, nýbrž svaté a posvěcené dítě Boží!

Oč je bohatší na útěchu slavnost dušičková než

všechny pohanské tryzny, které oslavují jenom to, co bylo a co již není. Křesťanství ví, že všechna láska mrtvých dále žije v obcování svatých, že v lásce Boží jsme s nimi dále spojeni, že jejich láska nezhybnula, že ví o nás, že jejich poctivost a duševní krása dále žijí . . .

Đábel se umí jen opičiti. A ničím než opičením ďábelským jsou slavnosti, které mají prázdnému atheistovi dáti náhradu za plné a útěchyplné slavnosti křesťanské. Ale při nejmenším ať tím neotravují nás — křesťany! Braitto.

Umělci připomíná Goethe: Umělče, tvoř a nemluv! Protože krásné duše se najdou.

ŽEŇ

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

Obvyklou kroniku literární mohu letos začítí ohlášením velkého díla z duchovního života. V Paříži u firmy Lethielleux vychází „Slovník theologie asketickomystické“. Dílo vychází na subskripci v cenově velmi přístupných svazcích. Redakci vedou jesuité, kteří shromáždili řadu spolupracovníků. Dobrou metodu pracovní si vyvolili pořadatelé. Ve sporných otázkách škol, hlavně jesuitské a dominikánské dají příslušné téma zpracovati odborníkům z obou stran a vytisknou vedle sebe. Jeden sešit o 160 stranách velkého kvartu na velmi dobrém papíře stojí jenom 20 franků. Ve slovníku budou probrány všechny otázky naukové i historické, jež se jakkoliv dotýkají duchovního života.

Od ROMANO GUARDINIHO zaznamenávám dvě nové knihy: *Das Gebet des Herrn* — výklad Otčenáše, a: *Briefe über Selbstbildung*. Deset dopisů o společenství, mužnosti, slově, modlitbě, duši, svobodě. V záplavě duchovní literatury jsou Guardiniho knihy oasou, které dají myšlenky, nad nimiž je opravdu možno ještě se zamyslet. Guardini je dnes největší náboženský myslitel a zároveň dokonalý umělec slova.

Velký rozruch způsobila studie OLIVERO: *Correnti mistiche nelle letteratura inglese* (Torino, Bocca, 1932). Jediná chyba knihy je, že užívá slova „mystické proudy“ o všech náboženských motivech v poesii. Tedy, toto je

si třeba uvědomiti při započetí četby této knihy, která ale je jinak skutečným darem a událostí. Autor sleduje náboženský vliv, motivy, zpracování v moderní anglické literatuře. Co náboženské síly poetické tu ukazuje a objevuje v Thompsonovi, Hopkinsovi. Nevynechal snad jednoho básníka, jenž byl ošlehnut aspoň paprskem božského světla. Velké díky Oliverovi za tuto knihu.

AMADEI A., SS: *Il servo di Dio Michele Rua*. (Soc. Ed. Internationale, Torino.) 1931, str. 848, cena 25 lir, I. svazek. — Život sluhy Božího, Dona Rua, „druhého Dona Bosko“, jeho nástupce, barvitě, do podrobností a věrně historicky líčený, bude rovněž velikou školou vychovatelů mládeže, mezi nimiž bl. Jan Bosko a jeho nástupce svaté paměti jsou na předním místě. Životopis a přece předčí t. zv. zábavnou knihu, před níž má nesmírnou přednost, že líčí život a duši světce. A salesiáni umí splatiti dluh vděčné lásky, když obrovské dílo vydají za nepatrný groš. Těšíme se na II. svazek.

DENIFLE JIND.—SCHULTES REGIN.: *Cesta k věčné lásce*. Lad. Kuncíř, Praha, str. 653, cena 35 Kč. — Kniha velmi pozoruhodná, jejíž překlad (Střížův) do češtiny jest dílem užitečným a dávno potřebným. Jsou tu úvahy a meditace středověkých mystiků, na př. mistrů Eckhartů, Jindřicha Susa, Jana Taulera, Jana Ruysbrocka, Mechtildy Magdeburské a m. j. Snad by bývalo dobře, kdyby u každé stati bylo uvedeno jméno autora, od něhož pochází. Stati tyto jsou uspořádány ve 3 částech s názvy: cesta očištná, cesta osvícená, cesta sjednocení. Z toho jest již patrné, že jest zde obsažen celý systém duchovního života, jakožto cesta k dokonalosti, jak o ni středověcí duchové usilovali. Hodí se k rozjímání i k duchovní četbě pro každého. —VZ—

KRLÍN JOSEF, Dr.: *Eduard Jan Nep. Brynych*. „Život“, Praha, str. 124, cena 10 Kč. Pěkná tato kniha je napsána k třicátému výročí smrti velikého a nezapomenutelného biskupa královéhradeckého dra Brynychy. V 5 kapitolách líčí autor hřejivými slovy celý život Brynychův, jeho apoštolskou činnost, lásku k českému lidu a k české zemi, snahu po zvroucnění a prohloubení náboženského života v královéhradecké diecési; a hlavně jeho zklamání, bolesti, utrpení a hořké chvíle nevděku a nenávisť, již se tolik dostalo tomuto vzácnému člověku. Biskup Brynych, kdysi zneuznávaný a zesměšňovaný, září i dnes po letech jako vzor a příklad, září svou kněžskou láskou a duševní vyrovnaností. Kniha Krlínova živě a s pochopením rýsuje tuto skvělou osobnost a proto zasluhuje co největšího rozšíření. —VZ—

POCHAT—BARON F.: *Bienheureux Pierre Favre SJ*. (Spes, Paris) 1931, str. 219, cena 12 frs. — Kněz a laický apoštol dnešní doby najdou v životopisu blah. Petra Fav-

re, druha sv. Ignáce a prvního kněze Tovaryšstva, mnoho povzbudivého příkladu činného života spojeného s vnitřním bohatstvím, prožitého ve čtyřiceti letech; splnění hesla ad Dei gloriam.

WINTERSIG ATHAN.: Liturgie und Frauenseele. (Herder, Freiburg.) Str. XXVI + 160, cena 1.80 Mk. — Svět strhuje ženu do propasti ponížení nebo svádí na místa, která nejsou její. Církev svou liturgií však ženu pozdvihuje do vznešeného řádu nevěsty Kristovy či obrazu Jeho Církyve a ukazuje jí její pravé poslání, podstatu a plnost její důstojnosti. Zde má katolická žena vzácnou čítanku o sobě i o sestře v Kristu, výhled k ideálům nejvyšším bělostného panenství i svatého manželství a mateřství.

BARTMANN: La nostra Fede nella Provvidenza. Brescia, Vittorio Gatti, 1932, str. 196, cena 10 L. — Jen odborník v dogmatice jako Bartmann se může odvážit lidově zpracovat takový problém jako je Boží Prozřetelnost. Kniha je sice lidová, ale při tom zůstává knihou hlubokou, theologicky přesnou, což je ostatně vlastností všech publikací Bartmannových. Překlad i úprava jsou vzorné a svou lácí se kniha doporučuje více než její originál.

BECK PIUS, OSA: Vom hlĝ. Spiel der Gotteskinder. (Rita-Verlag, Würzburg), str. 150. — Dětem a vychovatelům dětí věnuje autor tuto originální knížku o mši sv.; po obširném vstupu o významu a duchovním bohatství Oběti prochází podrobně celým obřadem, který ke konci doslovně překládá; četné nové příklady zpřitažlivují výklad a pomáhají v pochopení.

CATÉCHISME ILLUSTRÉ. (Mame, Tours), str. 168, cena 10 frs. — Zcela zvláštní „katechismus“, někdy více pro rodiče, jindy více pro děti: oněm, aby dal poučení, kterak lze dětem podati u vhodné příležitosti svaté pravdy, těmto bude zajímavým opakováním, neboť svaté pravdy jsou ukryty v poutavém rouchu událostí dětských. Našemu katechetovi bude na prospěch v „příležitostné poznámce“.

HERRERO CL. GARCIA: Un Angelo di otto anni. Roma, S. A. L. E. S., 1932, str. 166, cena 5 L. — Opět nový důkaz účinků častého svatého přijímání u dětí. Malý Toník (Ant. Martinez de la Pedreja) umírá v osmi letech, ale umírá jako světec, když prožil těchto několik let v úzkém přátelství s Eucharistickým Kristem. Španělsko se jistě postará brzy o to, aby se mu dostalo pocty malého světce. Je to život opravdu povzbuzující jak pro malé, tak pro velké. Budeme mít brzy také český překlad knížky. — R. D.

JOURDA PIERRE: Marguerite d'Angoulême. (Desclée De Brouwer, Paris), str. 288, cena 20 frs. — Postava ve-

liké ženy renaissance, Markety d'A., královny navarské, mnoho trpí zaměňováním s její vnučkou Marketou, ženou Jindřicha IV., a také ztemněním závoje minulosti. Autor se snaží vyjasnit obraz vzdělané a vroucí citové královny, kterou řadí k největším postavám francouzských dějin a literatury.

KALIKIN F.: Cesta do rudého ráje. (Tiskové družstvo, Hradec Králové), str. 130, cena 8 Kč. — Povídka příkrývá pod zábavným pláštěm děs komunistického režimu v Rusku a zatím marná vzpírání opravdových přátel Ruska proti rudému teroru; skromné, ale působivé pravdy o bolševictví.

KRENN ERNST: Die Trachten der katholischen Ordensleute. (G. J. Manz, Regensburg), str. 32, cena 1.85 Mk. — Systematický stručný přehled řeholního oděvu mužských i ženských řádů a řeholí, doprovázený několika fotografiemi. Pro přátele řeholního života.

LÉPICIER: Institutiones theologiae speculativae. Marietti, Torino, 1932, str. 454, cena 25 L. — Co jsme řekli o předešlých dvou svazcích tohoto díla, platí i o tomto posledním, který se zabývá svátostmi a posledními věcmi člověka. Je to učebnice dogmatiky přesně tomistická, jasná, co se týče výkladu i nejtěžších pravd víry, přehledná, ale chybí jí část pozitivní, bez níž není zvláště nyní myslitelná dogmatika. Tu je tedy třeba doplnit z jiných pramenů. — R. D.

LUTTEROTTI VON N., OSB.: Das Grüssauer Wilmannbuch. (Ostdeutsche Verlagsanstalt, Breslau), str. 33 a 43, ill., cena 2.85 Mk. — Sešit skrovný rozsahem, ale bohatý vypsáním krásy barokního Wilmannova umění v kostele svatého Josefa v Grüssau ve Slezsku; také nový projev lásky klášterů ke vznešenému umění. Knížka světla a radosti z umělcova tvoření.

LEXIKON FÜR THEOLOGIE UND KIRCHE, IV. Bd. (Herder, Freiburg.) — Tento svazek je milým překvapením pro odběratele tohoto veledíla. Překvapuje skvělý papír, který umožňuje přesnou reprodukci obrázků, jež jsou s překvapující bohatostí dílu přidány. Slovník má na 30 odborných redaktorů. Na tomto čtvrtém svazku, obsahující hesla Filipini až Heniter, pracovalo asi 300 spolupracovníků. Co nesmírně chválím na tomto slovníku, je přesnost a stručnost informací. Francouzský slovník bohovědný je vlastně sbírkou monografií vysoké ceny, ale, kdo se má prokousávat takovou studií, sáhne-li po slovníku jako po okamžité informaci? To právě dobře vystihli redaktoři slovníku německého. Ostatně u každého zpracovaného hesla jest uvedena odborná literatura, takže, kdo si přeje podrobnější informace, může podle udané literatury si vybrati.

MAINAGE P., O. P.: Le bouddhisme. (Bloud & Gay, Pa-

ris.) 1930, str. 228, cena 12 frs. — Moderní obliba a zájem o buddhismus přináší, hlavně na západě, četné spisy přející této východní nauce; M—ův spis chce dáti katolickému inteligentovi aspoň základní obraz dějinného i naukového rozvoje buddhismu; rozhodně postačí pro průměrný požadavek solidní informace; k hlubšímu poznání odkazuje bibliografie, v níž však jest dosti přehlédnuta literatura německá.

MALZAC P., S. J.: Histoire du royaume Hova. (Imprimerie catholique, Tananarive.) 1930, str. 645. — Úctu budí toto dílo došlé přímo ze země, o níž mluví, z Madagaskaru. Autor důkladně prochází dějinami království Hova, ústřední mocnosti velikého ostrova až do konce minulého století; rozsáhlost díla dovoluje odbočení do zajímavých detailů, které jsou stejně bohaté jako historie. Dílo katolické, které rovněž bedlivě sleduje základy a vzrůst křesťanství na ostrově a proto má velikou cenu pro každého přítele dějin Církve a misii. IFP

MARTIN, La scienza del divino amore, insegnata da S. Teresa del Bambino Gesu. Milano, Lega Eucharistica, 1932, str. 182, cena L 5. — Autor redukuje právem nauku svaté Teresie na křesťanskou lásku, v níž spočívá křesťanská dokonalost a ukazuje, jak byla tato láska uskutečňována světicí a jak má být po jejím vzoru uskutečňována i námi. Kniha není sladkou limonádou, nýbrž hodnotným studiem otázky tak vážné.

MISIJNÍ ROČENKY: Die Franciskanermissionen 1932 (Franziskus-Druckerei, Werl), str. 38, přináší několik zajímavých článků z františkánských misii, letos hlavně z Číny a z Japonska; Zisterzienser-Missionskalender 1932 (Kloster Schlierbach), str. 128, cena 5 Kč — má již více charakter zajímavé náboženské cisterciácké ročenky, bohatě ilustrované.

NICOLETTI: Il problema del dolore. U autora, Cosenza, 1932, str. 172, cena L 6. — Nejde o důkladnou studii celého problému bolesti, nýbrž jen o jakýsi pokus řešení této otázky staré a přece vždy nové. Celá práce nečiní si nároků na dílo vědecké, nýbrž na lidové, spíše literární podání věci. Problém bolesti není vyčerpán, jak ostatně ukazuje sám nepatrný rozsah knihy. Přesto však dá knížka dobrou orientaci křesťanského chápání.

NOLTE FERD., M. S. F.: Missionsannalen der Missionare v. d. H. Familie. (Missionshaus H. F., Betzdorf) 1931, str. 251 a XXIV. Mladá kongregace sv. Rodiny podává první soustavnou kroniku své misijní činnosti; I. svazek je věnován misii brasílské Santarem a Natal. Dílo jdoucí upřímně do podrobností, které může znáti očitý svědek, a proto i dílo zvláště zajímavé, neboť dává poznati moderní misii od její první chvíle. Tento svazek je důstojným začátkem a opravňuje k nadějim.

ODDONE S. J.: La costituzione sociale della chiesa e le sue relazioni con lo stato. Milano, „Vita e Pensiero“ 1932, str. 210, cena 6 L. — P. O., profesor milánské university katolické řeší otázku tak časovou o poměru Církve a státu. Základem je mu náležité pochopení Církve jako společnosti lidské, která má však cíl přesahující jiné společnosti s cílem čistě časným a na základě těchto pojmů stanoví, jaký má být poměr mezi státem a Církví. Studie je zdařilá po mnohé stránce a zasluhuje, aby se jí dostalo co nejlepšího přijetí a rozšíření. Objasní mnohé otázky, často tak nesprávné a nejasně řešené.

PISTOCCHI: De suspensione ex informata conscientia. Torino, Marietti, 1932, str. 126, cena L 5. — Dílko velmi užitečné jak profesorům a žákům, tak také těm, kdož mají moc suspendovat ex informata conscientia. Zabrání mnohým confusím v této delikátní věci. Podání je jasné a bez rozvláčnosti.

PRIEWASSER P. WOLFG., O. F. M.: Quer durch Chiquitos (Missions-Prokura, Hall i. T.), str. 96, cena 0.50 šil. Poutavý cestovní deník býv. představeného františkánských jihoamerických misí; historická reminiscence se vhodně splétá s postřehy kraje, lidu a současného stavu misie.

RICCIOTTI: Bibbia e non Bibbia. Brescia, Morcelliana, 1932, str. 187, cena L 8. — Tuto knihu by měli číst zvláště oni theologové, kteří dovedou všechno dokázat z Písma svatého, aby tak nezneužívali slova Božího. To bylo pravděpodobně hlavním úmyslem autorovým, když psal tyto řádky, plné spravedlivého rozhorlení proti těm, kdož zacházejí nesprávně s Písmem svatým. V knize jsou nejen všeobecné poučky, jak dlužno užívat Písma, nýbrž také — což je nejzajímavější — je tu podán správný výklad mnoha textů, kterým se obecně dává nesprávný výklad.
R. D.

SERTILLANGES: L'oratore cristiano. Přel. P. Nivoli. Torino, Soc. Editr. Intern. 1932, str. 334, cena L 12. — Příručka Sertillangesova pro kazatele se může právem řadit mezi nejlepší. Probírá vše, čeho je potřeba pro kazatele a co možno najít i v jiných příručkách podobných, ale co jí dodává přednosti před jinými, je originalita v podání věci a pojednání o mnohých otázkách, jakých v jiných příručkách nenajdete. To také bylo důvodem, že ihned po vydání je překládána do italštiny.

SEMERIA: Pater noster. Considerazioni. Torino, Berutti, 1932, str. 207, cena L 6. — Tyto úvahy o Otčenáši zasloužily si, aby byly vydány třebas i po smrti slavného P. Semerie. Vynikají nejen hloubkou, nýbrž zvláštní jemností výrazů i myšlenky, takže jsou krásnou knihou rozjímání a zároveň dobrým materiálem pro kázání. Jak

přesahují mnohé myšlenky zde uložené obvyklý způsob výkladu modlitby Páně svou originalitou!

STANG JOS.: Wunder des heiligmässigen Pius X. (Tyrolia, Innsbruck), str. 50, cena 1.50 šil. Záznam 13 zázračných projevů milosti Boží prostřednictvím přímlyvy papeže svaté paměti Pia X., chce pobídnout k větší úctě k Piu X. a přispět k rozšíření této důvěrné úcty.

SCHMIDTMAYR M.: Es wird heilige Kinder geben. (Tyrolia, Innsbruck), str. 250, cena 4 šil. Duši dítěte učiniti duši eucharistickou lze nejlépe příkladem dětí, vyvolených miláčků Eucharistie, kterých již tolik přibylo od dekretů Pia X. Autor shromáždil devatenáct životopisů dětí a opět dětem je podává působivým nestrojeným způsobem. Četba pro mládež a pomůcka pro katechetu.

VROMANT G.: De fidelium associationibus. (Museum Lessianum, Louvain), str. 138, cena ? Přesto, že Vromantův praktický výklad kodexu jest určen hlavně pro misionáře, svazek o náboženských sdruženích věřících má cenu pro každého kněze v praktickém řízení náboženských spolků. Výklad autorův je jasný, přihlíží stále k odborným autoritám a k autentickým rozhodnutím.

MAĎARSKÝ KATOLICKÝ TISK NA SLOVENSKU je dosti hojný. Má tyto časopisy: „Uj élet“ (Nový život — sociální časopis, Košice); „Világosság“ (Světlo; Nové Zámky, pedagogický časopis katolických profesorů a učitelů); „Kath. Lelkipásztor“ (Katolický duchovní pastýř; Bratislava, časopis duchovenstva a pedagogů); „Tábortüz“ („Vatra“; Nové Zámky, časopis skautů a studující mládeže); „Krisztus Királysága“ (Království Kristovo; Rožňava); „Uj Szív“ (Nové Srdce; Bratislava); „Szüz Mária Uj Virágos Kertje“ (Nová květinová zahrada Panny Marie; Komárno); „Világposta“ (Světová pošta; Nitra, misijní časopis); „Sajó-Vidék“ (Kraj Šajavy; Rožňava); „Magyar Néplap“ (Maďarské lidové listy; Bratislava); „A Nép“ (Lid; Košice); „Nyitramegyei Szemle“ (Pozorovatel nitranské župy; Nitra) „Csallóközi Hírlap“ (Věstník Žitného ostrova; Dunajská Streda); „Katolikus Nő“ (Katolická žena; Košice).

DUCHOVNÍ PŘIJÍMÁNÍ

Čteme-li výňatky z Písně písní v nových „Perikopách“, připadající na svátek Navštívení Panny Marie a sv. Maří Magdaleny, žasneme nad vroucí touhou ženicha po nevěstě a nevěsty po ženichovi, v nich vyslovenou . . . Tak touží také Kristus svátostný po tom, bychom se s ním ve sv. přijímání skutečně spojovali, a tu touhu dlužno nám spláceti zase touhou a tím, že přání Kristovo splníme, že jdeme skutečně ke stolu Páně každý den. Den je však dlouhý, chvilka skutečného přijímání velmi krátká, nestačí dychtivosti duše Krista milující, která po něm prahne ustavičně. Najde někde náhradu, která by její hlad a žízeň aspoň poněkud ukojila? Ano, ve s v. d u c h o v n í m p ř í j í m á n í.

Dlužno totiž rozlišovati trojí způsob přijímání: 1. toliko svátostné, 2. toliko duchovní a 3. svátostné i duchovní zároveň.

Pěkně vysvětluje věc Katechismus z nařízení sněmu tridentského k duchovním pastýřům:

I. „Dobře tedy a moudře předkové naši, jak čteme ve sněmu tridentském, rozeznávali trojí způsob tuto svátost přijímati. Někteří totiž pouze svátost přijímají jako hříšníci, kteří se nehrozí svatých tajemství nečistým srdcem a nečistými ústy přijímati; o nichž Apoštol dí, že „nehodně jedí a pijí tělo Páně“. O takových napsal sv. Augustin: „Kdo nezůstává v Kristu, a v kom nezůstává Kristus, ten s jistotou nejí duchovně jeho těla, třeba tělesně a viditelně ústy požíval svátosti těla a krve Páně.“ Kdo tedy takto nepřipraveni přijímají svatá tajemství, nejen že z nich žádného nemají prospěchu, ale jak svědčí apoštol, „odsouzení sobě jedí a pijí“.

II. O jiných pak říkáme, že jen duchovně přijímají svátost oltářní; to jsou ti, kteří toužebností a přáním svým požívají předloženého tohoto nebeského chleba, jsouce rozníceni živou věrou, která

skrze lásku působí; a odtud, ne-li všech, zajisté přemnohých užitků nabývají.

III. Třetí konečně jsou, kteří svátostně i duchovně svátost oltářní přijímají; tito, poněvadž podle napomenutí Apoštolova „dříve sami sebe zkoušeli“, a oděni rouchem svatebním k božskému tomuto stolu přistupují, ze sv. přijímání všechny ony přehojné berou užitky, jež jsme prve vypočetli. Z toho vysvítá, že největších, a to nebeských statků zbavují se ti, kteří, ač by i k přijetí svátosti těla Páně mohli býti připraveni, na pouhém duchovním těla Páně přijímání přestávají. (Část II., Hl. IV, otázka 53.)

C o p ů s o b í duchovní přijímání? Bezmála tytéž milosti jako přijímání skutečné. „Jako“ vykládá sv. Tomáš Akv. — „jako mnozí bývají křtění touhou prve nežli křtem vody, tak přijímají mnozí Svátost oltářní duchovně prve nežli ji přijmou skutečně (svátostně). Tím (duchovním přijímáním) nestává se skutečné neužitečným, neboť skutečné přijetí svátosti působí více než pouhé přání, ji přijmouti, jak je patrné ze křtu. Kdo vzbudí mlčky touhu dáti se pokřtiti, dochází již tím odpuštění hříchů; jakmile pak skutečně křest přijme, jest odpuštění hříchů jeho dokonalejší, ježto bývá zproštěn veškerých trestů za hříchy. Tak obdržel Kornelius v Cesarei a jiní jemu podobní, již přede křtem věrou v Krista a touhou po křtu milost a ctnosti; poté pak dostává se jim ve křtu samotném většího plnosti milosti a ctností.“ (Nikolussi, Die Wirkungen der Hl. Eucharistie. Bozen 1918, str. 326n.)

Duchovní přijímání není nějaký nový nález! „Duchovní přijímání je starší nežli jeho jméno; je tak staré jako skutečné a bylo od prvopočátku jeho průvodce a zástupce. Je to jediné přijímání andělů, kteří od ustanovení Eucharistie zastávají u ní čestnou službu, ustavičně lační po tomto nebeském pokrmu a ustavičně konejší hlad svůj duchovním požíváním jejím.“ (Biskup Keppler na

euchar. sjezdu v Kolíně nad R. — Zwanzigster internationaler Eucharistischer Kongress in Cöln, Cöln 1910, str. 214n.)

Kolik mučedníků spoutaných v temných žalářích, lkajících, že jim není dovoleno posílit se na poslední cestu tělem Páně, prahlo nevýslovně po Svátosti oltární a tak aspoň spojovalo se s Ježíšem svátostným . . . Kolik svatých a světic Božích vzlykalo v duchu po svátostném Pánu, když nemohli ho přijmouti skutečně! Rozněcovali touhu svou po něm ve dne i v noci, v hodinách radosti i žalosti, ve chrámu, venku v přírodě při pohledu na kostely, ve svých ložnicích, pracovnách, zkrátka vždy a všude.

Tím jsme se přiblížili k otázce, kdy se doporučuje, abychom duchovně přijímali. Kdy? Co nejčastěji, při každé vhodné příležitosti.

První a hlavní taková příležitost jest mše sv., při které nejdeme skutečně ke stolu Páně. Tu vidouce kněze svátostně přijímati, neopomeňme nikdy spojití se s ním duchovním přijímáním.

Víme, kterak účinná jest modlitba, konaná po sv. přijímání, kdy jsme v oběti takorča Ježíše Krista. Chceme-li dodati modlitbám svým zvláštní působivosti, zavolejme si před nimi Pána duchovním přijímáním do svých duší a jemu je přednášejme.

Při ranní modlitbě vyprošujeme si potřebných sil, bychom počínající den bez hříchu ztrávili, v něm mnoho zásluh si nahromadili; nuže, slučme s ranní modlitbou duchovní přijímání a předkládejme tyto potřeby Kristu svátostnému, který na přání naše duchovně do srdcí našich zavítal . . .

Vzbuzujeme dobrý úmysl, že chceme se modliti, to ono činiti ve spojení s oním božským úmyslem, se kterým Pán se modlil neb to ono činil. Kterak se spojití k tomu s Ježíšem Kristem? Duchovním přijímáním.

Připravujeme se na skutečně sv. přijímání . . . Kdo nejlépe připraví naše nitro na příchod Ježí-

šův? On zajisté sám. Kterak jej však dostaneme do svého srdce prve nežli přijde skutečně? Duchovním přijímáním.

Nevíme-li si kdy v čem rady, poprosíme Rádce nejvyššího, aby přišel k nám a světla potřebného s sebou nám přinesl.

Třeba-li, abychom se poznali při zpytování svědomí zvláštním i obecném, denním i před sv. zpovědí, zavolejme si do temného srdce svého „světlo pravé, které osvěcuje každého člověka . . .“

Doléhá-li tuhý boj, spojme se duchovním přijímáním se svým všemohoucím velitelem a zmůžeme všechno v tom, který nás posílí. V pokušení proti sv. nevinnosti spojme se s Ženicem panen, v pokušení k malomyslnosti, netrpělivosti, položme se duchovním přijímáním na srdce nejtrpělivější, které je pramenem všeliké útěchy. V boji proti zlosti naberme síly duchovním přijímáním ze srdce nejtiššího. Podobně jindy a jindy v jiných a jiných nebezpečích.

Chceme-li některý skutek, zejména obtížnější, skutek lásky k bližnímu obětovati Ježíši Kristu, přivíňme se prve k němu duchovním přijímáním a pak mu oběť svou podejme.

Když se v noci probudíme, čím lépe se přimkne duše naše k Ježíši nežli horoucí žádostí po něm?

„Duchovně přijímati při pohledu nebo při jídle tělesného pokrmu, když bijí hodiny a kdykoliv se modlíme: „Chléb náš vezdejší dej nám dnes (Furger, S. SS. S., Bericht über den XXIII. internationalen Eucharistischen Kongress, Wien 1913, str. 585).

Duchovně přijímati lze tím častěji, čím snáze a kratěji možno tuto pobožnost vykonnati. V čem tkví její podstata? Vzbuditi touhu po Kristu svátostném. Říci na př. slovy nebo jen v duchu: „Přiď, Ježíši, ke mně!“ K tomu není třeba ani jedné vteřiny!

Ovšem však, že možno podle okolností duchovní přijímání více nebo méně rozšířiti. Již onu t o u h u

možno rozvinouti na př. slovy Ž. 41, 2: Jako
prahne jelen po bystřinách, tak
dychtí duše moje po tobě, Bože... Možno
také užití slov sv. Ignáce:

Duše Kristova, posvěť mne!
Tělo Kristovo, ochraň mne!
Krví Kristova, napoj mne!
Vodo z boku Kristova, obmyj mne!
Utrpení Kristovo, posilni mne!
Ó dobrotivý Ježíši, vyslyš mne!
Ve svých ranách skryj mne;
a nedej mi se odloučiti od tebe! Atd. Atd.

Tu žádost po Kristu lze rozvinouti také tak, že
si představujeme, jako bychom skutečně přistupo-
vali ke mřížce, a že v duchu vše činíme, co koná-
váme při skutečném přijímání. Představíme si,
kterak sluha Boží blíží se k nám s ciboriem a kte-
rak na jazyk nám klade sv. Hostii. Místo toho lze
si představit, kterak Matka Páně klade nám do
srdce Ježíška nebo něco podobného.

Duchovní přijímání můžeme rozšířiti a zdoko-
naliti také tím, že vzbuzujeme víru, naději, lásku
ke Kristu svátostnému, že se před ním pokořuje-
me, že se mu klaníme, hříchů svých litujeme, že si
myslíme, jako by nám kněz ukazoval sv. Hostii a
volal: Ecce Agnus Dei, ecce, qui tollit peccata
mundi! — zkrátka, že činíme stručně vše, co koná-
váme před skutečným, svátostným přijímáním.

Rovněž možno si počínati v duchu podobně jako
činíváme po skutečném sv. přijímání, děkovati za
to, že naši touhu splnil Pán, klaněti se jemu, před-
kládati mu své potřeby atd. atd. Furger doporuču-
je odpustkové střelné modlitby eucharistické.

Tím vším pobožnost duchovního přijímání, kte-
rá je v podstatě tak prostičká, prohlubujeme a
ziskáváme více milosti Boží sobě a případně i du-
ším v očistci, kterým lze věnovati duchovní příjí-
mání podobně jako skutečné, svátostné.

Dr. Jan Hejčl.

TAJEMSTVÍ ÚSMĚVU

Těžko jest říci, co jest úsměv, už proto, že úsměvy jsou všelijaké: jsou úsměvy něžné, shovívavé, ironické, přátelské, naučené, řemeslné, povinné, vynucené, upřímné, bolestné, trpké, sladké, šťastné, rozkošné, radostné, hloupé, banální, chtěné, bezděčné, laskavé a kdožvíjaké.

Chcete-li napodobiti metodu moderních filologů, vezměte do ruky literaturu posledních padesáti let a hledejte tam přívlastky, které lyrikové a spisovatelé konverzačních her a románů dávají úsměvu. Udělejte si z nich průměr, chcete-li dále sledovati tuto metodu. Nebo ještě lépe, vypočítejte si, které adjektivum se vyskytuje nejčastěji ve spojení se substantivem úsměv a ušetříte si pracné mudrování o podstatě úsměvu: adjektivum nejčastěji užívané bude klíčem k rozřešení otázky, co jest úsměv.

Či chcete raději jíti k anatomům, kteří vám budou na nějakém modelu demonstrovati náramné množství svalových skupin, jež ovládají lidskou tvář a učeně budou povídati o funkcích těchto svalů? Budete poněkud zastrašeni poznáním, že těch svalů ovládajících tvář je tak mnoho, a představou, že variací, jež mohou tyto svaly podle posledních zbytků vašich matematických vědomostí vytvořiti, jest závratné množství.

Anebo půjdete k fyziologům a budete se jich zdvořile tázati na definici úsměvu? Pravý fyziolog vám řekne, že to nejde tak lehce a že vám musí nejprve definovati smích. Smích jest rychlé, vyražené vydechování spojené se slabším neb silnějším zněním hlasu lidského, jakož i intensivní činností mimických svalů tváře, zvláště svalu smíchového (*musculus risorius Santorini*), při čemž obličej nabývá výrazu veselí. Smích bez expirace a bez ozývání hlasu lidského se nazývá úsměvem, zvláštní definice nemá, poněvadž vzniká touž innervací psychofysickou jako smích, takže se liší

od smíchu ne podstatou, nýbrž jen stupněm a modalitou.

Můžete také jít k psychologům. Ti vám řeknou, že úsměv je fyzický korelát onoho citu, jež vyvolává v nitru člověka komično.

Nevím, kam byste ještě mohli jít. K mimikům, ovšem. Úsměv jest jedním z prostředků umění mimického, jakpak by ne? Mimikové vám povědí, že úsměv jest gesto, kinetický výraz tváře nahrazující nebo doprovázející slovo, jež znamená něco radostného.

Půjdete-li ještě k aforistům, mezi něž i autor tohoto výkladu počten jest, bude míra dovršena. Nějaký aforista vám řekne, že láska jest matkou radosti a radost že jest matkou úsměvu. A z toho si odnesete naučení velmi užitečné, že láska jest babičkou úsměvu.

Avšak věc není tak zoufalá. Jest někdo, jenž vás opravdu může poučiti. Jest to Marcel Jousse. (*Études de psychologie linguistique. Le style orale rythmique et mnémotechnique chez les verbo-moteurs.* G. Beauchesne, Paris 1925.)

Od Marcela Jousse zvíte, že jest trojí výraz ducha či trojí styl: pohybový, ústní a spisovný, čili mimický, orální a grafický.

Nejpůvodnější je styl mimický. Člověk má snahu posunkem provázeti vše, co se kolem něho děje. Svět se jeví spontánnímu člověku jako spleť gest: tato gesta vnějšího světa člověk snímkuje svými posunků. Jeho gesta jsou obrazy gest. Jeho gesta jsou konkrétní a subtilní. Ve stylu mimickém není výrazu abstraktního, protože gesto jest jen otiskem, snímkem, mimogramem.

Prostřednictvím mimogramů snímkuje člověk i svět neviditelný. Tvoří symboly.

Člověk stylu mimického mluvil pro zrak, ne pro sluch. Psal-li, zachycoval jen gesta. Maloval. Vzniklo písmo obrazové.

Později teprve počal člověk vyjadřovati skutečno zvukem. K posunkové gestaci přistoupil cha-

rakteristický zvuk. Zvukem se doplňoval význam mimického gesta. Zvuk byl jen doprovodem. Ale poněvadž zvukové gesto hrtano-ústní vyžaduje menšího úsilí než gesto ruční a tělesné vůbec, nabylo vrchu. Vznikl styl ústní, vzniklo písmo zvukové.

Doba naše jest již dobou stylu grafického. Ale to nás již nezajímá.

Myšlenky Jousseovy napravují především omyl mimologů: gesto není doprovodem slova, nýbrž slovo jest doprovodem gesta.

Opravuje také mínění fyziologů, podle nichž jest úsměv nehlučný a neslyšitelný smích. Správně je to naopak: smích je slyšitelný úsměv.

Úsměv je mimogram. Úsměv je gesto. Úsměv je snímek světa. Úsměv je odraz krásy. Úsměv jest odpovědí na záři slunce, zeleň lesů, modř oblohy, vlnění obilí, jest odpovědí na lásku Boží.

A úsměv jest hieroglyf. Úsměvem člověk nejen snímkuje lásku a krásu: úsměvem ji také zobrazuje a vyjadřuje. Úsměv jest tedy hieroglyfem krásy a symbolem lásky.

A řekněme určitěji: úsměv je úkon nejen fyziologický a mimický, nýbrž i mravní. A proto všechny úsměvy naučené, povinné, chtěné, ironické, řemeslné, banální a hloupé jsou zneužitím symbolu, jsou potupou lásky a nejhorší šalbou.

Dominik Pecka.

KŘEŠŤANSKÁ DOKONALOST A SOCIÁLNÍ ČINNOST

Proč má v ruském kalendáři sv. Mikuláš dvakrát svátek v roce a sv. Kasián vždy jen, když je přestupný rok? Solovjev ve svém díle „Rusko a sjednocení církví“ zaznamenává odpověď lidové legendy: „Svatý Mikuláš a svatý Kasián společně putují blátivou silnicí. Na cestě přijdou k vozu,

jenž uvízl v blátě a nemůže dále. Vozka bije do dobytčat a kleje. Proklíná dobytek, proklíná bláto, proklíná — Boha. Sv. Kasián je pohoršen. Vážně se zastaví a důstojně napomíná rozvzteklého vozku k svaté trpělivosti. Vozka bije do zvířat dál a kleje dál. Sv. Mikuláš však podkasá si řízu a vyhrne si rukávy a již skáče přes největší kalužiny po silnici k vozu. Pohladí dobytčata, mile se podívá na vozku, stiskne mu ruku — a již stojí u kola a nedbá, že si zablátí řízu a vši silou opírá se do kola. Dobytek, vozka i sv. Mikuláš napnou síly, společnou prací pohnou vozem a již ujíždí povoz po silnici dál . . . bez proklínání. Oba poutníci přijdou ke sv. Petrovi. Ten neplísni sv. Mikuláše pro jeho zablácenou řízu, nýbrž naopak určí mu dva svátky v roce. Zahledí se pak na sv. Kasiána a rozhodne: „Ty budeš mívat svátek vždy jen v přestupném roce, tedy vždy jen za čtyři leta jednou.“

Ta prostá legenda lidová je důkazem, jak dovede i prostý křesťanský cit hodnotiti skutky milosrdenství. Tuší vztah mezi životem lásky a životem víry. Živá víra žene ke skutkům lásky. Proto víry se dovolává svatý Otec, když chce pohnouti křesťany v dobách současných hospodářských obtíží k účinné pomoci. Škoda, že na př. v jeho encyklice „Nova impendet“ z roku 1931 zůstala veřejností dost nepovšimnuta slova, v nichž vyjadřuje spojitost mezi charitativní činností a evangelickou dokonalostí. „Pozdvihujeme hlas a obracíme se k těm, jejichž víra a křesťanská láska jsou živé, a vyzýváme je k jakési křížové výpravě lásky a pomoci . . . Zdůrazňujeme tento přelíbezný příkaz netoliko jako nejvyšší povinnost, v níž jest obsažen celý křesťanský zákon, nýbrž jako v z n e š e n ý i d e á l, u k á z a n ý z v l á š t ě d u š í m u š l e c h t i l e j š í m a t o u ž í c í m p o e v a n g e l i c k é d o k o n a l o s t i.“ A Pius XI. v okružníku Quadragesimo anno v galerii křesťanských ctností zavěšuje na stěnu nový vznešený obraz, v němž samostatně je nám před oči stavěna dvo-

jíce povinností, které až dosud žily jako ukryty v podruží jiných ctností: sociální spravedlnost a sociální láska; to jest spravedlnost a láska, jež usilují o to, co je v zájmu obecného blaha. Obrazně řeknu: Čím bezpečněji je vybavena loď, na které jedeme přes oceán, tím lépe je postaráno o jednotlivce, kteří se na ní vezou. Zrovna tak národ: Jedeme na jedné lodi; postarati se dobře o tuto loď, s níž se pojedje, znamená postarati se o bezpečí pro jednotlivce, již s ní pojedou; a i když jsem při budování lodi těch jednotlivců neznal, i když jsem neměl tušení, kdo pojedje, tož přece tím, že jsem dobře stavěl loď, jsem se již dobře staral o jejich blaho! Dnes osud jednotlivcův je mnohem čtnějšími nitkami spiat s osudem celku, než tomu bylo dříve, proto bylo nutno i určitěji vytknouti povinnosti, jež k celku mám — a tak rozumíme, proč právě nyní do galerie křesťanských ctností jako samostatná a zvláště důležitá složka vstupuje sociální spravedlnost a sociální láska, a proč nemůže dnes býti za dokonalou křesťanskou duši pokládána duše, již chybí sociální spravedlnost a sociální láska. To jest: Nestačí, abych byl sám v sobě dobrý. Nestačí, abych byl spravedlivý a laskavý k jednotlivcům, s nimiž žiji. Nýbrž musím pracovati i o to, aby byla budována bezpečná a účelně zařízená loď, s níž moji bližní se poplaví oceánem života; musím pracovati o vytvoření poměrů, v nichž by se mým bližním dobře žilo; musím pomáhati bližním, kde pomoci je třeba!

A s jakým důrazem žádá sv. Otec po katolících, aby se nenechali do této práce pro bližní jen násilím nutit a tlačit, nýbrž aby ochotně a aktivně pracovali! Cituji jen z poslední sociální encykliky: „Touž láskou Kristovou hnání opět vyzýváme Vás, ctihodní bratří, a věřící Vám svěřené a konečně všechny lidi a každého zvláště vybízíme, abyste přátelsky sdružili síly a snažili se všemi způsoby, jak je Vám to jen možno, čeliti pohromám, jež do-

léhají dnes na státy a snad i ještě větším pohromám, jež možná v budoucnosti se přivalí.“

Ne, dokonalý katolík nesmí státi tupě před obtížemi, jež tísní jeho bližní. Tady musí křesťanství ukázati svou sílu. Strom se neštípí na to, aby se jen mohlo říci o něm, že je zaštípen. Na ovoci, jež na něm roste, musí se to poznati. Sociální a charitativní činnost křesťana, to není něco cizorodého v jeho životě z víry; to není něco, co se na tento život z víry jen jaksi zvenčí přivěsilo. Nýbrž tato činnost pro blaho bližních, toto sociální cítění a sociální práce je něčím, co z křesťanské duše nutně vyrůstá, a kdyby to nevyrůstalo, pak by to bylo důkazem, že smýšlení křesťanské tam má ještě podstatné mezery. Když jsem katolík, pak musím sociálně cítit a sociálně jednat!

Je tato nauka něčím novým v učení Církve? Nikolí. Čti na př. sv. Tomáše Aquinského. Tam ve člancích o darech Ducha sv. najdeš místa, že dar nábožnosti (latina má lepší a širší výraz: *donum pietatis*) nás uzpůsobuje k tomu, abychom nejen nalézali radost v uctívání Boha, nýbrž abychom rádi pracovali i pro lidi, neboť mají vztah k Bohu: nosí v sobě obraz Boží, jsou povoláni k životu v Bohu.¹ Jinde to vyjadřuje sv. Tomáš slovy, že takový člověk pomocí daru nábožnosti „z úcty k velebnosti Boží prokazuje dobro všem“:² pomáhá ochotně lidem, protože má k nim nesmírnou úctu, ježto jim Bůh takřka vtiskl v duši svou podobu. V takové duši přebývá milosrdnost, dobrota, soucit, jakési smýšlení blahovolnosti; protivou tohoto ducha jest jistá suchost a tvrdost srdce, která nemá soucitu pro bližního, když je v utrpení a neštěstí, mrzutě a s odporem snáší jeho nedostatky, ve svých zájmech je nedůtklivě citlivá, vůči bližnímu však netečná.³ Ostatně vyjádřil to

¹ Srv. Sv. Tomáš Aqu., *Summa theologiae*, 2, 2., q. 121 a. 1 ad 3.

² Sv. Tomáš, tamže, 1. 2. q. 68 a. 4 ad 2.

³ Meschler, *Die Gaben des hl. Pfingstfestes*, 1905, 271.

s božskou prostotou, ale i s božskou hloubkou Pán Ježíš: „Vpravdě pravím vám: co jste učinili nejmenšímu z bratří mých, mně jste učinili.“ (Matouš 25, 40.)

Končím:

Toužíš po tom, aby dokonalá byla duše tvá?

Pak musíš i sociálně cítit a sociálně jednat.

Pak nesmí v galerii ctností tvé duše chyběti sociální spravedlnost a sociální láska.

Dr. Bedřich Vašek.

PODOBNI BOHU

(Kurs o milosti. 2.)

Milostí posvěcující můžeme nesmírně načerpati od Boha. Čím je co bližší svému principu, praví sv. Tomáš, tím jest dokonalejší a tím více má z tohoto principu. Milostí posvěcující stojíme hned po andělech nejbliže Bohu. Všechno, co je na světě, jest nepatrné proti této velikosti blízkosti Bohu jediné duše posvěcené milostí. Sv. Otcové a učitelé církevní nemohou se ani údivem takřka vzpamatovati. Velikost této skutečnosti je tak překvapila, že podávají jenom přirovnání, nemohouce vyjádřiti celou vznešenost, velikost a důstojnost milostí posvěcující.

Celou nekonečností jest vyvýšena dokonalost Boží nad všechny dokonalosti světa. Tato nekonečná, věčná dokonalost Boží přitahuje k sobě naši duši, jako by ponořovala do sebe lidskou přirozenost. Duše jest prozářena Bohem podobně jako vzduch jest prosycen vycházejícím sluncem. Nemůžeme jíti dále v těchto srovnáních, protože musíme se bedlivě vyvarovati i nebezpečí pantheismu. Můžeme ještě jen připomenouti slovo Tomášovo, že dokonalost jedné duše v nadpřirozené milosti převyšuje veškerou dokonalost všech přirozených světů. Odtud jest právě čerpána nesmírná důstojnost člověka, i chudého, i v očích světa

nepatrného. Co jest všechno důstojenství, které něco platí před světem, co jest proti této účasti na Boží přirozenosti, na Boží milosti jež dána podílem v posvěcující milosti? Všechna čest světa a všechna sláva jest spíše ve vnějším mínění a vnějším chování se lidí mimo nás a jest často rozdělována nespravedlivě a nerovně, kdežto milosti posvěcující může se dostat všem nové nesmírné ceny, ceny věčné a nekonečné, ceny nejprve dítky Božího a pak ceny podobné jako jest Boží přirozenost cenná sama o sobě.

Ovšem, zůstane vždycky nekonečný rozdíl mezi člověkem a Bohem, protože to, co jest Bohu vlastní, stává se nám v milosti jakousi vlastností. Svátý Atanáš přirovnává činnost milosti posvěcující pečeti, otisku, který pečeť zanechává ve vosku, nebo ambře, jež zanechá svou vůni na všem, čeho se dotkne. Svátý Tomáš připomíná krásné přirovnání sv. Basilia k železu. Železo o sobě jest hrubé, nevzhledné, temné, ale když se vloží do ohně, nabývá jeho vlastností, jest ohnivé, poddajné a čisté.

Bůh je svatost sama, čistota a dokonalost a proto, když činí člověka svým dítětem, činí ho účastným této své naprosté dokonalosti, čistoty a svatosti. Tedy, ačkoliv milost posvěcující nezruší člověka, přece ho celého pronikne.

Kdyby někdo soustředil v sobě všechnu sílu a všechnu krásu a nyní toto všechno bohatství hodil v sázku za něco směšného, podobně jako Samson za krásné oči Daliliny dal svoji sílu vyvoleného Páně, jak bychom musili odsouditi takovou lehkomyšlnost a nerozum. A přece, kolik lidí uváží, jak velkou důstojnost a vznešenost dal jim vlastně Bůh v milosti, a zač prodávají milost, když se dopouštějí hříchu!

Chápeme nyní hloupost hříchu? Že hříchem těžkým ztrácíme to nejvzácnější, co máme, své příbuzenství s Bohem? Všechno pomine a všechno nás opustí. Jen Bůh nás nechce opustiti. Proč my jej tak lehkomyšlně opouštíme? Kdyby se křesťa-

né více zamyslili nad vznešeností posvěcující milosti, oč více by se varovali hříchu! Proto jest tak důležité kázati a psáti a rozjímati o milosti posvěcující. Není to tudíž jenom „zase teorie a plané psaní Hlubiny“, nýbrž věc nesmírně důležitá. Nemůže dosti vykřiknouti, že se málo o důstojnosti, velikosti a vznešenosti milosti píše a káže a myslí. Tato skutečnost milosti jest silnou útěchou všem vyděděným z radosti a „velikosti“ tohoto světa! Uchopme výkřik svatého Jana Zlatoústého: Nedopusťme, aby tak významné dary Boží svou nekonečnou velikostí nerozmnožily pro naši nedbalost naši vinu a náš trest!

Naše účast na přirozenosti Boží jest účastí na jeho vlastnostech, pokud jich jest člověk schopen. Opatrně vytkněme hned, že nemůže míti účast na podstatě Boží. (III. q. 2. a. 4. ad 3. *Assumptio quae fit per gratiam adoptionis terminatur ad quandam participationem divinae naturae secundum quandam assimilationem ad eius bonitatem.* Přijetí, které se děje milostí přijetí, kotví v jakési účasti na Boží přirozenosti, jakýmsi připodobněním k jeho dobrotě.)

Proto není řeči o nějakém rozplynutí se duše v Bohu. Naše účast se uskutečňuje účastí na svatosti Boží, na Božích vlastnostech, jež shrneme slovem svatosti Boží.

Proto Kristus Pán volá: Buďte dokonalí jako Otec váš v nebesích dokonalý jest! Tvorové mají dokonalost, Bůh ale jest dokonalost sama. A tato dokonalost stává se našim dědictvím, našim podílem. Máme míti na ní účast, jsme povoláni k této účasti.

Tato milost jest pro nás zároveň zárukou, že budeme jednou dokonale s tímto svým Bohem spojeni. Milost posvěcující jest jitřenkou nového života. *Gratia est semen gloriae.* Milost jest semenem slávy. Nemohli bychom patřiti na Boha, kdybychom nebyli učiněni účastni jeho přirozenosti, ze které prýští veškerá dokonalost Boží. Světlo

milosti dává nám již zde na zemi tušení a předchůf všeho, co jednou v Bohu uvidíme. A záleží na tom, jak se obíráme Bohem, jak naše srdce žije podle jeho vůle a podle jeho pravd a jak kráčí zde na světě ve světle Božím. Milost posvěcující spojuje nás s Bohem, nejvyšším dobrem, a tak toto nejvyšší dobro jest vnitřně naším dobrem, naším pokladem, a očekáváme jenom chvíli, až ve vlasti se konečně milost promění v úplné světem a životem pozemským nerušené spojení, abychom mohli jenom z tohoto štěstí a jenom proto toto štěstí žítí, aniž by nás něco, byť i na okamžik, odvádělo od požívání této blaženosti.

P. Silv. M. Braitto O. P.

DUCHOVNÍ ŽIVOT

(via purgativa).

Člověk se stal rozumným tvorem, aby Boha poznával, miloval a sloužil mu. Jako umělec vytváří sochu a celý umělecký výtvar sebedokonalější patří umělci, poněvadž je to dílo jeho intelektu a jeho rukou, tak celá bytost lidská se svým srdcem, se svými silami a schopnostmi, tak jak je, patří Nejvyššímu, protože On je Umělec, který bytost lidskou podle své Věčné Moudrosti utvořil a k sobě obrátil. Sv. Augustin praví: Kdyby řemeslník bůžkovi, tak jak mu dal zevnější tvar, dal i srdce, bůžek by se klaněl svému tvůrci. (Ser. de Verb. Dom. c. 3.) Bytost lidská celá závisí na svém Tvůrci, mohl by ji každým okamžikem zničit. Neboť dno všech věcí (rerum fundum) je od Boha, takže vše, co jsem, vše, co mám, je Boží, je od Boha, ale je též pro Boha. Proto přirozeně a nutně obrací člověk svou bytost k Bohu, aby se mu klaněl, aby ho poznával, aby ho miloval, aby mu sloužil. Marná je každá věc, praví sv. Tomáš (Quaest. disp. de Malo, qu. 9. a. 1.), která nedosáhne svého cíle, jako marné

je požití léku, nedosáhne-li se zdraví. Marný je lidský život, který nedospěje k cíli. Tato moudrost sv. Tomáše ukazuje na nedostatky dnešního života. Marný je náš život, poněvadž se mnoho koná, poněvadž svět má radost, poněvadž lidé vyhledávají dáti zadost tělesné žádosti, poněvadž svět má svou moudrost těla, hlásanou a vštěpovanou od dětství do útlých lidských bytostí, t o v š e a l e j d e m i m o c í l. Život proudí, ale mimo své hráze, kterými má plouti k věčnosti a k cíli, proto marná je námaha, marný je lidský smutek, marné je lidské zoufání a pláč, marná je i radost světa, jde-li dravým proudem mimo hráze k Bohu. Kolik je marného úsilí, kolik je marných snah našeho vlastního života! A přece má tolik ceny lidský život. Život je věcí svatou a nedotknutelnou. Svatou proto, že vytvořenou rukama Božíma, posvěcenou krví Kristovou, nedotknutelnou proto, že tvor nemá práva ničití a mrhati svým životem nadarmo. Cílem lidského života je Bůh, jeho vlastní život a blaženost. Proto život má jíti k Bohu; v poznání a v lásce k Bohu je pravý život. Není tedy duše lidská rozumná proto, aby ztrácela svůj život v radosti a zálibě smyslů, aby práhla po marnostech; duše bude šťastná a plná života jen tehdy, když bude poznávati a milovati Boha.

Pro věčnou lásku Boží, pro kterou nás vyvolil Bůh od věčnosti a v níž odívá lidskou duši oděvem své milosti, v níž vštípil duši křesťanovu na mystické tělo Kristovo, aby žila životem Kristovým, je nutné, aby se oddala více svému Bohu, aby šla cestou vlastního života duchovního. Dává se přednost světu před Bohem, zatím co vlastní život duše vzkvétá tehdy, když duše dá přednost Bohu před vším jiným. Ovocem stavu křesťanského života je svatost, neboť Bůh je pramenem správnosti, čistoty a svatosti. Není-li tedy život náš svatý, to jest v upřímné touze a snaze po svatosti a posvěcení, nejsme křesťany, leč po-

dle jména, marný je pak takový život, dává pohoršení jiným.

Křesťan svým jménem, stavem a životem má povinnost být svatým: Buďte dokonalí jako Otec nebeský! Bez cesty k Bohu život je ztracený a marný. Dostí velká pohnutka k tomu, abychom se vydali na cestu života duchovního!

Počátek tryská z hloubí duše, ve které Duch sv. promluvil upřímnou touhou po lepším a hlubším životě.

Je trojí druh počínajících cestu k dokonalejšímu spojení s Bohem, k dokonalejšímu životu v Bohu a z Boha.

Mohou to být nevinné duše, v níž Duch sv. probudil touhu po intensivnějším vnitřním životě; děti, mladé duše, osoby ze světa, které se nespokojí jen tím, že se varují těžkého hříchu; Duch sv. je volá, vábí, pudí a žene výše. „Jako jelen touží po prameni živých vod, tak touží duše má po Tobě!“ Šťastný počátek, kdy nevinnost a nedotčenost od hříchu vzlétá k větší lásce k Beránkovi, aby s Ním zpívala píseň, kterou nemůže nikdo jiný zpívat.

Druhou kategorií jsou duše obrácené, které se odvracejí od těžkých hříchů a minulého života ztráveného v nich, přicházejí kajícně k Bohu. U těchto duší svaté slzy kajícnosti nahrazují ztracenou čistotu srdce. Prožitá propast hříchů je udržuje v pokorném vědomí své vlastní bídy a ubohosti, z něhož se rodí touha dostat se z ní, povznést se k Bohu. Mají v sobě hluboký základ pokorného smýšlení o sobě a tím se otvírají světlu Kristovu. Dávají se na cestu duchovního života z přesvědčení, že nelze žít, nelze dospět k blaženosti a k míru duše bez Boha, proto ho chtějí získati.

Třetím druhem začínajících na cestě Boží jsou duše vlažné, křesťané zapadlí do lehkomyšlnosti a povrchnosti v duchovním životě. Jsou to duše, které už poznaly alespoň částečně oddanost Bo-

hu ve vnitřním životě, avšak upadly do uvolnění a vlažnosti. I v tomto případě je třeba začátků, začítí znovu cestu k Bohu. Tento začátek je těžšího druhu, neboť povstati z vlažnosti vyžaduje více síly a milosti, většího poznání ubohosti, do níž zapadl. Těžkost stavu vlažnosti je patrná z toho, že prostředky života pro jiné duše staly se prostředky smrti pro vlažné duše, neboť je nerozlišují, nepodporují, naopak jsou pro ně všední. Proto tento stav vyžaduje znovu přísných úkonů kázně a očišťování začátečníků.

Cílem duchovního života, počínajícího cestou očištnou, je spojení duše s Bohem v lásce. Bůh je svatost sama, proto nemůžeme se s Ním spojit, leč v čistotě srdce a v čistotě duše. Čistota srdce — *beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt* — vyžaduje dvoji práci: napraviti, zadostučiniti a zhladiti minulý život, ponořený do hříchů, poskvrněný nepravostmi, zlými žádostmi, skutky, náklonnostmi a za druhé odvrácení od hřichu, od příležitostí k němu pro budoucnost, odloučení od věcí poskvrňujících, od náklonností k nim atd.

Prvním úkolem je očištění duše. Tím pevněji a mocněji se připoutá duše k Bohu, čím bude čistší a odloučenější. Cestou očištnou projevuje se snaha dostat se k Bohu, odstraňují se překážky sblížení a tím člověk vyplňuje lépe své životní poslání: poznávati a milovati Boha.

Dr. M. Habáň O. P.

STĚHOVÁNÍ DUŠÍ

Jest skutečné záhrobí, protože duše člověka neumírá se smrtí těla. Touto jistotou ovšem musila nastati dráždivá a třebas mučivá záhada, jaký jest život člověka za hrobem. Dáme-li dohromady zprávy Božího zjevení a zprávy vědeckých výzkumů v dějinách lidstva, vidíme naprostý

soulad: že totiž člověk po svém prvotním stavu vysokých životních názorů upadal do duševního dětství. A v tomto duševním dětství také povstal jeden názor o životě za hrobem, názor, že duše se stěhuje po smrti těla do jiných těl. Duše člověka se vrací po smrti jednoho těla, spojuje se s tělem jiným, buď lidským, nebo zvířecím, nebo i s neživou hmotou a v ní žije dále, vlastně pokračuje ve svém pozemském životě.

Tyto první začátky názoru o stěhování duší povstaly z dětsky povrchního pozorování, že přírodní bytosti stále umírají a stále jsou zde, stále stejného druhu; někdy se zdá, že jsou to docela ti, kteří odešli nebo odumřeli, stejně vše v přírodě se vyvíjí, pohyby člověka jsou mnohdy nápadně podobny pohybům zvířat. Z toho dětsky ustrnulá mysl usuzovala, že život přírodního celku, i s člověkem, nemá začátku, ani konce, že se točí v uzavřeném kruhu.

Z té dětsky primitivní domněnky vypracoval Egypt naukovou myšlenku, že lidská bytost není závislá na žádné životní bídě, že se po smrti může uchýlit do jakékoli podoby lidské nebo zvířecí nebo neživé, aby se zachránila v nebezpečí. Když tuto nauku převzala řecká a indická mysl, vypracovala ji směrem mravnostním. V Řecku vznikla myšlenka, že stěhování duší lidských je trestem za provinění člověka na zemi; ale zároveň jej očišťuje, aby konečně po přiměřeném počtu opakovaných různých „vtělení“ duše unikla z kruhu přírodního života. Do nejpodrobnějších jednotlivostí propracovala tuto myšlenku filosofie indická. Očišťování dostalo smysl pozvolného zbavování přichylnosti ke hmotě. Unikati z okruhu života znamená uniknouti z celku jsoucích bytostí vůbec, což je vyjádřeno pojmem zániku člověka jako takového.

Tímto koncem se ukázala sama nemožnost takového názoru, ježto, chtěje vysvětliti život záhrobní, po dlouhých spekulacích konečně dospěl

k popření jeho. Ale je třeba přihlédnouti blíže a hodnotiti tento názor ve srovnání s rozumem a s křesťanstvím, ježto tento názor byl k nám též přivezen s indickými naukami.

Srovnání s rozumem, to jest srovnání se zásadami přírodních věd, ukazuje dokonale nemožnost takového názoru. Není tu ovšem vhodné místo na podrobnosti. Dostačí však skutečnost shody zásad staré filosofie se zásadami moderních přírodních věd, že jest nemožným spojování lidské bytosti s jakýmkoli jiným tělem nežli lidským a v každé jiné není naprosto život člověka možný. Lidská duše jest dílo pro sebe v tomto ojedinelém těle svém. Mimo ně může žíti, ale nemůže žíti v těle jiném. Při takovém přestěhování by musela býti stvořena duše docela jiná, a tak to zase není stěhování duše, nýbrž zánik tohoto člověka.

Ve srovnání s křesťanstvím se domněnka o stěhování duší jeví jako názor číře atheistický. Ve svém nynějším, to jest indickém, zpracování nezná nejvyšší a nejdokonalejší bytosti osobního Boha, jehož dokonalost v moudrosti a moci se nejpřesněji stará o vyrovnání nesrovnalostí životních na cestách pozemského života jednotlivců. Všechno rozkouskoval veškerenstvo na osamocené jednotlivce, kteří se potloukají pozemským životem a potloukají se také životem po smrti těla, až splynou s neurčitou a záhadnou mlhovinou Nirvány. Proto nelze nikterak udržeti vedle sebe křesťanskou víru a názor o stěhování duší.

Křesťanství stojí se svou vírou nekonečně výše. Obsah křesťanské nauky v této věci jest udán již slovy knihy Starého zákona: „Padne-li strom k jihu nebo na sever, na kterékoli místo padne, tam bude.“ (Sir. 11, 3.) Lidský život není ani nekonečný okruh, z něhož uniknouti by znamenalo zaniknouti v osobním svérázu, ani nevypočitatelné zmítání slepým osudem, nýbrž jest ces-

ta s cílem a za cílem. Cíl znamená konec, zakončení a uklidnění dosavadního pohybu. Křesťanská nauka praví, že jest jen jedno stěhování či putování v lidském životě. To jest, od prvního okamžiku pozemského života vykročila duše člověka k cíli a k němu jde dobou pozemského života. Cílem jest osobní setkání s Bohem, jako setkání rozumové bytosti ze země s nejjasnější a vše pořádající rozumovou bytostí nejvyšší. Cesta, která má cíl, má také účel. Účelem jediného stěhování člověka od prvního okamžiku pozemského života do smrti „první“, jest býti správným členem celku, plnití svůj úkol podle Božích plánů o celku, aby zachovával zásady o tomto celku, jak je Boží rozum sestavil a projevil v křesťanském svém náboženství. Zásady o celku může zachovávat i nezachovávat. Ale když skončen jest „první“ pozemský život, jest také dokonán účel tohoto jednotlivcovu života a zbývá jen ukázati, zda z existence tohoto jednotlivce byl Boží plán o celku uskutečněn nebo porušován. Ale napravovati nelze ničeho z porušeného. Nyní již není doba jednání, nýbrž doba posouzení a hodnocení a přivedení k poslednímu uzavření díla. Toto posouzení a hodnocení a uzavření díla jest označeno slovy věčného přebývání u Boha v nejvyšším zdokonalení lidské bytosti, nebo věčným odloučením od Boha v nejdokonalším znehodnocení člověka. Po pohybu nastává klid, po putování nastává zakončení možnosti další pouti, nastává „noc, v níž nelze více pracovati“, jak praví Ježíš Kristus.

Ať prohlížíme evangelia, nebo listy svatých apoštolů nebo památky prvního i potomního křesťanstva, není tam jiné myšlenky o osudu duše za hrobem, není nikde dána možnost nějakého stěhování. Člověk jest u cíle a není cíle dalšího, ke kterému by se mohlo jíti. Není také jinak možno. Neboť svrchovaně vznešený životní názor křesťanství se nemůže snést s názorem, kte-

rý znehodnocuje nejvyšší hodnoty, Boha i člověka, který se vůbec nemůže snést s náboženskou vážností a opravdovostí, jestliže je možné stěhováním napravit vůbec všechno. Neboť člověk jest ochoten rozbít všechno, má-li jen slabou myšlenku, že se to zase nechá spravit.

Tak máme další krok z nauky o záhrobním životě. Není tam bloudění, není tam více pokračování života pozemského, není samo o sobě vůbec vztahu k pozemskému životu, který smrtí uplynul. Jest tam cíl, pout nepatří více ani přítomnosti, ani budoucnosti, nýbrž jen a jen minulosti. Ten poznatek je důležitý pro další.

P. Em. Soukup O. P.

SVATÁ MARKETA KORTÓNSKÁ

Mezi svatými, jejichž velikost a statečnost uchvacuje všechny doby, jest mnoho duší, jež dospěly k svatosti tvrdým úsilím vyrvati se z moci hříchů a těžkým pokáním. Tito svatí ukazují cestu těm, kteří bloudí a umírají pod tíhou promarněného života. Jsou velikými pro svou statečnost, s níž bojovali proti sobě a proti svým vášním. Jsou světlem, za nímž jdou duše slabé a choré.

Svatá Marketa Kortónská jest mezi těmito svatými. Pokání tvoří smysl jejího života a pokání odkrývá také cestu, kterou šla k dokonalosti, a přibližuje nám tajemství její duše. Marketa — světice rostla ve štěpnici františkánského řádu a františkánské ideály staly se jí jediným majetkem v době, kdy neměla ničeho a ztratila vše.

Narodila se roku 1245 v Alvianu, toskánském to městě, a její mládí bylo velmi trpké a velmi zanedbané. Matka jí brzy zemřela a nová matka nevlastní se o ní nestarala. Marketa rostla bez výchovy, bez lásky, bez mateřské péče. Tím si

vysvětlíme všechny její pozdější mravní pády, všechna provinění jejího mládí, za něž se pak trápila po celý život. V 16 letech opustila nelaskavý domov. Utekla s jakýmsi mladým šlechticem, s nímž žila pak ve společné domácnosti jako jeho žena. Tato leta Marketina života byla leta nejdusnější a nejhorší. Její čistota byla zde ve stálém nebezpečí a její mladá duše pozvolna umírala. Umírala Bohu.

Ale co záleželo na Bohu Marketě, která se vyhřívala na výsluní lásky svého milence a která nemyslí na nic jiného než na své tělo a jeho krásu? Co záleželo Marketě na Bohu, když její duše byla od něho tolik vzdálena a ničeho o něm nevěděla?

Ale Bůh měl velké úmysly s touto ženou, které hřešiti nebylo ničím a již žítí ctnostně bylo příliš mnoho. Jeho milost razila si cestu přes všechna líčidla a přes všechno hedvábí, kterým byla Marketa oblečena jako milenka šlechtice, který byl i otcem dítěte, jež se jí v té době narodilo; tato milost razila si pomalu cestu do jejího srdce. A přinesla mu bolest a hořké utrpení. . . Marketa na procházce nalezne mrtvolu svého milence, zabitého lupiči. A tato příhoda, která strašlivým smutkem naplňuje její nitro, rozhoduje o jejím budoucím životě. Nad mrtvolou muže, s nímž hřešila, Marketa přemýšlí. Zpytuje své svědomí, uvažuje a medituje nad mrtvým: „Kde asi je jeho duše?“ A v Marketě pojednou vyvstávají hrozné obrazy devíti let, kdy žila s mužem, s nímž nebyla oddána a s nímž dopustila se hříchu; v jejím nitru zvedá se příval lítosti a Marketa počíná se obracet k Bohu. Bůh skončil dny jejího nečistého života a povolal ji k životu novému, kajícnému, chtěje z ní vytvořiti duši zcela mu oddanou a jej milující.

Marketa se svým dítětem vrací se k otci. Se smutkem v duši, unavená hříchy, obtížená bolestí přichází do svého rodiště a je odmítnuta

macechou. Bůh vede ji k sobě utrpením. Její pád musí být vyvážen její bolestí a jejím opovržením u lidí, její zrada Boží Lásky a jeho milosrdenství musí být smazána její lítostí a jejím pokáním. Vyhnána z rodného domu, opuštěna od lidí, s palčivou vypráhlostí v nitru sedí Marketa se svým dítětem před domem, v němž se narodila, vzpomíná a lituje. Probouzí se v ní smysl pro duchovní, vnitřní přetvoření, probouzí se v ní touha po spojení s Bohem. Její vlastní otec, obávaje se macechy, nepřijímá ji do svého domu, zříká se jí. Ale Otec nebeský, kterého Marketa urazila svými hříchy daleko více než svého otce tělesného, neuzavírá dveří své lásky a přijímá její duši, unavenou, zklamanou, nemocnou horečkou, jež byla následkem promrhaného a ztraceného mládí. Po prvé po dlouhé době počíná se Marketa modlit a v bolesti, v hrozném zoufalství volá: „Pane Ježíši Kriste! Tys také za mne umřel, Tys Magdalenu na milost přijal a kajícímu lotru na kříži odpustil! Neopouštěj mne v mém bídném stavu a smiluj se nade mnou!“ A Bůh slyší její modlitbu. A posílá jí záchranu v synech svatého Františka.

Marketa, vedena vnitřním hlasem, odchází do Kortóny a svěruje se plně duchovnímu vedení pokorných otců františkánů. Sama sebe nepoznává. Ona, kdysi vznešená, hýřivá dáma, rozmazlená, žijící v přepychu — podrobuje se chudým bratřím. Její pokora jest počátkem jejího obrácení. A její obrácení se děje pokáním. Marketa přemáhá své tělo přísnými posty, bičováním; žije úplně vzdálena od světa. Stává se členkou třetího řádu kajících sester sv. Františka a tím se uzavírá její život. Marketa umírá světu a počíná žítí Bohu.

„Nyní nechci a nehledám nic jiného, než tebe, můj Pane Ježíši!“ Tento výkřik, tryskající z hlubin Marketiny duše, vyjadřuje celou její moudrost životní a zachycuje jedinou touhu, kterou

v té době měla. Tato Magdalena františkánského řádu, jak byla nazývána, nalézá v ideálu františkánské chudoby všechno své štěstí. Rozdává všechno, co má, a když nemá nic, žebrá sama pro chudé; má radost z jejich radosti a sama hřeje se pouze teplem své lásky. V každém svém dobrém skutku vidí pouze nedostatečnou náhradu za své dřívější hříchy a to jí žene přímo, aby konala stále více dobra, aby hořela stále větší láskou k chudým a nemocným. Johannes Jørgensen líčí toto její konání dobra těmito slovy: „Jestliže z těch věcí k jídlu, které si vyprosila po domech, již nic nezbývalo, rozdávala nože, hrnce, soudky, polštáře, přikrývky, dříví, ba i rukávy svého šatu, v němž chodila, závoj, který měla na hlavě, růženec, kropenku a dokonce krokve ze střechy. Jednou, když všecko rozdala, našli ji bez šatů, zahalenou jen přikrývkou, a bylo to v zimě a zima byla tuhá. „Kdybych mohla,“ říkávala, „dala bych s radostí chudým své srdce.“ Ale v tomto všem bylo ještě hodně jakéhosi Marketina sobectví. Dělala to též proto, aby zahlazovala stopy svých hříchů . . .

Marketa často rozmlouvala s Ježíšem. A tyto hovory byly plné tajemného kouzla a nevýslovné sladkosti. Marketa při nich většinou poslouchala. A ten, kterého milovala a který se stal jedinou krásou a jedinou rozkoší jejího života, k ní mluvil. Tato slova, jež i dnes uchvacují a nepostrádají důležitosti, nebyla všechna určena jen Marketě, byla určena celému světu, všem lidem, a Marketa byla vyvolena, aby jim je oznámila. „Slyším Krista naříkati si na všelikou urážku, která se mu děje od hříšníků, a slyším jej, jak mluví: Naříkám si na svobodné, že se dopouštějí hříchu, který ani nemá býti jmenován mezi křesťany a pro nějž jsem se narodil, abych za něj dostiučinil. Naříkám si na ty, kteří jsou v manželství, že ho zle užívají a žijí zhýrale a ne jako řádní manželé. Naříkáme si na ješitnost, kterou

ženy projevují oděvem a jinými ozdobami, což bývá příčinou, že muži hřeší svými pohledy a plnívá to duši nečistými obrazy. A takové ženy pomáhají ďáblu, a já nemám žádného zalíbení v modlitbách a almužnách a poutích těchto ušněrovaných a napudrovaných a vykrášlených bytostí."

Marketa s horečnou dychtivostí ssála do sebe tato bolestná slova Ježíšova a vzpomínala při nich na všechnu svou dřívější hříšnost. Tato slova se jí zařezávala do duše jako ostrý nůž a znova jí stavěla před oči její minulost a volala k pokání. Marketa zvěstovala je světu a zvěstuje je i dnes, kdy se stávají ještě bolestnější a ještě hroznější, soudice ohavnost a spuštění tohoto století.

A jindy opět pravil k ní Ježíš: „Mám nyní tak málo dobrých dětí, tak málo duší, v nichž žijí.“ Kolik bolestné pravdy je skryto v této hrozné větě! A co všechno nám říká i dnes! Zda Marketa, přemýšlejíc o této větě, necítila v sobě dravou touhu odčinití a odpykati vlastními oběťmi a svým utrpením všechny urážky a bolesti, jež Bohu způsobila ona kdysi a mnozí kolem ní? Zda nebyla ve svém nitru štvána a donucována přimknouti se k Ježíši, spojití se s ním co nejúžeji a nahraditi mu všechno, co ve svém mládí promarnila a promrhala? Marketa byla duše hluboká, která dovedla pocítiti strašlivost hříchu, a proto se dovedla kát. Její duše šla cestou trnitou, těžce si razila cestu, ale došla svého cíle.

Marketa v Kortóně žila vzdálena světu. Opovrhovala jím a přece jí ho bylo líto. „Nikdy svět nepotřeboval, aby se nad ním tolik plakalo, jako nyní,“ řekl jí jednoho dne Kristus Pán a Marketa viděla v těchto jeho slovech výzvu, aby pomáhala světu. Počala konati skutky milosrdenství, věnovala se ošetřování nemocných, neboť bylo jí líto světa. Marketa pomalu se učila přemáhati své sobectví, s kterým se starala o zá-

chranu své duše, a počala se starati též o duše svých bližných. Diagram její úporné cesty k dokonalosti ukazuje zde podivuhodný vzestup. Mnoho při tom trpěla, a její trpělivost tolikrát zvítězila, když už nechtěla dále. Kolik nevděku a hrubosti dostalo se jí od některých nemocných, jimž obětavě sloužila, kolik pomluv a jak se na ni mnozí dívali! — ale Marketa milovala Boha a učila se milovati svého bližního. Její vytrvalost a její láska nakonec zvítězila. Marketa počala přemáhat sebe a dělala skutky dobré z l á s k y k b l i ž n í m u.

Její úspěchy byly nečekané. Mnoho těch, kteří jí křivdili, veřejně počali vyznávatí její svatost. A mnoho kajících se narodilo z jejího velkého příkladu. Marketin zpovědník františkán Giunta, jenž napsal též její životopis, jednoho dne — již unaven stálým zpovídáním těch, jež Marketa přivedla k Bohu a vybízela k pokání — skoro hněvivě vybuchl: „Nejsem s to, abych vykydal hnůj ze všech těch chlévů.“ A Marketa jako s výčitkou, ale jemně mu odpověděla: „To nejsou chlévy, to jsou duše, jež uchystáváš za přibytěk Pánu.“

Všechna její láska k bližnímu, jež v ní vzklíčila přes velký počáteční odpor, skrývá se v této její odpovědi. Marketa volala duše k pokání a sama šla příkladem. Obyvatelé Kortóny žasli, vidouce tuto ženu — roztrhanou, zamazanou a uplakanou, a slyšíce v noci její křečovitý hlas, kterým oplakávala své hříchy a svou minulost, kterou tak dokonale shladila, že i syna svého dala františkánům, aby jí nic nepřipomínalo již její provinění. Marketina pověst rostla. Nemocní přicházeli, věřice, že dotykem jejího šatu budou uzdraveni; hříšníci se obraceli vlivem jejích slov a věřící se posilovali jejím příkladem. Ale Marketa stále tápala mezi láskou k sobě a k jiným. Toužila po samotě, aby se mohla věnovati zcela sobě a svému Miláčkovi, aby mohla bez rušení

konati své pokání a očišťovati svou duši. Jen s námahou udržovali ji františkáni v Kortóně. Marketa viděla jen sebe a své hříchy a viděla i svého Ježíše, jehož si získala. Chtěla žítí s ním, chtěla míti tuto rozkoš sama pro sebe a nechtěla se s nikým o ni sdílet. Něco ji hnalo do samoty. A v samotě, na vrchu la Rocca, jenž vévodil Kortóné, Marketa prožila konec svého života, modlíc se za všechny, kteří její modlitby potřebovali; a tam také zemřela 22. února roku 1297.

*

Život sv. Markety Kortónské mluví k nám podivnou řečí i dnes. Tato světice, jež se kála pó celý svůj život za hříchy svého mládí, zjevuje se nám v dnešní době jako zjev zcela cizí a zcela neznámý. Všechna slova vyškrtla ze slovníku svého života a nechala si jen jedno: p o k á n í. A toto svolo jest dnes neznámé. V době, kdy hřích stává se hrdinstvím a boj proti Pravdě Boží statečností a něčím záslužným, není mnoho duší, jež by dovedly pochopiti sílu a velikost pokání. A přece sv. Marketa Kortónská volá i dnes a táhne. Její pokání, jež strávilo úplně všechnu její krásu a zaujalo jediné její srdce, je pokáním duše veliké a svaté. Ona došla k němu pronikavým poznáním svých hříchů a opravdovou lítostí, kterou nad nimi pocítila.

Ale zda není to šilenství mluvíti o pokání dnes, kdy hřích je jedinou potravou svedených duší? Zda není šilenstvím chtítí, aby lidé moderní následovali ženu, která už nemá co říci dnešnímu světu?

Ale v tom právě je omyl dneška. Sv. Marketa Kortónská má co říci světu i dnes. A její slova jsou slova, jež jí a skrze ni i nám říká Ježíš a jsou to slova hrozná: „Ty, má dcero, věz, že mám mnohem více nepřátel m e z i k ř e s ť a n y než tenkrát před soudnou stolicí Pilátovou, když Židé na mne žalovali!“ A tato slova jsou zároveň

odsouzením těch ubohých duší, jimž se křesťanství stalo teplým hnízdem a výnosným obchodem.

Václav Zima.

Z NIVY MISIÍ

Slovo „svoboda“ se stalo pláštíkem mnohých a mnohých věcí a zjevů zlých. Usiluje se o odnáboženštění lidstva? Jako první beran rukuje t. zv. svoboda svědomí. Jedná se o zákonné povolení vraždy nenarozených či zmrzačených a nevléčitelných? Zase svoboda a k ní se již přimíchává falešný soucit. Boří se základy společnosti? Běda vám, kdybyste tomu chtěli brániti; přece se boří, aby se budovala svoboda „třídy“. V každém případě se proti vám vášnivě ozvou všechny Ligy pro lidská práva, svazy přátel všelijakých sociálních řádů, a veřejně vám na rynku u pranýře hanby vypálí na čelo znamení otrokáře, parazita a nepřítele moderního lidstva.

Komunismus našel milost před zraky několika i universitních profesorů; v jeho slibech si utěšeně kochá dělník, také nejedna mladá duše buď nezkušená a plná vření představ, nebo někdy duše již příliš zkušená a otrávená nechutí k řádu, se dá obloučiti líbeznou písničkou o svobodě, o nadbytku, o ráji na zemi. Pravím-li, že komunismus obluzuje „svobodou“, jest nutno dokázati. Důkaz:

Katoličtí mučedníci komunismu v Indočíně.

„Knězi!

Komunistická strana považuje kněze za elitu kraje a za vyslance Kristovy na zemi . . . Komunistická strana není pro to či pro ono náboženství, ale vždycky bránila katolické náboženství. . . . Strana komunistická jest humanitní a spravedlivá; chce, aby každý požíval štěstí a svobo-

dy; chce obroditi lidstvo . . . Humanitní idea komunistické strany se neliší od ideje Kristovy . . .” Tak pěknými slovy psalo komunistické hnutí v severním Annamu katolickým misionářům. Ovšem násilnosti, loupeže a podobné revoluční procedury komunistického hnutí jen mohly utvrditi zásadní protivné stanovisko misionářů, kteří nasadili všechny síly, aby překazili šíření komunismu aspoň mezi katolíky. Zato komunismus vypověděl kněžím boj na smrt.

Farář trang-dinhský P. Petr Khang padl dne 2. května 1931 jako první oběť svobody v komunistickém smyslu. Takto stručně zní zpráva katolických misíí:

P. Petr Khang, narozený roku 1887 z vážené rodiny v Tho-Ninh, byl vysvěcen roku 1922; náležel k nejlepším kněžím vikariátu a za půl osma roku farářování v Trang-Dinh vykonal veliké dílo apoštolské. Trang-Dinh je katolická vesnička pod horou Son-Huy, 6 km na západ od mandarinské cesty, na průsečíku třicítikilometrové linie vedené z měst Vinh a Ha-Tinh.

Okolím farnosti P. Petra delší dobu prolínal komunismus, který se již v dubnu roku 1931 několikrát odvážil ohrožovati P. Petra. Pater tušil blízké nebezpečí a proto žádal apoštolského vikáře ve Vinh o pomoc. Tam bylo sice volání o pomoc vyslyšeno, ale pomoc se opozdila. Pater Petr mezitím konal sám přípravy: téhož dne, kdy odeslal posla do Vinh, počal se svými věřícími nověnou modliteb a postů, aby své farnosti přivolal pomoc nebes. Vybízal své stádce, aby horlivě přijímali svátosti a aby byli na všechno připraveni. Ponavštěvoval všechny vesnice své farnosti, kde přisloužil svátostmi, zašel ještě naposled do svého rodiště. Vrátil se domů ve středu 29. dubna. V pátek 1. května skončila nověna a jelikož pomoc ještě nepřišla a nebezpečí stále hrozivěji vystupovalo, rozhodl se, že příštího dne zahájí druhou nověnou.

Ale . . . V sobotu 2. května podal při mši svaté asi patnácti věřícím sv. přijímání a po mši svaté se modlil díkyčinění. V modlitbě byl vyrušen křesťanem, který mu přišel oznámit, že na něj čekají dva podezřelí cizinci; snad že by bylo lépe se jim vyhnouti. Nezdálo se, že by Otcem pohula tato výstraha. Dokončil díkyčinění a vrátil se do fary, kde jej uctivě pozdravili oba cizinci. Přivítal je, otázal se, odkud jsou a potom nač přišli?

„Přišli jsme, abychom vám pověděli své plány. Jsme reformisty a chceme obnoviti království.“ „Nikoliv,“ odvětil Otec, „nepracujete na obnově království. Mluvíte o obnově a loupíte a ničíte domy majetníků, hubíte a kazíte lid. To, co vy děláte, není nic jiného než komunistický bolševismus!“ Tu se jeden cizinec zvedl: „Já sám přicházím z Ředitelství!“ a vytáhnuv revolver, chtěl střeliti na P. Petra. Otec jej zachytil za ruku a volal o pomoc. Útočníkovi se podařilo vysmeknouti, vystřelil, ale jen lehce poranil Otce na malíku pravice a prchal. Druhý komunista na útěku klopýtl o práh a upadl. Křesťané jej zajali, spoutali, a když u něho našli nabitý revolver, vykonali sami spravedlnost.

První komunista se však na útěku zastavil a střílel po Otcovi i po křesťanech. Ti se jej jali pronásledovati, ale když byl jeden z nich prchajícím zločincem smrtelně postřelen, vrátili se zpět. Umírající zraněný křesťan, Ong Thuyên, byl na Otcův rozkaz přinesen ke kostelu a tam zaopatřen. V okolních obcích již hučely bubny; neklamné znamení nastávajícího zápasu. Otec ještě krátce posilnil křesťany, vybídl je, aby vzбудili lítost a udělil jim generální absoluci. Potom vyslal Súônga a Liêna se zprávou na vojenskou stanici do Cho-Tông; ale Súông se vrátil asi po stu metrů, Liên šel dále, ale nikdy nedošel ani se nevrátil . . .

Vykonav, co bylo v jeho moci, vrátil se Otec

do kostela. Za chvíli dorazili komunisté do Trang-Dinh; první skupina, vyzbrojená kopími, se zastavila před ohradou naproti kostela; asi čekali na posilu. Křesťané na ně z ohrady házeli kamením. Neodvážili se nablíž, jelikož útočníci měli dva revolvery, z nichž stříleli a ostatní pronikavě řvali o pomoc. Přibíhala jim se všech stran. Zakrátko byla ohrada obklopena čtyř- až pětitisícovým zástupem ozbrojených komunistů, muži s kopími, ženy a mládež s holemi. Proti takové přesile byla hrstka 150 či 200 křesťanů bezmocná; uchýlili se do kostela, zapřeli bránu, ale komunisté ji snadno vyvrátili a křesťany vypudili z kostela, asi čtyřicet jich zranili a všechny, kromě žen s dětmi v náručí, posvazovali.

P. Khang se asi s 20 muži ukryl ve vazbě kostela. Když jej komunisté nadarmo hledali v kostele a ve faře, rozbili oltář a nábytek v sakristii, vylezli na střechu, strhali tašky nad sakristií, ale bez výsledku, a rozhodli se tedy, že kostel podpálí. Nacpali do sakristie rozbitý nábytek, dřeva a slámy, polili vše petrolejem a zapálili. Když již plameny dosáhly střechy, někteří ukrytí křesťané nemohli snést horka, vyrazili desky mezi prvními krovy a seskákali na podlahu kostela. Tam je komunisté polapili, svázali a vyházeli ven. V krovech zůstal skryt jen Otec a pět křesťanů, kteří nelpěli na životě a rozhodli se, že vytrvají až do konce a zemrou s Otcem. Ten je ještě vybídl, aby se znovu připravili na smrt, a udělil jim poslední rozhřešení.

Komunisté čekali ještě asi čtvrt hodiny a když se nikdo více neobjevil, domnívali se, že snad se Otcí podařilo uniknout a proto se s křikem domlouvali: „Když se nám nepodařilo chytit Otce, pobijeme křesťany!“ P. Petr slyšel tyto hrozby a pravil svým druhům: „Nyní musím já dolů. Bude lépe, abych já zahynul na záchranu křesťanů!“ Dal hned zvětšit otvor v klenbě, vyklonil se a zvolal na komunisty: „Tu jsem, nehledejte již!

Chcete-li, zabijte mne, ale ušetřte křesťanů!" — „Tedy sestupte!" odpověděli komunisté. Otec ihned seskočil a sotva se dotkl země, již jej dva komunisté probodli kopími. Zraněný Otec se ještě vlekl, či jej vlekli, k západní boční bráně a před ní jej násilníci dobili ranami kopí. Bezduché tělo vtáhli hned zpět do kostela až k zábradlí kněžiště a naházeli na ně hořících prken a trámů, aby se spálilo. Mohlo býti asi půl desáté dopoledne.

Po poledni dali komunisté vyhledati pozůstatky těla umučeného kněze, aby byly pohřbeny. Křesťané rozhrnuli hromadu popele, která je přikrývala, a našli tělo ležící nznak; maso obličeje, rukou a nohou bylo úplně spáleno, rovněž žebra, neboť na hrud' nebožtíkovu spadl hořící trám, zbývalo jen trochu těla na zádech. Ale komunisté nedovolili vložiti ostatky do rakve, ani do plátna je nesměli křesťané zabaliti; za poslední pokrývku posloužilo mučedníkovi jen několik listů banánových a trochu slámy, útlukem pak mu byl důlek vykopaný na úpatí hory za farskou zahradou.

Ostatních pět křesťanů, kteří za Otcem opustili krovy, bylo jen potlučeno a popoutáno. Jeden z nich, předák Cuc, byl potom zaživa upálen ve škole i s tělem Ong-Thyêna, ráno zastřeleného, jiný předák, Biêt, byl zabit kopím a spálen ve farském dvoře. Po dokonalém vyplenění fary komunisté vypálili školu, kterou Otec postavil nablízku kostela; při tom se vysmívali náboženství a řvali, že je třeba vybit všechny cizí i annamitské pátery a tak že by katolíci byli donuceni přidati se ke komunistům. Kdejaký náboženský předmět, medajlky, škapulíře atd., které měli na sobě křesťané, ležící v poutech okolo zničeného kostela, komunisté strhali a zneuctili. Potom výbor komunistické strany uložil komunistům ze Son-Huy, vsi sousedící s Trang-Dinh, aby dozírali na křesťany, kteří byli rozpoutáni a propuš-

těni domů. Ke čtvrté hodině odpolední dal sonhuyský komunist. starosta svolati znovu trangdinhské křesťany, a po kratším protináboženském proslovu jim uložil čtvero: 1. vstoupiti do komunistické strany; podmínkou jest dvouměsíční zkušební lhůta; kdo nebude potom přijat, bude zabit; 2. jest všem, ženám i mužům, starým i mladým, zakázáno konati obvyklé modlitby; 3. jest zakázáno opustiti vesnici nebo jíti na trh, smí se jen pro vodu; 4. jest zakázáno žíti zralou rýží na poli, neboť rýže náleží komunistické straně.

Novéna umučeného P. Petra Khanga a jeho věřících nebyla nadarmo; statečnou smrtí, pro víru přijatou, zvítězili a dnes, jak doufáme, prosí Hospodina zástupů, aby dal svůj pokoj národům zalévaným vlnou bezbožického komunismu. Připojme se k mučedníkům, a prosme s nimi v den hromnic, aby mraky nevěry a krvavé revoluce rozehnalo Světlo k osvětlení pohanů!

Jos. Papica.

ADORÁCIA

rektora vdp. J. Braneckého z príležitosti
25. výročia prvej svätej omši.*

S pokornosťou bohobojnej duše sa korím pred Tebou, ó Pane! Čo som ja, Pane, že si ma povýšil na najvyšší zemský úrad, za svojho služobníka? Odkiaľ tá milosť, Pane, že cez 25 rokov ma povolávaš k svojmu bohatému stolu? Odkiaľ je tá

* Dp. Jos. Branecký, rektor piaristů v Trenčíně, vzácny kněz dobrého slovenského srdce, velmi plodný historický spisovatel (přirovnal bych ho k našemu Wintrovi) šťastného pera — slavil letos 25. výročí vysvěcení na kněze. K jubilejní mši svaté napsal tuto krásnou adoraci a já ji — s jeho svolením předkládám naší čtenářské obci s opožděním, ale tím vroucnějším přáním, aby mu milý Pán Bůh dopřál dalších 50 let plodného života.

láska, že cez štvrtstoročie milordne hľadáš na mňa nehodného a s otcovským povzbudením ma pripúšťaš k prameňu živej vody? Čím som si zaslužil, ó Pane, to vyznačenie, že už 25 rokov ukojuješ moj smäd zo zlatého pohára, ako včelky z voňavých kalichov farbistých kvietkov, a utišuješ môj hlad každodenne nebeskou Mannou, ako hlad Židov na púšti. Odkiaľ . . .

Odtiaľ, že si milostivým Otcom a Kráľom večnej lásky.

Ohnivé krátery vyhasnú, hlboké rieky opadnú, bledý mesiac ztratí svoj lesk, horúce slnko svoju žiaru, mladosť svoje ruže, len Tvoja láska nevyhasne, neopadne a neztratí svoju žiaru nikdy.

Vetrom poletujúci piesok večného času zomelie na prach egyptské pyramidy a rozvláči ich na všetky strany sveta, ale odpadá s Tvojich šiat a iba vyrovnáva a uhládza cestu, kade Ty kráčaš!

Tmavá noc zachmúrenej neistoty ma straší, keď nie si so mnou. Som námorníkom bez vesla medzi Skylou a Charybdou na pobúrenom oceáne storakými nebezpečiami pobúreného života, keď necestuješ so mnou a nestojíš na stráži.

Pane, Ty si mojou jedinou nádejou v každej nenádejnej hodine. Na hlas Tvoj nech padnú múry môjho domu, stavaného z tehál nesváru, balvanov duševného mrazu, vakovsky nebratského bratstva, štrku hanby a kameňa ľahostajnosti.

Daj, Pane, aby moja viera nebola povrchnou farbou, aby som sa nestal trpaslíkom z mäkkej hliny, ale bratom gránitu, na aký si postavil svoje večné dielo. Daj, Pane, aby mi z Tvojho nesmierneho dedictva neostal len otrhaný odev márnokratného syna. Daj, aby som nikdy nehádzal kocku o Tvoj kepeň.

Zapál, Pane, vo mne plamienok dobrého pastiera, aby nechodili v tme, čo za mnou idú. Daj mi ducha sv. Andreja a Benedíka, aby som i v podzemnej jaskyni videl nádherné dielo Tvojich rúk a klenbu gotického kostola. Daj mi, Pa-

ne, krýdla sv. Jozefa Kalazanského, aby som každého, mi svereného, pozdvihol do výšin čistých vedomostí.

Vrhni, Pane, žeravú hlaveň do stredu mojich vášní, aby povstal oheň, čo očistí modrú oblohu môjho ducha od čiernych mračien náruživosti!

Z vrúcnych modlitieb verných veriacich Ti vijem veniec povďačnosti, lebo ja som krehký, nestály človek, a so sklopenou hlavou kladiem Ti ho k nohám!

Požehnaj ma, Pane, aby mi srdce v tento výročitý deň od radosti zaplakalo a oči sa mi zajaľaly, ako pred štvrtstoročím!

Daj mi, Pane, sily, aby som vždy kráčal cestou, označenou nápisom: *K d e T y, t a m j a, a z a v š e s p o l u!*

Ant. Kolek.

NĚKOLIK RYSŮ DUCHOVNÍ PODOBY SV. ALBERTA VEL.

Dílo sv. Alberta o Písmech sv. je pojato podle stejného plánu jako jeho bohovědná pojednání v nejužším slova smyslu a vede k podobným poznatkům.¹ Je na čase, aby si všimnuli dominikánova názoru o samém křesťanském životě v jeho nejvyšších projevech. Podle způsobů doby i zde svatý Albert třídí, rozděluje a pořádá; postupuje rozbořem, vyvozuje zásady duchovního života, které pokládá za trvalé vnitřní síly činnosti. Jelikož nezanechal zvláštního traktátu o křesťanském životě, bude nejvhodněji, abychom opět otevřeli Mariále a tam se po vylíčení tělesné podoby Panny Marie dostane popisu její bytosti duchovní a mravní. Budme jisti, že zbožný ctitel Mariin dovede vykrášlit svou Paní hojností nadpřirozených darů. Albertovo učení jest podáno jako výklad andělových slov, jimiž byla vyhlášena plnost milosti Ma-

¹ J. Vosté: Sanctus Albertus Magnus Sacrae Paginae Magister.

rie; přísluší theologovi, aby určil všechny prvky, které náleží k této plnosti. Celá řada darmo daných schopností, učí Albert Veliký, zaručuje dokonalost duše, pozvedá ji nad přirozené možnosti a spojuje ji s Bohem. Jsou to především svátostné milosti, které potlačují nebo zmenšují překážky, jež se staví v cestu rozmachu duše; jsou to ctnosti, které doplňují duši v jejím bytí v milosti a řídí ji k cíli přiměřenými úkony; potom jsou dary Ducha, jež jsou zdrojem lepší činnosti a úžeji spojují duši s cílem; a konečně jsou plody Ducha, které přinášejí lahodu a občerstvení duši spojené s Bohem, jak jen je v tomto životě možno. Ovšem nedejme se mýlit, dary milosti jsou sice Bohoslovcem uspořádány v pořadí rostoucí dokonalosti, ale netvoří postupných cílů, jimiž by měla duše procházeti, nýbrž jsou všechny užitečné a potřebné současně, takže se připouští, že přesvatá Panna požívala svátostných milostí. Ve směsi naukové suchosti a duchovní vroucnosti, která je význačnou vlastností Učitelovou, jedná svatý Albert postupně o křtu Panny Marie, o jejím biřmování, o jejích zpovědích sv. Janu, v nichž mohla vyznávat jen Boží dobrodiní, o jejích přijímáních, která jí připomínala utrpení Synovo a těšila ji v jeho tělesné nepřítomnosti. V tom, že Písma i tradice o těchto věcech mlčí, jest viděti známku dokonalé ctnosti Mariiny, jež z pokory chtěla přijímatí svátosti a z pokory o tomto přijímání mlčeti a uchováti je v tajnosti. Samo mlčení Písma vyhlašuje tuto plnost pokory, stejně jako by ani slov Písem nebylo nutně třeba k prohlášení plnosti milosti.

Můžeme se sice usmáti této prostotě starého Učitele, který líčí blahoslavenou Pannu procházející kruhem svátostí, vyjma svátost svěcení kněžstva; ale což není také dojemná tato něha prostoty, která sklání Přečistou před kněžským rozhřešením sv. Jana? Před zraky jako by vyvstával obraz téhož skromného pohybu šíje, jímž se na fresce Angelicově sklání Panna se sepjatýma rukama

pod vítěznou korunou, kterou jí vstavuje na hlavu Syn! V každém případě tento prostý výklad zjevuje neslýchanou úctu, kterou svatý Albert zahrnoval posvátné obřady církevní, když i sama Panna Maria je měla všechny přijati.

A dále v témž spise (Mariale) Doctor Universalis vykládá o ctnosti lásky a učí, kterak tato ctnost má růsti za našeho života poutníků. Trojí hnutí duše jest žádoucí: první očišťování, druhé usebrání v sobě samém, třetí povznesení. Tři překážky jest přemoci na zajištění dokonalé čistoty duše: překážku viny či chyby, překážku trestu za vinu, překážku temnosti těla. Rovněž tři překážky se staví do cesty plné usebranosti duše, jsou to: výtvory obrazivosti, hnutí vášní a konečně rozličnost zaměstnání. Současně má i trojí spojené úsilí zajišťovati pozdvižení duše: snahy duše, opora milosti a přitažlivost Boží. Bohoslovec se spokojuje podáním kostry, kterou jsme právě naznačili, a nechává sv. Augustinovi, jehož hojně cituje, péči o vyplnění rámců. Ani zde nemíní sv. Albert vyznačovati stupně výstupu duše; způsob, kterého později užíval sv. Jan z Kříže, jest sv. Albertovi ještě cizí; postupuje rozbořem přirozeného řádu a všechna tři duševní hnutí, očišťování, usebrání a povznesení jsou zřejmě současnými úkony. Tak, jak jsou vypočítány, jsou velmi významny, neboť nás seznamují se způsobem, jímž si středověký Učitel představoval povznesení duše k Bohu, a otvírají cestu rozborům a soustavám pozdějších theologů a mystiků.

Po tomto dlouhém výkladu o lásce Mariale stručněji rozbírá otázky o darech Ducha sv., o blahoslavenstvích a o jejich jsoucnosti v duši přesvaté Panny. Nato autor věnuje pozornost milostem darmo daným, pokouší se stanoviti, v jaké míře Panna Maria znala vědy a umění, ba i matematiku a hudbu, měla charismata, mimořádné dary Ducha sv. V každém bodě zde prvek spekulativní převládá nad mystickým. Ale pro nás je důležitější po-

znati i zde Albertovo duchovní dílo. Postačí k tomu cíli předati slovo samotnému světci překladem slavného úryvku z traktátu o Eucharistii, v němž klade první základy toho, co byčhom dnes nazvali úctou k eucharistickému Srdci Ježíšovu. Není v tom anachronismu, neboť úcta k Panně Marii, k nejsvětější Osobě Vykupitelově a k svátosti Eucharistie jest pevně zakotvena v tradici ukončujícího 12. století. Víme, že v tuto dobu zevšeobecněl v Církvi zvyk pozdvihovati Hostii po proměňování. Těmito slovy náš Učitel popisuje city, které vedly k ustanovení Eucharistie:

„Všechny dary, které nám Bůh uštědřuje, pocházejí z jeho laskavosti a dobroty, dovršil pak míru své nejvyšší dobrotivé a laskavé vůle vůči nám ustanovením této veliké svátosti; byl k tomu nakloněn sladkým vylitím proudu své lásky.

Srdce má šestero způsobů, jimiž se sklání k nižším; dobrotivost, milostivost, milosrdenství, sladkost, láska a shovívavost připravily Boží srdce k ustanovení takové milosti. Podle Diviše jest dobrotivost sdílením a všeobecným rozlitím sebe sama. Milostivost pochází ze vznešenosti srdce, zaníceného a stále zaplavovaného výronem veškeré dobroty. Milosrdenství se ustavičně nese v citu k bytostem podobným. Sladkost se uskutečňuje stálým rozšiřováním dober, která jsou přiměřena přirozenosti, má v sobě lahodu, kterou jest vnímání této rozšiřující se sladkosti. Láska jest žár, který zahřívá a rozněcuje srdce a nutká je, aby se pro dobro milovaného rozdávalo bez počítání. Shovívavost jest konatelkou pokoje, nepřestává před nespravedlnostmi v dobrodiní.

Všechny tyto city měly srdce Boha nejvyšší milostivého, aby nám uštědřil tuto milost svátosti. A skutečně, dává nám v ní své božství, cele se k nám sklání a my se tělesně i duševně účastníme tohoto výlevu k dobru své duše i těla. V této svátosti se žáry Božího dobra rozlévají jako rozkošný proud; chutnáme v něm přirozenou jeho sladkost

v podivuhodném přijímání veškeré lahodnosti; její původce se tam vydává a rozdává tak dokonale, že není, čeho by nám nebyl dal; své božství, svou duši, svou krev a své tělo nám podává k naší radosti. A na konec chtěl, aby tato svátost měla usmiřující cenu pro případy, že bychom si snad zasloužili jeho hněvu. Opravdu tato svátost Eucharistie uskutečňuje Dobročinnění, neboť nám ji připravila nejvyšší milostivá vůle Boží . . .

Těchto několik řádek, za jejichž autora bychom snadno pokládali sv. Bernarda nebo Hugo de S. Victore, dokazují dostatečně, že sv. Albert definoval svou metodu, když bohovědu nazval vědou účinnou.

Snažil-li se ve svých dílech shromáždit a nakupiti nejrozličnější poznatky, byl k tomu puzen živou vírou a vroucí láskou, jež hledají ve tvorech oporu, aby se povznesly ke Stvořiteli. Tato základní snaha Albertova ducha, touha ustavičně činná po pokroku v poznání a v lásce, jakož i rozsah jeho badání a moudrost, již je řídil, zajistila kolínskému Učiteli přední místo mezi veleduchy a mistry duchovními katolictví. V době nejvyššího rozmachu latinské scholastiky za církevními Otcí a před mystiky a theologií moderní doby upevňuje souvislost živoucí tradice, již zjevně oživuje Duch Boží. Kéž nové důstojnosti, jimiž Učitelství Církve přioděl sv. Alberta, dále rozšiřují účinky jeho blahodárného vlivu a na ty, kteří touží po pravdě, již jest láska, vylejí zvláštní milost požehnání, záruku lepšího a neporušitelného vítězství. Svatý Alberte, oroduj za nás!

H. D. Simonin, Řím.

KAPITOLY Z CÍRKEVNÍHO PRÁVA

O spolcích.

Kán. 684. — Jest chvályhodné od věřících, vstoupí-li do spolků založených Církví, nebo aspoň schválených; ať se varují před spolky tajnými, zavrhzenými, podvratnými, podezřelými nebo těmi, které se snaží vyhnouti se oprávněnému dozoru Církve.

Kán. 685. — Spolky rozlišené od řeholí a bratrstev, o nichž jednájí kán. 487—681, mohou býti zakládány Církví buď za příčinou rozvoje dokonalejšího života křesťanského mezi členy, nebo za účelem konání nějakých skutků zbožnosti či lásky, nebo konečně k podporování vzrůstu veřejné bohopocty.

Kán. 686. — § 1. Žádný spolek není uznáván v Církví, který nebyl založen zákonnou autoritou církevní nebo aspoň schválen.

§ 2. Zakládati nebo schvalovati spolky přísluší mimo římského papeže místnímu ordináři, vyjma ty, jež právo zakládati bylo papežskou výsadou vyhraženo jiným.

§ 3. Třebas udělené privilegium schváleno, přece vždycky, není-li něco jiného ve výsadě samé vyhraženo, vyžaduje se k platnému založení spolku souhlas místního ordináře daný písemně; souhlas však daný místním ordinářem k založení kláštera, platí také pro založení přidruženého spolku při témže klášteře nebo kostele, spolku, který není ustaven jako organické těleso a jest onomu řádu vlastní.

§ 4. . . .

§ 5. . . .

Kán. 687. — Podle ustanovení kán. 100 jen tehdy spolky věřících nabývají v Církví právnické osoby, když obdržely od zákonitého představeného církevního formální listinu o založení.

Kán. 688. — Spolek ať si nedává účel nebo jméno, které má příchuf lehkovážnosti nebo nechutného novotářství a nechť nevyjadřuje druh pobožnosti, který není schválen apoštolskou Stolicí.

Kán. 689. — § 1. Kterýkoliv spolek ať má stanovy prohlédnuté a potvrzené apoštolskou Stolicí nebo místním ordinářem.

§ 2. Stanovy, které nejsou schválené apoštolskou Stolicí, zůstávají vždy podrobeny řízení a napominání místního ordináře.

Kán. 690. — § 1. Všechny spolky také založené apoštolskou Stolicí, nestojí-li v cestě zvláštní výsada, jsou pod pravomocí a bdělostí místního ordináře, který má povinnost podle posvátných kánonů je visitovati.

§ 2. Avšak místní ordináři nemají právo visitovati spolky, které na základě apoštolského privilegia byly zřízeny od exemptních řeholí při jejich kostelích, co se týká vnitřního pořádku nebo duchovního vedení spolku.

Kán. 691. — § 1. Spolek zákonitým způsobem založený, není-li něco jiného výslovně vyhrazeno, může mít a spravovati statky vezdejší pod dozorem místního ordináře, jemuž má aspoň jednou za rok vydati počef ze správy podle nařízení kán. 1525, nikoli faráři, i když byl zřízen v jeho území, nenařídil-li ordinář něco jiného.

§ 2. Může podle ustanovení stanov přijímati příspěvky a přijaté vynaložiti na zbožné účely samého spolku vždy podle vůle dárců.

§ 3. Žádnému spolku není dovoleno sbíratí almužny, leč to dovolují buď jeho stanovy, nebo to vyžaduje nutnost a když přistoupí souhlas místního ordináře a zachová se způsob jím předepsaný.

§ 4. K vybírání almužen vyžaduje se mimo obvod dovolení jednoho každého ordináře dané písemně.

§ 5. Spolek ať vydá počet místnímu ordináři z použití darů a almužen.

Kán. 692. — K užívání práv spolku, výsad, odpustků a jiných duchovních milostí jest nutné a

stačí, aby někdo do spolku byl platně přijat podle vlastních stanov spolku a aby z něho nebyl vyloučen zákonitým způsobem.

Kán. 693. — § 1. Nemohou býti platně přijati nekatolíci, příslušníci zavržené sekty nebo veřejně postižení církevním trestem a všeobecně veřejní hříšníci.

§ 2. Jedna a táž osoba může býti zapsána ve více spolcích při zachování předpisu kán. 705.

§ 3. . . .

§ 4. . . .

Kán. 694. — § 1. Přijímání ať se děje podle ustanovení práva a stanov každého spolku.

§ 2. . . .

Kán. 695. — . . .

Kán. 696. — § 1. Nikdo, zákonně zapsaný, nebudiž ze spolku propuštěn, leč ze spravedlivé příčiny podle ustanovení stanov.

§ 2. Jestliže někteří přijdou do okolností, o níž se pojednává v kán. 693. 1, buďtež vyloučení, při zachování vlastních stanov a s právem odvolání k ordináři.

§ 3. I když ve stanovách není výslovně určeno i místní ordinář, pokud se týká všech spolků a řeholní představený, pokud se týká spolků se svolením apoštolským od řeholníků založených, mohou propouštěti členy.

Kán. 697. — § 1. . . .

§ 2. . . .

Kán. 698. — § 1. Neobsahuje-li apoštolské privilegium výslovně něco jiného, jmenování vedoucího a duchovního správce náleží místnímu ordináři ve spolcích jím samým, nebo apoštolskou Stolicí založených, nebo schválených a ve spolcích založených řeholníky následkem apoštolského privilegia založených mimo vlastní kostely; ve spolcích však řeholníky založených při vlastních kostelích žádá se toliko souhlas místního ordináře, je-li volen představeným vedoucí nebo duchovní správce ze světského kleru.

§ 2. Vedoucí a duchovní správce po dobu trvání úřadu mohou svěřiti šat spolkový nebo odznaky, škapulíře atd. a je zapsaným oblékati; co se týká kázání, budtež zachovány předpisy kán. 1337—1342.

§ 3. Vedoucího nebo duchovního správce mohou ze spravedlivého důvodu odvolati ti, kdož ho jmenovali, jich nástupci a představení.

§ 4. Táž osoba může býti vedoucím a duchovním správcem.

Kán. 699. — § 1. Z důležitých důvodů a při zachování práva odvolání k apoštolské Stolicí může místní ordinář rozpustiti spolek jím nebo předchůdci založený, nýbrž i spolek založený řeholníky z apoštolského dovolení, se souhlasem místního ordináře.

§ 2. Spolky založené apoštolskou Stolicí mohou býti jen od ní rozpuštěny.

Pozn. Tyto předpisy jsou pevnou základnou pro soustředování v Katolické akci. Vidíme, že katol. spolky nemají býti holubníkem, nýbrž složkou dokonale oddanou a podrobenou biskupům. Chce-li býti spolek katolickým, musí se dáti vésti a používat duchovní vrchností, která by měla často více zde uplatňovati své právo.

DUCH PÍSMĀ SV.

Knihy se chlubívají svými pěknými vlastnostmi. Vděčí za ně svým spisovatelům, jejichž duch se jim stal takřka dechem.

Nejskromnější knihy ze všech jsou knihy Písma sv. a přece z nich vane dech ducha lidského a ducha Božího. Kdo jej našel, velmi se pak bál čísti tyto knihy jako kterékoliv jiné. Jinak by se mu z nich nedostalo, o čem se zmiňuje první Machab. 12, 9: „Máme na potěšení svaté knihy.“

Pravá dokonalost Písma sv. je skryta pod zevnějškem, který je lidský. Kdo hledá užitek sv. knih pouze v tom vnějším, trápí se sice se skořáp-

kou, ale k jádru se nedostává. Není anebo zapomíná na svatost v nich skrytou. Židé o ní věděli a bez onoho přídavku „svaté“ ty knihy nejmenovali. Za takové je měli i sv. apoštolově, na př. sv. Pavel píše k Timoteovi 3, 15: „od svého dětství znáš Písma svatá“. Svatými se budou knihy vždy nazývat. Mluvíti o nich jen jako o knihách posvátných nestačí.

Za takové se má Písmo svaté k vůli Bohu, jehož slova v něm nacházíme. U Mat. 22, 21 praví Kristus Pán: „O zmrtvýchvstání jste nečtli, co vám bylo řečeno od Boha?“ Cituje pak Ex. 3, 6. Apoštolové pak velmi rádi říkávají, že v Písmě svatém něco pravil Duch svatý, na příklad Skut. apošt. 28, 26: „Dobře mluvil Duch svatý skrze Izaiáše proroka, rka k našim otcům.“

Tento vliv Boží, uchovaný v Písmě svatém, má svoje jméno, jehož obsah podal svatý Pavel v listě k Tim. 3, 15: „Všechno Písmo Bohem vdechnuté (jest) a užitečné k učení . . .“ Dnes pak užíváme pro tento vliv slova: biblická inspirace nebo biblické vdechnutí. Není proto libovolně voleno. Není to také žádný název básnický, neboť svatý Pavel neměl ve zvyku mluvíti básnicky, ale mluvil a psal o nadpřirozených věcech, jak bylo nejprůměřnější skutečností. Podobně svatý Petr, když doporučuje křesťanům ve svém druhém listě spisy proroků, praví v 1, 20—21: „Všechno proroctví Písma se nevykládá podle vlastní (libosti), neboť ne z vůle lidské bylo kdy dáno proroctví, ale Duchem svatým puzení (tak podle řec. Vulg. má inspirovati, to jest z Božího vdechnutí; smysl však zůstává týž) mluvili svatí lidé Boží.“

Po tomto se nám ukazuje činnost spisovatelů Písma svatého v docela jiném světle, než na jaké je zvyklý přirozený rozum. Ano, jsou skutečnými spisovateli, ne však z vlastní vůle. Knihy, jež napsali, patří jim, nesou jejich jméno. Více však patří Bohu a nejprve nesou jeho jméno. Duch Boží totiž ovládl všechny spisovatelské schopnosti o-

něch vyvolených mužů, takže slova, jež oni napsali, jsou vdechnuta Bohem.

Křesťanští spisovatelé prvních dob různě si zobrazovali ono poddanství biblických spisovatelů k Duchu svatému. Teofil Antioch. o nich praví, že se stali nástroji Ducha svatého. Podobná slova má svatý Jeronym: „Boží jsou to slova, ne jejich, a co pravil skrze jejich ústa, jako skrze nástroj to pravil.“ V knize „Povzbuzení k Řekům“ se srovnávají bibličtí spisovatelé ve vztahu k Duchu svatému s citerou v rukách umělcových. Podobné srovnání rozvinuje svatý Ambrož: „Co je tedy žalm, není nástroj mocí, na němž pěje ctihodný prorok písni Ducha svatého, dáváje takto možnost sladkosti nebeského zvuku rozléhati se po zemi.“ Stejně se smýšlelo i potom o vztahu biblických spisovatelů k Duchu svatému. Lev XIII. konečně v encyklice „Providentissimus“ objasňuje pravdu těmito slovy: „Duch svatý je nadpřirozenou mocí tak ku psaní roznítil a pohnul, tak stál při písících, že všechno to, co sám přikázal, i správně v mysli pojali i věrně chtěli napsati a vhodně neomylnou pravdu vyjádřili: jinak by sám nebyl původcem Písma svatého.“ Duch svatý je tedy první a hlavní původce Písma svatého, svatopisci pak jsou jeho nástroji.

Knihy takto napsané je božská a lidská zároveň. Pravda v nich obsažená má jistotu lidskou, ale hlavně božskou. Není však nutné pro knihu Písma svatého, aby jeho spisovatel nabyl oněch pravd novým zjevením Božím. Mnohdy také psal o událostech, jichž sám byl svědkem, nebo o nichž se dověděl z rukopisů či odjinud. Konečně biblický spisovatel ani si nemusel býti vědom toho, že píše pod vlivem Ducha svatého. Vše toto nepatří nutně k biblickému vdechnutí. Hlavní je, že soud, jež pronášá spisovatel, je božsky pravdivý.

Kdo čítává Bibli, jistě si povšimne, jak se svaté knihy od sebe různí obsahem i tvarem. A větší ještě různost postřehne u spisovatelů samých. Jak

různé jsou u nich stupně nadání a vzdělání. Jeden má řeč vytríbenou, u jiného se zase zdá, že nedá příliš na vnější tvar, jsa příliš zaujat věcí samou. To však v nejmenším neškodí božské jistotě napsané pravdy.

Věřící čte vždy Písmo svaté s vědomím, že jeho knihy jsou Bohem vdechnuty. Nejde mu nejprve o to, aby se pokochal jejich krásnými rčeními a obrazy, ač i v tomto ohledu bude plně uspokojen, ale touží v nich nalézt pravdy přirozené i nadpřirozené, jimž dává jistotu Bůh sám.

P. Pavel Škrabal O. P.

ZNAMENÍ LÁSKY

Láska, působící v člověku, nezůstává omezena jen na uspořádání rozumu a na úkon volby vlastního rozumu, ale rozšiřuje se na celou lidskou bytost, naplňuje ji a proměňuje ji svou žádostí. Čím je tato láska úplnější, to jest, čím vyšší jest cíl, k němuž jest obrácena, tím více a pevněji řídí ji rozum, který vtiskuje zřetelnou pečeť každému hnutí všech lidských mohutností. Nejvyšší a tudíž nejrozumnější jest láska k Bohu samému a působí-li skutečně v člověku, tu i každé hnutí smyslů tělesných, pokud nastává v tomto stavu lásky, zůstává ve stálém a přiměřeném souhlasu s rozumem a s vůlí, která zůstává též odvrácena ode všeho, k čemu jí neradí rozum. Tedy i obraznost a způsob myšlení má tu svůj přísně rozumový pořad.

Tento rozumový pořad ve stavu lásky však není nic, co by ubíralo smyslům a citům člověka něco z té sladkosti, která podle obecného mínění má býti a jest stálou vlastností lásky. Člověk jest bytost složená z duše a těla a bytost může milovati nikoliv svou částí, nýbrž svou celistvostí; proto člověk miluje duší a tělem a jako mohutností duševní se sdílají s tělem o svůj stav, tak i tělo s du-

ší. Tak je člověk utvořen a v této podobě vždy s ním jednal i Bůh, když mu ukázal svou vlastní lásku svým Vtělením a svou smrtí na kříži. V lásce časné úměrně k jejímu cíli bývají jednotlivé stavy lidské bytosti méně jasny a zmateny; někdy ovšem právě v té zmatenosti hledá člověk hlavní sladkost lásky, jako by oslnění a zaslepení bylo její největší odměnou. Ale nebylo by spravedливо, aby sladkost lásky, obrácené přímo k Bohu, v čemkoliv byla menší a slabší než sladkost lásky časné.

Nejvyšším stupněm lásky a dokonalosti nazývá svatý Bonaventura touhu po mučednické smrti. Obdobná touha bývá i projevem a měřítkem moci lásky k předmětu časnému nebo k osobě lidské. Zemřítí za osobu milovanou bývá přáním milenců, byť to bylo přání nestálé, neurčité a podmíněné. Ale oběť duše i těla Bohu může býti přáním nepodmíněným a skutečným.

Cíle lásky časné nejsou tak naprosté, aby žádost nemohla při nich býti rozdělena, kdežto Bůh je cíl naprostý a při lásce k Bohu může býti žádost a vůle rozdělena podle okolností, ale někdy může býti úplná a pak zajisté nemůže býti pro lidskou bytost nic sladšího než jíti k cíli nade všechny nejlepšímu a nejkrásnějšímu.

V tom stavu rozum sám vládne nad smysly a vstupuje do smyslů a v lidské bytosti nastává jakési sjednocení všech mohutností.

Tak praví blahoslavený P. Jan Křt. Zola, že před odchodem na misijní stanici dal mu jeho představený vyžádané požehnání se slovy: Od toho buď požehnan, k jehož cti spálen budeš. — Jsou to slova, jichž se užívá v Církvi při žehnání kadidla. Blahoslavený Karel Spinola při modlitbách nakláněl hlavu, nastavuje šíji, jako by nabízel a odevzdával svůj život. Když blahoslavený P. Petr Navarro pocítoval závist nad tím, že P. Zola byl odsouzen k smrti, řekl mu tento, že jistě bude píti z téhož kalichu jako on a že bude jeho přímluvčím v nebi, aby obdržel tutéž milost a že

doufá v dobrotu Boží, že mu bude vyhověno. Všecky tyto naděje lásky byly splněny.

Z toho a ještě z přemnoha jiných příkladů je patrné, že láska naprostá řídí celou podstatu člověka a že všechny její projevy jsou ve shodě s rozumem a v souhlasu se všemi mohutnostmi lidského těla, takže smyslům dává takovou jemnost, pevnost, jistotu a sílu, jaké nemůže v té plnosti dáti žádná láska časná. I to kadidlo přestává býti pouhou pryskyřicí a kořením a stává se posvátným znamením lásky, takže pohled na ně přináší blaženost.

A přijímání Krve Kristovy přináší mimo to, co samo sebou v sobě obsahuje, ještě uvědomění o milosti zvláštní, totiž té, že ke Krvi Kristově přidána jest ještě síla mučednictví, poněvadž Bůh spojuje takto Krev svého Syna s obětí těch, kteří Ho milují. Ač pochopení tohoto rozumového a citového stavu je nemožno, dokud člověk nepozná lásku nedělitelnou a naprostou, přece lze aspoň tušiti, že stav ten je vzácný a že v jeho velkoleposti jest obsažena sladkost, se kterou nelze srovnati nic ze všech slastí, které pocházejí od cílů časných.

Láska dává jemnost smyslům, obrazivosti, citům a žádostem a to všecko v souhlasu s rozumem, jehož vlada nejen tu nic neubírá, nýbrž všecko povznáší, zachovává a chrání a pomáhá spíše hledat a přibírat věci dobré než je omezovat a vylučovat. V lásce k Bohu je rozum ze schopností lidských pomocníkem nejvyšším a nejdokonalejším. Dává smysl všemu, na co člověk ve vztahu k Bohu pohlédne a čeho se dotkne. V lásce časné může se rozum zdáti překážkou či aspoň brzdou chtěné rozkoše, v lásce k Bohu rozum naopak sám ukazuje to, co vzbuzuje nejen rozkoš vlastního lidského rozumu, ale i celé lidské bytosti, neboť jest osvícen tak, že tím světlem sám svítí, hřeje a oživuje.

Jaroslav Durych.

HLAVNÍ RYSY DOMINIKÁNSKÉHO UČENÍ O DUCHOVNÍM ŽIVOTĚ

Pozorujeme-li hojnost duchovní a mystické literatury v době renaissance a za dnešních časů, budeme jistě překvapeni střízlivostí tohoto písemnictví v prvních stoletích řádu bratří kazatelů. Od XVI. stol. se mnoho spisovatelů snažilo popsat a rozebrat duchovní život, kdežto v XIII. a XIV. století je pravý opak, jejich spisy vybízejí k životu mystickému, ke spojení s Bohem. Tato století kladla základy, na nichž se budovaly učené rozpravy; také je v naší prvotní literatuře poměrně málo pojednání o duchovním životě a z nejprístupnějších uveďme nejznámější: Taulerova Kázání, Příklad Susův, Rozmluva svaté Kateřiny Sienské. Kromě toho bývají tato pojednání ještě uložena v obsírnějších souborných traktátech, v sumách theologických, v sumách o ctnostech a neřestech. Ne že by středověk byl méně nábožný než renaissance, naopak, ale v oněch dobách nebyl mystický zjev osamocován, považovali jej zřídka na zjev zvláštní, který jest rozbíratí sám o sobě. Mystický život jest vzletem celého člověka ke Stvořiteli, je návratem ke zdroji, z něhož jsme všichni vyšli. Ve středověku se k mystickému životu více spělo než v něm badalo.

Proto jsou středověké zbožné spisy vnitřně velmi bohaté a tak jadrné, že po staletí neustále živí veliké množství duší.

Abychom duším pomohli k snadnějšímu poznání duchovního života, chceme podati několik rysů naší mystiky, naznačiti hlavní obrysy tohoto života, jak jej pochopili naši mistři, a tak rozzářiti také jeho krásu. Ponecháme slovo těmto mistrům, hlavně nedostižnému Taulerovi, u něhož se učila svatá Terezie a svatý Jan z Kříže, a jehož následovali velicí světci kazatelského řádu. Až vytyčíme význačné body dominikánské mystiky, nazna-

čime stručně, co ona po nás žádá, abychom vystoupili k Bohu a s Ním se spojili.

A) R o z u m o v ý, s p e k u l a t i v n í r á z d o m i n i k á n s k é m y s t i k y.

Když dějepisci jednají o dominikánském duchovním životě, všichni mu svorně přiřkávají přívlastek „rozumový“, „spekulativní“. Mají pravdu. Dominikánský duchovní život spočívá na zřetelných základech zdravé bohovědy; nejde k Bohu mlhavými cestami, náhodami, nýbrž se snaží dojít k němu cestami, které nám sám Bůh naznačil, svatými knihami a jistými cestami bohovědy. Vnitřní život podle pojetí bratra kazatele nespočívá na osobních osvíceních, na osobních vnuknutích ani na vznětech srdce bez dozoru. Po této stránce se naše učení o duchovním životě jeví méně vábivé; stěží upoutá duše, které potřebují jakéhosi zvlnění, které si libují v jakémsi neurčitu, jež v sobě vyvolávají vzbuzováním nábožných hnutí. Bratr kazatel chce postavit vnitřní život na pevném základě. Začíná pečlivým studiem zjevení a theologie, původního slova Božího a slova, které Církev přijímá za své. A odtud vyskočí jiskřička lásky, která jej má spojit s Bohem. Tato cesta se zdá býti méně blýskavá než cesta citovosti, vyžaduje jasného a střízlivého pohledu na záhadu našeho života; ale zato v ní není nebezpečí pobloudění, zklamání, hledání sebe. Úkon lásky, jenž vytryskuje z našeho poznání Boha, úkon vážný a zároveň něžný, takto zapouští hluboké kořeny, jež chrání člověka před veškerým preludem, nebezpečnějším a škodlivějším zde než kdekoliv jinde.

Spekulativní ráz dominikánské mystiky lze vysvětliti dvěma hlavními příčinami: jedna se pojí s událostí, jež se stala ve XIV. stol., druhá tkví v samé představě sv. Dominika.

Sv. Dominik nezaložil kající bratrstvo, jichž bylo dosti za jeho časů. Také nechtěl shromážditi několik žáků, kteří by se oddali povzbuzování ná-

boženské horlivosti svých současníků zbožnými a vroucími řeči. Založil řád, to jest hierarchicky učeněný celek, jež Církev pověřila „apoštolským kázáním“, totiž vážným učením, které by přivedlo zpět ke správným poznatkům o Bohu a o Církví. A víme, že sv. Dominik živil svá kázání hlubokým studiem listů svatého Pavla.

Svatý Tomáš, pokorný bratr Tomáš, jenž zemřel ve vytržení, líčí nám dějiny lidstva jako kruh lásky, „circulus amoris“, neboť člověk byl stvořen z lásky a k svému původu se vrací opět úkonem lásky, a také nechtěl se dáti svěsti na cestách duchovního života, ani nechtěl zavést druhé lidi; chtěl, aby budova duchovního života spočívala na pevných a nepohybných základech. Od začátku vzalo dominikánské duchovní učení na sebe tento vážný a střízlivý směr pro sám osobitý ráz řádu a jeho naukového apoštolátu; a po celá staletí se řád uchoval v tomto duchu, jenž z dominikánského duchovního života činí skálu, k níž se utíkají duše, toužící poznati a milovati Boha.

Pravili jsme, že přesně známá událost XIV. století přispěla k zachování tohoto spekulativního charakteru dominikánské mystiky, duchovního života.

Vězme předem, že generální i provinciální kapitula se vždycky snažila, aby se před řeholníky vždy jasně uchoval cíl řádu, naukový apoštolát učením na universitách a učením v kázáních. V četných nařízeních naše kapitula upozorňuje řeholníky na nebezpečí a na ztráty času v pohodlném apoštolátu mezi světskými lidmi, v hovorách, v nekonečných výkladech a dokonce v příliš častých zpovědích. Kapitulum limožské (1266) dokonce žádá, aby lektori, t. j. profesori nebyli ve svých povinnostech vyrušováni zpovědmi. A ještě více. Záhy byly z pravomoci řádu vyloučeny kláštery řeholnic; roku 1228 naše generální konstituce dokonce vylučuje z řádu každého řeholníka, který by se pokoušel, aby bratřím bylo svěřeno opatro-

vání nebo péče o řeholnice nebo o kteroukoliv ženu. Konstituce svatého Rajmunda Peňafortského opakují toto velmi důležité nařízení.

Proč tyto přísné zákazy? Z pohrdání? Rozhodně nikoliv. Světské osoby, spojené s řádem, a řeholnice byly vždy důležitou a cennou částí řádu; vždy podporovaly apoštolát bratří velikého řádu svými modlitbami a prodlužovaly jej podniky, jimž by se nebyli mohli věnovati bratři. Také řád je jim povinen velikou vděčností. Ale jinak se řád snažil uchovati ideál vytyčený svatým Dominikem; jak pravil Inocenc IV. v bule z 26. srpna 1252, nebylo by dobře, aby jiné věci rušily bratry v pokroku v učení a v posvátných vědách.

Postavení řeholnic se brzy změnilo. Bulou ze 6. února 1267 vrátil Kliment IV. kláštery řeholnic pod pravomoc řádu. Byla to veliká odpovědnost, tím větší, jelikož kláštery sester se začátkem XIV. století velmi rozšířily; jenom v německé provincii, hlavně v Porýní, jich bylo 70! Pochopíme, že za těchto okolností bula Klimenta IV. přidala mnoho těžkých starostí provinciálům a zvláště provinciálovi teutonskému. Jak to udělat, aby se vyhovělo nařízením svaté Stolice a aby se při tom cele zachránily cíle řádu? Na rozřešení této obtíže přijal Hermann Minden rozhodnutí, které má na náš duchovní život značný vliv.

Dva poznatky mu zvláště tkvěly v mysli: prvně ten, že kláštery řeholnic se jako by přirozeně množily hlavně v těch místech, kde byl klášter bratří, na př. v Kolmaru, ve Štrasburku, v Kolíně. A proto řeholníci klášterní mohli snadno u sester zastávat duchovní úřad, aniž by proto museli opouštět trvale klášter a zřeknouti se stavovských povinností, předepsaných konstitucemi. A s druhé strany se kláštery řeholnic staly středisky hlubokého duchovního života, středisky nedostižných žen. Kristina Ebnerová píše o jedné sestře, „že jen ona jediná z kláštera nikdy nebyla ve vytržení; ale přesto byla velmi svatou řeholnicí“. Ovšem,

všude nebylo těchto mimořádných milostí, ale všude byl řeholní život v plném žáru. Zůstalo nám dosti dokladů, které nám v celku dosvědčují mimořádnou horlivost svatých dcer sv. Dominika, třebaže nemůžeme lpěti na pravdivosti každé podrobnosti dokumentů. Po Kristině Ebnerové (zemřela 1356) máme Knížečku o milosti a Vidění, od Adelaidy Langmannové (zemřela 1375) Zjevení, od Markety Ebnerové (zemřela 1361) rovněž Zjevení. Četné kláštery zanechaly kroniky Knihy životů starých sester, jež nám ukazují, na jakém stupni byl duchovní život těchto sester. Kroniky Adelhaussenské napsala Anna z Münzingen roku 1318, kroniku kláštera Unterlinden Kateřina z Gübwilleru, zemřelá roku 1330, Anna z Ramschwagu, žačka Eckhartova, píše kroniku kláštera Diessenhofen, kromě toho máme kroniky z Ottenbachu, z kláštera tösského u Curychu, sestavenou Alžbětou Staglovou, duchovní dcerou Jindřicha Suso.

Německý provinciál znal tuto mimořádnou horlivost svých řeholnic. Věděl, že čistý život cele zaměřený k Bohu jest první a největší podmínkou k poznání nejvyšších záhad theologie, a že toto poznání jest třeba zachovati a prohloubiti, aby řeholnice byly uchráněny přeludů obrazivosti. Proto budou vyučovány v cestách duchovního života přiměřeně podle jejich vzdělání, podle jejich žízně po poznání.

Tu docházíme k závěru, který se vnutil Hermannovi Minden. Poněvadž kláštery sester byly seskupeny poblíže studijních klášterů bratří a poněvadž bylo nutno vyhověti touze řeholnic po důkladném poznání pravd, jež jsou bezpečným základem duchovního života, rozhodl tudíž provinciál, že duchovní službu u sester převezmou učení bratří, totiž lektoři, určení na vyučování. Eckhart byl mistrem bohovědy, Tauler a Suso byli lektory.

Toto rozhodnutí zachovalo ve XIV. století spekulativní ráz dominikánského duchovního života

a na toto nelze zapomenouti, chceme-li pochopiti jeho velikost. Profesor nemluví jako kazatel z povolání. V kázáních řeholnicím ve XIV. století najdete ozvěnu vysokých výkladů, jež profesori činili bratřím; kázání se dotýkají nejobtížnějších bohovědných otázek, jež jsou vyloženy přesně a důkladně. Tito duchovní vůdci mluví o Trojici, o úkonech božských osob, o hypostatickém spojení v Kristu a vůbec o problémech theologie. A z tohoto důvodu se spekulativní charakter dominikánského učení stále zesiluje. Ovšemže výklad tohoto duchovního života jest vážný a přísný, ale půda, po níž se kráčí dále, jest bezpečně vyzkoušena a duše jsou na stráži proti hnutím vrtošivé citlivosti a proti vznětům nebezpečné mystiky.

Když se tito vynikající učitelé stali vůdci řeholnic, zdůrazňovali ve svých kázáních především otázky dogmatické; v jejich proslovech není řečnických výpadů, které byly tehdy tak v módě, proti světským duchovním, proti hodnostářům a proti neřestem lidu; nikdy neupadají do obhroublosti, tehdy tak oblíbené. Jejich apoštolát je zvýšen a proto má dominikánská mystika nový rys: vybranost a vznešenost. Četba duchovních spisů XIV. stol. dává duši radost opravdu bez příměsků. Sama mystická mluva se úplně rozchází s výrazy obyčejně užívanými v současných kajících kázáních. Řeči mystických kazatelů XIV. století nejsou školáckým cvičením, postaveným jako ve století dřívějším na Boetiovi, Ciceronovi a jiných klasických autorech, nýbrž jsou útokem na duši. Za cíl si mystický kazatel postavil dobýti z vyvolené látky všechnu životní a duchovní podstatu.

P. G. Théry, Řím.

PRACOVNA

Zklamání.

Mnoho křesťanů dává se zastavití na cestě k Bohu zklamáním v lidech. U nás jest to dodnes snad nejjistější argument proti náboženství, poukaz na všechna zklamání, jež připravili světu ti, kteří toto náboženství hlásali nebo zastupovali. Zapomínají, že náboženství bylo před prvním špatným knězem, že náboženství není věcí, které by si člověk mohl vybíratí, že věřiti neznamena dělati Bohu milost, nýbrž obdržeti milost nesmírnou, milost, za kterou nikdy nemůžem býti Bohu dosti vděčni. Opustiti náboženství pro zklamání, jež někdo zažije od lidí, ukazuje, že někdo nepochopil naprosto smysl a význam náboženství. Nevěříme přece lidem a pro lidi, nýbrž věříme Bohu. Čili takoví lidé ukazují, že jejich náboženství domnělé bylo vystavěno na lidech, že tu nebylo pravého dětinného poměru k Bohu.

Třeba uměti i zklamání přijímati. Jsou lidé, kteří ztroskotají na zklamání, jež zklamání zažene do vlastní ulity, že nechtějí již o ničem a o nikom věděti. Příliš všechno stavěli na člověku a na jednom člověku. Neznali také člověka. Učinili si nesprávný názor na člověka. Zapomněli, že jest tvorem chybuujícím, nedokonalým, že každý člověk jest až do konce života schopen hříchů nejstrašnějších. Zklamání zdrťí toho, kdo příliš očekával od lidí. Dokonalost můžeme jenom od Boha chtíti. Musíme rozeznávati mezi tím, co bychom si přáli od lidí a mezi tím, čeho je člověk schopný. Nesmíme vzíti člověka jakožto hotového, nýbrž jako toho, jenž se stále utváří a jenž může vždycky nás nejstrašněji překvapiti. Jako se stali svatými ti, jež všichni považovali za vyvrhele, tak budme připraveni, aby nás nezničilo, kdybychom viděli, že klesají cedry libanské.

Pak budeme skromnější a sami se budeme míti

na pozoru. Uvědomíme si, že jsme všichni ubohými hříšníky. Filip Neri to krásně vyjadřoval. Bože, drž Filipa, nebo tě zradí hůře nežli Jidáš! Budeme se míti sami na pozoru, abychom také nezklamali těch, kteří toho tolik od nás očekávají. A tato myšlenka bude nám cestou k vnitřnímu obohacení, abychom stále pracovali na svém zdokonalení, stále se měli na pozoru, právě proto, bychom nezklamali těch, kteří tolik toho od nás očekávají!

Braitó.

Jho mé jest sladké!

„Žijeme v časech, kdy zákon Kristův líčí se jako tuze přísný a ukrutný. Ale, to je bludné: tím se zoufalost budí v hříšnicích, zastrašují se a odsuzují k věčným trestům a není jiná snaha moderních novotářů, než že chtějí zničit zákon Kristův a zavléci lid do materialismu nebo do bezbožectví v životě; když hříšník vidí, že si musí zoufat, opovrhne zákonem, věrou, věčností, Bohem.“

Sv. Alfons de Liguori.

Kdy pracujeme pro Boha?

Sv. Alfons Liguori praví: Po tom se pozná, zda někdo pracuje pro Boha, když to, co činí nebo co činiti chce, je mu vzato, zapověděno nebo odloženo, protože poslušnost něco jiného žádá a on přece zůstává pokojným a s touže radostí koná, co mu bylo poručeno poslušností.

Nenávist ke křesťanství.

Kdyby křesťanství svolilo státi se lidskou věcí, v tom samém okamžiku by přestala veškerá nenávist. Země a všichni lidé by jásali slávu vstříc křesťanství, protože by země a lidé poznali to, co jejich jest, poznali by v něm dílo svoje.

Hello. Regards p. 92.

Nečekej na vděčnost.

Tohle bývá častý konec nadšení. Mladý člověk se rozletěl ve svém povolání nebo ve své dobro-

volné činnosti. Všude rozléval lásku, namáhal se, obětoval se. A nakonec složí jednou ruce do klína a řekne: Nestojí to všechno za to, abych se tolik vyčerpával, abych se rozdával. Nikdo to neuzná. Nikde není vděčnosti. Tedy jsi čekal uznání a vděčnost? A ty jsi myslil, že jsi pracoval pro Boha, ty myslíš, žeš konal něco z lásky k Bohu a k bližnímu? Již to, že Bůh vлил lásku nadpřirozenou k sobě a k bližnímu do našeho nitra, jest nesmírným darem, jest velkou milostí a vyznamenáním! Již to, že si nás Bůh vyvolil za svoje nástroje, jest naším obohacením. Ne my jsme dávali, když jsme se obětovali, jak říkáme, nýbrž Bůh nám dával. My jsme byli obohaceni. Naše duše byla rozšířena a za to stojí, abychom pracovali a rozdávali svůj čas a svoje zdraví a nečekali, až nám někdo za to vrátí úsměv či slovo uznání. Tak malou byste čekali odměnu za nadpřirozenou lásku, kterou Bůh vлил do vašeho srdce? Braitto.

ŽEŇ

Z DUCHOVNIHO ŽIVOTA

AUGUSTIN S.: *Les plus beaux sermons.* (Bonne Presse, Paris.) 1932, str. 295. — V překladu Humeau-ově jest vydán výbor nejkrásnějších kázání sv. Augustina; myšlenka vítaná, neboť nemá každý patrologii, ani každý neumí dokonale latinsky. V kázáních poznáváme sv. Augustina opět s jiné stránky, která není menší než která jiná část činnosti velikého světce.

BÉLIÈRE, S. Sulp.: *Le vénérable André Soulas.* (Maison mère des Relig. de N.—D. Auxiliatrice Garde-Malade, Montpellier.) Str. 40, — Více strhující portret než životopis sluhy Božeho A. Soulase, zakladatele kongregace sester P. M. Pomocnice (ošetřovatelek nemocných), první představené a několika zemřelých sester. Lásku, posilovaná Nejsvětějším a řeholí vydala krásné květy křesťanské milosrdné lásky a ctnosti, které autor umí podati v jejich plné kráse. Četba pro duchovní a pro řeholní sestry.

BOSIO F.: *Il sacerdote alla scuola di s. Francesco di Sales.* „Queriniana“, Brescia, 1932, str. 315, cena L 6. — Kniha probírá celodenní život knězův, jak by měl vypadat podle zásad velkého učitele duchovního života sv. Fran-

tiška. Autor nepřidává téměř ani slova k tomu, co řekl světec, nýbrž jen seřazuje jeho texty, takže z knihy mluví sám sv. František. Výtečná učebnice života kněžského.

DARGAUD: Au coeur de Jésus agonisant. (Téqui, Paris 1932, 8 frs.) — Dvanáct rozjímání pro svatou hodinu. Při vzrůstajícím zájmu o tuto krásnou pobožnost přijde vhod toto dílko vroucích a při tom věčných meditací.

FANFANI: Catechismo sullo stato religioso. Marietti, Torino, 1933, str. 150, cena L 3.50. — Knížka bude vítána pro magistry noviců a konečně i pro novice samy, poně- vadž krátce a jasně obsahuje vše, co musí vědět o svém stavu mladý řeholník.

FUGLEIN: Zungen und Zeichen Gottes (Bonifazius-Druckerei.) — Je prý to pokus v historických kázáních zpřítomnit velké duchovní dějiny Církve. Autor chtěl oživi- ti víru a život dnešních křesťanů životem z víry křesťanů minulosti. A při tom jsou to skutečné promluvy hodící se dokonale do chrámu.

HEJČL: Tři listy Miláčka Páně. (Olomouc. Dominikánky.) — Ukázky nového překladu Nového zákona. Doufáme pev- ně, že pan prelát Hejčl nám dá překlad celého Písma sva- tého v tak krásném a živém a věrném překladě jako jsou tyto tři listy.

CHAPET: Aux âmes religieuses. (Vitte, Lyon.) 1931, str. 340, cena 15 frs. — Kniha shrnující a vykládající život křes- ťanské dokonalosti pro řeholnice. Dobrý pramen předná- šek pro klášterní sestry, pro jejich duchovní konference anebo i pro jejich exercicie.

LEPETIT V. A.: Sur les pas d'une Sainte. (P. Téqui, Paris.) 1932, str. 107. — Novým důkazem velikosti „malej“ svätice je přítomná biografická, psychologická a literárna štúdia, týkajúca sa pobytu sv. Terezií Ježiškovej u mora (1878—1887). Líči dojmy svätice, ktoré v nej vyvdala kon- templácia prírody. Krása prírody nie je pre ňu len pastvou očí, ale ona ju povzbudzuje k hľadaniu najväčšej krásy — Boha. Zvláštnu cenu tejto knihy dodáva psychológia, ktorá pretkáva jej obsah. Pozoruhodný je rozbor literárnej práce svätice, z ktorej vyžiaruje heroizmus, bohatosť myšlienok a poezie. Zaiste vítaná knižka čitateľom sv. Terezií J.

—: Letzte Erinnerungen an Guido von Fontgalland. (Ars sacra, Müller, München.) Str. 96, cena 1 Mk. — Naděje na blahorečení dítěte V. de F. vymáhá z paměti, co ještě ne- bylo vzpomenuo. V každé vzpomínce vystává duše dět- sky prostá a přece silná a moudrá láskou. Vzácný kamínek Müllerových knížek.

LOZANO: Unidad de la Ciencia Sacrada y de la vida Santa. Salamanca, Editorial Fides, apart. 17—1932, str. 154, cena Pes. 2. — Bylo velmi užitečné vydat tyto články, pu- blikované v časopise „La vida sobranatural“, knižně. Au- tor sice nepřináší po tom, co řekl Arintero o jednotě du-

chovního života asketického a mystického, věcí nových, ale přesto jeho kniha není bez užítku, poněvadž shrnuje krátce výsledky studia posledních let v této věci. Doporučujeme pro dobrou orientaci.
R. D.

MONSABRÉ: *La vie future.* (Lethilleux, 1932.) — Dobrá sbírka kázání a myšlenek o záhrobním životě z konferencí velkého kazatele Monsabrého. Všechny poslední věci člověka jsou zde delikátně a přece nesmlouvavě, i za cenu, že se to nebude líbiti, podány. Nesmírně vděčna pomůcka pro těžká a ožehavá kázání o posledních věcech člověka.

NOTES ET SOUVENIRS DE SOEUR MARIE DE BON-SECOURS. (Pierre Téqui, Paris, 1932.) — Poznámky a paměti Sestry Marie od Dobré Pomoci. — Sestra Marie patřila do institutu sester františkánek Notre-Dame du Temple, jehož účelem jest zvláštní péče o kněze. Knížečka obsahuje krátký náčrt duševního vývoje řeholnice po vzoru sv. Terezie Ježíškovy, sestavený na základě jejích poznámek a výroků osob, s nimiž se stýkala. Sestra Marie byla přesná ve vyplnění malých úkolů, jako sv. Terezička, a v tom spočívá její velikost. O kanonisaci sestry Marie se jedná.

O'RAHILLY ALFRED: P. Vilém Doyle T. J. (Anglické Panny, Štěkeň.) Str. 416, cena 30 Kč. — Anglické Panny učinily velmi dobře, že přeložily tento životopis kněze, řeholníka a oběti války. Sledovati jeho vnitřní vzrůst jest vzácnou školou askese, neboť autor dovedl najíti momenty naplněné životem; pročitati kapitoly o jeho vojenské služebnosti naučí nazíratí jinak na poslání duchovního mezi vojáky, třeba v bitevní linii. Nebude duchovního, který by zde mnoho nenašel!

RADEMACHER: *Kirche als Gemeinschaft.* (Haas und Grabherr, Augsburg, 1931.) Sociologie Církvě. Autor si vzal za úkol ukázati Církev právě s jejího hlediska jakožto společnost a společenství. Po dobré studii o společnosti, o jejím úkolu a právech přechází k náboženství, k němuž společnost lidská má svoje povinnosti a pak ukazuje na Církev katolickou, jakožto na ideální společnost, která dokonalým způsobem uskutečňuje obecnou bohooctu a pro celou společnost lidskou dává pravdu, chrání pravdu a vykládá pravdu a rozdává dary plynoucí ze svatého náboženství Kristova. Konečně přicházejí krásné studie o Církvě, jakožto o společnosti samostatně, pevně a dokonale organisované.

SPÁČIL BOH., T. J.: *Život Krista Pána podle čtyř evangelíí.* (Francl, Praha.) 5. svazek, str. 200, cena 16 Kč. — Se skutečným uspokojením referujeme o souboru Spáčilových rozjímání života Páně, která jsou tímto svazkem právě dokončena. Veliké vzdělání theologické se spojilo s hlubokou zbožností, rozumějící potřebám doby a dalo nám dílo, které dlouho ponese požehnané ovoce; užívejme ho v bohaté

míře. Přehled rozjímání podle nedělních a svátečních perikop dodal dílu novou praktičnost.

WILLAM: *Das Leben Jesu im Lande und Volke Israel.* (Herder, 1932, str. 514, cena 7 Mk.) — Willam jest zároveň učencem a zároveň umělcem. Dlouhá leta studoval palestinské dějiny, poměry, krajinu, zvířenu i květenu, zvyky a život židovský. Chtěl podati tak dokonalý rámec lidského života Kristova, jaký nebyl dosud podán. Nevím, zda se mu toto podařilo, ale rámec podal rozhodně aspoň velmi dobrý. Vidíme v této knize Krista Pána uprostřed celého barvitého života židovského, cítíme takřka vůni květin, súčastňujeme se náboženského života jerusalemského. Slova Kristova nejsou v nejmenším skreslena. Jsou vzata doslova všechna z evangelia. Líčí dramaticky příčiny nenávisti zákoníků a farizeů proti Kristovi. Jisté jest, že kdo knihu jednou přečetl, že se k ní rád po druhé a po kolikáté ještě vrátí.

Z RŮZNÝCH POLÍ

BAUDELAIRE: Malé básně v próze. (Edice Parsek, Vokolek, Pardubice.) Celý hořký talent Baudelaireův rýsuje se v této sbírce, která zahrnuje jeho malé básně v próze. Ironie, soucit, sarkasmus i zoufalství střídají se v této knize tak, jako se střídaly v nešťastném životě velkého mistra trpkého úsměvu.

BOHATTA-MORPURGO IDA: *Mach mein Herz bereit!* (J. Müller, München.) 10 kartonových obrázků s verši, cena 1.20 Mk. — Řada prostičkých a přece vroucně zbožných a uměleckých knížeček pro drobotinu katolických rodin je obohacena novou knížkou přípravy dětské duše na vánoce; kouzlo umění a slova zapůsobí mocně na srdce dítěte. Zalitujete, že nemáme hojně podobného pro naše děti.

ANCELET-HUSTACHE JEANNE: *Ceux que le monde oublie.* (Bloud & Gay, Paris.) 1932, str. 208. — Vznešené umění a vroucí víra otvírá oči A.-H. před prostými událostmi a životy lidí nepatrných, docela ztracených v nepatrnosti, a ukazuje velikost jejich osudů; kukátko vyššího smyslu slova, neskreslený vhled do života, místy zaznívajicí legendou.

DÉVAUD EUGÈNE: *La pédagogie scolaire en Russie soviétique.* (Desclée De Brouwer & Cie, Paris.) 1932, str. 224, cena 10 frs. — V *Questions disputées* vyšla knížka velmi časová hlavně pro pedagogy, které katolický odborník světového jména seznamuje s duchem a se zásadami honosného vychovatelství komunistického; srovnání se západními metodami pedagogickými a úsudek ve světle věčných zásad vede z bludiště k velikému poznání.

FACCHINETI: *Gesu nell evangelio.* Vol. I. *La vita del*

Salvatore. Milano, Lega Eucharistica, 1932, str. 364, cena L 12. — Jsou to kázání, která vysílal autor radiem. Originalita spočívá v tom, že dovedl život Kristův vyložit ve 53 kázáních, aniž by se při tom opakoval nebo stával nudným. Neobírá se otázkami spornými a neužitečnými, nýbrž ukazuje, kde právě spočívá pravá krása života Kristova.

FAGGIOLI: Nozioni di pedagogia per il clero. Torino, Marietti, 1933, str. 150, cena L 3. — Pro studium nestačí, ale pro začátek dobrá příručka. Látka je dobře rozdělená a pojmy jsou jasné. Autor čerpá hodně z papežských encyklik, což je předností knížky.

FRANZMATHES Dr., Pfarrer: Wie ich Konnersreuth sah. (Schulbrüderverlag, Kirnach-Willingen.) Str. 47, cena 30 pf. Nenáročná, ale působivá a poctivá knížička o konnersreuthské trpitelce; mluví k srdci.

GARROLD RICH. P.: Černé bratrstvo. (Universum, Praha.) Ročně 10 čísel, 15 Kč. V „Rané setbě“, řízené P. J. Hrubým T. J., vychází po Havránkově půvabné povídce o Alujzkovi, studentovi kroměřížského chlapce. semináře, překlad slibných osudů Černého bratrstva tří studentů. Raná setba zasluhuje hojného rozšíření mezi naši mládež, dává jí hodnotnou četbu.

GIRAVEGNA: Dieci anni d'Africa. Torino, Istituto Missioni Consolata, 1933, str. 270, cena L 5. — Misionář, jenž ztrávil deset let v Africe, vypravuje své vzpomínky. Vypravuje je tak, že zaujme každého čtenáře, nadchne pro misie a zapálí nadšení obětavosti. Kniha je plná života, což podporuje i množství fotografických snímků, osvětlujících věc vypravovanou.

GRAMATICA: Manuale della Bibbia. II. vydání. Milano. U. Hoepli, 1932, cena L 22. Str. 500. Knihu nelze dosti doporučit pro každého, kdo chce mít alespoň ty nejdůležitější znalosti Písma svatého. Kniha dává opravdu nejlepší úvod jak do dějin, tak do zeměpisů, zvyků a všeho, co potřebuje, kdo chce s užitkem číst svaté knihy. Množství schémat a dobré mapky činí knihu velmi zajímavou. Doporučujeme všem, kdož chtějí s užitkem číst Písmo sv.

CHAINED M. J.: Introduction a la lecture des prophetes, Paris, J. Gabalda et Fils, 1932, str. 276, cena 20 frs. — Od proroka Amose až po Malachiáše uplynulo šest století, a jak pohnutých století v dějinách izraelských. Prorocké spisy těžko lze chápat bez znalosti tohoto období, neboť často narážejí ve svých spisech na ony události, ano jsou s nimi v přímém styku. Jakoby vůdcem v této době je tato kniha. Ukazuje prostředí historické, náboženské a kulturní, v němž proroci psali a s nímž jsou jejich spisy úzce spojeny. Každý, kdo se zajímá a kdo miluje nesmrtelné myšlenky proroků, s radostí sáhne po této knize.

KATHOLISCH: Katholische Tat-Verlag, Köln. — Brožurka skvěle vypravená, která je zároveň dobrou apolo-

getickou příručkou pro nejožehavější dnešní otázky, týkající se naší víry.

LAMIRAND GEORGES: *Le rôle social de l'ingénieur*. *Revue des Jeunes*, Paris, 1932, str. 251, cena 12 frs. — Spis jest více než napovídá jeho název. Starý praktik technických kariér dává svým mladším kolegům vzácnou čítanku o vnitřní duchovní náplni inženýrského povolání; píše se života a ze srdce věřícího i zaníceného ideály. Klasická knížka pro naše techniky.

—: *Le Père Marie Ephrem, Abbaye de Notre-Dame d'Aiguebelle*, 7. vyd., str. 240. — Počet vydání životopisu prostého trapisty, P. M. E., hrdiny XIX. století, svědčí o vysoké ceně díla, mohutné historii zápasu řeholního povolání s pouty člověčenství; dějiny vítězného boje mladé nadšené duše dají sílu mnohé duši stojící na rozcestí a prorazí jí cestu k výšinám ducha. Dejte čísti studentům a duchovnímu dorostu.

LUSSEAU COLOMB: *Manuel d'Études Bibliques*, Téqui, 1932, tome IV., str. 906, cena 45 frs. — Nová příručka pro biblické studium, napsaná podle direktiv daných svatým Otcem Piem XI. profesorům Písma svatého. Tento IV. svazek studuje evangelia. Obšrné, důkladné a korektní při tom je historické a topografické studium, jež má podati živý rámec dobový ke studiu evangelií. Pak následuje dobrá harmonie dějů vypravovaných evangelií. Cenné jsou také hermeneutické stati na začátku díla. Tato kniha může velmi prospěti při četbě evangelií. Kazatel může jí oživit svoje homilie. Exegetická spolehlivost, dokonalá pravověrnost a při tom úžasná sčtlost doporučují tuto knihu, která ač chce býti příručkou, nemá nic školometského. Je plná života. Při tom ta nepatrná cena.

MAIRE: *Le christ total: L'Église*. Téqui. — Hodiny náboženství pro ty, kteří vychodili školu a přece dále chtějí se v náboženství vzdělávati. Jsou to katechese ku podivu praktické a dobré.

MASSAIA CARD. GUG.: *I miei trentacinque anni di missione*. Soc. ED. Internazionale, Torino, str. 411, cena 12 lir. — Vzpomínky velikého misionáře afrického kard. Massaie jsou olbřímím dílem misijní literatury, dvanáct velikých svazků; proto P. Cultrera vybral význačné partie, které spojil v příjemný celek menšího spisu, aby svěží a bohaté stránky Massaiových pamětí byly stále přístupny a vydávaly svědectví; knížka, v níž každý něco najde. — IFP.

MAYER P. BEDA, OMCap.: *Die Missionsschwestern von Maria Hilf*. (Seeverlag-Schneider, Höchst.) Str. 80, cena 50 pf. — Knížečka o misijním díle františkánských sester P. Marie Pomocné, které již přes čtyřicet let slouží evangeliu v jižní Americe, vyvedeny z ticha švýcarského kláš-

tera M. Marii Bern. Büttlerovou. Skromná knížka, ale bohatá památkou obětí sester. IFP

MOENNER: *Autour du clocher.* (Téqui, Paris. 12 frs.) — Tohle je zase knížka, ze které jsem měl radost. Knižka, kde farář mluví ke svým osadníkům o krásném společenství věřících v osadě, o Církvě, o kněžství, o duchovním životě farnosti. Tohleto je jako stvořené pro kázání i u nás. Velice vřele doporučuji tuto knížku.

PEYRILLER ED.: *Bourjade.* (Plon, Paris.) 13. vyd., str. 235, cena 15 frs. — Na dlouho bude chloubou francouzských vlastenců a katolíků veliký hrdina dvojí epopeje — válečné a misijní — P. Bourjade, kněz kongregace issoudunské, jenž v důvěrné ochraně sv. Terezie Ježiškovy slavně zápasil ve vítězném boji do roku 1924. Autor dovedl pochopiti osobnost P. Bourjade a v nejtvrdějším čtenáři zapálí plamen lásky a vroucího obdivu. Vzor hrdinů. IFP

QUARTALSCHRIFT theologisch-praktische. Výtečný čtvrtletník německé katolické bohovědy především praktické. Časopis má světové jméno a starou tradici, počíná již 86. ročník. Vítaný host duchovních, kteří chtějí vystitnout potřeby svého času.

REBSOMEN A.: *Cinquante ans d'Hospitalité.* (Spes, Paris.) Str. 311, cena 15 frs. — Poutníci Lurd znají ne-li podle jména aspoň od vidění Hospitalitu, t. j. sdružení obsluhovatelů nemocných poutníků; autor, sám člen H—y a věrný propagátor Lurd podává mnoho zajímavých podrobností v rámci dějin 50letí H—y, zvláštěního květu křesťanské charity; přátelé Lurd přečtou s radostí a s vnitřním prospěchem.

ROSCH KON., O. M. Cap.: *Das Neue Testament.* (Fer. Schönigh, Paderborn.) Tento překlad Nového zákona se má za nejlepší v němčině. Překladatel se snažil co nejvíce se přiblížiti původnímu textu, neopomíjí však libozvučnosti mateřského jazyka. Výklad se omezuje jen na to nutné. Takto je opravdovou pomůckou v náboženském životě hlavně pro laiky.

—: *Saint pour chaque jours.* (Bonne Presse, Paris.) 1933, str. 224, cena 5 frs. — Na tento podnik se mohlo odvážiti jen takové nakladatelství jako pařížská B. P., dáti za nepatrný peníz každý měsíc silný svazek životopisů svatých, dobře psaný, pěkně ilustrovaný a úhledně vydaný. Životopisy mají značný zřetel k našemu životu, jsou jasné a bohaté působivými momenty. Zatím vyšel únorový svazek.

Yver COLETTE: *La Vierge.* (Flammarion, Paris.) Str. 246, cena 12 frs. — Lásky a úcty k Marii Panně a k odkazu prvních dob křesťanství vedla autorku, aby podala prostý a nadšený obraz vývoje úcty k Bohorodičce v křesťanském starověku. Ožívá stará Církev, mluví její mistři ve chválách Matky, nové Evy. Dílo poctivého studia a vroucího nadšení, které zapálí duši věřící.

ÚČASTNÍCI SVATOSTI BOŽÍ

(Kurs o milosti 3.)

Milost posvěcující převyšuje krásu a vznešenost všeho stvoření, jsme jí povzneseni k účasti na oné vznešenosti a kráse, kterou jest Bůh sám.

Nejvíce však nás na kolena sráží u Boha jeho svatost. Proto není nic vznešenějšího jako že jsme milostí posvěcující účastní této svatosti Boží. Sv. Cyril vykládá duchaplně tak konkrétně závratné vidění sv. Jana v jeho Zjevení. Vznesený trůn představuje jeho nejvyšší moc a vládu nad vším. Jaspis pod ním jeho nepohnutelný klid, duha jeho věčnost, stolce 24 nejstarších jeho moudrost, sedm lamp vše řídící a pronikající Prozřetelnost, blesky a hromy všemohoucnost jeho vůle, vše obepínající křišťálové moře jeho nesmírnost a zahalení jeho hlavy a nohou křídly Serafínů, jeho nepochopitelnou nekonečnost. Ale v plnosti jeho dokonalosti nic nečiní takového dojmu na Serafíny jako jeho svatost, protože tuto velebí a oslavují dnem i nocí slavnostně volající: Svatý, Svatý, Svatý jsi, Hospodine Zástupů.

Svato jest opravdu nejvznešenější dokonalost Boží.

My, podrobení tolika hříchům, můžeme si o této svatosti učiniti spíše negativní obrázek. Ale i to má něco do sebe. Protože poznáváme svou bídu, když úpíme pod hříchem, protože toto jest největší neštěstí člověka, kterého Bůh stvořil čistého, a když se poskrvnil, očistil jej v lázni nejsvětější krve svého Syna, dovedeme jaksí tušiti, jaká jest asi velebnost toho, jenž nejen nemá nejmenší poskrvny na sobě, ale ani není jí nikdy ani schopen. Nesmíme říci o Bohu, že má svatost, jako můžeme říci o člověku, nýbrž o Bohu se hodí říci, že jest svatý a i to jest nedostatečné, protože jedině jest správné říci, že jest svatost sama. A k této svatosti povolal nás nyní Bůh účastí na své milosti. Dal nám ve své posvěcující milosti

účast na své přirozenosti, která jest svatá. Máme tedy milostí svatost. Chce však, aby tato milost rostla, abychom nejenom měli svatost, nýbrž aby tato svatost čím dále tím více pronikala naši bytost, pronikala naše myšlení, přesvědčení, zásady a skutky. Nikdy ovšem nedojdeme k tomu, aby naše bytost byla svatostí, ale přece v naznačeném směru a naznačeným způsobem jsme povoláni, abychom se připodobnili Bohu, abychom ze svatosti nám Bohem a jeho milostí vlitou čím dále tím výlučněji a výslovněji žili.

Sv. Tomáš popisuje svatost jakožto neposkvřenost a čistotu. Naprostá správnost a dokonalost ve všem jednání, dokonalost myšlenky, činu i slova, naplnění jich nejvyšším dobrem, hle, to jest svatostí. Jedině Bůh jest sám sebou tak plný, že nic jiného ho nenaplnuje a vše ostatní jest v Bohu jediné tak, jak co má k němu vztah.

Svatost znamená neporušenost, neposkvřenost a čistotu v myšlení, chtění i jednání. Jenom ten je svatý, jehož chtění i jednání jest správné podle nejvyššího dobra a nejvyšší pravdy. Tuto svatost má Bůh v nejvyšší míře, protože nemůže ani chtít ani působit zlé. I když zlé dopouští, jen tehdy a proto je dopouští, jak praví Tomáš, že je tak mocný, aby z toho zla vyvodil ještě větší dobro. Nikdy však aktivně nemá Bůh účasti na něčem zlém ani viny. On vždy chce a koná, co jest správné. U něho není úchytky od dobrého a správného. Nemůžeme sice tvrdit, že by Bůh nemohl učinit něco ještě dokonaleji než učinil, protože jeho všemohoucnost jest nekonečná a žádný tvor neobsáhne jeho nekonečnosti a dokonalosti, ale každá věc je sama o sobě správnou a dokonalou.

Této správnosti činí nás Bůh nyní účastny. Dává nám svou milostí lásku k sobě, která vše jenom podle něho a k němu má zaměřovati. Kdybychom toto provedli do důsledku, přiblížili bychom se nesmírně onomu vzoru a cíli svatosti, ke kterému nás Bůh povolal.

Bůh ve své dobrotě určil nám i cestu k této svatosti, cestu provádění a uskutečňování této lásky a proto i cestu této svatosti. Dal nám totiž příkázání, jimiž máme uskutečňovati a prováděti svoji lásku k Bohu. Nadpřirozená láska pramení v milosti, spojuje nás s láskou Boží k dobrému, totiž k nejlepšímu, to jest k sobě. Tak již máme v řádě statickém účast na základním založení bytosti v dobrém a čistém, protože nás spojuje s vůlí Boží, která jenom nejlepší, to jest podle sebe všechno chce či nechce.

Tato účast na svatosti Boží jest pro svaté nejvyšším darem. Proto ji výše cení než všechny divy a zjevení, jež jsou účastí na Boží všemohoucnosti a vševědoucnosti, proto volá svatý Pavel, že, kdyby měl dar jazyků a zázraků a kdyby všechno dal a sebe sama zničil, ale lásky kdyby neměl, nic není a nic by mu to neprospělo.

Svatost Boží jest jako plamen, který zapálil Bůh svou milostí v duši. Tento oheň ale nemá nečinně v duši doutnati, a jest si těžko představití, že by mohl býti tento oheň nečinný v duši. Křesťan, který skutečně žije v milosti, žije také z milosti, jeho život jest přibližováním se k Boží svatosti. Neboť kdo žije ze svatosti Boží, nemůže se jí nepřipodobňovati.

Těžký hřích jest zničením tohoto života milosti a svatosti v duši, jest oloupením duše o její největší poklad, totiž o podobnost s nejvznešenější vlastností a dokonalostí Boží. Tato myšlenka dá také rozhodný důvod pro boj i proti hříchu tak zvanému lehkému, protože každým hříchem se vzdalujeme jaksi Boha a porušujeme v sobě svou podobnost s Bohem, jenž jest bez poskvrny a bez nejmenšího stínu hříchu.

Z toho vyvozujeme další pravdu, že totiž jsme všichni povoláni ke svatosti. Protože všem bylo řečeno, že jsou dítkami Božími, protože všem byla dána v krvi Kristově možnost účasti na svatosti Otce v nebesích. Jestliže svatost jest něco živého,

její základní vlastností jest, že může vzrůstat. Vzrůstá zařízením všeho a užitím všeho podle Božích rozkazů. Jednání proti přikázáním Božím znamená hřích, jednání podle nich přibližování se k Bohu a ke způsobu jeho jednání a k jeho vůli, čili přibližování se k jeho svatosti, již jedině On všechno chce a koná. Proto varování se hříchu i lehkého a jednání podle vůle Boží znamená připodobňování se Boží svatosti. Čím více našich skutků se řídí touto svatou vůlí Boží, tím více vzrůstá svatost dítek Božích.

Z této pravdy můžeme ještě jinou vyvoditi. Totiž, že si navzájem máme býti pomocníky ke svatosti, jako je Bůh, svatost sama, pomocníkem naším k ní. Náš život měl by býti takový, aby bližní strhoval ke svatosti, aby, tušíce ji v nás, v našem dokonalém jednání si ji také zamílovali.

Vidíme také hrůzu hříchu, když my, kteří máme býti s Bohem a proto se všemi ostatními k Boží svatosti podobně povolányi spojeni, když jsme jim příčinou, mostem ke hříchu.

Buďte svatí, jako já, Hospodin, Bůh váš, svatý jsem!

P. Silv. M. Braitto O. P.

MLČENÍ MRTVÝCH

Tak si přirozeně myslíme člověka u cíle, mlčícího, protože pout již nepatří k cíli a pout jest nenávratně uzavřena. Ale v dětinských letech kultury člověk se domníval, že mrtví mluví ze záhrobí. Neboť neměl jasných pojmů o významu smrti a záhrobního života. Když se rozšířila křesťanská pravda, zaniklo toto dětinské nazírání na záhrobní život. Ale když křesťanská pravda byla velmi mnohým krajům a národům zatemněna, když byla kultura duše vržena zpět do dětinskosti, ozvala se příroda v protestu proti hmotařským tvrzením o nejsoucnosti nesmrtelné duše a záhrobního života a v Americe

vyšlehl plamen spiritismu. Tvrđilo se, že duše zemřelých mluví se živými na zemi. Mluví klepáním a potom, jaksi více vycvičeny, jinými způsoby. Nyní jest tento spiritismus rozšířen nejvíce v Anglii, kde jedni chodí na duchařské schůze pro zábavu, jiní pro rozrušení nervů, jiní pořádají duchařské schůzky jako náboženské schůze. Všechny tam provozované projevy duchů se konají bez vědecké kontroly, stejně jako u nás. To je tak zvaný spiritismus lidový.

Vedle něho je spiritismus vědecký. Říká si vědecký proto, že sice také volá duše ze záhrobí, ale užívá veškeré jen možné vědecké kontroly při projevech duchů, aby zamezil klamání. Praví totiž, že není všechno projevem duchů ze záhrobí, co se za ně ve spiritistických schůzích vydává, ale že jsou přece některé případy, které nelze vysvětliti ani klamáním ani sebeklamem. A tu že mluví skuteční duchové. Ale, a to je velmi důležité, sám vědecký spiritismus doznává, že se mu dosud nepodařil vědecký důkaz skutečného spojení s dušemi ze záhrobí. Někteří tvrdí, že dosáhli spojení s ďáblem, který je klamal.

Tento vědecký spiritismus je záležitostí uzavřených kroužků odborníků, takže když se mluví obvykle o spiritismu a když se mluví o rozšíření spiritismu, týká se to vždy spiritismu lidového.

Mluví tedy mrtví, nebo mlčí? Nad veškeru pochybnost jest i rozvážnému a dostatečně poučenému nekatolíku jisté, že nelze věřiti, že v sedánkách tak zvaného spiritismu lidového duchové mluví. To tvrdí i ti, kteří věří v možnost mluvení duší na pokyn člověka, totiž spiritisté vědecky pracující. A platí to docela všeobecně, bez jakékoli výjimky. Sám pak tento vědecký spiritismus přiznává možnost mluvení s duchy, ale nemůže dokázati skutečnost. Tedy i bez náboženství jest jisté, že nelze věřiti, že by mrtví

mluvili. Kde se to tvrdí, tam není důkazu. Naproti tomu jest dokázáno pokusy a skutečnostmi, že prostředně školený okultista vykoná bez duchů, jen svými přirozenými silami všechno, co konají spiritisté pomocí „duchů“. Dr. Bergmann pak praví ještě dále, že novější badání v oboru skrytých sil přírodních přinášejí takové překvapující objevy, že se musí podstatně omeziti i vliv zlých duchů při projevech spiritismu.

Stanovisko katolického křesťanství jest vyznačeno stručně slovy knihy Moudrosti (3, 1): „Duše spravedlivých jsou v ruce Boží.“ Ovšem jsou v ruce Boží duše všech zemřelých. Nejsou více ve své vlastní moci, protože jejich úkol jest neodvolatelně skončen. To jest pořádek Boží moudrosti, zjevený v nauce Písma a křesťanského podání, že člověk má za úkol růsti z času do věčnosti, ne však, aby se libovolně vracel do času bez zvláštního poslání Božího.

Co jest přírodním zákonem odloučeno, to nemůže spojití žádné umění; smrt je konec života, a kdo není pánem života, nemůže přivésti do obzoru toho života zpět, od kterého smrt bytost oddělila nenávratně, protože bylo zničeno tělo, které bylo nástrojem duše pro život na zemi.

Světový odborník prof. Friedrich zur Bonsen praví: „Bůh by nebyl Bohem, kdyby jeho tajemství byla vyzpytatelná; my lidé bychom přestali býti lidmi, kdybychom mohli postavití pevný most k věčnému.“ Spiritismus totiž se domnívá, že bez ohledu na Boží vůli může kdykoli vyvolati duše zemřelých. Snad ještě se snaží zachrániti jaksi právo Boží tím, že se před vyvoláním duchů modlí, ale Bůh pak zemřelého pustiti musí. Tím je skutečně snižován pojem Boha, pojem vážnosti lidského osudu na zemi a po smrti, pojem věčnosti. Takže dobře řekl jmenovaný profesor zur Bonsen: „Považuji spiritismus za hmotářství, zabalené do tajemnos-

ti." Neboť snížití Boha znamená zničení jeho pojem; domnívati se, že lze hmotnými prostředky upozorniti duši a přivolati ji, jest znehodnocovati duchovou podstatu duše a přidělovati jí hmotnost. Což všechno je nekřesťanské. Víra praví, že záhrobí jest svět pro sebe, nekonečně vyšší než tento svět s jeho životními podmínkami, pročť není možné spojení od toho, kdo ovládá podmínky tohoto života, nýbrž jedině od toho, jenž ovládá podmínky života onoho. A to zase není duše zemřelého člověka, neboť tam jest bezpodmínečně odkázána na pokyny Boží a nemá možnosti určovati něco z vlastní vůle.

Bůh ovšem může zaříditi projevy duší ze záhrobí na tento svět. Ale nejsou tyto projevy vázány na nějaké pozemské podmínky, při jichž splnění by se duše jistě zjevila, nýbrž jsou vázány a odkázány jen na přímý pokyn Boží. Že k takovému projevu je třeba zcela výjimečně zvláštního důvodu, jest jasné z povahy obojího života, pozemského totiž a záhrobního; neboť vlastní povaha obou jest, aby byly odloučeny. Když tedy mají býti spojeny, je to prostě zázrak. A zázraky nekoná Bůh stokrát za den.

Církevní stanovisko ke spiritismu jest vyjádřeno rozhodnutím římského Sboru S. Oficia ze dne 27. dubna 1917: „Zda jest dovoleno býti při jakýchkoli projevech spiritistických, buď dotazováním duší nebo duchů, buď jen přihlížením, i s vnitřním protestem nebo výslovným, že se nechce žádné spojení se zlými duchy? Záporně ve všem.“ Tento zákaz musí býti katolíku směrodatným, i kdyby nebylo toho všeho, co tu naznačeno. Neboť i když spiritismus se nevydává v některých případech za nové náboženství, i když se halí do roušky vědeckosti a vážnosti, přece zůstává vždy pravdou, že jest směrem protikřesťanským, ježto snižuje jméno Boží a pojem věčnosti a vážný význam pozemského úkolu lidského života. Svědomí praví

katolíku, že choditi ke spiritistům jest hříchem proti ctnosti nábožnosti, proti katolické poslušnosti; a jest utrácením času, protože člověk od spiritistů odcházející neví právě tak nic, jako když tam šel.

P. Em. Soukup O. P.

DUCHOVNÍ ŽIVOT

(via purgativa).

„Dáti svému národu vědění o spáse a o odpuštění hříchů,“ taková byla předpověď Zachariášova o Janu Kř. A Jan křtil svůj lid křtem pokání poukazuje na toho, který má přijíti, to jest na Ježíše Krista.

Učme se velké vědě o spáse, praví Bossuet (*Élévations sur les mystères*, XVe Sem. VI.), a poznáme, že záleží zvláště v odpuštění hříchů, kterého je nám třeba po celý život. Naše spravedlnost je stále vázána na odpuštění hříchů, do nichž stále upadáme. Proto volá žalmista Páně: „Blahoslavení, jimž byly odpuštěny nepravosti a jejichž hříchy jsou přikryty; blahoslavení, jimž Pán nepřičítá více hříchu.“ (Žalm 31. v. 1—2.) Nemůžeme býti bez hříchu, proto naše vědění o spáse je to, které nás přivádí k očištění: „Víc a více mne obmyj z mého hříchu!“ (Žalm 50., 3.)

„Přinášejte hojné ovoce pokání,“ (Mat. III., 8.) volá sv. Jan Křtitel. Celý život lidský musí jíti pokáním, poněvadž spravedlnost naše je velmi nedokonalá, ne se strany Boží, který je nekonečně milosrdný, ne se strany Ježíše Krista, který prolil svou krev nad odpuštění hříchů, nýbrž s naší strany. V člověku zůstává vězeti nemoc náklonnosti ke zlému. Uzdravení milostí Ježíše Krista činí člověka schopným nadpřirozeného života, poznání a lásky Boží, ale tato schopnost pro slabost a náchylnost ke hříchu, pro těžké rány v přirozenosti zůstává jakoby cizí. Osvojití si v plné síle tuto nadpřirozenou schopnost je život-

ním dílem křesťanské dokonalosti, která je doplňována dary Ducha sv.

Sv. Tomáš¹ vyvádí z pojmu svatosti nutnost očišťování. Svatost svým pojmem se skládá ze dvou věcí, z čistoty a síly. Čistoty je třeba, aby mysl se mohla zabývatí a spojití s Bohem. Mysl se poskvřňuje tím, že se zabývá nižšími věcmi, jako každá jiná věc smíšená s horší věcí ztrácí svou ryzost (na př. stříbro smíšené s olovem). Je třeba, aby mysl se odloučila od nižších věcí, aby se mohla spojití s nejvyšší; proto bez ryzosti a čistoty se nemůže spojití s Bohem. K svatosti je třeba i pevnosti, což je patrné z každého dobrého úkonu. K slabostem se kloní lidská vůle mnohonásobným způsobem, správně a dobře jednati může jen jediným. Zato potřebuje síly, aby vydržela v započatém dobrém jednání, aby odolala všem svodům a pudům. Základní pevnosti nabývá připojením k Bohu, jenž je Původcem a Posledním Cílem lidského života. Jsou-li pevné tyto dva opěrné body života, pak se ubírá život pevně a jistě; mizí nejistota, kolísání a nerozhodnost. Toho dosáhne duše postupem a vývojem ctností, které značí duševní síly (virtutes).

Tyto základní prvky duchovního života ukazují, že duchovní život není dílem citu a emotivních schopností lidských, nebo jeho pramenem není jen srdce (znamenantící neurčitou nutnost podvědomí lidského, vznikající tlakem neurčitých a nezadostučiněných citů), nýbrž je to dílo duše lidské. Nejvyšším projevem duše je chápání a poznávání, a druhým úkazem je duchovní láska vůle. Duchovní život používá těchto dvou schopností lidského ducha, ale nad to obě schopnosti jsou obohaceny nadpřirozeně: rozum světlem víry, vůle nadějí a láskou, takže jejich činnost je zvětšena a rozšířena. Předmětem poznání stává se Bůh, jak je sám v sobě — První Pravda — předmětem lásky je též Bůh — První a Největší Dobro.

¹ II.—II. qu. 81. a 8.

Při prvních krocích objevuje se v duchovním životě určité překvapení nových věcí, dosud neznámých, jakási neurčitost sladkosti a radostného rozechvění. To je však podružný prvek, který doprovází a podporuje člověka na cestě k Bohu, aby byl zcela připoután k novému životu, aby se neohlížel po jiných věcech.

První část života spojeného s Bohem je vyjádřena nutností čistoty mysli a srdce. Tím úžeji se spojí duše s Bohem, čím bude čistější a odloučenější.

Čistota se stupňuje podle pohnutek, z nichž vychází snaha po ní. Zůstává nedokonalá, pochází-li jen ze strachu před peklem, nebo jen z naděje na věčnou blaženost. Účinky takové čistoty jsou neúplné, neboť ze strachu před peklem duše se uvaruje těžkých hříchů, avšak množství všedních hříchů ji přemáhá a to i dobrovolných, neboť pohnutka ztráty věčné blaženosti není dosti silná, aby zabránila i všední hříchy.

Je nutné tedy dokonalejší očištění, které se nevzdává ani bázně ani naděje, avšak hlavní pohnutkou je láska k Bohu a touha líbiti se mu a proto uvarovati se i té nejmenší urážky. Pak se uplatní slova Kristova: „Mnoho jí bylo odpuštěno, poněvadž mnoho milovala.“ (Luk. VII. 47.) Pohnutka lásky je nejúčinnější v lidském životě, proto těžká práce očištná musí býti zdůvodněna láskou. Láska je principem lidských dobrých úkonů, dospívá k Bohu, aby spočinula v něm, je nejvznešenější ctností a nejmocnější hybnou silou. Proto jen láska je dostatečným důvodem k očištné práci.

Druhou stránku svatosti, to jest sílu, získává si duše cvičením ctností.

Máme před očima cíl duchovního života: **d o s p ě t i k B o h u a s p o j i t i s e s n í m**, což předpokládá čistotu duše. Jaké jsou prostředky k očištění? Jsou to hlavně dva a to modlitba a umrtvování. Modlitbou se otevírá brána k milosrdenství

Božimu a k milosti, umrtvováním odpovídáme působící milosti, stáváme se povolnými nástroji v rukou Božích, aby v nás byl obnoven a vyjádřen obraz a podoba Boží. Mrtvení sebe, podle slov sv. Pavla, nás připodobňuje Ježíši Kristu Ukřižovanému; umíráme s Ním hříchům a zlým náklonnostem, abychom s Ním povstali k životu věčnému. Umrtvování se nazývá pokáním, pokud jím chceme zadostučiniti za své minulé hříchy; je mrtvením ve vlastním smyslu, pokud mírníme lásku a zálibu na věcech, aby se zmenšil počet chyb a hříchů; někdy též znamená umrtvování boj proti hlavním hříchům a hříšným náklonnostem, které tkví tak hluboko v lidské přirozenosti; a konečně umrtvování značí i boj proti pokušením, proti útokům všech nepřátel duchovního života a klidu duše. Již pojem umrtvování ukazuje na jeho důležitost v duchovním životě. Modlitba a umrtvování v udaném smyslu jsou dvě křídla, jimiž duše letí do nebes po pravidelné cestě. Modlitba svými účinky nahrazuje stonásobně vše, čeho se duše umrtvováním zříká, takže život je vyrovnaný.

Umrtvování počíná odvrácením a útekem před těžkým hříchem.

Jediné zlo je na světě, praví sv. Tomáš (I-II. qu. 48. a. 6), a to je těžký hřích; je to však zlo nekonečné a pramen všeho zla. Již jen jméno hřích by mělo vzbuditi hrůzu a strach. Pro jediný těžký hřích spravedlivě bychom nesli jakékoliv utrpení a tíži, nemohli bychom si naříkati. Kdyby celá příroda povstala proti nám, kdyby nás vše pronásledovalo a zahrnovalo mizerií, potupou a chudobou, nic jiného by to nebylo než pomsta nejvyššího Tvůrce, z jehož rukou jsou všechny věci, kterého jsme urazili a zneuctili hříchem. Jak spravedlivá by to byla pomsta!

Hřích je urážkou Boha. Tím větší je urážka, čím větší je uražený (III. qu. 2. a. 2. ad 2). Proto zloba hříchu proti Bohu je nekonečná pro nesmírnou velebnost Boží. Bůh je nesmírný — člověk je

jeho dílem; jaký nepoměr! A přece člověk uráží Boha. Kdo může tedy zadostučiniti nekonečnému Bohu za hřích? Aní nesmírná moudrost Boží, poznamenává sv. Tomáš, nemůže vymysleti trest odpovídající těžkému hříchu; ani tisíce pekel by nestačilo k potrestání hříchu, neboť všechny tresty jsou konečné, hřích však je nekonečný. Proto tedy trest za hřích je věčný.

Hříchem ztrácíme tedy Boha, kteroužto ztrátu dobře poznával žalmista volající: „Smiluj se nade mnou, Bože!“ (Žalm 50.) Není myslitelné větší neštěstí pro člověka, než ztráta Boha. Kdo ztrácí Boha, ztrácí vše, ztrácí i sebe na věky. Proto první rozhodné postavení a první rozhodný boj je v duchovním životě proti těžkému hříchu. Duše se musí upevniti v milosti a v přátelství Božím a poznati, že Bůh je nejvyšší poklad a dobro. Udržeti si toto dobro za cenu všech nezřízeností a vášní! Někdy je tento počáteční boj nejtěžším bojem, je však podporován přítomností Boží: „Stačí ti má milost.“

První stupeň kajícího a mrtvení podobá se stavu, o němž píše žalmista: „V bolesti hyne můj život a má leta plynou v nářku,“ ale dodává zase: „jsem pamětliv Boha a byl jsem oblažen.“ Tajemství duševní bolesti nad hříchem oblažuje a posvěcuje, probouzí čisté touhy a naděje.

Dr. M. Habáň O. P.

SAMOTA

Různé jsou příčiny, proč chce člověk býti sám. Je několikrát tvářnost samoty.

Hlavní typy samotářů:

Achilleus. Vzali mu zajatkyni, krásnou Briseovnu. Hněvá se a ze vzdoru se nechce účastniti dalšího boje proti Trojanům. Jeho hněv jest tématem Iliady. Činem básně jest nečinnost heroova. Marně přicházejí vyslanci achaj-

ští prosíce, aby zapomněl osobní bolesti a myslil na nebezpečnoství hrozící jeho druhům. Mluví k němu důmyslný Odysseus, se slzami v očích ho zapřisahá jeho vychovatel Foinix. Prosbami jejich jest ještě více popuzen. Vyslanci odcházejí s nepořízenou a Achilleus se uzavírá do svého stanu. — Samota z hněvu.

Seneka. V knize *De constantia sapientis* líčí Seneka obraz dokonalého mudrce v osobě Catonově. Mudřec netrpí. Jako šíp vystřelený do výše nemůže dolétnouti k slunci, tak bolest nemůže dosáhnouti mudrce. Mudřec je povznesen nad převraty osudu a nad zlobu lidskou. Stojí na místě nepřístupném a nemůže býti zraněn. Neboť kdo zraňuje, musí býti silnější, než ten, kdo jest zraňován, tak uvažuje Seneka. Zlo nemůže však býti silnější než ctnost. Proto mudřec nemůže býti zraněn. Udeří-li někdo Catona v tvář, nezlobí a nemstí se. A také neodpouští. Popírá však, že by ho kdo byl urazil. Dívá se na své nepřátele jako na zvířata, jichž rozumný člověk netrestá za zlo, jež způsobila. Proto neodpouští, nýbrž popírá urážku. *M a j o r i a n i m o n o n a g n o v i t q u a m i g n o v i s s e t.* Svět je pln hlupáků, pletichářů, zločinců, posměvačů a rouhačů. Mudřec je nad to vše povznesen. Nedotýká se ho to. Boří-li někdo chrám, neškodí bohu. Ctnost je v povznesenosti, ctnost je v pýše. A Seneka se úže zahaluje do své togy a lhostejně jde ulicí, kde se tisní tupý a drzý dav. — Samota z pýchy.

Hamlet. Úkolem Hamletovým jest pomstít otce. Žízni po pomstě, ale když ji má vykonati, rozpakuje se, váhá, pochybuje. Pokládá za zločin pomstít se a pokládá za zločin nepomstít se. Netrestá a neodpouští. Stojí nehybně. Staví se šíleným, aby získal času k pomstě, aby nemusil jednatí hned, aby mohl pochybovatí. Obrací se k Ofelii, pochybuje o její lásce, obrací se k Bohu, pochybuje o něm, obrací se k sobě

samému, pochybuje o sobě: *T o b e o r n o t t o b e ?* Vidí stín svého otce a pochybuje o nesmrtelnosti duše. Pochybuje, ptá se, mrtví kol něho se zdají živými a živí mrtvými. Je sám. Nemá naděje. Stojí na hřbitově s marnou svou otázkou na rtech. — Samota z beznaděje.

B a u d e l a i r e. Takto se líčí Baudelaire:

Jsem jen hřbitov, jehož se luna děsí.

Jsem starý boudoir, plný uvadlých růží.

Jsem stará sfinx, již nezná netečný svět.

Touží po samotě. Chce prchnouti před lidmi, před životem, před sebou:

Co miluješ, podivný cizince?

Miluji oblaky, oblaky, jež táhnou tam dolů,
zázračné oblaky . . .

Chce prchnouti do dálky, do tmy, do nicoty:

Odvez mne, vagone, unes mne, fregato!

Daleko! Daleko! Zde je bláto z našich slz!

Nudí ho skutečnost, omrzuje život. Chce býti sám. Chce býti odloučen od lidí, od světa, od života, od sebe. Chce sníti, ne žítí. Sen je luzný. Život je drsný. Svůj symbol vidí v ptáku albatrosu:

Básník se podobá králi oblaků,

jenž létá v bouři a směje se lučištníku:

je-li vyhnán na zemi štvavým pokřikem,

jeho obrovská křídla mu nedovolují choditi.

— Samota z nudy.

D i s r a ě l i. Disraěli o sobě řekl, že jeho povaha vyžaduje buď dokonalé sympatie nebo dokonalé samoty. Potřeboval stále někoho, kdo by se mu podívoval. Tu úlohu zastávala nejprve sestra jeho Sara, potom slečny Sheridanovy, později jeho manželka Marie Anna, po její smrti královna Viktorie, ke konci pak jeho života lady Chesterfieldová a lady Bradfordová, první sedmdesátiletá, druhá pětapadesátiletá. Ruský vyslanec řekl o něm pohrdlivě, že žije neustále mezi svými babičkami.

Tento muž, jenž kolísal celý život mezi dan-

dysmem a voluntarismem, či určitěji řečeno mezi Brummelem a svatým Ignácem, byl zžírán dvěma touhami: líbiti se a mítí moc.

Chtěl se líbiti: proto vyhledával ženy. Kdo jiný by ocenil jeho barevné vesty a jeho oslnivé sarkasmy? Toužil po moci a dobýval jí celý život: úspěchů však se dočkal až ve vysokém stáří. Zklamán věčnými nezdary vyhledával samotu, aby tam psal romány a v nich se vyžil. Dokonalá sympatie — dokonalá samota. Toť požadavek muže raněného. Buď lichotky, buď vzdor. — Samota z ješitnosti.

Tyto typy samotářů jsou egocentrické. Ne k nim, ale nad ně by mohl býti postaven typ samotáře theocentrického, člověka, který hledá samotu, aby se oddal myšlenkám na Boha.

Člověk je tvor společenský. Proto samota, ať jakákoliv, je v rozporu s přirozenou sociabilitou lidskou. Jenže samota egocentrická jest ideí člověka podřaděna, kdežto samota theocentrická jest jí nadřaděna.

V tom smyslu vykládá svatý Tomáš, že člověk může vyhledávati samotu z dvojí příčiny: buď proto, že nesnese lidskou společnost pro nezkcrocenost ducha — a to je zvířecké, buď proto, že se cele oddává věcem božským — a to je nadlidské. A proto Filosof praví v I. Polit. (cap. 2.), že ten, kdo se nestýká s druhými, jest buď zvíře nebo bůh, to jest muž Boží. (S. Theol. 2 — 2, q. 188, art. 8.)

Andělský učitel rozlišuje mezi samotou podlidskou a nadlidskou. Dvojí tento druh samoty se liší příčinou. Příčinou prvního druhu jest nezkcrocená vášeň: hněv, pýcha, zoufalství, nuda, ješitnost. Příčinou druhého jest touha po věcech vyšších. První druh jest čímsi záporným, neboť jest to útěk před lidmi. Druhý jest kladný, neboť jest to běh k Bohu.

Bylo by dobře nazývatí zápornou samotou odlukou, kdežto slovo samota vyhraditi samotě

kladné. Etický rozdíl mezi odlukou a samotou jest v tom, že odluka je neřest, neboť její pohnutkou jest nezkrocená vášeň, samota však, i když sama o sobě není ctností, jest prostředkem ctnosti.

Samota jest vlastí dokonalých. Ti, kdož dokonalí nejsou, potřebují společnosti, neboť na cestě k dokonalosti musí člověk býti poučován a povzbuzován. Pro nedokonalé jest společný život nutností.

Samota není pro každého. Jest vínem silných. A pak ještě jeden rozdíl: samota umožňuje kontemplaci, ale vylučuje akci. Hodí se tedy pro život rozjímavý, ne však pro život činný.

Samota může býti pokušením pro mnohé duše. Zdá se jim, že v samotě by byly méně pokoušeny a měly méně příležitosti k hříchu. Jsou však démoni, kteří přicházejí i na místa pustá. Jsou démoni, jež nosí člověk v sobě.

A nad to: varovati se zlého není vše — je třeba činiti dobro. A tomu se nikdo nenaučí v samotě.

V tom smyslu se táže svatý František Saleský: Jak se naučí poslušnosti ten, komu nikdo neporoučí? Trpělivosti ten, komu nikdo nečiní protivenství? Stálosti ten, kdo nic netrpí? Pokoře ten, kdo nemá představeného? Přátelství ten, kdo jako divoch se vyhýbá styku s lidmi, které jest povinen milovati jako sebe samého?

(Jean Pierre Camus, *Esprit de S. François de Sales*, J. Lefort, Paris, p. 60.) Dominik Pecka.

P. KAREL TOMAN

V měsíci, ve kterém národ vzpomíná biskupa Brynycha u příležitosti třicátého výročí jeho smrti, vynořuje se mimoděk v paměti jméno kněze, který byl proniknut duchem velikého biskupa královéhradeckého, a který v těžkých letech po-

převratových plnil věrně jeho odkaz. Mnozí z vás znají to jméno: Karel Toman, farář v Hloubětíně u Prahy, zaslouží opravdu tuto kytičku vzpomínek, která jest jen prostinká, ale jest uvita s láskou. Poznal jsem Karla Tomana jako nadšeného bojovníka, jako odvážného a nebojácného kněze, rostoucího do velikých výšek hlubokou věrou a opravdovou láskou. A poznal jsem ho v letech vyčerpávajícího zápasu proti československé církvi, v němž mu byl též svěřen určitý úsek.

Těžká poválečná doba. Byl ještě hlad, slzy na lících matek a dětí, ztrativších syny a otce, dosud neoschly. Ale byla svoboda. Svoboda ovšem se nechápala ve smyslu řádu, přísného a zavazujícího, nýbrž ve smyslu uvolněnosti od kázně a pravdy. A český pokrokový člověk, který žil v samostatném státě, se chtěl osvobodit od katolické Církve. Myslí, bláhový, že nový život ve svobodném státě musí přervat tradici s minulostí. Nelíbily se mu katolické chrámy, sochy světců a světic, byl rozrušen při pohledu na kříž. Ale poněvadž v něm přece tkvěla jakási touha po nadpřirozenu, a nechtěl ji ukájet v duchu katolické Církve, založil si církev novou a nazval ji československou. Pýcha dělává takové ubohé přemety.

Nová církev se dala do práce: Dostala chuť na katolické kostely. Chtěla celý národ zařadit v zastupy bojovníků proti katolicismu. Prohlásila boj proti Římu za boj o bytí či nebytí národa. Z historie si vzala několik period, které se jí hodily nenávisť proti Církvi. Vysmála se kněžím věrným a oddaným své Matce. Hřích potlačila a konečně potlačila i víru, neboť pudovost o to žádala. Velikost se stala jejím úhlavním nepřítelem.

Vyšla ze smíchovského Národního domu do přednáškových sálů, hostinců, Sokoloven a na náměstí, aby sehnala věřící. Zabírala chrámy, přičemž i tekla krev. Tupila lži Církve, vydávala listy, v nichž slovo Boží úplně ustoupilo pohanám Nevěsty Kristovy a Kristova Náměstka a Kristo-

vých služebníků. A lid uposlechl, hrnul se do jejich řad, účtoval s Církví. Byly to hrozné doby, neboť v nich byla v sázce nesmrtelná duše a národ.

V těch bolestných dobách jsem se po prvé setkal s hloubětínským farářem, rodákem z Kostelce n. Orlicí, Tomanem. Knězem dobráckého pohledu, jenž zesmutňoval ve chvílích, v nichž se mluvilo o zradě národa na Bohu a Církví jeho. Láska, která byla zákonem jeho života a vnitřního růstu, stala se i zákonem nového jeho působení: Farností jeho nebyla mu již jen jedna osada, rozšířila se po celých Čechách. Farář hloubětínský postřehl nebezpečí a neváhal.

Poválečná leta vyžadovala od kněze odvahy a síly snášeti pokoření. Jako se přetvořoval náš venkov a vůbec celé prostředí v minulém století, tak se přetvořovaly a můžeme užití slova: dodělávaly, dožívaly ideje tenkrát vštípené, v letech poválečných. Myšlenky liberalistického a socialistického atheismu působily hůře, než se kdo nadál. Brynych, jenž ve své svatosti života viděl daleko do budoucna, předvídal rozklad společnosti, zaviněný právě onou bludnou myšlenkou. Jejím ovocem pak byla zloba, nesnášenlivost, pýcha. Kdežto pravda jest pokorná, jest blud pyšný. A jako kdysi blud začínal roztržením jednoty mezi knězem a osadníky, tak i dokonával své dílo: Bývalí věřící chtěli vyhnat své faráře.

P. Toman byl přítelem faráře Kašky, oddaného žáka Brynychova. Od Brynychy ssál nadšení, odvalu. Ve své knihovně měl snad všechny jeho spisy. Převzal jeho metodu. A poněvadž jeho život byl v souladu s hlásanou pravdou, vítězil v boji. Byl farářem osady, jež vlastně tvoří periferii velkoměsta a musil v letech poválečného věrní prožítí zklamání, že mnozí, jimž přece neublížil, jež miloval jako otec, mezi nimiž se pohyboval jako bratr, a jimž pomáhal — byl štědrým knězem a za války mnoho chudých se nasytilo na

jeho faře — vystoupilo z Církve. Pro kněze opravdového jest ztráta každého osadníka citelnou ranou, ale láska bývá často takto zkrvácena. A netoliko odpadali osadníci, dálo se ještě něco horšího. Nepřítel brzy zvážil vliv faráře Tomana a správně odhadl jeho schopnosti jako vůdce. Proto mu běželo nejdříve o to, aby jej ochromil, znemožnil ve vlastním jeho sídle. Volnomyšlenkáři, spojeni s protestantskými Českými bratry a československou církví vtrhli do jeho osady. Uspořádali schůze, na nichž měla býti celá farnost přemluvena k odpadu. Toman pochopil rázem nebezpečí: Nestačí práce sebe obětavější v kostele. Kázání neobráti lidí a nezachrání těch, kteří pustě chrámem opovrhují, nebo, když to ne, za chrám se stydí. Je třeba přenést kazatelnu na náměstí. Uvědomiv si tuto nezbytnost, hned jednal. Šel na schůze svých nepřátel. Vidím ho dosud stojícího v pozadí, se zápisníkem v ruce. S tribuny se sype jedna nadávka na Církev za druhou, kněz je tupen, vysmíván. Každá lež je dobrá nepříteli. Lid tleská, směje se, volá hanbu Církvi katolické, potupnými slovy častuje kněze. Toman stojí, jen občas si šátkem utírá čelo, i když není horko. Nepřátelští řečníci úmyslně prodlužují své řeči, aby lid již byl vyčerpán a nechtěl slyšeti faráře Tomana. „Byla to pro kněze,“ napsal dr. F. X. Novák, „katolického duševní tortura, skřípec, měl-li s kolárkem na krku státí mezi nevypělou mládeží, mezi školními dětmi, mezi škodolibými nevěrci a polonevěrci a poslouchati celé hodiny, jak nízcí „apoštolové“ církve československé sviňstvem příkrývají matku duší, svatou Církev a celý kněžský stav, jemuž sloužil a slouží od malička poctivě, jen pro spásu duše své a duší sobě svěřených.“ Přijal tu potupu a doprovázen úsměšky, křikem kráčel zvolna, nahrben k tribuně. Byl výborným řečníkem a měl autoritu. Ovládal dokonale historii a znal všechny námitky odpůrců. Z jeho slov mluvila hluboká inteligence,

jistá životní zkušenost a vážná opravdovost, která a které právě chyběly jeho odpůrcům. Nedbal křiku, zvyšoval hlas a jeho pohled hledal věrné, nebo aspoň ty, kteří nebyli tak zlí. Čím dále mluvil, tím více jich přibývalo. Vlával odvalu v jejich srdce a hle, již se ozývaly hlasy projevu a konečně propukalo shromáždění v tleskot. Nevítěl tak jenom ve své farnosti, nýbrž i v místech, v nichž byl vůbec neznám, a do nichž ho jenom předcházela pověst „klerikálního štváče“.

Nemusíme se proto ani diviti, že denně dostával množství dopisů od farářů, prosících ho, aby přijel hájit pravdu proti volnomyšlenkářům, spojeným s náhončími československé církve. V jednom svém dopisu (v. „Lidové listy“ 12. IV. 1922) píše, že měl jeti některou neděli až na šest míst. A dodává slova, jež svědčí nejen o jeho obětavosti, nýbrž i o bojácnosti přemnohých katolíků tehdejší doby: „Když jsem hledal pomoc na místa zvláště ohrožená, odmítli mě profesori, doktoři, poslanci, senátoři atd., jen katoličtí akademikové mě neopustili. K tomu podotýkám, že obrannou prací proti českoslov. církvi podnikám úplně na svoji pěst a zodpovědnost, po případě i na svoje útraty. Lituji jenom toho, že nemohu se roztrhnouti každou neděli aspoň na deset dílů, abych mohl všem vyhovět.“ A ke konci listu podotýká ještě:

„Co se na mě žádalo až dosud, přesahuje mé síly, které mně tentokrát vypověděly službu.“ To již byl těžce nemocen, za tři neděle byl povolán Pánem života i smrti na věčnost.

Nevěra pronikala nejen do měst, nýbrž i na venkov, kde byly sváděny leckde tuhé boje o chrámy. Toman cítil s oněmi pastýři duší, kterým odpadávali věřící, a byl by rád všem pomohl a zachraňoval, ale nestačil na to. Vychoval si tedy podvůdce z katolických studujících, sdružených v „České lize akademické“. Přišel do Ligy, a akademici, milující ho — někteří z nich od počátku

bojovali proti československé církvi — se dali rádi vésti tímto knězem a dodnes s radostí vzpomínají na hodiny, prožité na faře hloubětínské. Do místnosti, přeplněné knihami, byly sneseny všechny snad židle, jež byly po ruce, ligisté usedli — napřed byli nasyceni dobrým mlékem — a dp. Toman, procházeje pokojem, diktoval. Na každou námitku odpůrců dal odpověď, pořádně ověřenou doklady. Bral knihu za knihami, citoval, na nic nezapomněl. To se stalo několikrát a ligisté ho nezklamali, „jen katoličtí akademikové ho nepustili“. Pokračovali po něm v díle, které on znal, a i když nedosáhli takových úspěchů, činí tak přece s láskou a radostně.

Pronesl na sta řeči a není divu, že tím byl vyčerpán. Duše nadšená Bohem se nešetří, služba Bohu je stravuje a popohání k horlivosti stále větší a větší. Asi měsíc před smrtí přišel do Ligy, aby některý student s ním jel — myslím, že to bylo do Německého Brodu. Brával je s sebou, aby je jaksi zaučil a navykl na metody nepřítele, a po případě jim i v debatě pomohl. Při této své návštěvě byl velice sešlý, nespal již několik nocí, měl vysoké horečky, ale přesto se odhodlal odjet. Vrátil se ještě silněji nachlazen. Zachránil tehdy hodně duší, ale za velikou obět: musil ulehnouti a byl převezen do nemocnice k Milosrdným bratřím. Trpěl velice tělesně, ale ještě větší byla bolest z toho, že nemůže vyhověti přáním těch, kteří ho naléhavě volali, prosili o pomoc. Posílal ligisty, sám se jen modlil. V pravdě umíral 12. dubna 1921 jako obět své lásky k duším nesmrtelným.

J. Krlín.

NEBEZPEČÍ POPULARITY

Chceme se líbiti. To je lidské.

Chceme se líbiti lidem, neboť všechna moc pochází z lidu. To je ďábelské.

Demokracie je výborné klima pro popularitu. V bažinách se daří květům. Jsou však nebezpečny svou omamnou vůní.

Nebezpečí popularity vážně ohrožuje zejména práci politika, kněze a učitele.

Popularita je falešný peníz, který svým leskem už oklamal mnohé. Bludička, která zavedla na scestí i velikány lidského ducha. Proto je tak nebezpečnou přítěží těch, kteří míří na hlubinu.

Popularita už z mnohého politika udělala demagoga, z kněze odpadlíka a z učitele svůdce. Ze soli bláto.

Pán Ježíš odchází, když Ho zástup chce provolati králem. Tiše přijímá hold Květné neděle, aby se naplnilo, co bylo pověděno skrze proroka, jak praví výslovně sv. Matouš. Proč?

Božské jeho oko vidělo, jak labilní polohu má popularita a jak brzy dovede býti zvrácena. Jak lehko lahodný soprán „Hosana“ přejde v nenávistný tenor „Ukřižuj!“ Proto Kristus tak výmluvně přikladem varoval před nebezpečím popularity.

Lidské úsměvy a úklony, po kterých se tolik pachtíme, nikdy správně nezvážíme, protože nemáme chemické analýsy pro zjištění procenta falše. A přece jsme tolik nešťastní, když je ztratíme a tolik na nich v životě stavíme.

Politika hodnotí vůdce podle velikosti číslíce stoupenců. Jen ten něco znamená, kdo má za sebou masu. Proto tolik a tolik pokusů o nové a novější formy vytvoření zálohy pro pana X, pak Y a Z. Proto tak málo svornosti a takový nadbytek společků místo jednotné práce v Katolické akci, že bude brzy na místě prosba: Od nových spolků vysvobod' nás, Pane!

Ne sláva Ježíšova a svatá popularita Jeho svatosti.

Na podstavec vystupují lidé, aby jim bylo tleskáno, aby byli obdivováni a každé jejich slovo pečlivě stenografováno. Spíše celou řeč mnohé-

ho řečníka by mohly noviny či radio vynechat, jen jméno autorovo kdyby zůstalo, aby lehlo sluch i zrak lidské modly a jejich obětníků.

Tragedie popularity je nejvýraznější u učitele a kněze. Ztrácejí schopnost objektivitu a stávají se raketou vzbuzující podiv: je.

Přestávají býti vychovateli a stávají se nalíčenými děvami z baru.

Místo, aby vedli duše k nebi, uvolňují pudy davu a stávají se hafany dorážející smečky.

Jak vznešeně se nám jeví Kristus volající neohroženě: „Vy jste obílení hrobové!“ A jindy: slyší, že nazývají jeho řeč tvrdou a přece ji nezměkčuje ani o stupeň. Ještě přidává slova naprosto nepopulární: „Zdali i vy chcete odejít?“

A my? Úzkostlivě na mg odvažujeme svá slova, aby nezranila, nebolela, jen hladila, ale taky nepovznesla. Na mm odměřujeme délku zástupu svých ctitelů a rmoutíme se, když jediný nás opustí.

Kolik se našlo neohrožených jen v naší malé zemi, kteří by dávali přednost popularitě království Božího před popularitou vlastní?

Kolik z nás ohradilo království Boží zdi vlastního sobectví, kolik z nás zasadilo stromy vlastní popularity před okénko, kterým měly vnikati do duší paprsky Boží lásky?

Kdo má na svědomí, že je větší zájem o jména několika lidí než o jméno Boží?

Lidská popularita je rovna ďábelské posedlosti. Proto je také tak těžko vyléčitelná. Proto tolik schopných lidí na ni umírá.

Říkají někdy i dobří katolíci: To je populární světec. Myslí tím, že jeho úcta je rozšířena do nejširších vrstev lidových. Ale nebyla to popularita, která katolické mučedníky vedla na popraviště a katolické světce k životu podle kříže. Žádný světec se nechtěl líbiti lidem, ale Bohu.

A to je také rozlišovací znaménko pro ty, kdož pracují. Mnoho je povolanych. Mnoho závodníků běží. Ale ti, kteří se chtějí líbiti lidem, nemohou se líbiti Bohu. Proto je málo vyvolených. Proto jen jeden dobíhá cíle.

Všechno má býti proniknuto Bohem. Všechny skuliny lidské společnosti. Všude je pole naší působnosti: u pluhu, u dynama, u školní tabule, na růžových plantážích, ve stínu palem i v kraji polárního slunce.

Jdouce učte všechny národy.

Není výjimky od tohoto pravidla. Není odmluvy proti rozkazu Božímu.

Jděme a učme, jak chce nástupce sv. Petra. Každé, pišme, pomáháme, zachraňujeme, milujeme, kářejme, milujícím Boha vše prospívá, ale sebe zatlačujeme do pozadí, třeba bychom mohli státi v čele.

Čím méně se budeme starati o svou popularitu, tím čistší budou naše slova a tím snadněji budou otevírati lidská srdce, protože nejsem pak již já, ale Kristus. Jemu jedinému sláva a čest na věky věkův.

Karel Doubravský.

Z NIVY MISIÍ

Jest jeden misijní záhon, kde katolické misie nebyly ještě nikým předstiženy, ani tou nejbohatší a nejvíc podporovanou misí nekatolickou. Jest to záhon, na němž kvetou nejpůsobivější květy ducha pravého křesťanství, lásky k bližnímu až po oběť života a to pro lásku k Bohu. Před tímto úsekem se skláněla staletí, a budou se sklánět dále v němé úctě a obdivu, leda že by celé lidské pokolení propadlo zbabělosti moderní a nevěrecké eutanasiie čili vraždění nemohoucích a bezbranných . . . Nikdy a nikým nebyla dosud předstižena láska katolických misionářů a misionářek v péči o malomocné, vyvrhele lidské společnosti,

povětšině živé hroby. Malomocenství. My ani nevíme, co je, Bohu díky. Ale nejlépe vědí oni nešťastníci, jichž se dotkla ruka Páně. A ze zoufalé opuštěnosti je vyvádí ruka Otce či Sestry, jež ováže rány, přiloží lék, dá pokrm, popřeje tichého a klidného koutku, než přijde den vysvobození. Mnoho duší misionářů a misionářek slyšelo tiché volání: „Nemocen jsem byl...!“ a také mnoho jich přijalo znamení vyvolení posledního, připodobnili se Pánu za podobou svých malomocných miláčků a na svém těle nesli znamení nákazy malomocenství. Kdo by neznal P. Damiana de Veuster, když už zůstanu jen u tohoto jediného jména, ač ve skutečnosti by bylo spravedливо vyjmenovatí velmi dlouhou řadu jmen! Celý svět ví, že jej a jeho druhy všech věků a rodů a obojího pokolení vede jen láska, láska Boží. Nedivme se tedy, že prostá duše šťastného odsouzence smrti nevidí u sestřičky ošetřovatelky rukou lidských, ale *Boží ruce*.

Sestra Justina byla skutečným andělem lásky, jenž rozpjal svá ochranná křídla nad koutkem Indie a v něm hlavně nad nejubožejšími, všemi opovrhovanými malomocnými. Šťastný byl, kdo se dostal pod její ochranu; byla tak něžná a upřímná, ale omezená lidskou nedostatečností, především nedostatkem místa v leproseriu. A lidských andělů, podobných sestře Justině, byl také nedostatek.

U cesty v prachu polehával ubohý Ramudu; horečka a bolest jej svírá, ale nadarmo prosí úpěnlivým hlasem: „Milosrdenství! Milosrdenství!“ Nikdo ho nedbá. A jak by, nemoc jej strašně zohavila, místo rukou zvedá k mimojdoucím rozbolavené pahýly a na těle vřed vedle vředu. Právěho milosrdenství málo, maličko v lidských srdcích! V hořké nemohoucnosti se Ramudu rozpomněl na „bílou paní“, která jej kdysi politovala a obdarovala hojnou almužnou. Ví, kde ji má hledat. Snad se nad ním zase slituje a ještě jej při-

jmou... Naděje jej nezklamala. Sestra Justina vymohla jeho přijetí do leproseria a pečlivé ošetřování zarazilo postup nemoci; navždy, či jen na chvíli? Radovali se všichni, ale nejvíce Ramudu, jehož duše se utrpením povznášela výš. Proč jen musí tolik trpěti? Indická moudrost mu odpovídala, ale nechtěl jí věřit. Často jej tato otázka páčila na jazyku, avšak dlouho trvalo, než se odvážil před sestrou Justinou prohoditi: „Tož nejsem pro svou nemoc hoden opovržení?“ „Copak pleteš,“ odvětila ve vlídné rozhořčenosti sestra Justina, „kdo ti to jen vtloukl do hlavy?“ „No, všeci, když jsem si zanařikal a postěžoval, pustili se do mne: Jen buď ticho! Co sis zasloužil, máš. Je to pokuta za tvé hříchy, kterých ses dopustil v dřívějších životech!...“ „A tys už někdy žil?“ „Ano, bílá paní, bramíni tak učí. Já však vím jen to, že jsem malomocný proto, že jsem ošetřoval svého otce, jenž byl rovněž malomocný. — A to že by byl můj hřích?“ „To a tvým hříchem?! Ne, proto nejsi malomocný, ale proto, že tě má Bůh rád!“ „Mne že by měl Bůh rád? Mne, prašivce, kterým každý pohrdá, kterého všichni proklínají? Vysvětli mi to, bílá paní!“ „Ano, zítra. Ale musíš býti hodný!“

*

Zatím sestra Justina jako opravdový anděl nesla i jiným útěchu a povzbuzení. Když svitlo ráno, vrátila se k Ramudu: „Tož myslíš na lásku, jíž tě miloval a miluje Pán Bůh?“ „Ano, bílá paní, ale má hlava, nakřápnutá malomocenstvím, toho nechápe. Víím, že za deset roků jsem ani slova vlídného neslyšel, měl jsem rád svého otce, a mne nikdo nemiloval, ani bozi, ... a tím méně lidé!“ „Klameš se sám. Dávej pozor a pochopíš! Především nech své bůžky na pokoji, víš přece, že ani jeden není pravým Bohem. Pravý, veliký a nekonečný Bůh tě miluje. Kdo tě sem přijal? Kdo ti vymyl rány? Kdo ti je obvázal? Kdo tě učí modlit

se?" „Ty, bílá paní; ty jsi opravdu bohyní!“ „Co to pravíš? Hned odejdu, jestli nepřestaneš s takovou. Já jsem jen služebnicí toho pravého Boha, který tě sem přijal, který tě živí a který tě ošetřuje mýma rukama; rozumíš? Proto jsou moje ruce jakoby Jeho rukama, jsou Jeho nástrojem!“ „Ano, ano, rozumím!“ „Já tě ošetřuji, poněvadž si toho On přeje. Myslíš, že jinak bych mohla žít mezi malomocnými již patnáct roků?“ Ramudu byl celý omámený, stále „rozuměl“, ale stále nechápal: pane, pane, jaký zázrak! Na mou věru, Bůh mne ošetřuje rukama bílé paní! A od té doby Ramudu vždycky pozorně hledíval na ruce sestry Justiny, kdykoliv mu obvazovala rány. Viděl na nich diamanty?

Bohužel, zlo si odpočinulo a propuklo v nové síle. Už nepomáhalo ani ošetřování rukou, posázených diamanty slz. Ramudu šel ke konci, tělo se rozkládalo stále rychleji, již i vnitřností přestávaly pracovat . . . Blížila se chvíle; honem ještě zachraňme květinu, než se rozpadne květináč: několik kapek křestní vody a z Ramudu, dítěte zavržení, jest Řehoř, dítě vyvolení. Zápasil se smrtí, ale cosi jej ještě pořád zdržovalo. Po čem touží, vždyť má v očích napsáno jakési přání! Řekl by je, ale myslí si, že není splnitelné? Sestra Justina to poznala: „Můj drahý, trpíš víc než jindy?“ „To víš, bílá paní. Ale bolest těla mne již tak netrápí. Nelituji ani nohou ani rukou, povídalas mi přece, že Pán Bůh mi dá mnohem pěknější!“ „Ano, a dá ti i křídla jako andělům. Jen doufej! Má tě rád!“ „Teď už chápu. Měl mne vždycky rád, ale . . .“ Umlkl.

Večer opět přišla sestra Justina. „Ale teď mi už musíš povědět, co ti tíží srdce, budeš potom pokojný a šťastný. Rychle tedy!“ Ubožák chvíli bojoval v nitru, ale konečně zašeptal: „Chtěl bych políbit Boží ruku . . .“ „Ale co ti toto napadlo! To přece není možné, počkej až po smrti, potom v ráji budeš moci líbati Boží ruku, jak budeš

chtít!" Ramudu chvíli odporoval, ale potom zmlkl smutný a smutný. Vtom sestře Justině mihla hlavou vzpomínka na dávný rozhovor . . .

Zbledla, ale v uších stále zní prosba umírajícího a jeho oči úpí. Láska, dobrotivost vítězí. S úsměvem mučedníků Kristových se blíží k lůžku umírajícího: „Ty tedy chceš políbit Boží ruku?“ „Ano, políbit tvou ruku . . ., neboť je to Boží ruka!“ „A proč jsi to neřekl hned? Na, polib a buď šťasten!“ Řehoř se vzchopil, s velikou námahou zvedl pahýly rukou a chopil se jimi ruky bílé paní, která jej tak laskavě ošetřovala, a k ruce se přitiskl ústy, pokrytými strašnými hnisajícími ranami. Po polibku zůstala stopa, černá krvavá skvrna! . . . Sestra Justina se zachvěla a rychle odešla. Večer Řehoř klidně zemřel.

Uplynuly dva týdny. Sestra Justina leží, je churavá. Večer v kroužku známých je lékař z leproseria jaksi zaražený. „Co, doktore, dáme si partii?“ Lékař neodpovídá. „Co je s tebou? Stihlo tě něco zlého?“ táže se neodbytný přítel. „Ano, veliké neštěstí!“ „Jaké?“ „Naše nejlepší ošetřovatelka je nemocná.“ „Aj, však ty ji uzdravíš!“ „Žádný lékař toho ještě nedokázal!“ „Je to tak vážné?“ „Sestra Justina, „bílá paní“ našich chudáků, je nakažena malomocenstvím!“

*

Nevím, co mne nutilo takřka proti vůli dáti tento obrázek do kytice z misíí v Hlubíně. Strašné jsou bolesti těla, strašnější jsou rány ducha; a na obojí jeden v podstatě pravý lék: milost Boží. A vznešené břímě bytí průtokem a pomocníkem této milosti pro duši i pro tělo jest často možno unést jen duši opravdu Boží, svaté. Pomozme, nehodní, nésti tíhu naší nepatrnou modlitbou za ty, kteří a které se dávají do poslední krůpěje krve i za vyvrhele lidstva pro jeho lepší příští. Vzpomeňme při první křížové cestě!

Josef Papica.

HLAVNÍ RYSY DOMINIKÁNSKÉHO UČENÍ O DUCHOVNÍM ŽIVOTĚ

Theocentrický ráz dominikánské mystiky.

V šestnáctém století bylo třeba bojovati proti Lutherovi, velikému popírači lidské svobody; toto a zakládání kolejí, které svádělo nepřímou duchovní život k počtářské askesi, zničilo krásnou rovnováhu středověké theologie. V této době se ztrácel pravý smysl pro bohovědu, jež jest především badáním o Bohu, a dáno jí za předmět badání o člověku. Mění se stav duchů: na první místo nastupuje studium psychologie; a na záhady bohovědy se nazírá se stanoviska lidského a to jest zřejmě protismyslné. Ztrácí se správný pojem božského. Tyto různé poznatky potvrzuje zřejmě spor mezi molinisty a tomisty.

Hlavním bodem sporu bylo toto: jaký podíl má na spasitelném skutku milost a jaký lidská vůle? Obě strany přirozeně připouštěly svobodu lidské vůle a nutnost milosti, ale značně se rozcházejí v názoru na jejich vztahy. Kazatelé, podle tradice svého řádu, na otázku nazírali především se zřetelem k Bohu, jakž ostatně náležitě, a v zásadě nechtěli ničeho obětovati z všemohoucnosti Boží vůle a z její účinnosti; a tak se povrchnímu pohledu zdálo, že ubírají svobodě lidské vůle. Naopak molinisté, méně theologové, připouštěli u Boha nelišnou pomoc, která byla určena teprve úkonem svobodné vůle. Na jedné straně se bratři Kazatelé opírají o pevné učení, v němž není místa pro omyl: všemohoucnost nejvyššího Boha; na druhé straně se molinisté snaží udržeti moc svobodné vůle, jejichž hranic neznáme. Molinismus není již theologií, není theologií, jež by byla platná sama o sobě; je apologetikou a to apologetikou chvíle, jež svedla pravou vědu theologickou.

Připomněli jsme několika slovy zápasy šestnáctého století, abychom vyznačili zvláštní úctu,

kteřou měli vždy bratři Kazatelé pro zdravou, objektivní theologii. Hledíme-li na věci čistým okem, je jen jeden problém, který může hluboce uchvátiti lidský rozum: poznání Boha.

Když pak chceme poznati Boha, jenž jest neproměnný, od věčnosti, Boha jednoho v podstatě a trojího v osobách, Boha všemohoucího, Pána nebe i země, jenž udržuje své dílo v bytí úkonem ustavičné lásky, když se chceme naučiti poznávati Boha věčného, neměnného, všemohoucího, nejvyššího dobrého, jest třeba, abychom se snažili poznati ho přímo a Jej vzíti za předmět badání; je k tomu potřebí nestrannosti ducha, klidného rozumu, jasného úsudku, jež celý svět uznává jako vlastnosti dominikánské theologie; a tyto vlastnosti se v řádu udržely i v bouřlivých poblouzeních šestnáctého století. Můžeme říci, že řád žárlivě zachovával pravý pojem Božího i vědy o Bohu.

Pokusme se tedy především naplniti svůj rozum tímto poznáním, milujícím Boha, pokusme, abychom měli aspoň tuchu jeho velikosti. Můžeme toho dosáhnouti dvojí cestou: cestou kladu, pozitivní, a cestou záporu, negativní.

Prvním nejprostším a nejvolnějším duševním pochodem tvrdíme o příčině to, co jest ve výsledku. Člověk, stvořený výsledek, jest rozumný; tudíž Bůh-stvořitel jest rozumný; ve světě jest dobro; tudíž první příčina jest dobrá. Rozvíňme v sobě toto poznání Boha, spočívající na pozorování přírody. Milujme dílo Boží, a pozvedněme se k lásce k Stvořiteli; všechno nám mluví o Bohu, jenž stvořil krásné světy vesmíru a jenž je zachovává v bytí úkonem stálé lásky.

Celá příroda jest posvátnou knihou, jež nám mluví v Boží lásce. A ještě více: Bůh chtěl, aby i příroda spolupracovala na vytvoření nadpřirozena v nás. Vždyť přírodou se v našich duších tvoří svátostná milost. Dlouhé spory se vlekly, aby se zjistilo, zda látka svátostí, na příklad voda, olej, jest příčinou milosti. Pro františkány jest

látka jen příčinou příležitostnou: u příležitosti křestního obmytí totiž nám Bůh dává první milost. U bratří Kazatelů jest látka příčinou nástrojovou, opravdovou příčinou vyvolenou Ježíšem Kristem. Jaké výhledy se tu otvírají na přírodu připojenou k dílu Vykoupení a spásy lidstva!

Toto poznání Boha, spočívající na principu příčinnosti, ovoce úvahy o stvořenu, zdůrazňuje jednotu obdobného pojmu dokonalostí, které nacházíme v přírodě a jež vztahujeme na Boha. Ale pokročme dále v poznání nekonečného Boha.

Povzneseme-li se v tomto poznání, shledáme, že Bůh není tělo, složenina jako my; že v Bohu není rozlišení, že jeho bytnost je jeho jsoucností a že jest tedy mezi Ním a námi nekonečná propast: On jest jsoucno podstatou, my jen účastí. Poznáme také dále, že skutečnost Boží nemůžeme zahrnouti do žádné z kategorií, které známe. Bůh nemůže býti ani rodem ani druhem. A toto má opět veliké důsledky. Bůh jest nad veškeren rod: Boha nelze definovati, neboť přesahuje vše, co jest; v Bohu je vše konem a vše jest jedno. Tato řada končí v prosté jednotě a mate naše prvotní pojmy. Je-li tomu tak, Boží dobrota není jako dobrota lidská, podrobená tolikým pokleskům; rozum Boží není tedy jako rozum lidí. My potřebujeme k rozumovému úkonu vjemů, přijatých zvenčí; spolupráce počitků a obrazů jest pro nás nutnou. Ale Bůh nepotřebuje vjemů. A více, Jeho rozum se jediným úkonem týká všech skutečností přítomných i těch, které přijdou v čase, a tento úkon se sám ztotožňuje s Jeho věčným a nekonečným bytím, je proto pro tvora stejně nepochopitelný a stejně neurčitelný jako samo Boží bytí. Jak jest náš Bůh veliký! Jak jest obsáhlý! A co jsme my, abychom Ho poznali? Na této výši pohledu počíná zavrať nad božstvím.

Našeho ducha již neudrží podobnost, ale různost mezi stvořenými dokonalostmi a vlastnostmi Božími. Zdá se nám býti nerozumým a rouhavým,

abychom své nedokonalé pojmy bytí a rozumu, dobroty, moci přiřkávali nekonečnému Bohu. Nikoliv, náš Bůh není dobrý tak, jako jest dobrý tvor; nikoliv, náš Bůh není tak, jako jest stvoření! Nikoliv, náš Bůh není rozumný tak, jako jest člověk rozumný, Jeho moc není jako moc naše! Bůh není, Bůh není jako jest stvoření! To není popírání agnostikovo, který rozhodně upírá našemu možnost dosáhnouti Boha, jest to zvolání lidského ducha na pokraji propasti božství.

Zde duch ještě blábolí podivné větičky: „Bůh není, Bůh není dobrý“, aby naznačil Boží velikost a nezměrnost, a abych tak řekl, zbavil Boha všeho, co by Jej mohlo snížití srovnáním s tvorem. Ale tyto věty by mohly býti nebezpečné pro omezené duše; a potom přes tak různý způsob bytí dokonalostí stvořených a Božích vlastností je přece mezi nimi pouto příčinnosti, které nám dovoluje, abychom právem od konečna přešli k nekonečnu a abychom podle jednoho usuzovali na druhé. Ve stvořených dokonalostech máme nepochybně velmi vzdálenou, ale přece pravdivou představu Boží dokonalosti. Rozum Boží není opakem rozumu lidského. Je-li člověk rozumný, mohu tedy říci, že Bůh jest rozumný, že není rozumný stejně jako člověk, nýbrž rozumný vyšším způsobem, že jest nadrozumný, jest naddobrý, jest nadbytostí, můžeme-li se tak vyjádřiti naší nedokonalou mluvou.

Na tomto stupni poznání Boha se náš duch jakoby propadá ve své nicotě, rozdrčen milostně Boží nekonečností. Pomysleme na tento cíl: Nekonečno Boha stvořitele a Otce, počátku a konce, Nekonečno, jež se stalo jediným předmětem našeho duchovního patření. Tehdy nabudeme jakousi tuchu Boží velikostí. P. G. Théry O. P., Řím.

PRAVDA V PÍSMĚ SVATÉM

Každá pravda se dovolává svého zastánce. Nachází jej v lidské mysli. Někdy se však zklame, poněvadž je člověk slabý a mýlivá se. Pravdy obsažené v Písmě sv. se radují z obzvláštní bezpečnosti pro ducha Božího, jenž je vdechl. Bůh se nemůže mýlit sám v sobě, ani ne ve svých tvrzeních navenek. Proto knihy, jichž je sám spisovatelem, nemohou obsahovati nějakou nepravdu.

Účelem svatých knih je učiti člověka o Bohu a dávatí mu pravidla mravní dokonalosti. Proto vlastním obsahem jejich jsou pravdy víry a mravů. Na těchto pravdách nejvíce záleželo jak Bohu jako hlavnímu spisovateli, tak člověku, spisovateli podřadnému. Čtenář pak nabude pravého užitku ze čtení Písma sv., hledá-li hlavně tyto pravdy, či jde-li mu při něm o vlastní zdokonalení v náboženství, se kterým Bůh u něho počítá. A poněvadž jsou tyto pravdy podány samým Bohem, tedy jsou naprosto jisté a nemůže být na nich stínu omylu, a to nejenom pozorují-li se v celku, kdy nějaké méně pravdivé tvrzení se promíjívá, ale ani na nejmenších z nich. Plyne to již z pojmu biblického vdechnutí, že nemůže být v Písmě sv. nejmenší nepravdy ohledně náboženství. Plyne to dále i z toho, že, mluví-li a píše-li Bůh o sobě, v jeho slovech nemůže býti nejenom žádné mýlky, ale ani nedokonalosti. Nějaká mýlka v pravdách víry je proto naprosto vyloučena. A podobně i v pravdách týkajících se mravnosti. Neboť ujal-li se jednou Bůh člověka při jeho mravním zdokonalování, vyžaduje to jeho svrchovaná čest, aby jím napsaná pravidla mravního života byla prosta jakéhokoliv pochybení. Písmem sv. je proto úplně zabezpečena správná cesta mravního života, vedoucí člověka k poznání Boha.

Četba Písma sv. je takto stálým učením se. Tím však není naznačeno, že možno nazvatí Písmo sv.

učebnicí. Takovým způsobem zase Písmo sv. psáno není. Pravdy náboženské jsou v něm rozloženy v dějinách mnoha století, jsou hlášány za různých politických okolností, jsou představovány v názorech na přírodu, jaké měly různé doby. Lze to velmi dobře viděti na příklad u pravdy o Mesiáši, který je v ráji jenom slíben a v pozdějších knihách, hlavně prorockých, jsou předpovídány různé jeho důstojnosti a skutky; ani život Kristův není podán jen jedním způsobem, ale čtverým evangeliem. Jinak se dále dívá na přírodu spisovatel části o stvoření a jinak zase mudrci v knihách mudroslovných. Pravdy pak náboženské jsou podány v různých těchto náhledech. Tyto pravdy jsou tedy v bibli zapsány s doprovodem jiných pravd, hlavně dějepisných a přírodních. Jsou s nimi nerozlučně spojeny a patří k celkovému obsahu Písma sv.

Bylo by stejně nerozumné vzdalovati ony pravdy vlivu biblického vdechnutí, jako zase činiti z bible vědeckou knihu dějin anebo přírodovědy. Bůh je hlavním spisovatelem svatých knih. Jeho vlivu se proto musí přičítat, cokoliv je v těchto knihách napsáno. A je-li vlastním obsahem Písma sv. souhrn pravd víry a mravů, pak se třeba dívati na ostatní pravdy s tohoto hlediska. Mohly býti napsány knihy zabývající se výhradně dějinami a přírodou pro ně samy. Na příklad Šalomoun byl velmi schopný psáti o přírodě, neboť se o něm čte v 3. Král. 4, 33: „A rozprávěl o stromech od cedru, který je na Libanonu, až do ysopu, který vyrůstá ze zdi, rozprávěl o dobytku, o létavcích, o zeměplazích i o rybách.“ Než z celé této znalosti Šalomounovy o podstatách věcí víme jen to, co mu posloužilo k psaní mravních zásad. Nejde proto v Písmě sv. o poznání podstaty různých věcí, které se konečně ke spáse nevyžaduje, ale o poznání pravd víry a mravů, s nímž však může býti někdy spojeno i poznání podstaty věcí.

Shledáváme-li proto v Písmě sv. odlišné názor-

ry na přírodu od oněch, jež nám předvádějí nynější vědy přírodní, je tím řečeno, že se bible mýlí? Anebo vyskytují-li se nejasnosti při srovnávání dějin sousedních národů Izraeli s tím, co nám vypravují svaté knihy, plyne již z toho, že historické knihy Písma sv. se mýlí? Dobře, že dnes máme všechno rozděleno na obory. Aspoň se ví, kam která věc patří a lidé se vychovávají v opatrnosti při posuzování různých věcí. Neboť překročí-li se hranice jedné vědy a s jejími zásadami se jde do jiné, má to za následek popletená tvrzení. Na příklad soudí-li dějepisec z povolání se svými zásadami o přírodních věcech, rozhněvá si přírodovědce a naopak. Tím však není řečeno, že by nemohl dějepisec popisovati přírodní zjevy, chová-li se při tom zdrženlivě. V Písmě sv. je něco podobného. Kdo utkví při jeho čtení jen na podřadných pravdách a z nich pak soudí o pravdivosti bible, překročil nedovoleným způsobem hranice posuzování.

Tím však ještě není dosti vysvětleno, jak se dívati na ony podřadné pravdy v Písmě sv. Třeba si vždy všimnouti, co je úmyslem spisovatelovým. Někdy popisuje svatopisec přírodní zjevy tak, jak se jeví smyslům, anebo jak o nich soudí lid. Na příklad Izraelité a východané vůbec hleděli na oblohu jako na něco pevného. Svatopisec se na ni také tak dívá. Než věda dokázala, že tomu tak není. Obsahuje již proto bible nepravdu? Přírodovědeckou ano. Svatopisec však nechtěl mluvit vědecky o obloze ani netvrdí, že tomu tak ve skutečnosti je, ale chce oslavovat Boha, jenž všechno stvořil, a to v řeči a názorech lidu, neboť svatopisci mluvili o náboženských pravdách nejprve k lidu, s nímž žili. Tyto pravdy pak jsou vždy stejně pravdivé, ať se vyjádří tak či onak.

Podobně je tomu i u pravd dějepisných. I tu se třeba nejprve podívati, zdali svatopisec chce psáti skutečnou událost anebo chce podati vznešenou pravdu náboženskou v rouše neskutečného příbě-

hu, jak to činil Kristus Pán, když mluvil v podobstvích. Chce-li však vypravovati skutečnost, pak ji třeba jako skutečnost přijat a nic na tom nesejde, zdali užívá při svém vypravování vědecké metody dějepisné nebo ne. Nerozhoduje to mnohdy ani u světských dějin. Při událostech vypravovaných v bibli rozhoduje ještě jiná okolnost, kterou se neobírá světská věda dějepisná. Rozsáhlé pole událostí od počátku světa až do prvních dob království mesiášského, jak je ohraničují svatopisci dějepisných knih Písma sv., je měřeno nejenom lidskými sáhy přirozeného vývoje, což je v bibli podřadné, ale hlavně prozřetelností Boží, připravující a dokonávající mravní vysvobození a zdokonalení lidské duše. Tato prozřetelnost Boží, jež je přímo hmatatelná příchodem Mesiáše dávno připravovaného, jsou vlastně dějiny Písma sv. Vše ostatní z dějin je uvedeno jen vzhledem k ní a podle ní. Na příklad co se stalo s prarodiči v ráji, nemáme doloženo jinými prameny než jen bibli. Kdo však uznává prozřetelnost Boží v dějinách národa vyvoleného a celého lidstva, jak připravuje osvobození od hříchu, nemůže neuznati skutečnost události v ráji, kde byl onen hřích spáchán. Tak úzce jsou v bibli spojeny věci víry a mravů s dějinami, že popření těchto je ohrožení oněch.

Třeba přiznati, že jsou mnohé dějepisné nejasnosti v bibli, srovnáváme-li dějiny izraelské s dějinami sousedních národů. Než tyto nejasnosti povstávají buď odtud, že text biblický není dobře zachován, anebo že doposud neznáme dobře dějiny oněch dob.

Konečně i to třeba míti na mysli, že svatopiscům šlo více o podání smyslu a učení než o výběr slov. Když nám se to nepřičítá za chybu, proč bychom to počítali za chybu svatopiscům? Takto mizí mnoho zdánlivých rozporů v samém Písmě sv. Na příklad u Mt. 10, 10 se praví, že učedníci s sebou nemají nositi ničeho na cestu ani holí;

u Mk. zase praví Kristus Pán, že s sebou nemají nositi než jen hůl. Slova si sice odporují, než smysl je u obou týž: učedníci nemají míti než jen nutné věci k živobytí.

Bylo již proneseno mnoho pochybností proti pravdivosti Písma sv., ty se však dají všechny odstraniti zdravým, rozumným výkladem pochybných míst.

Stkvěla-li se dříve bible čistotou pravdy, neztratila tento lesk ani dnes, neboť zastáncem této pravdy je Bůh sám, jenž se mýliti nemůže. Kdo se pak pohoršuje nad zdánlivými nedokonalostmi Písma sv., nenašel doposud oasu biblického poznání, ale trápí se na poušti žízní po pravdě Boží.

P. Pavel Škrabal O. P.

KAPITOLY Z CÍRKEVNÍHO PRÁVA

O manželství.

Kán. 1012. — § 1. Kristus Pán manželskou smlouvu mezi pokřtěnými povýšil k důstojnosti svátosti.

§ 2. Proto mezi pokřtěnými nemůže býti platné manželské smlouvy, aniž by byla zároveň svátostí.

Kán. 1013. — § 1. Prvotním cílem manželství jest rozmnožování a vychovávání potomstva; druhotným jest vzájemná pomoc a lék proti žádostivosti.

§ 2. Podstatnými vlastnostmi manželství jsou jednota a nerozlučnost, kteréžto při manželství křesťanském mají pro svátost zvláštní pevnost.

Kán. 1014. — Manželství požívá výhod práva, proto v pochybnostech jest státi na stanovisku platnosti manželství, dokud opak není prokázán při zachování předpisu kán. 1127.

Kán. 1015. — § 1. Platné manželství pokřtě-

ných zove se uzavřené, jestliže dosud nebylo do-
vršeno dokonáním; uzavřené a dokonané, jestliže
mezi manžely byl manželský úkon, k němuž sňat-
tek manželský svou přirozeností jest určen a
jímž manželé stávají se jedním tělem.

§ 2. Po uzavření manželství, jestliže manželé
dohromady bydleli, předpokládá se dokonání,
dokud nebude dokázán opak.

§ 3. Manželství platně uzavřené mezi nepokřtě-
nými nazývá se zákonitě.

§ 4. Manželství neplatné nazývá se domnělé,
jestliže aspoň s jedné strany bylo uzavřeno bona
fide, dokud obě strany o jeho neplatnosti nejsou
přesvědčeny.

Kán. 1016. — Manželství pokřtěných neřídí se
jen právem božským, nýbrž i církevním, při za-
chování příslušnosti moci občanské, pouze co se
týká čistě občanských následků manželství.

Kán. 1017. — § 1. Příslib manželství, buď jed-
nostranný, nebo oboustranný či zasnoubení, jest
neplatný pro obojí právo, nebyl-li sjednán zápi-
sem podepsaným stranami, nebo farářem, ordi-
nářem nebo aspoň dvěma svědky.

§ 2.

§ 3. Avšak z příslibu manželství, i když byl
platný, a není spravedlivé příčiny, která by
omlouvala od nesplnění jeho, nenabývá se právo
postupu k vyžadování uzavření manželství, nýbrž
pouze k náhradě škody, je-li tu nějaká na místě.

Kán. 1018. — Farář ať neopomíjí rozumně po-
učovati lid o svátosti manželství a o jeho překáž-
kách.

VÝZNAM A PODSTATA SVÁTOSTIN

Není divu, že až do dob apoštolských sahá tra-
dice o mnohých svátostinách, nebo aspoň ji mů-
žeme sledovati do prvních nejstarších dob Církve

Páně. Vždyť už Starý zákon, tato Církev v předobrazu, měl velmi mnoho žehnání a svěcení. Člověk si byl vůbec vždycky vědom toho, že odpadl, odvrátil se od Boha on i celá příroda, a že jenom s Boží pomocí a s jeho požehnáním se mu podaří se zase k Bohu navrátiti.

Účinky jednotlivých svátostin vyjadřují jasně formule a modlitby, jichž Církev při udělování svátostin užívá. Je to jednak osvobození člověka i jeho majetku od škodlivých vlivů ďábla a zlých lidí, jak to vyjadřuje třeba modlitba při žehnání vody; je to vykoupení pro nerozumné tvorstvo, jež razí cestu obnově původního stavu před pádem člověka; je to tělesné zdraví, odvrácení různých škod od časného majetku člověka, potlačení žádostivosti, vyléčení následků hříchu, obrana proti pokušení, bázni, smutku, úzkostlivým myšlenkám, posvěcení celého denního díla a pod. Svátostiny zasvěcují osoby i věci službě Boží, působí odpuštění všedních hříchů a časných trestů, neboť podle svatého Tomáše „žádná svátost Nového zákona není přímo ustanovena proti všednímu hříchu, jenž bývá odstraňován některými svátostinami, jako svěcenou vodou a jinými“. Žádná svátostina ovšem nepůsobí všech těchto účinků najednou, působí však aspoň jeden z nich.

Působivost svátostin plyne z modliteb a zásluh Církve. Bohoslovci tu mluví o „opus operantis“, o úkonu působící Církve, o jejích modlitbách. Tím se liší svátostiny od svátostí, kteréžto poslední udělují neomylně milost tomu, kdo sám neklade překážek, bez závislosti na tom, kdo svátost uděluje nebo přijímá, když jen „opus operatum“, úkon sám, na příklad vylití vody a pronešení křestních slov, byl vykonán. U svátostin Církve pouze prosí, přimlouvá se, ale neprohlašuje při nich, že účinek byl vykonán. Ten závisí na vnitřním smýšlení, na zbožné připravenosti křesťana, jenž svátostinu přijímá, jí užívá, a nedostaví se také neomylně, protože nikde nemáme nějakého

zaslíbení od Boha, že každou modlitbu vyslyší ihned. To platí zvláště, jedná-li se o časná, nikoli o věčná dobra.

Ve svátostinách se projevuje celá mateřská láska, krása a síla Církve. Církev provází svoje děti žehnáním při mši svaté, při udělování svatých svátostí, v církevním roce. Posvěcuje místa bohoslužby a všecko, co k bohoslužbě patří, posvěcuje zvláště ty osoby, jež se zcela věnují službě Boží, žehná naše domy, spěchá na pomoc v důležitých událostech životních, zvláště v hodině smrti, doprovází nás až ke hrobu, ba až za hrob svým žehnáním.

Snad málo známe a oceňujeme toto působení Církve ve svátostinách. Náš lid má jakýsi nejasný pojem o moci církevního žehnání, pocit, jenž buď zůstane neuspokojen nebo vede k pověřivému zneužívání. A proto je důležitou povinností opravdových křesťanů dobýti tohoto pokladu a využití ho k výstavbě království Božího, nikoli k pověrám. Mějme velikou důvěru v účinnost svátostin, ale střežme se příkládati jim moc, převyšující onu sílu, kterou jim může vyměřiti Církev; střežme se pověřivě věriti, že budeme neomylně ochráněni proti úderu blesku, rozsvítíme-li při bouři hromničku, nebo že si smíme dovoliti sebe nesmyslnější jízdu autem, poněvadž je ve voze zavěšen posvěcený medaillon svatého Křištofa. Jest třeba, abychom, spoléhajíce se na Boha, ale nikterak ho nepokoušejíce, užívali s věrou těchto tak hojných prostředků, jež nám poskytuje Církev, abychom obdrželi dobro duchovní, ba i časné, jehož potřebujeme nebo jež nám je užitečné pro spásu duše.

P. Tomáš M. Dittl O. P.

SMER K DOBRU

Spletilosť našich zámerov vyviera z nepriehľadných sem-tam sa križujúcich myšlienok, kto-

ré ukončujú sa v činoch a v prevedení úmyslov. Častokrát však hrsť dobra, ktoré je vlastne uskutočnením týchto prejavov duše, hodená do tváre ubožiakov, rozvráti naše srdcia, pre nesprávne pochopovanie tých hodnôt, ktoré vytvárajú dokonalosť človeka. A tu obyčajne z úskalia lámajúcich sa snov zrodí sa holá skutočnosť, pod ktorej dojmom padajú i hrdinovia slov!

Boj života viaže nás úzko a pevne v hlbiny rozmyšľania a uvažovania. S ciest, na nich sa zableskne iskierka nádeje, odchádzame k mŕtvym bodom, u nich sme sa len preto uhniedzili, lebo chvílkový jas slnka zahrial síce srdce, ale majúci základ v citoch, ochladol a uhasol, srdce tak nenašlo opravdivú radosť, po ktorej túžilo, a preto dychtíve ženie sa za svetlom pravdy.

Názor, vyvierajúci z hlbín myšlienok a odorvávajúci kúsok z vlastného ja, dostáva správneho osvetlenia a ocenenia jedine vtedy, keď v toku slov neprejdú pomimo nás činy, ale zjasnia ho dotykom práce a prevedenia. Občas sa láme síce, lebo jas, do ktorého sme hlbšie nazreli, poľahuje sa škvŕnami, ktoré veštia, že stav vecí je povážlivý a tiene padajúce v hĺbokosť myšlienok, musia byť odstránené posunutím sa k juhu, aby ich príšera, noriaca v trpkosti, blenu a beznádeje, mohla byť zahnaná papršlekmi útechy a dôvery.

Život mnohých začína byť rozbitý, rozkúskovaný, nemá pevného bodu, v ktorom by zakotvil a to len pre modernosť doby, ktorá akosi zatlačuje do pozadia to, čo vyplýva na dušu a ju vytvára. V rachote denného života mnohí hľadajú úľavu, mnohí vyrazenie; no, akousi nevôľou klesajú opäť v predošlý stav duše preplnenej stiesnenosťou, nedôverou, nepokojom a ľahostajnosťou. Duša upí pod ťarchou sveta, vymožeností, chce vzlietnúť, ale beh a rýchlosť času, honba po márnostiach sŕhuje ju a rozmary vôle unikajú jarmu umŕtvovania. S ciest tohoto sebeklamu, márnivej túhy, ohnivého zápalu pre veci tohoto

sveta, odvedie nás na cestu pravdy jedine opravdivé poznávanie svojej ničoty, biedy a nevery.

Hrádza pýchy, ohrada náruživostí, tma zaslepenosti, vytvárajúca sa priepasť v duši, nedovolí nám rozpoznať šľachetnosť skutkov viery, nádeje a lásky. Duša v tme nepoznáva, nerozoznáva. Keď však lúč teplých, hrejivých papršlekov milosti rozláme sputnanú dušu v okovy hriechu, duša príjde ku bránam lepšieho a cennejšieho nazierania a chápania otázok, ktoré jej byly dosiaľ nepreniknuteľnou stenou. Zrazu objaví sa nám vo svetle dôvery za svetlo to, čo sme považovali za tieň a tmárstvo, skutky, ktorých sme si nevšimli, lebo niesly akúsi pečať poníženia, objavia sa nám v pravej hodnote. Keby sme si ich boli všimli v dobách neistoty a nášho blúdenia, byly by nám bývaly rozriešením záhad nášho pomýlenia.

Niet dobra, ktoré by neprinášalo spokojnosť a naopak niet zla, ktoré by nepokoj nerozsievalo i do najjemnejších záhybov duše. Cnosť dobra rodí sa jedine v prežití pravej viery a je zhrievaná láskou, ktorá osvetľuje chodníky nášho pochodovania do večnej vlasti!

Vo svetle viery zjaví sa nám každá ťažkosť ľahkým bremenom, ba slasťou pre dušu. Z činov minulosti, nesúcich náter zla a poroby hriechu, nič tak nedvíha dušu, ako premôženie seba. A duše všetkých tých ženúcich sa po blaženosti, ale v kriku ulíc a veľmiest — osvežujú sa jedine v tichu samoty, v ňom vlastne poznávajú bludnosť svojich názorov a ciest. Tichosť jedine rodí poznanie seba a v nej poznávame najlepšie stav svojej duše. Ona mocnejšie udrie na struny ľútosť a na struny lásky k Bohu. Z pramena tejto lásky vyviera mier a uspokojenie duše. Byť plný nadšenia pre veci zemské je vecou dosť malichernou, byť však plný ohňa lásky pre veci božské, je aktom vôle, vôle vyššej, upevnenej s hladiska mravného, podporovanej milosťou božou. Kto chce ísť cestami pravdy, lásky, úprimnosti a od-

hodlanosti zanechať všetko pre Krista, vymaniť ducha z pod vlády tela a smyslov, bude vedieť i ťažiť z plodu svojej úmornej práce! A vzpruhou na tejto ceste je oddialovanie potrieb a ešte viac odovzdanie sa do vôle božej. Činy naše, takto rozsievané v láske k Bohu, sú jasom v korune svätých.

Smer našich myšlienok musí sa teda niesť vo svetle viery. Hukot, ryk, reklamy, buchot, trepanie strojov, beh železníc a aut, závrtné lety aeroplánov nenasytia dušu. Všadia jej hlboké rany, rozdrásajú ju do krve, rozboľavia, ubijú, umrtnia — nikdy však neuspokojia. Jej let smeruje vyššie, kde nezajdú v aeroplánoch ani v raketách!

Duša nikdy nebude vedieť zachytiť to, čo Boh jej vliat do daru, do rozvinutia sa v sily ducha, vôle a rozumu. Len svetlo hlbokého nazierania po smrti odokryje jej tajnosti a závrtnosti, po ktorých ju Boh viedol. A jestli milosť božia neprevedie svoje účinky, našim pôsobením pravda, a nevťisne pečať pôsobenia na dušu, ťažko budeme môcť zápoliť s nánosmi, ktoré tak rýchlym prúdom prináša náruživosť a bezúzdnosť, sklony naše schvátia nás besom, keďže nikdy nie sú v rozpore nevziať na seba ráz taký, aký práve donáša ponúkaná náruživosť. Bez vlivu a účinku milosti božej ťažko, ba priamo nemožno bolo by vzlietnuť ponad tieto mútne toky, vyvierajúce zo skazenej a prevrátenej prirodzenosti ľudskej. Či však práve duša zachytí okamžik priletu milosti božej, je otázkou vôle a srdca! Jestli vôľa nevzdialuje sa vo svojich rozhodnutiach, ale ide v ústrety ponúkanej milosti a jestli v pokore dozrievajú slová: Staň sa vôľa Tvoja! na zrelý čin lásky, odovzdanosti a dôvery, zaiste smer nášho vnútorného života nesie sa po cestách zákonov Kristových!

M. Fidluš-Osvaldov.

ANASTASIAS PRAGENSIS CAPUC.: O VELEBNOSTI A SLÁVĚ PANNY MARIE (1677)

Ó nejhlubší moře plné milosti Boží, nemající ani břehu, ani dna, ani konce! Toť jest ten veliký Církvě svaté poklad, převázuje všechno drahé kamení, stříbro a zlato, celého světa. Toť jest to předivné hvězdné nebe, jež měsíc pokory ozdobuje, a slunce milosti Páně osvětluje; takže ani v slově, ani v skutku, ani v pohnutí rukou, neb nohou, ani v pozdvižení, neb sklonění, a kynutí hlavy, ani v pohledění, ani v spaní, ani v jakém znamení, nemohlo při Panně Mariji postíženo býti nětco obyčejného jiným pannám a matronám; ale všeckno cožkoliv působila, spatřovalo se divné, a nový zázrak na světě.

V. Ó záře, ó blesku, ó světlo, ó slunce naplňující prsy Marie, kdežto plno svatostí, plno ctností, plno lásky, plno víry, plno pokory, plno horlivého milování Páně shromážděno jest! Ó divové nikdy prve nevidání! Ó velebnosti a obdarování nad rozum lidský! Ó hlubokostí a propastí zázrakův božských! Ó lidé, a národové zemští, co činíte, když nerozmejšlíte tuto nejsvětější Pannu! Ó přešfastní anjelové, a svatí v nebi! kteříž vždyckny před očima svýma, tuto neskončenou krásu, tuto nejdivnější a nesličnější Pannu mají. Ó srdce mé! zavazuji tě, abys nic jiného na světě nemilovalo, abys po Bohu, Stvořiteli a Vykupiteli tvém, nic tak draze sobě nevážilo, jako tuto Bohu odevzdanou Pannu. Představuji vám, oči mé, tuto nejrozkošnější Pannu, na níž můžete beze všeho hříšného podnětu patřiti, v ní sobě zalíbovati, jejím milostivým vzezřením posluhovati, a na její poroučení očekávati. Zavějž, ó líbezný větříčku, z toho lásky plného Panny Marie čistotného srdce, a zajmi uši mé, a žádosti mé, aby, jako dlužníci, jako vězňové, jako věrní služebníci, ja-

ko zamilování, a pohřížení v sladkém potoku lásky, rychle k této nejmilejší Panně pospíchali, a povinnou službu prokázovali. Vypovídám všeckny krupěje krve mé, že se k nim znáti nechci, kterážkoliv by zleněla, aneb někdy váhavá byla, Matku Páně ctíti, chváliti, a velebiti. Zapovídám všem nepochopným pohnutím cestu a brány smyslův mých; tak aby ani duše má, ani tělo mé, ani skutkové mojí, ani myšlení mé, ni žádnou nelibost a protivnost, takové svrchované královně, a dokonale paní srdce mého, v nejmenším sklouznutí neučinili. Ach nejsvětější Panno! jestliže pověříš jest takového přirození, že každé prázdné místo naplňuje; a jestliže sluneční blesk, každou tmou osvěcuje? kterak jest možné plnosti milosti tvé, když mne již odevšech marných věcí prázdného spatřuješ, abys neměla ke mně se skloniti, a jako nebeský blesk, tmy přirozené zapuditi? Necht tehdy zazní v uších mých to žádostivé promluvení úst tvých: Podtež ke mně všickni, jenž mne sobě vinšujete, a naplňte žádostí srdce vašeho. Amen.

Přepsal J. Vašica.

SVĚDKOVÉ

Čteme-li zprávy o smrti mučedníků a o těch věcech, které ji doprovázely, vznikají v nás otázky, co se asi dalo v srdcích těch lidí, kteří byli jejich žáky a průvodci, mnohdy velice věrnými a spravedlivými, kteří je ctili, milovali a byli ochotni vytrpěti s nimi všechno, i jakoukoliv smrt, a přece je od nich v rozhodující chvíli oddělila nějaká překážka nepřekonatelná a nezaviněná. Takových případů bylo dosti mnoho a jim děkujeme za to, že byly zachovány mnohé cenné podrobnosti a mnohdy i jen jediné zprávy o tom, co se dělo s mučedníky a kolem nich tenkrát, když jiných svědků nebylo. Stávalo se, že někdy se některý průvodce ve chvíli pohromy ukryl, jinde

jiný buď útekem či nějakou lstí ušel nepřátelům víry; jindy kataně, majíce dosti na osobách vzácnějších, pohrdli osobou služebnou, která se jim zdála nepatrná; jindy, byvše přesyceni svou vlastní krutostí, darovali poslední, zbývající oběti život buď ze soucitu, či aby svým vyprávěním o té příhodě šířila postrach; stávalo se někdy, že se podařilo takovému svědku někdy si život i vyprosit. Ale nejcennější ovšem jsou ty případy, kdy svědek, vida, že jeho učitelé či vůdci je připravěno neodvratné mučednictví, sám se těšil, že spolu s ním dosáhne koruny mučednické, ale nepřítel usoudil jinak: oddělil jej od jeho vůdce a dal mu svobodu; a tu průvodce takto osvobozený nikterak se z toho neradoval, nýbrž želel ušlé příležitosti k cestě do nebe a prosil i nabízel se tyranům, aby i jeho jakožto stejně provinilého jali a usmrtili i s jeho mistrem; katané však neoblomně stáli na svém a přes všechny jeho nářky, prosby a jiné pokusy odtrhli jej od jeho mistra, odehnali z místa a třebaš i ze země vyvezli či vyvedli.

Podle toho, zda snadno či nesnadno byl takový svědek stržen s cesty mučednictví a podle toho, v jaké míře to pociťoval či považoval za příkoří, neštěstí a odepření zvláštní a vytoužené milosti Boží, můžeme si učiniti představu o údivu, smutku či těžkém hoří těchto svědků a podle hloubky tohoto citu bylo by zajisté nejlépe možno spolehlivě posuzovati věrnost a dobrotu takového žáka či průvodce. Poněvadž však různí z nich stali se takovýmito svědky též ve věku mladistvém jako chlapani nedospělí a též u osob dospělejších nebývá vždy v takový čas poznání dosti vyvinuto, možno míti za to, že u některých toto poznání ztráty koruny mučednické teprve za určitý čas dosáhlo své plnosti, jako třebaš dítě někdy až po nějakém čase úplně pochopí význam ztráty jednoho z rodičů. I bolest potřebuje u některých lidí času, aby mohla dorůst a dozrátí zároveň s poznáním ztráty. A tak lze si představit, jak později trpěli

vzpomínkou na to, že z úradků Prozřetelnosti byli vyloučeni z podílu na mučednictví, které může býti nejbezpečnější, nejhrdinštější a nejkrásnější cestou do nebe.

Důvody Prozřetelnosti mohou ovšem býti různé; někdy je to milosrdenství, neboť lidský tvor může uprostřed mučednictví klesnout a pak mučednictví by mu bylo místo cesty k spáse cestou k záhubě. Že Satan strojí úklady i mučedníkům, nalézajícím se již před samou tváří smrti, o tom je vzácný doklad ve zprávě o smrti třiceti devíti společníků blahoslaveného Ignáce z Azeneida. V té jest psáno, že ti, kteří neutonuli ihned, nýbrž, umějíce plovati, zápasili několik hodin se smrtí, jali se posléze modliti se společně apoštolské vyznání víry, aby přemohli nástrahy odvěkého nepřitele lidí, který začal dotíratí na jejich myslí, snaže se nejspíše naplniti je zoufalstvím. Právě o této převzácné podrobnosti bychom nevěděli nic, kdyby byla Prozřetelnost nebyla bývala jednoho jediného z nich zachránila při životě, aby o tom všem dal svědectví.

Tyto osoby svědků jsou velice významné a máme k nim poměr jako k svým dobrodincům. Jest jich celá řada a mají pro nás aspoň částečný význam evangelistů jakožto svědkové smrti svatých a blahoslavených a jako svědkové milosrdenství a slávy Boží.

Představme si třeba P. Ribadeneiru z řádu svatého Františka, který byl mocí odveden na portugalskou loď a tam držen pod dozorem, když jeho představený, svatý Petr Baptista, byl s pětadvaceti jinými mučedníky veden na popravu. Směl pak jen státi či klečeti na palubě a pozorovati ze zálivu, jak na návrší nad městem byli mučedníci přivazováni na kříže a jak jejich prsa byla prorážena kopím ze dvou stran. Sám byl jejich společníkem, jen bezděčně ušel zajetí; když se chtěl přihlásit, aby byl také jat a připojen k ostatním, bylo mu to od samého svatého Petra Baptis-

ty zakázáno ve jménu poslušnosti; pak byl mocí dopraven na loď, a aby se v poslední chvíli nevzepřel všem a neutekl na popraviště, kam ho to z hloubi srdce pudilo, o to již spolehlivě pečovala lodní stráž. Lze si domyslit, jak asi v skrytosti své duše Bohu vyčítal, že mu odepřel korunu mučednictví a společnou cestu do nebe s ostatními, jak asi záviděl těm, kteří slavně odcházeli do nebe před očima ohromných zástupů lidu japonského, a jak hořké a ponižující bylo mu pomyšlení na vnucenou zpáteční cestu do Číny a na Filipiny. Ale Bůh tak někdy chce, aby se člověk cvičil v trpělivosti a pokoře, aby místo služeb okázaných a slavných konal jen služby neokázané a všední, aby se učil chápati, že mučednictví a též některé jiné oběti se nedějí jen z dobré vůle lidské, nýbrž především z lásky a dobroty Boží.

Tito svědkové tedy trpěli jako sirotci, opuštění zdánlivě od svých otců, jako zkrácení zdánlivě o svůj otcovský podíl. Trpěli zajisté pro sebe, neboť Bůh je tak cvičil; trpěli zajisté i pro Boha, neboť musili svá utrpení jak Bohu obětovati, tak i na Boha skládati. Ale trpěli hlavně pro nás, poněvadž my to jsme, kteří nejvíce potřebujeme jejich svědectví a vlastně pro nás jim Bůh odňal korunu mučednictví a prodloužil žalář jejich života, abychom z jejich svědectví mohli poznávat velikost milosrdenství a lásky, kterou Bůh projevuje skrze své svaté.

Jaroslav Durych.

ŽIVOTEM

Devatenácté století, a hlavně druhá jeho polovice, jest zváno stoletím vědy nebo i stoletím rozumu, což má znamenati odpor proti stoletím dřívějším, věkům víry a theologickým. Skutečně se lidé domnívali, že neuplyne již mnoho let a nebude ve světě žádného tajemství, všechno bude odhaleno a vysvětleno. Zeměkoule se stane dě-

jištěm lidské radosti, jež nebude rušena pomýšlením na Nadpřirozeno, na Boha, jehož existence nebude již vůbec brána v úvahu. Zázrakům se rozum člověka, věřícího ve všemohoucnost vědy, vysmál. Když Pius IX. definoval článek víry o Neposkvrněném Početí Panny Marie, považovali to za zbytečnost a za jakési křečovitě zmítání Církve před smrtí. A v té době se zjevuje Bernadettě v Lurdech u jeskyně Masabielské dne 11. února — letos je tomu 75 let — Panna Maria v bělostném rouše a o svátku Zvěstování Panny Marie jí oznamuje slova: „Já jsem neposkvrněné Početí.“

Nitro lidí bylo vyschlé a jejich mozek spálen. Svět se podobal úhoru. A tehdy ta, která později zaplakala na La Salettě, přinesla světu i radostnou zvěst i pomoc. Matka milující i děti nehodné, neboť za všechny vykrvácel její Syn, si zvolila stánek v Lurdech, zmátla — místem zázraků nespočetných se stalo toto městečko, dříve lidem neznámé — výpočty odpůrců Božích, skřížila své zbraně se zbraněmi jejich a jako sama potřela všechny herese, potřela i blud moderní. Z Lurd se šířila milost do celého světa a odcházeli z nich uzdravení nemocní tělesně i duševně. Pýcha byla pokořena, Panna opět vítězně stála na hlavě hada, který se chystal k nejnebezpečnějšímu útoku. Sedmdesát pět let od prvního zjevení jest zažehováno bleskem lásky a milosrdenství. Bernadetta jest v řadách blahoslavených a snad nebýti Lurd, byla by země smutnou pouští. Lurdy jsou z nejkrásnějších darů Stvořitele stvoření.

Dějiny světa by mohly býti charakterisovány jako boj Boha o člověka a člověka o Boha. Celé věky jsou poznamenány úsilím uniknouti Bohu a přiblížití se mu. Člověk chce žítí bez Boha, bez něhož nemůže žítí. V jistých chvílích se domnívá, že dosáhl vítězství a tehdy má k němu nejdále, jako v šedesátých letech minulého století, nebo v těchto poválečných dobách. Místo aby byl vítě-

zem, jest poraženým, těžce raněným, nejednou smrtelně. Tragika jeho zápasu spočívá v tom, že bojuje proti sobě samému, bojuje proti Bohu. Zachraňuje ho Milosrdenství a Láska. Když Pius XI., jediný papež, který dvakrát vyhláší Milostivé léto, ohlásil svět jubilejní rok 1933, zaznamenali i odpůrci Církve, že se v tom projevuje nekonečná Láska Boží lidstvu, které potřebuje pokání, svatosti, pokoje. A jest hluboký smysl v tom, že o Milostivém létě, připomínajícím umučení Páně, noví světci a světice budou doprovázeni veliké slavnosti. Kalvarií, křížem jsou zahájeny legie nesčetných svatých Božích, kteří jsou rosou země. Milostivé léto možno nazvat jarem v duchovním slova smyslu, jarem, nejplodnější dobou v roce, nejpožehnanější a jeho úrodnost bude ještě zvýšena s v a t o ř e č e n í m s l u ž e b n í k ů B o ž í c h. A není příznačné, že první bude povýšena na oltáře zakladatelka charitativní kongregace? V řádu Božím se neděje nic nadarmo, všechno má svůj hluboký smysl. Církev jako by chtěla říci světu, který se od ní odvrací, že potřebuje křesťanského milosrdenství, lásky a spravedlnosti.

Někdy se opět a opět derou na rty slova apoštola národů, že veškeré stvoření lká. Bolest jest dnes již tak vševládoucí, že se zdá, jako by chtěla zalíti celý svět. Mnoho jest jí viděti, ještě více jí zůstává utajeno. Napadá mě jedna ze všech nejprudší, ta, již prožívají ti, jimž se bere Bůh. Rusko, Španělsko a i jiné země jsou jí ovinuty jako korunou. Biskup Sloskan, který mnoho let prožil ve vězeních bolševických, mluvil o ní nedávno v Rize po svém propuštění z vězení. Stav katolické Církve v Rusku jest hrozný. Jsou-li v některých místech chrámy, není v nich kněží. Kde jsou kněží, tam chybějí věřící, nebo se bojí přihlásit, čekalo by je pronásledování, bída, nenávisť. Všude jest viděti mravní spoušť, hlad, slzy, bídu. Ale i přesto, kolik hrdi-

nů žije v nynějším Rusku! Někdy jako by byl již konec víře v Rusku, ale je to jen zdání. Odtrhují děti rodičům, ale ony se zase vrátí jako marnotratní synové.

Španělsko jest nejlepším dokladem, jak trestné jest opomíjeti konat dobro, a jak hroznou jest náboženská nevědomost. Pronásledování se neumenšuje, naopak prohlubuje se. Všude se provádí laicisace, ve škole, ve veřejném životě. Hájení práv Církve se trestá jako přestupek, ba více, jako zločin proti bezpečnosti státu. A celé Španělsko bylo před revolucí katolickou zemí, katolíci však opomíjeli jednu pravdu: Co to znamená býti bojovníky Božími. Snad jim toho, jistě jim toho neřekli jejich vůdcové a tak dnes nezřídka stojí věřící v řadách nepřátel Božích.

Velikou a oprávněnou nadějí v tom urputném zápase světa proti Církvi jest katolická mládež. Sami protestanti uznávají, že se stává nepřemožitelnou armádou Církve, poněvadž vzniká láskou k náměstku Kristovu, poslušností a spolky katolické mládeže se mění v jakési eucharistické svazy. I naše mládež chápe takto své poslání, jak svědčí stále stoupající počet členů eucharistických lig. Cílem není spolek ani spolkaření, nýbrž sláva a čest Boží. Na tuto mládež se Pius XI. obrací nejčastěji a nejvřeleji, když mluví o Katolické akci a ona se ochotně dává do jejích služeb. Sjezd, který naše mládež bude pořádati v Praze o dnech červencových letošního roku spolu se studentstvem, bude rovněž výrazem oddanosti víře a službě její. Jak vše svědčí, bude to mohutný projev lásky naší mládeže, která prošla četnými úskalími, ale dnes již stojí na pevné půdě, odhodlaná podniknouti vše pro vítězství pravdy. Ale je třeba věnovati mladým co nejvíce péče. Katolicism zvítězí, bude-li přetvořeno prostředí, jež jest mu dnes nepřátelské. A zde má mládež veliké poslání, ať v obcích,

ať v dílnách, továrnách, či ve školách. Ovšem to dosáhne jediné mládež, jejíž život jest opravdu čistý, která si jest vědoma svého cíle, svatosti učení, které vyznává a za něj bojuje. Zvítězí-li nad mládeží odpůrci, jak bychom se mohli nadíti konečného vítězství. Veliký apoštol mládeže moderních dob ustavičně prosil své přátele, aby se nezapomínali modlit za jeho mládež.

Dr. Josef Krlín.

CHVÁLA KŘÍŽE

*Kříž je nadějí křesťanů,
kříž je vzkříšením mrtvých,
kříž je cestou zbloudilých,
kříž je vůdcem ztracených,
kříž je holí chromých,
kříž je průvodcem slepých,
kříž je posilou slabých,
kříž je lékařem nemocných,
kříž je cílem kněží,
kříž je nadějí zoufalých.*

*Kříž je svobodou otroků,
kříž je rozvitím moci králů,
kříž je vláhou osení,
kříž je blahobytem chudých,
kříž je útěchou zotročených,
kříž je pramenem kopajících studny,
kříž je otěží bohatých,
kříž je oděvem nahých!*

(Nubijský hymnus o svatém kříži.)¹

¹ Kraus: Die Anfänge des Christentums in Nubien.

PRACOVNA

Proč dávat zbytky Bohu?

Jsem již řadu let knězem a jedno mě v kostelích naplňuje podivem: Při obvyklých pobožnostech jsou z většiny navštěvovány babičkami. Tohle není to podivné. Podivné je, že babičky umírají, ale nevymírají! Babičky se pořád doplňují, ale mladých zato v kostele nepřibývá. Cožpak je to správné, nechávat si Pána Boha až na konec? Až už nás nikdo nechce, ani svět, pak teprve si vzpomenout na Boha? Pak teprve obtěžovat kněze? Ale, skutečně obtěžovat? Bůh chce oběť čistou, dokonalou a ne až to, co na něho zbude, kdy už ani není skoro možné hřešit? Jakou cenu má toto pozdní ovoce? Braitó.

Proměnění v Kristu.

Kristem jsme učiněni novým stvořením. Sv. Pavel směle prohlašuje: Kdo je v Kristu, ten jest novým stvořením. Staré zašlo, pohleďte, vše je nové... ponese v sobě obraz nebeského. Oblečeme nového člověka podle obrazu Božího... nový člověk jest den ode dne obnovován... a bude sejmuta rouška... a nezastřeným obličejem bude vyzařovati veškerá velebnost Páně, duchem Božím proměnění k obrazu jeho...

Neděje se toto ve svátostech? Na křtu svatém jsme zrozeni k tomuto novému životu a nyní procházíme ohněm všech svátostí až k nejsvětější Svátosti oltářní, abychom byli přetvořováni čím dále tím dokonaleji v obraz Boží.

Braitó.

Cesta k dokonalosti.

„V jednom každém spočívá obraz toho, čím má se stát a dokud tím není, nemá pokoje,“ praví Angelus Silesius. Tato myšlenka kéž je základním tónem i našeho duchovního zrání a vzrůstu. V nás spočívá ve všech obraz dokonalosti dítko Božího a všechno, co dáváme své duši a čím ji provádíme mimo, vedle a proti tomuto obrazu jenom zvyšuje neklid duše vydrážděné, navnaděné, ale neuspokojené pablesky příliš rychle hasnoucimi a příliš málo dávajícími uspokojivé světlo.

Neboť: Byli jsme stvořeni k obrazu a podobnosti Božímu. Můžete tento obraz poskvřniti, znetvořiti, ale nikdy jej z lidské duše nevyhladíte. A nevyhladíte stopu svaté krve Ježíše Krista z duše, ani výčitky její k člověku, který jí pohrdá a který takto pohrdá i svým vlastním štěstím a svou pravou velikostí. Neboť v nás jest království Boží.

A království Boží znamená království pokoje a blaženosti, protože království Boha vše majícího a vše dávajícího.

Braitó.

Pravá svoboda.

Mezi jinými neřádstvy, které zavedla demokracie, je též zmatený pojem svobody. Svobodu chápou mnozí jako možnost anebo dokonce v o l n o s t konati dobré či zlé a zatím je pravou svobodou moci konati dokonale dobré. Bůh nemůže učiniti zlé a přece je nejvyšší svobodný. Svoboda dítek Božích jest osvobozením od zlého, od hříchu. Proto je cílem všech, kteří chtějí v sobě uskutečňovati křesťanskou dokonalost, aby byli tak proniknuti ctností a dobrou vůlí, aby byli k nim docela připoutáni, aby takřka jakoby ani nemohli již konati zlé. Aby je tak proniklo vědomí dobra, aby v nich hřích vzbuzoval ošklivost a hnus již při prosté vzpomínce. Neboť *servire Deo regnare est*: sloužiti Bohu znamená kralovati; znamená osvoboditi se od nejstrašnějšího pouta, od nejhanebnějšího otroctví. Blažená nutnost, kdy člověk jest již tak milostí zpracován, že jeho nitro ho již pudí k dobrému, že utíká před stínem hříchu. Toto svaté: musili jednati dobře jest z největších milostí.

Braitó.

Sociální pomoc.

V poslední sociální encyklice *Quadragesimo anno* ukazuje svatý Otec na hluboký smysl sociální pomoci. Ukazuje, že mnoho lidí jest ustavičnou starostí a hospodářskými a sociálními okolnostmi odváděno od hlavní starosti, totiž o dílo své spásy. Proto všichni, kteří pomáhají na zlepšení sociálních poměrů, jsou spolupracovníky zároveň na možnosti mysliti též na svou spásu. Víťáme proto s tohoto také hlediska všechny, kteří zjednávají dělníkovi čas, snadnější práci, sociální zajištění stáří atd. Nezáleží na tom, že jejich úmysly jsou čistě pozemské. Naší povinností by bylo uchopiti se vděčně výhod, kterých se takto dobývá, abychom se mohli přiblížiti k těmto lidem a promluvíti k nim i o jiném hladu, totiž o hladu jejich duší.

Kolikráte katolíci jenom hubují na socialisty, ale nevím, kdo se více líbí Bohu, zda ten, kdo má Boha plná ústa a svou bezohledností anebo pohodlností a nevšímavostí neučiní ničeho, aby se ubohému a honěnému prací a kapitálem pomohlo, aby také se mohl věnovati vyšším věcem anebo takový socialistický pracovník, který dobývá sociálních vymožeností malému lidu? Vím, budete říkati, že kdo ví z jakých důvodů socialisté pomáhají lidu. Tedy vy to víte, všechno víte, ale v sociálních úlevách nechcete ve všem jíti se socialisty napřed. Dnes je sociální pomoc moderní formou lásky k bližnímu. Proč jsme se v tomto dali předběhnouti socialisty? A když všechno tak dobře

víte, proč nečiníte podobně a více, abyste ukázali skutkem ryzost svých zájmů a úmyslů? Jsme již opravdu syti dosavadního ministrování při všech sociálních vymoženostech.
Braitó.

Těšitelky.

Nynější doba volá nás, abychom se všemožně přičinili pomáhati svým bližním nejenom hmotně, ale hlavně pracovati na záchranu nesmrtelných duší.

Dívky, které mají touhu po řeholním životě, vstoupiti do kláštera, upozorňujeme, zdali by chtěly vstoupiti do služeb Božského Srdce Ježíšova, státi se smírnými oběťmi a těšitelkami tohoto Božského Srdce a přistoupiti k misijní činnosti v naší vlasti.

Podmínky k přijetí:

1. Touha po řeholním životě a schopnost k němu,
2. tělesné i duševní zdraví;
3. věk od 15 do 28 let.

Příhlášky přijímají se v klášteře sester Těšitelek Božského Srdce Ježíšova v Rajhradě u Brna.

Která dívka se nehodí k ošetřování nemocných, může konati jiné povinnosti, buď v kanceláři, nebo pro kostelní hudbu, u šití, v kuchyni, při domácí práci atd., každá podle svých sil a schopností. Je dobře, když některá má vzdělání, tím více může působiti. Bohaté i chudé jsou si ve všem rovny bez rozdílu jak v kůru, tak při práci i v jídelně.

ŽEŇ

Z DUCHOVNIHO ŽIVOTA

ANTWEILER: Vom Priestertum (Fredebeul et Koenen, Essen, 1933. 3.80 Mk). Nesmírně jsem vděčný za tuto knihu. Právě dnes, kdy se tolik mluví o Katolické akci, právě dnes, kdy se tolik mluví o prohloubení náboženského života, jest dobře poukázati na tuto vědecky důkladně stavěnou a při tom tak svěže a životně psanou knihu. Autorovi se podařilo ukázati na vznešenost, krásu a posvátnost kněžství. I historická část studie o kněžství jest dokonalá. Tato kniha nepatří pouze do rukou kněžím, aby ve chvíli únavy anebo zmatenosti se osvěžili a povzbudili, nýbrž i do rukou laiků, aby věděli, jak se mají chovati ke kněžím, co od nich očekávati a jak to od nich přijímati.

ADAM KARL: Le Christ notre frère. (Grasset, Paris) 1932, str. 242, cena 15 frs. Adamovy spisy rychle dobyly pověsti, které jsou hodny. Vybudovány na základě zdravé theologie, zpřístupňují tajemství víry, pronikající do našeho života, jemuž nesou světlo, radost a sílu. Kristus jest

blízko nás, Vzor náš a Vykupitel, náš Život. Pravá strava duše, již se nikdy nepřesytíme.

ALŽBĚTA od Nejsvětější Trojice: Vspomnienia. (Lwow. Dominikáni.) Sesterská polská revue Szkola Krystusowa vydala zápisky jiné, dnes již světoznámé sestry karmelitky, která celým životem chtěla býti chválou nesmírné slávy Boží. Redaktor „Hlubiny“ má autorské právo pro češtinu a jednou překvapíme i české čtenáře touto vzácnou knihou, ve které se zračí duchovní cesta této krásné postavy.

BERNOVILLE GAETAN: L'enfant qui a dit: Oui. (Grasset, Paris.) 1932, str. 200, cena 12 frs. V množství spisů o Vítovi de Fontgalland, které často nevyčerpávají téma, bude dílo Bernovillovo, jenž jest i u nás již dobře znám, mezi nej přednějšími pro obsáhlost zpracování látky a pro hluboký, životní postřeh, jímž jeho pero oplývá. Píše věřící muž, dokonalý umělec a znalec lidské duše i jejích potřeb. Odtud již 12. vyd. dosti obšírného spisu.

GERLAG PETERS: Soliloquio infiammato con Dio. Milano, „Lega Eucaristica“, 1932, str. 163, cena 5 L. Gerlac Peters náleží do skupiny flámských mystiků, z nichž vyšel ctih. Tomáš Kemp, Ruysbroeck a mnozí jiní, proto přítomná knížka tak nám připomíná Následování Krista. Soliloquium je hlavním dílem Petersovým, je to sladké rozmlouvání jeho duše s Bohem, které musí zapálit každého. Než budeme mít český překlad, doporučujeme zatím tento.

R. D.

GRANDMAISON-BONI: Gesu Cristo. Brescia, Soc. Editr. „La scuola“, 1932, str. 702, cena L 30. — Dílo Grandmaisonovo o Kristu si zasloužilo, aby bylo přeloženo. Škoda jen, že nám Boni nepodává dílo v celém jeho rozsahu, nýbrž zkráceně, takže ze dvou svazků udělal jeden. Přesto však si kniha zaslouží pozornosti největší. Autor se zabývá osobností, posláním, učením, zázraky Kristovými, zkoumá prameny života Páně a podává co nejdokonalejší dobový obraz podle zpráv jak skripturistických, tak profánních. Každé tvrzení je doloženo náležitými prameny, které jsou sice poněkud zkráceny ve vydání tomto, přesto však jsou dostačující. Vřele doporučujeme každému, kdo se neleká sáhnouti po knize opravdu vědecké.

LÉPICIER, kardinál: Saint Joseph (P. Lethielleux, Paris), str. 328, cena 20 frs, 8. V posledních těžkých dobách obrací se mysl věřícího křesťanstva k sv. Josefu, ochránci Dítěte-Ježíše, aby chránil křesťanstvo, Církev katolickou. Tato theologická studie, založená na Písmu a sv. Otcích, ukazuje vznešenou postavu sv. Josefa a oprávněnost důvěry křesťanů v jeho ochranu. Nauka přesná a jasně podaná. — T.

MEYENBERG: Albert der Grosse (Herder, 1932, str. 40, cena 1 Mk). Celkový obraz sv. Alberta Velikého, světce, přírodopisce, theologa i filosofa.

REINHARD: Der Laie im übernatürlichen Organismus der Kirche (Freiburg, Freie Vereinigung für Seelsorgehilfe). Studie o vztahu a postavení laiků k Církvi a k představitelům církve učící. Studie historicko-dogmatická s časovou aplikací.

CAESARII ST.: Regula sanctorum virginum. (Hanstein Bonn v kolekci Florilegium Patristicum. Vydal G. Morin.) Toto dílo může krásně oživit konferenci a vedení našich řeholních sester, protože se jedná o reguli psanou světcem a velkým znalcem klášterního života. Kniha plná zralé moudrosti.

ORDO ROMANUS PRIMUS DE MISSA PAPALI. Vydal Stapper v kolekci Aschendorffově: Opuscula et textus. V nové sekci liturgické. Zajímavý doklad ze sedmého století.

PETIT P. FRANÇOIS O. Praem.: Le bienheureux Hermann-Joseph. (Abbye de Mondaye.) Str. 133, cena 9 frs. Příchuť starého hagiografického stylu spisu ladí příjemně s obdivuhodným životem rýnského visionáře a světce, premonstráta Heřmana-Josefa, snoubence Mariina. Něžný jako dítě v lásce Boží a přece silný muž a pravý řeholník ve zkouškách. Milá a povznášející četba.

RICHSTÄTTER: Mater Salesia Schulten (Herder, 1932, str. 234, cena 3.50 Mk). Roku 1920 umírá sestra vrátná ve voršilském klášteře v Osnabrücku. Našli po ní nějaké papíry, nějaké poznámky, které když vzal do rukou odborník, viděl, že to jsou záznamy ukazující na nesmírnou vyspělost, ba, dokonalost přímo mystickou této nepatrné skryté sestry. Poznámky zachycují celý její život a tak zachycují také zkušenosti výstupu v duchovním životě. Teoretikové i praktikové v duchovním životě rádi sahají po takových knihách. Zde jest věc tím vzácnější, že obsahuje všechny vývojové etapy.

SPÁČIL BOHUMIL T. J.: Ze života přátel Krista Pána. (Francl, Praha.) 1933, str. 426, cena 27 Kč. Rozjímání o životě Krista Pána Spáčil vhodně doplňuje novou knihou rozjímání kněžských o svatých následovnicích Páně a vzorech dobrého kněze; osvědčená cesta, jasný pohled a teplo života činí Spáčilova rozjímání věrným druhem kněžským, neboť mu skýtají bohatou studnici nové duchovní síly. Jsme pevně přesvědčeni, že kněžstvo ocení soubor Spáčilova díla, které jest opravdovou chloubou naší duchovní literatury.

KNIHY O POVOLÁNÍ. Nakladatelství Haas und Grabherr v Augsburgu vydává zajímavou kolekci, která probírá významnými odborníky z každého stavu veškerá povolání a nyní je řeší s křesťanského hlediska. Ukazuje, jak se dá a má každé povolání posvětit a křesťansky žít. Uvedu tituly a autory, protože již samo vypočítání jest nejlepším doporučením, takže každý si vybere ze svého,

co potřebuje a kněžím bych doporučoval opatřiti si kolekci celou, protože není příliš drahá. Svazečky jsou nasmírně vkusně vypravené a v pohodlné kapesní úpravě. STEFFES: Das Naturrecht in metaphysischer und relig. Weltsicht, SCHMIDT: Die Stellung der Religion zur Rasse und Volk. DEMPF: Volk und Völker im Gottesreich. EN-GERT: Der Gottesgedanke im modernen Denken, GRABER: Die dogmatischen Grundlagen der kathol. Aktion. EHRHARD: Das Christentum im röm. Reich bis Konstantin. GURIAN: Der katholische Publizist. EIBEL: Christus und der Künstler. MAGER: Christus und der Forscher. LAND-MESSER: Unternehmer und Arbeiter, STEIN: Das Ethos der Frauenberufe. IGNAZ SEIPEL: Der christliche Staatsmann. KREBS: Christus und der Priester. MARX: Christ, das Recht und der Richter. ALLERS: Christus und der Arzt. VON HILDEBRANDT: Das kathol. Berufsethos.

Z RŮZNÝCH POLÍ

BALDE JEAN: Les Dames de la Miséricorde. (Grasset, Paris.) 1932, str. 258, cena 15 frs. Méně popis kongregace Milosrdenství v Bordeaux jako nárys ducha řádu v díle jeho zakladatelky Lamourusové, ženského obrazu sv. Vincence z Pauly, pomníku Boží milosti, která ani v bouřlivých dobách velké revoluce nedala vymřítí křesťanské lásce k bližnímu. Čítanka o velikosti pravé křesťanské a ženské ctnosti.

BOHATTA-MORPURGO IDA vypracovala pro oficinu Müllerovu (Ars sacra, München) nové dvě knižečky pro děti Familie Braun (str. 24, cena 1.20 Mk), obrázky ze života medvědí rodiny a In dem Wurzelstübchen (str. 28, cena 1.30 Mk) o zimním životě zvířátek a květin; něžné, dětsky prosté a umělecky bohaté obrázky veliké umělkyně provází jemné veršiky třeptící krásou a prostotou dětské duše.

DR. BÂNHEGYI JÓB: Nem vagy már kisleány. (Vyd. Új Virágoskert, Komárno, 350 stran, cena 15, 18 a 25 Kč). Bezpochyby je již mnoho knih, jež slouží jinochům za vůdčí životem, objasňující fakta životní s katolického názoru na svět a na život, než dívčí svět takovou knihu strádá. Tuto mezeru dívčí literatury vyplnil P. Bánhegyi svou knihou, jež má mnoho předností: modernost, časovost, obšírnost a při tom zajímavý způsob podávání. Nejhlavnější při tom je časovost, probírá otázky dneška — a je nepopíratelné, že způsob dívčího života za posledních necelých 5 let se úplně změnil. Kniha tato plně by zasluhovala překladu, stala by se druhým druhem života každého děvčete.

CARDALIAGUET R.: Yann Seitek. (Spes, Paris.) Str. 196, cena 11 frs. Kniha zdravého moderního dobrodružství

Yanna Seitka, na cestě k presidentství republiky. Významný jest výchovný motiv veřejné aktivity mládeže, která bude Seitkem spokojena.

DÖLGER: Antike und Christentum. (Münster, Aschendorff, 1932.) Třetí sešit třetího již dílu této vzácné sbírky, která studuje křesťanské památky starověké a srovnává je s památkami antiky pohanské a ukazuje přímo na rozdíl mezi mysteriemi a jich památkami a mezi památkami náboženství křesťanského. Autor studuje právě přelom doby a tak se mu naskýtá podávati dějiny a ukázky i myšlenkového boje křesťanství s pohanstvím. Toto číslo obsahuje studii o tak zvané ďáblově bábě, o mučednictví a o pozdravování anebo odmítání pohanských chrámů v prvních dobách pohany neb křesťany.

DRIESCH: Philosophische Gegenwartsfragen (Reinicke-Hirzel, Leipzig 1932). Poslední spis Drieschův, jenž shrnuje jeho filosofické studie a pojednání posledních tří let. Články nemají sice vnější souvislosti, jsou však soustředěny kolem Drieschova logického systému. Driesch tu probírá otázky, o kterých se mezi filosofy poslední dobou tolik debatovalo jako psychofysický paralelismus, celkovost a kausalita, pravděpodobnost a svoboda atd.

ENGEL Dr. Al., CSp.: Die Missionsmethode der Missionare v. Heiligen Geist auf dem afrikanischen Festland. (Missionsdruckerei, Knechtsteden.) 1932, str. XII—296, mapy, cena 5 Mk. V misijních časopisech a také v průměrných knihách lze najíti jen zlomky misijní činnosti; Engellovo dílo, jedno z nejlepších a základních poslední doby, seznamuje důkladně s celým misijním dílem Otců sv. Ducha v Africe, s jejich metodou dobývání duší a se způsobem vytvoření nové křesťanské společnosti v Africe. Suchá teorie se zde zcela ztrácí, neboť spis, ač suo sensu teoretický, ustavičně buduje na praksi misionářů. Pomocí takového díla se naučíme rozuměti velikému úkolu misionářů a oceniti správně misie. Kvádr misijní literatury. IFP

FREUND: Philosophie ein unlösbares Problem (Reinhardt, München, cena 2.50 Mk). Autor dosáhl nesmírného úspěchu svou knihou o Konci filosofie, která měla býti reakcí proti bezuzdnému filosofování, jemuž se dnes oddával kdekdo a o všem. V této knize shrnuje autor centrální myšlenky své knihy, která byla bouřlivě přijata, ale nepochopena. Freund chce pokračovati v Kantovi a chce dokázati, že třeba se vzdáti posledních cílů filosofie, jež prý nelze teoreticky uchopiti.

FRUHSTORFER: Der ersten Menschen erste Nachkommen (Pressverein, Linz, cena 6 šil.). Exegetická a historická studie o prvních lidech podle Genese. Dílo vyrovnává se kriticky se všemi nesprávnými názory. Dílo je exegeticky nesmírně dobře fundováno. Kniha jest zároveň exegetickou i historickou i apologetickou. Přísně vědecká

kniha, ale hodí se do rukou každého, kdo chce dobře i historicky rozumět Písmu svatému.

GEYESER: *Das Gesetz der Ursache* (Reinhardt, München, str. 164, cena 6.50 Mk). Geyeser jest dlouholetým badatelem o kauzálním principu. Snaží se dokázati všeobecnou dostatečnou příčinu kauzality a také poměru bytí k příčinnosti. Autor vidí nový argument v tom, že to, co je, nebo není takové či jiné, ani okamžik nemůže ani nebýti nebo po případě zároveň býti. Druhou cestu nachází v přirozené příčinnosti přirozených zjevů. V metafysice vychází z toho, že příčina a následek jsou syntheticky seřazeny. Nakonec vyrovnává se s námitkami a kritikuje protivné názory.

GÖTTLER: *System der Paedagogik* (Kösel-Pustet, München, str. 200—80, cena 8.70 Mk). Katolická, na vědeckém i náboženském podkladě odborně stavěná kniha, předpokládající pečlivé studium hodnot pedagogických, předpokladů, směrů, kritika jich, řádné postavení systému katolického ve výchově všeho druhu. Všechny obory pedagogiky jsou tu řádně a kvalitně probrány a podány k nim směrnice. Přídavek si všímá německých škol a německých vyučovacích osnov.

GROLLEAU CH.—CHASTEL G.: *La Trappe*. (Grasset, Paris.) 1932, str. 280, cena 15 frs. Nestačí-li naše nakladatelské možnosti na důkladné monografie o řádech, naskýtá se přátelům mnišství příležitost poznati veliké řády v obširných svazcích „*Les grands ordres monastiques et instituts religieux*“. Svazek o trapistech je již čtrnáctým v této řadě! Pěkně líčí jak osudy, tak dílo a život řádu „mlčení“, takže si čtenář může učiniti pravdivou a živou představu.

HARTMANN: *Der Mensch im Abgrunde seiner Freiheit* (Klostermann, Frankfurt, str. 185, cena 7.50 Mk). Otázka svobody mravnosti, ceny člověka, jeho schopnosti hledání jsou řešeny v tomto díle. Autor proplížil se všemi úskalími požadavků, které kdy kdo měl od svobody a probral ji se všech hledisek. Autor nevyhýbá se ani náboženské stránce této otázky, všímá si sociologické stránky. Dobře pracuje autor všude ve všech otázkách s psychologií, která jest mu dokonale otevřena. Ani jeden filosofický směr pojednávající o svobodě a o spřízněných otázkách nebyl opomenut. Pro moralisty a filosofy dílo velké odborné ceny.

HÖLLER ALFRED OFM.: *Zu den Guarayos-Indianern nach Bolivien*. (Missionsprokura der PP. Franziskaner, Hall i. T.) 1932, str. 80, cena 50 gr. První svazček sbírky *Mit Franziskaner-Missionären in ferne Lande* přinesl půvabný cestovní deník P. H. z cesty na jeho misijní působiště. Pro přítele misionářů jsou tyto záznamy vždy vábi-

vé, aspoň v duchu mohou doprovázeti své „přátele“ a poznati slasti a strasti jejich cest.

HUBERT: Léon Bloy. (Frey et Trinchéri, Nice.) Pokus o popravu Léona Bloye. Vybral všechno, co kdy Bloy napsal, co se dá špatně vykládati nebo nad čím se kdo může pohoršovati. Ale tím se nedá význam a poslání Bloyovo odstraniti, protože hrdost a radost víry, jak jí Bloy katolíky učil, jeho tvrdou školu absolutnosti katolické nikdy nic nezastíní.

KEILHACKER MARTIN dr.: Der ideale Lehrer. (Herder, Freiburg.) 1932, str. VIII—156, cena 3 Mk. Otázka, jaký má býti učitel, a snad konečně každý vychovatel, je velikého významu. K—ovo dílo vychází z nového základu: odpověď hledá u samotných žáků, aby pověděli, jak si svého ideálního učitele představují. Zajímavě, jak se ideály mládí mění. Kniha jest snadno pochopitelná a pro vychovatele nejvyšší cenná.

KOUDELÁK JOSEF: Krůpěje (vlastní náklad, Nový Jičín), str. 34. Krůpěje rosy dětství, které chovají léčivou moc pro mysl znavenou a vysílenou; Koudelák touto knižkou dal nám doušky krásy dětského věku, jehož zraky nejsou zatíženy jako naše. Zvoní hloubkou prostoty.

KROPAČ A KUCHARSKÝ v Praze vydali na postní dobu Führichovu křížovou cestu v malém obrázkovém vydání s textem Urbanovým, cena 2.50 Kč. Pro děti tamtéž vyšla Hronkova Mše svatá (cena 3 Kč, stran 70), v níž jest text výkladu mešních obřadů doprovázen Schumacherovými kresbami.

LEVAUX LÉOPOLD: L'Orient et nous. (Aucam, Louvain.) 1932, str. 382. Kniha zajímavých a bystrých úvah, k nimž vedla znalost misijí a dějin. Občasné osobní stanovisko autorovo neubírá na vysoké hodnotě statí o Číně a katolicismu, o náboženské podobě Gandiho, o básnickově náboženství Rabindranath Tagore, k vážné úvaze nutí Obrana západu, jehož posláním jest býti srdcem lidstva. Kniha v každém ohledu velmi cenná.

LAGRANGE M. J. O. P.: M. Loisy et le Modernisme. A propos des „Memoires“. Juvisy 1932. Editions du Cerf. 1 vol. in 8° de 250 p. 15 frs. — P. Lagrange, teď 80letý, je jeden z mála těch žijících, kteří mohli zblízka pozorovati vývoj a konečnou katastrofu ideí a plánů Loisyho. Spisy Loisyho jsou dnes všechny na indexu. Jsme pak vděční P. Lagrangeovi, že se chopil obtížného úkolu vylíčiti, jak ke všemu přišlo. V první části svého díla (str. 9—163) podává historický a psychologický vývoj Loisyho. Nacházíme tu zajímavé zprávy o založení čas. „Revue biblique“, o počátcích Biblické komise, o plánech a přípravách Lva XIII. k založení papežského biblického ústavu, o tom, co předcházelo odsouzení Loisyho. V druhé části pak probírá theologicky základy modernismu Loisyho: idea o Bo-

hu, nesmrtelnost duše, osobnost Kristova. Loisy stále kolísá mezi pantheismem a monotheismem. Spisovatel ukazuje, jak dobře zasáhla Církev exegesu Loisyho, že totiž koření v modernismu.

MARITAINE: *Les îles.* (Desclé, Paris.) Prvý svazek nové kolekce, která má být pokračovatelkou dobré kolekce Roseau d'Or. Nechce sledovati ani školu ani směr, směje se správně nějaké skupině podle generací, nýbrž chce prostě podávati dobré věci tak, jak tu budou. V prvé sbírce jsou studie O Gandhim, o práci v křesťanském smyslu s pěti obrazy mladého mistra Huga.

MARESCH: *Ehe und Familie.* (Schöningh, Paderborn. 208 str., cena 4 Mk.) Autorka jest známou pracovnící v otázkách rodinně-hospodářských. V tomto duchu také je psána tato kniha, která hledá pomoci v dnešní tísní hospodářské, která tak ohrožuje rodiny. Není to kniha teoretická jenom, nýbrž psaná z praxe pro praxi. Kniha, která bude dobrým rádcem rodinám i kněžím.

MEINERTZ MAX: *Einleitung in das Neue Testament, IV. völlig neubearbeitete Auflage;* Ver. Fer. Schöningh, Paderborn, 1933, str. 388, cena br. 8.50 Mk, váz. 10.50 Mk. První vydání tohoto díla pochází od Aloise Schaefera z r. 1898. Když se stal biskupem, na jeho prosbu vydal je později Meinertz dvakrát. Nynější vydání je hodně pozměněno: jsou přidány nové části, jiné zase zkráceny s ohledem na nynější snahy v biblickém studiu. V první části podává jasně dějiny textů; pro jejich uspořádání přidává i metodu Gregoryho. Druhá část obsahuje úvod k jednotlivým knihám. Postup je jiný než v jakém se obyčejně postupuje. Nejprve se probírají listy sv. Pavla v časovém pořadí jejich vznikání. Větší osvětlení místních a národnostních okolností velmi tu přispívá k porozumění jednotlivých listů. Po listech následují evangelia. Při probírání otázek o spisovatelích, účelu, době atd. je ve styku i nejnovější spolehlivou literaturou. Na str. 232—238 najde čtenář věcné posouzení synoptické otázky. Po evangeliích se probírají katolické listy. Ve třetí často se konečně jedná o kánonu. Knihu možno zařaditi mezi úplně a lepší úvody do NZ knih.

MAZZUCCONI: Leonardo da Vinci. Vallecchi, Edit. Firenze. 1932, str. 343, cena 3 L. Mazzucconi se chápe opravdu s láskou tohoto díla: podat obraz velkého umělce, jakým byl Leonardo da Vinci a jeho uměleckého díla, které udivuje všechny, kdož se do něho zadívají. Studie je doprovázena mnoha ilustracemi a krásně vypravena, takže se můžeme jen divit, že ji možno tak lacino koupit.

MULLER G. A.: Paulus (Schöningh, Paderborn), str. 462. Vznešená postava velikého apoštola národů upoutala romanopisce; nebezpečného, ale vděčného úkolu se autor dobře zhostil, neboť sv. Pavel v knize žije v pravém okolí a v plné velikosti člověka i světce. Dílo upoutá a snad-

něji pronikne někde tam, kde by neměl přístupu spis učeného vzhledu.

PATRIZI MADELEINE: Pippo Buono. (Mame et fils, Tours.) 1932, str. 142. Život sv. Filipa Neri, přítele mládeže, je přirozeně vděčnou látkou knihy pro mládež; autorka vybírá působivé a zajímavé momenty světcova života a umí jimi spoutat zájem a povzbudit k následování.

PFLEGER KARL: Im Schatten des Kirchturmes. (Schöningh, Paderborn.) 1932, str. 298, cena 5.50 Mk. Za „zážitky vesnického faráře“ se skrývá pronikavý vhled do obsáhlého království ducha Pflögerova, jenž žije ve světle víry, ozařujícím události jeho vsi, země, lidstva a celé Církve. Básník, znalec lidí, učenec a kněz mluví v těchto stránkách, nesoucích teplo života.

RICHLI: Die Blutrache. (Müller, München, str. 64, cena 2 Mk.) Dobrá novela nové spisovatelky ze starošpanělských rytířských dob. Krásná historie starého hrdého Španělska s jemnou náboženskou tendencí.

SCHUCK: Die Elendskerze. (Müller, München, cena 1.80 Mk.) Novela z doby čarodějnického třestění. Poutavá, napínavá, bezvadná historická novela.

SCHUCK: Der Reiter im Morgenroth. (Müller, München: cena 2 Mk.) Další historická novela ze sedmileté války, krásně ukazující, že smysl života jest láska.

DĚJINY NAŠÍ VLASTI SLOVEM I OBRAZEM, napsané katolickým historikem P. Jiřím Sahulou a bohatě ilustrované akad. malířem K. Rélinkem, vycházejí ve čtrnáctidenních sešitech po Kč 2.50. Je to dílo velmi pěkné a každý český katolík by je měl čísti. Dopíšte si ještě dnes o sešit na ukázkou Adresa: Dějiny naší vlasti (red. V. Vedral), Č. Budějovice, Vrchlického nábřeží č. 689.

SCHLEGEL LEV O. Cist.: Malá Ema od nejsv. Svátosti. (Školské sestry, Praha.) 1932, str. 50, cena 2 Kč. S potěšením upozorňujeme na tuto knížečku životopisu oběti nejsv. Svátosti, malé Emy, uchvácené láskou k Ježíši Eucharistickému. Čtěte často své drobotině, ta pochopí svůj vzor!

STÁRK P. H. J., O. M. Cap.: Wie Bruder Konrad in den Himmel kam. (J. Pfeiffer, München.) 1932, str. 125, cena 1.35 Mk. Cesta ctnosti, po níž kráčel svatý vrátný k nebi; po přečtení životopisu jest tento duchovní portret příhodným doplňkem, neboť ukazuje, v čem a kterak každý z nás může bratra Konráda následovati.

SCHEBESTA PAUL, SVD.: Bambuti. (Brockhaus, Leipzig.) 1932, str. 270—89 il. a 3 mapy, cena 11.50 Mk. V obrovském díle učenců a misionářů slova Božího náleží výzkumy P. Schebesty k základním kamenům. Vedeni snahou objeviti pravdu o původu a rozvoji náboženských idejí, badají teoreticky na základech přísného vědeckého pozorování, v němž se P. Schebesta věnoval studiu zbytků trpasličích národů; u těchto jest zachován nejstarší způsob

života lidstva a jejich náboženství a duševní život jest rozhodným důkazem proti nesprávným domněnkám o náboženské ideji. Po veliké cestě k trpaslíkům v Malajsku se vypravil do střední Afriky; zážitky z poslední badatelské cesty uložil v tomto díle, které při populárnosti má nezmenšenou cenu důkladného odborného díla. Spisem jsou upřímně potěšeni přátelé misionářů stejně jako milovníci cestopisů a lidopisu. Kniha vždy cenná. IFP

SCHOUPPE-JANKOVICS: A pokol. (Vyd. Sajóvidék, Rožňava, cena 10 Kč.) Překlad známé francouzské knihy Schouppého S. J. o pekle. Kniha dovede vynutiti slzy lítosti čtenáře, když čte dojemné, někdy až dramaticky strašné případy vzaté z života svatých a ze světových dějin, dokazující existenci pekla. Je dobrou duchovní četbou, ale též nepostradatelnou příručkou pro kazatele.

STOLCZ ALBAN-KOVACZ J.: Szentek élete. I. svazek, měsíc leden. (Egyházmegyei könyvnyomda, Veszprém.) Církev svatá nám dává za vzor svatých. I tato kniha, jež obsahuje na každý den roku jeden životopis, chce nám ukázati správnou životní formu, proto věci legendárních bylo pomínuto a podává nám jen to, co by mohlo přispěti k zdokonalení života křesťanského.

P. TAKÁČZ INCE, O. F. M.: Nérótól Diokleciánig (5 pengő). Od Nerona až po Diokleciána: dějiny pronásledování křesťanství. Téma pronásledování nebude nikdy neaktuální, poněvadž pronásledování Církve sv. nepřestává nikdy a ani naše doba není klidnou. Země mexická, španělská, čínská atd. i dnes je zalévána krví mučednickou. A je-li pravdou přísloví, že slova poučují, ale příklad táhne, pak je tato kniha nanejvýš časová, kdy každý dobrý křesťan je trýzněn tichým mučednictvím: posměchem nepřátel Církve a náboženství. Příklady mučedníků naplňovaly nás vždy údivem, ale též i silou, snášeti protivenství — a důvěrou v Boha, jenž jest spravedlivý soudce.

VIALTOUX: Philosophie économique. (Desclée, Paris, 1933.) Novinka, která právě v katolickém ohledu bude přivítána, protože se snaží s křesťanského hlediska pojednávat o časových hospodářských problémech a těžkostech a snaží se najíti křesťansky přijatelnou cestu v bábelu dnešních hospodářských zmatků, jimž jsou podkladem zmatky mravní a filosofické. Cenný jest proces se všemi neblahými hospodářsko-politickými systémy.

WIMMER P. ANSELM, O. Serv.: Die Geschichte einer grossen Frau. (J. Pfeiffer, München.) 1932, str. 96, cena 1 Mk. Životopis sv. Juliany Falconieri, zakladatelky sester terc. řádu servitů; při stručnosti autor neskresluje obraz veliké světice středověku, jejíž vznešenost svatosti nezanesly věky. Příhodná četba pro vroucí ženskou duši.

ZÁKLAD MILOSTI

Ježíš Kristus jest prvorozený mezi bratřími. On je jednorozeným Synem nebeského Otce. A jeho vtělením a vykoupením stali jsme se i my účastní tohoto synovství Božího. On byl Synem Božím svou přirozeností, my jeho vtělením se stali syny Božími přijatými. Toto přijetí za Syny znamená milost: Omilostnil nás v milovaném svém Synu.

Syn Boží přijal lidskou přirozenost, která byla spojena s přirozeností Božskou v jedné osobě Věčného Slova. Tím byla vynesena celá lidská přirozenost, tím byla celá. Zároveň ale sklánějí se svatí v úžasu nad tím, jak sklání se Bůh k člověku. Sv. Petr Chrysolog píše: Co jest obdivuhodnější, to, že se Bůh dal zemi, anebo to, že jí dává nebe? to, že vstoupil do společenství našeho těla, anebo že nás uvedl do společenství svého božství? to, že se narodil v naší služebné podobě, anebo že nás zplodil jakožto svoje dítky? . . .

Ve Vtělení stala se ona zázračná, nepochopitelná výměna, která jest podkladem celé lidské velikosti, již bylo celé lidstvo a všichni v něm vyvýšení. Bůh se stal člověkem, abychom my lidé mohli se státi účastní jeho svatého života. Bůh chtěl přijmouti naši přirozenost, aby za nás zaplatil a to v naší přirozenosti. Tím byla naše přirozenost lidská očištěna, když ji Bůh vzal na sebe, tím byla připravena k tomu, aby z nás. dítek lidských, mohly se státi v lásce Kristově a Otcově dítky Boží. A toto jest podstata milosti: život Boží v nás, my, majíce podíl a účastenství na přirozenosti, na životě Božím.

Pro tuto milost naši, pro její znovunalezení vtělil se Spasitel. Proto tak vyvýšil lidskou přirozenost, a proto se tak sklonil, aby nás spasil. Jen pro nás lidi a pro naše spasení sestoupil s nebe.

Prvý člověk zatoužil ve své pýše po tom, aby se stal Bohem. Bůh nezavrhl přesto a za to člověka, nýbrž ustanovil, že se vtělí Syn Boží, aby uči-

nil člověka účastna Božského života, po němž chtěl člověk tak svémocně sáhnouti a jehož se tak dvojnásob nehodným učinil, jakž dříve nejmenšího práva a nároku na něj neměl. Tato myšlenka naplňovala vždycky katolické světce a myslitele nejhlubším podivem nad nepochopitelným milosrdenstvím Božím a byla jim vždycky zárukou, že můžeme opravdu všeho očekávati od této všemohoucnosti Božího milosrdenství, protože Bůh se tu jeví nejen jako milosrdný a všemohoucí, nýbrž jeho milosrdenství jest všemohoucí a nepochopitelné . . .

Sv. Augustin se nemůže nasytiti této pravdy a a stále se vrací k této myšlence: Abychom my, dítky lidské, mohly se státi dítkami Božími, On, Syn Boží jednorozený, stává se dítkem lidským! Odvažuje se i slova: Aby se člověk mohl státi Bohem, Bůh se stává člověkem! (Sermo 128)

Sv. Pavel jest prvním theologem a velkým hlasatelem této slastičné myšlenky, že Bůh poslal Syna svého, zrozeného z ženy, abychom obdrželi milost jeho synovství. (Gal. IV. 4)

Vtělení Kristovo, zrození Kristovo, obsahuje již naše zrození, naše nové zrození, naše zrození jako dítek Božích.

Tím přišla na svět ve viditelné podobě, v podobě lidské naší přirozenosti všechna svatost Boží. Proto říká sv. Tomáš, že po Kristově Vtělení neplatí již zákazy zobrazovati si Boha, protože Bůh přišel k nám v poznatelné podobě jako Syn Boží a syn člověka.

Milost spojení hypostatického, spojení přirozenosti lidské s božskou v osobě Věčného Slova byla největší milostí, byla zdrojem všech milostí. Bůh dává vše, co dává přizpůsobeně tomu, co obdaruje. A když ona bytost toho schopna není, učiní ji nejprve schopnou. Vtělením učinil Bůh schopnou lidskou přirozenost přijmouti účast na přirozenosti a životě Božím. A tak Vtělení Kristovo, které jest největší milostí, jest milostí zároveň naší, protože pro nás danou. Vtělení Páně bylo spojením

nebe se zemí, bylo průtokem, kterým se dostalo synovství Boží, láska Boží, svatost Boží, milost Boží.

Mimo to obdržel Kristus svým Vtělením jako prvorozený mezi bratřími ony milosti, jichž potřebuje hlava nového lidstva, nové společnosti. Jest to ona *gratia capitis*, čili milost Krista jakožto hlavy království Božího. Kristova duše byla obdařena nejvyšší dokonalostí, protože byla nejbližší zdroji všech dokonalostí, a každá věc jest tím plnější, čím je blíže zdroji nějaké dokonalosti. Vždy byla podstatně spojena s osobou Božího Slova. Ale každá plnost, dokonalost Kristova jest zároveň i naším obohacením, protože Kristus stal se dokonale naším. Tak také chápeme, proč je svaté přijímání prostředkem vzrůstu v duchovním životě. Kristus jest naším životem, protože z něho máme nový život dítek Božích. Všechny milosti, všechny dary, všechno bohatství podává nám Kristus k účasti aspoň k požívání jejich ovoce, když se nám dává za pokrm! Celou plností své dokonalosti získával nám Kristus onen nový život dítek Božích, neboť říkají svatí Otcové a theologové, že všechny činy Kristovy měly ohlas a odraz v našem spasení, že Kristus vším nám zjednával zásluhy a zasluhoval naše spasení, naši tedy milost posvěcující i pomáhající.

Jako byl Adam naší hlavou co člověk, tak je Kristus naší hlavou co dítek Božích. V něm jsme všichni jedno, v něm tvoříme mystické tělo dítek Božích, protože jeden život Boží nás všechny prolíná. Proto jak byla bohatá milost, kterou přijal Kristus jako hlava tohoto nového lidstva, tohoto mystického těla všech dítek Božích! Proto také my jsme ale co nejtěsněji spojeni s Kristem a všechny milosti, kterých se nám dostává, jsou zároveň Kristovy milosti. Nemůžeme si představití vyššího povýšení člověka! Být jedno v Kristu, s Kristem a mezi sebou vzájemně. Jak vznešeným tělesem jest svatá Církev, kterou žádné hříchy lidí nemohou poskvřít, protože svatá jest hlava, protože nakonec všechno, co nebude spa-

seno, co není spojeno s Kristem životem, bude od-
děleno!

Neplyne z toho, že jest naší nejvyšší hrdostí býti
dítkem Božím, býti údem mystického Těla Kristova a
snažiti se opravdu žíti jako úd hodný toho, býti spo-
jen, oživován, posvěcován a zdokonalován a nako-
nec oblažen naší svatou hlavou a zdrojem nového
života — Ježíšem Kristem? P. Silv. M. Braitto.

ŽIVOT MRTVÝCH

Všeobecný církevní sněm tridentský ustanovil:
„Ježto katolická církev, poučena Duchem svatým ze
svatých Písem a starého podání Otců, na posvátných
sněmech a naposled na tomto všeobecném sněmu,
učí, že očištec jest, a duším tam drženým se pomáhá
přimluvami věřících, nejvíce však milou obětíoltářní,
poroučí posvátný sněm biskupům, aby pilně pečo-
vali u věřících o věření, držení a učení a hlásání
zdravé nauky, podávané od svatých Otců a posvá-
tných sněmů. Ať nedopustí, aby se šířilo nejisté a co
nese ráz nesprávnosti. To pak, co patří k jisté zvě-
davosti a pověře, nebo co čpí mrzkým ziskem, ať
zakazují jako pohoršení a kažení věřících.“ — Dnes
skoro tak jako tehdy jest na místě uvědomiti si, co
tu všeobecný sněm stanoví za pravidlo; a ovšem
také pověděti, co je přesně naukou víry, a co jest
domněnkou lidskou, a jak je tato domněnka odů-
vodněna.

Jaký jest život mrtvých, nehledíme-li k nemož-
ností názorů o stěhování duší a spiritismu? V kni-
hách a v lidových domněnkách je velmi mnoho, co
se považuje za jisté o životě mrtvých. Ale abychom
nepadli do toho, čemu sněm tridentský říká „nejis-
tota a pověřčivost“, musíme nejprve přesně věděti,
co jsme jako katolíci povinni věřiti o životě mrtvých.
Na všeobecném církevním sněmu v Lyoně r. 1274
bylo úředně schváleno vyznání víry, v němž se praví
mezi jiným o životě mrtvých: „Toto jest pravá víra

katolická: Kdo vpravdě kající, v lásce zemřeli dříve, nežli hodným ovocem pokání zadostučinili za spáchané a opomenuté, jejich duše jsou v očištcí po smrti očišťovány. Duše pak těch, kteří po přijetí sv. křtu nevalili na sebe vůbec žádné poskvrnění hříchu, a také těch, kteří, způsobivše si skvrnu hříchu, byli očištěni, buď ještě byvše ve svých tělech, nebo jich zbaveni, hned jsou přijaty do nebe. Duše pak těch, kteří ve smrtelném hříchu, nebo jen v dědičném umírají, hned sestupují do pekla, aby byly trestány, nestejnými však tresty." — To jest vše, co katolická víra předkládá k věření kladně. Záporně pak, totiž, co katolík podle předložení své církve nesmí mysliti, bylo stanoveno výslovně jen na sněmu tridentském proti Luterovi, že katolík nesmí mysliti, že se očištec nemůže dokázati z Písma svatého, a že očištcem by byl jen strach před soudem Božím, který duše trpí, než je souzena, a tak že z Božího soudu odchází každá věřící duše hned do nebe. — Nic více nepředkládá katolická víra k věření. Ovšem vědecké badání theologie má více o životě mrtvých, o čemž nyní máme mluvíti. Ale bylo nejprve třeba pověděti, co musíme věřiti podle své víry.

Z celého života mrtvých nejvíce zajímá očištec. Neboť, kdo je v nebi, toho štěstí jest zajištěno a nelze mu ničeho více dáti; kdo jest na věky zavržen, tomu také nelze ničeho dáti. Ale kdo jest v přechodném očištcí, ten jest našemu vědomí a našemu srdci blízký; chtěli bychom věděti, zda a jak mu můžeme pomoci, a jaký je jeho osud.

Řecký rozkol brzo zakolísal v nauce o jsoucnosti očištcce a není jednoty mezi pravoslavnými theology, zda jest očištec. Protestantismus rovněž očištec popírá. A z těch pramenů pijí i mezi katolíky duše, jimž jsoucnost očištcce není po chuti. Sněmy církevní praví, že nauka o očištcí jest ve svatém Písmě a v nauce prvních křesťanů. Obojí se uvidí jasně z několika nejstarších památek. Totiž jak se nejstarší církevní spisovatelé dovolávali svatého Písma pro své přesvědčení o jsoucnosti očištcce.

Odborníci ukázali, že od začátku se klade největší důraz na slovo Páně u Matouše 12, 32: „Kdo by mluvil proti Duchu svatému, nebude mu odpuštěno ani v tomto věku, ani v budoucím.“ Z toho se dovozovalo, že tedy podle slova Páně je po smrti ještě možnost odpuštění nějakých menších hříchů. — Dále projev svatého Pavla v Listě Korintským, 3, 15: „Každý pak hled, kterak staví na něm (Kristu). Zůstane-li něčí dílo, které na něm vystavěl, dostane odměnu; shoří-li něčí dílo, utrpí škodu, sám však bude spasen, ale tak, jako skrze oheň“; z čehož se dovozovalo, že po skončení stavění životního díla bude dílo toto zkoušeno a v ohni očišťováno od menších nedostatků. — Ve druhém století Tertulián se dovolává ještě slov Páně u Matouše 5, 26: „Srovnej se s protivníkem svým, dokud jsi s ním na cestě, aby snad neudal tebe protivník soudci . . . a byl bys uvržen do vězení. Vpravdě, pravím tobě, nevyjdeš odtud, dokud nenavrátiš posledního haléře;“ z čehož se dovozovalo, že jest po smrti ještě možno platiti „něco“, co má bratr proti člověku, to jest menší provinění. — Ve čtvrtém století svatý Augustin se dovolává také Starého zákona, 2. Machab. 12, 43, kde se praví, že je to svatá a spasitelná myšlenka, modliti se za zemřelé, aby byli osvobozeni od hříchů. A připomíná, že skutečnost očistce dokazuje „nemalá autorita veškeré Církve“. V témž století svatý Ambrož, biskup milánský dosvědčuje, že v Miláně křesťané konají oběť za zemřelé v den smrti, třetího a sedmého a třicátého a čtyřicátého dne po smrti.

Není tedy myšlenka o jsoucnosti očistce pozdějším výmyslem, nýbrž patří k původnímu obsahu víry prvotní křesťanské církve. Není tato myšlenka nikterak v rozporu s rozumovými úvahami, neboť rozum vidí, ovšem osvícen věrou, jak jsoucnost očistce září paprsky Boží svatosti, spravedlnosti, moudrosti, milosrdenství a prozřetelnosti. Milton ve svém Ztraceném ráji mluví o příchodu duše spravedlivé, ale nedosti očištěné, před Boží trůn. Láska ji táhne

k Bohu, ale oslňují ji paprsky nekonečné svatosti. Volá k andělovi: Odnese mne, polož mne daleko od tohoto přibytku, abych tam ošetřil své rány až do dne, kdy se vrátím sem, do věčného pokoje. — Svatost Boží, která nesnese před svou tváří ani nejmenší skvrny. Spravedlnost Boží, která ve své dokonalosti musí žádati zaplacení i nejmenšího dluhu. Moudrost Boží, která s milosrdenstvím jest krásou spravedlnosti, nechtějíc slabého nutiti, aby klesal do těžkých hříchů, když by věděl, že i pro malé hříchy své slabosti nebo pro nedostatečnou kajícnost, musí přece býti tak zavržen, jako kdyby byl největším nepřítelem Božím. Moudrost a milosrdenství zbudovaly očistec, aby bylo spravedlnosti učiněno zadost, a přece aby nebyla dolomena nalomená třtina. Prozřetelnost Boží vybudovala očistec, aby neustávala láska ani smrtí, aby se lidstvo učilo pomáhati si i přes hrob, a tak aby co nejvíce duší bylo přivedeno k Bohu. A také ta prozřetelnost, která odměnu životní rozděluje podle životního obsahu jednotlivcova, aby byli zachráněni i ti, kteří „ani nebyli tak dobří, aby hned mohli se připojiti k nejvyššímu Bohu, ani nebyli tak špatní, aby byli vhodnými druhy ďáblůvými“.

Je tedy život mrtvých. Život trojí, podle katolické víry. Zbývá nyní probrati způsob tohoto trojího života.

P. Em. Soukup O. P.

OČISTITI SE Z HŘÍCHU

(via purgativa).

Druhou pohnutkou, proč se má křesťan zbaviti těžkého hříchů je, že hřích těžký je určitý druh bohovraždy. Neboť hřích způsobil utrpení a smrt Kristovu: Kristus trpěl za nás. (I. Petr. II, 21). On obmyl naše hříchy svou krví (Apok. I, 5). Každý hříšník svými hříchy má svou osobní účast na utrpení Kristově, neboť hříchem se volá s davem: Ukřižuj ho! M. Olier (Catech. chrétien, I. leç. II.) praví: „Naše

lakomství křížuje jeho lásku, naše zloba jeho mírnost, naše netrpělivost jeho trpělivost, naše pýcha jeho pokoru; tak tedy svými neřestmi poutáme a vydáváme Krista k utrpení." Nemůžeme sice znova ukřižovati Krista nyní, poněvadž nemůže teď trpěti; avšak hříchy ho stále urážejí, neboť dopouštíme-li se jich dobrovolně, opovrhujeme jeho láskou a milosrdenstvím, jeho smrt a utrpení činíme pro sebe bezúčinným, jeho krev nadarmo prolitou; odíráme mu povinnou lásku, vděčnost a poslušnost, na niž má právo.

Člověk ve svém hříchu nikdy by si sám pomoci nemohl, poněvadž těžký hřích zasahuje smrtelně do duše; duše je mrtva, ubohá, plna tíže a hrůzy. Krev Kristova osvěžuje, obnovuje život a radost duše. Těžký hřích znovu dobrovolně páchaný se tak nevděčně a černě obrací proti Kristu, ničí účinky sv. krve Kristovy, ubíjí znovu duši, odnímá jí radost.

Účinky těžkého hříchu v duši jsou nevypsitelné. Z účinků můžeme poznati vinu hříchu. První účinek hříchu je, že vypuzuje z duše přítomného Boha. Duše, posvěcená milostí, stává se chrámem Božím; Bůh v ní působí, On ji posvěcuje a ovlivňuje v jednání; je svobodna svobodou dítek Božích, má sílu Boží, okouší nevýslovné ochrany a ujištění přízně Boží. Hříchem vše mizí a zavládne temnost, rozháranost, strach, nespokojenost. Hřích vládne spolu s nepokojem a zoufalstvím.

Přebývání Boha v čisté duši je začátkem nebeské radosti, ztráta Boha je začátkem věčného zavržení; neboť největší trýzní věčného zavržení bude zbavení Boha, posledního cíle, nejvyššího dobra. Ztráta Boha znamená ztrátu všeho dobra, neboť Bůh je zdrojem dobra a štěstí.

Těžkým hříchem mizí z duše milost posvěcující, v níž čistá duše žije životem Božím, podobna Bohu samému. Mizí všechna duševní krása. Člověk zabíjí svou vlastní duši. Bůh ve svém milosrdenství nebere duši ani po těžkém hříchu všechnu naději,

neboť jinak by duše nevydržela svého zoufalství; ani nebere víru, která zůstává i v duši hříšnickově jako jiskra nadpřirozeného života pod popelem, aby v čas příhodný, až se duše očistí, znovu vzplál život Boží. Naděje však a víra v duši hříšnickově jsou beztvárné, matné a jsou udržovány jen nesmírným milosrdenstvím Božím.

Tyto jiskry milosrdenství dovedou člověku vnuknouti myšlenky na pokání a nápravu, poukazují na smutný stav duše, rozhárané a zatížené tíhou viny, budí v nás výčitky.

Setrvá-li nakonec hříšník ve svých hříších, zatvrdí se tak, že v nich umírá, pak umírá odvrácen od Boha. Přichází k cíli svého života odvrácen od Boha, a tedy sám sebe odsuzuje do věčného trápení, kde odvrácení od Boha je největším trestem. Cesta života je dokončena, poutník, unavený dlouhou cestou, místo k určenému cíli, kde je jeho věčný odpočinek, zapadne do věčného trápení, neboť sám setrval v odvrácení od Boha. Proto vyžaduje pravý duchovní život jako nutnou podmínku čistotu duše prvního stupně, t. j. duši prostou od těžkého hříchu a umrtvování má v duši upevniti milost posvěcující tím, že odstraní náklonnosti k těžkým hříchům. Duše musí nastoupiti do tuhého boje. Není lehký první krok duchovního života, postavit se tak rozhodně do boje proti všemu, aby nikdy dobrovolně neupadla do těžkého hříchu. Pomoc Boží je jí blízká. „Stačí ti má milost“, slova, která Pán mluví ke každé duši, jako kdysi Pavlovi.

Máme-li stále před očima vznešený cíl — ideál života — svatost — dospěti k Bohu, obnoviti v sobě celý a jasný obraz Boží, aby duše odrážela v sobě jako čistá studánka obraz nebe a Boha, pak tato nutná práce je snadná a těší. Nová dnešní filosofie hodnot uznává svatost života za nejvyšší hodnotu, čímž skutečně je. To, co platí v lidském životě, je dokonalost a spojení s Bohem, v němž je štěstí; jinak vše zůstává marnost nad marnost a trápení ducha.

Dr. M. Habáň O. P.

PŘÍKLADY ZÁVAZNOSTI

V staré knížce o umučení blahoslaveného Jana Sarkandra lze se dočísti, jaké byli všechny podrobnosti mučení a posledních dnů jeho života; mimo jiné je tam vypisován způsob, jak byl při vyšetřování pálen. Tu se dovidáme, že napřed se používalo svíc lojových, a když nebylo dosaženo přiznání takového, jakého si soudcové přáli, bylo při dalším stupni mučení použito svíc voskových. To byl tedy vyšší způsob mučení, a to ve dvojím smyslu, neboť pálení svícemi voskovými působilo větší bolest tělesnou než pálení svícemi lojovými, a mimo to svíc voskových se užívalo především na oltáři při bohoslužbě. Poněvadž blahoslavený Jan Sarkandr byl kněz, bylo pálení svícemi voskovými též jakýmsi výsměchem, že totiž svícemi, které patřily na oltář, byl pálen po těle. Pak se tam dále líčí, jak bylo přikročeno k vyšším stupňům mučení, a to ke škvaření, které též mělo dva stupně. První záležel v tom, že tělo, aby se lépe mohlo škvařiti, bylo natřeno sádem; to bylo škvaření jednoduché; když tento způsob nevynutil žádaného přiznání, bylo přikročeno k způsobu vyššímu, že totiž do popálenin a trhlin v kůži bylo sypáno žhoucí kadidlo. Tak byl mučený kněz vydán na pospas těm předmětům, jakých sám dříve užíval k oslavě Boží, takže s čím zacházel, tím také sešel. Stal se tak živou svící a živou kadidelnicí. Bylo od něho žádáno, aby sám svým tělem svítil a hořel, aby celá jeho bytost se pražila k oslavě Boží, aby dokázal, že Boha tak miluje, že opravdu mu tuto službu a poctu přinese.

Není vhodno čísti takovou věc jen jako zajímavost, kterou lze vzrušovati obraznost. Jest to i náznak toho, co též sami můžeme očekávati, a v jakém poměru jsou zkoušky, od nás žádané, k vnitřní i zevní hodnosti. Ty zkoušky mohou býti uloženy za různých a nenadálých příležitostí nejrůznějším způsobem. Nemusí to býti právě zkouška vytrvalosti ve víře před nepřáteli víry; může to býti

zkouška věrnosti mravnímu řádu vůbec a může se v této zkoušce ocitnouti kdokoliv kteréhokoliv dne a na kterémkoliv místě. Příklady světců a blahoslavených nejsou jen předmětem zábavy, nýbrž především vzory pro naši potřebu, praktickou pomocí našemu rozumu a naší vůli, osvícením a povzbuzením. Různé zkoušky různého stupně mohou býti žádány od kohokoliv ve chvíli nebezpečí života vlastního nebo života bližních, při různých pohromách, bédách a nemocech, v nejistém čase válečném, i v době pokušení. Život časný nevyklučuje žádného překvapení, a povinností každého člověka jest, aby se snažil v každé zkoušce obstáti a také aby v ní s pomocí Boží obstál. Nežádá se vždy, aby člověk trpěl za příležitosti okázalé pro víru samu; leckomu by se pak to zdálo snadné v domnění, že bude veleben jako mučedník; ale žádá se, aby trpěl třeba nepoznán a skryt pro své bližní, jako kterýkoliv neznámý voják v řadě má snášeti útrapy a hrůzy válečné pro svou vlast a jako každá žena, která rodí dítě, z něhož dosud nic neměla než utrpení, vydává se v nebezpečí smrti, aby se dítě narodilo zdravé. Nevíme, kdy, v kterou hodinu, kdo a na kterém místě přichystá předměty naší zkoušky a našeho utrpení. Vždyť i sama tak zvaná přirozená smrt následkem některého neduhu může býti nadpomyšlení zdlouhavá, bolestná a krutá, takže se leckdy vyrovnává některým méně okázalým způsobům mučení a hrůza z nemoci, jejíhož strůjce nevidíme, bývá neméně než hrůza z viditelných nepřátel a viditelných nebezpečí. Smrt sama i v pouhém ohledu tělesném bývá mnohdy krutá a těžká a s tím musí a má počítati každý rozumný člověk, i když milosrdenství Boží dopřává také někomu smrti lehčí. Proto nutno míti na mysli, že utrpení za věrnost řádu mravnímu není horším či obtížnějším osudem než bývá utrpení při některých nemocech tělesných, před nimiž jsme právě tak málo zabezpečeni jako před jinými životními pohromami. Nemoc však snášíme jen sami pro sebe, kdežto utrpení

pro řád mravní, působené zvenčí, jest zároveň i obětí za bližní, ať je to kdekoliv.

Proto zvláště tehdy, když doba přináší nějaké nebezpečí, jest radno vzpomínati si na příklady světců, kteří se stali mistry v utrpení. Jen tak lze se zbaviti malátnosti, chmurných myšlenek a obav, které svádějí člověka k tomu, aby nebyl věren svým povinnostem mravním a aby se jim pod nějakou záminkou vyhnul. Jest nebezpečno, domnívá-li se člověk, že jen Bůh sám bezprostředně jest hoden toho, aby se trpělo a snášelo protiventství a v těch ostatních věcech že se lze vykručovati. Vždyť Spasitel má již připravenou odpověď těm, kteří se budou vymlouvatí o posledním soudě.

Se zkouškou nutno stále počítati jako s něčím nejen možným, nýbrž i pravděpodobným a podle schopnosti k lásce může se řídití i stupeň zkoušky. Láska zavazuje. Nutno ovšem doufatí v milosrdenství, stále v ně doufatí až do posledního okamžiku, ale právě proto se i připravovati na okamžik, kdy nás Bůh může nějakým způsobem k této zkoušce povolati, a kdy třeba s bázni a třesením, ale přece jen s důvěrou nezlomenou bude slušno přistoupiti na místo a říci: Tu jsem, Pane! Jaroslav Durych.

HAGIOGRAFOVÉ

I pohanský básník cítil, že potřebuje vyššího osvení a božské pomoci, aby mohl vypravovati, jak se rozhněval Achilleus, když mu vzali krásnou Briseovnu, a jak bloudil Odysseus, touže spatřiti kouř, vycházející z rodné Ithaky. Jakým pocitem slabosti a nedostatečnosti by měl býti proniknut každý hagiograf, chce-li vypravovati o činech hrdin Božích?

Není pochyby, že životy svatých mají býti psány na kolenou.

Avšak nedejme se oklamati tím, že někteří hagiografové skutečně počínají své vypravování vzýváním Ducha svatého. Veni Creator — za tím se

může skrývatí malus operator, lenoch, domýšlivec, ctižádostivec a nedbalec. Nedejme se oklamati tím, že hagiograf předesílá svému spisu dlouhý seznam děl, které přečetl, než se do práce dal, a předmluvu, ve které vykládá o nedostatečnosti svých sil a rozjímá o své ubohosti vůbec. Nastavuje nám hrb své pokory, abychom uznali hloubku jeho učenosti a žasli nad náramností jeho ctnosti.

Dušíje se, že ne z vlastního popudu se dal do tak obtížné práce, nýbrž že na přání mnohých přátel a ctitelů světce se odhodlal psáti, ačkoliv cítil, že je mnoho jiných, učenějších povoláno k práci takové.

Anebo se omlouvá, že je slavné výročí smrti nebo kanonisace světce, a bylo tudíž třeba napsati životopis, jehož dosud nebylo v tom neb onom jazyce.

Tak všelijak se snaží někteří hagiografové odvrátiti pozornost od nedostatků své práce vymáhající si předem již shovívavé hodnocení.

Dobrá hagiografie jest ovocem pokory, modlitby a studia. Jsou tedy tři druhy špatných hagiografů: hagiografové bez pokory, hagiografové bez modlitby, hagiografové bez studia.

Jedni tvoří, ale nepokořují se. Nevědí, že svatost je dílo Boží v lidech. Že dílo Boží je vždy veliké. Nepokořují se, uplatňují jen svůj naturel. Vzniká tak expresionistický obraz, v němž já jest věci hlavní a osoba světce jen příležitostí, aby se mluvilo o tom já.

Druzí tvoří, ale nemodlí se. Myslí, že stačí studium. Dávají si práci, aby vytvořili historicky věrnou postavu, pracují podle portretů, fotografií, vysedávají v archivech, přehrabují se v bibliografiích, studují prostředí, kroje, gesta, ciselují podrobnosti odborností a kritikou, jež uvádí v úžas. Vzniká dílo akademicky přesné a vědecky korektní, ale neživé a chladné. A jiní tvoří, ale nestudují. Nechce se jim čísti, pátrati a hledati. Dělalí líbivé, krámské zboží, v němž není pravdy ani historické ani psychologické, vyrábějí povídky plné anachronismů, neshod a omylů.

Pokořovati se, modliti se, studovati — ani to nestačí. Hagiograf musí mít správné pojetí svatosti. Celkem je možné dvojí pojetí života svatých : asketické a mystické.

Asketické : zdůrazňovati úsilí mravní, jímž světec dosáhl dokonalosti, askesi pokládati za hlavní věc, a to askesi vnitřní (sebezápor, cvičení v ctnostech, meditaci, hesla, předsevzetí) i askesi vnější (chudobu, posty, bdění, flagelaci, mlčení, samotu).

Toto pojetí je převahou antropocentrické a negativní. Nestačí opustiti vše : je třeba jíti za Kristem. Askese je možná i bez víry v Boha. Budhism je únik před utrpením askesí, a přece o Bohu neví.

Pojetí asketické je egocentrické, je to ústupek lidskému já.

Tito lidé měli systematiku, tito lidé měli hrdinnou vůli, tito lidé byli železně důslední — to je pravda, ale jejich život byl během pouští, během vyhnanců a zatracenců, kteří nenalezli pramene vody živé. Jejich život byl divem síly, vytrvalosti a statečnosti. To jsou ti, kteří přijdou a řeknou : Pane, zdali jsme ve jménu tvém neprorokovali a divů nečinili ? I řekne jim Král : Odejděte ode mne, pachatelé nepravosti, nikdy jsem vás neznal.

Pojetí mystické : zdůrazňovati, že výchova vůle a askese není svatost, nýbrž jen prostředek svatosti. Počátek svatosti je ve křtu, uděleném ve jménu Nejsvětější Trojice. Svatost je život synů Božích milostí Kristovou v Duchu svatém, ale tím není vyjádřena podstata svatosti, nýbrž její původ. Co je podstatou svatosti, je těžko říci. Asketisté to ovšem dovedou. Bez rozmýšlení řeknou, že svatost je soustavné, řádné a zřízené plnění povinnosti k Bohu, k sobě a k bližnímu. To je úžasné. Tak by to řekl i Marcus Aurelius.

Svatost je dvouhlasá píseň, v níž se snoubí milost Boží a lidské úsilí : avšak jeden z těch hlasů, poněvadž je božský, vymyká se všem lidským pojmům a slovům. Toto pojetí je teocentrické, ovšem. Někdo v něm bude spatřovati znehodnocení lid-

ského prvku svatosti a podezřívati z jansenismu. Je-li tohle jansenism, dobrá, buďme tedy jansenisty. Je-li tohle jansenism, dobrá, ale aspoň nejsme pelagiány.

Nikdo nemůže napsati dobrého díla hagiografického, neví-li, jaký je pravý účel životopisů svatých.

Byly napsány přemnohé životy svatých. Byly vyplněny zprávami o viděních, zjeveních, extasích, stigmatách, zázracích. Myslílo se totiž, že životy svatých mají za účel buditi úžas.

Byly napsány jiné. Vymyšleny epizody, situace, v nichž snad psychologicky věrně se obrazilo osobnost světce, avšak nekriticky se zveličovaly ctnosti jeho a zbytečně zatajovaly lidské jeho křehkosti. Myslílo se, že účelem životopisů svatých jest oslavovati skvělé rysy jejich povahy a jednání. Málokterí biografové svatých odolali pokušení vyprávěčskému. Pokušení vložiti své ideje do životopisu. Pokušení ozářiti se poněkud gloriolou svých hrdin. Vypravěč participuje na slávě svého sujetu. Vypravěč si chce udržeti pozornost svých posluchačů. Vypravěč chce dokázati správnost svých duchovních názorů. Vypravěč chce předstihnouti jiné vypravěče.

Hagiografové projevují velmi často snahu přizpůsobiti světce době, zpřístupniti a přiblížiti jej určité vrstvě lidí. Je to dosti lákavé přičísnoty ty svaté trochu naturalisticky, udělat jim vlasovou ondulaci, zalepit tonsury a upravit je pro chápavost tak zvaného dnešního člověka, slovem zlidštit je, poněvadž svatí mají málo sympatií (ach, jaké slovo!).

Mohli bychom na ty zlidšťovatele vytáhnouti houfnice supranaturalismu a rozkřiknout se od plic, že činy svatých jsou činy Boží, a že nadpřirozený prvek v životech svatých třeba ne tajiti, nýbrž zdůrazňovati — ale nechceme býti advokáty Ducha svatého ve věci, která je až příliš jasná.

Zlidšťovatelé svatých mají někdy dobrý úmysl: ukázati, že svatí byli lidé jako my, z téhož skoro těsta jako my, že svatost není výsadou některých, nýbrž povinností všech.

Doufají, že se tak i slabé duše odhodlají k důslednému a integrálnímu životu křesťanskému. A s tímž výtečným úmyslem vysvětlují, že nadpřirozené zjevy v životech svatých (zázraky, extase, stigmata, kardiognose, bilokace) nemají vlastně nic společného se svatostí, nýbrž že jsou to jen charismata, milosti darmo dané, jež mohou obdržeti od Boha i hříšníci.

Příště dokončení.

VÍRA V KNIHY BOŽSKÉHO PŮVODU

Umění rozlišovati mezi pravým, vzácným a jen zdánlivým jest jakýsi dar. Každý má v životě příležitost užití této schopnosti. Někdy to činíme z jakéhosi zájmu a bez zvláštní starostlivosti. Když se však má jednati o něco důležitého pro náš život, pak se naše pozornost zvětšuje a úsilovně hledáme nějaký prostředek, jímž bychom dovedli rozeznati pravé od zdánlivého.

Když jsou některé knihy božského původu, tedy knihy nejvzácnější a zároveň pro nás nejdůležitější, s tím větší jistotou je musíme rozeznávati od ostatních knih. Komu je však dán onen převzácný dar? Či co může pohnouti věřícího, aby uznal, že ta neb ona kniha je Bohem vdechnuta? Vždyť je tolik jiných knih náboženského obsahu a podobných obsahem knihám Písma sv.

Někdo přejde tuto otázku anebo si ji narychlo zodpoví, pravě, že ony knihy se prozradí samy sebou. K uznání některé knihy za svatou mu stačí, když ona kniha se projevuje starobylostí, vznešeností věcí, o nichž se vypravuje, totiž o proroctvích, zázracích, vznešeností učení a pak jakýmsi přesvědčivým působením na čtenáře. Jsou to pěkné věci a bible jich má ještě více a krásnějších. Než pohnou tyto známky každého, aby je uznal za knihy božského původu? Zkoumavého ducha sotva, a věřící pro tyto známky ještě nemusí věřit.

Mnohé věci v bibli vypravované jsou božské samy sebou a přesvědčivá síla může být od Ducha sv. Z toho však ještě neplyne, že kniha, ony věci obsahující, je Bohem vdechnuta. O takových věcech mohla může psátí kterýkoliv muž nábožensky vzdělaný, aniž by byl k tomu nadpřirozeně hýbán, osvětován a veden Duchem sv. Byla by to snad i posvátná kniha, ale původu lidského, Písmo sv. jest však původu božského.

Ani vznešenost učení sama sebou nepřesvědčuje o božském původu některé knihy. Jsou některé knihy St. zákona, jež srovnány, pokud je to dovoleno, s některým znamenitým dílem theologickým, na př. se Summou theologickou sv. Tomáše Aq., neobsahují tak vznešené učení. A přece je daleko předčí svým božským původem, neboť Summa theologická je jen lidského původu.

Opravdu je k povšimnutí, co mnozí vypravují o působení četby sv. knih na jejich mravy. Ano, mají v sobě onu přesvědčivou moc a lze si jen přát, aby ji čtenáři co nejvíce chápali. Poznám již tedy, že některá kniha je božského původu, když ona kniha na mne přesvědčivě působí? Nutně ně, neboť se tu musí často počítat s náladou čtenáře. Konečně s podobnou přesvědčující mocí setkáváme se i u jiných knih, jež nejsou božského původu. Kdo by na př. upíral přesvědčující moc ke konání dobra oněm zdravým zásadám duchovního života, jež obsahuje zlatá knížka o Následování Krista? A přece je to kniha lidského původu.

O každé knize ví nejvíce její spisovatel. A hlavně jak kniha vznikala a byla dokonána, to nám poví nejlépe její spisovatel. Básník a umělec nás spíše zavedou k pramenům svého nadšení než kdo jiný. Podobně i osoba, již Bůh povznesl k vznešenějším plánům své prozřetelnosti, psala-li něco, je schopna a možno jí věřiti, když poukazuje na sféry sdělování, přesahující lidskou schopnost. Tím spíše by nám pak mohly sděliti, zdali kniha, jimi napsaná, patří nejprve Bohu jako hlavnímu spisovateli. A když

nám to nepraví, pak to snad možno pro jejich poslání předpokládati, takže knihy vedené pod jménem Mojžíšovým, Izaiášovým či některého z proroků nebo apoštolů možno považovati za knihy původu božského. Možno tomuto příkládati nějakou cenu. Než stačí tato okolnost, aby někdo již věřil ne lidsky, ale vírou danou Bohem, že ta neb ona kniha, třeba uvedená pod jménem z některých oněch osob, jest již původu božského? Možno totiž pochybovati o věrohodnosti oněch jmen, neboť bylo vydáno dosti knih náboženského obsahu, kterým byly dány z určitých důvodů podobné názvy oněch knih Písma sv. Z toho pak, že spisovatel zaujímal takové postavení v prozřetelnosti Boží, ještě neplyne, že jeho záznamy jsou božského původu. Mohou býti pravdivé, ne však tak, jak to působí biblická vdechnutí.

I kdyby bylo zajištěno jméno spisovatelovo, ano i jeho slova, že kniha je od Boha, pak se opět ptáme, odkud víme, že ono svědectví spisovatelovo je původu božského. Pak jsme opět v koncích. Tedy jméno spisovatelovo a jeho svědectví nemůže nás samo ujistit o božském původu knihy. Poskytuje nám sice nějakou jistotu, ale takovou, jež nepřesahuje jistotu dějepisce. Tak však sama nestačí k tomu, aby se mohlo mluvíti o jistotě víry křesťanské.

Když tedy ani kniha sama, ani spisovatel nemohou naprosto ujistiti o božském původu knihy, zbývá ještě hlavní spisovatel Písma sv., totiž Bůh. Mýlil by se však velmi, kdo by se domníval, že Duch sv. ukazuje jednotlivcům, která kniha je božského původu. Pro to není vůbec žádného dokladu ve zjevení Božím. Což nechtěl a nechce Kristus Pán, aby věřící raději poslouchali hlasu apoštolů veřejně kázících? Tajné osvěcování Duchem sv. ohledně uznání některé knihy za Bohem vdechnutou je pouhá lidská domněnka.

Pak tedy jenom veřejné svědectví Bož. může nás ujistiti o božském původu některé knihy. Toto svědectví chová a oznamuje Církev ustanovená Bo-

hem za strážkyni zjevené pravdy. Neurčuje něco nového, když prohlašuje, že ta neb ona kniha je božského původu, nýbrž opřena o ústní podání z dob apoštolských, jak je zachovali učitelé z prvních dob křesťanských.

Ani v prvních stoletích křesťanských neměli věřící jiné pohnutky k uznání božského původu některé knihy než hlas Církve. Sv. Augustin pravil jednou rozhodná slova: „Já bych však nevěřil evangeliu, kdyby mně k tomu nepohnula autorita Církve katolické.“

P. Pavel Škrabal O. P.

K OSOBNOSTI DR. KARLA SONNENSCHINA

Němečtí katolíci posledních desíti let mohou se pochlubit několika charakteristickými osobnostmi, veřejnými činiteli z řad laiků i duchovních. Jedním z nich jest apoštol berlínské periferie, dr. Karel Sonnenschein. Jeho popularitu a oblíbenost ve všech vrstvách a třídách Berlína lze vystihnouti jediným obrázkem. Na jeho pohřbu, jenž se ubíral po několik hodin berlínskými ulicemi, sešel se pestrý zástup: ministři a proletáři, sportovci, studenti, zástupy chromých a ubohých, kterým pomáhal. Z popularity nelze však soudit o osobnosti.

O jeho osobnosti byly velmi různé názory. Jedni poukazovali na jeho neúnavnou činnost charitativní, na jeho vášnivou touhu pomoci všem, kteří jsou v bídě a na jeho velkorysou práci pro katolicismus v Berlíně. Jiní neupírali mu jeho pozitivní práce, ale proti zveličování jeho osobnosti stavěli jeho osobní chyby, jeho přehmaty, které prý byly důsledkem jeho ctižádosti, jeho touhy po moci a ovládání všech katolíků. Snažili se strhnout jeho gloriolu.

Dr. Sonnenschein jest „homo sui generis“. Jeho činnost je jaksi doplněním a iniciativou celé činnosti německého katolicismu. Vhodná je studie E. Thrasolta, která se snaží osvětlit všechny stránky jeho

povahy, ukázat její světla a stíny, aby obraz jeho byl plastický. Není divu, že člověk kontemplativní, nechápající potřebu jiskření v plnosti, staví se k osobě a činnosti Sonnenscheinově odmítavě.

Sonnenschein byl muž rozmachu a neustálé touhy po práci. Sonnenschein se musel stále dávat, stále musel obětovat něco ze svého „já“ druhým. „Být všechno všem“ sv. Pavla dalo by se aplikovat na jeho osobu. Byl světcem? Byl mužem Božím? Byl apoštolem? Jedni to horlivě dokazují, jiní tvrdí opak.

Gratia supponit naturam. Milost předpokládá přirozenost. Musíme vzít v úvahu všechny stránky jeho povahy, jeho charakteru, vývoje jeho osobnosti.

Dr. Karel Sonnenschein narodil se v Düsseldorfu r. 1876. Po otci zdědil tvrdý rys vůle, neoblomnost, energii, optimismus. Jeho matka byla vzorem křesťanské lásky a soucitu s bídou a utrpením. Karel již jako student dával hodiny, aby mohl dávat chudým. Získával si sympatie kolegů, nebyl však oblíben u jejich rodičů pro výstřednost svých názorů. Theologii studoval v Římě. Bylo to v době velké vlny modernismu a demokracie. V Itálii projevila se v osobě R. Murriho a G. Toniola. Toniolo, profesor národohospodářství v Pise, člověk ideální a konservativní, vštípil mu přesvědčení o superioritě katolicismu a o jeho budoucím poslání v nové společnosti. Romolo Murri, vůdce kat. studentstva, bojoval o reformu církve. Poukazoval na rozdíl mezi křesťanstvím a dnešním katolicismem, který prý utkvěl na vnějších formách a nezná už vlastní podstaty křesťanství. Žádal, aby se církev přizpůsobila proudu demokracie a zaměnila svůj formální centralismus za demokracii. Murri zašel za hranice poslušnosti a sáhl i na dogmata. Vlivem Lammenaisova modernismu zabloudil. Sonnenschein byl přítelem Murriho a přejal jeho pochybné názory o křesťanské demokracii. Byl však též žákem Gregoriana, a znal příkaz poslušnosti k církvi. Odpad Murriho byl těžkou ranou pro Sonnenscheina.

Sonnenschein nezbloudil, ale přátelství s Murrim

bylo alespoň v prvé periodě jeho činnosti stálou skvrnou a dostatečným důvodem k pochybování o jeho orthodoxnosti. Z Říma si odnesl vědomí velikosti a světového poslání církve. Od profesora Toniolo vědomí sociálního poslání církve a od Murriho myšlenku „křesťanské demokracie“.

První leta jeho činnosti byla spíše činností sociální než pastorační. K pastorační byl neschopným. Často zanedbával své povinné funkce. Zato vyhledával chudé rodiny a prolézal s dětmi příbytky chudiny, aby pomáhal. Ve svém otřelém plášti a spravovaném klobouku byl pohoršením měšťákům. Později byl povolán do Berlína, aby uplatnil své vlohy ve „Volksvereinu“. Rozvinul zde velikou činnost sociální. Přibližoval studentstvo dělnictvu. Tato dlouhá perioda jeho činnosti charakterizuje částečně jeho osobnost. Geniální diletant, talentovaný řečník a spisovatel, organisátor, muž širokého srdce. Po válce přesídlil do Berlína. Zasáhl do všech veřejných událostí. Viděl, že je doba k uskutečnění křesťanské demokracie. Daleko vyšší však je jeho činnost charitativní a apoštolská. Nikdo z opuštěných se necítil v Berlíně opravdu opuštěn. I do nejzazších příbytků proletářské periferie pronikla zvěst o „panu doktorovi“, který prý každému pomůže. Sonnenschein pomáhal zvláštním způsobem. Zřídil si kartotéku všech vlivných osobností v Německu a posílal k nim své klienty. Mnozí se pohoršovali nad tímto způsobem jeho charity. Což nebyla v ní velká dávka pokory svatých žebráků? Sonnenschein musel stále dávat. Nemohl patřit na bídu aniž nepomohl. Své rozdal, museli tedy za něho dávat jiní a on jenom prosil. Pomáhal všem. Utrpení bližního bylo mu legitimací, dostačující k tomu, aby pomohl. Při své diktátorské povaze měl měkké, dětinské srdce. Dal na příklad jedenkrát cizí stařeně, která jej přišla prosit, uvařit v úradě nejlepší kávu.

Sonnenschein pomáhal prý i těm, kteří toho nezasloužili. Sonnenschein viděl v každém svého bratra, často i tam, kde mohl poznat zlou vůli. Byla to jeho

slabost, že příliš podléhal svému srdci? Neuznával však nějaké hodnosti nebo nehodnosti. Chtěl charitou rozbít ledy velkoměsta.

Druhá velká činnost Sonnenscheinova je jeho výstavba katolického Berlína. Krátce po válce pocítil srdeční potíže. Dal se prohlédnout. „Kolik let mám ještě?“ otázal se lékaře. „Deset let.“ „Deset let?! Dobře, za tu dobu to udělám!“ Bylo to v době, kdy se přestěhoval z Mnichova do Berlína, kde přejal vedení soc. studentského ústředí (SSS-büro). Chtěl za tu dobu provést svůj válečný plán. Výstavba katolického Berlína! Veliký plán, který se mu podařil. Táhl do Berlína jako vojevůdce. V této periodě jeho činnosti, která je spíše charitativní a pastorační v nejširším smyslu, spíše apoštolská než politická (byl špatným politikem), vidíme Sonnenscheina v jeho pravém světle. Jeho velké skutky i chyby. Chceme-li poznat jeho osobní ideály, jeho pohnutky, musíme sáhnout do dob jeho studií v Římě. Sen Toniolův, že Kristus na ramenech davů bude vnesen do nové společnosti, byl asi základní ideou jeho plánu. „Stavme znovu kvádry křesťanství“, jeho heslem. Jeho nástrojem berlínský „Kirchenblatt“. Sonnenschein znal společnost. Znal Berlín od přepychových salonů až do krčm a brlohů periferie. Pozoroval zmatek srdcí velkoměsta a zachycoval je ve svých notickách v „Kirchenblattu“. Projížděl městem, notýsek a tužku v ruce a stále si zaznamenával postřehy. Znal společnost z hovorů lidí. Sledoval stále dech velkoměsta. Ruch velkoměsta byl mu nejkrásnější hudbou. Viděl, jak všude, i v přepychových palácích i ve vagonových koloniích se uplatňuje Zákon Boží. Viděl, jak v každém prostředí jako v zrcadle se odráží všeobecná platnost Desatera, viděl zmatek a živelnou touhu srdce každého člověka po Bohu. Ukazoval na rozdíl mezi ubohou radostí dětí velkoměsta a radostí dětí Božích. Postřehy podával stručnou formou telegramu, formou mluvy velkoměsta :

„Vzkříšení. Stojím před Wertheimem v Lipské

třídě. Ve výkladech velikonoce! Sport, cestování, jaro! Cestovní obleky. Skládací čluny. Stany. Uprostřed výkladní skříně velikonoční zajíci a vajíčka. Mezi nimi pučící jehnědy. Velikonoce na Lipské třídě! Doma listuji v Schottově misálu. Liturgie Velkého pátku! Zelený čtvrtek! Flectamus genua! O crux ave! Improperie. Vexilla regis. O lux beata. Pak jásající zvony! Aleluja! To je svátek. To jest posvěcený den. To je Vzkříšení! Jak se svět bez církve stal ubohý, plošný, měšťácký! Šosácký! Velikonoční vajíčka a zajíci! Kočičky! Dobré najezení. Dobré napití a trochu čerstvého vzduchu! Zde však Věčnost, lesk hvězdného nebe, hukot bouře, vzkříšení! Znovuzrození! Pralidské je vzhůru vytrženo z hloubky. Skály pukají. Kříže stojí obklopeny světlem. Velikonoce hlásají a jásají o Tom, jenž vstal z mrtvých. To nazývám svátek! Který pozvedá lidi vzhůru nad jejich bytost. Který je ponořuje do nekonečna. Který je spojuje s Božským. Který staví údolí tohoto světa do lesku nadsvěta. Svátek!"

Sonnenscheinovo dílo jest zrcadlem křesťanství ve světě. Tím probouzí a uvědomuje. Sonnenscheinrazil cestu katolicismu ledy velkoměsta. Byl tedy Sonnenschein světcem? Byl apoštolem? Otazníky. Ale jistě lze jeho činnost přirovnat k činnosti prvních diaconů v obci křesťanské. Diakon — ten, který spravoval církevní majetek, který pečoval o chudé, pomáhal a p o š t o l ů m. Diakon — který pomáhal těm, kteří obětovali, udělovali svátosti, kteří kázali.

Sonnenschein nebyl muž převážné kontemplace a modlitby. Byl ten, jenž p o m á h á těm, kteří toto konají. A přece je Sonnenschein příkladem křesťanské velikosti. Sonnenschein je ten, který jako diakon pečuje o hmotné blaho údů církve a pomáhá těm, kteří bojují, aby se všichni mohli více přiblížit a druhé přibližovati Bohu.

J. Svoboda.

Z NIVY MISÍ

„Pojď a následuj mne!“ vyslovil Spasitel před svým utrpením a dorostlému mladíkovi, který toužil po Království a po dokonalosti. Nezval výslovně k následování svých posledních dnů plných hořkého utrpení a nekonečných bolestí duševních i tělesných a přece, ku podivu, vroucí cit duší, zapálených láskou k Němu, s nadšením na sebe bere nejtěžší následování — následování v bolesti a utrpení. Podle slov naší krásné staré velikonoční písně za Ním „musí nejprv trpěti a pak do své slávy vejíti!“

Nepátřejme, zda mučednictví a utrpení duchovní jest těžší a záslušnější tělesného; obojí má vůni příjemnou Pánu a Jeho právem jest rozhodnouti a oceniti. Vždy však zůstane pro naši lidskost

největším hrdinstvím utrpení dětí, miláčků Páně.

Tu opět najdeme v dějinách misí dvojí druh utrpení dětí — je-li dovoleno, pokrevních bratří a sester svatých Neviňátek —: buď trpí pro Krista děti pokřtěné a pevně zakořeněné v křesťanství, jak jsme loni zvěděli o mučednictví korejského chlapce bl. Petra; nebo následuje Krista na jeho královské cestě dítě, které doslovně teprve jde za Ním, vychází ze tmy pohanství, prodírá se cestami ostrého kamení, strmých srází a bodavých trnitých překážek za svým pravým a jediným Přítelem; nemá ještě Jeho neviditelného znaku, ale jest již Jeho . . .

Hermani, syn Rubagia, ovdovělého a znovu ženatého pohanského černocho ze vsi u jezera Nyassy, měl od smrti své matky tvrdý život. Sestru — nemluvně mu otec umučil hladu v devíti dnech. A brzy zuřivost otcova vyhnala i malého synka z domova po neustávajících přívalech ran rukou a nohou a holí. Šťastné vypuzení, na útěku našlo dítě útulek v chatrči křesťana, kde po šest měsíců dýchalo neznámou dosud atmosféru lásky, kde také dychtivě ssálo první zvěsti o pravém a dobrotivém Otcí nebeském. Po šesti měsících si jej otec opět

vzal domů, ale vypuzení z domova s novým přivedením dítěte zpět z rodiny milosrdného křesťana se ještě opakovalo.

Hermani však by byl šťasten, utrpění se naučil obětovat. Ale do kostela nemohl, ani ke křtu, měl tak mizerné cáry, že se styděl v nich jít do domu Otcova. Půjde si tedy vydělat do Ruandy. Šel a vydělal, vydřel slabým tělíčkem dvě rupie (řekněme dvě desítikoruny), obrovské jmění na černého synka. Již se dostane do kostela mezi ostatní syny nebeského Otce. Ale pozemský otec „snědl“ chlapcův majetek a když se Hermani sháněl po svých úsporách, pobízel ho posupně: „Jsou schovány v podlaze, najdi si je!“ Pílně hledal, nadarmo, peníze a s nimi i krásné naděje pryč! Jak půjde do kostela? Nedomyšlil, nedorovnal rozrytou podlahu, už jej rozlícený otec mlátil a potom na půl mrtvého spoutal a přivázal ke kůlu v chatrči. Po dvou dnech chlapce odvázal a kdo by se divil, že dítě uprchlo k svému příteli křesťanovi, který je vždy vlídně přijímal. Ale za dítětem chvátal otec, že prý synek je zlodějem, tož ať mu křesťan kluka vydá, jinak jej požene před soud. Doma Hermaniho svázal a opět zbil, že hochovo tělo bylo jedna rána. Potom spoutaného syna otec hodil ven do banánového háje. Pět dní dítě pálil oheň afrického slunce, svíral ostrý noční chlad, rozechvíval děs před šelmami a nebezpečnou zvěří. Opět zakročil křesťan, který se náhodou dověděl o Hermaniově utrpení a prosbami vynutil na krutém otci osvobození hoča.

Hermani sebral poslední zbytky sil a prchal k misi; ve vesnici asi hodinu od misie se ukryl, a těšil se, že jest již v bezpečí. Planá naděje, otec jej objevil a v příválu ran dopadajících na svázané tělíčko byla přeražena ruka. Dítě upadlo do nemoci, a již děd zasahoval na jeho ochranu, vzal jej k sobě; ale nepatří dítě otci, aby s ním udělal, co on chce? Rubagi i na dědovi vyhrozil Hermaniho, dovlekl jej domů a znovu dobil a nakonec vyhodil jako mrchu ven do pustiny. Děs před zvěří hnal dítě zpět do

mučírny otcovského domu, doplížil se k němu za cenu nesmírných bolestí — a od prahu jej otec zpět vyhodil na druhou stranu pustiny. Potom zašel ke křesťanovi, příteli Hermaniovu a varoval jej: „Již nechci Hermani, vyhnal jsem jej z domu a kdyby ses odvážil jej k sobě přijati, poženu tě na soud!“ Pro černocho to byla velmi zlá a působivá pohružka, ale křesťanský soucit byl mocnější a proto se dobré srdce slitovalo nad opuštěným dítětem, donesl mu pokrmu a občerstvení a hledal pro ně zastání u podnáčelníka. Rubagi se musel naoko skloniti před autoritou obce. Vzal hochu domů, ale chystal se k poslední ráně.

Ráno se dal do stavění boudy, jakou by jiný černocho ani pro psa neudělal a do ní hodil zmučeného synka na kus trávy. Do vchodu vecpal otep trní, aby bezmocný zajatec nemohl vylézt. A jak také? Nohy tlučením a trýzněním bez vlády, jedna ruka přeražená; tak dítě leželo v ranách a v kalu. Avšak anděl vedl kolem čísi kroky. Dítě volá o pomoc. Byl to opět přítel křesťan. „Nechci umřít jako pohan, dokončí, cos započal, ať umru v milosti Boží! A také, prosím tě, řekni misionářům, jak se mi vede!“

Bázeň před pomstou Rubagiho ustoupila soucitu nad Hermanim a rychlý posel chvátal k misii pro Otce. Přišli neprodleně a našli v díře páchnoucí hromádku kostí, oblečených hnisajícími ranami. V misii, kam ochotní křesťané malého trpitele přenesli, ruka bílých sester rány omyla a ovázala, a křestní voda očistila i duše od nejbolestnější rány dědičného hříchu. Dnes mají v „živém inventáři“ misijní stanice mrzáčka, schromlého na obě nohy a na ruku. Je to Hermani, oběť pohanské „dobrotы přírodního člověka“, Hermani, následovník Mrskaného, trním Korunovaného a na kříž Přibitého, dítě závodící v utrpení se statečnými muži, kdysi katechumen, zahanbující vyvolené.

*

Proč zrovna tento obrázek jsem zařadil do čísla v měsíci Vzkříšení? Proto, abychom se rozpome-

nulí na utrpení dítěte pohanského, které jest bez moci a mezi pohany pro své dětství nejbližší Srdci Páně. Mezi pohany v pohanských zemích i mezi pohany u nás. Strašným dojmem na mne zapůsobil příběh z pařížské periferie: V masopustní úterek jde kněz v klerice pařížskou periferií, bez kostela, bez školy, bez všeho. Děti zvědavě vykukují oči na podivného hosta, jakého ještě nikdy v jejich ulici neviděli. Dodá si jeden uličník odvahy: „Pane, co to máte na sobě za maškaru?“ Jakživ neviděl kněze! Uprostřed země, která se honosí býti „prvorozenou dcerou Církve“! Není tedy rozdílu mezi těmito dětmi, všechny jsou bez Boha. Proto prosme v den památky probodení Srdce, aby svými paprsky lásky a touhy po duších probodlo tisíce dětských srdcí touhou po Bohu, jehož neznají, a v den památky Zmrtvýchvstání prosme opět Otce, aby nastal dětství, nevinnému a prostému a bezbrannému, den vzkříšení z hrobu pohanství a nevěry v míře větší, než dosud bývalo. Josef Papica.

ZE SVĚTA

Nynější papež byl dříve, než se stal náměstkem Kristovým na zemi, strážcem Ambrosianských archivů a knihovny. Badáním v listinách z dávných století naučil se měřit vzdálenosti věků, které přibližoval novým dobám. Když se stal papežem, stejně odvážně jako dříve sbližoval hranice věků, začal sbližovat hranice zemí. Je zván misionářským papežem a za deset let jeho pontifikátu bylo vykonáno dílo, na které dříve bylo třeba desítek let. A to v době velice těžké v každém ohledu, kdy domorodí národové se pozdvihovali a pozdvihují proti evropským mocnostem, v nichž často vidí ztělesněné křesťanství, kdy v některých zemích zuří občanská válka a nepokoje, a v jiných se projevuje materialistický duch západních filosofii. Pius XI., který měl smysl pro duši dávných kultur a lidí a událostí, má smysl i pro

duši daleko sídlících národů, daleko nejen v ohledu vzdálenosti místní, nýbrž i duchovní. Všichni národové jsou povoláni a ze všech může Milost vytvořit vůdce. Usiluje-li papež o výchovu domorodého kněžstva, nečiní tak jen proto, aby rychleji se šířilo Evangelium, nýbrž i proto, aby všichni kladně a tím nejvyšším, kněžstvím, byli účastni výstavby nového řádu. Kněžství je plodné netoliko po stránce víry, nýbrž i po stránce ducha a historie církevní, jmenujíc od počátku množství jmen Otců církevních, to dokazuje dosti jasně. Začínali vytvářeti novou kulturu, v níž se uplatňovaly vlastnosti nových národů. Domorodé kněžstvo v misionářských krajích obohacuje strom Církve novými větvemi, jejichž míza má sílu i vůni jejich země. Kněžstvo je nejschopnější k velikému úkolu přetvořovat stávající kulturu určitých zámořských národů ve zdravém duchu křesťanském, nebo vytvořovati vůbec novou. O významu této práce není třeba šířiti slov a uvědomíme-li si jej, bude se nám ještě v jasnější záři jevit snaha Pia XI. o výchovu domorodého duchovenstva. Volá domorodé kněze k nejvznešenější a nejvyšší službě, když z nich jmenuje biskupy. R. 1925 sám vysvětil šest čínských kněží na biskupy a letos v jubilejním roce umučení našeho Spasitele jich posvětil v červnu opět pět.

Tajná konsistoř, v níž bylo jmenováno 6 nových kardinálů, 4 Italové a 2 cizinci, se konala 13. března a J. Sv. Pius XI. pronesl při ní řeč, v níž se dotýká některých ožehavých problémů současné doby. Církev má pochopení pro všechny bolesti doby a dovede poraditi lék na každou ránu. Poslední papežové, vládnoucí v době rozvrácené a nemocné, podali častokrát důkaz toho pochopení a encykliky i hojně proslovy Pia XI. dýší všechny lékařskou starostlivostí moudrého velekněze. Ve svém proslovu v konsistoři hned na počátku se dovolává tří encyklik, ve kterých byla hájena posvátnost rodiny, mluvilo se o lepším příští dělnictva a konečně o stále větším rozkvětu studia svatých věd. Dále se zmiňuje

papež o rozmachu misí v posledních letech a raduje se, že noví národové „se připojují k mystickému Tělu Kristovu“, že „nová doba vykazuje zvláště hojné plody obrácení nevěřících (jichž jest ještě více tam, kde je více domorodého kněžstva)“ a zdůrazňuje „touhu po návratu k jednotě římské mezi nekatolíky a disidenty různých východních ritů“. Projevuje i uspokojení nad tím, že spolupráce „Katolické akce s hierarchií v katolických zemích přináší nádherné ovoce křesťanského života. Mluvíme hlavně o vyučování náboženství, prvé a nejdůležitější nutnosti, jež se stále více šíří a prohlubuje . . .“ Láska k Eucharistii stává se vroucnější, přibývá duchovních cvičení, a to „nejen mezi kněžími, nýbrž i mezi laiky, hlavně mezi studujícími a dělnictvem“. Množí se díla a skutky křesťanské charity, „nejkrásnější a nejúplnější vyjádření křesťanského ducha a života“, jichž je tolik třeba v nynějších letech krise. Uvedl jsem jen část z proslovu Jeho Svatosti, ale ta nám dosti důrazně praví, co máme dělat. Na dětech jest, aby se řídily radami a příkazy svého otce.

Papež neopomenul se zmínit o konferencích sv. Vincence z Pauly, jež jsou velikým dobrodiním pro lidstvo. Letos oslavují sté výročí svého založení. Jejich kolébka jest ve francouzské metropoli, Paříži, a jejich zakladatelem byl mladý právník, student ještě, Fr. Ozanam. Stýkal se často s pěti přáteli a jejich společné večery byly věnovány vědeckým rozpravám. Ale Ozanam, duše zbožná a opravdu milující Boha a chudého, se často zamýšlela nad náboženstvím a mravním úpadkem tehdejší společnosti. Osmnácté století bylo encyklopedií úplně rozbito. Romantismus sice napravoval mnohé, ale neměl dosti síly. Jeden spisovatel řekl, že Chateaubriandovi se nepodařilo změnit společnost, poněvadž nebyl svatým Tomášem Aquinským. A v této době Ozanam se obracel na své přátele se slovy: Je třeba ne slovy, nýbrž skutky ukázat krásu učení Kristova. A nejlépe bude volit skutky lásky bliženské. Tak byl položen základ k vincenciánským kon-

ferencím. Mladí studenti sbírali věci a sami je roznášeli chudým, přinášejíce jim i útěchu a sílu duchovní. Ozanam zemřel mlád r. 1853, ale již tehdy existovaly konference po celém světě a dnes jest jejich rozmach podivuhodný. Jsou dílem mladého studenta, mládež a studentstvo by měly hleděti i dnes uplatnit se v nich co nejvíce. Dr. J. Krlín.

KAPITOLY Z CÍRKEVNÍHO PRÁVA

O podmětu svatého přijímání.

Kán. 853. — Každý pokřtěný, jemuž právo nebrání, může býti připuštěn a má povinnost přistoupiti k sv. přijímání.

Kán. 854 — § 1. Dětem, které pro nezpůsoblost nemají ještě poznání a touhy po této svátosti, nebudiž podávána nejsvětější Svátost.

§ 2. V nebezpečí smrti, aby dětem mohla a měla býti podána nejsvětější Svátost, stačí, aby dovedly Tělo Kristovo rozeznávat od obecného pokrmu a jemu se uctivě klaněti.

§ 3. Mimo nebezpečí smrti právem se vyžaduje důkladnější poznání křesťanské nauky a bedlivější příprava, a to taková, kterou se naučí aspoň těm tajemstvím víry, která jsou nutná ke spasení nutností prostředku, a to podle stupně svého chápání, a tak zbožně podle svého věku přistoupí k nejsv. Svátosti.

§ 4. Kněz má míti úsudek o dostatečné způsobilosti dětí k prvnímu sv. přijímání ze zpovědi nebo od jich rodičů, nebo těch, kdož jsou na jejich místě.

§ 5. Faráři přísluší povinnost přihlížeti k tomu, třeba i zkouškou, uzná-li za dobré, aby děti k posvátné Hostině nepřistupovaly před dosažením užívání rozumu, nebo bez dostatečné přípravy; a stejně má se postarati, aby ti, kdož dosáhli užívání rozumu, dostatečně byli připraveni, než se tímto Božským pokrmem občerství.

Kán. 855. — § 1. Má býti zabráněn přístup k nejsvětější Svátosti veřejně nehodným, jakými jsou z církve vyloučení, stížení interdiktem, zřejmě špatné pověsti, leč by se obecně vědělo o jejich lítosti a polepšení a oni dříve odčinili veřejné pohoršení.

§ 2. Přísluhovatel ať odmítne tajné hříšníky, jestliže tajně žádají, a o nichž ví, že se nepolepšili; nechť jich nepřechází, jestliže přistupují veřejně a bez pohoršení nemůže je vynechati.

Kán. 856. — Nikdo ať nepřistupuje k sv. přijímání bez svátostné zpovědi, koho tíží vědomí smrtelného hříchu, jakkoliv o sobě myslí, že má lítost; jestliže nutnost naléhá a nemá po ruce zpovědníka, ať dříve vzbudí dokonalou lítost.

Kán. 857. — Nikomu není dovoleno přijmouti nejsvětější Svátost, kdo již téhož dne přijal, leč v případech, o nichž pojednává se v kán. 858, § 1.

Kán. 858. — § 1. Kdo od půl noci nezachoval přirozený půst, nemůže býti přípuštěn k nejsvětější Svátosti, leč hrozí-li nebezpečí smrti nebo nutnost zabrániti neúctě k nejsvětější Svátosti.

§ 2. Nemocní však, kteří již před měsícem jsou upoutáni na lože bez určité naděje, že se brzy uzdraví, podle rozumného uznání zpovědníkova mohou přijímati nejsvětější Svátost jednou nebo dvakrát v týdni, i když před tím přijaly nějaký lék či cokoliv na způsob nápoje.

Kán. 859. — § 1. Každý věřící obojího pohlaví, když přišel k letům rozhodování, t. j. k užívání rozumu, má povinnost jednou v roce, aspoň ve velikonoční dobu, přijmouti nejsvětější Svátost, leč snad na radu vlastního kněze, z nějakého rozumného důvodu myslil, že jest třeba zdržeti se na čas od jejího přijetí.

§ 2. Velikonoční přijímání staniž se od Květné neděle do neděle Bílé; ale místní ordináři mají právo, jestliže tak vyžaduje zvláštnost okolnosti osobní nebo místní, tento čas i pro všechny své věřící předejiti, ne však před čtvrtou nedělí postní,

nebo prodloužiti, ne však za svátek Nejsvětější Trojice.

§ 3. Jest třeba vybízeti věřící, aby této povinnosti zadost učinili, každý ve své farnosti; a kdož zadost tomu učinili ve farnosti jiné, nechť se starají, aby byl zpraven vlastní farář o vykonání povinnosti.

§ 4. Povinnost velikonočního přijímání naléhá dotud, dokud ji někdo nesplnil v předepsaném čase z jakéhokoliv důvodu.

Kán. 860. — Závazek povinnosti přijímání, která váže nedospělé, především váže ty, kdož se mají o ně starati, to jest, rodiče, zpovědníka, vychovatele a faráře.

Kán. 861. — Jest vhodné, aby na Zelený čtvrtek všichni duchovní, i kněží, kteří toho dne neslouží mši svatou, přijali nejsvětější Tělo Páně při slavné nebo konventní mši.

Kán. 863. — Ať jsou vybízeni věřící, aby často i denně se posilovali Chlebem svátostným podle nařízení výnosů Apoštolské stolice; aby jsouce přítomni mši sv. nejen duchovní touhou přijímali, nýbrž řádně připraveni i svátostně přijímali nejsv. Svátost.

Kán. 864. — § 1. V nebezpečí smrti, ať pochází z jakéhokoliv důvodu, věřící jsou vázáni příkazem přijetí sv. přijímání.

§ 2. I kdyby téhož dne přijali sv. přijímání, přece se jim naléhavě radí, aby v rozhodném okamžiku života opět přijímali.

§ 3. Za trvání nebezpečí smrti jest dovoleno a sluší se vícekrát přísluhovati svatým Pokrmem na cestu podle rady rozumného zpovědníka po jednotlivých dnech.

Kán. 865. — Ať není příliš oddalováno nemocným se sv. Pokrmem na cestu; a kdož vedou duchovní správu, upřímně ať pečují, aby nemocní plně při smyslech jim byli posilováni.

Kán. 866. — § 1. Všem věřícím kteréhokoliv obřadu dovoluje se, aby ze zbožnosti mohli přijímati

nejsvětější Svátost, kterýmkoliv obřadem proměněnou.

§ 2. Avšak jest radno, aby věřící velikonoční povinnosti každý podle svého obřadu činili zadost.

§ 3. Umírající mají přijímati sv. Pokrm na cestu podle vlastního obřadu; ale vyžaduje-li toho nutnost, budiž dovoleno jej přijmouti kterýmkoliv obřadem.

Kdy a kde může býti rozdělováno sv. přijímání.

Kán. 867. — § 1. Po všechny dni jest dovoleno rozdělovati nejsvětější Svátost.

§ 2. Avšak na Veliký pátek pouze nemocným jest dovoleno nésti Pokrm na cestu.

§ 3. Na Bílou sobotu nemůže býti přísluhováno věřícím sv. přijímáním; leč hned mezi slavnou mší sv. nebo bezprostředně po jejím skončení.

§ 4. Sv. přijímání budiž rozdělováno pouze v těch hodinách, ve kterých možno sloužití mši sv., leč by jinak kázala rozumná příčina.

§ 5. Svatým Pokrmem na cestu může býti přísluhováno kteroukoliv hodinu ve dne i v noci.

Kán. 868. — Celebrujícímu knězi mezi mší sv. není dovoleno rozdělovati nejsv. Svátost věřícím vzdáleným tak, aby sám ztratil z dohledu oltář.

Kán. 869. — Sv. přijímání může býti rozdělováno všude tam, kdekoliv možno sloužití mši sv., i v soukromé kapli, leč místní ordinář to zakázal v jednotlivých případech ze spravedlivých důvodů.

HLAVNÍ RYSY DOMINIKÁNSKÉHO UČENÍ O DUCHOVNÍM ŽIVOTĚ

Duchovním patřením na Boha, jež jest na prvním místě našeho duchovního života, jsouc živeno studiem a životem lásky, jsme v pravé tradici dominikánského duchovního učení.

Svatý Albert Veliký, jenž došel k hluboké kon-

templaci Božího nadpřirozena, vyrazí jakoby nemo-
houcí povzdech, jenž jest vrcholným úkonem ducha,
který se dopracoval jakéhosi vědomí nekonečna a
volá za Divišem: „Žádné z našich tvrzení o Bohu
není pravdivé. Bůh nekonečně přesahuje vše, co
o něm můžeme pochopiti a říci. Ubozí človíčky, blá-
bolíme, když mluvíme o Bohu! Co může býti spo-
lečného mezi ním a stvořeními? Mezi Bohem a jeho
dílem jest jen vztah vzdáleného napodobení, jenž
způsobuje, že stvořené skutečnosti napodobují, jak
mohou, příčinu, z níž pocházejí...“ Na takovou řeč
je třeba býti světcem v extasi nad nekonečnem.

Sv. Tomáš byl tak umírněný i v myšlenkách i ve
slozech, a přece téměř chtěl na konci života zničit,
co napsal, neboť to pokládal za nedůstojné Boha,
jehož již zahlédl. Ještě mlád odvážil se, uchvácen
viděním nekonečna, napsati ve svém prvním díle:
„Bůh není nic, Bůh neexistuje, Boha není!“ tak živě
cítil, že naše pojmy bytí a jsoucnosti jsou nedosta-
tečné vůči nesmírnosti Boží bytosti! V proudu to-
hoto hlubokého přesvědčení napsal Mistr Eckhart,
že Bůh není dobrý. Jeho nauka nebyla vždy dobře
pochopena; přesto po této stránce zapadá do ve-
líké dominikánské tradice, do tradice Divišovy a
Augustinovy.

Vizme také tuto skvostnou stránku z Taulera:

„Potom jest slunce zářivější, žhoucími paprsky
proniká plody a činí je více a více průhlednými;
usazuje se v nich stále více sladkosti, kůže, které
je obalují, se zjemňují. Tak jest tomu i na poli du-
chovním; překážky, jež stojí v cestě, jsou nakonec
tak slabé, že přijímáme božské vlny zcela zblízka.
Po každé a ihned, kdykoliv se k Němu obrátíme, na-
jdeme vždy v nitru božské slunce, zářící jasněji než
všechna slunce, která kdy svítla na obloze; a tak
je v člověku všecko zbožštěno do té míry, že více
necítí a nechutná a nezná nic tak opravdově, leč
Boha, a to poznáním hlubokým, jež velmi převyšuje
vědění a způsob poznání rozumu.

A konečně se otrhává listí s letorostů, aby se

slunce mohlo bez překážky rozlévatí po plodech. Stejně je tomu u lidí; všechno prostřednictví mizí a všechno přijímají přímo. Padají modlitby i posvátné způsoby pobožnosti a zbožná cvičení.

Ale ať se člověk varuje zavrhnouti tyto úkony, dokud by nepadly samy sebou. Na tomto stupni se plod stane tak nevyslovitelně sladkým, že ho žádný rozum nemůže pochopiti, a věci jdou tak daleko, že duch tone, takže ztrácí veškeru jasnou myšlenku. Jest jedno se sladkostí Boží a tak dokonale, že jeho bytí jest cele proniknuto bytím božím, v němž se rozplývá jako kapka vody ve velikém sudu vína. Duch se tak ponořuje do Boha, do Boží jednoty, že v něm ztrácí všechno, čím se lišil.

Vše, co jej přivedlo na tento stupeň, pokora, úmysly, sama osobnost, všechno tehdy ztrácí své jméno a není leč jedna jednoduchá, pokojná a tajemná jednota bez jakéhokoliv rozlišení . . ."¹

Suso učinil středem duchovního života toto poznání Boha, jež převyšuje všechno poznání a jest základem našeho sjednocení s Bohem. Čtème na př. I. kapitolu III. knihy Příkladu:

„Je třeba, aby všichni lidé, kteří byli přivedeni k svému prvnímu začátku, věděli, že on je tím prvním začátkem, neboť jsouc zároveň počátkem všech věcí, jest rovněž jejich posledním cílem. Proto jest nutno věděti, že všichni, kdož mluvili o pravdě, jsou

1 Taulerova Kázání, franc. překlad Hugueny, Théry a Corin; sv. I. káz. VII.; viz také sv. II. káz. XXVIII.: Máme dnes přemilý den, v němž slavíme svátek Nejsvětější Trojice, milostné a hodné klanění. Srovnají-li se s tímto svátkem všechny ostatní svátky roku, jež jsme až dodnes slavili, ať mají jakýkoliv zvláštní ráz, všechny byly jenom jako květy vůči plodu; všechny jen připravovaly k tomuto svátku, neboť tento svátek jest cílem a odměnou práce celého roku, a nedovedu si představití, jakým způsobem řeči by se o něm dalo mluvití důstojně. Neboť, věru, je povznesen nad všechna slova a nad všechen způsob myšlení, a nevýslovně přesahuje rozum andělů i lidí. Jako rozum nejvyššího serafa jest velmi vyšší rozumu osla, tak toto tajemství tisíckrát, nekonečněkrát převyšuje všechen rozum a všechnu představu. Proto nám svatý Diviš praví: „Všechno, co lze říci o tomto tajemství, není v podstatě pravdivé, nýbrž se podobá více lži než pravdě!“

jednotní v tvrzení, že je jedna bytost, jež je bytostí nejjednodušší, před níž nebylo ničeho, a jež je první po výtce. Diviš patřil na tuto nezbadatelnou bytost v její nahotě, a praví, jako ostatní učitelé, že tato jednoduchá bytost, o níž se právě mluví, zůstává beze jména přes všechna jména, která jí jen lze dáti, neboť — jak se učí v logice — jméno má vyjadřovati přirozenost a pojem jmenované věci. Ale poněvadž celý svět ví, že přirozenost bytosti jednoduché je nekonečná, nezměřitelná a že nemůže býti pochopena žádným stvořeným duchem, jest všem učeným theologům jasno, že tato bytost, kterou nelze poznati, nemá rovněž jména.

Proto Diviš v knize O Božích jménech praví, že Bůh jest ne-podstata, nic. Je tomu třeba rozuměti o podstatě, o bytí, které mu přisuzujeme po způsobu tvorů. Neboť co Mu přisuzujeme tímto způsobem, je v jistém smyslu falešné, a popírání toho je pravdivé.

Proto by bylo lze nazývati Její věčným nic. A přece když se má mluvíti o některé věci vznešené a nadpřirozené, a tak je tomu zde, jest třeba jí dáti jméno.

Podstata této klidné jednoduchosti je jejím životem, a její život je její podstatou, je živým rozumem, podstatným a jsoucím o sobě, jenž chápe sebe sama v sobě samém a jenž je sám o sobě.

Nyní o tom nemohu více říci, a nazývám tuto věc pravdou věčnou a nestvořenou, neboť všechny věci jsou v ní jako ve svém prvním počátku. V ní člověk, který se zřekl sebe, začíná a končí v pohlcení dobře řízeném, jak bude ukázáno.“

A toto učení je takřka posvěceno samým Bohem, řkoucím svaté Kateřině Sienské: „Věz, má dcero, že nikdo nemůže uniknouti z mých rukou, neboť já jsem, který jsem, a vy nejste ze sebe samých. Nejste, leč pokud jste učinění mnou.“²

V tomto stupni poznání Boha může lidský rozum jen bláboliti, tak je spoután a jako zničen nekonečnou velikostí Boží. Co říci před Nekonečným: mlčeti

2 Hutard: Le dialogue de Ste Catherine de Sienne, sv. I.

a klaněti se. Tehdy se mlčení stává nevymluvnější modlitbou.

„Ale je ještě jeden stupeň vyšší chvály: člověk totiž chválí Boha celým rozumem a celou duší, velikou a hlubokou láskou svého srdce. A je dokonce ještě mnohem vyšší stupeň než toto všechno, totiž: člověk uznává, že Bůh je tak veliký a on tak v podstatě nepatrný, že více nemůže Boha chváliti: tato chvála je nade vším, co lze říci, představití si a pochopiti. Kterýsi učitel říkával: „Ten mluví o Bohu, jenž, vědom si jeho vnitřního bohatství, umí o něm mlčeti.“ Jeden učitel chválil Boha slovy; a tu mu jiný odvětil: „Mlč, rouháš se Bohu!“ Oba mluvili pravdu. Je to podivuhodná věc, že se může někdo odvážiti chváliti slovy nevyslovitelnou velikost Boží dobroty, jež jest tak veliká a tak nevyšlovně povznesená nad veškeren rozum andělů, lidí a všeho stvoření. Boha chválíme nekonečně vznešeněji v oněch dalších dvou stupních, když v plném vědomí nepochopitelné důstojnosti Boží, mizí sama sebou všechna slova a všechny zvláštní způsoby, aby se chvály ztratily, propadly do propasti, ponořily a rozplynuly v Bohu tak, aby se On musel sám chváliti a sobě samému děkovati. Ponoří-li se kdo opravdu do této propasti, nemusí se báti, že by jej Bůh nechal kdy zahynouti.“³

Bratři Kazatelé, bohoslovci a duchovní vůdci reholnic se vždycky snažili vésti duše ke klidnému a hlubokému poznání Boha a dáti, či spíše vnuknouti tušení Boží velikosti a nekonečnosti jeho vlastností. Prvním úkolem duchovního života jest naplniti rozum a srdce Bohem, nabýti vytržení nad božstvím; to je ovocem usebraného rozjímání. Místo aby začínali duchovní život obtížným a zdlouhavým bojem proti vrozeným špatným sklonům lidské přirozenosti — a dosáhli tak nejistých výsledků — dávají přednost tomu, aby se duše především snažila poznati Boha, aby přemýšlela o jeho tajemství a milovala jej dokonalou láskou. Na prvním místě v poznávání i v milování jest On a nikoliv my. Poznání

3 Tauler, tamtéž sv. II., káz. XXX.

a milování Boha, živé studium a zbožností, udusí naše nedostatky přímo a snadněji nežli počtářská askese. Vždyť konečně v duchovním životě nejde o to, abychom věděli, co jsme my, abychom se shýbali nad svými nedostatky a pozorovali svůj pokrok a v sobě viděli střed; jde především jediné o to, abychom Boha poznali a milovali a tímto poznáním a milováním se s Ním spojili. P. G. Théry O. P., Řím.

ČLOVĚK NEPŘÍTEL

Tolik dobrých lidí rozsévá slova prozařující jako Röntgenovy paprsky naše myšlenky, tolik dobrých lidí gravitací příkladu připoutává k nebi nové a nové vločky lidských duší, tolik dobrých lidí trhá posvátné ticho samoty úpěnlivými modlitbami, jež nad elektromagnetické vlny rychleji vyplňují prostor mezi zemí a nebem, tolik lidí nese břímě dne i horka, a přece se někdy zachce plakati nad novými neúspěchy, nad nečekanými porážkami ve vlastních řadách, nad úmyslným neporozuměním od těch, kteří byli vyvoleni, aby první pochopili . . .

Odtud tedy koukol?

S takovou starostlivostí a péčí obděláváme zahrádku Boží. Ne pro své potěšení, ne, aby nám bylo lichoceno, či abychom si vysloužili nějaký titul vrchního správce čilimníkového záhonu, ale abychom byli dobrými dělníky, jak chce Božský Zahradník. Všímáme si podle Jeho direktiv všech záhonků, každý podle hřiven schopností více toho neb onoho, kypříme, sázíme, plejeme, a přece na záhonech, o kterých jsme se domnívali, že jim nemůžeme již více péče věnovati, bují místo lilii kopřivy. Pole Hospodářovo jsme tak úzkostlivě orali, semena po jednom přebírali a s touhou očekávali vzrůst. Co to však roste mezi obilím?

Odkud koukol?

Božský Hospodář a Zahradník má pro nás vysvětlení:

Člověk nepřítel to učinil.

Únava sevřela naše víčka a my jsme si odpočinuli po práci. Čas našeho odpočinku byl časem člověka nepřítele. Jako šelma je nejsilnější ve chvílce, kdy postřehla naši slabost, tak i člověk nepřítel pracuje hlavně tenkrát, když my po práci odpočíváme.

Šel a pomstil se. Udělal to tak, jak mu pekelný nášeptavač poradil. Nezničil pole, nerozkopal záhonů, nevyhrabal semen. To bychom hned ráno poznali a nemeškajícе uvedli do pořádku. Člověk nepřítel našel zlé semeno mezi dobré. Zapráhl do svých služeb zbujnělé oře maloměstského pokrokářství, vetřel se do škol, zajistil si rotačky, zmocnil se mikrofonu, oběhl hřiště a všude zanechal povrchu nezmatelnou stopu svého působení.

Nic se neděje, hlásali jeho agenti jako radiové ampliony.

My jsme jim uvěřili a věřili až do dne, kdy zklamání nás probudilo.

Co dělati?

Jako přimražení stojíme nad spoustou námi nasetého plevele. Půjdeme a vytrháme jej. Někteří se již rozběhli a neohlížejícе se vpravo ni vlevo, trhají vášnivě koukol. Ruce je pálí, klesají únavou.

Ostatní stojí a rozmýšlejí se. Máme jít také? Co zbude z celé úrody?

Ti, kteří se pustili do práce, vyčítavě a zlobně se ohlížejí zpět.

Co jen stojíte a nepomáháte? Nevidíte, co máme práce? Kdyby nás nebylo, kde by bylo obilí, kde by byl Hospodář? Přišel by na mizinu. Konáme záslušnější práci, než šafáři nevědoucí si rady.

Tu ujímá se slova Hospodář vida, jak i poslední zbytky obilí, které neudusil koukol, hynou pod nohama horlivých dělníků.

Nechte, ať obé spolu roste až do žní.

Po těchto slovech se někteří poslušně vracejí, jiní odcházejí reptajícе a opět jiní zůstávají v díle, o kterém soudí, že je dobré. Vždyť je to jejich nápad. Jak by mohl býti špatný?

Božský Hospodář chtěl svým rozkazem nejen zachrániti zbytek pšenice, ale chtěl, aby sama se snažila přerůst koukol. Dal jejím buňkám odolnost proti větrům, dal jejímu pletivu schopnost vzrůstu. Proto praví: ať obé roste spolu.

Uvidíme, je-li pšenice hodna přijíti do mé stodoly. Ať se také sama snaží. Má všechny podmínky. Vlahou obnovuji turgor buněk, meristem jsem nezbavil protoplasmy.

Ať roste.

A ještě něco skrývají slova Hospodářova.

Lepší zbraní než vytrhávání plevelů je svatě bdění v době, kdy člověk nepřítel vychází síti zlo. Naříkáte, že jste unaveni, zmalátněli a vysílení neustálou prací? Nuže dobře, spěte a odpočívejte, ale postarejte se aspoň o rezervu.

Postarejte se aspoň o bratrstvo rukou, které by se spínaly k modlitbě v čas vašeho odpočinku. Opatřete si četnu silných hlídačů, neboť zahrada nesmí zůstat ani chvíli bez dozoru. A dejte jim pořádné psy, neboť lidé se cítí silnější ve společnosti zvířat. Nenechte místečka osiřelého.

Tak dlouho jsme nechávali dvířka do školy otevřená v důvěře, že žádný bezbožník tam nevstoupí, až jsme užasli nad tím, co tam vyrostlo. Zůstaneme při typickém hubování a frázovitých provoláních?

Zanedbali jsme hřiště, nevšimli jsme si mikrofonu, nepotřebovali jsme rotačky. Tam, kde jsme nebyli my, byl člověk nepřítel. Zcela podle fyzického zákona: kde není vzduch, tam vniká přetlakem voda. Odstraňování její je pak svízelně těžké. Co energie bychom si mohli uspořít, kdybychom bděli a měli hlídky!

Člověk nepřítel čeká, až odložíme rýč, pero nebo slovo. Vyčkává, až si půjdeme odpočinouti. Proto je tolik potřebí modlitby před spaním, do které míváme nejméně chuti. Proto je potřebí delší chvílky sebranosti myslí a vnitřní modlitby.

Nechodme odpočívatí bez hlídky! K. Doubravský.

DO MILOSTIVÉHO LÉTA: JSME OPRAVDU VYKOUPENÍ!

Mimořádné Milostivé léto, jež vyhlásil Pius XI., jsou vlastně velikonoce, prodloužené na celý rok. Co tedy platí o smyslu a prožití velikonoce, platí o celém Milostivém létě. Jistě má toto být něčím zcela jiným než pouhou dekorací, něčím daleko větším než pouhým zpestřením únavné každoroční jednotvárnosti. Papež Pius XI. jest muž silné vůle a velikých ideí, cílů věčných a nadlidských. Tak má jistě i s Milostivým létem mimořádné záměry. Přistoupí-li k tomu i naše pevná víra, že počiny takového druhu nejsou jen výronem papežovy individuality, nýbrž i plodem dozrálým na výsluní Ducha svatého, spravujícího a oživujícího Církev, plodem, jehož dozrání urychlily modlitby, oběti a ctnosti nesčíslných dokonalých duší, které se na úmysly svatého Otce modlí a za něho obětují, potom si uvědomíme, že Milostivé léto jistě chce našemu duchovnímu životu něco říci a něco v něm způsobiti.

Co jest tudíž jeho cílem?

Co znamená pro naše posvěcení a růst v duchovním životě? Co má dáti duším a Církvi?

Pius XI. je papež, nad jiné horlící o přímou čest Boží, jest papež kristologický. Obnovuje věci, které upadly bezmála v zapomenutí, třebaže patří k základním, a věcem zevšednělým vrací lesk sváteční. Zavedl svátek Krista Krále, povýšil a rozhojnil sváteční gloriolu Srdce Páně a jubileem, jež vyhlásil na památku 1900 výročí smrti Spasitelovy, vzdává čest zase Ježíši Kristu, Vykupiteli světa.

Toto Milostivé léto má být více než rememorací, vzpomínkou na cosi dávno minulého, více než prostě jubileem!

Kristu chce dáti dík a slávu, duším chce otevřítí prameny milosti.

Mysterium vykoupení noří se před námi v jasnějších obrysech. Rozpomínejme se na jeho ději-

ny: co vše mu předcházelo, co je provázelo, co z něho vyprýstilo. Poznáte, že je středem všeho, zdrojem obnovy, když pokolení lidské, původně nevinnosti a blahu dítek božských zasvěcené, zne-
světlo svůj cíl a připravilo se hříchem o milost Boží.

Dogma vykoupení jest ohniskem, v němž sbíhají se celé svazky paprsků, totiž nadpřirozených pravd. Jest na místě, že nejvyšší Učitel víry nám ukazuje k tomuto tajemství. My jsme totiž ztratili celkový pohled a netušíme celé velikosti tohoto základního článku víry. Kdysi Apoštol toužil, aby věřící mohli pochopiti, která jest šířka i délka i výše a hloubka, i poznati Kristovu lásku převyšující veškeré poznání, a tak aby byli naplněni ve veškerou plnost Boží (Efes 3, 18—19). Dnešní věřící nemívají schopnosti k takovým všeobsáhlým duchovním pohledům, a tak se stává, že největší pravdy víry odbýváme ve svém životě modlitby přímo macešsky. Jsouce sami malí, nestačili jsme pojmouti celek, i zdrobnili jsme si jej ve své zbožnosti, přizpůsobili svým mravenčím obzorům.

Hledejme své povinnosti k Milostivému létu, jak plynou z ideje téhož.

Jsou to především povinnosti naše ke Kristu. Vyjadřuje je hymnus, který zpívá Církev, když na Květnou neděli čeká před zavřeným chrámem, symbolem nebes, uzavřených naším hříchem a otevírajících se vykoupením Kristovým:

Gloria, laus et honor tibi sit, Rex, Christe, Redemptor! Sláva, chvála a čest tobě, Králi, Kriste, Vykupiteli! Kristus jest veliký zapomínaný, zneuznávaný a popíraný po 1900 let a dnes zvláště. Náhradou za vše, oč zkracujeme slávu Kristovu jindy, má býti Jeho oslava letos. Vždyť zapomínání na Něho, na Jeho zásluhy o nás, na Jeho dary, má v zápětí naši bídu a chudobu duševní: pustá a prázdná jest všecka země, neboť nikdo nepřemýšlí (Jer. 12. 11).

Milostivé léto hlásá zvláštní povinnosti k duším, především k našim vlastním duším. Vykoupení při-

neslo nám veliké možnosti, ale na nás je, bychom možnost převedli na skutečnost. Vykoupením jsme pro Boha znovuzrozeni, máme žít životem, jenž vyvěrá z Kristovy vykupitelské oběti a smrti. Žije v nás Kristus skrze víru, naději, lásku a posvěcující milost. Máme tyto nadpřirozené stavy duše, a to v jejich síle a hojnosti, či snad jenom bédně živoříme?

Tyto vnitřní stavy jsou podmíněny naším poměrem ku vnějším prostředkům spásy: podle našeho těsnějšího, vroucnějšího, či volnějšího a chladnějšího poměru k Církvi, k svatým svátostem, především pak ke mši sv. a sv. přijímání, řídí se stupeň tohoto nadpřirozeného života v nás.

Jako Kristus za všechny zemřel, všechny vykoupil, tak má být ovoce Jeho vykoupení všeobecné. Proto má každý z nás povinnost nejen k vlastní duši, ale také k duším bližních. Máme uskutečňovati vykoupení extensivně i intenzivně univernální. Jinak řečeno: zduchovnělé a rozšířené křesťanství — toť cíl Milostivého léta a naší práce v něm. Apoštolát, Katolická akce, misie — toť duch z ducha Kristova, toť úkoly, jež mají kořeny u paty kříže, na němž byli jsme vykoupeni.

Proti tomu zříme v sobě i mimo sebe ve světě vládu hříchů. To byla velmoc, s níž bylo Kristu zápasiti. Jeho zápas byl vítězný, my však jej prohráváme svou vinou. Milostivé léto naléhá, bychom naplnili svou povinnost také vzhledem k této temné, zlobné velmoci hříchů. A povinností tou jest pokání.

Pokání, toť pokora, lítost, zahanbení nad sebou, nedůvěra k sobě, bázeň před sebou samým. Věci nám nemilé, ale neodpuštělné; bez nich bylo by náboženství zábavou, ale ne spásou. Čím jsou těžší, tím zdravější. Ujijme Milostivého léta k tomu, bychom se v nich pocvičili. Myslíme-li, že nám jich není třeba, sami sebe svádíme.

Nedomnívejme se však, že poměr křesťanův k hříchů je pouze negativní obranou a útekem před ním.

Nikoliv, i pozitivní práce dostane se k slovu a k činu. Máme svět vymaniti z otroctví hříchu. To znamená, že máme usilovati o realizaci vykoupení ve všech oborech života. Máme osvoboditi tvorstvo, jež s námi trpí následky hříchů. Máme osvoboditi ze spárů hříchu všecku kulturu, právo a řád, školu a sociální poměry. To vše čeká na nás, že to vymaníme z bludů a prokvasíme, posvětime Kristovou pravdou a milostí. Takový je náš aktivní, tvůrčí podíl dobotvorný. Devatenáct století minulo od smrti Vykupitelovy. Byly to doby, v nichž střídaly se láska, lhostejnost a odpor ke Kristu a k Jeho Církvi. Hořčičné símě evangelia a milosti, Kristem zaseté, vzcházelo v různých dobách nestejně. Snad měli jsme a mohli jsme býti s křesťanskou kulturou mnohem výše a dále nežli jsme. Není pochyby, že tento devatenáctý mezník století volá hlasitě, bychom tím intensivněji napravili, co bylo pochybeno, dohonili, co bylo omeškáno. Zdaž uposlechneme? Takové jsou dojistá záměry svatě odvážného Pia XI., papeže modlitby i činů. Sotva lze si mysliti truchlivější stav lidstva než je dnešní krise myšlenková, mravní, hmotná. Dej Bůh, abychom modlitbami a pokáním Milostivého léta svolali milost na naši ubohou, v základech se otřásající zemi a pomohli vytvořiti křesťanský řád v jednotlivcích, v rodinách, ve státech, ve společenských třídách, v celém lidstvu. U Kalvarie začala nová epocha dějin a na nás jest, abychom dokázali, že křesťanství nezvětralo, nýbrž že zůstalo nezeslabenou tvůrčí silou svou pravdou a láskou. Zdaž to dokážeme?

Buďme pokorní, nadějeplní a velcí ve svatém chtění a obětech. Modleme se, posvěcujme se a pracujme a to vše — v Kristu! Karel Reban.

Z ČÍNY

Jule-Island, Nová Guinea 1. XII. 1932.

Drahý P. Zemane!

Znovu jsem přečítal Váš dopis, hluboce dojat, nalézaje tam s blahou vzpomínkou na naši drahou malou Matku Marii Terezii, krásné svědectví, které jí věnujete. Vaše drahé řádky hluboce hýbají mým ubohým, starým otcovským srdcem . . . Budou připojeny k těm četným svědectvím, která ponenáhlu obohacují záložky P. Pimana, kterému svěřen úkol sepsati životopis této heroické a přemilé světice. Dílo velmi nesnadné, jelikož ta ohromná látka nadpřirozena zůstávala naprosto skryta pod zevnějškem života zdánlivě tak jednoduchého.

Milerád Vám zasílám na památku několik vlasů naší Matky Marie Terezie v těch malých obálkách, poznačených A. D. (Ancilla Domini = Děvka Páně), které zašily naše malé papuánské sestry. A z plna srdce budu prositi svou svatou dceru, aby se mnoho usmívala a pomáhala mocně drahým čínským misionářům, zvláště Vám a P. Pégouriému — společníkům z naší cesty! Jistě má nad ďábly pekelnými velkou moc, neboť oni ji týrali hrozně po 18 let — ale nikdy „ji nedostali“.

Potěší Vás zpráva, že Ona bez jakéhokoliv podnětu z naší strany, dala svým dcerám „bílou Matku“, mladou, vlídnou, jak ona sama, a věrnou následovnici svých heroických ctností. Sdělte to P. Pégouriému a připojte k jeho modlitbě Vaši kněžskou modlitbu za naši Matku Solange de Tessey, která rovněž dobrovolně se přišla obětovat co řeholnice papuánská. Zlatá legenda pokračuje! — Jaká milost, není-liž pravda, že jsme žili trošičku s pravými světci! Leč, jak jsme zahanbeni, že jsme z toho více netěžili.

Chápu úzkosti Vašeho života, takřka ztraceného v té nesmírné Číně pohanské a zbolševisované, a bolesti Vašeho apoštolského srdce. Ano, služba našemu drahému božskému Mistrovi jest mnohem

těžší tam než zde. Odvahu! On zemřel, On, tak osamocen, zdánlivě tak bezmocný a dokončený. Kdybychom vůbec nikoho neobrátili, byli bychom přece svědky jeho lásky. A jestli snad On po nás nežádá nic jiného, vykonali bychom plně svůj úkol, a dobře bychom Mu sloužili.

Přeji Vám, drahý spolubratře a příteli, v tomto novém roce zvláště, úzké spojení s naším společným adorovaným Mistrem a milost Mu dokonale sloužiti a z plna srdce Vám žehnaje zůstávám

† A. de Boismenu,
apoštolský vikář na Nové Guineji.

Dopis tento jsem dostal, zde v čínském vnitrozemí, dne 15. ledna t. r. Bylť msgr de Boismenu, apošt. vikář z Nové Guiney, P. Bourjade, slavný letec ve válce a nato misionář u Papuánů, a sestra Marie Terezka Noblet účastníky naší společné cesty z Marseille do Singapurů v září-říjnu 1921. P. Bourjade zemřel po 4 letech apoštolského života u kanaků a sestra Marie Terezka založila na Nové Guineji společnost domorodých sester: „Služebnic Našeho Pána“. Celý život její má zvláštní pečeť utrpení a svatosti. Nikdy nezapomenu na hluboký dojem, kterým na všechny působila, ač prostá a veselá, její duše takřka vyzařovala nadpřirozeno. Jak píše její duchovní otec, že jest velká milost setkatí se s pravým světcem, velké však i zahanbení více z toho netěžití. Nyní naše drahá sestřička, po heroických utrpeních a námahách apoštolského života, jest již v blažené věčnosti a patří nám všem! Krásně uskutečnila nejvroucnější přání malé svaté Terezičky: jíti co misionář až na konec světa. Dá-li mi Pán Bůh, napíši o jejím životě na Nové Guineji do „Hlubiny“, poslali mi sem její životopis. Až by snad někdo řekl, že ten její život u Papuánů na Nové Guineji jest cosi obyčejného, přec by to byl omyl, život jest setkán z maličkostí, a býti věrným v těch maličkostech kdekoliv, toť ryzí svatost.

Josef Zeman C. M., Čína.

PRACOVNA

Pius XI. o nutnosti křesťanské dokonalosti.

„Nemůže doprovázeti krásnější průvod než právě řada heroických ctností a vznešené svatosti, jejichž záře se rýsuje již na počátku roku, to veliké devatenáctisté výročí, ten návrat Krále slávy, Krále svatosti, Vykupitele lidstva v celém bohatství a nádheře jeho božského díla ve prospěch lidí a celého světa. A nelze si představití nic vhodnějšího a poučnějšího pro naše duše nad tento doprovod, abychom se naučili oslavovati veliké jediné božské jubileum Božího díla.“

V další části své řeči papež o cíli a účelu vykoupení. „Zdaž jím nebyla svatost a posvěcení lidí? Jistě bylo prvou potřebou bojovati proti hříchu. Ale to jest jaksi negativní část programu božského, Ježíše Krista Vykupitele. On, Posvětitel, chce ještě něco více, chce posvětití a naplniti naše vykoupení nejen ve smyslu negativním, nýbrž i v části pozitivní, v nejširším slova smyslu. On, který opravdu nejsvětější, přišel mezi nás, stal se mistrem svatosti a povolal všechno lidstvo k nejvyšším metám posvěcení: Buďte svatí, buďte dokonalí, jakož i Otec váš nebeský dokonalý jest.“ Země byla poskvrněna, hříchem byla pokryta dlouhou dobu, nebylo ani již správného pojetí dobra samého. Zůstalo sice něco z přirozených ctností, ale bylo toho málo. A Vykupitel v té době volal všechny ke svatosti. Odpovědělo lidstvo, je stále s to odpovídati, poněvadž na ně stekla Krev Kristova. Budeme si připomínati ty veliké události, které před devatenáctistý lety způsobily převrat ve světě a v lidstvu. „Jde o výročí posvěcení pokolení lidského, celého světa, o výročí úplného a dokonalého vykoupení. A právě světci a služebníci Boží odpovídají nejprůměřeněji dílu Božímu a vyprávějí nám v celé plnosti cenu vykoupení. Jsou jeho plody dozralé a dokonalé. Poučují nás

o možném povznesení lidstva, které, i když nedosahuje všude tak vysokých obzorů, může přece býti opravdovou a důstojnou odpovědí na volání Boží. Nelze všem duším dostoupiti k nejvyšší svatosti, ale když některé jí dosáhly, je to důkazem, že celá lidská přirozenost jest vykoupěna a učiněna schopnou největších věcí."

V posledních letech četní světci byli vyzdviženi na oltáře a možno právem tvrditi, že mnozí uposlechli hlasu Mistra. Ostatně stačí popatřiti „na historii křesťanství, která jako by byla historií svatosti, vstoupivší na svět, abychom poznali, jaké poklady, bohatství svatosti opravdu nekonečné nabízeny jsou lidstvu. Je to nevyčerpatelná plodnost svatosti, již přinesl Pán, jako božské věno své mystické Nevěště." Ti služebníci Boží, kteří budou prohlášeni za svaté o Milostivém létě, jsou pro nás důkazem i pobídkou, aby naše jubilejní oslavy vykoupění byly opravdu důstojné, abychom byli jimi posvěceni a vedeni ke svatosti. „Všichni věřící potřebují dokonalosti. Svatost jest povolání všem společné, všichni jsou k ní povoláni."

Výkřiky lásky sv. Alfonsa Liguori.

Bože, nekonečné lásky hodný, miluji Tě. Běda mi. Lépe řeknu, že tě nemiluji, neboť nemiluji tebe, jak zasluhuješ. Bože můj, tebe jediného chci milovati. Bože můj, já vždy tebe a ty vždy mne budeš milovati. Doufám, že se budeme milovati navzájem, Bože duše mé, a to po celou věčnost. Ty, Pane, slyšíš prosby všech, slyšíš též prosby duše, které tebe vskutku a opravdu přejí si milovati. Chci tě milovati ze všech svých sil, chci tě poslouchati ve všem, čeho žádáš, bez vlastního užítku, bez útěchy, bez odměny, chci tobě sloužiti z lásky: odměnou mojí budiž láska!

Ježíši můj, všechno pro Tebe!

Remanentní milost.

S naší duší je to jako s temporárním magnetem. Dokud působí na ni milost Boží, může přitahovati celý svět a získávati zásluhy. Pole milosti Boží je nekonečné, protože Bůh je nekonečný. Po odstranění indukujícího magnetu zbudě v měkkém železe magnetické residuum. I když jsme těžkým hříchem ztratili milost posvěcující a naše dobré skutky v tom stavu vykonané nezískávají nám zásluh pro nebe, přece nám Bůh ponechává velký dar: možnost konati dobré skutky.

K. D.

Spolupráce jen s hodným knězem?

To bychom špatně rozuměli skvělému příkladu Božského Mistra. Předně: Kdo z nás může bezpečně usouditi, je-li kněz hodný či nikoliv? Za druhé: Máme vůbec práva takto posuzovati a podle toho zařizovati své působení? Slycháváme sice často: To je hodný kněz. A jindy: Šel bych do kostela, šel bych ke zpovědi, kdyby náš farář byl jiný.

U oltáře i ve zpovědnici je kněz na místě Božím. I podle našeho soudu nehodný kněz zůstává stále knězem a pravoplatně přísluhuje svatými svátostmi, dokud mu Církev toho práva nevzala a dokud koná vše tak, jak Církev uložila. Katolík je povinen v Katolické akci spolupracovati s každým řádným knězem, ponechávaje soud o jeho hodnosti — Bohu.

Nožem stále krájíme, přesto, že mnoho lidí iím přišlo o život. Do autobusu nasedáme, třebaže jich tolik havarovalo, a kněze ctíme, i když mnozí odpadli a jiní se nám zdají býti nehodní.

K. D.

Vykládání slov Kristových.

Tragikou protestantství je především postoj jejich biblistů ke slovům Kristovým. Říkali, že chtějí jenom Krista a jeho slovo a bojovali proti nálezům lidským. Jenom bibli se věnovali, jenom ji četli. Ale brzo se nasýtili pouhé četby Písma. Začali o něm uvažovati. To ještě nebylo nejhorší. Vrchol neštěstí byl, že se dali na vykládání Písma. A vykládali tak dlouho, až dnešní jejich vykladači docela umluvili slovo Boží. Moderním protestantským exegetům zbudou pomalu jen desky z bible. Více dnešních katolíků dalo se nakaziti tímto duchem. I oni „vykládají“ Kristova slova. Zbudě z nich nakonec obecná, běžná morálka „náboženských myslitelů“.

To je naše dnešní neštěstí, že už je taková záplava katolíků, kteří neberou doslova Slovo Boží, nýbrž se s ním handrkují jako židovští kramáři, „vykládají“ je tak dlou-

ho, až to nebolí. Věru, že na tuto exegesi nemusíme býti hrdí.

Neodvažujme se zeslabovati absolutní požadavky Kristovy jenom proto, že nás děsí, že vylekávají malověrné dušičky dnešních lidí zvyklých na mazlavé kompromisy s každou vznešeností, rozředených malicherností krátkodechosti. Kristova slova neobsahují morálku přirozenou, nýbrž slova nadpřirozeného života, jsou to slova Plnosti Božské.

Nevzíti doslova Slovo Boží znamená pak strhnout most Boží a postaviti na jeho místo slabou lávku lidského důmyslu. Právě ona závratná, děsíící slova, jež se tak ráda vykládají, naznačují, že je tu někde propast, kterou nám Kristus překlenul ve své lásce oním velkým slovem, otrá-sajícím světem a jeho pohodlnými řešeními a názvy.

Braitó.

Láska k práci?

Že není možná skutečně svědomitá práce bez lásky? Záliba a přirozené uspokojení z práce ještě není láskou. Jest sice pravda, že láska jest pronikavá a že jen kdo miluje někoho opravdu a něco, že teprve on vidí všechno, co jest v milovaném a co jest v úloze, která jest nám prací a postavením či povoláním dána. Miluje-li kdo svou práci, že jasněji uvidí, co všechno práce od něho žádá. To jest jedna stránka. Ale není s druhé strany také pravda, že nepřítel učí nás nesmírné přesnosti ve vyjadřování, protože jsme si vědomi, že číhá na každé slovo, že musíme opravdu vážiti každý čin a každou větu před ním? Chceme-li býti spravedliví a jsme-li si vědomi, že nepřátelství, či protivnictví svádí lehko k nespravedlnosti, nutí nás naše touha po spravedlnosti k velké pozornosti vůči nepříteli. Podobně i práce, ve které nenacházíme přirozenou zálibu, kterou si teprve musíme zamilovati, tato práce na nás klade větší požadavky, tato práce teprve nás učí přesně odměřovati, to jest ne ve smyslu minima, nýbrž ve smyslu maxima, protože napíná naše schopnosti, které musejí se nutiti, které musíme přidržovati k práci. Práce však, kterou konáme z přirozené záliby, snadno ustrne, snadno ji konáme již ze zvyku. Jsme při ní příliš sváděni, abychom již nehledali nových cest a možností. Pravá láska se musí teprve získávati při práci, pravá láska jest ve stále dokonalejším vyplňování všeho toho, čeho on žádá, a ve stále větším milování posledního cíle, ke kterému každá práce směřuje či má směřovati, abychom totiž plnili vůli Boží, která nás na to či ono místo, i když se nelíbí našim přirozeným zálibám, postavila. Tento postup jest správný: Snil jsem o radosti a procitnul jsem v povinnosti. Konal jsem povinnost a našel jsem radost. Braitó.

Svaté jméno Ježíš.

Dominikánskému řádu bylo kdysi svěřeno Bratrstvo Nejsvětějšího jména Ježíš. Toto bratrstvo mělo bojovat proti zneužívání svatého jména Ježíš. Když nyní mnoho jezdím po celé naší vlasti a s tolika lidmi se denně stýkám ve vlaku a v hovorech, vidím, že jsme povinni uchopiti znovu tento úkol za čest svatého jména Páně. Lidé používají tohoto jména jako citoslovce. Blbě, bez rozmyslu, při údivu, leknutí, na potvrzení nejvšednějších historií stále a stále užívají lidé jména Ježíš. Užívají ho i místo toho banálního, protože pražského: jéje! Pohazují tím svatým slovem i Židé a lidé bez vyznání. Tím slovem se hněvají, smějí, diví . . . Jménem Bohočlověka, jménem toho, který nás tolik miloval a za nás umřel.

Čtenáři „Hlubiny“, umiň si, že budeš dávat bedlivý pozor, abys nezneužíval jména nejsvětějšího. Učitelé, učitelky, upozorněte na to své žáky, matky, netrpte dětem jména Božího bráti nadarmo. Pleskněte hned ústa dětí, jež se opičí v tom po starých. Ovšem, abyste nemusily napleskati nejprve sobě! Spolubratří z „Hlubiny“, kažte o svatosti jména Ježíš a o ošklivosti hříchu, beroucího nadarmo svatá jména.

Boj proti lehkovážnému zneužívání svatého jména Ježíš!
Braitó.

Posvátný čas.

I moderní člověk, který si tak na tom zakládá, že profanoval čas, že jej ukradl Bohu, protože čas jsou peníze a peníze je dnes lidský bůžek, čas od času pocítí touhu, aby byla neděle v jeho duši, pocítí touhu po nějakém povznesení duše k něčemu vyššímu, než mu může dáti služba vlastnímu já. Proto jsou tu slavnosti a slety, které mají duši dáti ilusi něčeho nadlidského, něčeho povzneseného nad všední den.

I moderní člověk zná toto.

Znáš to i ty, že kolikráte uprostřed hlučných rozkoší nebo při nějaké slavnosti, veselém sále, pojednou musíš umlknouti a odejít, protože máš čímsi duši plnou, že si s tím totiž nevíš rady, že tě začínají dusit žerty a smích . . . a ty že pak pláčeš dlouho a bez utišení? Znáš to ty též?

A dnes tu není těch, kteří by modernímu člověku dali opravdu svatý, posvátný, zasvěcený a povznášející čas. Protože také je to dosti nesnadné překřičeti a přehlušiti hlomoz a křik a chvat, který člověka uchvacuje a strhuje, že mu takřka nezbyvá ani času ani možnosti vnímati, že také existuje vyšší hlas a vyšší čin, že také po všedním dni může přijít neděle.

Jediná Církev to dovede, jediná Církev také neumdlévá

a stále volá: Lidé, považte také, že máte duši, která také má hlad, která také touží a žízní. Braitó.

Rozuměti svatým.

Jest omezeností dívati se na svaté jen jako na přirozené lidi. Takto je nepochopíme. To budeme pak viděti ve sv. Kateřině Sienské geniálně politicky nadanou ženu, ve sv. Filipu Neri dobrého šprýmaře, ve sv. Ignáci despotického a organizačně schopného důstojníka atd. Takhle se rodí dnes toto slabomyslně vykládané heslo, že svaté máme obdivovati, ale ne následovati ve všem.

Teprve když se vmyslíme do svatého působení nadpřirozené milosti Boží ve svatých, pochopíme nejprve onu velkou rozmanitost ve svatých. Bohatství dokonalosti Boží odráží se jako mnohobarevná duha v jeho svatých. Pak nebudeme chtíti, aby všichni svatí si byli ve všem podobní. Svatí jsou především velcí ve své dokonalé lásce k Bohu. Ona rozšířila jejich srdce, ona jim dala nový zrak a nové patření na všechny věci. Jí také se podívali hlouběji do věcí Božích. Proto se všeho odvážili a proto také nebyli úzkoprsí a malicherní ve věcech přirozených. Vše, co konali, konali z lásky Boží. Je bezpečnějším vůdcem, než vypočítává přízemní chytrost lidská. Proto dovedli obětovati a podnikati, co je šílenstvím v očích rozumných, slušných lidí. Ovšem, jenom lidé sami věřící a kteří znají z víry, co je Bůh, jenom ti pochopí, že svatí celý svůj život obětovali lásce a chvále Boží. Tato svatost mívá odraz v přirozeném životě, který je rovněž obohacen životem nadpřirozeným, ale nebývá to vždycky takovým směrem, který by se líbil lidem tohoto světa. Nemyslím, že by se jim svatí dali přiblížiti touto cestou. Nejprve třeba věřiti a pak teprve porozumíme svatým. Protože je třeba i ve svaté věřiti!

Braitó.

Královská cesta kříže.

Následování Krista mluví o „královské cestě kříže“ (II.—12). Toto pojmenování tají v sobě krásnou symboliku, již krásně historicky probral Rahner (*Zeitschrift für Ascese und Mystik*, 1933, 1. sešit). Slovo pochází od novoplatonika Philona. Philo líčí výstup duše k Bohu jakožto královskou cestu. Po něm téhož užívá sv. Klement Alexandrijský. Oba píší, že náš život má se bráti po královské cestě přímo k velkému králi, k Bohu, jenž čeká poutníka na konci této cesty, a že všechny ostatní cesty jsou nebezpečné a nevedou k cíli.

Proto jest zajímavé ukázati, z jaké skutečnosti vzal Philo svůj obraz. Egyptské papyrasy mluví o královských cestách. Byly to státní cesty, které vedly do hlavního

města ke králi. Vedly přímo, bez oklik, a byly vedeny bezohledně přes města i vesnice. Byly skvěle dlážděny a mohlo se po nich bez nebezpečí cestovati k cíli. Tyto cesty patřily králi a byly spravovány zvláštním právem a zákony.

Proto přirovnává život směřující k Bohu k cestě, která patří jedině králi. Klement rozvádí tento obraz a praví, že jest vlastně pro nás jenom jediná cesta, a to že jest cesta královská. Všechny ostatní cesty jsou nebezpečné a končí někde v bažinách. Jenom královská cesta jest bezpečná a dobře dlážděná. Pro duši jest touto cestou jedině cesta nadpřirozeného poznání jedině, nedělitelné a k Bohu směřující pravdy. Tato cesta pravdy nadpřirozené jest cestou královskou, která patří králi. Králem jest pak každý opravdový křesťanský mudřec, jenž v sobě nese odlesk Slova. Proto má býti jeho život královský, jeho život má býti putováním po královských cestách, má býti ustavičným hledáním královské cesty, na jejímž konci bude jako skutečný král v jáсотu a radosti kralovati. Křesťan jest králem již tím, že přemůže šelmy ve svém nitru. Jest proto králem, že dovede přemoci barbary ve svém nitru a že má královský smysl, smysl královské vznešenosti v sobě. Podle sv. Ambrože, který úplně byl ve vlivu této školy alexandrijské, člověk křesťanské moudrosti jest *rex mentis*, totiž člověkem, který se dokonale ovládá.

Proto správně psal Origenes, že naší královskou cestou jest Kristus, který přece o sobě výslovně prohlásil, že jest životem, pravdou i cestou. Podle sv. Ambrože on je cestou, kterou máme se po křtu bráti k Otci. Sv. Ambrož pak vztahuje dále tuto královskou cestu na Církev, která jest tělem Krista Cesty. Církev jest cestou, kterou putujeme k věčnosti.

Otcové na poušti nazývají pak královskou cestou svou cestu odříkání, sebezapírání, kterou se člověk osvobozuje a jde do vlasti.

Mnich Kassián mluví o této cestě utrpení, která byla cestou Kristovou, a proto jest pro křesťany a pro mnichy zvláště cestou královskou: Byli bychom pošetili, kdybychom chtěli opustiti tuto královskou cestu, která jest vydlážděna živými kameny apoštolů a proroků, cestu, která jest rovná a schůdná šlépějemi svatých a samého Pána našeho. Mimo tuto královskou cestu jsou pouze pustiny a neschůdné cestičky. Těch několik cestiček, jež bychom našli, jsou ztracené a na jejich trních a bodlačí roztrháme si svatební roucho a zakrvácíme nohy. Nikdy však nedosáhne hlavního města ten, který odbočuje od královské cesty... Kdo kráčí po této cestě, dojde k Pánu, jenž jest tichý a pokorný srdcem, jenž dá pokoje mnichu, jež ne-najdeme nikde na bludných a nebezpečných stezkách života.

Z Otců na poušti přes sv. Bernarda a ostatní mystiky středověké dostal se tento krásný symbol do nesmrtelného Následování Krista.

I odborná studie může dáti hodně námětů k duchovnímu obohacení.

Braitó.

Církev mučedníků.

Prelát Ehrhard vydal cennou knihu, plod svého dlouholetého studia, o Církvi jakožto zrozené z mučednictví. Kniha překrásná podává tři etapy rozvoje života Církve. Prvním jejím velkým úkolem bylo probíjení se živelnou nenávistí státní správy pohanského lidu, druhá práce byl boj s rodícími se bludy v Církvi. Církev musila se probíjovat jako houby se množícími heresemi, z nich byly hlavně herese gnostická čili přečeňování rozumu, a pak herese montanistická čili dokonalé odkrvení srdce. Proti oběma výstřelkům musila bojovat Církev. A při tom ještě stavěti soustavu nového lidského řádu, stavbu světového řádu křesťanského, protože právě měla přejímati ve svých členech celou veřejnou moc a všechnen veřejný život a vliv.

Proti oběma výstřelkům musí i dnes ještě Církev bojovat. Jsou stále mezi křesťany ilumináti, kteří chtějí jako by zdolatí a sléztí vrcholky tajemství. Stále jsou mezi námi ti, kteří jsou sice v mnohém křesťany, ale kteří zůstali v jádře gnostiky, těmi, kteří již zde chtějí „viděti“.

Druhým nebezpečím jsou montanisté, kteří si hrají na proroky, karatele podmračené, kterým nic v křesťanech a v kněžích není dobrým a správným, paranoikové, kteří, chiliasticky založení, podobně jako montanisté očekávají blízký příchod Páně, jenž jenom je a hrstku s nimi jdoucích vezme na milost. Montanisté zesilovali přísnost církevní praxe, množili posty, hlásali umrtvování nejpřísnější. Boj proti montanistům znamená vyloučení z křesťanského života nezdravého eschatologismu, protože o hodině, kdy přijde Pán, nikdo neví. A pak znamená přemožení onoho útěku ze světa, protože Spasitel řekl, že neprosí o to, aby jeho učedníci byli vzati ze světa, nýbrž jenom aby nebyli ze světa. Neboť Církev nechtěla, aby byla montanisty zatlačena na získání několika exaltovaných lidí, nýbrž chtěla dobýti celého světa. Toto bylo její poslání. Jdouce do celého světa, učte všechny národy . . . , a bude jeden ovčinec a jeden pastýř! Neboť Církev katolická jest Církvi obecnou, Církvi, která má všechny lidi zachrániti a ke Kristu přivésti, protože za všechny lidi Spasitel skonal, a pro všechny lidi přijala jeho poklady a jeho milosti.

Braitó.

Požehnání temnoty.

I nejasnost a temnota může být požehnána. Protože v člověku napne všechny síly a schopnosti, abychom se prodrali ke světlu, protože pohne nás k pokoře, abychom nehledali v sobě všeho světla, nýbrž abychom se pokorně sklonili v prosbě o světlo Boží. Jsou lidmi povrchními a omezenými ti, pro které jest všechno naprosto jasné, pro které není otázek a nejasností. Oč jsme nemuseli zápasiti anebo prositi, hledati, to jest vydáno v nebezpečí, že si toho nebudeme vážiti, že to budeme přijímati jako něco samozřejmého, jako něco všedního. Jak váží si pravdy ti, kteří pocítili svou nemohoucnost vůči víře a pravdám a proto také zároveň velkou sílu milosti, která jim víru vli-la. Kdo zakusil nejasností, dovede prositi pokorně, dovede také varovati se všech nebezpečí víry. Varuje se také vydávati víru svou lehkomyšlně v nebezpečí. Kdo zakusil temnoty víry poznává, že jeho víra zesílí především životem z víry. Temnoty nutí duše utíkati se vroucně k Bohu a svými kořeny vrůstati do Boha. Takto se upevňuje víra. Musí hlubokou pokorou a modlitbou své kořeny do spojení s Bohem vésti.

Všechna theologická osvětlování, všechny theologické formulace vyrostly právě z nejasností. Toto bylo negativní požehnání kacířstev, jichž užil po této stránce Bůh. Neboť i peklo a lež a blud musí sloužiti a slouží nevyzpytatelným plánům Božím. Nevědomost pudila velké církevní myslitele, aby přemohli světlem nevědomost. Čím byla nevědomost hlubší, tím úpornější byl boj proti ní a tím také byla hlubší a plodnější řešení.

Plato řekl, že to je známka pravého filosofa, jenž umí se diviti, jenž umí žasnouti. Pochybování boží, pouhé vědění zúžuje. Pravé patření je to, které patří a zároveň staví otázky, jest to nalezení, které povzbuzeno pudí k dalšímu hledání.

Jest to otázka čekající ještě větší překvapení, aby se mohla ještě více diviti, aby se mohla ještě vroucněji kláněti. Podobně jako Maria Panna, když se tázala po andělském Zvěstování, kterak se to stane, tázala se po divu, jež Bůh učiní, aby se mohla před ním pokorně skloniti.

Braitó.

ŽEŇ

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

AMBROSII: De virginibus (Hanstein, Bonn, cena 3.70 Mk). Ve sbírce Florielgium patristicum vyšlo kritické vydání pro školní potřebu této perly patristické literatury.

Toto laciné vydání umožní leckterému, který by rád četl tuto skvělou věc v originále.

BARDY: *L'Eglise à la fin du premier siècle* (Bloud et Gay, Paris, 1932, str. 170, cena 12 frs.). Vynikající znatel křesťanského starověku podává ucelený obrázek duchovního i společenského života prvotní Církve. Vidíme tam modlitbu, zřízení, lásku a rozšiřování a utrpení rodící se Církve uprostřed zmatků a pronásledování. Dílo je budováno na jedinečných znalostech spisů a dějin prvotné Církve.

CABROL: *La messe en Occident*. (Bloud et Gay, Paris, 1933, str. 240, cena 12 frs.) Dějiny a vývoj obřadů mše svaté v západní Církvi. Autor studuje všechny místní rity, všechny odchylné rity, způsob jich vývoje, vzájemného vlivu, jich reforem. Odchyvky a zvláštnosti jsou zevrubně zaznamenávány. Kniha jest stručná, ale přesná, a při tom neobyčejně zajímavá.

IL BEATO EYMARD. Torino, *Opere eucaristiche*, 1933, str. 592. Množství krásných ilustrací. Řeholník kongregace nejsv. Svátosti, jenž skrývá své jméno, nám podává opravdu nejlepší dosud život bl. Petra Eymarda, psaný na základě beatifikačního procesu a záznamů a dokumentů nevydaných. Kniha je psána s opravdovou láskou ke světcům a tutéž lásku vlévá čtenáři. Čtěte jen ty kapitoly o lásce blahoslavence k Eucharistii a zapálí se i vaše duše touhou po častějším spojení s Kristem. Kniha je i po stránce vnější velmi vkusně vydána.

HANGARTNER: *Das Buch der Anfänge*. (Schöningh, Paderborn, 1933, str. 216, cena 3 Mk.) Originální dílo, kde autor veden Tomášem Akv. a liturgií, ponořil se do dějin stvoření člověka. Prvotřídně pracované jsou kapitoly o prvním hříchu, o ráji, o prvním člověku, o nevinnosti, o Adamu a Evě.

LEMAITRE: *Sacerdoce*. (Desclée, Paris, cena 5 frs.) Srovnání kněžské dokonalosti s dokonalostí řeholní. Otázku tuto nadhodil již kardinál Mercier. Kniha jest řešena s velkým klidem a jasností. Kniha spojující theologickou jasnost s konkrétní praktičností.

LIPPERT: *Vom guten Menschen*. (Herder, Freiburg, str. 360, cena 6 Mk.) S radostí jsem sáhl po nové knize Lippertově. A mohu knihu tuto vhodně všem doporučiti. Lippert jest velkým průkopníkem náboženského hlubokého života v Německu. Nejpálčivější dnešní problémy jsou v této knize mistrovsky a mistrně řešeny a stále se táhne jako červená niť celou knihou snaha vyrovnati poměr křesťana k životu, ke světu a ke všemu, co jej obklopuje.

MONCEAUX PAUL: *Saint Jérôme*. (Grasset, Paris.) 1932, str. 240, cena 15 frs. P. M., výtečný znalec křesťanského starověku a jeho písemnictví jest zvláště povolán k této vděčné práci o mládí sv. Jeronyma; podrobná znalost sta-

rověkého zřízení a duchovního života doby umožnila mu napsati dílo velmi zajímavé a bohaté postřehy, které může dáti jen odborník. Spis je cenný i ve veliké řadě jeronymské literatury a ctitelé sv. Jeronyma po něm s potěšením sáhnou.

NAŠE SVĚTLA jsou hlučínské brožurky Životem, jež byly letos věnovány výběru úryvků (na každý den jeden) ze životů svatých. Účelem sešitků jest dáti denně živý vzor té které ctnosti a tak zároveň i buditi smysl pro četbu životopisů svatých. Celý soubor tvoří 24 sešitků po 50 hal. a splní dobře veliké poslání, které vydavatelstvo, Exerciční dům v Hlučíně, od sbírky „Naše světla“ očekává. Užijte tohoto díla při rozšiřování laciného dobrého tisku katolického.

RYBAK JOSEF S. J.: Sursum corda. (G. Francl, Praha, str. 135, Kč 8.) Druhý cyklus meditací pro kněžské exercicie na základě duchovních cvičení sv. Ignáce z Loyoly. Témata mnohá ne zrovna příliš speciální: cíl života, spása duše, modlitba, hřích, celibát atd. Kniha činí doplněk k prvnímu cyklu, nazvanému „Vademecum“. —vz—

STRECKER C. CH., OMI: Bischof Eugen von Mazenod. (Schöningh, Paderborn.) 1932, str. 272. Jistě zkoušky vyhnání za revoluce a staletá pevná náboženská tradice vzbudily v Evženu de Mazenod povolání kněžské a povolání zakladatele významného misijního řádu, jenž si za poměrně krátkou dobu vydobyl nesmrtelných zásluh. Duch pravé kněžské lásky a nadšení až po oběť života vedl zakladatele oblátů Nep. Početí a tento duch jest stále živý. Streckerův spis je velmi srdečně a důkladně sepsán a čtenář si učini živý obraz velikého biskupa a misionáře; zvláště mladý duchovní dorost zde najde vzácný příklad pravého kněze.

IFP

WILMART: Auteurs spirituels du moyen age. (Bloud et Gay, Paris, 1932, str. 650.) Dílo podobného rázu a významu jako dílo Bremondovo. Jedná se o duchovní spisovatele, středověké, kteří psali latinsky. Dílo nabývá zvláště velkého významu tím, že jsou ke studiím zároveň hned také přidány texty latinské, texty více méně neznámé. Dílo obsahuje studii o vývoji rytmu Adoro te devote, obsahuje staré modlitby, staré mystické knihy o Duchu svatém. Kniha jest opravdovou studnicí neznámých a přece tak krásných duchovních veleděl. Dílo vyžádalo si nesmírného studia, velké pile a svědomitosti. Spousta rukopisů byla kolacionována a nejlepší vybrány. Dílo je skutečným přínosem a obohacením dějin náboženského života.

Z RŮZNÝCH POLÍ

ADAM: Christus. (Kösel-Pustet, cena 1.50 Mk.) Kniha, na kterou čekal mnoho katolický svět v Německu. Autor

knihy je autorem skvělého díla o Podstatě křesťanství. Adam staví Krista ve světlo západní kultury. Ukazuje, co všechno vděčí kultura západní Kristu a jeho svatému náboženství. Ukazuje také, jaký je dnešní poměr západní kultury ke Kristu a naděje její z návratu k Ježíši. Vřele doporučuji tuto jedinečnou knihu.

ALMANACH catholique français, 1933 (Bloud et Gay, Paris, str. 480, cena 7 frs.) dává opět množství důkladných informací o katolickém životě ve Francii (život náboženský, sociální, literární, umělecký a vědecký), zvláštní pozornost letos věnuje svobodnému školství a vynikajícím francouzským osobnostem. Zůstává věrný své tradici a nezklame svých přátel.

ATLAS DER KATHOL. WELTMISSION. (Msgr. Joh. Neuhäusler, München.) 1932, str. 125 a 54 mapy. Dílo, kterého již dávno bylo pro všechny misijní přátele a pracovníky nejvýš třeba: důkladný atlas veškeré misijní činnosti katol. Církve v přítomné době. V obširné první části jest statistický, historický a popisný úvod o každém území, přehled papežských a vynikajících spolků misijních v Německu a na konec podrobný statistický přehled souhrnný. Nejcennější část tvoří soubor 54 map (vyd. Novarrské), které opět podávají obraz kartografický všech misijních území. Zde nelze posuzovat, dílo jest provedeno velmi pečlivě, německé vydání jest ještě lepší než původní italské. Za všechny kritiky mluví fakt, že v době asi půl roku jest německý 35.000 náklad Atlasu rozebrán; pro nás jest toto dílo rovněž cenné, sami se něčeho podobného nemůžeme odvážit!

IFP

BOTTCHER: Das Scheinglück der Technik. (Böhlau, Weimar, cena 2.50 Mk.) Kniha opravdu časová, ukazující, jak se industrialisace vtírá do celého života, a to na jeho úkor. Ukazuje tato kniha velmi směle a odvážně a bezohledně na všechny stíny techniky. Dnes, kdy vidíme zřetelně, že technika bez etiky může býti kletbou, je dílo Böttcherovo varovným upozorněním. Doporučuji všem, kteří mají co činiti s dělníky a technikáři.

BUBER: Das Buch Jecheskel. (Schocken, Berlín, str. 228, 4.25 Mk.) Zajímavý překlad a zveršování knihy proroka Ezechiela, kterou vydal velký bojovník za náboženskou obrodu židovského náboženství. Překlad jest neobyčejně živý, barvitý a krásný. Úprava jest jedinečná. Tento svazek jest pokračováním nového německého překladu, jež vydává židovská náboženská skupina Buberova ve sličných samostatných svazcích.

BOXLER KARL: Ruinen und Urwälder. (Benziger, Einsiedeln-Waldshut.) Str. 194. Boxler, misionář v jižní Americe, vzpomíná dvou událostí: velikého zemětřesení v roce 1923 a své apoštolské cesty za Indiány do pralesa. První část vzpomínek jest zvláště cenná, jelikož není u nás zná-

mo mnoho paměti očitých svědků velikého zemětřesení a jeho hrůz; v tomto jest Boxlerova knížka jedinečná.

CAPPELLO: *De Sacramentis*, vol. III. *de Matrimonio*. Torino, Marietti, 1933, str. 1080, cena 35 L. — S radostí doporučujeme toto 3. rozmnožené a opravené vydání výtěžného díla o manželství. Autor si počíná opravdu mistrovsky v tomto tak spleťtém traktátu. Naznačuje nejen směrnice, založené na církevním právu a rozhodnutích posv. kongregací, nýbrž přináší i mnoho příkladů a to skutečných, čímž se stává kniha přístupnou i neoborníkům. Vedle otázek čistě juridických není nikterak zanedbáno hledisko morální otázky. Nakonec jako dodatek je pojednání o právu manželském u církve východní.

CARPO—MODRETTI: *Caeremoniale iuxta ritum Romanum*. (Marietti, 25 L.) Desáté laciné vydání této světově známé a dějinné knihy, která dá přesnou informaci v pochybnostech ohledně různých obřadů. Kniha obsahuje obřady mše svaté, při ostatních svátostech a pak ostatní svátostiny a příležitostné obřady. Nízká cena umožňuje i nechudšímu duchovnímu opatřiti si toto dílo.

ČEP: Letnice. (Melantrich, 1933, cena 20 Kč.) Zase a dobře překvapil Čep svou novou knihou. Skutečnost života, pokorný postřeh, který se nechce nadnášeti nad skutečnost, nýbrž jenom opravdu zachycovati život, aby skutečností života potěšil ty, kterým se již hnuší lež v literatuře, když u mnohých literatura se zvrhla v kudrlinky a líčidlo. Pravá síla křesťanského života vyzařuje z knihy, která ale přes to nijak nechce býti knihou pobožnou. Dílo umělecké a hluboce náboženské. Zdůrazňují, co jsme již napsali jednou zde, že Čep jest největší nadějí.

DANEMARIË: *Le mystère des stigmates*. (Grasset, Paris, str. 270, cena 15 frs.) Inteligentní a pokorná studie o dvou stigmatizovaných, totiž o Kateřině Emmerichové a Terezií Neumannové. Kniha jest psána s přesností historika. Není tu zanedbána ani lékařská stránka a přece jest podána pokorná náboženská centrální myšlenka. Kniha jest hodnotným soustředěním všeho, co se o obou případech dá jistého pro nás říci.

DURYCH: *Plížení a pouti*. (Melantrich, 1932.) Durych si vozí na cesty malé kufříky, takové miniaturní, z papírmaše dělané kufříky a tak se dívím, kam naskládá všechno bohatství, které si z cest přináší. Durych jest sice sobec a lakomec, který si ponechává nejkrásnější věci pro sebe, ale to, co dává, jest tak nové, tak potěšující, protože Durych umí se dívatí a pozorovati, takže se kolikráte zdá, že jest detektivem mezi básníky a cestujícími. Takovým kabinetním detektivním kouskem básnického cestopisu jest jeho cesta po Německu. Ohně španělské hoří v jeho popisu Španělska. Překrásná jest i jeho cesta, popis Tyrol. Kniha rozhodně potěšující.

DURYCH: Ohně v mlhách. (Melantrich, Praha, cena 25 Kč.) Tento svazek jest souhrnem drobnějších prací Durychových. Jsem vděčný Durychovi, že zachránil od zapomenutí přeskvělou svoji věc Cestou domů, jež je apologií Církve opouštěné a tupené po převratě. Tímto dílem se Durych přihlásil hrdě pro Matku-Církev. Druhá kniha jsou Obrazy, plné snů, podobenství a pravdy. I drobná věčička Smích věrnosti a Legenda našly tu svoje místo.

DURYCH: Na horách. (Definitivní vydání, Melantrich, Praha, 1933, cena 40 Kč.) Jedna z prvních věcí Durychových dostává konečně definitivní vydání. Durych zažil nejkrásnější chvíle svého života pod slunnými štíty alpských velehor. A jejich sálající čistota krásy neposkvrněné a neshloubující a nikoho o úsudek se neptající vydechuje z těchto skvělých pasáží Durychových, kde všechno je krása a láska a kde Durych jako smělý alpský lezec zdolává těžké problémy duševních krisí lásky a krásy. Na horách je dílo samoty, které se může čísti jenom v tichých chvílích a jenom těmi, kteří nemají předsudků a kteří nejsou šťastni nad tím, že se mohou pohoršovati.

FRIED: Autarkie. (Diederich, Jena, 1933, cena 3.40 Mk.) Na filosofických základech stavěná studie o hospodářské soběstačnosti, otázce to, která dnes hýbe myslmi státníků a národohospodářů. Ukazuje jasně a přesně všechny stíny i výhody tohoto řešení hospodářsko-státnických problémů.

GAELL RENÉ: Celle qui ressuscita. (Téqui, Paris.) Str. 241. — Úřední záznamy lékařské kanceláře v Lurdech zaznamenaly 29. srpna 1908 zajímavý případ uzdravení mladé dívky Ernestiny Guilloteau, postižené komplikovanou tuberkulosou, kterou ubozí přátelé nazývali prostě „živou kostrou“. Tragický život této dívky popisuje R. Gaell. Nejsou to výplody romantické obrazivosti, která chce bombastickým líčením strhnouti čtenáře, nýbrž je to historická skutečnost, daná lidstvu, aby o ní soudilo a svědčilo.

GUISSARD P. POL., AA.: Portraits Assomptionistes. (Bonne Presse, Paris, str. 410, cena ?) Ze vzpomínek a z archivů ožívají postavy řeholníků assumptionistů, druhů zakladatele P. Alzona, misionářů, vychovatelů, spisovatelů a žurnalistů, studentů, hrdinů války a bratří, jejichž život byl obětí. Mnoho duchovní krásy jest zde odkryto a svítí jas života v Bohu; veliká obhajoba a zároveň vysoká škola řeholního a duchovního života.

GUÉCHOT: Mystères et lumière. (Téqui, Paris, 10 frs.) Zdařilý pokus lidové dobré apologie, která zhodnocuje všechny obory vědění, dějiny atd. Proto právem nazval autor knihu jakožto zajímavé výlety do času a do prostoru. Dobře jest zužitkován přírodopis, hvězdářství a dějiny. Něco podobného, jako bylo dílo Klugovo Boží svět. Ke zpestření promluv a přednášek.

Podobná kniha jest *Ouvrez l'oeil!* (Téqui, Paris, 2.50 frs.), která podobně používá objevů a vynálezů poslední doby. Kniha obsahuje stručné přednášky vypracované a debaty po nich. Pro přednášky v besídkách a spolcích.

HALFLANTS: *Auteurs francais et belges.* (Editions Halflants, Bruxelles, 24 frs.) Kritika moderní literatury z poslední doby s náboženského hlediska. Autor probral všechny význačnější spisovatele poslední doby, katolíky i lid z opačného tábora. Soudy jsou spravedlivé a odborné.

HALFLANTS: *Religion et littérature.* (Editions Halflants, Bruxelles.) Druhá sbírka literární kritiky s náboženského hlediska. Autor si všímá u nás dosti neznámých autorů belgických a holandských. Proto i s toho hlediska má tato kniha svůj velký význam pro nás.

CHELČICKÝ PETR: *Výklad druhé epištoly sv. Jana.* (Reichel, Praha, cena 24 Kč.) V knihovně Špalíčku vydaly dva traktáty Petra Chelčického. Je zajímavé a poučné sledovati a pročíti jak chápal náboženský a duchovní život tento myslitel. U Chelčického je silný tón zdůrazňující především život náboženský a nechuf k přílišnému mistrování o věcech Božích.

KASTNER KARL: *Ideengeschichtlicher Ueberblick uber die Kirchengeschichte.* (Hannstein, Bonn) 1932, str. 56, cena 1.40 Mk. Hrubá skiza či schema církevních dějin, které dobře poslouží k orientaci studia nebo přednáškové činnosti či k opakování a osvěžení znalostí. Zajímavé jest odstupňování dějin nového věku: odpad od katolictví, odpad od křesťanství, odpad od víry v Boha; jak pravdivý jest tento pád v denní zkušenosti jednotlivců.

KATHOLISCHER ALMANACH. (Katholische Tat Verlag, Köln, 1933.) Zajímavý a bohatý almanach katolického veřejného a kulturního života v Německu. Kniha jest skutečně věrným zrcadlem katolického života v Německu a jinde. Na almanachu spolupracovali odborníci ze všech oborů.

KURZ: *Individuum und Gemeinschaft beim hl. Thomas.* (Kösel-Pustet, München, 1933, str. 164, cena 3.80 Mk.) Kniha jest křesťanskou odpovědí na otázku: Jest tu člověk pro stát nebo stát pro člověka? A podává řešení podle Tomáše, že tu je stát pro člověka, protože nesmrtelná duše jest více než stát a protože toto je povinností a úkolem státu, aby pomáhal duši k dosažení jejího pravého cíle, totiž dosažení spasení. Toto je základ křesťanské formulace našeho poměru ke státu a všechno jiné, co stát chce podnikati, je špatné a zhoubné a bude jenom hroblem státní myšlenky, která svou bezohledností a zasahováním do věcí, po kterých mu rozhodně nic není, vyvolává stále živější odpor u katolíků, či měl by vyvolávat! A povinností jednotlivce ke státu jsou toho rázu, aby touto spoluprací mohl stát vykonávatí svoje poslání, to jest umožně-

ním časných předpokladů věnovati se otázce centrální, totiž duši. Tato kniha učeného nekompromisního františkána přichází jako na zavalanou.

LACOMBE E.: *Les éléments d'un programme social catholique.* (Bonne Presse, Paris.) 1932, str. 191. Jakási lidová prvouka katolické sociologie, která i u nás může přijíti vhod jako pomůcka k Vaškově *Spravedlnosti*; zřetěl knížky k francouzským poměrům sociálním není na škodu, příklad nebo srovnání zpestří výklad v debatním kroužku.

LARDONE: *Fra Gli Astri santità cattolica. Panegirici e discorsi.* Torino, Soc. Editr. Internazionale, 1933, str. 520, cena 15 L. Padesát kázání o svatých. Od jiných podobných sbírek se liší tato tím, že autor opravdu podává život příslušného světce, zasazený do rámce doby a z něho pak vyzvojuje praktické konkluse, kdežto jiní si všimají obyčejně jen některé ctnosti světce, kterou pak oslavují. Kniha si zaslouží pozornosti.

MARANATHA O. S.: *Tvůrčí mlčení.* (Kočí, Praha.) 1932, str. 156, cena 30 Kč. Kdo slyšeli svého času přednášku dra Hynka o pseudomystických a asketických teoriích a praktikách, v tomto díle by našli potvrzení jeho slov. Snad ve světě, jenž nepoznal pravé křesťanské askese a mystiky i tato díla zplodí něco dobrého, ale oč jsme my dále, třeba jen samým *Následováním!* A jak rozličný duch! Že nechybí bludů a nesprávností jest zřejmo (př.: „smutná útěcha očištění“! a j.).

MARITAIN: *Les degrés du savoir.* (Desclée de Brouwer: Paris. 1932, str. 920, cena 40 frs.) Synthesa noetická, jaká ještě nebyla podána v moderní thomistické filosofii. Všechny druhy a stupně poznání i poznání náboženské a mystické není tu opomenuto. Maritain srovnává poznání filosofické s poznáním náboženským a mystickým, a to u různých typů mystických učitelů a typů. Kniha je dokonale moderní a při tom přísně thomistická. Studie Maritainova jest novým vyvrácením nesmyslného protikladu, jež často i katolíci nemoudře staví, když mluví o filosofii thomistické a filosofii moderní. Pravda není ani stará ani moderní. Pravda jest prostě věčnou a filosofie thomistická ve svých podstatných bodech musí býti prostě filosofii trvalou, *philosophia perennis.*

MERKLEBACH B. H., O. P.: *Summa Theologiae Moralis.* (Desclée De Brouwer & Cie, Paris.) Tomus 2., str. 994, cena 40 frs. — Dílo M. ve své druhé části obsahuje úplnou nauku o ctnostech. Je to ideální kniha pro doplňovací studium, nebo jako příručka pro studujícího i profesora. Kdo ji prostudoval, není jen dobrým zpovědníkem, nýbrž i osvíceným vůdcem a má v knize nejlepší pomůcku pro soukromé a řečnické poučování o křesťanském životě. Zvláštní předností tohoto svazku jest jeho ráz sociální, hlavně v nauce o spravedlnosti, kde jsou spekulativně probrány všechny

moderní problémy společnosti, též podle zásad encykliky *Quadragesimo anno*. Právě proto, že spekulativně postupuje, má autor ve svém díle věci a zásady důkladně rozebrané, jichž podrobný rozbor marně hledáme v jiných dílech praktického rázu. Jsou ovšem i věci, na které lze hledět jinak, na příklad nauka o kvantitě jídla u postu, při okultismu, při traktátu o svědomí. Ale to jsou věci podřadné proti vynikajícím přednostem tohoto díla, na něž důtklivě upozorňujeme hlavně mladší kněžstvo.

MOLLAT G.: *La question romaine de Pie VI. à Pie XI.* (Gabalda, Paris.) 1932, str. 469, cena 24 frs. Obnova papežského státu dodává zvláštního zájmu obšírné studii Mollatově (profesor církevních dějin ve Štrasburku) o papežském státu od prvního útoku francouzské republiky přes bouřlivé vlny XIX. stol., až k obnově Vatikánského Města. Mollat, jeden z předních znalců novověkých církevních dějin, proniká látku v pramenech i v prvotní literatuře do nejmenších detailů a při nejpřísnější vědeckosti tvoří sytý obraz žalostného osudu církevního státu, v němž vynikají ušlechtilé postavy posledních papežů. Základní a nejdůkladnější dílo o této látce.

ONDROUŠEK ANT., Dr.: *Časové řeči.* (Nákl. vlast., str. 67.) Kázání na neděle a svátky, počínaje I. nedělí adventní a konče Popeleční středou. Upraveno většinou podle různých vynikajících klasických kazatelů církevních (na př.: sv. Jan Zlatoústý, sv. Řehoř Vel., Augustin da Montefeltro a j.).

POBOŽNOST PRO MLADEŽ k Pánu Ježíši v době postní (vyd. Škol. sestry O. S. F., Praha-Kr. Vinohrady; výtisk 50 hal.) je vítanou pomůckou při vedení dětí ke zbožnému prožití týdnů svatopostní doby. Doporučuji pozornosti rodičů a vychovatelů.

RÁČEK S. J.: *Přehled dějin československých.* Pilný historik P. Ráček vydává u Kunciče v Praze (velké dílo za 100 Kč) druhé vydání svého velkého díla, za něž jsme i spisovateli i nakladateli nesmírně vděční. Máme dílo doplněné, kde autor doplnil, opravil všechno, co mu bylo vytýkáno. Dílo jest opravdu mistrovským činem. Jsou to dějiny psané s hlediska katolického, ale nejsou tendenční, protože pravda jest nejlepší apologií.

RENAUDIN: *Assumptio B. Mariae Virginis.* Torino, Marietti, 1933, str. 184, cena 12 L. Autor sebral opravdu vše, co mohl nalézt jak v tradici patristické, tak u theologů, aby ukázal možnost definovat dogma o nanebevzetí Panny Marie. Studie je přísně vědecká, přehledná a proto poslouží ke snadné a jasné orientaci v této věci.

RUTTEN: *La doctrine sociale.* (Editions Cerf, juvisy 408.) Velký organisátor a apoštol katolického dělnictva v Belgii, jenž dovedl zachytit dělnictvo a má zásluhu, že se nám v Belgii dělnictvo neodcizilo, napsal skvělou pří-

ručku o sociální nauce církevní podle tak zvaných sociálních encyklik a podle zásad křesťanské mravouky. Kniha jest instruktivní, přesná a naprosto vyhovující, dávající informaci na všechny otázky sociální.

SALAVILLE: *Liturgies orientales.* (Bloud et Gay, Paris. 1932, cena 12 frs.) Vzrůstající zájem o východ přivítá s radostí Salavillovu studii, již proto, že jest psána odborníkem prvotřídním. Všechny východní liturgie tu našly svoje místo a svoje zhodnocení. Autor podává všeobecné prvky a základní znaky, společné všem východním liturgiím. Kniha si všímá obřadů, knih, zpěvů a modliteb i zvyků liturgických. Zajímavá jest v knize studie o liturgických jazycích ve východních církvích.

SCHLEGEL L., O. CIST.: *Die selige Paula Frassinetti.* (F. Rauch, Innsbruck.) 1932, str. 78, cena 1.50 šilinku. Z oblíbeného Schleglova hagiografického pera vychází stručný, ale výstižný obrázek života bl. Pavly Frassinetti, zakladatelky sester sv. Doroty; dnes zvláště, kdy se ozývá naléhavá potřeba pomocnic v duchovní správě, jest tento životopis veliké přítelkyně a záchraňovatelky nesmrtelných duší velmi vhodný.

SCHWESTER ANGELA, OSU: vydává v *Ars sacra* (Müller Jos., München) dvě líbezná knížečky *I h m n a c h* (str. 32, cena 40 pf.), vroucí pobožnost křížové cesty s obrázky Schumacherovými, a *Jesulein, komm doch in mein Herz hinein* (str. 16, 4 obr., cena 40 pf.), opravdu dětské, něžné pobožnosti k svatému přijímání, v níž srdečnost a dětskou prostotu zvyšuje jemná kresba Spöttlova a Sütterlinovo písmo.

UNDSET SIGRID: *Sunniva.* (Müller, München.) 1932, str. 80, cena 2 Mk. Jemný útek umění Undsetové z vláken starých legend a vroucí hold svaté Sunnivé, irské světicí na Skandinávii; patinou starobylosti vyšlehuje žár lásky autorky ke slávě přerodu národa a vlasti z pohanství ke křesťanství a vroucí úcta k vznešené ctnosti velikých duchovních předků.

WIBMER-PEDIT FANNY: *Der Nussbaumer.* (Müller, München.) 1932, str. 64, cena 2 Mk. Co poutá horala k jeho tvrdému kraji? Proč po něm touží? Je to jeho rodný kraj, takřka pouto krve jej nerozvížitelně svírá. Nussbaumer, krátká novela, je krásnou písní této věrnosti k rodnému hnízdu tyrolských horalů, jež pochopíme právě v jejich lásce k domovině.

BLATENSKÝ F.: Příprava školních dítek na sv. zpověď a sv. přijímání (vyd. „Hlas lidu“, Čes. Budějovice, Kněžská ul. 7) právě vychází v 2. vyd. Chváří se na této pomůcce jasnost výrazů a přístupnost pro dětskou chápavost. Výtisk stojí 60 hal. (na lepším papíře 1 Kč) a lze tedy této pomůcky snadno užívat. Pěkně vypravený otisk modliteb stojí 60 hal.

MILOSTI PLNÁ

(Kurs o milosti 5.)

Jako byl Spasitel světa co hlava lidstva plný milosti, což nazývají theologové *gratia capitis*, milostí Krista co hlavy naší, podobně můžeme mluvit o plnosti Marie Panny pro její svaté mateřství. Ježíš Kristus jest hlavou nového lidstva a Maria Panna měla se státi Matkou této hlavy nového lidstva. Proto všichni theologové a svatí spisovatelé, když mluví o Panně Marii, snaží se až úzkostlivě odsunouti od svaté Panny i pouze myšlenku na jakoukoliv nedokonalost. I Tomáš Aquinský, který nemaje po ruce, jak se mu zdálo, oficiální nauku Církvě, a proto ve věci tak závažné, kde se mu zdálo, že pro opačný názor má pevné výroky Písma svatého, nepřipouštěl Neposkvrněného Početí Panny Marie, nýbrž pouze její posvěcení v lůně mateřském, stále bedlivě se ve své nauce o Panně Marii snaží, aby ani stín hříchu osobního, ani stín nedokonalosti u Marie Panny nepřipustil. Ačkoliv tolik miluje svaté Otce církevní, přímo říká o některých, kteří v otázce její naprosté bezhříšnosti zdáli se některé stíny připustiti, že zde opravdu přestřelili, *exceserunt!* (Viz III. q. XXVII. a. 4.) Platí zde velká zásada Tomášova, že čím je kdo blíže zdroji, tím více z toho zdroje čerpá. Nebyl však žádný člověk tak blízko Ježíši Kristu, jako Maria Panna. Byla jeho Matkou. Jenom nepochopení mateřské blízkosti dítěti a mateřské důstojnosti ženy může vésti protestanty k tomu, že se pohoršují nad naší úctou k Panně Marii. Vytýkají stále scholastikům, že snižovali ženu, a jak vysoko cenili si scholastikové ženu právě pro tyto důstojnosti ženy, která byla povolána k tomu, aby se stala Matkou Vykupitele! V „Hovorně“ citují slovo Augustinovo, jež uvádí Tomáš, jakožto důkaz povýšení ženy Kristem, že totiž byla vyvolena k tomu, aby dala život Kristu, ačkoliv přece mohl Bůh zá-

zračně i bez ženy dáti tělo a život lidský svému Synu. Ale Eva měla být pomstěna, měla být zvednuta a ospravedlněna.

Jestliže povznesl Kristus muže tím, že přijal jeho rod, ženu povznesl v jistém ohledu více, když si ji vyvolil za matku, kdežto muže jen za pěstouna. Maria byla vyvolena k tomu, aby dala lidskou přirozenost svému Synu. Kristus měl v této lidské přirozenosti vykoupiti lidstvo. Přijetím lidské přirozenosti mohl se Kristus státi hlavou lidstva, mohl podati Otcí dokonalou oběť pro osobu Věčného Slova a mohl, zaplativ za lidstvo, jež nesl v sobě celé, svou účastí na lidské přirozenosti státi se mu cestou k Otcí. Toho všeho se nám dostalo v jeho přirozenosti lidské, spojené s přirozeností božskou, jakožto dílo osoby Věčného Slova. Proto, jakým právem mohl by kdo odlučovati Marii od díla vykoupění? Věříme-li opravdu v Božství Kristovo a věříme-li v jeho božskou osobu, nemožno rozlišovati matku člověka od Matky Boží. Theotokos-Bohorodička jest jediné oprávněným názvem Panny Marie proti všem kacířským překrucováním.

Svatý Tomáš překrásně praví, že Bůh ty, které k něčemu vyvolil, si také připraví k tomu. Z toho vyvozuje svatý Tomáš plnost milosti, která spočívá v naprosté bezhříšnosti. Dogma o Neposkvrněném Početí ještě více a hlouběji zdůrazňuje tuto pravdu o tom, že si Bůh připraví toho, koho k něčemu vyvolil. Když si vyvolil Marii Pannu za Matku toho, jenž měl potříti všechn hřích a jenž měl zvítěziti nad ďáblem, musila být Panna Maria neposkvrněná. Ďábel držel lidstvo dědičným hříchem a proto, když si Bůh vyvolil Marii za matku pro vítěze nad tímto držitelem lidí, dal jí tu milost, aby, pro zásluhy toho, s nímž měla být tak těsně spiata jako matka, byla vyňata ze zákona, jímž jsme všichni byli dědičnému hříchu podrobni. Byla nejbliže Bohu a proto obdržela nejvíce.

Proto jest naší nadějí, protože víme, že, když jí bylo tolik dáno, ví, proč jí to dáno bylo. Slyšel jsem jednou ve Francii středověký hymnus k Matce Boží: *Si non essent redimendi, nulla tibi pariendo Salvatore ratio. Si non essent peccatores, numquam Mater talis fores* Kdyby nebylo těch, kteří potřebovali vykoupení, nikdy bys neměla příčiny dáti život Spasiteli, kdyby nebylo hříšníků, nikdy bys, Maria, tak velikou nebyla . . ! S jakousi nábožnou rozverností oslovuje starý skladatel svatou Pannu. Ale co je v tom pravdy! Pro nás stala se Maria tak velikou a proto její Neposkvrněné Početí jest nám zároveň zárukou, že ona nám ničeho neodepře, když se svým úkolem stala tak velkou! Sv. Tomáš praví, že podobně, jako Ježíš Kristus jest prvorozeným Synem Božím mezi mnohými bratřími, Maria Panna jest prvorozenou jeho dcerou. (III. q. 27. a . 5.)

Jako Matka Boží stojí Maria Matka Boží nesmírně vysoko nade všemi tvory a zaslouží si naší lásky, jako si zasloužila lásky svého Syna. I v tom máme následovati Krista Pána. Miloval vroucně svoji matku. Na ni ještě myslil v mukách na kříži. Ještě se o ni staral. Nechápu, jak může někdo chtít následovati Krista a stále neupřímně uhýbati povinné lásce a úctě k Té, která sebe cele obětovala, svoji mateřskou oběť a bolest matky, které mělo býti srdce probodeno při pohledu na umírajícího Syna.

Protože byla plná milosti, proto si zaslouží také naší úcty. Nejenom proto, že byla Matkou Páně, nýbrž proto, že byla svatou Matkou Páně, plnou milosti. Kristus Pán na to poukazuje, když volá k ženě blahoslavící jeho Matku: Ano, blažení ti, kteří slyší a plní slovo Boží. Jako by chtěl říci, že vlastní důstojnost Marie Panny byla dovršena životem svatosti, odpovídající velké její mateřské důstojnosti.

Maria Panna byla plna milosti, protože Bůh vždycky používá vhodného nástroje ke svým dí-

lům. Proto připravil si i duchovně tu, která měla dáti tělo Synu. Duchovní přibuzenství a spojitost byla podkladem spojitosti jejího svatého těla s Tělem Kristovým. V jejím svatém Těle jakožto v prvním svatostánku přebývala Moudrost Boží. Moudrost však nevejde do duše poskvrněné. Proto byla svatá a plná milostí a dokonalostí ta, která měla býti tak těsně spojena s touto nestvořenou Boží Moudrostí.

Milostí posvěcující se můžeme podobati nejlépe a nejúčinněji Panně Marii. Nejenom tím, že nejvyšší štěstí Marie Panny bylo, že byla plnou milostí, nýbrž i skutečností, že milostí posvěcující sestupuje také do naší duše Duch svatý se všemi svými poklady ostatních milostí. Jako Maria Panna přijetím volající milostí stala se hodnou, aby počala Ježíše Krista, podobně i my přijetím milostí přijímáme duchovně svého Spasitele do své duše, do svých zásad, do svého života. Řekl, že přijde On a Otec jeho do duše, která plní vůli Otce jeho. A tímto plněním vůle jeho a jeho Otce stáváme se podobnými jeho matce, která také dovedla plniti vůli Otce nebeského a našla v tom svoji největší důstojnost, protože jenom poslušností k volání Božím stala se velká svou důstojností Matky Páně. Podobnou důstojnost dává Ježíš těm, kteří plní vůli jeho Otce. Kdo jest matka má? Aj ti, kteří plní vůli Otce mého, hle, matka má . . . Čili, podobné vznešenosti a důstojnosti jako byla důstojnost Marie Panny jest důstojnost toho, který podobně jako Matka Páně poslouchá hlasu Božího a plní jej.

Maria jest Matkou milostí, protože dala život tomu, jenž nám zjednal milost. Jest Matkou milostí, protože stala se matkou hlavy celé Církve, pro niž a do níž byly Kristem dány všechny milostí posvěcující i pomáhající. Jako se nám dostalo Krista, hlavy naší, pro ni, i jeho milostí se nám pro ni dostalo. Proto jest nejenom matkou milostí Dárce, nýbrž i matkou milostí nám tímto

Dárcem udělované. Jako jest nám Bůh Otcem v milosti, když nás jí přijal skutečně za svoje dítě, podobně jest Maria právě milostí naší matkou, když přijala pro nás státi se Matkou toho, jenž nám měl tuto milost vrátiti a znovudobýti. Proto nemůže nikdo přijíti k Bohu, nechce-li jíti skrze Marii a nepomůže vytáčení se některých moderních theologů, kteří z obavy před protestantskými výsměšky těch, kteří nikdy nepochopí psychologii křesťanského společenství všech, tedy i s Marií Pannou, uhýbají před naukou, která stále hlasitěji jest pronášena: Ona jest zprostředkovatelkou všech milostí: *Omnium gratiarum mediatrix*.

Radost a jistota zaplní naše srdce, že máme takovou Matku!

P. Silv. M. Braitto O. P.

PŘÍBYTKY MRTVÝCH

Neupadly dosud v zapomenutí posměšné otázky, kde jest nebe, očistec a peklo — že se jich dosud nedotknul ani dalekohled hvězdářů, ani horníci na ně nenarazili v hlubinách země, a proto že jich není. Proto je třeba se zabývati i touto otázkou, kde jsou příbytky duší za hrobem.

Víra neurčuje místa příbytků duší; praví pouze, že duše jsou na určitých místech, jimž říká nebe, peklo, očistec. Myslíci duch prošel tedy skutečně všechny možnosti umístění příbytků mrtvých. Svátý Tomáš Akvinský ve Výkladu IV. knihy Sentencí, dist. 21., praví: „O místě očístce se nenajde nic výslovně určeného v Písmě; také nelze na to dáti účinné důvody. Ale rozumně, a pokud více souhlasí se zjeveními svatých, jest dvojí místo očístce. Jedno podle obecného zákona; tak místo očístce jest místo vespod, spojené s peklem, takže týž jest oheň, který trýzní zavržené v pekle, a jenž v očístci spravedlivé očišťuje; ač zavržení, pokud jsou zaslouženě níže,

mají se řaditi i na spodnější místo. Jiné místo očistce jest podle rozhodnutí (zvláštního). A tak se někdy čte, že někteří jsou trestáni na rozličných místech, buď na poučení živým, nebo aby se pomohlo zemřelým, když živi poznají jejich utrpení, a uleví se jim přímluvami Církve. Někteří však praví, že podle obecného zákona místo očistce jest tam, kde člověk hřešil; což se nezdá důvodné, protože může býti člověk zároveň trestán za hříchy, které páchal na rozličných místech. Někteří pak praví, že jsou trestáni nad námi, protože jsou prostřed mezi nebem a námi; ale to není nic, poněvadž nejsou trestáni v tom, v čem jsou nad námi, nýbrž v nejnižším, co je v nich, totiž za hřích."

Je si třeba všimnouti, jak svatý Tomáš prohlašuje, že rozum nemůže udati důvodu, který by označoval s jakousi přesností místo očistce; rovněž, jak se sám ve svých důvodech odvolává na „zjevení svatých“, která v této věci nejsou směrodatná; neboť jsou to zjevení soukromá, učitelkou Církví nepotvrzená v jednotlivostech svého kladného obsahu.

Jiní myslitelé řekli, že očistec jest místo dole, temná poušť, plná smutku a propastí, tak asi, jako mluví Zachariášův zpěv: tma a stín smrti. Jiní líčí očistec s hvězdářskou obdobností, jako se čte v Dantově Očistci. Faber praví, že „podle vážných zjevení“ mají duše očistec ve svém hrobě. Jiní praví, že duše mají očistec na těch místech, na kterých byly jejich hlavní hříchy, jejichž tresty musí odpykávati. Konečně nejkrajnější názor, že očistec není ani tak přesně ohraničené místo, kde by všechny duše byly shromážděny jako v žaláři, nýbrž že očistec je spíše stav duší; že tedy duše může býti brzo zde, brzo onde, ale všude nosí své utrpení, jako nemocný nosí všude svou horečku, ať se obrátí kamkoli. Ani tento poslední krajní názor není církevně odsouzen. Církve tu zachovává naprosté mlčení. Neboť sku-

tečně nezáleží na tom, kde očištec jest, nýbrž na tom, že skutečně jest. Čili: nevíme, kde jest očištec, nevíme, kde jsou duše očišťovány od zbytků svých trestů za hříchy. Ale protože žádný ze zmíněných názorů není odsouzen jako bludný ve víře, může si člověk bez nebezpečí víry mysliti o místě očištec, co jeho myšlenkám přinese více plodné a pomáhající útěchy.

Ze zásad svatého Tomáše o místě očištec lze také, a stejně, řešiti otázku o místě nebe a pekla. Řeč svatého Písma, podle něhož si myslíme nebe nahoře a peklo dole, neurčuje nic o zeměpisné poloze těchto příbytků mrtvých; jsou to rčení, která jen naznačují vznešenost odměny a hloubku neštěstí. Ze svatého Písma bychom nejspíše ještě mohli usuzovati, kde bude přebývání blažených po konci světa, odvolávajíce se na Zjevení, hl. 21., kde se mluví o nové zemi a novém nebi, jako příbytku blažených.

Záhadnost, ve které Boží moudrost nechala otázku o přesném určení místa příbytků mrtvých, zřetelně ukazuje, že odpověď na tuto otázku nemá základního významu pro lidský život. O skutečnosti těchto příbytků však promluvil Bůh zřetelně, že jsou připraveny a zalidňovány. Tuto skutečnost určitého příbytku duší za hrobem, ať již neměnitelného nebo střídavého, uznává rozum bez obtíží. Duše totiž někde býti musí, ježto nemůže býti všude. Nemůže býti všude, jsouc jen omezeným tvorem, jenž má své meze a proto také mezemi jest všude držen. Dále řád a pořádek, který Boží moudrost zachovává ve všem stvoření, nepřipouští, aby toto „někde“, znamenalo neomezenou volnost pohybu; uvidíme totiž později, že podle důvodného mínění myslitelů právě tato místní omezenost tvoří nikoli nejmenší část bolesti a trestu v očištcu a pekle.

Svatý Tomáš ve výkladu zmíněný knihy Sentencí, dist. 45, praví: „jako v tělesech je tíže a lehkost, jimiž jsou tažena na místo, které jest

koncem jejich pohybu, tak také jest v duších zásluha a provina, jimiž přicházejí duše k odměně nebo trestu, což jsou konce jejich činností. Proto jako těleso tíží nebo lehkostí hned je taženo na své místo, není-li mu zabráněno, tak duše hned po uvolnění pout těla, kterými byly drženy ve stavu cesty, dosahují odměny nebo trestu, jestli nic nepřekáží; jako někdy dosažení odměny překáží hřích všední, který napřed musí býti očištěn." Poukazuje tedy na zákonitost, zachovávanou v Božích dílech všude; a ta zákonitost platí také o místě příbytků zemřelých.

Z toho všeho lze viděti, co říci o nejrozmanitějších lidových myšlenkách a domněnkách o duších, které si odpykávají svůj očištec, jako by totiž byly upoutány na určitá místa na zemi, nebo jako by měly naprostou volnost pohybu. To druhé jest velmi málo podobné pravdě, právě pro zákonnost Božího díla. O prvním a takových podobných máme zatím volnost myšlení.

To všechno bylo řečeno proto, aby si někdo nedělal zbytečných starostí, nebo snad i pochybností ve víře, když slyší všelijaké poznámky o místě příbytků duší za hrobem. Neboť k víře patří jen jsoucnost příbytků, ne však jejich poloha, ani jejich podoba. A konečně, i když se řekne, že ani dalekohled, ani zrak horníkův pod zemí nenarazil na příbytky duší — můžeme odpověděti, že třebaš paprsky sluneční procházely do dalekohledu právě středem příbytků duší a že chodba horníková pod zemí je na některém místě plná duší a duchů — vždyť ducha nelze viděti a proto ani nelze poznati jeho příbytku.

P. Em. Soukup O. P.

SKRZE NĚHO A S NÍM A V NĚM...

Kněz, prostředník mezi nebem a zemí, končí nejtajemnější oddíl nekrvavé novozákonní oběti

— kánon. Zázrak všech zázraků, předpodstatnění chleba a vína v Tělo a Krev Syna Božího, obepial věncem vroucích modliteb, jimž neodolá nejvyšší Spravedlnost a Milosrdenství. Nyní je zpečetuje posledním zapřisáháním Božího majestátu pro Ježíše Krista. *Per Ipsum et cum Ipso et in Ipso* — Skrze Něho a s Ním a v NĚm je Tobě, Bohu Otci všemohoucímu v jednotě Ducha svatého všechna čest a chvála . . .

Celá mše sv. udává křesťanu program pro celý den, pro celý život. Totožnost obětujícího Velekněze a obětovaného Beránka učí nás přinášet Bohu ustavičnou obět svého já. Toto velebné a prosté finale kánonu mešního udává nám, jak nejdokonaleji zobrazíme v sobě podobu božského Velekněze: *Konati vše skrze Něho a s Ním a v NĚm* — i dosáhneme posledního cíle svého stvoření — všeliké cti a slávy Otce a Syna a Ducha svatého.

Skrze Něho, s Ním a v NĚm! Skrze Ježíše, s Ježíšem a v Ježíši — či spíše ještě — pro Ježíše!

Několik prostých slov — a tají hlubiny. Krátké heslo — a jeho síla nese se nad nejvyšší oblasti stvoření. V něm je vyjádřen plán Boží moudrosti při budování vesmíru. Jím je vytyčen nejvyšší ideál lidské snaživosti . . .

Ježíš Kristus je centrem, ohniskem, pojítkem, hlavou *celého stvoření*.

Sv. Pavel píše římským křesťanům slova, nemálo podobná zakončení mešního kánonu: „Z něho (z Boha) a skrze něho a k němu jsou všechny věci; jemu sláva na věky. Amen.“ (Řím 11, 36.) Co zde praví všeobecně o celé nejsv. Trojici jako příčině a cíli všeho stvořeného bytí a dění, to připisuje jinde zvláště Ježíši Kristu, Bohu, přijavšímu lidskou přirozenost: „Všecko jest stvořeno skrze něho a pro něho . . . a všecko v něm stojí. A on jest hlavou těla Církve . . .“ (Kolos. 1, 16. 17. 18.)

Kristus je podle své božské přirozenosti prin-

cípem a cílem, začátkem a koncem, alfa a omega všeho ve světě viditelném i neviditelném. Tiché záření hvězd i úsměv jarních květů, mohutné vlnobítí oceánu i klidný ševel večerního vánku, kroužení planet nesmírnými prostory nebes i putování broučka po listě trávy — vše je od něho a vše je pro něj. Z něho má svou existenci a svůj pohyb, a k jeho oslavě tíhne přirozeně a nevědomky. Všecko v něm stojí. Bez jeho zachovávání všechny bytosti by se rozpadly a zhroutily by se do propasti nicoty. Kristus Bůh dává jim bytí, a s bytím i soudržnost a vzájemný soulad.

Avšak Ježíš Kristus má býti podobně alfa a omega i v každém mikrokosmu, *v každé lidské duši*, jež je vesmírem v malém s nesmírnými obzory myšlenek a snah.

Čím je Kristus ve vesmíru ze své dobroty a z vnitřní nutnosti věcí, tím *se musí státi dušj jejím uznáním a její svobodnou volbou*.

Kristus jako Bůh i jako člověk je principem nadpřirozeného života v nás. Je sluncem v řádu milosti. Sluncem spravedlnosti nazývá ho apoštol Pavel. Z něho září všechno světlo a teplo duše, všechny podmínky života. Ba ještě více. Kristus dává duši i život sám — milost posvěcující.

Bez tohoto Slunce spravedlnosti, bez tohoto universálního a přece jednotícího pramene není možný život duchovní — ani v nejprimitivnější formě. Tím méně je možné jeho nejdokonalejší, nejintenzivnější rozvinutí — svatost.

Čím více pochopíme a čím více prakticky uznáme *stěžejní místo myšlenky na Ježíše Krista a lásky k Ježíši Kristu* ve svém životě, tím rychleji a dokonaleji připodobníme se jemu a přiblížíme se tak nejvznešenějšímu vzoru mravního života.

Heliotropismus živé přírody dává nám pokyn, jak se máme obracet a směřovat k Slunci své duše. Rostlina, žije-li, upevňuje se kořínky v zemi. Ale současně roste k slunci a hledí co nejvíce paprsků zachytiti do svých listů. Celá vegetace,

při vši rozmanitosti a bujnosti, hledá slunce a obíací se k němu.

Náš duchovní život, všechny naše úkony, budtež podobně orientovány k Slunci svatosti, k jedinému původnímu zdroji všeho vyššího života, k Ježíši Kristu. Neusměrníme-li své jednání v tomto smyslu, podobá se náš vnitřní život lesu, do něhož zadul uragan. Vše polámal, zpřevracel, pokroutil, zpřetínal. Jsou tam všechny části lesa živého a přec tam není pravého života: není tu vnitřní jednoty, spojitosti, není tu jednotného směru k zdroji života, k slunci, není tu možný růst v tomto smyslu.

Život přemnohých duší, snažících se výš, podobá se takové změti živého dřeva, neschopného vzrůstu a rozvoje, nemající vzájemného souladu a vitálního spojení. Září na ně též Slunce Boží lásky, mají kořeny života — milost, ale na tento základ nalepují neorganicky kmen a větve a listy . . . Cvičí se v každé módní pobožnosti, řídí se radami každého „askety“, přebíhají od pokusu k pokusu, rozptylují se na tisícero cvičeb a tříští své nejlepší síly. Jejich jednotlivé zbožné úkony nerostou z jednoho kořene, jsou izolovány a od sebe odtrženy. Těmto duším chybí pevné ideové přesvědčení o jediném základu křesťanské dokonalosti.

„Nikdo nemůže položití základ jiný mimo ten, který jest položen (od Boha), a tím jest Ježíš Kristus.“ (1. Kor. 3, 11.)

Není možný jiný pokrok v duchovním životě nežli pokrok v Ježíši Kristu a k Ježíši Kristu.

Pevnou rukou kreslí apoštol národů závratný, nadlidský ideál života plně božského a dokonale prostého, života z Krista, pro Krista, s Kristem: „Vyznávajíce pravdu, v lásce rostme ve všem k němu, ke Kristu, jenž jest hlavou.“ (Efes. 4, 15.) Vyznávajíce svým životem pravdu víry, žijíce v jejím duchu, rostme láskou v Ježíše Krista pomocí všeho. *Všechny okolnosti života jsou du-*

ši, toužící po dokonalosti, příležitostí a motivem víry a lásky k Ježíši. Jsou prostředkem nenáhlé transformace v něj.

Kristus je podle sv. Pavla hlavou Církve celé a hlavou každé duše, jež ho vyznává. V ústech apoštolových znamená to, že jak Církev, tak i jednotlivé duše vděčí — za svou jednotu a ucelenost, za svou sílu a důstojnost, za přiměřený vzrůst a rozvoj, za harmonii a úměrnost všech svých složek — jedině Ježíši Kristu.

Jak máme všude osvědčovat *smysl pro pravdu víry*, jak jej žádá apoštol?

Když všechny věci vidíme v Bohu a v Ježíši Kristu. Všechny bytosti stvořené jsou odleskem nekonečného oceánu bytí v Bohu. Krása stvoření je však i připomínkou nejnádhernějšího obrazu Boha — v Ježíši Kristu.

Tehdy osvědčujeme *smysl pro pravdu*, uznáváme-li vždy pokorně poslední cíl tvorů: oslavu Božího majestátu a čest Ježíše Krista, a nikoliv svou gloriolu, své uspokojení a pohodlí: „Všecko je vaše, vy pak Kristovi a Kristus Boží.“ (1. Kor. 3, 23.)

Víra však nestačí. Víra je kořen spravedlnosti a svatosti, ale sama neposvěcuje. Dílo svatosti koná *víra oživená láskou*. Teprve ona dává nám duchovní, ba Boží život. Láskou dorůstáme v lidi mravně dospělé, „v míru plnosti Kristovy“ — podle hutné mluvy Pavlovy. (Efes. 4, 13.) Vše, co nás potká, může a má nám být vzpruhou k žhavějším důkazům lásky k našemu Vykupiteli.

Shrňme úvahu o ústředním významu Ježíše Krista pro náš život.

Od ranního procitnutí až do noci dejme se *osvědčovati a vésti a ovládati* jedinou velikou myšlenkou: *Vše skrze Něho a s Ním a v Něm*.

Vše skrze Něho: Všechno přijímáme od Boha skrze Ježíše Krista. Všechno též obětujeme Bohu skrze Něho. Dovedeme-li v každém okamžiku, ve chvíli bolesti i ve vteřině štěstí mysliti na tuto

pravdu „Vše skrze Něho“, nevychýlíme se ani k lehkomyšlnosti ani k trudnomyšlnosti a zachováme nezrušitelný klid dítek Božích. Děj se, co děj, vše přijímáme klidně z dobrých rukou Ježíšových a obětujeme hned skrze Něj Bohu Otci k jeho oslavě a k svému zdokonalení. Plní se slovo Písma: „Víme, že těm, kteří milují Boha, všechny věci napomáhají k dobrému.“ (Řím. 8, 28.)

Vše s ním. Jednejme a trpme, jako by byl po našem boku Kristus, náš bratr a přítel. Chovejme se tak, jako by pozoroval z blízka naše myšlenky, tužby, pohledy a pohyby. Pohleďme napřed na něho a jednejme *podle něho!* Heslo sv. Vincence „Quid nunc Jesus?“ — „Co by nyní činil Ježíš?“ dá nám bezpečnou normu správného jednání.

Veliký vůdce na cestě svatosti, sv. Jan z Kříže, radí kdesi: „Nebor si za vzor svého jednání člověka, ať je sebe světější: neboť ďábel by ti mohl ukázati k následování jeho nedokonalosti. Ale napodobuj Ježíše Krista: On je naprosto dokonalý, naprosto svatý a nikdy nezbloudíš.“

Napodobíme-li ve všem Ježíše Krista, neseme na sobě známku předurčení k životu věčnému, „neboť ty, které (Bůh) předzvěděl, také předurčil (k tomu), aby byli připodobněni obrazu Syna jeho.“ (Řím. 8, 29.)

Vše v Něm. Jednejme jako skryti v něm. Skryjme se docela v jeho Srdce, skryjme se v ně před svými ambicemi a nároky a činnme vše jen pro jeho zájmy. V Ježíši Kristu má Otec a Duch svatý všechnu čest a slávu pro jednotu přirozenosti božské. Kristus je jedno s Otcem a Duchem svatým. Proto musí též směřovati všechno naše jednání k němu jako poslednímu cíli. *Vše pro Něho* — in Ipsum.

Poslední, ale největší z apoštolů, Pavel, chlubí se, že nezná, nehlasá leč Ježíše Krista, nemiluje leč Jeho, nepracuje leč pro Něho.

Ježíš Kristus budiž i naší moudrostí, naší filozofií. Jím vysvětlujme, co se děje v nás a mimo

nás. Ježíš budiž naší láskou: činme vše pro něho, a pak činíme vše pro Boha. Ježíš budiž naší knihou, naším studiem, jež nás nejdokonaleji vzdělá.

Kristova moc, Kristův charakter, Kristova sláva dávají jediné důstojnou náplň, dokonalý předmět našemu myšlení a snažení.

Ježíš Kristus budiž naším životním programem. Vše skrze Něho a s Ním a v Ném . . .

P. St. Špúrek CSsR.

KAPITOLY Z CÍRKEVNÍHO PRÁVA

O zákazu knih.

Kán. 1395. — § 1. Nejen nejvyšší autorita církevní pro celou Církev má právo a povinnost zakazovati knihy, nýbrž i částečné sněmy pro své poddané a místní ordináři.

§ 2. Od tohoto zákazu jest možno se odvolat ke Sváté stolici, ale tím se rozsudek neruší.

§ 3. I opat svéprávného kláštera a nejvyšší představený exemtní kněžské řehole se svým sněmem nebo radou může ze spravedlivé příčiny zakázati svým poddaným knihy; a stejné právo, je-li nebezpečí v prodlení, mají jiní vyšší představení se svou radou, avšak s tou výjimkou, že záležitost později svěří nejvyššímu představenému.

Kán. 1396. — Knihy zavržené apoštolskou Stolicí buďtež pokládány všude za zavržené, i když jsou přeloženy do kterékoliv řeči.

Kán. 1397. — § 1. Všichni věřící mají povinnost, nejvíce duchovní a místní ordináři a ti, kdož vynikají učeností, oznámiti knihy, o nichž usoudili, že jsou zhoubné, místním ordinářům nebo apoštolské Stolicí; to z obzvláštního oprávnění přísluší legátům svaté Stolice, místním ordinářům a rektorům katolických universit.

§ 2. Jest prospěšné, aby při udání špatných knih nejen název knihy byl udán, nýbrž, pokud je možno, aby byly udány důvody, proč jest knihu zakázati.

§ 3. Těm, jimž udání se děje, budiž svatou povinností zachovati jména udávajících v tajnosti.

§ 4. Místní ordináři buď sami, nebo kde toho bude třeba pomocí vhodných kněží bdětež nad knihami, které v jeho vlastním území jsou vydávány nebo prodávány.

§ 5. Knihy, které vyžadují podrobnějšího rozboru, nebo o nichž se zdá, že vyžadují úsudku nejvyšší autority k dosažení zdárného úspěchu, ať odevzdají ordináři k úsudku apoštolské Stolicě.

Kán. 1398. — § 1. Zákaz knih má ten výsledek, že kniha bez náležitého dovolení nemůže býti vydána, čtena, přechovávána, kupována, do jiného jazyka překládána a jakýmkoliv způsobem jiným sdělována.

§ 2. Kniha jakýmkoliv způsobem zakázaná nemůže býti vydána, leč když po opravách dal dovolení ten, který knihu zakázal, nebo jeho představený nebo nástupce.

Kán. 1399. — Již samým právem jsou zakázány:

1. Vydání původního textu a starých překladů katolických Písma sv. i východní církve od kterýchkoliv nekatolíků vydané.

2. Knihy kterýchkoliv spisovatelů, hájící bludařství nebo rozkol, nebo pokoušející se vyvrátit samy základy náboženství.

3. Knihy, jež náboženství nebo dobré mravy soustavně napadají.

4. Knihy kterýchkoliv nekatolíků, které po výtce jednájí o náboženství, leč jest o nich známo, že neobsahují nic proti katolické víře.

5. Knihy, o nichž pojednává kán. 1385 l. 1. a kán. 1391; taktéž ty, o nichž se pojednává v citovaném kánonu 1385, l. 2., knihy a brožury, které

pojednávají o nových zjeveních, odhaleníích, proctvích, zázracích, nebo které zavádějí nové po-
božnosti, třeba i pod rouškou, že jsou soukromé,
jestliže při vydání nebylo šetřeno církevně-práv-
ních předpisů.

6. Knihy kterýkoliv článek katolické víry na-
padající a jemu se posmívající, které hájí bludy
apoštolskou Stolicí zavržené, knihy zlehčující bo-
hopoctu, které se snaží zvrátiti církevní kázeň,
které soustavně tupí hierarchii, stav duchovní
nebo řeholní.

7. Knihy, které učí nebo doporučují jakoukoliv
pověru, věštby, předpovídání, čarodějství, vyvo-
lávání duchů a p.

8. Knihy, které hlásají souboj nebo sebevraždu,
rozvod za dovolené, knihy, které jednajíce o zed-
nářstvu a společnostech téhož druhu zdůrazňují,
že jsou užitečné a že nejsou zhoubné Církvi a
společnosti.

9. Knihy, které se po výtce zabývají věcmi
kluzkými, necudnými, je vykládají, nebo jim učí.

10. Vydání liturgických knih schválených apoš-
tolskou Stolicí, v nichž jest něco měněno, takže
nesouhlasí s úředními vydáními schválenými a-
poštolskou Stolicí.

11. Knihy, které rozšiřují podvržené odpustky,
nebo zavržené apoštolskou Stolicí, nebo odvo-
lané.

12. Jakkoliv tištěné obrazy Pána našeho Ježí-
še Krista, blahoslavené Panny Marie, andělů,
svatých nebo jiných sluhů Božích, cizí duchu a
ustanovením Církve.

Kán. 1400. — Užívání knih, o nichž pojednává
kánon 1339, 1. a knih vydaných proti předpisu
kánonu 1391, toliko těm se povoluje, již jakýmko-
liv způsobem se zabývají studiiem theologickými
a biblickými, jen když knihy jsou vydány věrně a
úplně a nenapadají články katolické víry v před-
mluvách a poznámkách.

Kán. 1401. — Kardinálové svaté Církve řím-

ské, biskupové i titulární a jiní ordináři, použivše nutných záruk, nejsou vázáni církevním zákazem knih.

Kán. 1402. — § 1. Ordináři mají moc dáti dovolení svým poddaným jen pro jednotlivé knihy a toliko jen v nutných případech, jichž se týká zákaz samým právem, nebo výnosem apoštolské Stolice.

§ 2. Jestliže dosáhli od apoštolského Stolce všeobecnou pravomoc dovolovati svým podřízeným, aby odsouzené knihy měli u sebe a četli je, ať dávají dovolení jen s výběrem a ze spravedlivého a rozumného důvodu.

Kán. 1403. — § 1. Když dosáhli apoštolského povolení čísti a u sebe mítí zakázané knihy, nemohou proto ještě čísti a mítí u sebe jakékoliv knihy zavržené od svých ordinářů, leč jestliže v apoštolském povolení výslovně stojí, že mají moc čísti a mítí u sebe knihy zavržené kýmkoliv.

§ 2. Kromě toho pod přísným závazkem jsou zavázáni zakázané knihy tak střežiti, aby se nedostaly do cizích rukou.

Kán. 1404. — Knihkupci ať neprodávají a nepůjčují, nepřečlovávají knih, které se důsledně zabývají věcmi necudnými: ostatní zakázané knihy ať nemají na prodej, leč dosáhli náležitého dovolení od apoštolské Stolice, ať je komukoliv neprodávají, leč rozumně usoudí, že právem mohou od kupujícího býti požadovány.

Kán. 1405. — § 1. Kdo dosáhl od kohokoliv dovolení nikterak se nevyjímá ze zákazu čtení knih na základě práva přirozeného takových, které mu hrozí velikým duchovním nebezpečenstvím.

§ 2. Místní ordináři a duchovní správcové ať vhodně upozorňují věřící o nebezpečí a škodě špatných knih, zvláště zakázaných.

Kán. 1385. — § 1. Nepředcházela-li církevní censura, laici ať nevydávají knih:

1. Písmo sv., nebo poznámky, nebo jeho výklad.

2. Knihy, které se zabývají Písmem sv., theologií, církevním dějepísem, církevním právem, přirozenou theolo-

gii, etikou a jinými podobnými náboženskými a mravoučnými naukami: knihy a knížky modlitební, nábožensky poučné či učebné, mravoučné, asketické a mystické a p., i když chtějí napomáhati ke zbožnosti; a všeobecně spisy, v nichž je něco, co zvláště se týká náboženství a mravopočestnosti.

Kán, 1391. — Překlady Písma sv. do lidového jazyka nemohou býti tištěny, leč byly schváleny apoštolskou Stolicí, anebo nejsou-li vydávány za dozoru biskupů a s poznámkami vyňatými zvláště ze sv. Otců církevních a z učných katolických spisovatelů.

TYGŘICE

V augustiníánských příbězích čteme o ctihodném služebníku Božím P. Juanu Ramirezovi, který zemřel roku 1608 ve věku 80 let po 57 letech misijní činnosti a který byl nazýván otcem a učitelem divochů, že uměl lidem uhadovati tajné hříchy, a uvádí se o něm jedna příhoda, která pro svou zajímavost zaslouží si obzvláštní pozornosti.

Kdysi totiž „tygřice jakéhosi druhu, které tamní lidé za bohyně považovali, pouhou svou přítomností tak vyděsil, že utíkající před ním vylezly až na vrchol stromu, odkud je ranami kamením, drže v druhé ruce kříž, donutil seskočit na zem a od kolemstojících divochů je dal usmrtit“.

Jest patrné, že to byl člověk statečný, a proto si zasloužil býti nazýván otcem, poněvadž otec má býti statečný; byl též rozhodný a rychlý k pomoci, takže horlivost to byla, která tak postrašila šelmy, jichž se divoši báli; nedopřál jim ani sobě chvílku odpočinku, nedovolil jim utéci, považoval za nutno, aby šelmy byly nejen zahanbeny a zahnány, nýbrž i utraceny od těch, kteří jim prokazovali božskou poctu. Měl při tom naspěch; šelmy mu kazily vzduch, nesnesl jich ve své blízkosti. Představíme-li si, že před ním šelmy zděšeně vyskákaly až na vrchol stromu, je patrné, že něco mu dávalo velikost a moc v očích těchto tvorů a že on této velikostí a moci správně použil.

Sehnal-li šelmy mocnými a bolestnými ranami kamením zase na zem, poznáváme tu velikého rytíře a zápasníka, který si počíná jako rytíř nedokonalejší; zvířata byla tak trefena, že na rozkaz knězův udivení a vyděšení divoši přikročili a ubili je, ač jim krátce před tím vzdávali božskou poctu.

Lze si představit, že divoši měli před knězem ještě větší bázeň než před oběma tygřicemi, neboť jich nezkontroloval zbraní střelnou, nýbrž hlavně svými očima a jen dodatečně kamením. Pak si zasloužil zajisté, aby od nich byl nazýván otcem, neboť měl nad nimi moc.

Jako uměl překvapit a vyděsit tygřice, tak uměl překvapit a vyděsit tajné hříchy v lidech. Tento dar byl větším darem než to, že uměl svým zjevem děsit tygřice a jest jaksi přirozeno, že toho, koho se bála ďábelstva tajných hříchů, toho se bály také obyčejné, viditelné a hmotné šelmy. Tím si zasloužil, aby byl nazýván učitelem ve smyslu duchovním.

Neméně než tyto věci jest hodno podivu, že zemřel u svých divochů ve věku osmdesáti let po 57leté činnosti misionářské. V tom je známka lásky hluboké, věrné a vytrvalé. Zůstal u nich v bídě, nouzi a nebezpečí, ztracen pro ostatní svět, o jehož pohodlí a úlevy nestál. Tato věrnost jest jaksi nejkrásnější jeho korunou, poněvadž v ní byla oběť největší a nejtěžší. Tu si přinesl s sebou již od počátku a ostatní dary, kterými byl od Prozřetelnosti vyznamenáván, byly vlastně odměnou za tuto věrnost.

Takový byl tedy P. Juan Ramirez, jeden z mnoha reků katolických misí. Jaroslav Durych.

ŽIVOTEM

Po válce jest častokrát, nesčetněkrát opakováno jedno cizí slovo: Pacifism. A stává se, co se

vždy přihází v takovém případě: lidé mu dobře nerozumějí. A ostatně, nač je třeba říkat: pacifism, když slovo: mír, pokoj zní sytěji našemu sluchu. „Pokoj s vámi!“ řekl zmrtvýchvstalý Kristus a radostná zvěst, evangelium jest jen hlásáním toho pokoje. „Pokoj svůj dávám vám,“ řekl Spasitel a tento dar, poněvadž byl dán Bohočlověkem, potrvá na věky. Ovšem jest rozdíl mezi pokojem Páně a tím, kterého si přeje svět, jako jest rozdíl v nabývání toho pokoje. Pokoj Boží jest podložen láskou a spravedlností, jež jsou pěnou pravdy, oné pravdy, o níž jest psáno: Já jsem pravda. Proto je tak hluboký rozdíl mezi pokojem, který přináší a zdůrazňuje Církev, a tím, jež zdůrazňuje svět.

Katolická mládež francouzská A. C. J. F. (Action Catholique Jeunesse Française) pořádala sjezd ve velikonoční době a zvolila si za téma: Mír ve světě a světu. Pius XI., který tak něžně miluje mládež, vydal na počátku svého pontifikátu rozkaz: Mír Boží v říši Kristově. Má-li býti pokoj všude vnesen, musí mládež vzíti do rukou jeho prapor. Je třeba křížáckého tažení vojinů Slova. Laický apoštolát, k němuž jsou v první řadě voláni mladí lidé, jinoši i dívky, jest nejlepším hlasatelem míru, poněvadž rozšiřuje říši Kristovu. Mladí má ještě jednu vlastnost předurčení: Jest čisté, bílé. Vlajka války jest rudá, vlajka míru jest bílá. Možná, že právě zrada na čistotě zavíňuje četné sebevraždy v řadách moderní mládeže. Čistota jest jedním z nerozborných sloupů, na nichž jest budován pokoj duše.

Mezi francouzskou inteligencí jest náboženský život stále krásnější. Skvělý doklad podává doba postní. Školy pro výchovu inženýrů pořádají ve svatopostní době duchovní cvičení a jejich neděle jsou vždy nádherným svědectvím hluboké víry. Rok od roku přibývá jejich účastníků. Každý ústav má svoji mši a pozvání — memento — podepsané posluchači. Několik čísel: Polytechni-

ka 3.225 účastníků, Centrální ústav 3.473, škola pro důlní inženýry 718, Centrální ústav v Lyoně 725, Důlní škola v Saint-Etienne 435, Elektrotechnický ústav v Grenoblu 513. Celkem ze dvaceti vysokých škol technických 15.150 podpisů. V kostele sv. Štěpána na Hoře v Paříži přistoupilo najednou při mši sv. 1100 polytechniků ke stolu Páně a v téže době tolikéž posluchačů Centrální školy v katedrále Notre Dame. Ovoce těchto postních pobožností jest vpravdě hojné: návrat četných nevěřících studujících k Bohu, nadšení. Letos napodobují tento pěkný zvyk techniků i jiné ústavy po celé Francii. A nesmíme zapomenout ještě na jeden doklad plodnosti těchto svatopostních mší: Sociální jednota katolických inženýrů má 7.600 členů ve 45 krajinských sekcích, a téměř všichni konají duchovní cvičení každého roku. Neběží tedy o vnější efekt, nýbrž skutečně o vnitřní náboženský život.

33.—1933. O velikonocích vyvrcholily veliké slavnosti jubilejní ve svatém městě Římě. Věřící z celého světa shromážděni kolem společného Otce vzpomínali umučení a oslavení Páně. Řím jako by byl zahalen závojem milosti, jež obhvacuje člověka. Víra hlavně o velikonočních svátcích se zjevuje v Římě v celé své uchvacující jednotě a slova introitu Božího hodů: „Z mrtvých jsem vstal a dosud jsem s tebou“ znějí tam nejplněji. Po devatenácti stoletích uchvacuje jednota katolické Církve celý svět, který k ní obrací oči s nadějí. Zatím co lidská díla, budovaná ze vzdoru proti Bohu se bortí nebo bezmocně se zmitají, jednota božského učení září jako slunce, dávajíc život lidstvu. Letos oslavují v Anglii sté výročí oxfordského hnutí, jež dalo podnět k návratu četných synů do ovčince Kristova. Díky tomu hnutí bylo odvrženo a přemoženo mnoho předsudků proti Církvi. A jako vstup do slavností koncem minulého roku byl uveřejněn manifest podepsaný asi 300 anglikánskými duchovními a

vyzývající anglikány, aby se připojili ke katolické Církvi pod nejvyšší Hlavou, Náměstkem Ježíše Krista, římským papežem. Vítězství Církve, jež byla považována za přemoženou, mohutní. V Německu zakládají t. zv. unionistické farnosti. I v severských zemích, které jsou pokládány za baštu protestantismu, proniká katolicism stále hlouběji. Inteligence napravuje, co dříve bylo inteligencí zničeno. V čele obrodného hnutí náboženského ve všech zemích jsou inteligentní lidé. V čele bezbožeckého hnutí stojí rovněž inteligence, která jest největším nepřítelem Boha. Mezi oběma se rozpoutává boj, větší než kdy v minulosti a úpornější. Devatenáct věků křesťanství, nezměnitelného a nezničitelného, bojuje v řadách obhájců věčné Pravdy a do vřavy bitevní zaznívá vítězné: Resurrexi — Vstal jsem z mrtvých, aleluja.

Misie jsou znamením mateřské lásky Církve. Církev zvláště něžně o ně pečuje. Poslední číslo italského časopisu „Pensiero Missionario“ uveřejňuje statistiky, jež svědčí o oné lásce příliš zřejmě. V Číně jest katolíků 2,563.425, za rok 1932 přibylo jich 32.582. V Japonsku jest jich 98.143, o 6.000 více než v roce 1931. V Indii přes mohutné nacionalistické hnutí jest katolicism na rychlém postupu. Obyvatelstva v Indii přibylo za 10 let 10 proc., katolíků 20 proc. Roku 1931 bylo katolíků 3,682.133, o 667.000 více než r. 1921. V Indočíně, kde misionářské práci se nejúspěšněji daří, jest věřících 1,300.000. I v Africe v posledních letech přibývá vyznavačů Kristových. Kříž Kristův bere do svého stínu stále více lidí.

J. Krlin.

KANONICKÉ KNIHY

Řecké slovo kánon znamenalo nejprve nějakou míru. Téhož slova se užívalo v umění a označoval se jím vzor, podle něhož se učili a jím se řídili

umělci. Na příklad Polykletův doryforos, socha to vítězného atleta, pokud sloužila za takový vzor, nazývala se kánon. Význam tohoto slova se rozšířoval a brzy znamenal kánon nějaký seznam osob nebo věcí.

V prvních stoletích křesťanských mluví o spisovatelé o kánonu víry nebo kánonu pravdy. Při utváření nového způsobu života bylo třeba pravidla, podle něhož by se toto dalo. Tímto byly pravdy víry, zjevené učení, jemuž se měli věřící ve svém životě přizpůsobiti. Toto učení jako měřítko života se také nazývalo kánonem. Mnohdy se jím rozuměl celý souhrn zjevených pravd, krátce někdy shrnutých do vyznání víry.

Do tohoto kánonu křesťanských pravd náležely i svaté knihy. Ovšem s počátku se tyto knihy ani jejich souhrn nenazýval kánonem nebo knihami kanonickými, ale prostě se nazývaly Písmem sv. nebo Starým a Novým zákonem. Podle toho se i mluvilo o jednotlivých knihách, zda jsou totiž obsaženy v Zákoně či zda jsou vzákoněny či ne.

Teprve ve čtvrtém století se setkáváme u svatých knih s názvem kanonické. Synoda laodicenská roku 360 ustanovuje, že se nemají čísti než jen kanonické knihy Staré a Nové úmluvy. Tehdy tedy již musel býti onen název svatých knih hodně vžitý v řeckých církvích. Tento název svatých knih se přenesl i do latinských církví. Tak svatý Augustin praví: „Naučil jsem se bázni a úctě jenom k těm knihám, Písem, které se nazývají kanonickými.“ Když se jednotlivé knihy nazývaly kanonickými, celá sbírka těchto knih se pak nazývala kánonem. Na příklad sv. Athanáš mluví o knize Pastor Hermův, praví o ní, že nepatří do kánonu.

Tedy některá kniha se nazývala proto kanonickou, poněvadž obsahovala pravdy Bohem dané, které měly řídit víru u křesťanů a podle nichž se měli zaříditi ve svých mravech. Kánon těchto knih pak byla sbírka jejich. Nebo ještě lépe: sv.

Athanáš nazývá tyto knihy kanonizovanými a takto kanonickou knihou je ona kniha, která byla pojata a zařazena do sbírky Písma sv. Tehdy ji mohli věřící považovati za pravidlo víry a mravů a za knihu božského původu, byla-li Církví pojata do kánonu.

Bylo velmi nutné poříditi seznam svatých knih, neboť šlo tehdy od ruky k ruce množství jiných knih, které svým obsahem byly podobné knihám Písma sv., neobsahovaly však čistou pravdu zjevenou. Byly to knihy apokryfní. Poněvadž knihy Písma sv. byly tak nutné a používalo se jich při veřejných bohoslužbách a při veřejném i soukromém poučování ve víře, chápeme starostlivost Církve poříditi seznam pravých knih Písma sv. Vedoucí církví vždy varovali před knihami apokryfními a poukazovali na knihy kanonické. Sv. Cyril Jerus. ve svých katechesích napomíná: „Pilně se uč od Církve, které jsou knihy Staré úmluvy a které Nové a nečti mně něco z apokryfů.“

Byla-li kniha zařazena do kánonu či sbírky sv. knih, tehdy teprve se pokládala za knihu božského původu a tehdy teprve byla pokládána za pramen, z něhož lze čerpati čisté učení víry a mravů. Když křesťanští spisovatelé vysvětlovali a hájili toto učení, opírali se o ony knihy, které byly obsaženy v kánonu. Knihy obsažené v kánonu se neodvažovali posuzovati. Avšak obsah jiných knih napsaných věřícími nebo nevěřícími svobodně posuzovali podle obsahu knih pojatých do kánonu.

Při stanovení kánonu šlo tedy o to, aby se vědělo, které knihy jsou Bohem vdechnuté a které ne. Při stanovení kánonu nemohlo se věřiti jen jednotlivcům, zda tito pokládají některou knihu za knihu Písma sv., nýbrž byla to jen Církev, která mohla mluvit a s jistotou říci, zda některá kniha je od Boha. Ona jediná může také poříditi dokonalý a neklamný kánon či sbírku těchto knih. Církev ovšem nemůže učiniti z knihy, která nebyla Bohem vdechnuta, knihu Bohem vdechnutou,

může však ukázati a prohlásiti, která takovou knihou jest.

Z toho tedy vidíme, že kanonickými knihami jsou ony knihy, které jsou Církví pojaty do sbírky sv. Písem. Jedině tehdy může býti obsah některé knihy pravidlem a měřítkem křesťanského života, byla-li Církví pojata do oné sbírky.

Kánon svatých knih nebyl proto uspořádán, aby na způsob musea byl jen pro podívanou, nýbrž aby věřící věděli, které knihy pocházejí od Boha a v které knize mohou najíti čisté učení víry a mravů křesťanských.

Kánon svatých knih, jež učinila Církev, je velkou událostí ve světě literárním. Dějiny ukazují, že to nebyla věc jednoduchá. Když však byla jednou ona sbírka uspořádána, křesťanská mysl byla velmi uklidněna.

P. Pavel Škrabal O. P.

HLAVNÍ RYSY DOMINIKÁNSKÉHO UČENÍ O DUCHOVNÍM ŽIVOTĚ

(Osnova duchovního života podle dominikánské tradice.)

Rozumí se samo sebou, že nemáme úmyslu podati zde třeba zkráceně hlavní mystická učení našich duchovních spisovatelů. Chceme jen vyvoditi dvě nebo tři hlediska, která by umožnila orientaci v četbě jejich spisů, pochopiti složky duchovního života, jak jej kdysi kazatelé vybudovali a jak byl vždy v řádě tradičně chápán.

Omezíme se jen na schematický výklad, ale i v tom zůstaneme věrni naší tradici, neboť dominikánský duchovní život nezapadl do houštiny planých a podružných otázek, které dnes zatěžují tolik nábožných knih. Je jednou z jeho hlavních vlastností, že se vždy udržel na prvních cestách, které odkrývají cíl v jeho plné jasnosti.

A. — C í l d u c h o v n í h o ž i v o t a .

Cíl duchovního života je jeden jediný; nejsou dva. Všechno, co myslíme a konáme, má býti

zaměřeno k tomuto jedinému cíli: býti spojen s Bohem.

„Náš drahý Spasitel nám praví: Zřekni se světla, které je vskutku tmou ve srovnání s mým světlem, a výměnou za tvou tmou ti chci dáti za vlastní své věčné světlo, aby ti náleželo jako mně náleží a abys i ty měl, jako já, mé bytí, můj život, mou blaženost a mou radost. Proto také prosil takto svého Otce: Aby byli jedno s námi, jako my jsme jedno, já v tobě a ty ve mně, ne sjednoceni, ale docela jedno; ať jsou jedno s námi právě tak, ne sice přirozeností, ale milostí, způsobem nevyzpytatelným...“¹

„K tomu cíli a tomu slouží všechny zvláštní předpisy, všechna díla a veškerá činnost našeho svatého řádu a všech ostatních řádů kteréhokoliv druhu. Cílem všech našich řeholí a observancí jest, abychom hledali jen Boha a aby On přišel v nás slavit svátek a s Ním abychom dosáhli dokonale osvobozeného nitra, které nemá v sobě nic, leč přečistého Boha. V jaké míře naše díla a naše pravidla slouží k tomuto cíli, v takové míře jsou chvalitebná, svatá a prospěšná, ale kde tomu tak není, tam je jako v židovské synagoze. Stará úmluva měla mnoho zákonů, posvátných předpisů, velikých činů a mnoho úkonů velmi obtížných, ale tím vším nemohl býti nikdo spasen. Neboť Stará úmluva byla jen přípravou k Nové, a v Nové úmluvě byla brána království Božího otevřena a zpřístupněna. A tak je tomu ve všech vnějších skutcích; jsou jen cestou a přípravou. V ní nemůžeme najíti sváteční den. Jestliže Starý zákon nenachází rozvoje a dokončení v Novém a jestli Nový neproniká v naprosté čistotě do hloubi, pak všechno je maličkostí, ba ničím.“²

„Jediná pobožnost opravdu hodná tohoto jména spočívá v tom, aby ti nechutnalo nic a nic tě netěšilo, leda milovati svého Boha a hledati. Hle, to jest naše přemilé povolání a náš jediný cíl, pro

¹ Tauler, Sermo X.; tomus I. ² Tauler, Sermo XII.

něž nás Bůh povolal do tohoto svatého řádu. Odpovězme na toto povolání!"³

„Nuže, využijte veškeré horlivosti, kterou máte, na dosažení opravdového podílu na tomto svátečním dni, abyste si zasloužili, aby se vám Bůh zjevil, abyste v sobě zakusili jeho radosti, jeho pravého pokoje, abyste v sobě měli a cítili jeho svátek, kdykoliv se vám zachce a vrátíte se do sebe samých v modlitbě a ve veškerých činech, které máte konati. Neboť v tom opravdu zakoušíme radosti pravého svátku přítomnosti Boha lásky, že se cítíme jen vlastnictvím Božím a nikoho jiného. Opravdu, takovému člověku také Bůh náleží. Oplátkou se mu dává do úplného vlastnictví a nikdy jej neopouští ani jej nezabavuje své přítomnosti. Zdaž to není rozkoš! Život sváteční, život radosti a štěstí; my v Bohu a Bůh v nás, zde v čase, tam na nebesích ve věčnosti a v nevýslovné blaženosti?"⁴

Tím, že se každý den učíme Boha více poznávat a milovat jej ve skrytu svého srdce a v úplné sebranosti duše, přeměňujeme se v Boha, sjednocujeme se jím nevyslovitelnou jednotou, jež uniká veškerému zpytování. „Řekni mi, co miluješ, a já ti povím, co jsi. Miluješ zemi? Budeš zemí. Miluješ Boha? Budeš Bohem.“ Tato mocná slova pocházejí od svatého Augustina. Mistr Eckhart se jich chápe a vkládá je do podstaty svého učení: „Kdo miluje tvora, miluje nic a bude ničím; láska mění milujícího v milovaného.“⁵ Slova svatého Tomáše nejsou o nic slabší: „Jednotu lze pochopit ve dvojnásobu: jednou ve způsobu jednoty povrchní, které sblížuje různá bytí, jako jsou příkladem kameny v jedné hromadě; ale tu není jednoty, která je plodem lásky. Láska přeměňuje milujícího v milovaného a abychom našli obdobu této lásky, je třeba myslet na druhou jednotu, na jednotu látky a formy.“⁶ Nevyslovitelná jednotu,

³ Tauler, tamtéž. ⁴ Tauler, tamtéž. ⁵ Comm. ad Sapient.

⁶ Comm. Sent. III, dist. XXVII, q 1.

kteřá mění člověka v Boha, kteřá činí duši příbytkem tří božských osob a místem narození Syna Božího, toho milého narození, které se každý den a každou chvíli má uskutečňovati a uskutečňuje v každé dobré a svaté duši . . ." V tomto zrození se Bůh tak stává naším, dává se nám v takové vlastnictví, že nikdo nikdy ničeho v tak hlubokém vlastnictví neměl."⁷

B. — P o d í l B o h a v n a š e m p o s v ě c e n í.
Milost povšechně a milost spojení s Bohem, posledním cílem našeho duchovního života, jest opravdovým Božím stvořením v duši. Nezasluhujeme si nikterak první milosti posvětné, kterou nám Bůh dává bez jakékoli zásluhy s naší strany; milostí pokračování v dobrém nám rovněž unikají v tom smyslu, že všechno naše osobní snažení a všechny úkony askese, které si jen dovedeme představit, nemohly by v nás stvořiti ani nejmenší atom milosti. Toto je pravda, kterou je nutno mítí stále na zřeteli, aby naše snahy nezbloudily na duchovních cestách. Bůh je všechno, je jediným stvořitelem hmotného světa i světla milosti v nás. Velikým omylem duchovních nauk XVI. století bylo, že připouštěly k závěru, jako by duchovní život mohl býti jakousi kořistí, výsledkem snah člověka. Nikoliv, milost není kořistí člověka, ale kořistí Kristovou. „Ponoř se raději do hlubokého a nezměřitelného milosrdenství Božího, ve vůli pokorné a odevzdané Bohu, a pomni, že samojediný Kristus ti má dáti tuto milost z pouhé něhy a z hnutí dobrotivosti, z lásky a z milosrdenství. Tu pochopíme slova Krista, řkouceho: „A když jste učinili všechno, co jste mohli učiniti, máte se pokládati za služebníky neužitečné.“⁸

Ne na svých zásluhách a na osobních činech máme stavěti, nýbrž na milosrdenství a na pouhé milosti Boží." Židé naopak důvěřovali svým osobním skutkům, měli obřady, předpisy, zákon a

⁷ Tauler, Sermo I. ⁸ Tauler, tamtéž.

mnoho jiných věcí. Pohané neměli nic pevného, na čem by stavěli, leda na Boží milosti a na milosrdenství Božím. Hleď, a tak musíš i ty ve svém jednání, neopíratí se o nic, leč o milost a o Boží milosrdenství, abys toužil po milosti pro milost, uvažuje jen o Boží dobrotivosti a ničeho nevěda o své přípravě a o své hodnosti.

Ach! Mnozí lidé mají židovské způsoby! Opírají se o vlastní činy, které chtějí považovati za základ. Jestli nevykonají to či ono, pokládají vše za ztraceno; přestávají důvěřovati Bohu i komu jinému, neodvažují se přijít k Bohu; staví potají na svých skutcích, na své vlastní činnosti a nikoliv výhradně na Bohu.

Nechci říci, že bychom měli opomíjeti dobré skutky; musíme se jim věnovati v každém čase, ale nemáme na nich stavěti ani v nich spočinouti. Ale je naproti tomu mnoho lidí, kteří v nich vidí strašně mnoho: chodili v žíní a konopí, postili se tolik a tolik, bděli, modlili se a po čtyřicet let žili jako chudí lidé. Domnívali se, že těmito skutky si zajistí přístup k Bohu. Bez nich by neměli ani odvahy ani jistoty. Avšak kdybychom vykonali všechny možné dobré činy, je třeba, abychom se jich v hloubi zbavili a vyprázdnili své nitro a počínali si jako ten, kdo nikdy žádného, malého ani velikého dobrého skutku neučinil; tehdy jsme opravdu všeho zbaveni, jako je můj prst holý, ano, a nic si nesmíme nechat, ani vlásek, a ve všem viděti jen milost pro milost a pouhé Boží milosrdenství. Nesmíme spoléhati na vlastní přípravu, tak činí pohané. A tehdy mne budeš jmenovati Otcem a nepřestaneš ke mně přicházeti."

P. G. Théry, O. P., Řím.

Z NIVY MISÍÍ

Prozřetelnost Boží a její cesty nemají místa ve slovníku moderního člověka; ten se bude raději

kořiti náhodě a osudu, všechny možné teorie neokultnějších věd vyšťourá z prachu nezáživných knih, učiní ze sebe otroka okolností a nerozumných vlivů, jenom před Majestátem Božím se nekloní. Při tom však se bude chlubit a nadýmat, že ctí „svého“ Boha „svým“ způsobem — býti totiž dokonale otevřeným a důsledným bezbožcem je zatím moderní jen v Ruské Atheji — ale nectí Jej v pokoře, nehledá Ho s upřímným úmyslem najít a potom se sklonit. Moderní člověk hledá *svůj* oltář, sobě chce zapáliti kadidlo. Proto nenalézá a proto zlořečí všem, kteří našli a kteří by chtěli i jej přivést k Nejvyššímu.

V dějinách jihovýchodní Čély (Čína) zanechala Láska Boží hlubokou památku svých cest, které i nás mohou vésti, i nám dáti povzbuzení. Zlatá legenda čínská od P. Mertense S. J. nazývá tento úryvek z čínských katol. dějin Zjevením na Modré řece; pro nás bude výmluvnějším název

Song-Seu-P'eng, pravý hledač pravého Boha.

Příběh není vymyšlen; sám Song-Seu-P'eng jej diktoval svému zeti a jeho potomstvo je dodnes nejvýmluvnějším svědkem, jelikož tvoří dokonalé křesťanské rodiny. Vnuk jeho Li-Ping-Joei je sloupem a štítem křesťanství v širokém okolí a je také strážcem jediného původního zápisu o obrácení svého dědečka.

Song-Seu-P'eng se jako student slitoval nad jiným studentem Pao-Wei-Kungem; tak počalo pouto přátelství a důvěry. Pao-Wei-Kung se stal vojenským guvernérem v Paoningh-fu a chtěje se opíratí o spolehlivé lidi, pozval k sobě Song-Seu-P'enga, aby se stal jeho úředníkem ještě s několika přáteli z kraje. Dlouhou cestu zatarasily břehy Kiangtze; jak dále? Po zemi je cesta jistá, ale dlouhá, dlouhá. A po řece? Krčmář je varoval, řeka i jindy dosti prudká, je zvláště nyní nebezpečná, je bouřlivé období a v řece jsou nebezpečná úskalí. Cestující se rozdělili, Li-Su-Nien,

jenž se později stal zetěm Song-Seu-P'engovým a zapisovatelem jeho obrácení, dal přednost cestě po souši. Song-Seu-P'eng, puzen netrpělivostí, se s dvěma přáteli svěřil vlnám řeky. Stalo se, před čím varoval krčmář. Strašná prudká bouře zmítala bárkou; loď byla hned v mracích, hned se propadala do propasti bezedných vod. Zkáza byla neodvratná; druhové Song-Seu-P'engovi vzývali nebe a naříkali. „Na mého ducha doléhala s neodolatelnou mocí myšlenka: Je veliký Duch, pravý Bůh (Čen Šen), jenž řídí svět, jenž podle své vůle budí bouři a tiší ji. — Chce-li, on mne může zachrániti! V tu chvíli jsem k své hrůze ucítil, že loď se nám pod nohama propadá; naráz ji pohltily vlny a ani jeden druh se neukázal nad vodou. A divná věc, mne vír neuchvátil. Vší silou jsem neustále volal: Pravý Bože! Pravý Bože, zachraň mne!

A jaký div! Uzřel jsem, jak ke mně po rozbouřené hladině přichází velebný muž. Měl modré oči, široký dlouhý vous, rusé vlasy, nikoliv spletené do copu, nýbrž splývající po ramenou. V levé ruce třímал kouli, na níž jsem viděl zobrazené slunce, měsíc a hvězdy. Pravicí mi hodil prázdnou míru na měření rýže; míra plula na vodě, sedl jsem si na ni a On mě uchopil za ruku a vedl po vodě až k veliké lodi, která právě plula vzhůru proti řece. Když mne vytáhli na loď, obrátil jsem se, abych poděkoval svému zachránci, ale ten již zmizel . . .“

Po dlouhých strážních došel k příteli. Četa vojáků darmo hledala utopené druhy Song-Seu-P'engovy; jen Li-Šu-Nien tušil něco tajemného, a jemu Song-Seu-P'eng svěřil svou starost: musí najíti svého dobrého Ducha a uctívati jej; a když vzýval pravého Boha o pomoc a On mu přispěl, potom smí uctívati jen Jej a nikoho jiného. Podle domnění Song-Seu-P'engova by to měl býti Čen-Ou-prostovlasý, poněvadž jen tento bůh bývá zobrazován s rozpuštěnými vlasy.

„Za měsíc jsem už nemohl v Paoningh-fu vydržeti; sami přátelé, vidouce mne hynout smutkem, mne vybízeli, abych se vrátil domů. Přítel guvernér mi vystavil průvodní list a dal průvodce. Cestou domů jsem navštívil nespočetné množství pagod, doufaje, že najdu svého Ducha zachránce. Kolik oklik a zacházek jsem učinil, abych navštívil hlavní svatyně Čen-Ou-prostovlasého! Ale nikde jsem nemohl najíti sochu podobnou mému zachránci; některé sice měly rozpuštěné vlasy, ale ne rusé, a neměly ani modré oči ani dlouhý vous, ani v ruce kouli s hvězdami. Po tisících příhodách a po měsících a měsících neúspěšného putování jsem se vrátil do rodiště v Čély. Byl jsem na dně propasti zármutku, nenašel jsem pravého Boha!

Kde tedy je pravý Bůh? Jak se jmenuje? Kde jej lze uctívat? Kterak se mu má sloužiti? Ustavičně jsem jej v srdci prosil, aby se mi zjevil; často jsem se v noci náhle probudil, vyskočil a volal jako tenkrát v bouři: Pravý Bože, pravý Bože, zachraň mne! Domácí byli již zoufalí, málo jsem jedl, téměř jsem nespal, hubnul jsem vůči-hledě, červ zármutku hlodal v srdci. Cítil jsem, že nebudu mítí pokoje ani radosti ani štěstí, dokud nenajdu pravého Boha!

Až jednoho dne . . . Měl jsem v Sienhsien jakousi dědickou záležitost. Zrovna také dostavovali veliký kostel v Čang-Kía-Čoang a již z městské brány jsem zahlédl jeho vysokou věž. Puzen zvykem navštívit každou pagodu, zamířil jsem i k pagodě Evropanů. A sotva jsem vkročil — div divoucí a radost nekonečná! — na zdi jsem uviděl obraz, který do podrobností představoval mého Zachránce ze Seučoánu! Jistě, je to On! Drží v ruce hvězdnatou kouli, má modré oči a dlouhý vous, krásné prameny světlých vlasů mu splývají po zádech, a patří na mne týmž velebným a vlídným pohledem jako tenkrát na řece! Pomaten štěstím, viděl jsem jen svého Zachránce, padl

jsem na kolena, z očí mi vytryskly proudy slz a čelem jsem bil o zem, volaje neustále: Pravý Bůh! pravý Bůh!

Křesťané se sběhli a jelikož se domnívali, že jsem opilý, odvěkli mne do světnice katechistovy. Ostatní už víte, milé děti, jak jsem se dověděl, že obraz představuje Všemohoucího, jediného pravého Pána nebe i země; jak jsem se chtěl naučiti jej ctíti; a jak jsem se s celou rodinou stal křesťanem . . ."

Zápis, jenž je určen jen pro rodinu, začíná těmito slovy: „Mé děti, nikdy jsem vám ještě nevyprávěl o velikém milosrdenství Božím, které mne učinilo křesťanem, a za mnou i vás; je to posvátná událost, kterou sluší zahaliti mlčením a nábožnou úctou. Ale když jsem již na prahu smrti, jsem povinen vám to pověděti; neboť mohou později zase přijíti boxeři, nové Dlouhé-Vlasy, abyste tedy věděly, že vaše víra jest od Boha, zemřete pro ni a přijdete za mnou do ráje!"

*

Bůh zanechává v každé duši stopy svého obrazu; i ve skále Nanebevstoupení podle tradice zůstal otisk nohou Zmrtvýchvstalého. Jen té upřímné a pevné vůle najít pravého Boha světa pochybí. A proto lidé tohoto světa nenalézají a bloudí stále dál a strhují za sebou i druhé. Prosme v den Nanebevstoupení, aby Pán ráčil dáti národům k „esse et posse“ — býti a moci — také „velle et perseverare“ — chtít a vytrvat na cestě za pravým jediným Bohem, Pánem a Otcem!

Jos. Papica.

VÝCHOD SLUNCE

Mnozí lidé urputně lpí na všem pozitivním, uznávajíce a věříce jen tomu, čeho mohou dotknouti se smysly. Jak málo uznávají a chápají skutečnost nejskutečnější — slunce. Pozorujme jen lidi v létě, kdy slunce od rána do večera dívá

se s blankytu, přesvědčíme se, že téměř všichni chodí se sklopenou hlavou. Bylo by zajisté nerozumné nositi hlavu vzpřímenou a patřiti do oslnivé výhně slunce, nicméně patrně jest tomu, kdo nejen vnějšku si všimne, nýbrž také hnutí vnitřních bedlivě dbá, že lidé ne proto, že je slunce prudkého jasu, chodí se sklopenou hlavou, nýbrž činí tak bezděčně, neuvědomujíce si velikost, vznešenosti a daru slunce. Podobají se slepcům s otevřenýma očima, neboť nenosí jen hlavu, ale i duši skloněnu. Nemají v ní pravdy, jen blud a hřích, těžká břemena. Bohu díky, ne všichni jsou neuvědomělí. Mnoho, velmi mnoho lidí spěchá, aby spatřili tvář slunce, kdy jest možno ji spatřiti — na úsvitě aneb při západu. Kdo z nás neznal by východu slunce? Jistě jednoho krásného dne letního vypravili jste se časně zrána, šli jednu, dvě hodiny pěšky, na ten či onen vrch, šli jste snad až tam, kam zřídka kdo přijde, spěchali jste s touhou, plnící vás již takovou radostí, jakou jste teprve očekávali — a když jste stanuli na volném prostranství kopce, vroubeném svícny sosen, sladce znaveni posadili jste se na kámen či pařez, nebo sklesli do zarosené trávy a čekali, až z moře krve vynoří se viditelné znamení zdroje života fysického. Připravili-li jste se na tento svatý okamžik vážně, brzy dočkali jste se touženého. Snad právě, když pod vámi v blízké výšce zvonili chudě jen jediným zvonkem na mši svatou, šarlat se trhal, trhal, až zmizel jakoby stráven plameny, jež nyní pomalu, majestátně sálají nad obzor, soustředěny v oslnivé, skvělosti bílé kouli. Vás zmocnil se údiv tak veliký, že jste mimoděk vstali a když se vám oči zaplnily tím ohněm a duše čistým rozechvěním, sklonili hlavu v úctě . . . A dlouho, dlouho mluvili mlčením chválu a díky Stvořiteli a vzbuzovali nemožné přání nevrátiti se již zpět z tohoto ráje, do něhož vás uvedl jako vyvolence královský zjev slunce, proto, že jste nebyli slepi.

Vy všichni viděli jste krásu východu slunce a vy všichni viděli jste krásu vycházejícího slunce svátostného, vysoko nad hlavu knězovu pozdviženého Těla Páně, z něhož všechny duše živý jsou věčně. Od spatření toho divu vstáváte nyní denně časně ráno, připraveni již z minulého dne, jdete snad také hodinu i více cesty, abyste dosáhli vrchu, jenž vás již z dále zve svým k nebesům vztyčeným hrotem, a potom u cíle, nečekajíce, až zazáří Bůh váš v celé své sluneční kráse, padáte na kolena v pokoře před láskou největší. Ševelení prostých modliteb a zvučení sladkých melodií zpěvů připravuje vás na okamžik nejsvětější, na východ Slunce sluncí, pozdvižení Světla nad zemi, zastíněnou hříchy. Co jest úchvatnějšího nad tento akt lásky Stvořitelovy k tvorům? Dává se duším sám, aniž ho chtějí, protože ví, že by bez něho zahynuli. Mezi východem slunce a proměněním Spasitele na oltáři je podobnost pouze částečná. Když jste ponejprv spatřili východ slunce, zdálo se vám, jako by je neviditelné ruce držely, viděli jste v něm pozdviženou hostii. Nepřipomnělo vám však pozdvihování východ slunce. Dříve nežli bylo slunce, já jsem! — mohl říci náš Pán.

*

V ovzduší naší země jsou stálé proměny. Ne každého dne možno spatřiti východ slunce. Dnes po celý den od rána do večera pluje v blankytu, zítra však již je neuzříme. Působí-li Bůh proměny, nečiní tak v sobě, nýbrž jen ve svém stvoření. Zajisté ví, proč. Jak pošetilé bylo by reptati proti tak samozřejmým a nezměnitelným věcem jako je počasí. Lidé však přece tak činí, ti neuvědomělí, kteří chodí s hlavou sklopenou k zemi a ještě sklopenější duší, jejichž oči dosud nepatřili do vycházejícího slunce. V ovzduší nebes však proměn není. Bůh jest neproměnný. Ustavičně září do celého světa duší na spravedlivé i hříšné Slunce svátosti oltářní.

Ale i v duších, dokud neuchvátily Boha a Bůh je, dějí se proměny. Duše neznající Krista je nocí, snad jen nocí polární; máme naději, že ke světlu se nakloní, byť v půli života. V ní nemnoho je změn. Duše Krista čekající, toužící po jeho prosvícení, ta jest jítrem růžovým od červánků vycházející milosti. Která pak duše Kristu se dala, milujíc ho podle přikázání z celého srdce, ze vši myslí, ze vši síly, nesmlouvavě jen jemu, jest dnem, slunným, jasným a hřejivým. V ní plno je radosti a plesu, i když zrovna nezpívá a se nesměje. Avšak hle, jako v ovzduší země i v duších těchto jsou proměny. Musí býti, dokud duše zůstává dnem, nestávajíc se věčností. Neboť Bůh chce ji v sebe pojmouti na věky, chce ji učiniti neproměnnou jako je sám. Té, již miluje, dáti chce největší dar: věčnost v sobě. Proto ji obdařuje všemi zkušenostmi dne podle své moudrosti. Ví, že byla tmou dříve nežli se stala světlem skrze něho, a že je náchylna zapomenouti proměny, kterou s ní Bůh učinil, nebo sobecky využití daru světla. Tím se stává ve většině případů ovzduší těchto duší proměnlivé jejich vlastní vinou, ale z dopuštění Božího. Duše (aniž tuší nebezpečí) náklonností zapaluje oběť nějaké modle a dým dostupuje určité výše, výše té modly, tvoří oblaka, zastíňující světlo lásky Boží. Nevyhasne-li jí oheň vášně, jímž obětuje modle, zvyká si pomalu na jeho matné světlo a posléze, až konečně vyhasne, úpí a vzdychá pod tíhou mraků, jež sama si stvořila, a nařiká na nedostatek lásky Boží. Tato proměna stává se zřídka v duších, jež proměněny byly Kristem v den. Způsobují ji jen krutá pokušení, jímž duše takřka proti vůli podléhá. Světlo lásky Boží je sice jejím jediným světlem, nicméně mocnosti temnot získávají častokrát její přízně lstí, oslepující duši zrcadlem chlípnosti, jež staví před jas lásky Boží, by bylo také jasem, třeba odraženým. Omyly tyto bývají častější v těch, jež Kristu touhou svou slabou se teprve blíží. Vedle lásky

Krista nabízí se jim mnoho lásek, takže mnohdy z nevědomosti upadají v blud.

Pro život duší nezbytná je žízeň po větším a větším světle a žáru lásky Kristovy. Žízeň duše je již zároveň nápojem, neboť žíznivá duše mnoho pláče. Dříve však nežli duše, Bůh byl žízniv. Dříve Bůh toužil po duši, plakal, trpěl, pak duše po Bohu. Svou žízní naplnil Bůh duši, že stala se žízní. Bůh pohltit temnoty, aby ona mohla okusit Boha a pak na věky píti světlo jeho lásky. Nyní duše miluje Boha, protože dříve on miloval ji a dal jí sebe. Milujíc, žízní, dokud je dnem časným. Duše žízní po žáru, Bůh pak po vláze její touhy. Touha žádající sobě žáru je vodou; touha žádající sobě vláhy je žárem. První je duše, druhou Bůh. Tak vzájemně po sobě žízní Bůh a duše, spojujice se. Jako na zemi proměny ovzduší vznikají, když země plna vláhy touží po žáru slunce a opět když slunce, davši spadnutí mrakům, touží po vláze země, vysávajíc ji, tak podobně v duši, jež je dnem Páně. Od svého druhého narození ve světle lásky Boží žije v radosti, kochajíc se v krásách duchovního soužití s Kristem. Veškerá radost a krása pramení ze spojení s láskou a požívání lásky. Poznává však, že den jasu, jímž ji Pán obdařil, není dnem neproměnným, dokonalým a stálým; vidíf sebe ještě příliš malou v lásce a oddanosti a vděčnosti k Pánu, i zatouží po vroucnějším poměru k němu se své strany, po větší, krásnější, Páně podobnější lásce svého srdce. Stává se pak, že když mnoho láskou pláče, bezděčně vyvolává proměnu. Tvoří se oblaka z jejích slz, protože žár lásky Boží z nich pije. Ty však brzy mizí jako oběť libá Hospodinu, jen páry samolibosti, o nich duše ničeho neví, zůstávají mezi ní a Bohem. Ale mnohdy zhustí se tak, že duše je pod nimi jako ve vězení. Těžce se jí dýchá a nejednou zmocní se jí nedůvěra, že ji ten, jehož tolik miluje, oklamal. Mýlí se ovšem, poněvadž není dosti moudrá. Pán v takové duši každou proměnu zase

proměňuje, neboť jest věčnou láskou. Miluje duši dále, aniž ta lásky jeho zakouší. Miluje ji, řekl bych, nad těmi oblaky, jimž dala vzniknouti její samoláska. Miluje ji právě tak žhavě jako dříve, vždyť láska jeho, jako on sám, je neproměnná. A že ji miluje opravdu žhavě, stravuje mlhavou překážku, dává je světlo své lásky opět duši v míře netušené. A to světlo svítí krásou a hřeje blahem, takže duše brzy zapomíná úzkosti, jíž byla mučena po dobu opuštěnosti, nezapomíná však své viny. Opět miluje a to tím vřeleji a účinněji, čím pokorněji. Poznává dopodrobna proměnu, jíž prožila, stávajíc se moudřejší. Přestává dbáti jen sebe, hledíc více k němu, jenž je láskou vidoucí a přemoudrou.

Ó duše! Popatřte na východ Slunce! Viděly jste i nezapomenete, že jeho slávou je jeho láska. Touží všem zjevití sebe, do všech srdcí hodlá zavítati s Otcem a příbytek věčný v něm zříditi. Hle, na oltáři stkví se dnem i nocí! Na nás je, abychom zatoužili. On milostí neskrblí, ale my se před ní skrýváme, ba mnohdy se jí dokonce děsíme. A neúspěch v duchovním životě jen sobě přičítáme. On sebe nám dává, omyly však naše, někdy nepatrné a nevypátratelné, bývají příčinou, že se duše mění v suchopar. On chce býti v duši věčně přítomen; když ale my tak často býváme nepřítomni. Odpočíváme raději v stínech svých zálib, na oko nevinných, ne však v jeho vůli. Nechodte sklíčený, když Pán, jak se vám zdá, vás opouští, nýbrž ujasněte si, co se ve vás děje a či vinou. V skrytu pak plačte, mnoho plačte, lůžka svá slzami zalévající, aby Pán, až mraky se protrhnou, měl z čeho píti. Pamatujte, že slzy vaše jsou vaší láskou. A pakli mraky temné stále valí se mezi vámi a Bohem, vizte: věčný východ září na oltáři! Mše svatá budiž zdrojem větší a větší touhy, hojnějších slz — a tak Pán konečně přijde a stane se sluncem vaším na věky a vy jiskrou v něm.

Jan Rubín.

JEŽÍŠ PROSTŘEDNÍKEM PRAVÉ NÁBOŽENSKÉ OSVĚTY

(Mt 10, 25—30.)

Bylo to asi v říjnu roku 29. našeho letopočtu. Pán opustil Galileu a vydal se na cestu do Jerusalema na svátky stanové. Vyslal před sebou do každého města a místa, kam hodlal přijíti, po dvou učednicích. (Lk 10, 1—16.) Když se ze své výpravy vrátili, Pán byl nejspíše ještě za Jordánem v *Perei*. Tváře jim zářily radostí, když přišli. Pravili: „*Pane, také zlí duchové se nám poddávají ve jménu tvém.*“ Pán dává jejich radosti správný směr, an dí:

„*Avšak z toho se neradujte, že duchové se vám poddávají, nýbrž radujte se, že jména vaše napsána jsou v nebesích.*“ (Lk 10, 17—20.) K tomu evangelista dokládá: „*V tu hodinu zaplesal v Duchu svatém*“ (v. 21).

Proč asi plesá? Mnoho má k radosti důvodů . . .

Raduje se s radujícími, plesá s plesajícími. Těší se s učedníky z prvních úspěchů při zakládání a šíření království Svého na zemi. Těší se z toho, že tito prostí, jednoduší, skromní, pokorní, malí lidé, dětinně upřímní, byli povoláni k víře, k nadpřirozenému životu dítek Božích, že jsou vyvoleni k věčnému štěstí, k nekonečnému a nerozlučitému spojení s Pravdou a s Dobrem. Pán se v duchu veselí, že se uplatňuje řád Otcem ustanovený, podle něhož poznání a spásy mesiášské docházejí jen lidé sebevědomím malí, kdežto sebevědomí pyšné, naduté jest překážka víry v Kristovu nauku. Duch svatý proniká celou Kristovu lidskou přirozenost nevýslovným plesáním, jež naplňuje srdce a uvádí v pohyb i jazyk. Pán praví:

Velebím tebe, Otče, Pane nebe i země, že jsi skryl tyto věci moudrým a chytrým a zjevil jsi je malým; (v. 25) ano (velebím tě), Otče, že se tak tobě zalíbilo (26).

Moudří a chytří byli tehdy farizeové a zákoníci. Zakládali si na svém náboženském hlubokém vzdělání, byli pyšní na zákon Mojžíšův, byli nadutí, povýšení nad prostý, méně vzdělaný lid. Ten lid byly jen veliké děti, oni, „intelektuálové“ své doby byli vyspělí, zralí, a proto „nemohli“ přijmouti nauku nazaretského galilejského kočujícího učitele. Ten řád se nezměnil a nemění. Ještě dnes ti, kteří jsou si „moudří a chytří“ filosofií tohoto světa, nemohou se spřáteliti s moudrostí křesťanskou, která jest prý jen pro „prostý lid“. Jsou to aristokrati, povznesení vysoko nad demokracii, lidovost náboženského poznání, lidovou mravnost a ctnost!

Srdce Kristovo plesá v Duchu svatém, když si uvědomuje, že nastává doba, kdy bude zjevovati, hlásati širokým vrstvám lidovým tajemství křesťanské nauky, také osobní poměr první a druhé božské osoby, odvěký osobní i podstatný vztah Otce k Synu a Syna k Otci. Plesá srdce Kristovo, když tu Syn Boží vyslovuje svou věčnou soupodstatnost s Otcem!

Všecko jest mi dáno od mého Otce a nikdo nezná Syna leč Otec, aniž Otce zná kdo leč Syn a komu by chtěl Syn (ho) zjeviti. (27.)

Tak podle sv. Matouše (11, 27). Svatý Lukáš se nepatrně liší, když podává slova Páně takto (10, 21): *Všecko jest mi dáno od mého Otce, a nikdo neví, kdo jest Syn, leč Otec, a kdo jest Otec, leč Syn a komu by (to) chtěl Syn zjeviti.*

Radostí kypí srdce Kristovo, když se nabízí, že chce zjeviti, kdo jest Otec, kdo jest Syn, že chce býti učitelem ne hněvivým, zlostným, jako byli zákoníci, ale že chce býti a bude učitelem tichým, laskavým, jehož se nemusí strachovati žádná duše podobně založená. Radost šlehá ze srdce Kristova, když zve k sobě, do své školy, do svého ústavu spásy a poukazuje na to, že jest učitelem pokorným, ne pyšným, jako byli vrstevníci jeho, nadutí filosofií, mudrctvím a chytrostí tohoto svě-

ta . . . Každý, kdo se jen poněkud rozhlédl po Palestině, viděl asi, kterak felah vzdělává půdu. Na šíji dobytčete klade tvrdé, drsné dřevěné jho, k němu připevňuje pluh a tak „*pracuje*“. Nehlazené dřevo tlačí na kůži, srst opadáva, kůže se prodírá, ukazuje se živé maso, vznikají rány, jež se nehojí, ježto honák dobytče nemilosrdně pohání bodcem.

Podobně „*pracovali*“ za dob Kristových zákoníci s lidem. Jařmili ho jhem neproveditelných příkazů. Kristus přišel to jho zlomiti, ohlásil evangelickou svobodu. Ovšem, vkládá také jho svých přikázání, avšak to jest hladké a měkké, oslazené láskou, milostí a příkladem Jeho.

Kdo cestoval po východě, viděl nejednou, jak veliké a těžké bývá břímě, jež kladou na velblouda nebo na osla. Velikou úlevou bývá pro ubohý soumar, když večer honáci sejmou s něho břímě a případně i dřevěné sedlo, na němž byla tíha upevněna. Zase bývá viděti otláčené, živé maso, živé rány. Také zákoníci časů Kristových nakládali na hřbet lidu, jež vedli, těžká břemena četných a nesnesitelných příkazů mojžíšských. Lid pod nimi stenal a krvácel. Kdy přece dojde odpočinku, kdy nadejde večer pro něho? Ta doba přišla s Kristem. Ježíš složil s lidstva nesnesitelné břímě . . . Sám sice ukládá také křesťanské povinnosti, avšak toto Ježíšovo břímě jest lehké. Jeho pomocná milost, láska a příklad je ulehčuje. Slyšme jeho vlastní slova (Mt. 11, 28—30):

Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a jste obtíženi, a já vás občerstvím; vezměte jho mé na sebe a dejte se poučit ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, i najdete klid svým duším, neboť jho mé je sladké a břímě mé jest lehké.

Dr. Jan Hejčl.

HAGIOGRAFOVÉ

Zlidšťovatelé mívají také někdy strach o lidskou přirozenost svatých. Proto odřikávají s disertační naučeností, že milost neničí, ale povznáší přirozenost. Tento scholastický a nepochybně nábožný truism přenášejí v divném zúžení jeho smyslu na pole, kde se už válí množství strusek nadělaných z jiných, mnohem všeobecnějších průpovědek.

Co chtějí říci? Že tento svatý měl vojenskou povahu a že milost ho učinila zakladatelem Setniny Ježíšovy? Že tam ta světice byla bytost erotická a milost způsobila, že si zamílovala nebeského Ženicha?

Poněvadž tu máme co činiti se zakuklenými vyznavači Rousseauovými, musíme mluvití velmi jasně:

1. Milost neničí přirozenosti. Od koho je přirozenost? ne-li od Boha? Proč by Bůh ničil, co stvořil?

2. Milost povznáší přirozenost. To je truism. K čemu by vůbec byla, kdyby nepovznášela?

3. Ale řekněme pravdu celou: milost se vysmívá přirozenosti. Co by v řádu přirozeném bylo překážkou, činí Bůh svým nástrojem. Rousseauovci chtějí, aby milost opatrně zacházela s chybičkami lidskými jako se zachází s napuklými bibelotky.

4. Milost nepotřebuje přirozenosti. To neznamená, že jí neužívá. Užívá jí, ale ne takové, jaká je. Je pravda, že jí neničí, neboť ji přetvořuje.

Je možno, že hağiograf se snaží přiblížiti světce ne naturalistickým pojetím svatosti, nýbrž prostě způsobem vypravování. Nespokojuje se zpravidla jen s archivním materiálem a mrtvými zápisy, nýbrž dá si práci mnohem větší. Snaží se nejen věděti, ale i viděti. Procestuje zemi, kde světec žil. Projde musea těch krajů, rekonstruuje v mysli zapadlý život, zvyky, řeč, kulturu, umění,

civilisaci. Hledí si představit, co vše mohlo působiti na mysl světce, zachytiti krajinný svéráz, dobový kolorit, proniknouti se ovzduším. To by se mohlo nazvati dobrým uzeměním biografie. Pak teprve se napnou antény k zachycení vnitřního života světce. Nestačí zajisté vypsati, jaké úřady světec zastával, jaké cesty vykonal, jaké ústavy založil, které kláštery zreformoval. Je třeba vyličit, jak ty úřady zastával, proč ty cesty vykonal, z jakých pohnutek ty ústavy založil a kláštery zreformoval. Nestačí vypsati, jaké heroické skutky světec konal, jaké zázraky učinil, jakými charismaty byl obdařen. Je daleko důležitější vyličit jeho vnitřní vývoj duchovní. Toužíme věděti, jak svatý František Saleský se stal divem mírnosti, jak dospěl svatý Alois k vrcholu mužnosti a cudnosti, jak se svatá Terezie povznesla k dokonalosti. Tento druh přibližování není bez ceny. Jsme odchováni moderní literaturou, chceme všecko viděti živě a reliefně. Díky těm, již takto dovedou přibližovati. Není jich mnoho: Bertrand, Baumann, Huysmans, Thompson, Papini, Bernoville, Joergensen, Meschler, Le Monnier, Lang. Avšak v těchto uměleckých hagiografiích nám může vaditi právě obratná literárnost a umělecká chtěnost. A jsme snadno nakloněni myšlence, že nejlepší biografie jsou ty, jež svatí sami napsali. Jenže všichni tak neučinili a i když, nesmíme na ně příliš spoléhati. V pokoře mluvivali svatí o sobě jako o velikých hříšnicích, podceňovali se a svého vnitřního vývoje správně nevyličili — čteme-li jejich zápisy, můžeme se domnívati, že se dopouštěli těžkých hříchů, zpravidla dávají vynikati jen lidským svým slabostem a působnosti Boží milosti, tají však heroický prvek své svatosti.

A tak neuspokojeni těmito druhy životopisů nalézáme zalíbení v líčeních, jež sama o sobě jsou netvárná a neliterární, ale jasná a pravdivá. Vzorem takového líčení by snad mohla býti kníž-

ka biskupa belleyského Jana Petra Camuse: *Esprit de S. François de Sales*.

Není to biografie, poněvadž události, pokud jsou v knížce popsány, nejsou seřaděny chronologicky. Nejsou to paměti, poněvadž vypravování vůbec není souvislé. Není to pojednání, poněvadž autor těká od předmětu k předmětu. Co je to? Směs vzpomínek, anekdot, rozhovorů, zkušeností, drobných událostí, asketických rad, psychologických postřehů ze života světce, napsaná jeho důvěrným přítelem. Člověk, který měl literární ambice, jako biskup Camus, autor přečetných románů, jistě si učinil nemalé násilí, chtěl-li odložit jakýkoliv literární způsob a vydati se v nebezpečí, že mu bude vytýkána nesouvislost a nelad v jeho vypravování. V jeho knize nenajdeme ani patetických výkřiků, ani panegyrických tirád, ani soustavných výkladů o světcových ctnostech, jak to bývá v životopisech, jimž odborníci říkají italské. Zaznamenává, co kdy světec učinil neb řekl. Nic více. Mosaika? Ne docela. Mosaika je konstrukce a eliminace. Ale když ne mosaika, tedy množství barevných kámenků. Žádný z nich nebude zavržen. Žádnému nebude dána přednost před druhým. Jsou tu vloženy všechny, jak je posbírala výborná paměť, pojď, čtenáři, tu je máš, hrej si s nimi a skládej si z nich obrazce podle vlastní záliby a potřeby. Já jsem jen skromný zapisovatel, jemuž se vybavují vzpomínky podle zákona současnosti, podobnosti, posloupnosti a příčinnosti jak všem ostatním smrtelníkům: kdo jsem, je vedlejší věc — biskup belleyský, ovšem, přítel biskupa ženevského, také, jeho duchovní syn, zřejmě. Nechci ukazovati svoji učenost ani se vychloubati svým důvtipem, nechci dokazovati správnost svých theologických myšlenek, nechci se skrývati za osobu, o které mluvím, vystupuji otevřeně jen tam, kde je třeba, a to bez vyzývavosti a bez uzardění, nechci oslňovati barvitostí svého slohu, nechci roz-

množiti svoji spisovatelskou slávu. Píši bez předmluvy a dávám tisknouti bez doporučení doktorů Sorbonny. Nenazývám tě ani svým přítelem ani milým čtenářem, protože tě neznám; my dva ostatně nemáme spolu co činiti — já a ty — to nemá smyslu: on a ty — ano, to je smysl této knihy — tak zdá se jako by mluvil biskup mezi řádky jedné z nejkrásnějších knih, jaké o svatých byly napsány.

Ovšem, ani Camus neujde výtkám. Řekne se, že je znamenitý, pokud vypravuje o světcích a pokud zaznamenává jeho slova, ale že se stává nudným, když na své vzpomínky stůj co stůj navazuje výklady svých oblíbených myšlenek tak, že světec se tu stává jen shovívavým posluchačem biskupa belleyského, který poslouchá, schvaluje a někdy, avšak velmi zřídka, vraští obočí nebo podřimuje a čtenáři s ním.

A poněvadž účelem této úvahy jest vytknouti nedostatky hagiografie, lze ji skončiti zlomyslnou poznámkou, že jest jen málo svatých, jimž hagiografové neublížili a mezi nimi první místo že zaujímají ti svatí, o jichž životě se neví téměř nic anebo jichž život se dá říci jednou větou. Tuto výhodu skrytosti má na příklad neznámý mučedník, jehož potkal svatý Felix, když byl veden do Ostie k popravě. Vida, kam vedou Felixe, zvolal: I já jsem křesťan. A hned se ho chopili vojínové a popravili spolu s Felixem. A poněvadž jeho jméno nebylo známo, byl nazván Aductem (Přimnoženým, Připojeným), neboť byl připojen k slávě svatému mučedníku Felixovi.

Přidal se k svatému Felixovi. Jedna věta. Holý čin. Nikdo o něm nic neví. Je bezejmenný, neznámý, nevyličitelný, nezobrazitelný, nezpřístupitelný, nezlidšitelný. Jeho světlo nikdy nebude ztemněno stíny hagiografie.

Dominik Pecka.

MODLITBA A OBĚT

Modlitba, jak již bylo loni zde psáno, uskutečňuje první ctnostný postoj zbožné duše před Bohem. Poněvadž Bůh je dobro nekonečné, bez hranic a bez míry, Otec světél, od něhož pochází všechno dokonalé (Jak. 1, 17), a poněvadž naopak my jsme bytostmi přání a potřeb, nemůže se první uvědomení toho, co Bůh jest a co jsme my, skutečně dokončiti a plně vyjádřiti leč modlitbou, pokorným a neustávajícím prošením. Jest prvním úkolem našeho náboženství vůči Bohu, abychom se k němu modlili, neboť On jest vším a my potřebujeme všeho.

Ale ať je naše slabost jakkoli veliká a ať všechno, co máme, máme jen proto, že jsme dostali, jak praví svatý Pavel, přece cosi máme; Bůh nám dal a často velmi štědře dává dobrodiní života, bohatství ducha i srdce, dobra zdraví a majetku. Máme při nejmenším onen lidský kapitál, jež tvoří svobodná vůle a lidský život, a ten jest věstí a jeho užití k prospěšným cílům; i nejchudší jest člověkem, a to není tak špatné. Napřed na nás doléhala povinnost a potřeba modlitby vzhledem k dobrům, kterých nemáme, k dobrům nadpřirozeným, která jsou nad naše síly; nyní se však k modlitbě druží druhý postoj se zřetelem na dobra, která máme, která jsou naše, a to jest povinnost daru a oběti.

*

Poslední důvody této povinnosti, hledíme-li na ni se strany Boží, jsou stejné s těmi, které odůvodňují modlitbu, neboť dar jest jako modlitba úkonem náboženství, úkonem spravedlnosti vůči Bohu, našemu nejvyššímu Pánu a Mistru. Jelikož Bůh jest dobro dokonalé, od něhož pochází všechno ostatní dobro, jsme povinni mu z vděčnosti a na oplátku dáti něco z toho, co nám tak vlídně takřka vnutil.

Jest nepochybno, že Bůh nepotřebuje našich

darů; jest sám o sobě dosti bohatý a šťastný. Ve věčném držení téže přirozenosti a téhož života si tři božské Osoby, Otec, Syn a Duch, v dokonalé rovnosti záměny a v naprosté vzájemnosti sdílejí stejnou a jedinou blaženost rozumu a lásky, jež se ztotožňuje s jejich společnou a jedinou podstatou. V tomto nevyslovitelném kruhu Božích vycházení počátek i konec dokonale navzájem splývají, neboť Bůh jsou oba a jeden jen jest Bůh; liší se od sebe jen tímto vztahem, jenž činí Otce otcem Syna a Syna synem Otce a Duch svatý vychází z obou, i z Otce i ze Syna, jako z jediného zdroje věčného dechnutí. V tomto tajemném vyměňování stejného a rovného božství se uskutečňuje jediné sdílení, které jest možné mezi rovnými, když se jedná o Boha, poněvadž se uskutečňuje v lůně samé Boží přirozenosti; kdežto stvořené bytosti, i nejdokonalejší, jako kůry andělské, nemohou přidati ani paprsku k tomuto slunci, jsou jen slabou ozvěnou tohoto souladu, a nikdy se nemohou odvážiti smísiti s ním své hlasy.

Avšak Bůh nás stvořil rozumné a se svobodnou vůlí, schopné Boha milovati a Jemu sloužiti, a proto po nás žádá — jak jest Jeho právem a k našemu dobru — abychom uznali Jeho panství nad námi; poněvadž nám dal rozum, chce, aby v něm mohl zrcadlití svůj obraz, poněvadž udržuje a budí naši činnost, chce, aby mu část této činnosti byla vyhrazena a nabídnuta v projevu oddané úcty.

Jistě, a nelze to dosti zdůrazniti, nemůžeme se Pánu odplatiti za jeho štědrotu rovnou měrou, i když spočteme všechna konečná dobra, která nám Bůh dal, a stanovíme své místo ve stvořenu. Můžeme Mu dáti jen činy, kdežto On stvořil pramen činů; můžeme mu dáti jen plody ze svých zahrad, obilí ze svých polí a víno ze svých vinic, kdežto On stvořil veškerý řád přírody, zemi a vodu a světlo, bez nichž by nemohlo dozráti obilí ani hrozny. A stále tudíž zůstává v platnosti, že

před Bohem budeme vždy potřební. Nejbohatší dary, které mu můžeme podati, nikdy nebudou přiměřeny prvnímu daru bytí a života, které nám může udělit jen On. Až učiníme všechno, co jest v naší moci, můžeme ještě říci: „Jsme služebníci neužiteční!“ (Luk. 17, 10.)

Bůh však prohlásil, že přijme naše dary a jest spravedливо, abychom Mu je obětovali, jsme povinni navázati s Bohem styk, v němž On chce s námi býti, a přinést do něho svůj i nejskromnější podíl. Kdybychom vždy prosili a nikdy ničeho neobětovali, byli bychom právem prohlášeni za sobce a za malodušné. Kdežto před Božími štědrostmi má se naše duše cítiti pohnuta vděčností, a slovy žalmistovými máme i my zvolati: „Co dám Pánu za všechno, co On dal mně?“ (Žalm 115, 12.) Musíme hledati v dobrech, která nám Bůh dal, máme vybrati ze svých nejkrásnějších květin a svázati je v kytici, nejkrásnější plody narovnáme do košíku, nejsilnější zvířata vybereme a potom podáme v oběti.

Všechny národy tomu takto rozuměly; Abel obětoval Bohu prvorozence svého stáda, Kain prvotiny svých polí (I. Mojž. 4, 3n); patriarchové činili stejně a Abraham šel tak daleko, že chtěl v zápalné oběti obětovati i svého jediného syna v předobraze dokonalé oběti Kristovy. Jen bible však neukazuje sama lidstvo, obětující Bohu a kladoucí obětní dary na oltáře. Cestovatelé, kteří navštívili primitivní národy, archeologové, kteří odkrývají zmizelé civilisace, etnologové, kteří popisují dějiny a zvyklosti ras a kmenů, všichni ve svých oborech zjišťují v základech rodiny, klanu, kmene, obce jsoucnost božské úcty a posvátných obřadů, jejichž účelem jest božství příznivě nakloniti obětováním darů. Všude ovšem nenacházíme kněžskou třídu, oddělenou od ostatního národa, ani všude nepotkáme mohutné zříceniny chrámů, jsou také náboženství soukromá a trávnickové oltáře, ale všude se projevuje stejný cit,

zaznívá stejný záchvěv duše, zjevuje se táž potřeba dáti Bohu něco z toho, co nám dal, a to dobrovolným a posvátným obětováním, svobodným zřeknutím se věcí potřebných pro život.

To je ve skutečnosti podstatou vnějšího obětního obřadu. Nemůžeme Bohu dáti nic, co by zvětšilo Jeho moc nebo uspokojilo Jeho potřeby, neboť Jeho moc je nekonečná a Jeho štěstí dokonalé, nemůžeme dosáhnouti výšin, v nichž Bůh sídlí; ale jest jedna věc, ovšem úměrná našim možnostem, kterou můžeme vykonati a jediná, již můžeme dosáhnouti, a tato věc spočívá v tom, že se svobodně zbavíme nějakého životního dobra, zřekneme se něčeho svého, naznačujíce modlitbou nebo obřadem, že újmu, kterou dobrovolně podstupujeme, si ukládáme ze srdce jako dar Pánu, kterému vděčíme za všechno. To jest pravá přirozenost oběti; ať jsou to beránci Abelovi, obětovaní ohněm, ať jest to několik kapek vína, které zbožný Řek obětoval v úlitbě před požitím nápoje, ať se jedná dokonce i o usmrcení lidí jako oběti, stejné prvky obřadu jsou všude. Hodnota života rostlinného, živočišného nebo lidského jest urvána od přirozeného poslání, odvrácena od vlastní prospěšnosti, povznesena nad jiné, vyloučena a konečně zničena jako dar oddanosti vůči Zřidlu veškeré hodnoty a všeho života. Člověk tímto úkonem výtečně a lépe než kterým jiným činem uznává svou závislost, prohlašuje své poddanství a dává najevo svou úctu vůči nejvyššímu Původci svého bytí.

Bůh často svými proroky prohlásil, že nepotřebuje tuku našich stád ani kouře našich obětí, sídlí vysoko nad tato smyslná a hrubá znamení, ale touží po oběti našich myšlenek a našich srdcí, které má naznačovati vnějšek obřadů. Neboť člověk není jen duch, má sice nesmrtelnou duši, duševní schopnosti rozumu a vůle, ale jest také tělo; právě tělem vstupuje do styku s přírodou a se sobě rovnými, před nimiž jeho myšlenky a city

zůstávají skryty, dokud jim je řečí a činy nazjeví. Je tedy třeba u samého člověka hledati důvody, které vyžadují užívání obřadů a vnějších náboženských obětí. (Dokončení přístě.)

H. D. Simonin, Řím.

PRACOVNA

Ranní modlitba sv. Kateřiny Sienské.

Přijď, Duše svatý, a usídlí se v mém srdci. Svou všemohoucností přitáhni mne k sobě. Pravý Bože, poskytni mi čistou lásku a spasitelnou bázeň. Před veškerou hříšnou žádostí ochraň mne, Kriste, drahocenným zárem lásky své zahřej mne tak, aby každé břemeno mně radostí připadalo. Otče svatý, dobrý Pane, pomoz mi v díle mém, nyní i vždycky. Amen.

Modlitba sv. Alberta Vel. ke sv. přijímání.

Všemohoucí, věčný Bože, Jednorozený Synu Boží, uskutečni v nás pochopení a zakušení duchovního občerstvení na přímluvu všech těch, kteří byli tebou duchovně občerstveni. Dej žítí v nás víře, lásce, zbožnosti, nábožnosti a duchovní dokonalosti přeposvátného tvého pomazání, jež tobě podala při hostině Maria Magdalena. Vštíp v nás péči, pohotovost, pracovitost a bedlivost ve službě údům tvým, abychom hodni byli učiněni přijmouti od tebe jako od hlavy okušení a pochopení duchovní tvého občerstvení...

Modlitba hledajících.

Vzývám Tě, Bože můj, milosrdenství mé, Tebe, jenž jsi mne stvořil a na mne nezapomněl, jako já jsem zapomněl na Tebe. Zvu tě do své duše, již nyní připravuješ, aby tě přijala touhou, kterou jsi jí vštípl. Neopouštěj mne nyní, když tě vzývám, ty, jenž jsi mne předešel, než jsem tě vzýval. Důrazně volal jsi mne mnoha způsoby tak, abych tě slyšel z dálky a obrátil se, a abych tě konečně volal, jak Ty jsi volal mne!

Sv. Augustin.

Nedostatky tvorů naší cestou k Bohu.

Prožité poznání naší bíd a velikosti Boží rostou stejnoměrně. Jsou jakoby nejvyšší a nejnižší bod kruhu, který stále poroste.

Sv. Kateřina S.

Kdykoliv vidíme dokonaleji své nedostatky, hranice, vidíme rovněž, že Bůh má býti pro svou nekonečnou moudrost a nekonečnou dobrotu nade všechno milován.

G. L. Providence, p. 49.

Tajemství svatého Josefa.

Velikým mlčením jest zahalen tento světec. Víme, co mu pravil anděl, ale nevíme, co pravil on. Písmo o něm neznamenává ani jásavého chvalozpěvu ani bolestného povzdechu. Ale jedno mluví jasně a výmluvně v jeho životě: pokorné přijetí oběti svého života, pokorná, skrytá neznámá práce, pečlivá starost o dílo Páně, jemu svěřená. Bylo by lépe mezi námi, kdybychom dovedli lépe následovati svatého Josefa, kdybychom nechtěli všichni blýskati se svými lesklými slovy a na oko velkolepými podniky, kdybychom po jeho svatém příkladě dovedli více pokorně a tiše, s jakousi nadpřirozenou a sladkou samozřejmostí podávati dílo svého povolání, své práce a své vytrvalé modlitby, která byla u světce Spravedlivého tak samozřejmou, že se o ní ani nemluví. Právě z takových svatých pěstounů, mlčenlivých, tichých a obětavých vyrůstají největší díla v Církvi, zatím co jiná, která na čas oslepovala okolí, dávno zaniknou v zapomenutí.

Braitó.

Ke Katolické akci.

Podstatou svou znamená spolupráci laiků s kněžským apoštolátem. U mnohých laiků se omezuje tato akce jen na kritiku kněžské nečinnosti. A přece Církev neskládá se jen z kněží. Každý v ní má svůj podíl odpovědnosti podle svého postavení, podle svého vzdělání a podle svých talentů. Velcí iniciátoři v Církvi, František Assiský, Ignác z Loyoly a z posledních, abych jmenoval jenom Ozanama, nebyli kněžími a dovedli najíti svoje místo a svoje působení. Víme, že laici čekají a kolikrát marně čekají od mnohých kněží poučení o svých povinnostech vůči nejmodernějším otázkám, že čekají od nich více zdůrazňování odsouzení hanebných metod dnešní politické a kapitalistické korupce, jak to vyjádřil Pius XI., ale s druhé strany zase je to věc laiků, aby se toho dožadovala, aby po tom volala, aby křičela svou prosbu, aby se nespokojila jenom s němou, vzdálenou a neslyšenou kritikou. Ale ta kritika a to volání, ať je skutečně upřímné, ne, aby kněžím ubližovalo a aby všechny házelo do jednoho, jak se říká, pytle, ať je to volání těch, kteří jsou pak ale ochotni vyvoditi důsledky z poučení, jehož se jim potom dostane. Je nesmírně důležité vychovati si úderníky, ale nejenom prázdnou halasivou kritikou a nadáváním nýbrž laiky opravdu vzdělané v duchovních

otázkách a ve všech otázkách moderních s duchovního hlediska, kteří by pak působili v širším či užším kruhu.

Braitó.

Důvěra.

Mravouka praví, že nikdo nemá býti dříve považován za špatného, než je to naprosto jasně dokázáno. Jak ale mnozí katolíci posuzují své bližní, a právě v náboženském ohledu s jakousi povýšeností. Kolik je katolíků, kteří ostřížím zrakem hledají chyby svých bližních, hledají slova, jež by se špatně dala vysvětliti, vytrhují slova ze souvislosti, jen aby se mohli nad nimi pohoršiti. Tato nedůvěra plyne z nadměry sebedůvěry. Byli pak farizeové, kteří důvěřovali v sebe jakožto ve spravedlivé . . . Základem důvěry k bližním jest pokorné smýšlení o sobě, abychom sebe nepřecenovali, a kdo zná dobře sebe, ví, že kolikrát chybuje a že potřebuje shovívavého úsudku, že tolikrát měl nejčistší úmysl a tolikrát to smutně dopadlo. Proto snaží se míti důvěru i v dobrý úmysl svých bližních a nevykládá hned ve zlém, co u nich vidí, neřku-li, aby vyhledával to, co by mohl vypíchnouti, jakožto nedostatek nebo špatnost. Nedůvěra jest nedostatek lásky a přemíra pýchy. Ale těmto lidem také patří strašné „Běda“ Spasitelovo. Braitó.

Legenda svatého Alberta Velikého.

R u k o p i s č. 750 k n i h o v n y M a z a r i n o v y v P a ř í ž i
z XV. století.

Nížepsané bylo zjeveno ústy Pána našeho Ježíše Krista blaženému Albertovi, biskupovi, sloužícímu mši sv., při sv. přijímání, když o to snažně prosil:

Z a p r v é: Dej mi desetník za živa a jest mi milejší a tobě užitečnější, než kdybys po smrti mi dal zlatou horu, která by sahala od země k nebi.

Z a d r u h é: Uroniti jednu slzu z lásky k mému umučení, anebo pro svoje hříchy, jimiž jsi urazil mne, anebo Otce mého, jest mi milejší a tobě užitečnější, než kdybys vyplakal slzavé jezero pro kteroukoliv věc, jež může zajíti.

Z a t ř e t í: Snést jedno slovo, tobě protivné a nespravedlivé, z lásky ke mně, je mi milejší a tobě užitečnější, než kdybys rozbil o své tělo všechny pruty, co jich je v lesích celého světa.

Z a č t v r t é: Přerušiti spánek a bdíti jednu hodinu se mnou jest mně milejší a tobě užitečnější, než kdyby po tvé smrti dvanáct vojnů vzalo kříže na tvém hrobě a šli s nimi do Jerusaléma za tvé hříchy.

Z a p á t é: Přijmouti jednoho chudého anebo cizího či neznámého hosta z lásky ke mně jest mně milejší a tobě užitečnější, než kdyby ses postil týdně po sedm let o chlebě a o vodě.

Z a š e s t é: Když chceš mne o něco prositi pro sebe, čiň totiž pro jednoho každého jako pro sebe. Jest mi to milejší a tobě užitečnější, než kdyby matka má a všichni svatí, kteří byli a budou od Adama do konce světa, prosili za tebe.

Z a s e d m é: Kdybys odvrhl všechno posuzování a cokoliv vidíš anebo slyšíš vyložil a myslil v nejlepším, to jest mi milejší a tobě užitečnější, než kdybys byl vytažen do třetího nebe.

Z a o s m é: Cokoliv trpíš, snášíš-li to trpělivě a tiše z lásky k mému utrpení, jest mi to milejší a tobě užitečnější, než kdybys šel od začátku světa až do konce, modle se a prolévaje svou krev.

Z a d e v á t é: Zanech veškeré útěchy, která může pomítnouti, a hledej mne a ode mne se dej potěšiti. To je mi milejší a tobě užitečnější, než kdybys vystupoval na sloup sahající od nebe k zemi, nahý a zraňuje své tělo a krev prolévaje.

Z a d e s á t é: Budeš-li ve mne doufati a mně důvěřovati, jest mi to milejší a tobě užitečnější, než kdybys tolik pracoval vlastními rukami, že bys nasýtil všechny chudé a nuzné celého světa.

Ke cti věčného Boha. Amen.

Končí se zápis toho, co bylo ústy Pána našeho Ježíše Krista zjeveno blaženému Albertovi, biskupovi, když chtěl přijmouti nejsvětější Svátost.

Popřejž nám ono konati Pán náš, pokud čas ještě máme. Amen. Bohu díky. P. Silv. M. Braitto, přel.

Slovo katol. učitelstvu.

V dnešním tápání a dusnu stávají se čím dále tím více opravdovou potřebou prázdninové kursy katolického učitelstva. Touha po opravdové práci, nespoutané ani ohledy osobními ani politickými vedla nás na I. kurs. Jediná idea vznešené Pravdy Kristovy vede nás úskalím a přes nepřízeň lidí, kteří by měli býti příznivci, přibývá bojovníků za apoštolát katolického učitele. Malichernosti přehlízíme, nelpíme na osobách „nepostradatelných“. Soustředěním odborných a vědeckých pracovníků chceme vytvořiti pracovní prostředí a položiti tak základ k organizaci moderních směrů vychovávacích a vyučovacích, proniknutých učením Kristovým. Nezakrýváme si oči, ani uší, ani úst. Dnes tím více jako kdy jindy jest nutno bojovati slovem psaným i mluveným, ale hlavně příkladem. Kursy jsou takovou školou, z níž mají do celé naší vlasti vycházeti apoštolé skutků a příkladného života. Upevňujeme v prvé řadě člověka v duši, v srdci a v životě, aby se stal ve svém prostředí hlasatelem Pravdy, Dobra a Krásna. Kuncek.

ŽEŇ

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

ADAM: Jesus Christus. (Haas et Grabherr, Augsburg, 1933, cena 8 Mk.) Co jsme referovali posledně o Adamově knize, platilo vlastně malému výtazku z této velkolepé knihy, která teprve nyní v nezkráceném vydání leží přede mnou. Již dávno jsem neměl takové radosti z nové knihy, jako z knihy této. Celý život Ježíše Krista jest soustředěn podle toho, jak soustřeďují život Páně evangelia: kolem jeho Božství, jeho skutečného člověčenství, kolem jeho absolutní svatosti a dokonalosti, kolem jeho smrti a zmrtvýchvstání. A zároveň s tím jest tu člověk jakoby za ruku veden ve svém životě, jak žiti z této plnosti Spasitelovy. Zase jedno skutečné obohacení naší literatury theologické.

ALTMANN: Menschensohn. (Müller, München, 32 str.) Hezoučká knížka, bohatě ilustrovaná, o utrpení Páně, jakožto jubilejní památka.

STONNER: Religiöse Einkehr. (Herder, Freiburg, 74 str., cena 1.60 Mk.) Stonner, moderní výborný kazatel, dovede najíti i u moderního člověka, kde jej může zasáhnouti Bohem. Podchycuje, zhušťuje a obohacuje náboženské vedení a učí podle něho žiti. Kniha Stonnerova se znamenitě hodí pro apologetické a náboženské kroužky.

ACTION CATHOLIQUE. (Bonne Presse, Paris, 1933, str. 432, cena 12 frs.) Bonne Presse, věrna svému programu šířiti papežova slova a nařízení, uveřejňuje francouz. překlad všech papežských dokumentů (encykliky, dopisy, proslovy atd.) a projevů o KA. za posledních deset let. Nepomijí ani zdánlivých maličkostí, podává i přehled italské KA. Pro všechny dobrá čítanka, zvláště pro duchovní a vůdce lidu, neboť přispěje k poznání ducha a úkolů i potřeb KA.

BAETEMAN J., mis. ap.: Odette. (G. Poussin, Evreux, 1931, str. 119, cena 6 frs.) Malých hrdinů lásky k Ježíši a k utrpení, kvítků milosti přibývá; jsou různého druhu, jedni od malička jsou v živém spojení s Ježíšem, jiní Jej najdou později, aby tím rychleji odešli k Němu. Život Odetky, děvčátka z dělnické předměstské rodiny, náleží k těmto. Dobré vlastnosti teprve po první zkoušce nemoci a po setkání s řeholnicemi v nemocnici došly povýšení k nadpřirozené ctnosti, aby v ní Přítel dítek našel plně zalíbení.

CLÉMENT: Le sens chrétien et la maternité divine. (Beyaert, Bruges, cena 2.80 belga.) Historicko dogmatická studie o celém boji dogmatu a jeho prohlášení, dogmatu pro marilogii, nejdůležitějšího totiž o tom, že Maria jest nejenom Matkou Kristovou, nýbrž i Matkou Boží. Před zrakem v krásné historické syntese táhne celá disputace,

všechny bludy v historickém rámci a souvislosti. Tato studie nám nesmírně oživuje celou otázku a její formulaci.

DENYS L'ARÉOPAGITE: Oeuvres. (Tralin, 1932.) Nové vydání dobrého překladu Darboyova díla, které mělo ve středověku tak veliký vliv na theologickou formulaci mystické nauky. Překlad jest pořízen z řečtiny podle dobrých předloh a proto může po tomto překladu sáhnouti každý, kdo se potřebuje zabývat Pseudodyonisiem.

DOERING: Christliche Symbole. (Herder, Freiburg, str. 148, 68 obrazů, cena 3.60 Mk.) Náboženský i umělecký i historický výklad starých i nových křesťanských symbolů. Kniha podá učiteli náboženství řadu námětů, myšlenek, zvláště když je připojena řada dobrých ilustrací.

GERSTER: Die Geisteserneuerung. (Rauch, Innsbruck, 1933, cena 3 Mk.) Máme nedostatek exercitátorů. Tak se volá stále. Zde jest jedna kniha, která může dosti odpomoci, když totiž se povází, že tato kniha podává vypracované a rozšířené skizzy k dokonalým exercičním přednáškám.

GOSSEND: Der heilige Fidelis von Sigmaringen. (Kösel, Pustet.) Dobrý životopis tohoto kapucínského světce mučedníka tak zvané protireformace. Kniha dobře popisuje jeho apoštolskou šířající horlivost, jeho řeholního ducha, jeho lásku a věrnost až k smrti.

GENGLER: Heilige Saat. (Kösel, Pustet. Svazek V. této velkolepé sbírky.) Pátý svazek uvádí dvanáct cyklů o Bohu, Kristu, Církví, Utrpení Páně, Panně Marii. Tento svazek se vyrovná svazkům předcházejícím a všichni ti, kteří mají prvé čtyři svazky, dobře udělají, když si tuto sbírku doplní i novým svazkem. Kázání jsou zase vybrána z nejlepších kazatelů a doplněna 84 skizzami ke kázání.

HABERSBRUNNER: Ein Weg zur Kanzel. (Pustet, Regensburg, cena 2.80 Mk.) Zkušený kazatel podává ze své zkušenosti a z vlastního duchovního života a bohatství dokonalý návod k přípravě na kázání, ke tvoření kázání. Ale tato kniha se musí dobře studovati. Nestačí ji jenom povrchně přečíst. Je faktem, že čím více se u nás chrlí homiletické literatury, tím že nám ubývá dobrých kazatelů. Radil bych tuto knihu všem bohoslovcům a mladým kněžím, aby si ji opatřili. Víím, máme u nás různé homiletické teorie, ale tak psychologické a praktické pokyny jsem ještě nikde nečetl.

HEJČL: List sv. Judy Tadeáše a nejstarší dva okružní listy biskupa Římského. (Olomouc, vydaly dominikánky v Řepčíně.) Další obohacení nového překladu Písma svatého, jak jej pan prelát Hejčl zamýšlí. Zde podává v novém ročlenění překladu a výkladu zmíněné tři epištoly. Děkujeme panu profesorovi za tuto další ukázkou a těšíme se na ostatek. Pak bude jeho pomník, který si postavil překladem Starého zákona, dovršen.

SV. JAN OD KRÍŽE: Výstup na horu Karmel v překladě dra J. Ovečky S. J. (Vinice Páně, Kuncíř.) P. Ovečka konečně splňuje svoje slovo a podává prvou část svého překladu sv. Jana z Kríže. Takto dovede u nás překládati jediné P. Ovečka. Hluboká pokora tohoto jesuity zračí se právě v tom, že se dokonale ztrácí při překládání svého mistra, aby jen on vynikl a aby jej přeložil tak věrně jak jen dovede. Jsouce namlsáni touto ukázkou, přejeme si jen vroucně, aby důstojný pán překladatel již konečně celé dílo co nejdříve vydal.

LIPPERT: Von Wundern und Geheimnissen. (Müller, München, 1933, str. 264, cena 5.80 Mk.) Po první řadě dogmatických promluv pro Mnichovské radio, přichází tato serie mravoučná. Lippert mluví o Zjevení Páně. Tyto promluvy podávají zhuštěný souhrn katolických pravd o křesťanském životě, o jeho zásadách a zdrojích. Kázání jsou nesena hlubokým tokem a při tom jsou tak konkrétní a časová.

ROOS: Erziehung zur katholischen Gesinnung. (1933, Hanstein, Bonn, cena 1.70 Mk.) Pastorálně psychologická studie, jak vychovávat ke skutečnému prožití a uvědomění si ve všem a ve všech životních oborech katolického uvědomění. Studie dokonale psychologicky podložená a pastorálně upotřebitelná, protože z pastorační vyšlá.

STEIN HILDEGARD: Maria und Ihr Kind. (Ars sacra, München, 1932, str. 44, 19 obr., cena 2.20 Mk.) Věvec mariánských vroucích básní, které provázejí přečistou Pannu celým životem; hluboká úcta a vroucí láska rozezpívala básničino srdce k něžným pastelům i k mohutným hymnům ke cti Paní. Duše jimi okřeje, i pečlivými Müllerovými reprodukcemi mariánských veleděl.

SCHLUND: Franziskanische Weise zu beten. (München, Pfeifer.) Ukázka, jak má vypadati terciářská modlitební kniha. Kniha jest zároveň zopakováním jak náboženství, tak františkánské regule podle různých dogmatických a morálních úseků. Celý život jest tu provázen modlitbami, vzatými většinou ze svatých a služebníků Božích.

SCHUSTER: Liber sacramentorum. X. svazek. (Kösel, Pustet, cena 5 Mk.) Poslední svazek velkého a dnes světového díla milánského kardinála, velkého obnovitele liturgie a liturgického ducha. Toto dílo jest jistě z největších děl o liturgii z posledních desíti let, jež byla v Evropě napsána. Proto jest také přeloženo do všech světových řečí. V tomto díle možno najíti všechna poučení o všech liturgických otázkách i o otázkách detailních, protože autor ke každému dílu přidával speciální liturgické monografie, jež jsou účelně rozsety po celém díle. Tento desátý svazek jest velmi dobře pracovaným rejstříkem.

TANQUEREY: La vie de Jésus dans l'Église. (Desclée, Tournai, cena 5 frs, str. 178.) Posmrtné dílo nezapomenu-

telného Tanquereye, jenž stále pracoval o to, jak naučiti bohoslovce a kněze i věřící žiti ze stále hlubšího poznání theologického. Přítomná knížka jest cenným shrnutím celé nauky katolické o Církvi.

TOMMASINI ANS. M., OFM: I Santi Irlandesi in Italia. (Vita e Pensiero, Milano, 1932, str. 443, cena 10 lir.) Dílo, vydané u příležitosti dublinského eucharistického kongresu, podává nárys náboženských dějin Irska a nedocenitelného významu jeho mnišství pro celou západní a střední Evropu. Pro přátele hag. literatury jest zvláště cenno zpracování životů a úcty světců irského původu, kteří mají význačný vztah k Italii. Kapitola o františkánství a duchu irského mnišství jest neméně bohatá zajímavými dějinnými a náboženskými postřehy. Čestně se řadí k ostatním spisům milánské katol. university.

THONE: Dans les pas du Sauveur. (Desclée de Bruwer, Paris, str. 275, cena 10 frs.) Dto: Sauveurs avec le Christ (tentýž sklad a táž cena). Dvě milé knížky jakožto čítanky a průvodce těch, kteří chtějí uskutečňovati velkou myšlenku smíru, jež doporučuje tolik Pius XI. ve své encyklice Miserentissimus. Jsou to čtení duchovní a rozjímání. Obě knihy poskytují dobrou školu a teorii i praxi myšlenky smíru. Ukazují, jak ji uskutečňovati a proč. Nemohu dosti poukázati jak na myšlenku smíru, tak na tyto dvě knihy, které jsou tak dobrými příručkami v tomto směru.

WILD: Geist vom Berge Karmele! (Kösel, Pustet, München.) Celá duchovní nauka jest tu uhnětena ze spisů a z učení sv. Jana od Kříže. Není opomenuto jediné potřebné věci, která by nebyla osvětlena naukou mystického učitele.

WILD: In Gottes Haft. (Kösel, Pustet, München.) Kniha pro řeholnice i pro ostatní, kteří chtějí vésti duchovní život podle ducha svaté Terezie od Ježíška. I tato kniha jest dokonalou cvičebnicí, přesnou a zevrubnou, která prokáže jistě dobré služby duším, o které se častěji pokouší malomyslnost, nedůvěra v duchovním životě.

Z RŮZNÝCH POLI

ARTHOFER: Zuchthaus. (Kösel Pustet, str. 190, cena 3.50 Mk.) Handel Mazetti přepracovala tento spis a tím mu dodala, co mu chybělo, totiž jednotné struktury. Kniha jedná o psychologii zločinců. Obsahuje jejich přiznání, jejich lži, jejich ustavičnou naprostou nevinnost, jejich neštěstí, rozervanost, cesty zločinu, poznámky i básně. Dobrá psychologická kniha. Kněz, který hledá příklady ze života skutečného, najde v této knize přehojný materiál.

BAUMANN: Bossuet. (Grasset, Paris, str. 387, cena 18 fr.) Osmé vydání této duchaplné a hluboké studie Baumanno-

vy o této veliké osobnosti, která stále přitahuje moralisty, filozofy i literáty rázu Baumannova. Autor vybral morální texty z jeho kázání a děl a přidal k nim svoje poznámky. Je to jakési florilegium nesmírně zajímavé a pro kazatele velmi užitečné ze spisů největšího kazatele francouzského.

BERICHT ÜBER DIE 71. GENERALVERSAMMLUNG der deutschen Katholiken in Essen 1932. — Tato zpráva ukazuje na nutnost i u nás svolati opravdu dobře připravený katolický sjezd. Na šesti stech stranách je tu sneseno všechno, co se na tomto sjezdu dalo, jaké praktické resoluce, jaká nová pole se otevřela. Nejlepší němečtí katoličtí odborníci se všech stran a směrů tu podali, co měli nejlepšího.

BEUCORPS R. de, S. J.: Les Bayansi du Bas-Kwilu. (Aucam, Louvain, 1933, str. 135, mapka a tab.) Hodně odborná monografická studie o sociálním zřízení, o duševním a náboženském životě konžského kmene Bayansi. Autor sám pečlivě sbíral zprávy od pamětníků dob před stykem s bělochy, a sesbíraný materiál podává ve stručném přehledném obrazu, doprovázeném schematismy a fotografiemi. Dobrý začátek nové sbírky studií „Africana“. - IFP.

BIALIK: Poèmes hébraïques. (Rieder, Paris, cena 15 fr.) Židovský básník Bialik píše hebrejsky své algarády proti dnešním zbabělým a změkčilým synům Machebejských. Bialik dosáhl stylové dokonalosti, neznámé od staletí u židovských básníků. Básník tyčí se jako prorok a mluví do duše svému lidu. Kniha je jedním číslem židovské sbírky, vycházející u Riedera a podávající hlavní díla moderních židovských básníků a myslitelů.

BOHATTA-MORPURGO Ida: Gegrüsst seist du, Maria! (Ars sacra, München, 8 barevných obrázků a verše, 20 str., cena 1.08 Mk.) B.-M. si dobývá předního místa svými dětskými malovánkami a verši, v nichž něha a sladká prostota nezapomíná na život, k němuž vésti jest dítě. Po Otčenáši podává stejně zdařile Zdravas, vypravený po müllerovsku, to jest prvotřídně. Pěkný dárek maminky zbožné dceruše v máji.

BRENNER: Mystik, Ethik und Logik. (Rascher, Zürich, 1933.) Auto chce také, jako všichni myslitelé dnes, odpomoci dnešní krizi, a i on ji vidí především v ochuzení ducha a duše a proto volá po obohacení života mystikou a utvrzení myšlení logikou. Stále pak ukazuje na styčné body mezi etikou s jedné strany a logikou a mystikou se strany druhé, protože ze všech dnešních porážek jedno vysvítá, nutnost, aby duch zvítězil nad tělem.

DESCARTES: Regulae ad directionem ingenii. (Boivin, Paris, 20 frs., překlad pořídil Le Roy.) Záslužné vydání tohoto spisu, který měl takový veliký vliv na vývoj filozofické moderní myšlenky. Je to pokus o novou logiku, noetiku. Dílo jest ovšem nedokončené, ale prvá část dokonale

propracována. Prvý díl hledá metodu poznávání, usuzování a druhá část, nedokončená, aplikaci metody.

DA CORONATA: *Il Terzordine Francescano*. (Torino, Marietti, 1933, str. 530, cena 15 L.) Třetí řád františkánský probrán se stanoviska církevního práva. Příručka nesmírně užitečná jak pro vedoucí, tak členy samy. Doporučujeme.

BONSENS Dr. FRIEDRICH zur: *Sehen wir uns im Jenseits?* (Borgmeyer, Hildesheim, 1932, str. 178, cena 4.50 Mk.) Je zajímavé sledovati, kterak se projevuje touha po záhrobním životě u lidstva; autor pilně shromáždil myšlenky hlavně německých vynikajících lidí a utkal z nich působivý obraz touhy člověčenstva po setkání za hrobem. Rozum se pojí s citem a vylévá útěchu naděje; zároveň obraňuje křesťanské učení. Kniha potěšující.

DAS TARAKNATH: *Indien in der Weltpolitik*. (D. G. W. Calwey, München, 1932, str. 266, cena 4.80 Mk.) Zajímavý a cenný přínos do literatury o Indii; píše jej Ind, který sleduje nedozírný význam Indie v koloniálním panství anglickém, v němž jest Indie pilířem. Zároveň formuluje pacifistický ráz osvobozenického hnutí indického. Kniha velmi zajímavá i pro přátele misii, které seznamuje s ideovým světem národnostní inteligence národa, tak významného v misijním plánu.

DURYCH: *Bloudění*. (Melantrich, Praha, tři díly, cena 85 Kč.) Nové vydání již v Melantrichu, kde se dostane Durych do kruhů, které by Kuncířem nebyly vždycky zasaženy. Nemáme, co bychom řekli k tomuto novému vydání, které není podstatně změněno a které vyrostlo z potřeby po rozebraných vydáních dosavadních. Přejeme mu hodně nových čtenářů. Kniha je darem!

GIANAZZA ELVIRA: *Guglielmo Massaia*. (Paravia & C. Torino, 1933, str. 250, cena 13 lir.) Celý italský národ si váží velikého misionáře XIX. stol. kardinála Massaie, apoštola Etiopie. Jeho olbřímí dílo mělo nejen náboženský význam, nýbrž i vědecký a státní. Autorka nečiní nových objevů, jen nově a poutavě zpracovává starší obsáhlá díla, namnoze již nepřístupná. Také v řadě pečlivě vypravené sbírky Paraviovoy „I grandi viaggi di esplorazione“ životopis Massaiův nemůže chyběti v novém zpracování. I jazykově je příjemný. — IFP.

HAINZ Dr. JOSEF: *Das religiöse Leben der weiblichen Jugend*. (Pädagogischer Verlag, Düsseldorf, 1932, str. 320, cena neudána.) Ve spisech Päd.-V., které dotazníkovou metodou přispívají k prohloubení a rozšíření poznatků náboženské psychologie a pedagogiky, tvoří tato kniha souvislý, opět stejně hodnotný a významný článek: omezuje se na zkoumání náboženského života dívčí mládeže vyšších středních škol. Zvláště soustavné zpracování zvláštních vlastností dívčího náboženského života a typů náboženských ženských povah má důležitý význam pro vychovate-

le a vůdce dívčí studentské, a myslím, že vůbec vzdělanější dívčí mládeže. Upřímně na tyto spisy Päd.-V. upozorníme při této příležitosti; žádný vychovatel ani duchovní nebudou litovati nákladu na ně.

HAUGG Dr. DONATUS: Die Mutterschaft Mariens. (Pustet, Regensburg, 1932, str. 161, cena 2.50 Mk.) V době, vyhýbající se mateřství, Církev zavádí svátek Mateřství Panny Marie, Matky Boží i lidstva. Autor vykládá bohatství posvátných obřadů mešních na tento svátek, který všem mluví o sladké Matce, a matkám i ženám zvláště staví před zraky vzor přečisté Matky. Příhodno každému, ženám zvláště.

KIERKEGARD: La répétition! (Alcan, Paris, 1933, str. 208, cena 15 frs.) Neobyčejně zajímavý pokus o psychologickou zkušenost. Autor se omezil na jediný zjev psychologický a vyvozuje z něho celé bohatství zdatnosti síly, ukazuje i nebezpečí z tohoto fakta plynoucí. Nakonec chce ukázati na nebezpečí opakování toho, čemu se říká obecná rčení.

LEMMENS Dr. LEONHARD, OFM.: Geschichte der Franziskanermissionen. (Aschendorff, Münster, 1929, str. 376, cena 9 Mk.) Obširné dílo, pečlivě a s vědeckou důkladností zpracované, o dějinách misii františkánského řádu od prvních dob až do posledních časů. Látku dělí podle misijních území, a ta jednotlivě probírá (i na misií svatého Jana Kapistrána na Moravě aspoň odstavcem pamatuje) při veškeré stručnosti dosti podrobně; vyniká mohutný obraz velikého podílu synů svatého Františka z Assisi na rozšíření a na obnově království Božího v celém světě. Krásný pomník františkánských obětí. Spis velmi hodnotný, doplňující všeobecné misijní i církevní dějiny. Je vítán přáteli misii, dějin církevních a františkánského řádu. - IFP.

LHANDE PIERRE: La France rayonnante. (Beauchesne, Paris, str. 142, cena 10 frs.) P. Lhande je rovněž horlivým cestovatelem. Z cesty do Jižní Ameriky, Argentiny, Chile a Uruguaye pramení tyto vzpomínky nadšeného vlastence na vliv Francie na kulturní a sociální život Jihoameričanů; při tom nezapomíná na sympatický obraz svých hostitelů.

LINDWORSKY: Erfolgreiche Erziehung. (Herder, Freiburg, 1933.) Nová pedagogika Lindworskyho buduje na myšlence lásky k povolání. Toto dílko je pouze ku první teoreticko-praktické orientaci pro vychovatele. Prokáže veliké služby všem vychovatelům, zvláště v ústavech pro děti těžce se dávající vychovati.

LACOUAGUE GASTON S. J.: Dans l'Inde de François Xavier. (Apostolat de la Prière, Toulouse, str. 157, II. vyd.) Vábivé album literárních i fotografických obrázků z Maduré, evangelisovaného kdysi svatým Františkem Xaverským a nyní kvetoucí pod vedením jeho řádových bratří

jesuitů. Vypravování kypí půvabem a vnitřní silou, je radost je čísti, přesto, že není ve všem původní. — IFP.

LONGHAYE: *Théorie des belles Lettres*. (Téqui, 1933, cena 22 frs.) Dílo by se mohlo vlastně nazvatí filosofií literatury. Kniha projednává všechny otázky literární s hlediska filosofického. A po filosofii přichází ke slovu i theologie se svými požadavky na literaturu. Opravdu studie duše a věci v literatuře.

MAJEWSKI ALOJZY, PSM.: *Świat murzyński*. (Wydawnictwo XX. Pallotynów, Warszawa, 1930, str. 162.) Polska je před námi v misijním díle. I tato příručka jest ovocem jejich podílu. Autor ze svých vzpomínek z Kamerunu vybírá věci, které mohou zajímat každého čtenáře, a příjemným způsobem je vypráví. Nečiní nároků na učenost, ale dbá především zajímavosti a dobrého výchovného cíle. Opravdu se zalíbí každému čtenáři, i pro děti jsou pěkné kapitolky, pestrým líčením a srdečnou upřímností. Dá se dosti snadno čísti i nám a bylo by jistě k dobru, kdybychom se přímo v originále všichni stýkali s polskou knihou. - IFP.

MELKA: *Homosexualita*. (Lidové knihkupectví v Olomouci.) Pracovitý a svědomitý profesor budějovického semináře napsal tuto studii právě v době, kdy se jednalo o uzákonění beztrestnosti pohlavních zvráceností a hnusných nemravností. Autor ukazuje na zhoubnost a škodlivost i pro veřejnost těchto zjevů. Věc je důkladně a přece delikátně a cudně probrána se všech hledisek morálních, historických a právních i sociologických. Vzor, jak mají vypadati morální monografie.

MICHEL: *Geliebte Welt*. (Darmstadter, Buchverlag, G. Peschko.) Zde se těsně dotýkají sebe příroda a člověk; příroda oživená láskou Páně, která do nich uložila také svá tajemství. Zvířátka a stromy i lidé hovoří tu navzájem tak jako ve šťastném dětství, které prý rozumí řeči stromů i zvířat. Stránky plné světla a útěchy čisté a krásné.

MIGNOSI: *Linee di una Storia della nuova poesia italiana*. (La Tradizione, Palermo, 1933.) Nová kniha velkého bojovníka za obrození myšlenkové nového italského básnictví. Kniha je dějinami básnické filosofie a polemikou se všemi nedostatečnými směry a proudy, které až dosud chtěly italské umění zaváděti na scesti.

MISSON J., S. J.: *Les idées pédagogiques de saint Ignace de Loyola*. (Lethielleux, Paris, 1932, str. 80, cena 5 frs.) Pro každého vychovatele je zajímavá poznati vychovatelské zásady zakladatele Tovaryšstva Ježíšova, které splnilo a plní veliké vychovatelské dílo. Knížečka je doložena citáty a odkazy a přesvědčuje o věrnosti podaných myšlenek svatého Ignáce, u něhož se máme stále čemu učit. Pro vychovatele.

MUHLER: *Die christliche Weltanschauung im Kampfe der Geister*. (Pustet, Regensburg, cena 2.30 Mk.) Toto je knížka,

nad níž jsem se zaradoval. Všechny pitvorné moderní bludy, materialismus, liberalismus, socialismus etc. tu defilují ve svých ubohých resultátech, co učinily pro štěstí lidské, a k jejich porážce ukazuje křesťanství, které dává odpověď na ty otázky, právě pro něž tyto bludy strhovaly od křesťanství masy, slibující jim: Budete jako bohové a ráj najdete na zemi.

MÜLLER MARGA: Gottes Schlüssel im Schulranzen. (J. Müller, München, str. 224, cena 3 Mk.) Ke vzorné Müllerově literatuře pro dítě věřící rodiny přibyla nová knížka, která je jakýmsi doplňkem loňské *Betende Händlein in betender Hand*. Tato je věnována školákům a školačkám, které provází celým jejich dnem a školním rokem, aby je něžným a vroucím, při tom i jadrným způsobem učila žítí, jednati a mysliti v jasů myšlenky Boží. Výchovná a náboženská hodnota básnického srdečného slova je doplněna a zpřitažlivěna miloučkými obrázky Aldy Laurinové, z nichž dýchá stejné pochopení pro dětskou duši jako ze slov M. Müllerové.

PAPINI GIOVANNI: Gog. (Flammarion, Paris, 1932, str. 317, cena 12 frs.) S uspokojením zaznamenáváme dobrý francouzský Patrisův překlad hlubokého Goga, jehož úžasné vise dovedou se zatíti do nitra, do srdce i do myšlenky a probudí veliké otázky. Takové knihy umí psáti jen geniové jako Papini či Benson nebo Klug, když jenom těchto jmen vzpomeneme.

POHL HERTHA: Auf der Lebenstrasse. (Caritasverlag, Freiburg, str. 103, cena váz. 2.30 Mk.) Kytička sociálních pros, netendenčních, ale překrásných uměním postřehu a křesťanským procítěním lidského života. Chytnou za srdce a prohřejí je teplým smyslem pro vyšší obsah života. Pro sváteční chvílky duševního osvěžení.

PSICHARI HENRIETTE: Ernest Psichari. (Plon, Paris, str. 235, cena 14 frs.) Sestra Psichariho, ta, kterou tolik miloval a která byla tak blízko jeho srdci, dovedla přiblížiti nám našeho Psichariho, který naší generaci byl vždycky tak blízký, jeho hledání, jeho bloudění, zápas a vítězství jsou i pro nás ukazatelem a povzbuzením.

REMBOLD A. S. J.: Der Davidpsalter des Römischen Breviers, lateinisch und deutsch. (Ferd. Schöningh, Paderborn, str. 208, cena 3 Mk, v celoplát. váz. 5 Mk.) Při modlitbě žalmové se často setkáváme s místy, jimž málo rozumíme. Latinský text je již takový, že lze v něm těžko nalézt vhodný smysl. Poslední dobou se zvýšila snaha podati srozumitelněji latinský text žaltáře. I toto vydání se o to přičiňuje. Studium starých textů dociluje spisovatel uspokojujícího znění latinského textu. Vědecky je toto dílo spolehlivé. Účelem spisovatelovým však bylo, usnadniti žalmovou modlitbu. Kdo si toto vydání žaltáře přečte, jistě se bude modliti žalmy s větším porozuměním.

RENNARD: Essai bibliographique sur l'histoire religieuse des Antilles françaises. (Secrétariat gén. des PP. de S. E., Paris, str. 95.) Knižka skrovného vzhledu, ale velmi cenná obsahem: důkladným přehledem literatury misijní antilských (Martinique). Nezůstává při suchém výčtu děl, nýbrž je hodnotí a oživuje význačnými podrobnostmi o misionářích-spisovatelích antilských.

STEFFES: Religion und Religiosität als Problem im Zeitalter des Hochkapitalismus. (Düsseldorf, Paedagogischer Verlag, cena 3.50 Mk.) Docela právem dnes obviňují myslitelé kapitalismu jakožto příčinu veškerého nejen hospodářského, nýbrž i mravnostního a náboženského rozvratu. Neboť odvádí jak zaměstnavatele šilným hladem po majetku, tak také zaměstnané šilným tempem výroby a pak života od každé hlubší a tím spíše od náboženské myšlenky. Autor odvažuje se zároveň nástinu nové struktury budoucí doby...

UNSET SIGRID: Hořící keř. (Kuncíř, Praha.) Druhý díl Gymnadenie. Tak jako jsem prskal při četbě prvního dílu Gymnadenie, které pobožné pohoršoval naturalismem a naturalisty pohoršoval pánbičkářstvím docela vyloženým, tak jsem byl potěšen při četbě tohoto druhého dílu, zvaného Hořící keř. Hrdina Gymnadenie se konečně obrací ke katolictví. Skvělé jsou psychologické pasáže, které líčí mentalitu mnohých konvertitů, kteří čekají, že naráz se stanou konversí svatými, aby se mohli kochati svou vlastní dokonalostí a zatím musejí se teprve milostí Boží probíjeti, když vlastně v katolictví uvidí ještě větší propast své bídy, ve světle velikosti Boží. Mistrné jest líčení vyrůstajícího duševního života dvou dětí Pavlových. Mistry příliš silně probleskuje, že Unsetová čte sv. Tomáše a musil jsem se až usmáti, když se mi zdálo, že přímo slyším slova dnešního misionáře v Oslo a duchovního vůdce Unsetové, svého bývalého spolužáka z Belgie. Kdyby autorka pochovala první díl, jenom by prospěla celé knize.

UTITZ: Mensch und Kultur. (Enke, Stuttgart, cena 5 Mk.) Studie o hodnotách, které obohacují člověka, o úlohách, jež člověku poskytují a jej tím vyzvedají, o prostředcích ke stoupání člověka, jemuž se všemu globálně říká kultura, která vychází z člověka a zase k člověku se vrací. Ale právě z této knihy vysvítá, jak jest všechna kultura prázdná, která vychází jenom z člověka a jenom na něho se soustřeďuje, protože jest to stále vrtošivé otáčení kolem jednoho bodu a vidíme, že největším kulturním činem jest křesťanství, které osvobozuje člověka od otroctví nejstaršího, totiž od sebe samého.

WILNED: Si les hommes avaient su regarder les bêtes. (Téqui, Paris, str. 176, cena 10 frs.) Popularisování biologických divů s katolického hlediska. Něco podobného, jak u nás záslužně koná pan dr. Závadský. Čtenář prostě u-

žasne, jaké divy jsou v přírodě a jak to vše volá po nejvyšším Umělci a divotvůrci.

WILUTZKY: Kritik des Christentums. (Reisland, Leipzig, cena 1.50 Mk.) Již jsme jednou recensovali knihu Wilutzkyho z tohoto směru. Wilutzky chce dokazovati, že náboženství není nejprve věci teoretickou, a že to právě bylo velkým dílem Kristovým, že jeho křesťanství jest činem a volá k činu a žije činem. Dobrá je kritika W. Kantova názoru na náboženství a mravnost.

WUNDERLE DR. GEORG: Glaube und Glaubenszweifel moderner Jugend. (Pädagogischer Verlag, Düsseldorf, 1932, str. 182, cena 7.50 Mk.) Nová zajímavá studie z psychologie náboženství; badatel vyšetřuje pomocí dotazníků, které náboženské pravdy souhlasí osobě studenta či studentky vyšších středních škol, které nejvíce narážejí na odpor nebo budí nejvíce pochyb a které nejvíce ovlivňují jeho život. Zatím zdánlivě dílo suché teorie, ale zvláště v praxi pro katechety velmi významné, neboť otvírá poctivý výhled do duše mládeže, odkrývá slabiny víry studentstva a ukazuje na její pevné hrady. Zde se musíme učit u našich sousedů.

MISIJNÍ ČASOPISY jsou nejdůležitějším prostředkem buzení a udržení zájmu o misie. Vědám misijním jsou věnovány: „Zeitschrift für Missionswissenschaft“ (vydává Aschendorff, Münster), nejstarší časopis toho druhu; „Revue d'histoire des missions“ (vyd. Spes, Paris, ročně 50 frs), je co do stáří druhá, za ní následuje „Il pensiero missionario“ (vyd. Unione miss. del clero d'Italia, ročně 30 lir). Lidovějšího rázu jsou německé „Katholische Missionen“ (vyd. Xaverius Vrlg., Aachen), francouzské, velmi pěkně vypravené „Les missions catholiques“ (Oeuvre de la Propagation de la Foi, čtrnáctideník, ročně 50 frs), italské „Missioni catholice“ (vyd. Istituto delle Miss. Estere v Miláně, ročně 25 lir), vycházejí týdně. Další skupinu tvoří misijní časopisy řádů; z dominikánských zaznamenáváme německý „Der Apostel“ a francouzský „Les Missions Dominicaines“. Belgičtí jesuité vydávají krásnou „Revue missionnaire des jésuites belges“, s níž jest v duchovním příbuzenství „Revue de l'Aucam“ (obě vyd. v Lovani). Premonstráti vydávají pěkný měsíčník „L'Hostie rayonne“ (vyd. St. Norbert, Saint-Victoret, ročně 15 frs), který pěkně informuje o jejich misijích. Lazaristé vydávají bohatě vypravené „Missions des Lazaristes et des Filles de la Charité“ (v Paříži, ročně 15 frs), salesiáni mají v každém svém věstníku (český ve Fryštáku u Holešova, francouzský v Turině) misijní hlídky. Obláti sv. Františka Sal. vydávají rovněž svůj časopis „Das Licht“ ve Vídni (ročně 15 Kč). Velice pěkně a bohatě jest vypraven měsíčník „Jeunesse et Missions“, vydávaný salesiány v Turině.

PŘÁTELSTVÍ S BOHEM

Svatý Rehoř Veliký praví ve svém výkladu k evangeliu (Hom. 27), že milostí Páně v duši povstává pravé a skutečné přátelství Boha s námi. Bůh učinil nás svými dětmi, ale pokud toto dětství Boží v duši máme, jsme zároveň také jeho přáteli.

Velikost tohoto vyznamenání a lásky Boží poznáme, když uvážíme, že ne každý otec jest zároveň také přítelem svému dítěti, že některý otec se toho nikdy nenaučí po celý život, i když dítě nevím jak doroste a osamostatní se, nikdy nedovede jinak s ním jednati než s otcovskou autoritou. Bůh přitahuje k sobě člověka, svoje za vlastní přijaté dítě, aby necítilo jenom bázeň před Bohem, nýbrž aby vešlo v důvěrný styk přítele s přítelem.

Milost nás pozvedá nad stav otrocké bázně. Zůstává pouze bázeň synovské lásky, která by se z lásky k Otci bála urazití dobrého Otce, ačkoliv ani strach před trestem není nic špatného, jak prohlásil koncil tridentský, když dovede účinně zameziti hříchu. V milosti posvěcující by měla zmizeti hrůza otrocká před Bohem. Bůh neměl by nám býti již něčím cizím, protože nám vdechl účast na své přirozenosti a na svém životě a proto nejsme cizí svému Otci.

Ale toto ještě jako by nebylo dosti. Nejenom že nás učinil dítkami, nejenom že ty, kteří dříve byli daleko, učinil blízko, jak praví Písmo, Otec nebeský ve své posvěcující milosti, kterou si nás přitáhl k sobě, uzavřel s námi důvěrné přátelství.

Sv. Tomáš Aq. zkoumá, zda možno užiti o našem poměru k Bohu tohoto slova přátelství (2. II. q. 23 a. 1.) a praví, že mezi Bohem a námi jest působením milosti skutečné a opravdové přátelství. Neboť i v Písmě svatém často se setkáváme s tímto slovem, když se na příklad kolikráte Abraham nazývá přítelem Božím. Kristus Pán ve chvíli nej-

sladší intimity sděluje apoštolům: „Již vás nebudu nazývati služebníky, nýbrž přáteli“ (Jo. XV. 15). Toto jest poslání naše a všeho tvorstva: sloužiti Pánu. Nic neunikne jeho službě. Co nechce sloužiti jeho lásce, musí sloužiti jeho spravedlnosti. Všechno dnešní třeštění a šílení národů jest něčím tak strašně bezmocným proti Bohu, protože nic jiného tím všechny ty národy a státy, které dnes svým zákonodárstvím prohlašují všechnu moc z lidu, rovnost pravdy i lži nedokáží, než že připravují naprostý rozvrat pravdy a lásky a chystají zase nějaké strašné obecné krveprolití. Nic jiného nechystá onen obecný odpad od Boha, než babel zmatení pojmů, než dokonalé pomatení a zbláznění celého lidstva. Hořké při tom je to, že Bůh chtěl míti nás přáteli a my ho nutíme, aby byl mstitelem.

Nepochopíme nikdy velké lásky Páně. Bůh mohl by nás podříditi nějakému vznešenému andělskému duchu, ale on anděly učinil ochránci našimi a nás pozvedl ke svému přátelství, abychom jedině jemu sloužili, a při tom aby služba naše byla přátelstvím s Pánem naším, jemuž máme sloužiti. Jak sladko se slouží dobrému Pánu, jak sladko mělo by se sloužiti nejvyššímu Pánu, jenž chce býti naším přítelem.

Služba tomuto Pánu, který chce nám býti přítelem, jest službou nejvyšší svobody. Proto mluví Apoštol o svobodě dítek Božích. Proto říkají sv. Otcové Bohu sloužiti jest kralovati. Neboť to je vlastně velká láska a zase projev přátelství, když si Bůh od nás žádá, abychom nesloužili nikomu jinému než Bohu, když nás Bůh osvobozuje od všeho otroctví čehokoliv stvořeného. Bůh nedovolí, abychom čemukoliv zaprodali svoje srdce, abychom sloužili menšímu Pánu než je on sám.

Za čest si pokládáme moci sloužiti velkým tohoto světa a Bůh nás volá ještě více než za svoje služebníky. Služba jeho proměněna jest milostí Páně v přátelství. Proto není člověka malého a

nížkého, proto není opovržené a nízké práce, protože každý, kdo žije v milosti, jest přítelem Božím. Jaký vyšší titul a jaké větší jméno a větší slávu byste si tu na zemi přáli, než mítí samého Boha za přítele?

Jak se ale můžeme odvážití pomyslití na přátelství s Bohem? Vždyť každé přátelství vyžaduje předem něco společného, jakousi společnou úroveň, na které se přátelé mohou sejítí. Nezní to přímo rouhavě? V tom spočívá velké dílo milosti, že dává nám účast na Boží přirozenosti, že nás Bůh pozvedá k sobě, že náš život dítek lidských zvedá k životu dítek Božích, které mají účast na životě Božím, když totiž božskými ctnostmi tak Boha poznávají a milují, podobně jako on sebe poznává a miluje, jak praví výslovně sv. Tomáš. Přítel se stává podle andělského učitele druhým já takřka milovaného přítele. Přítel má zájem na tom, co se děje příteli, jak se mu daří, pečuje o něj, chrání jej, hájí, vytrhuje z nebezpečí a stará se o jeho štěstí. Toto všechno také zahrnuje přátelství Boží s námi, Bohu záleží na tom, aby ti, které on přijal za svoje děti, které on připustil k účasti na svém intimním životě, aby ti dosáhli také konečného spojení s ním, aby v něm konečně a absolutně také našli svoji blaženost. Proto je chrání před zlem, proto jest ochoten dáti všechny prostředky, aby mohly jeho děti překonati všechny útoky nepřítelů útočícího na jejich věčné štěstí. Ve vtělení svého Syna ukázal Bůh, jak vážně bere Bůh toto přátelství, když všechno učinil a všechno, i svého Syna obětoval, aby vrátil lidem ztracené Boží přátelství. Jak velice nás Bůh miluje a jak mu velice na tom záleží, aby nám byl přítelem, když ničeho nelitoval a všechno pro obnovení tohoto přátelství učinil.

Přátelství jest sjednocení dvou v jedné lásce. Bůh nás již učinil spojeny se sebou svou milostí. Nyní jest na nás, abychom se ve svém myšlení a chtění přičiňovali, abychom byli jedna vůle a jed-

na mysl s Pánem, abychom totiž chtěli, co on chce, a aby Bůh byl ve středu celého myšlení a snažení našeho. Správně praví Sallustius již, že totéž chtějí a totéž nechťtí znamená přátelství. (Catill. XX.)

Přátelství jest velké dobrodiní pro lidskou duši. Bez opravdového přátelství jest lidský život přece jen osamělý. Ale kde hledati upřímného přítele? Což nás již lidé tolik nezklamali? Která láska sebe čistší na zemi neunaví, neuhasne? Bůh podává našemu srdci, žíznivému po pravé, nehybnoucí lásce po věčném a věčně věrném přátelství, přátelství svoje, které nemůže nikoho zklamat, protože Bůh jest věrnost a pravda sama. Neboť Bůh jest dobro, láska, pravda, jest nejvyšší blaženost. Na něho se můžeme se vším obrátiti. Vždyť bylo řečeno: „Proste a bude vám dáno.“ On nikoho ještě nezklamal, protože jest nezměnitelná pravda a láska. Jeho lásky nemožno vyčerpati, protože jest věčné, naprosté dobro.

Prohlubujme stále svým životem, jak jenom můžeme, svou podobnost s Bohem, přítelem svým. Takto roste přátelství vzrůstem podobnosti. Všechny různosti jsou stíny přátelství. Každé přiblížení se ke společnému dobru, na němž budováno jest přátelství, jest zároveň také utvrzení přátelství. Chceme-li si nějak zajistiti spasení, nemáme lepšího prostředku, než když se budeme snažiti, abychom vybudovali svoji podobnost s Bohem, podobnost s jeho životem, s jeho dokonalostmi, čili stálým vystupováním ve ctnostech. Tím zároveň se utvrdí a upevní a zakotví v duši naše přátelství, tím se zároveň staví hráze proti nepříteli, proti jeho svodům a pokušením. Proto právem může křesťan volati: Jestliže Bůh jest s námi, kdo proti nám?

Dr. Silv. M. Braitto.

OČIŠŤOVÁNÍ MRTVÝCH

Máme slovo Páně pro pekelný oheň, jímž jsou trestáni zavržení. Ale nemáme slova Páně pro způsob, kterým jsou očišťovány duše na přechodu do nebe. Jediné slovo apoštola Pavla praví, že „sám však spasen bude, ale tak, jako skrze oheň“, ale patrně se tu mluví o posledním soudu. Církev ve své východní části popírá jsoucnost ohně v očištcí, ve své západní části se nikdy úředně nevyjádřila, ani tehdy, když se projednávalo sjednocení církve východní, ani na sněmu tridentském. Snad ze zmíněného slova svatého Pavla pochází, že menší počet církevních Otců mluví o ohni v očištcí. Tuto myšlenku vedla bohověda středověku dále, a ve své snaze po skutečnostech věcných praví svatý Tomáš Akvinský, že nejen místo očištcce jest v bezprostředním sousedství pekla, nýbrž i oheň obou míst je týž; když pak někteří k tomu přidali ještě ďábly jako mučitele duší v očištcí, byla hotová jedna krajnost názorů. Proti ní pak jest druhá krajnost, že život v očištcí je jen předsíní ráje, jakési pološero nebo ranní červánky jisté naděje a touhy lásky. Jsou ovšem i názory střední. To však je jisté, že jsou mnohem bližší pravdě, kdo mlčí o ohni v očištcí, ježto jsou bližší mlčení učitelky Církve. Jestliže toto mlčení dává právo popírati oheň v očištcí, a jestliže kdo toho práva užije, přece není tím nikterak zeslaben výrok sněmu ve Florencii, že „jsou trestány očištnými tresty“, ani síla výroku svatého Tomáše, že nejmenší bolest očištcce je větší než největší bolest pozemského života.

Není třeba fantasie, ale je třeba poznání duší odloučených od těla, aby se poznal ráz očišťování duší v očištcí. L. Rimbault sestavil devaterý výkřik duší v očištcí, jenž ukazuje jejich očišťování. Tyto jsou hlavní: Jsme ubohé duše, vystavené bezohledně řezavému světlu svědomí; jsme ve vyhnanství; jsme v zajetí samoty; jsme neustále

bdící, nic nás nerozptýlí ani neuspí; jsme duše mučené láskou. — K tomu se přidá, že duše mají dokonalou jistotu o své spáse; že jsou utvrzeny v dobrém, hlavně v božské lásce, takže každý úkon jejich vůle jest úkonem božské lásky. A máme úplný psychologický základ nejen povahy, nýbrž i hrůzy očišťování duší. Rovněž základ pro myšlenky o celkovém stavu duší. Nejlépe tu může ovšem mysliti ten, kdo poznal na sobě hrůzu duševní bolesti, hlavně bolesti lítosti.

Duše svou přirozenou povahou spěje vzhůru. Pozemskost jí činí mnohdy necitelnou k vzletu, necitelnou i k pravé povaze nízkosti, kterou nazýváme hříchem. Kdykoli se duše probere z té necitelnosti, stává se dvojí proměna: chtěla by se v bolesti třeba zničiti a chtěla by vzlétnouti naráz co nejvýše a co nejbliže ke svému Bohu. Okamžikem smrti zmizela necitelnost, oddělením duše od těla nabyla duše rázem své nejvyšší citlivosti. Vidí celou krásu dobra, vidí celou krásu Boha, cítí celou sílu lásky osvobozené duše k Bohu. A nemůže vzhůru, ani nemůže smýti naráz vše, co jí tíží. Je spoutána vědomím, že není hodna, svou vlastní vinou. Jest spoutána rozhodnutím Boží spravedlnosti, připoutána na určité místo, na němž vše se jí hnusí, jako se hnusil Israelitům babylonský nadbytek: „Tu sedíme a pláčeme, když vzpomínáme na Sion.“ Když vzpomínáme na Sion . . . Vzpomínají neustále, protože všechny ostatní vzpomínky jim nejsou ničím proti této jedině. Nic nerozptýlí jejich myšlenky, nic jim nezastíní pohled na krásu a vinu, nic neuspí jejich tesknou bolest. Snad bychom měli malý obrázek těch muk, kdybychom mohli viděti do duše při smrti nejdražší bytosti. Tu bolí všechno a ve všech stupních hloubky . . . Jak řekl jeden Otec: „Jsou trápeny rozmanitými a podivuhodnými způsoby.“ Kdyby měla duše tělo, nejhroznější pálení těla by jí bylo jen rozptýlením proti této podivuhodné bolesti, která zasahuje všude tam, kde

bylo hříšné, v pozemském životě bolestí neodpykané potěšení proti Božímu zákonu. Kolik záhybů má duše! Kolik bylo v těch záhybech ukrýváno proti Božímu zákonu! To vše nyní bolí, nezasáhla-li tam bolest na zemi, bolest totiž vědomě očišťující.

Každý hřích má dvojí stránku: odvrácení od Boha a přilnutí ke stvořenému proti Božímu zákonu. Očišťování od hříchu má přirozeně také tuto dvojí stránku: duše se musí obrátit k Bohu a místo nezřízeného potěšení musí trpěti velikou bolest stvořenou. Tak tato muka očišťují duši, když celou silou nyní lne k Bohu. Každý záhyb duše je bolestí přetvořován na píseň Boží chvály a lásky. A také to je veliká část očišťování duše, že nemůže sama nikterak urychlit své spočinutí v milovaném Bohu, ač ji k tomu pudí všechna její síla. Svatý Tomáš Akvinský výslovně učí, že duše nemohou získávat nových zásluh, že jejich stav není dosti učiněním, nýbrž pouhým dostitřpením.

Jak dlouho trvá jejich utrpení očišťující? Slovo Páně praví: Nevyjdeš odtud, dokud nezaplatíš poslední penízek. Byli vážní theologové, kteří pravili, že deset let je dostatečným očištěním i za hříšný život jednoho člověka, jiní poukazují naproti tomu na odsouzenou nauku, že žádná, „na věčné časy“ založená mešní fundace netrvá déle než deset let. Čímž ovšem také není schválen názor o očištění trvajícím celá staletí, protože se tu v první řadě nejedná o trvání očišťovacích trestů, nýbrž o trvání závazku spravedlnosti, který na sebe vzal, kdo přijal peníze na modlitby a oběti za zemřelé, a to na věčné časy. Jedno je jisté, že nebude očištěn po posledním soudu, ježto podle slova Páně bude hned proveden rozsudek, a to jen dvojí: věčného štěstí a věčné záhuby. Pováží-li se však, že duše nemůže v očištění hřešiti, že nic nemůže její bolest přerušiti, takže očišťování pracuje trvale a veškerou možnou pronikavostí,

nechtěli bychom věřiti staletím očišťce jedné duše, byt měla sebevíce očišťovati.

P. Em. Soukup O. P.

OČIŠTĚNÍ Z VŠEDNÍCH HŘÍCHŮ

Duchovní život lze přirovnati k obdělávání pole neb zahrady. Nejdříve úprava a odstranění překážek, pak teprve roste úroda. I duši je třeba nejdříve upravit půdu, aby přinesla úrodu života. Křesťanské umrtvování a umírání neznačí ničení života, nýbrž úpravu půdy, aby duše mohla žít. První postup je negativní, odstraňovati z duše hřích a náklonnost k němu, očišťovati se. Současně, když duše poznává zlobu těžkého hříchu (podle svatého Tomáše I—II. qu. 71—73., je těžký hřích úkon, jímž se odvracíme od Boha, posledního cíle, a dobrovolně a nezřízeně přilneme k věci stvořené), když se odvrací od něho, aby se obrátila znovu k Bohu, dostává ihned světlo milosti Boží, jímž se začíná život Boží.

Duchovní život je život Boží, rozvinutý podle různých stupňů.

Bůh má žítí v nás a my v něm, podle slov svatého Jana. Život Boží je život, jímž žije Bůh sám, sdělený člověku, přizpůsoben jeho schopnostem, takže se mu stává vlastním, při tom zůstává Boží.¹ Tento sdělený život Boží je jeho vlastní blaženost, jeho dokonalost. V Něm je dokonalost a blaženost (*bonum perfectum intellectualis naturae* I., qu. 26, a. 1.) jako ve zdroji. Odtud Bůh nahlíží nesmírným způsobem na svou nekonečnou dokonalost a miluje nekonečnou láskou, z čehož plyne jeho blaženost. Tato blaženost kontemplance a lásky je jeho život. Cílem plodné Boží kontemplance a lásky je tajemství nejsvětější Trojice. To je tajemný život vnitřní, zjevený Kristem.

¹ Viz P. Gardeil, *Vie Spirituelle*, nov. 1919.

Člověk ve své lidské povaze, třebaš porušené hříchem, pokud má rozum a vůli, je obrazem Božím, a proto má v sobě bod možného styku s Bohem. Jenom rozumný tvor je schopen přijati účast na Božím životě, protože jenom rozumný tvor může poznávati a milovati Boha.

Sdílení života Božího je dokonalé ve věčné blaženosti, nedokonalé v křesťanském životě. Duchovní život je tedy ozvěnou, je věčnou blažeností započatou v duši, ovšem nedokonale. „Kdo věří ve mne, má život věčný.“ (Jan III. 36.) Sdíli se nám tedy počátek života věčného (*inchoatio vitae aeternae*). Kristus je život věčný, proto kdo věří v Krista tak, že jde ke Kristu, má Krista v srdci i v mysli. Proto kdo věří v Krista, má život věčný, vysvětluje svatý Tomáš.

Odtud plyne celá povaha duchovního života křesťanského. Je to život Boží v nás. „To jest život věčný, aby poznali tebe a toho, kterého jsi poslal.“

Proto je třeba pozvednouti mysl a srdce vzhůru, odkud přichází símě věčného života a rozvíjeti je, aby přineslo ovoce. Odstraniti překážky je první prací. Proto k duchovnímu životu nestačí jen odstraniti těžký hřích, jímž se ničí duchovní život a duše usmrcuje, je třeba shladit každou skvrnu a zbaviti srdce každé nezřízené náklonnosti. Není správné smýšlení, že lehký hřích není velkým hříchem. Svatý Augustin praví, že nemáme přesné váhy, abychom měřili své hříchy. Může býti nazvána jakákoliv věc bezvýznamná a tedy může se zanedbati, jedná-li se o věčnou spásu? Je proto nutné zbavovati se alespoň dobrovolných hříchů všedních. Všední hřích je mravním zlem, tedy po těžkém hříchu největším zlem. Neodvrací nás od posledního cíle, od Boha, avšak zdržuje nás nesmírně na cestě k Bohu; ztrácíme zbytečně drahocenný čas, určený k duchovnímu zisku.

Především však je to urážka Boha. Duše nesmí

pohlížeti lehce na všední hřích, poněvadž je urážkou Boha. Škodí lásce, kterou jsme povinni věnovati Bohu, nejvyššímu dobru. I lehkým hříchem duše pohrdá láskou, kterou Bůh nekonečný duši věnuje. Vše, co odporuje nejvyššímu dobru, je tedy nejvyšším zlem. Každý hřích i všední mu odporuje.

I všedním hříchem snaží se člověk vymknouti se z poslušnosti všemohoucího Boha a jediného Pána, jemuž sloužiti jsme povinni. Cokoliv jsme a máme, jemu náleží.

Jaká je to odvážlivost dávatí přednost své zálibě, své vůli před nejvyšší a nejsvětější vůlí Boží a jeho ctí.

Je to nevděk, kterého se dopouští člověk, povinen Bohu nejvyšší vděčností. Bůh je dárce všeho. Proto kdekoliv se vyskytne dobrovolný hřích všední, tam se zmenšuje přátelství duše s Bohem, která má rozkaz: „Milovati budeš Boha svého z celého srdce svého, ze vši duše své, ze vši síly své.“ Hřích všední ukazuje, jak duše si rezervuje pro sebe své síly, část svého srdce.

Následky všedního hříchu v duchovním životě jsou citelné; zmenšuje se milost a postupně oheň a horlivost, přivádí nás do nebezpečí těžkého hříchu.

Za každý hřích dostane se nám odplaty, duše je zbavena působení milosti, které je tolik třeba ke křesťanskému, obětavému a horlivému životu. Chybí vzlet a nadšení, odvaha a síla k velkým úkonům, jimiž se živí láska. Duše vadne a schne jako utržená květina.

Dr. M. Habáň O. P.

PLÁČ

Pláč není úkon liturgický jako zpěv. Ve zpěvu sborovém se všichni podrobují zákonům melodie a rytmu. Zaniká já a rodí se my.

Zpěv sbratřuje. Vytváří jednotu. Vyslovuje

společnou vůli, družnou touhu, ducha obce. Ve zpěvu je podřízenost a poslušnost, souznění a shoda. Credo je zpěv Obecného Shromáždění.

Zpěv libovolný, osobitý, individuální, improviovaný, je spíše řečí než zpěvem ve vlastním smyslu. Vyjadřuje člověka, jedince, vyslovuje osobní cit, vnitřní chvění, to, co druhých se netýká. Je to řeč. Ale řeč nesblízuje. Řeč rozděluje. Každý si vede svou. Vzniká zmatení jazyků, Babel. Dokud lidé nezpívají, nemohou si rozuměti. Řeč není prostředek k dorozumění, nýbrž spíše jeho překážka. Řečí se vyjadřuje myšlenka, říkáte. Ale najdete dva lidi, kteří myslí stejně!

Pláč je projev bolesti a samoty. V utrpení je člověk vždycky sám. Trpícího můžeme těšiti, povzbuzovati, baviti, rozptylovati, rozveselovati: přesto zůstane sám.

Smysl útěchy není v tom, abychom přesvědčili trpícího, že není příčiny, aby se rmoutil. Stačí, když ho přesvědčíme, že není sám. Co vpravdě rmoutí, jest opuštěnost.

Příkaz: Plačte s plačícími třeba chápati ne tak, že bychom s nimi měli naříkati a slzy roniti ve smyslu fysickém, nýbrž tak, že je máme zbaviti pocitu opuštěnosti.

Pláč je řeč opuštěného. Pláč je neřeč. Pláč je zoufání nad řečí, nemožnost řeči, zbytečnost a marnost řeči.

Plačící ví, že se nikoho nedovolá, nikoho nedoprosí, s nikým nedorozumí.

Plačící je nepochopen. Očekával od lidí, co může naléztí jen v sobě a v Bohu.

A to je účel pláče: abys našel přítele v Bohu, musíš ztratiti přátele v lidech.

Pláč jest jen jakýsi *cantus infirmus*, lze-li tak říci, duše, která hledá Boha a lidi v Bohu.

Pláč je pomlka: *člověk už nemluví, ale ještě nezpívá.*

Dominik Pecka.

Z NIVY MISÍ

Matematika Boží milosti

čili počty moci Boží mají jeden zjev, který snad je méně domácí v matematice lidské: nebojí se paradoxu, ba dokonce paradox je velmi častým a zdálo by se někdy, téměř normálním zjevem matematiky Boží. Tak na příklad:

největší hřích $<$ nejmenší milost Boží;

všechno ztratit pro Boha = najít všechno, Boha samého;

největší nepatrnost a slabost $+ pomoc Boží = největší velikost;$

nejmocnější člověk světa — milost Boží = 0;

k řadě aritmetické a geometrické přidána jest řada svatosti, která se řídí jediným zákonem: k Bohu blíž a stále rychleji;

vzdaluje se člověk od Boha rychlostí x^n ? Bůh jej předbíhá rychlostí $x^n + \infty$.

Matematik lidský musí viděti správný výsledek.

Matematik Boží touží viděti výsledek, ale je si vědom, že

1. pravý výsledek uvidí až v konečném vyřešení úkolu celého života, t. j. na věčnosti;

2. paradox je v Božích počtech tím, čím poučkové věty v lidské matematice a geometrii, podle slov Písem: „Nisi Dominus aedificaverit domum“ — Nestaví-li Hospodin domu... — nebo „Non vos me elegistis, sed ego vos“ — Nevyvolili jste vy mne, ale já vás... — nebo „Cor contritum et humiliatum Deus non despiciet“ — Srdcem zkroušeným a pokorným, Bože, nepohrdneš; také slovy Církve a světců, jako na příklad: „O, beata culpa!“ — Ó, blažená vina! — nebo „Qui te creavit sine te, non te salvabit sine te!“ — Jenž tě stvořil bez tebe, nespasí tě bez tebe! — nebo „Pracuj pro věc Boží, jako by závisela jen na tvé práci, ale buď přesvědčen, že Bůh jest tak mocný, že pomoc celého světa a všech jeho sil se nerovná

pouhému nejnepatrnějšímu pokynu Božímu, tedy že důležitost tvé práce jest rovna nule. Proto se netaž na výsledek!"

Podle poslední věty sestavil bilanci P. Cambier, jenž byl s první skupinou scheutských misiónářů vyslán roku 1888 do Konga, nedlouho před tím objeveného Stanleyem.

Výsledek obrácení v r. 1888—89 v Berghe	= 0
1889 v Bangale; obrácení	= 0
1890 zřízení první stanice pro sestry; obrácení	= 0
1891 telegrafický rozkaz: do Kasaje; křesťan jeden, totiž já sám, obrácení	= 0
1921 v téže misii: 48 kněží, 21 fráterů, 16 sester, ročně na 13.000 křtů, celkem obrácených	111.077.

Kterak bylo dosaženo tohoto výsledku? Podle Božích počtů byla do rovnice (neberte ji, prosím, podle pravidel matematiky lidské) dosazena: trpělivost — ustavičná obět — důvěra ve vítězství milosti Boží, podle slov sv. Pavla: Ego plantavi, Apollo rigavit, Deus tamen incrementum dedit! — Já jsem sázel, Apollo zaléval, ale Bůh dával vzrůst!

Čím hlubší propast zatmění duchovního, tím hlouběji se za perlou duše musí misionář, hlasatel Boží, dělník Boží, ponořiti do moře lidské beznadějnosti;

čím pevnější budova má býti vystavena, tím hlubší základy musejí býti vykopány a tím tvrdší materiál do nich položen. Právil kdysi svým misionářům kardinál Lavigerie: „Jsem biskup a mám berlu a mitru; a kdybych na berlu nasadil mitru a ruku s berlou vyzvedl, jak jen bych mohl vysoko, zmizel bych přesto i s vámi v základech nové africké církve!"

Toto je ukázka Boží matematiky, která je dobře známa vyvoleným a poznamenaným Božím; řídila život velikého apoštola afrických lidojedů

msgra Augouarda; její správnost potvrdil obětí krve světec Sahary P. Karel de Foucauld; podle ní se benediktini vypravují založit klášter v Tibetu; jen ona dává sílu těm, kteří stojí na přední hlídce proti posicím islamu; a v každém koutu země jest uplatňována hlavně a téměř výlučně katolickými misionáři.

*

K našemu povzbuzení, poučení a utvrzení v dobrem má všechno sloužiti; i zdánlivě nesoustavná řada obrázků z misíí.

Dnešní kapitolka je pro útěchu těch, kteří nevidí své práce, hlavně pro útěchu horlivých duchovních pastýřů a všech upřímných vychovatelů. Je pro poučení nás všech, neboť — opět paradox — při veškeré různosti jest v podstatě jeden tvar života. Čím pomůžeme misijím ve smyslu této úvahy o matematice Boží? Modleme se, aby sedmero darů Ducha sv., prvně dar síly, ustavičně stékalo do duší misionářů, v lidské beznaději zápasících s tmou poblouzení a nevěry.

Josef Papica.

ŽIVOTEM

V posledních letech čteme a slyšíme často jedno cizí slovo: Unie. Pronášejí je netoliko katolíci, přející si splnění velekněžské modlitby, aby všichni jedno byli, nýbrž i protestanti, anglikáni a pravoslavní. Hlavně v Anglii, kde se chystají slavnosti na paměť stého výročí vzniku oxfordského hnutí, je slovo unie vyslovováno velice často. Jsou utvářeny dokonce společnosti, vydávající manifesty, v nichž se volá upřímně po sjednocení anglikánské církve s katolickou. A nejde již jen o jakési matné sjednocení, o jakousi konfesijní solidaritu, nýbrž navrhuje se sjednocení na základě dogmatickém, naukovém pod jednou Hlavou, Náměstkem Kristovým na zemi, římským papežem.

Pravda, tak daleko zachází jen málo anglikánských duchovních a lajků, ale již to je příznačné a odvážné v zemi, kde platily: „No Popesy“, což znamená: nic s papežstvím, pryč s papežstvím. V liturgické knize anglikánské „Book of Common Prayer“, tištěné za Eduarda VI., jest mezi jinými tato prosba: „Od tyranie římského biskupa a od všech jeho špatných vlivů vysvobod nás, Pane!“ Tato modlitba nejen nezachránila víry, nýbrž ji pohřbívala. Hlavní příčinou oxfordského hnutí, Vysoké církve, byl právě úpadek víry, který v životě mravním jest v Anglii zvlášť těžce pocítován. Poprotestanštěním byla i povalena jednota věření, i jednota vnější a opadávání víry bylo logicky stále nebezpečnější. Čteme-li vypravování konvertitů, líčících návrat do jediné pravé Církve Kristovy, téměř vždycky se v něm setkáváme s otázkou: Proč tolik mohutní v anglikanismu nevěra? I v knihách, které jsou letos hojně vydávány a pojednávají o oxfordském hnutí, se objevuje nejednou tato otázka.

Ovšem, nesmíme se domnívat, že přes všechny sympatie Vysoké církve ke katolicismu je sjednocení něčím blízkým. Katoličtí theologové angličtí jsou v tom ohledu velice skeptičtí. V londýnském časopisu „Tablet“ píše F. R. Hoare, že anglokatolíci, usilující o napodobení katolicismu středověkého, nijak se nepřibližují k Církvi, neboť od protestantského anglikanismu, který jim aspoň dává jakési zdání nadpřirozeného náboženství, přecházejí k napodobování, jež nedává žádného základu mimo individuální zálibu. V „Catholic Times“ přijali manifest pro jednotu sice sympaticky, ale i oni zdůrazňují, že vzdálenost mezi oběma církvemi je nepřehledná.

I na Východě se ozývají častěji hlasy pro sjednocení pravoslaví s Římem. V časopisu „Unirea“ v čísle z 25. března čteme výtku různým duchovním pravoslavným, kteří se domnívají, že sjednocení s Římem by škodilo pravoslaví. Raději by se

smluvili s anglikány než s katolíky, což není správné. Dále tvrdí dopisovatel, že toto nepřátelství se přece zmenšuje. Vystávají již proti nepřátelům náměstka Kristova „duchové spravedliví, přímí, schopni uznati pravdu, která se vnučuje duchu samozřejmosti“. Jeden z nich, kněz Cekan, uveřejnil již řadu statí o nutnosti sjednocení a jest za ně pronásledován. Jako věřící vůdcové Vysoké církve anglické i on tvrdí, že pravoslavní potřebuje sjednocení, nechce-li se zničit. V listě „Viatza Besarabiei — Život Besarabie“ praví doslovně: „Bojuji za unii církví pravoslavné a katolické, jako činí všichni věřící křesťané, kteří se při mši svaté každé neděle modlí za jednotu církví. Věřím, že jedině sjednocená universální Církev bude s to obnovit život světa, všech národů a usměrniti je k dobru, ať již s hlediska mravního či hospodářského. Jedině ona může dáti světu mír. Jedině ona nás může učiniti lepšími. Dovolává se i jiných význačných osob, jako Emineska, J. Brateana, Obedenara, Maioreska, kteří byli rovněž přesvědčeni o nutnosti sjednocení. Uvádí dále slova Scribanova: „Pravoslavná církev, jak je dnes představována tolika kněžími, jest školou zaostalosti“ a dodává: „Tak píše o naší církvi pravoslavný kněz, který náleží k nejzbožnějším a opravdu věří. Co řeknou o ní ti, kteří již nevěří?“ I Cekan; anglikánští myslitelé, kteří jsou věřící, se shodují v tom, že vliv jejich církví na veřejný život a na mravnost je stále menší, a v boji proti bezbožectví neznamenaají téměř nic. Někdy se dokonce zdá, že jsou s atheismem spíše spojeny. Jediné katolická Církev znamená zde neochvějnou sílu a její přímou a zásadovou jest nesporná.

Švédsko bývá zváno nejpevnější baštou protestantismu a jistě se dlouho bránilo vlivu katolicismu. Ale i tam nastává obrat, neboť jako všude i ve Švédsku prožívá protestantství vážnou krizi. „La Vie Intellectuelle“ uveřejňuje v čísle z 10.

dubna překlad stati pastora Káre Skredsvika, člena oficiální církve švédské a faráře v Gardě. Před dvěma lety již upozorňoval na rostoucí úpadek státní církve, byl za svá slova ostře napadán a jeho odpověď na výpady se zdráhaly všechny listy uveřejnit. V této odpovědi čteme závažná slova: „Protestantism a sektářský duch jsou jen jalovostí a smrtí . . . Opravdová snášenlivost jest jen v katolicismu.“ Pastor není sám ve svém soudu proti protestantismu, neboť, jak praví, dostává četné listy od osob různých vrstev, i od duchovních, projevujících souhlas s jeho názíráním. „Všechny tyto dopisy byly mému srdci jako úsměv Boží. Svědčily o souladu mezi přirozeností lidskou a katolicismem. Dokazovaly, že Švédové, bloudící po staletí, jsouce svedeni falešnými doktory, jsou schopni vyslechnouti jasné volání.“

Svět potřebuje jistoty, která jest toliko v nadpřirozené jednotě katolicismu. Dr. Josef Krlín.

SROVNÁNÍ S ROBINSONEM

Kniha o Robinsonovi Krusoe je zajisté nejčetnější a nejpůsobivější knihou mladého věku, a spisovateli podařilo se naléztí látku, jež sama sebou zajistila mu úspěch téměř nehynoucí, neboť byl prvním svého druhu jak co do času a původnosti, tak i do jakosti zpracování. Zvolil si osudy ať skutečného či domnělého anglického dobrodruha a napsal o nich knihu k slávě Anglie.

Byl prvním, kdo pojal tento nápad, a tento nápad byl tedy nový. Ale látka sama nebyla nová a její původ naprosto nebyl anglický. Zámoří bylo objeveno od národů katolických, kteří snesli všechna nebezpečí těchto cest a přinesli nepřehledné oběti těmto objevům, kdežto národové nekato-ličtí jen způsobem podloudným a většinou pirátským sledovali je na těchto cestách, snažíce se kdekoliv a jakkoliv zničití všecko katolické.

Osudy Portugalců a Španělů, hledajících směry cest kolem světa, a provázejících je vojáků a misionářů byly tak podivné a rozmanité, že převažují svou pestrostí, mnohostí a zajímavostí dějiny kteréhokoliv jiného národa. Dobrodružství a příhod slavných a děsivých bylo tolik, že na jejich podrobnější vypsání nebylo dost písařů a dost času, takže zprávy ty mohly býti jen velmi zběžné, a divíme se, čtouce jen několik suchých slov o událostech, které by byly hodny mnoha stran.

Bylo jim snášeti nebezpečí dlouhých plaveb, na nichž byli ohrožováni bouřemi, ztroskotáním, morem, hladem a žízní, blouděním, šílenstvím, vzpourou; nebezpečí bojů s piráty mohamedánskými, pohanskými a kalvínskými, zajetí a mučení; nebezpečí mezi lidožrouty, šelmami a hady v morových krajinách; svízele ztroskotání a často smrt hladem na pustých pobřežích nebo ostrovech; pak různá nebezpečí, plynoucí ze samé povahy lidské. Plavci a vojáci mohli před nejedním nebezpečím ustoupiti, změnití směr cesty, vzdáti se na čas nějakého cíle, jíti pro posily. Ne tak misionáři. Ti nespoléhalí na zbraně a sílu pevností, pro ty nebyl ústup, a na sta mil od opevněných a obchodních sídel Evropanů vydávali se do neznámých zemí a na neznámé ostrovy na plavidlech kupců pohanských, ba i mohamedánských, obklopeni plavci a lidmi, kteří většinou byli tajnými i zřejmými lupiči a otrokáři. Stihla-li evropskou výpravu nějaká nehoda, nezdráhali se misionáři obětovati se až k své vlastní záhubě. Čte se o celé dlouhé řadě kněží, kteří zahynuli na cestách, z nichž mnozí beze stopy. Ve zprávě o P. Ondřeji Gualdanezovi čteme, že jedna loď s 300 lidmi ztroskotala cestou z Mozambiku do Indie na pusté písčíně a třiceti lidem se podařilo doplouti na člunu až do Goa, což byla vzdálenost 500 mil; trosečníkům se podařilo z trosek lodí sestaviti menší loď, na kterou vstoupilo 50 lidí, kteří po mnoha nebezpečích dopluli do Kočinu. Na

200 jich tedy zbylo na písčině, mezi nimi tři kněží, kteří byli pozváni, aby odpluli na předcházejících lodích, ale oni nechtěli opustit nešťastné a zůstali tam devět měsíců, až byli podobni kostlivcům. Lidé zatím umírali, a tu se podařilo z posledních zbytků trosk sestrojiti ještě jeden chatrný člun, na který vstoupilo 31 lidí, ne aby hledali cestu do Indie, kam by byli pro slabost již nedopluli, nýbrž zda by našli nějaký úrodný ostrůvek, kam by pak převezli i ostatní; na tento člun vzali s sebou i ty tři kněze a po nějaké době zahlédli ostrůvky; na jednom vzdálenějším zahlédli krásné palmy, ale viděli, že pro slabost tam nedoplují, proto vysadili několik lidí na blízkém pustém ostrůvku, chtějíce jim pak přivéztí potravu. Vysadit se ovšem dali také všichni tři kněží. Ti však, kteří dopluli k šťastnému ostrovu, najedli se tam po předlouhém hladovění a nebezpečně onemocněli; když posléze přijeli k ostrůvku, kde zanechali své druhy s kněžimi, našli už jen jejich mrtvoly; též z těch, kteří ještě zůstali na oné písčině, našli Portugalci později jen kostry, a to po dlouhém hledání, poněvadž to místo se nedalo určit.

To by byl jeden z nejlépe zachovaných a doložených vzorů pro příběh Robinsona Krusoe. Byly jistě ještě vzory jiné, ale ne tak význačné, jako je na příklad spis Eggenbergův o jeho nedobrovolné cestě kolem světa za třicetileté války, kde se jeho dobrodružství také začíná ztroskotáním, a to na ostrově v Atlantiku.

Velmi nápadná je však shoda příběhu Robinsona Krusoe s příběhy první cesty blahoslaveného Karla Spinoly. Cesta Robinsonova vedla z Yarmouthu, provázena prudkou bouří na pobřeží anglickém, podél ostrovů při západním pobřeží Afriky, kde došlo k ztroskotání, pak na španělské lodi do brasílské Bahie a odtud po různých příhodách na Robinsonův ostrov někde v okolí Malých Antil. Cesta Karla Spinoly vedla z Lisabonu

podle západního břehu Afriky, postižena pohromou lodi, která byla zahrnuta též do brasílské Bahie, pak pokračovala podél mysu sv. Augustina s podobnými nehodami jako loď Robinsonova, a stejně hnala Spinolu bouře na západ, a to k ostrovu Portoriko. Odtud plul do Evropy a cestou byl zajat od Angličanů, kteří jej odvezli právě do toho Yarmouthu, ze kterého v následujícím století vyplul domnělý či skutečný Robinson. Aby shoda byla úplnější, dlužno si všimnouti, že na zpáteční cestě z Anglie byl Karel Spinola stížen v týchž místech touž děsnou bouří jako Robinson.

Tato shoda je příliš nápadná a dokazuje, jak vlastně nepopíratelná a svrchovaná přednost jak v hrdinství, tak i ve vtipu a ve všech mužných ctnostech patří těmto starým katolickým misionářům a jak všichni pozdější mořeplavci a zlí i dobří podnikatelé severních národů byli oslavováni jen na úkor a na zastínění svých neporovnatelně vyšších a vznešenějších vzorů. Kniha o Robinsonovi baví osudem člověka, který chrání jen svůj vlastní život, který sám vydal v sázku z důvodů zcela zjištěných bez jakéhokoliv důvodu aspoň trochu ušlechtilého. Hrdinové misii však vydávali své životy v nebezpečí z důvodů nejvyšších a v nebezpečí obecném nechránili životy své, nýbrž životy cizí. A nebyly to nějaké případy ojedinělé, nýbrž bylo jich tolik, že na jejich vypsání nebývalo dosti času ani dost písařů, neboť sami měli vznešenější a naléhavější věci na mysli, než starost o oslavu svých činů a osudů. Podobnými věcmi se nemohli chlubit národové nekatoličtí. Ti si musili vymýšlet a měli též více kdy na vymýšlení a ozdobné sepisování; a přece jejich vymýšlivost uprostřed pohodlí nestačila k tomu, aby se vyhnula aspoň příliš zřejmému napodobování vzorů katolických.

Proč myslí světa dobyla kniha o Robinsonovi Krusoe a nikoliv nějaké dílo, ve kterém by byly

zpracovány osudy těch misionářů, které mohly nejvíce zajímati mládež? V době činů, bojů a práce nebylo na to kdy a když později bylo kdy, chybělo asi něco jiného. Chybělo asi buď nadání nebo zájem, poněvadž chyběla láska, a tam, kde nebylo lásky, připadl užitek nevěrným. Víra bez lásky jest asi něco smutnějšího a žalostnějšího než nevěra sama, neboť víra bez lásky nechává zpráchnivěti chléb a zvětrati víno, odsuzujíc se sama k smrti hladem. Ale takové víry bez lásky je dosud tolik, že svatí a blahoslavení stávají se stále cizejšími a vzdálenějšími jako štěstí, které není možno udržet bez lásky, a lze mítí dojem, že světci katolické Církve se zdají přemnohým lidem jakousi mrtvou a zbytečnou přítěží, poněvadž nepozorují, že touto strašnou přítěží jsou oni sami. A proto potěšení z nejvzácnějších krás života světců se obrací často v užitek cizí.

Jaroslav Durych.

P. KAŠPAR HILLEBRAND T. J.

Zemřel v Olomouci 13. prosince 1665 ve věku 49 let.

Na konci srpna roku 1665 se rozšířil v Olomouci mor. Všichni kněží Tovaryšstva Ježíšova byli vyzváni, aby písemně prohlásili, zda chtějí zůstat v městě, či odejít na venkov, a zda by některý z nich nechtěl sloužiti morem nakaženým.

K tomuto skutku lásky se nabídl P. Kašpar Hillebrand. Představení vyhověli jeho přání a postarali se v městě o příbytek pro něho a jeho společníka, řádového to kandidáta. Bydleli oba v prvním poschodí hned vedle kostela sv. Blažej. P. Kašpar sloužil každý den v chrámě mši sv., po ní měl krátkou promluvu, pomodlil se modlitby za ukončení morové nákazy a na konci měsíce vzpomněl v modlitbách všech, které mor do hrobu sklátil. Mnoho lidí přistupovalo k sv. svátostem.

Ve větších ulicích ustanovil dohlázkáře, spolehlivé to osoby, které dávaly pozor, kde jsou morem nakaženi. Tam je volali, aby nemocné započali svátostmi umírajících. Aby je hned všichni poznali, měl na prsou křížek a s ním prošel každý den celé město. Když se dověděl o nemocném, ihned je navštívil. Překážek se neleká. Když je dveřmi nechtěli pustiti, vyšplhal se po žebříku do pokoje oknem. Dříve od nemocného neodcházel, dokud ho nesmířil s Pánem Bohem a nepodal mu Tělo Páně, které ustavičně s sebou nosil. Nabyl zkušenosti, že ti, kdo s počátku odkládali se zpovědi na pozdější dobu, ale přece na jeho povzbuzování se dali přemluvíti, byli po sv. svátostech naplněni velkou útěchou, byvše dobře připraveni na věčnost. Jeho horlivosti to však nestačilo. Když zemřel nemocný, napomenul domácí, aby i oni se připravili na smrt zbožným přijetím sv. svátostí. Společníka nechal státi přede dveřmi, aby se nenakažil, zevzdáli mluvil s nemocným a slyšel jeho zpověď. Po zpovědi se u dveří neb u okna společník modlil konfiteor a P. Kašpar s tváří poněkud odvrácenou podal nemocnému sv. přijímání. Každého dne obcházel všechny nemocné, těšil je, a zvláště pečoval o chudé a opuštěné; těmto uděloval almužnu z části od bohatých vyžebrou, z části mu danou z domácí koleje.

Zvláště lahůdky, které dostal, dával nemocným. Již v noviciátě — jak se přiznal společníku — se naučil obětovati Pánu Ježíši vše, co chutnalo jazyku.

Zvláště o to dbal, aby se ničeho nedopustil, co by mohlo škoditi dobrému jménu Tovaryšstva. Proto často říkával svému společníku, že raději život ztratí, než aby Tovaryšstvo utrpělo na dobré pověsti. Na osobní však pomluvy nedbal. Žena o něm roztrušovala, že prozradil zpověď jistého mrtvého. Když se to dověděl, zůstal zcela klidným, jsa si vědom své nevin. Společníku svému

řekl: „Toto snadno snesu, ačkoliv, kdyby se to dokázalo, byl bych docela zničen. Týká se to však jen mne samého. Kdyby však pomlouvala řád, staral bych se ze všech sil, aby to odvolala.“ Ač onu osobu dobře znal, přece jí neřekl ostrého slova, ale při mši sv. ji Bohu odporoučel. Obrátila se, dodávala mu živobytí pro chudé nemocné a obětovala svíci na oltář.

Doma nikdy nezahálel. Buď si donášel do pokoje dříví, neb si zhříval jídlo. Velkou starost měl o společníka. Nikdy mu nedovolil přiblížit se k nemocnému, ba zakázal mu podívat se upřeně na nemocného, by se snad neulekl, když by spatřil obličej jedem prosáklý, a leknutím se nenakazil. Tak si obezřele počínal po celé tři měsíce, že o něm nikdo nemohl nic zlého říci. Všichni uznávali jeho obětavou lásku.

Od 27. srpna do 11. prosince každý den pečlivě si zapisoval, kolik lidí vyzpovídal, kolik udělil sv. přijímání, od koho obdržel almužnu a komu ji daroval, a kolik umírajících připravil na věčnost. Smířil s Bohem přes 400 morem nakažených, z nichž dobrá polovice se odebrala na věčnost.

Jižjiž v prosinci přestával mor. Na konci se však sám nakazil. Tušil to. Hned s počátku řekl společníku: „Dosti mnoho jich pochovám; konečně půjdu za nimi a jiní mne pochovají.“ 6. prosince byl zavolán k nemocnému, jenž býval vlažným katolíkem. Dlouho se přičiňoval, aby jej připravil ke zpovědi. Nemocný se však neustále vymlouval, až se stal netrpělivým: vzal peřinu, na níž ležel, silně jí potřepal a nakazil morem vzduch ve světnici. Když se vrátil P. Kašpar domů, dostal silnou horečku; utvořil se mu blízko srdce vřed, jenž brzy pronikl zevně. Měl přichystaný lék proti moru, ale nemohl jej nalézt; když mu chirurg jiný lék připravil a podával mu jej ve sklenici, upustil ji a sklenice se rozbila. Ničím se nemohl přivést do potu. Byl přesvědčen, že ži-

vot jeho jest u konce a označil 13. prosinec za den své smrti. Šel do koleje, tam se vyzpovídal, doporučil se modlitbám svých spolubratří a poprosil je, aby mu vše odpustili, kdyby snad někteřého byl urazil, nebo mu byl na obtíž. Navštěvoval dále nemocné, a to tak dlouho, až cítil, že se smrt blíží. Všechny své povinnosti konal jak obyčejně. 12. prosince již nemohl vyjít z domu. S velkou námahou se pomodlil breviář. Když jeho společník, jenž jej častěji navštěvoval, k němu blíže přistoupil, odehnal jej od sebe, aby se nenakazil: „Zachraňte se, aby vás Bůh zachoval, já jsem běh života dokonal, v pracích jsem zestaral, uložený úkol jsem vyplnil a proto rád umírám.“ Na svátek sv. Lucie si ustlal postel, otevřel okno i dveře, položil se opět na lůžko, zakázal společníku se přiblížit a klidně duši Bohu odevzdal.

Když se lidé dověděli o jeho smrti, sbíhali se k domu, chtějíce jej naposledy spatřiti. Zvláště chudobní jej oplakávali. Nikdo však nebyl k němu připuštěn. Byl pochován téhož dne v poledne ve chrámu sv. Blažeje za velké účasti lidu od kanovníka a faráře u sv. Mořice Sternfelda. Protože však onoho dne nemohla městská rada přijíti na pohřeb, byla za týden pořádána nová smuteční slavnost za její účasti. P. Ferd. Rozkošný S. J.

MODLITBA A OBĚŤ

Člověk všech dob — a jest to viditelno až příliš za našich časů — má jistý sklon, aby se střemhlav vrhal za dobrý tohoto světa, jež jsou nutny k jeho životu, a věnuje nejlepší síly, aby jich dobyt a sobě zachoval; pro ně se zvedají nejstrašnější války a nejzuřivější spory; život národů i jednotlivců je téměř tvořen jen tím. A proto jest důstojno a spravedливо, aby v proudu praktického života a zápolení sil, jehož cílem jest získání pokrmu a nápoje, byl zapsán také úkon bohocty jako chvíle

zastavení, aby si člověk připomněl, že jeho poslední cíl nespočívá hlavně ve vyhovění tělu, nýbrž že se musí umět občas pozvednouti k duchovnímu světlu, v němž sídlí jeho Stvořitel, neboť i On má k němu svá práva. Tak se bohocta umísťuje mezi skutečnostmi hmotnými a smyslnými, s nimiž je člověk tak těsně spjat, a posvěcuje je a samého člověka.

S druhé strany jest náboženství, dílo spravedlnosti, zároveň dílem sociálním. Nejen člověk jako soukromá osoba jest Bohu v hloubi srdce povinen úctou, nýbrž celá obec, rod, společnost má rovněž v Bohu uznati Pána a Hospodáře. Příznejme, že tato pravda jest zvláště za dnešních dob velmi neuznávána, laicismus se vrhl zvláště na sociální a oficiální projevy náboženství, předstíraje, že v náboženství vidí jen soukromou záležitost, která se týká jen svědomí jednotlivce a jeho vliv že nemá překračovati hranice svědomí. Ale tento omyl jest přes všechnu líbivost zcela zřejmý. V každé společnosti jsou siláci a slaboši, páni a služi, vládcové a poddaní, celý sociální život ukládá svým členům účelné sdružování a tudíž i hodnotní řád, jenž spojuje a řídí jednotlivé vůle. Ale jak už je lidské srdce, silní jsou vždy náchylní, aby svou moc považovali za svrchované pravidlo práva, vládci se činí svrchovanými pány osudů svých bratří a sami sebou se kloní k libovolnému užívání své moci, ač ji mají vykonávati jen podle rozumu a spravedlnosti. Opačným pak směrem, proti snaze vůdců, kteří se ztotožňují s veřejným zájmem či spíše veřejnou záležitostí ztotožňují se svými zájmy, lid se od svých předáků a od jejich zřízení odchyluje, nedbá, aby přinesl svůj díl k souhrnu úsilí jednotlivců zástupu, jenž se tak ocitne bez životních zdrojů. Moderní složitý a zcentralizovaný stát tím více odkrývá tyto nesnáze. Ti, kteří mají moc nebo majetek, mají příliš mnoho sklonů k tomu, aby necenili náležitě práva a potřeby nejmenších, kdežto nejchudší vidí v samé

chudobě nevývratné právo na služby a na pomoc od společnosti, jíž odpírají podporu svého vytrvalého snažení, jež by do jisté míry mělo býti nezištné.

Jediným lékem na tato utkání zájmů a názorů jeví se býti oficielní, zřejmé a otevřené uznání vrchnosti, která zároveň docela přesahuje jak práva vládců, tak práva lidu a stejně poroučí vládcům jako poddaným. To znamená, že jest nutno vystoupiti až k samotnému Bohu, jenž jediný má k člověku, jako takovému, nejvyšší a první práva. S tohoto stanoviska se společenský obřad oběti, bohocta, jeví docela nutným; všichni na něm nemají sice stejný podíl, i tu budou vůdcové a vedení, ale všichni, jedni jako druzí, uznají, že nad jakoukoli lidskou společností jest nejvyšší společenství člověka s Bohem a že každá lidská hodnota, i sociální, musí býti podřízena zákonům Božího přátelství. Nad společností se pne Církev, jež přesto zůstává v ní, a bez oběti, jíž jsou Bohu povinni vládnoucí i ovládaní bez rozdílu společenského stupně, nemohla by společnost žíti v souladu a pokojí. Člověk nevyjde ze sebe leč obětováním sebe sama, a toto obětování může požadovati, přijmouti a odměniti jen samo božství.

Tak se se strany Boha i člověka prokazuje nutnost, tak mocně prohlašovaná dějinami starých národů, vnější a smysly vnímatelné oběti, jíž jest člověk povinen Bohu.

*

Ale jak je vnější obřad prospěšný, tak by sám o sobě byl ničím bez úmyslu, který jej oduševňuje a oživuje. Naše činy mohou míti více významů, a také mohou býti bez jedinkého, a je tudíž nutno, aby jim vnitřní úmysl dal cenu a smysl. Skutečně spočívá nebezpečí veškerých obřadů ve vnějším formalismu, když se obřady opětuji před zástupem lhostejným a nepozorným. Obřad, na němž je pouze tělo, jest obřadem bez duše, mrtvým dílem. Proto se Bůh tak často odvracel od obětí,

kteřé mu byly přinášeny; nepřijal obět Kainovu, často vyčítal Židům, hlavně prorokem Malachiášem, vnějškovost a zvykovost jejich obětí, dokonce i podvody, kterých se dopouštěli proti předpisům zákona. A toto nás vede k mravní stránce veškeré oběti, k oběti nábožné, která jedině jest ctnostným úkonem.

S tohoto stanoviska se modlitba jeví jako nejvyšší a nejvznešenější obět, takže se musí družiti k vnějším obětem, aby z nich učinila opravdu náboženský úkon. Hmotná a tělesná dobra, ať jest jejich prospěšnost sociální i praktická jakákoli, jsou vzdálena toho, aby si mohla činiti nárok na vznešenost, která se v hloubi lidské duše pojí k vzepětí rozumu a vůle, které se uskutečňuje modlitbou. Jest zřejmo, že zde jde o pravou modlitbu, která jest v souladu s Boží vůlí. Chtíti Bohu ukládati naše přání a nápady by bylo jen bezbožností a klamem; pravá modlitba se spokojuje s tím, že Boha pokorně prosí o dobra, která nám sám první slíbil, a to především dobra milosti a nebeské slávy. Modliti se jest přijímati Boží vůli, uznati prvenství Boží vůle a moci; ale jest nutno jíti ještě dále v důvěrné jednotě s Bohem, máme se s ním spojití tak úzce, abychom ustanovení Prozřetelnosti nepřijímali jen jako vnější nutnost — neboť i bezbožník musí často i proti své vůli skloniti šíji před Boží vůlí — nýbrž aby nám byla předmětem našich vlastních tužeb, jež souhlasí se zámysly Božího srdce. „Fiat voluntas Tua! Buď vůle Tvá! Dokonalému zdroji všeho dobra, jímž jsi Ty, Pane, se klaním a odevzdávám se mu; a více, nemám jiné vůle než jest Tvá, hledám jen, co Ty hledáš, volám svými touhami jen po tom, co Ty chceš; ne jak já chci, ale jak Ty!“

Pod tímto pohledem se modlitba jakýmsi zázrakem předchodné milosti Boží jeví jako nejvyšší úkon našeho náboženského života; jest po výtce prosbou a to prosbou vždy vyslyšenou, ale jest také obětí, obětováním nás samých, výšin na-

ší duše vůli Boží. Tu již nevíme, jestli touží duše po tom, co chce Bůh, či zda si Bůh přeje, oč duše prosí; oba přátelé, duše a její božský Host, jsou jedno srdce a jedna vůle; uskutečňují mezi sebou, pokud jest to ovšem možno, cosi podobného věčnému spojení tří božských Osob v jejich společenství života a činnosti.

Když theologické uzávěry, které nás vedou k těmto úvahám, jsou hodny podivu, co říci o světcích a o světicích, kteří svým životem uskutečnili podobný zázrak! Skutečně mistři dokonalého života činili modlitbu první a hlavní činností duše, samým úkonem jejího spojení s Bohem. Ve druhém století Církve popisuje Kliment Alexandrijský v VII. Stromatu stupně dokonalosti gnostikovy a na vrchol staví modlitbu, jíž se touha věřícího slévá s touhou Boží. Svatý Basil nemluví svým mnichům jinak: nejvyšší spojení s Bohem se pod vedením Ducha sv. způsobuje horlivou a vytrvalou modlitbou duše. Doby bližší našim dnům mluví stejně, ať již vzpomeneme na sv. Marketu Marii nebo na sv. Terezií Ježíškovu; když dorostly duchovní dospělosti, připadalo jim, že všechna přání byla vrchovatě splněna ještě než je vyslovily. Tajemná výměna srdcí, tak častá v životě velikých mystiků, snad naznačuje tento dokonalý souhlas vůlí, tento podivuhodný soulad modlitby, jež jest dokonalou obětí modlícího se, a soulad obětí, jež opět jest vděčnou modlitbou k Bohu.

My ubozí hříšníci obětuje Bohu pokornou žertvu svých rtů, opakujme Bohem vdechnutá slova Otčenáše, jemuž nás naučil sám Pán, spojme se s liturgickými hymny Církve a k těmto modlitbám přidružíme i obět sebe samých a nějakého našeho dobra; a nade všechno důvěřujme dokonalé oběti našich oltářů, jež jest modlitbou Krista obětovaného na kříži, jehož moc je vždy přítomna v křesťanské oběti, s níž se máme každý den spojití v očekávání slavné bohocty v nebesích. Staň se!

H. D. Simonin, Řím.

KAPITOLY Z CÍRKEVNÍHO PRÁVA

Hlava V. O odpustcích.

Článek 1. O udělování odpustků.

Kán. 911. — Nechť všichni si váží odpustků, nebo odpuštění časného trestu před Bohem, zaslouženého za hříchy, zhlazených již co do viny. Církevní autorita z pokladu Církve povolila odpustky pro živé na způsob odpuštění, pro mrtvé na způsob přímluvy.

Kán. 912. — Mimo římského papeže, jemuž Kristem Pánem byla svěřena správa celého duchovního pokladu Církve, jen ti mohou řádnou pravomocí udělovati odpustky, jimž to bylo povoleno výslovně právem.

Kánon 913. — Nižší než papež římský nemožou: 1. Moc svěřovati udělování odpustků jiným, leč jim to bylo apoštolskou Stolicí výslovně povoleno.

2. Povolovati odpustky, které mohou býti přivlastněny zemřelým.

3. Jiné připojovati téže věci, nebo úkonu pobožnosti, nebo bratrstvu, jemuž apoštolskou Stolicí, nebo jiným byly povoleny, leč při předepsání nových podmínek.

Kán. 914. — Biskupové každý ve své diecési mohou dvakrát do roku uděliti papežské pozhnání, spojené s plnomocnými odpustky, podle předepsané formule, to jest na Boží hod velikonoční a v jiný svátek, který si mohou sami označiti, i když pouze jsou přítomni slavné mši sv.; opati pak, nebo samostatní preláti, vikáři a apoštolští prefekti, i když nemají hodnosti biskupské, mohou tak učiniti ve svém území jen jeden slavnější den v roce.

Kán. 915. — Řeholníci, jež mají výsadu udělovati papežské požehnání, nejsou jen vázáni zachovávatí předepsanou formuli, nýbrž nemohou užívati této výsady jinde, leč ve svých kostelích a kostelích řeholnic, nebo terciářů, zákonným způsobem svému řádu přičleněných; avšak ne téhož dne a na témž místě, kde je uděluje biskup.

Kán. 916. — Biskupové, opati, samostatní preláti, vikáři a apoštolští prefekti i vyšší představení exemptní kněžské řehole mohou označiti a prohlásiti jeden oltář za privilegovaný každodenně a navždy, není-li již jiného, ve svých katedrálách, opatských chrámech, kolegiálních, konventních, farních a jim na roveň postavených, ne však ve veřejných, nebo poloveřejných kaplích, leč jsou spojeny s farním kostelem, nebo jemu podřízeny.

Kán. 917. — § 1. Na Dušičky všechny mše sv. požívají privilegia, jako by byly slouženy u oltáře privilegovaného.

§ 2. Všechny oltáře v kostele jsou privilegované v ty dni, kdy se v nich koná čtyřicetihodinová pobožnost.

Kán. 918. — § 1. K označení, že oltář jest privilegovaný, budiž napsáno pouze: *altare privilegiatum*, navždy nebo na čas, denně, nebo ne, podle slov povolení.

§ 2. Při celebrování mši sv. na privilegovaném oltáři nemůže se pod záminkou privilegia vyžadovati větší almužna.

Kán. 919. — § 1. Ať nejsou rozšiřovány nové odpustky i povolené kostelům řeholníků, které v Římě byly vyhlášeny, bez porady místního ordináře.

§ 2. Při vydávání knih, brožur atd., jimiž jsou rozšiřovány dovolené odpustky pro různé modlitby nebo dobré skutky, budiž zachován předpis kánonu 1388.

Kán. 920. — Kdož dosáhli od papeže povolení odpustků pro všechny věřící, jsou povinni pod

trestem neplatnosti obdržené milosti složití původní exempláře těchto povolení u Sv. Penitenciárie.

Kán. 921. — § 1. Plnomocné odpustky pro svátky Pána našeho Ježíše Krista, nebo pro svátky blahoslavené Panny Marie pokládají se za povolené jen pro svátky, které jsou ve všeobecném kalendáři.

§ 2. Povolené plnomocné nebo částečné odpustky pro svátky apoštolů jest pokládati za povolené jen ve svátky jich mučednické smrti.

§ 3. Plnomocným odpustkům, povoleným jako denním a trvalým nebo na čas povoleným návštěvníkům nějakého chrámu nebo veřejné kaple, jest rozuměti tak, že mohou býti získány kteréhokoliv dne, ale jen jednou v roce každým věřícím, nestojí-li ve výnosu výslovně něco jiného.

Kán. 922. — Odpustky spojené se svátkem, s posvátnými přímluvami nebo devítidenními, sedmidenními, třídenními pobožnostmi, které se konají před nebo po svátku nebo v jeho oktávu, rozumí se, že jsou přeloženy na ten den, na který takové svátky zákonným způsobem se přenášejí, má-li přeložený svátek vlastní oficiem bez slavné mše sv. a vnější oslavy, a překládá-li se svátek na vždy nebo přenáší-li se na čas nebo na vždy slavnost a vnější oslava.

Kán. 923. — Vyžaduje-li se k získání odpustků určených na některý den návštěva kostela nebo kaple, může se tak státi odpoledne dne předšlého až do půlnoci, která uzavírá určený den.

Kán. 924. — § 1. Podle ustanovení kánonu 75. nepomíjejí odpustky dané nějakému kostelu, jestliže kostel do základů zničený v době padesáti let jest postaven na témže nebo skoro v témž místě a pod týmž jménem.

§ 2. Odpustky spojené s růženci nebo jinými věcmi tehdy teprve pomíjejí, když růženec a jiné věci naprosto jsou zničeny nebo prodány.

Kán. 1388. — § 1. Seznamy odpustků, výtahy, knížky

a lístky atd., v nichž je jejich povolení, bez dovolení místního ordináře nebudtež vydávány.

§ 2. Vyžaduje se výslovné dovolení apoštolské Stolice, aby se mohlo vydati tiskem, kteroukoliv řečí, jak sbírka původních modliteb a zbožných úkonů, které obdařila apoštolská Stolica odpustky, tak seznam apoštolských odpustků, již dříve sebraný, ale nikdy neschválený, nebo který se má sebrat nyní po prvé z různých povolení.

HLAVNÍ RYSY DOMINIKÁNSKÉHO UČENÍ O DUCHOVNÍM ŽIVOTĚ

(Osnova duchovního života podle dominikánské tradice.)

C. Podíl člověka: odloučení a odevzdanost.

1. NUTNOST ODLOUČENÍ A ODEVZDANOSTI

Práce člověka spočívá jedině v tom, aby se dal dobýti Bohem, aby pečlivě odstraňoval všechno, co by mohlo v nás překážeti Božimu působení. Aristoteles vyslovil zásadu, která se u kazatelů stala velmi úrodnou ve výkladu duchovního života: *Intus apparens prohibet extraneum* — uvnitř se projevuje, brání vnějšímu — to jest kterákoliv vlastnost, jež nabyta formy, je překážkou k nabytí jiné vlastnosti. Tauler¹ vykládal toto axioma ve výroku plném krásy a velikého pochopení duchovního života: „Nemá v nás zůstatí leč pouhé prosté hledání Boha, žádná touha po něčem vlastním, jenom vůle, abychom byli jeho, aby On v nás mohl dokončiti své dílo a zroditi se v nás bez jakékoli překážky s naší strany. A skutečně, aby dvě bytosti mohly tvořiti jednu, je třeba, aby jedna se poddala a druhá působila; aby oko mohlo vnímati tyto obrazy, které jsou na stěně, nebo kterýkoli jiný předmět, je nutno, aby v sobě nemělo žádného jiného obrazu. Kdyby mělo v sobě obrazy jakékoliv barvy, nikdy by nemohlo vjímati obraz jiný, stejně jako ucho, na-

¹ Sermo I.

plněné jedním zvukem, nemůže vnímati zvuk jiný. Tak tedy všechno, co má něco pojmouti, musí býti čisté, holé a prázdné.

Proto nám dí sv. Augustin: „Vyprázdni se, abys mohl býti naplněn; vyjdi, abys mohl vstoupiti!“ A jinde: „Ó ty vznešená duše, vznešený tvore, proč hledáš mimo sebe, co máš v sobě, a to celíčké a způsobem nejskutečnějším a nejzjevnějším!? Máš podíl na Boží přirozenosti a co ti tedy záleží na tvorech a co je ti po nich?“ Kdyby člověk takto připravil místo v hloubi duše, Bůh by byl nucen je zaplniti a jistě úplně; jinak by se spíše zbořilo nebe, aby naplnilo prázdnotu. Avšak Bůh tím méně může nechati věci prázdný, bylo by to proti jeho přirozenosti a proti jeho spravedlnosti. Proto máš mlčeti: tehdy slovo toho zrození bude moci v tobě býti vysloveno a ty je budeš moci slyšeti, buď si však zcela jist, že chceš-li ty mluvíti, musí On mlčeti. Nelze lépe sloužiti Slovu než mlčením a nasloucháním. Jestli tedy vyjdeš docela ze sebe sama, Bůh cele do tebe vejde; kolik ty vyjdeš, tolik On vejde, ani víc, ani míň!

„Každá podrobnost věčného plánu byla stanovena a zajištěna lépe, než kdy mohl který malíř ve své obrazivosti stanoviti, jak nakreslí na svém obraze každý tah štětce, jak dlouhý, tak krátký či široký a aby nemohly býti jiné, měl-li by obraz skutečně býti veledílem, nebo také jak má rozdělití barvy, červenou i modrou. Bůh věnoval tisíckrát více péče, aby určil, kterými tahy štětce utrpení a kterými barvami přivede člověka k podobě, která se Mu nejvíce líbí, jen aby si člověk správně vážil těchto darů a vonných mastí“² Odloučiti se jest zavéstí v sobě trvale plné mlčení, aby duši bylo možno slyšeti vnitřní mluvu Boží, abychom v sobě učinili dokonalou prázdnotu a tak abychom mohli přijmouti Boha v jeho plnosti: „Marie se zavřela; a tak se má každá Boží slu-

² Tauler, Sermo III.

žebnice udržeti v uzavřenosti, chce-li v sobě opravdu pocítiti toto zrození; nevystříhá se jen časných rozptýlení, které jí zřejmě musí přinésti nějakou škodu, nýbrž také čistě vnějškových úkonů ctnosti. Dostí často se v ní musí rozhostiti ticho a klid, musí se uzavřiti ve svém nitru a skrýti se v duchu, aby se odloučila od smyslů a unikla jim a aby ze sebe učinila místo ticha a vnitřního pokoje."³

Hlavní práce na dosažení tohoto odloučení, nutného pro spojení s Bohem, bude tedy tkvítí v odstraňování překážek, které stojí v cestě mezi duší a Bohem. „Duše jest opravdu skutečností, umístěnou mezi časem a věčností. Obrátí se k časnosti? Zapomene na věčnost a věci věčné se vzdálí a budou se jí proto zdáti nepatrnými, jako se nám jeví malým všechno vzdálené, kdežto co jest nám blízko, zdá se nám býti veliké, poněvadž je mezi tím a námi méně prostoru. Slunce na příklad jest šedesátkrát větší než země a přece kdyby někdo v létě, když je slunce nejvýš, vzal velikou nádobu naplněnou vodou, a vložil do ní zrcátko, viděl by celé veliké slunce v nádobě, ale jen jako malý kotouček. Ale vlož plachetku mezi slunce a zrcátko, a plachetka úplně zakryje v zrcátku obraz velikého slunce. Podobně je tomu u člověka, který neodstraní kteroukoliv, i nejmenší překážku, která mu brání zahleděti se do hloubi. Táž překážka jej nepochybně zbavuje možnosti, aby uviděl veliké dobro, jímž jest sám Bůh, odrážeti se v zrcadle své duše.

„Učiniti prázdno jest první a nejdůležitější přípravou na přijetí Ducha svatého, neboť přesně podle míry a stupně prázdnoty v člověku se člověk v téže míře a v témž stupni uschopňuje k přijetí Ducha svatého. Neboť chceme-li naplniti sud, je třeba z něho odstraniti, co v něm je. Chceme-li jej naplniti vínem, musíme z něj vylíti vodu, poněvadž dvě hmotné věci nemohou zároveň zaují-

³ Tauler, Sermo I.

mati totéž místo. Má-li tedy vejíti víno, je třeba, aby napřed vyšla voda, neboť jsou to rozdílné věci. Aby Bůh vstoupil, je nutně třeba vypuditi stvoření. Všechno stvořené musí býti vypuzeno tak nebo onak, je třeba vyhnati všechno, co jest v tobě, cos přijal. Živočišná duše bez rozumu musí docela odejít, aby se v člověku zjevila duše rozumná. Člověk se musí dáti vzíti, vyprázdniti a připravit. Má všechno opustiti, vyjít i z této odloučenosti, i tu musí opustiti a pokládati ji za nic a vrhnouti se do své holé nicoty. Jinak jistě zapudí Ducha svatého a zabrání mu, aby v něm dovršil své dílo. Ale není osoby, která by hledala tuto cestu.

Po skončení této první přípravy Duch svatý hned činí další v člověku připraveném: docela naplní všechnu přijímací schopnost tohoto člověka. Čím více jsi byl opravdu vyprázdněn, tím více také přijmeš; čím méně zůstane tebe, tím více dostaneš Ho. Sebeláska, svůj rozum, svá vůle — toho všeho se máš zbaviti. I kdyby se před tebou otevřelo nebe, nesmíš chtít do něho vstoupiti, dokud se nepřesvědčíš, že Bůh to po tobě chce. Na témž místě, to jest jen v prázdnu, je Duch svatý dán a naplňuje je docela. I když se člověk necítí dobře, když tíha a netečnost přirozenosti se přičí jeho pokoji, a člověk nic proti tomu nemůže, i tehdy se nechá zbaviti sebe samého, odevzdá se Bohu a vydá se mu bez odporu v tomto i ve všem, co by jej snad čekalo."⁴

2. ASKESE ODEVZDÁNÍ

Bůh je všemohoucí Pán, stvořitel všehomíra a stvořitel milosti; jest otcem našich duší, nejen že v nás zůstává, ale jeho touhou, lze-li tak říci, jest vyvolati v nás obraz svého milovaného Syna. Pokud na nás jest, veliký úkol našeho duchovního života spočívá v tom, abychom se dali Bohu zpra-

⁴ Tauler, Sermo XXV, pod. Sermo XVII.

covati, abychom se Mu docela odevzdali, abychom Mu dovolili dovršiti jeho dílo v hloubi našich duší, podle mocného výrazu Taulerova jsme „matkami“ v duchovním životě. To by tak asi byla kostra nadpřirozeného duchovního života, jak učili první kazatelé.

Ale tato odevzdanost, kterou po nás na každé stránce svých spisů žádají, není odevzdaností nečinnou a línou, zmenšením našich životních sil, ani otupením našich schopností. Toto odevzdání je askesí, přemáháním a očišťováním sebe, askesí velikou a světlou, nikoliv askesí roztroškovanou a krátkozrakou, jaké učila renaissance. V XVI. století byla askese svedena na druhotné body duchovního života; člověka zavazuje počítati dopodrobna ctnostné úkony a hříchy a zapomíná, že život nelze počítat. Ale je hlubší askese, úrodnější a zabírající celého člověka v každou chvíli jeho života: je to askese odevzdanosti, zřeknutí se sebe sama, zřeknutí se všech tvorů, zkrátka askese zřeknutí se až do nicoty. Je třeba zřeknouti se až k nicotě, aby všechno mohlo působiti v nás.

a) Zřeknutí se nicoty osobní.

1. Prvním krokem k dosažení dokonalé odevzdanosti jest, abychom si živě uvědomili svou nicotu. Teoreticky to umíme: ze sebe nejsme nic, bytí, které máme, jsme dostali od Stvořitele. Z nicoty nás vyvedl, před stvořením jsme nebyli nic.⁵ Přemýšlíme-li o sobě, o sobě a všem stvoření, mimo Dárce všeho dobra, musíme naznati, že jsme jen nicota, temnota a mam.⁶ Co máme, ó můj Bože, abychom nebyli přijali od tebe! Ty jsi, který jsi, a já jsem, který nejsem!

Člověk má před Bohem skloniti svou všechnu moc, má docela skloniti všechno, co jest a co může, pod mocnou ruku a pod sílu Boha a uznati v hloubi svou přirozenou nicotu a svou nicotu ná-

⁵ Eckhart, Výklad Moudrosti.

⁶ Svatý Tomáš, O pravdě, o. VIII, čl. 7.

chylnosti k hříchu; nicotu přirozenosti, poněvadž přirozeností jsme ničím, a nicotu náchylnosti ke hříchu, poněvadž tato náchylnost nás vede k nicotě. S touto dvojí nicotou se máme položit k nohám Božím. Tato prostrace před Bohem nás vyzývá k dokonalému poddání, totiž k úplnému opuštění sebe a trpělivému vystavení Boží působnosti.“⁷

Ale toto vědomí vlastní nicoty nesmí být jen smyšlené, aby bylo pravé a získalo jména pokory: „Toto jediné potřebné nespočívá v tom, abychom uměli mluvit o své nicotě tak rozumně a pokorně, jako bychom tuto ctnost dokonale měli, jak to činí některé osoby, které však vpravdě jsou povzneseny výš než katedrála kolínská!⁸ V přesvědčeném vědomí má být úkonem plné vděčnosti, rozmachem klanění Otci našemu v nebesích, jenž nám všechno dal.

Naši mystici nás prosí, abychom vnikli důkladně do tohoto poznání své nicoty, do poznání, jež jest jednou z nejvznešenějších modliteb, poněvadž je největším projevem úcty, který můžeme vzdát svrchovanosti svého nebeského Otce. A toto opravdové, jasné a hluboké poznání naší nicoty stvořené jest podmínkou ku přijetí nicoty nestvořené, Boha, Nicoty plnosti, poněvadž není ničím ze všeho stvořeného, nic z toho, co můžeme poznati a myslet, a poněvadž popírání všeho, co můžeme pojmuti, jest jednou cestou — a to nejhlubší, jíž dojdeme k poznání Nekonečna.

P. G. Théry, O. P., Řím.

PROČ UPADÁ MODERNÍ MUŽ

Nelze popřít, že svět skutečně pokročil technicky, že umí využití sil přírodních obdivuhodným způsobem, aby ušetřil lidských sil, a že naplnil pokladny těch, kteří rychle a odhodlaně po-

⁷ Tauler, Sermo 67. ⁸ Tauler, Sermo LI.

užili vynálezů. Vynálezy odsunuly člověka na kolej vedlejší, snadno, rychle a lacino nahradily jeho práci a s bezohledným chladem jako studené železo, ze kterého jsou vybudovány, odhodily člověka stranou.

A tážeme-li se, kdo že vyvolal tento pokrok, kdo tak hluboko pronikl taje přírody, aby je podrobil vůli lidské, odpoví nám doba naše, že to byl člověk sám, ani netuše, že vychovává sobě vynálezy svými soky, kteří učiní jeho práci nežádoucí a vyrvou mu poslední skývu chleba. Byl to muž, jenž odsunul ze svého života všechny zájmy, nesloužící budování strojů, mechanisaci lidské společnosti a celého životního smýšlení a dění od parlamentních celostátních usnášení až do nejinimnějších tajů rodinných. Život, jak se nám dnes podává, je dílem dnešního moderního muže, který si jej takto uspořádal, netaje se přáním, aby se mu nikdo nevměšoval do jeho záměrů, aby mu žádný zákon nepřekážel v hospodářském rozmachu, který mu slibovaly stroje, složené často s velkým důmyslem. Aby ospravedlnil svoje dílo a umlčel, kdož se obávali těchto novot, sliboval ráj sobě i dělníku, kterého vynálezy odehnal od práce — ale jen sliboval a slibuje a — bláhový, kdo věří.

Mohli bychom tedy souditi, že dnešní muž je na výši kulturní, které neprožíval ještě nikdy a že této výši odpovídá také jeho vnitřní i zevní spokojenost a radost životní, jeho charakter a mravní velikost. Dalo by se alespoň očekávat, že jeho intelektuální mohutnost projeví se také vzorným uspořádáním života soukromého a společenského. A právě chorobná krise muže, hrozící zkázou společnosti, je předmětem, kterým se zabývají cizí literatury dnes, kdy ještě stále mluví se o ráji, do něhož chce uvést lidstvo víra ve stroj a kapitál. Dnešní muž zkrachoval rozumově i volně; jeho rozum ztratil víru v ideál, protože popřel nadpřirozeno, tedy to, co jej povznášelo, co mu

ukazovalo cestu do výše, čím svět tento a jeho zájmy jevíly se pomíjejícími a naplnilo jej výsměchem rčení, že konati jest nám všechno propter aeternitatem. I jeho vůle klesla; dovede sice vytrvati a rváti se tam, kde kyne zisk, kde jeho sluch vábí cinkot zlata, je odhodlán i duši vydechnout za hospodářský svůj pokrok, ale kde hrozí mravní klopýtnutí, kde volá útrpnost a milosrdenství s bližním, tam jeho vůle mlčí, jeho svědomí mlčí. Pravý kapitalista jest neviditelný. Jsou to nestvůrné strojově zbudované akciové společnosti, které jsou bezohlednější k dělnictvu a nebezpečnější právě pro svou neviditelnost, kryjí pravého kapitalistu. Ti, kteří provádějí jejich rozkazy, ztotožňují se se svými zaměstnavateli a jsou jen výkonnými orgány jejich moci. Vyssávají a utiskují a myslí na svůj prospěch. Plyne to nutně z jejich světového názoru, že peníze jsou všechno. A toto smýšlení zaměstnavatelů převládalo se na dělnictvo; neméně dělní třída jest rozleptána strašným mravním jedem svých odpůrců, předpokladem, že zlato je největší hodnota. Úpadek moderního muže jest tedy neodvratný a je málo těch, kteří by ho volali nazpět.

Tři příčiny zavinily úpadek muže:

- a) rostoucí hysterie muže,
- b) jeho sociální zotročení,
- c) ztráta duševního života.

I.

Mentalita muže se divně a to protipřirozeně vytvořila. Zmínili jsme se již, že nejvyšším ideálem a nejpřitažlivějším cílem veškerého jednání jest zlato. Čas jsou peníze, mravnost jsou peníze, duchaplnost zastupují peníze, práce a starosti jsou peníze, i život a zdraví jsou peníze; neboť tolik jsi žil, kolik jsi nahromadil a kolik jsi užil. Tato cynická filosofie jest sice nesmírně vratká, ale zaujala muže nadobro. Nemá očí pro nic jiného. Ani příroda ho neláká. Ba prohlašuje jí boj na

život a na smrt tím, že ji chce spoutati na všech stranách a využití jí a statky, které mu nabízí, proměnit v peníze. Toto smýšlení a jednání utvořilo individualitu moderního muže, učinivší z něho muže bezohledného, pro nic jiného nemajícího smyslu a obávajícího se všeho, co by jej mohlo zevně neb uvnitř vyplašiti z tohoto pachtění a vnutiti mu myšlenku, že trvají také ještě hodnoty jiné a vzácnější.

Vzniká u něho chorobná obava, že by mohl pozbyti této svojí mužské individuality, kdyby se snížil k ženě a respektoval její přirozenost. Vše, co odvádí od cíle, nahromadit statky, musí býti odstraněno v zájmu hospodářského pokroku a všeho třeba využití, co napomáhá jeho rozmachu, co vede po stupních k ovládnutí širého okolí, společenského a obchodního života hmotou. Ustavičně většími dávkami práce a starosti o hospodářskou otázku chce zatlačit hlas podvědomí svého, že jest člověkem, připomínající jemu, že má také jiné povinnosti než jen hospodařit a při tom zanedbávati přirozené povinnosti k ženě a rodině, a odvádějí-li jej od jeho cíle tyto zájmy, pak rozvodem snaží se jim nadobro uniknouti. Že však přece se hlásí přirozenost k svému právu, on pak nerad by se vázal trvale, žádá volnou lásku neohlížeje se, do jaké záhuby a do jakých zmatků řítí se chováním jeho lidská společnost. Je-li rodina základem společenského života, pak pravidlo toto uplatní se i v dnešním případě, když rodinný nesoulad a na něm vybudované zákonodárství vytvoří společenský chaos, který dokáže všem, že muž tu nežije sám, nýbrž že tvoří se ženou jeden celek, který nelze v praktickém životě zanedbávati beztrestně.

Muže hubí dnes tělesně i duševně bezměrná aktivita, přehnaný pohyb a chvat, aby zapomněl na ostatní povinnosti, které má k životu. To už není obyčejná péče o potomstvo, aby se mu zachovalo, to je práce pro mamon; zaslepuje rozum,

že nepoznává nic cennějšího, svádí vůli, aby se nelekala ničeho nemravného, rozrušuje nervy, jejichž neklid vyvolává duševní hysterii, kterou lze nesnadno léčit, dokud se dnešní muž nevzpamatuje a neuzná, že cesta, kterou volil za pokojem a blahem, vede jinými směry a oblastmi, než které nastoupil, byv oklamán poválečnou mentalitou a konjunkturou, kterou vyvolaly velké přesuny pomíjejících statků s národa na národ, se stavu na stav.

Práce byla vždy uznávána za posvátnou povinnost člověka od všech dobrých lidí; vždyť byla mu uložena již v původním stavu svatosti a neporušitelnosti. Ale ani tenkrát nebyla její závaznost neomezena. Měla se střídati s vyššími skutky: nejen práce, nýbrž i modlitba měla zaměstnávat člověka a ve správném ocenění obou měl záležeti jeho mír. Dnes se zapomnělo na pravidlo: modli se a pracuj. Kult práce proměnil se v kult hříšný, kterému padne vše za oběť. Nic není světějšího nad práci, nic důležitějšího než práce. Jí z cesty musí charakter, ideál, duchovní život, svědomí a náboženství. Člověk je prací posedlý; neboť práce se proměnila ve zlého ducha, který tělesně i duševně vyssává energii života.

„Hospodářství, hospodářství“ volá posedlý běhaje sem tam; nevidí, že spočívá v tomto jednání cosi nezdravého, že i v této záležitosti zdravější by byla cesta střední. Všude samá nadsázka a neupřímnost, kde se jedná o statky. Zloduch skrývá se za celým tímto běsněním, zloduch neviditelný, který využívá zklamaného muže, otráveného hesly a frázemi, zbaveného nejbezpečnějšího regulátora obsaženého v praktickém náboženství, takže již ani nepřemýšlí o tom, že se vše, čemu tak horečně sloužil až do vyčerpání, jednoho krásného dne shroubí následkem této nezdravé manie, s kterou se oddal výlučně hospodářskému pokroku. (Pokračování.)

Dr. M. Mikulka.

EVANGELIUM

Slovo evangelium bylo rozneseno po celém světě a dnes je vyslovují všichni národové. Většina lidí dovede ještě vnímati radost. Evangelium pak obsahuje největší radost, a proto je rádo přijímáno od lidí dobré vůle jako posel přinášející radostnou zvěst.

Obsah této radostné zprávy pochází od Krista samotného. Obsahuje v sobě všechna dobra království Božího, které založil a svou pravdou a svými zásluhami vystrojil Mesiáš. Není proto slova širšího rozsahem a bohatšího obsahem.

O apoštolech pak a o všech, kteří roznášeli a roznášejí tuto radostnou zvěst, platí slova Izaiáše 52, 7: „Vizte na horách lépe nohy posla radosti, který zvěstuje pokoj, hlásá blaho, káže spásu.“ Všechny apoštoly možno takto nazvati evangelisty, totiž posly radostné zprávy o království Mesiášově. Byli to první misionáři, kteří z rozkazu Kristova roznášeli poklady evangelia do neznámých měst.

Ovšem nejdůležitějším obsahem evangelia býval život Kristův. Apoštolové věnovali největší péči tomu, aby předvedli věřícím co nejživěji obraz života Kristova. Tento obraz měl zůstat v živé paměti u křesťanů. Svatí apoštolové si to přáli a spoléhali na to. Tak svatý Pavel píše ke Galatským 3, 1: „Ježíš Kristus, ukřižovaný, byl vám před očima vyličen.“ Třebaže pak každý z apoštolů svým způsobem předváděl věřícím v kázání život Kristův, přece v hlavních rysech jeho života se všichni shodovali, hlavně co se týká smrti a zmrtvýchvstání Kristova. Takto slovem podávaný život Kristův, jeho skutky a učení nazýval se evangeliem, byl všem radostnou zvěstí, byl jim vzorem v životě. Hle, první následovníci Kristovi mezi věřícími.

Po hlásání života Kristova přicházejí spisy o něm. Mnozí se snažili perem zachytiti život

Kristův, jak praví svatý Lukáš 1, 1: „Poněvadž mnozí se podjali toho, aby uspořádali vypravování těch věcí, které se u nás naplnily.“ Všechny tyto spisy nebyly však Církvi přijaty, nýbrž jen čtyři z nich.

Spisy, jednající o skutcích a učení Kristově, dostávají také jméno evangelium. Tento název patřil všem čtyřem zároveň, třebaže se od sebe různí v uspořádání života Kristova, pozorovaného od nich s různých hledisk. Svatý Irenej (umučen roku 208) je nazývá čtyřtvarým evangeliem. Aby se pak lépe rozlišovaly, byl jednotlivým předslán titul se jménem spisovatelovým. V rané době křesťanské se pak setkáváme s evangeliemi podle svatého Matouše, Marka, Lukáše a Jana. Jen tato evangelia byla a jsou uznávána v Církvi za kanonická.

Na číslo čtyři se hledělo brzy jako na číslo posvátné a Bohem zvláště chtěné. Lze to viděti odtud, že jednotlivým spisovatelům byly dány symboly tajemných postav z proroka Ezechiela 1, 5, s tváří člověka, lva, býka a orla. Po svatém Jeronymovi se ustálil názor, že Matoušovi se přiděluje člověk, poněvadž začíná své evangelium rodokmenem Kristovým, Markovi pak lev, poněvadž nás uvádí na počátku svého evangelia k sv. Janu Křtiteli na poušť, Lukášovi býk, poněvadž se zmiňuje na počátku o oběti Zachariášově, Janovi konečně orel, poněvadž podává na počátku svého evangelia vhléd do božství Ježíšova. O těchto tajemných postavách se zmiňuje i svatý Jan ve Zjevení a praví o nich, že byly plné očí.

Napsaná evangelia jsou převzácným dědictvím z dob apoštolských. Dvě z nich napsali apoštolové, totiž Matouš a Jan, tedy očití svědkové života Kristova. Dvě další zase žáci svatých apoštolů, z nichž Marek byl žákem sv. Petra, Lukáš zase žákem a průvodcem svatého Pavla. Poslední dva čerpali látku pro svá evangelia jak od apoštolů samých, tak od věřících, jimž bylo evangeli-

um kázáno. Tedy jejich podání skutků a učení Kristova je úplně spolehlivé. Konečně napsali je ještě za života apoštolů, kterým byla jistě známa, a proto mohli opravit, co by se v nich neshodovalo s pravdou, nebo aspoň ti, kteří poslouchávali apoštolů, mohli upozornit na nějaké nesprávnosti u Marka a Lukáše. Než o ničem takovém se nedovídáme ze zachovaných zpráv z prvních dob křesťanských, ba naopak, evangelia jsou veřejně čtena při bohoslužbách a jsou všem pramenem pro následování Krista. První mimobibliční spisovatelé církevní užívají těchto evangelií, z nich čerpají pravé učení Kristovo, o ně se opírají ve svých tvrzeních jako o nejvyšší autoritu.

Znáti život Kristův je povinností každého křesťana. Těm pak, kteří usilují o větší dokonalost křesťanskou, je lepší znalost skutků a učení Kristových nezbytná. Není pak dokonalejšího spisu o životě Kristově nad evangelia. Jednomu se snad zamlouvá toto evangelium, jinému zase ono. Konečně dal-li nám Bůh čtyři evangelia, máme na vybranou. Je jedno, které z nich někdo čte, všechna jsou od Boha, avšak k dokonalému poznání života Kristova je nutná četba všech čtyř.

P. Pavel Škrabal O. P.

PRACOVNA

Vznešenost ženy.

Předsudky proti Církvi jsou jako stohlavá saň. Jednu námitku vyvrátíte a deset nových z každého slova odpovědi naroste. Jedním z nejčastějších frází jsou výtky, že „Církev“ snižovala a snižuje ženu. Nikdy nikdo tak nesnížil ženu jako žena sama sebe, když se na ulici svým šatem svléká před každým zpustlíkem, když se hanobí docela klidně nejhnusnější módou, když se snižuje na mužova parazita, když dopustí, aby se jim mohly vydávat tak smrdutě pusté a prázdné jejich žurnály, jichž idiotství pak se ozývá v těch děsivě prázdných hovorech, jež musíte slyšet na ulicích, v tramvajích a ve vlaku. Oč výše

staví ženu sv. Augustin, který není Církev, ale je učitel církve ní! Ženy, nepohrdejte samy sebou! Syn Boží narodil se z ženy!

Ženy, nepohrdejte samy sebou a nestávejte se loutkami, příživníky, otroky mužů a jeho hříchů a prázdnoty, nepohrdejte samy sebou a nesnižujte samy sebe jen na tělo! Syn Boží se zrodil z ženy a toto je povolání nejvznešenější státi se podobnou Té, která tak posvětila ženu!
Braitto.

Život víry.

P. Chenu uveřejnil nedávno v Revue Dominicaine velmi záslušnou studii o víře. Staví se proti definici víry jakožto jen ctnosti, kterou za pravdu máme, co Církev k věření předkládá. Zdůrazňuje, že víra jest více, že jest prostě jednou z největších milostí, jest vnitřním světlem a darem, který činí člověka účastným onoho poznání, jímž se Bůh sám sebe poznává. Tak definuje víru sv. Tomáš. Pro rozvinutí této víry pak jsou dány dary Ducha svatého, dar vědy, umění a moudrosti, které mají očistiti víru od obtíží, jež skytají formule, jimiž lidsky musíme vyjadřovati obsah víry, mají víru chrániti před úskalími a rozvinouti celý život pod světlem této velké milosti, abychom na všechno se dívali, všechno posuzovali a ve všem jednali podle nejvyšší Příčiny, protože v tom spočívá moudrost, podle Tomáše Aq. vše viděti v nejvyšší příčině. Ve světle tohoto připomenutí o milosti a daru víry, jenž pak dává ono přilnutí k pravdám, onen assensus, souhlas, který musí býti ve víře, má-li býti úkonem našim a svobodným, vidíme nutnost, aby náš život se rozvíjel ve světle této víry, abychom se snažili čím dále tím lépe poznati svoji víru, z ní a podle ní více žíti. Tato víra pak vzbudí v nás svatou touhu co nejlépe poznati tyto pravdy a životem podle nich co nejlépe připravit se na to, až budeme patřiti na ony pravdy nezahalené formulami lidských pojmů, až zesílí Bůh lumine beatitudinis, blaženým světlem, světlo, které nám bylo dáno ve víře, a až budeme moci patřiti na podstatu Boží. Pak není třeba rozlišovati ještě to, čemu se říká ve zbožných knížkách Duch víry, protože, je-li víra účastí na životě Božím, jenž jest v poznání sebe a milování sebe, živá víra sama bude vésti vůli, aby milovala to, co jí Bůh ve světle vůle podává.

Jestliže jest víra živá, nezastaví se, a stále bude puditi lidského ducha, aby stále lépe a dokonaleji poznával Boha, aby se jím stále více obíral ve vnitřní modlitbě. Pak poznáme také, že duchovní život nesmí zůstat privilegiem několika lidí, že jest třeba vytrvale volati po tom, aby všichni křesťané co nejhluběji sestupovali do svatých pravd. Proto nebude nikdy ukončena úloha „Hlubiny“.

kteřá si toto vzala za úkol, zdůrazňovati potřebu hlubokého, čím dále tím hlubšího náboženského života.

Nebezpečí „mystiky“ může strašiti jenom ty, kteří stále nechápavě chtějí stavěti meze Božímu působení v duši. Nestarejme se o to, kam chceme nebo nechceme, konejme svoje a Boží milost, která všechno působí v člověku i prvý i poslední krok i přijetí milosti, povede si nás k tomu, co jest důstojné Boha.

Braitó.

Katolík v životě.

Nemělo by býti dvojího života: života civilního a života náboženského, protože se nedá oddělití život náboženský od života všedního. A kde se odděluje, povstává náboženské pokrytectví, licoměrnictví.

Katolík by mělo býti poznati v nás ve všem našem jednání. Mělo by býti na nás poznati Církev a její působnost v našem celém počínání. Všechno by mělo nésti pečeť dokonalosti a svatosti Církvě, jejíž hlava — Kristus — svatá jest, a jež podává tolik prostředků svatosti, protože obsahuje všechny zásluhy života a utrpení Páně a tolika svatých Božích.

Katolík by měl všechno konati svatě, i svoje povolání: Porušování řádu ve světě jest přímo proti Církvě, která jest řádem tak vznešeným, protože jest obnovením řádu ztraceného hříchem, a v každém křesťanu má uskutečnití toto obnovení řádu.

Braitó.

Milost a subjekt.

Protestanté odvrhují viditelnou autoritu Boží uskutečněnou v Církvě. Jim stačí, že prý Bůh bdí nad pravdou jak v jednotlivcích, tak také ve společnosti, v křesťanské obci.

Ale mohu jim namítnouti proti tomu, proč tedy zdůrazňují ve všech jiných věcech tolik autoritu viditelnou, daleko méně zaručenou, jako jest autorita církve učící! Proč si také neřeknou, že nakonec nemůže nikdo zvrátiti určení Božího, že nakonec Bůh si sám nejlépe bdí nad světem a nad jeho řízením a že není třeba tak krutě tu autoritu uplatňovati, jako ji uplatňovaly vždycky puritánské vlny v protestantismu?

Kdyby kacíři nepostupovali lidskými, viditelnými zbraněmi, které svádí lidi, nerušili svatou ryzost a čistotu pravdy Boží, snad by měli jakýsi zdánlivý důvod pro svoje tvrzení. Když však užívají všichni nepřátelé pravdy zbraní velmi viditelných, jest tu potřebí autority viditelné, která by viditelným způsobem bděla nad pravdou a její neporušitelností. I různí katolíci jsou tu ovládáni nevědomky duchem protestantským, když stále jenom na milost apelují a jako by zavrhovali všechno snažení a vše-

chnu práci o království Boží. Jako jest Církev na zemi složena z viditelných lidí, pokud všechno duchovní přichází do duše prostřednictvím věcí viditelných, neboť i svátosti jsou připoutány na viditelná znamení, vždycky bude v Církvi na zemi třeba subjektu a jeho přičiněním vždycky bude třeba v Církvi vedle prvku organického i prvku organizačního, vnějšího a i práce a snažení těch, kteří chtějí pracovat o království Boží, bude viditelná, bude také mít i vnější ráz.

Správně tu dává řešení Tomáš Aq., který praví, že ve věcech spasení všechno jest od Boha a všechno jest od člověka: Totum est a Deo et totum est ab homine.

Jistě, že člověk a že církev viditelná, církev bojující, nemůže ničeho bez milosti, ale tato milost chce být opravdu v subjektu a chce v něm být tak činná, jak toho povaha subjektu vyžaduje. Tedy viditelně, protože duše naše jest zde na světě připoutána k tělu a v něm má svého nerozlučného pomocníka. Proto i věci spasení a království Božího nemohou se tu pro nás lidi obejít bez vnějších, viditelných forem a snah... Braitó.

Úcta k svatým.

Zdá se, že protestantism pronikl názory i některých katolíků. Můžeme to jasně vidět na př. v názorech na úctu k svatým a jejich vzývání. Protestanté zavrhnuli tuto úctu k svatým jako neúčinnou, modloslužebnou, překážející úctě k Bohu a Kristu. Zkušenost ukázala, že se tento nesprávný názor vžil i u mnohých katolíků dnešního světa. Myslíme proto, že neuškodí uvést v překladu některé církevně autoritativní věty, které mluví o této věci s jistotou a jasností.

Tak koncil tridentský ses. 25: „Nařizuje se všem biskupům, aby... věřící pečlivě vzdělávali, poučující je, že svatí, kralující zároveň s Kristem, obětují Bohu své modlitby za lidstvo; že jest dobré a užitečné pokorně je vzývat a utíkat se pod jejich modlitby, pomoc a ochranu k vůli dosažení dobrodiní od Boha skrze jeho Syna Ježíše Krista, Pána našeho, jenž jediný jest náš Vykupitel a Spasitel: a že ti, kteří praví, že svatí, požívající věčné blaženosti v nebi, nemají být vzýváni, nebo kteří tvrdí, že oni neprosí za lidstvo, nebo že vzývání jich, aby prosili též za nás jednotlivé, jest modloslužbou, nebo že se to neshoduje se slovem Božím a odporuje úctě k jedinému prostředníku mezi Bohem a lidmi, Ježíši Kristu; nebo že je pošetilé pokřovovat se slovem i myslí před těmi, kteří v nebesích kralují, že ti (kteří toto vše tvrdí) bezbožně smýšlejí.“

A s v. Bonaventura (4 dist. 45. a. 3. q. 2.) praví: „Modlitby svatých dosahují nám mnohá dobra zásluhou i žádostí. Zásluhou totiž předcházející tím, že Bohu nej-

ochotněji sloužili; a dosáhli svými zásluhami tak velkého místa, že nejen si získali blaženosti a slávy, ale též se za jiné přimlouvají. Mnoho totiž vyprosili žádostí, protože se stali přáteli Božími, a přátelství znamená totéž chtít a nechtít; a když svatí někoho milují, donucují (abych tak řekl) Boha, aby jej též miloval. Proto se říká, že blahoslavená Panna mnohé hříšníky s Bohem usmíruje."

Těchto pár vět stačí, abychom pochopili, jak Církev a její duchové hledí na svaté a na úctu k nim. Dnes i v této věci vládne zvrácenost. Dosahují obdivu a úcty mnozí a mnozí lidé, jejichž „sláva“ jest velmi krejcarová, zatím co úcta k Bohu a tím samým i úcta k svatým ze srdcí lidských mizí.

V. Z.

ŽEŇ

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

ALBERTO DEL FANTE: Savonarola. Bologna, C. Galleri, 1933, str. 278, cena 10 L. Del Fante se zamyslel nad postavou velkého kazatele 15. stol. a ve svém optimismu se snaží smýt s něho nezaslouženou pohanu, jaké se mu dostalo od některých historiků, nechápajících jeho upřímných snah. I když snad kniha někde přehání v nadšení pro Savonarolu, je přece jen prací, která se důstojně řadí k posledním pracím o florentském mnichu, které se snaží důkladným historickým studiem ukázat, jak nesmírně se zmýlil Pastor ve svém úsudku. Přinese leckomu světlo.

BELLAING: Bréviaire des Fidèles! Mame, Tours, Francouzský překlad brevíře. Konečně příručka pro ty, kteří neumějí latinsky a přece by rádi byli účastní všech pokladů, které tato posvátná kniha poskytuje. Krásná a kapesní úprava, dobrý překlad a přehledný tisk činí tuto knihu upotřebitelnou. Lekce svatých dávají dobré životopisy svatých. Modlitby brevířové jsou pak nejkrásnějšími modlitbami, jež podávají tolik myšlenek k rozjímání!

BOVER: Paulus und das heiligste Herz Jesu. Rauch, Innsbruck, cena Mk 0.80. Vynikající studie o úctě svatého Srdce Páně ve světle theologie svatého Pavla. Knížka poslouží k prohloubení této svaté úcty a pobožnosti.

CASEL ODO: Das christliche Kultmysterium. Pustet, Regensburg, cena Mk 3.80. Casel uvádí věřící do srdce Církve, totiž do sv. oběti a snaží se, aby ukázala, že zbožnost ze mše svaté a ke mši svaté musí se stát středem a osou celého náboženského života. S velkou láskou autor ukazuje na velké poklady církevní liturgie.

COHAUZS: Die Frömmigkeit Jesu Christi. Verlag der Schulbrüder, Kirnach, cena Mk 4.95. Dobrá jest jistě myšlenka spisovatele, který chce upozorniti, že všechna křes-

řanská zbožnost musí se přibližovati ke vzoru zbožnosti Ježíše Krista. Autor podává kořen a způsob této zbožnosti.

COLLARD MAURICE, CM: Ferdinand Montels. M. M. des Lazaristes, Paris, str. 142. Lazaristé, k nimž náleží i náš P. Zeman, položili základy krve a životů ke svým kvetoucím misiím v Číně; v bouřích r. 1857 byl stat pro víru P. F. Montels se dvěma čínskými křesťany Petrem Ou a Janem King-Singem; Collard líčí vznešenou postavu mučedníka a apoštola i okolnosti, v nichž bylo tehdy misionářům pracovati, ponejvíce slovy jeho vlastních dopisů a proto má knížka zvláštní kouzlo pro všechny přátele misií; stejně potěší každého kněze. IFP.

COUDENHOVE: Maria Ward. Pustet, Salzburg, str. 273, cena Mk 4.30. Život Marie Ward a k tomu ještě tak krásně psaný jest skutečným životem hrdinským. Marie Ward byla hrdinnou ženou, která od jednoho smělého činu a podniku ke druhému směřovala. Kniha otvírá docela netušené obzory síly, jakou dává živá víra lidem. Kniha jakoby na vzor, jak se mají psáti životy svatých.

DILLERSBEREGER: Wer es fassen kann. Pustet, Salzburg, str. 273, cena Mk 4.90. Kniha tryská jako zdravý proud z bohaté půdy. Velké u knihy je to, že líčí panenství jako něco, co se všech týká. Svatá smélost a přece delikátní cudnost provází tyto vzácné řádky. Není to ale šedá teorie, nýbrž panenství ve své životní kráse tu stojí před užaslymi zraky.

FAULHABER: Rufende Stimmen in der Wüste der Gegenwart. Herder 1933, Mk 7.90. Kardinál Faulhaber není němým přihlížitelem k tomu, jak se kněží a věřící bijí se současnými otázkami, problémy a těžkostmi, nenechává je ve slepé uličce, nýbrž ke každé otázce a dobové těžkosti hned zaujímá svoje stanovisko, osvětluje, poučuje klerus a dává přesné a jasné pokyny, jak si v čem počínati. Dokonce předem, kdy ještě druzí jasně nevidí, on upozorňuje na nebezpečí, varuje a ukazuje na prostředky. Kniha nesmírně vzácných postřehů, rad a pokynů. Kniha opravdu zlatá pro kněze.

GOSENS BRUNO, O. M. CAP.: Mutter Franziska Scherwier. Kösel a Pustet, München, 1932, str. 150, cena Mk 3.30. Gossens kreslí živý portret veliké ženy milosrdné lásky a pravé světice, která své povolání dovedla probojovat a provést až do konce, jak svatostí života, tak svým dílem řehole cášských milosrdných sester. Úrodná četba ženské duše.

HEJČL: Chléb s nebe. Olomouc. Autor vydal separátně ony překrásné stránky o nejsvětější Svátosti, jež vycháze-ly vloni v příloze Hlubiny.

HILDEBRAND: Liturgie und Persönlichkeit. Pustet, str. 200, cena Mk 3.50. Zajímavé jest, že knihu o liturgií

napsal laik. Ale kniha jest tak správná a tak spolehlivá, že to až naplňuje obdivem. Podstata náboženského jest tu vyzvednuta jistou a milující rukou a přiblížena všem, kteří chtějí osobitě prožítí svůj duchovní život.

HUMBERTCLAUDE: La doctrine Ascétique de St. Basile de César. Beauchesne 1933, cena 32 frs. Velký byl vliv sv. Basila na vývoj křesťanské asketiky. Tento vliv a příčiny a jeho směr, jakým se tento vliv a vývoj bral, zachycuje přítomná velmi seriosní a dokonalá studie. Autor studuje nejprve život světcův, jeho svatost a askesi, pak jeho pojem křesť. askesi, pak jaké místo sv. Basil askesi křesťanské dává v životě.

CHAUVIN: L'Union a l'autel. Desclé, Paris. Drobná knížka, která chce rozplameniti lásku k Ježíši svátostnému a ke skutečnému i duchovnímu svatému přijímání.

KOZEL: Čtení o sv. Janu Nepomuckém. Universum, Čes. Budějovice. Knižka, provázená obrázky, přispěje nemálo k poznání světlé postavy našeho národního světce.

LENHART: Seelennot aus Lebensenge. Kirchheim, Mainz, str. 384, cena Mk 6.—. Přepřacování velkého díla Kettelerova o poměru sociální bídy a úpadku náboženského. Ketteler, jak se dnes ukazuje, s velkým Lvem XIII. správně viděli, kam se řítí dnešní zbídačení světa, že bude mítí za následek i velkou a hlubokou krisi duchovní, protože příčiny jsou souvztažné a tak jako bída hmotná jest částečně také způsobena krisí mravní a náboženskou, podobně také hospodářská krise ještě zatěžuje stále život náboženský a mravní. Kniha jest novým varovným upozorněním křesťanům na jejich povinnosti sociální, nejen pro soucit s tělem, nýbrž i proto, že sociálním útlakem bylo již tolik lidí odváděno od starosti o to jedno a jediné potřebné.

LOMBAERDE P. J. — M. de, M. S. Fam.: Mois de Marie des Missions. Bonne Presse du Midi, Vaison-la-Romaine, str. 146. L-ova májová mariánská rozjímání se často vynášejí nad průměr oblíbených „měsíců“ a opravdu nutí následovat Marii i „všední“ ctnosti. Příklady z misíí na koncích rozjímání vyzvedají milostné bohatství „Tři zdrávasů“ a zázračné medalie. Kazatelům vhodná příručka.

MAUR de L'ENFANT JÉSUS. Traités de la Théologie mystique: Vol. IV. Tento díl souborného vydání věhlasného mystika karmelitského P. Maura obsahuje tato dílka: Svatyně Boží moudrosti a výklad o Božích sděleních. Stránky z prožití zkušenosti pro vůdce duchovního života.

PECKA: Svátí a lidé. Edice Jitra, Praha, cena Kč 6.—. Kniha jest psána pro mladou duši. Chce ji naučiti dívati se svatě a nadpřirozeně na svaté. Chce je také přiblížiti i dnešnímu člověku, který se kolikráte otrásá hrůzou již při samém vyslovení slova svatý.

PETAZZI GIUSEPPE S. J.: Ripariamo! Milano, Lega Eucaristica, 1933, str. 984, cena 12.50 lir. Obširně vysvětlená nauka encykliky „Misericordissimus Redemptor“ o Kristu Králi a zároveň podán lidově návod, jak činiti zadosť Kristu za urážky, jichž se mu dostává. Kniha pěkně vypravená, plná srdečných modliteb k Srdci Páně a meditací a vzdechů. Zaslouhuje doporučení. J.

REDLICH: Religiöse Lebensgestaltung. Pustet, Salzburg, str. 160, cena Mk 2.90. Vůdce v duchovním životě, který přichází ozbrojen Písmem a liturgií. Redlich otvírá hluboký smysl života. Zdravá opravdová zbožnost dýše z této knihy. Dobrý lék proti přecitlivělé nasládlé zbožnosti, v níž si libuje tolik dítek dnešní doby.

SCHLEGEL: Die sel. Gemma Galgani. Rauch, Innsbruck. Stručná, ale dobrá informativní knížečka o této omilostněné duši, již vděčíme velké rozšíření Svaté hodinky.

STONNER: Briefe an die Priester (Pustet, Salzburg, cena 2.50 Mk). Autor více knih podávajících rady a řešení problému pro kněze napsal tuto knihu pro mladé především kněze. Autor vybral starou moudrost starých mistrů kněžských otázek a přiblížil je dnešnímu mladému knězi. Jak překrásná slova jsou tu řečena o svobodě dítek Božích, jak se dostati ke všem srdcím lidským.

THAMIRY: Les vertus théologiques, (Aubanel, Avignon, str. 245, cena 16 frs.) Cílem tohoto dílka jest upozorniti věřící na poklady církevních hodinek. Jest to práce opravdu samostatná, která duchovní život se snaží obohatiti podle božských ctností četbou v knize z nejkrásnějších, totiž v brevíři. Kniha jest zároveň dobrou příručkou liturgickou.

WELZEL: Herz Jesu und Eucharistie (Müller, München). Rozkošná knížečka, krásně psaná i krásně upravená o Nejsvětějším Srdci Páně. S hojným upotřebením Písma svatého popisuje autor trojí tajemství lásky nejsvětějšího Srdce.

Z RŮZNÝCH POLI

BOHATTA-MORPURGO IDA: Der Heinzelmwirt. (Müller, München, str. 22, 10 obr., cena 1.20 Mk.) Nová dětská knížečka B. M. o trpaslíku, hostinském a hotelierovi broučků a zvířátek; potěší dětské srdce vtipem verše i milého obrázku.

DEBOUT JACQUES: Le chanoine Broussillard dans la brousse. (Spes, Paris, str. 188, cena 10 frs.) J. D. vytvořil typickou postavu kanovníka Broussillarda, který obrací Ninive a Herculanium sarkasmem, spalujícím moderní nedostatky a choroby; nyní svého hrdinu posílá do zápasu se „šedou pouští“ — zlhlostejněným venkovem. Nazval knížku románem, ale mluví z ní život a zápas kněze na venkově, odumřelém náboženském životu. Proto bych tuto

knížku dal čísti každému rurálnímu knězi, zvláště mladému, aby ho posílila a potěšila a ukázala mu zároveň jeho poslání na našem venkově, jenž není mnoho „pozadu“ za venkovem francouzským.

DURYCH: Váhy života a umění. (Melantrich, Praha, cena Kč 22.—.) Sebrané *essaye* Jaroslava Durycha. Bylo by opravdu škoda, aby tyto jiskřivé a vzácné a uměním i životem prosycené *essaye* zapadly, aby zůstaly roztroušeny. Durych se v nich ukazuje jako člověk, kterého život koval a který dovedl i z života i ze své umělecké tvorby zase pro život těžiti. Co tyto *essaye* činí mně zvláště sympatické, že v nich Durych nevyrabí duchaplnost, že jsou tak nevтіravé, že pravdy v nich podávané se zdají samozřejmostí. A to jest již umění vyvrcholné.

DOHNAL: Studie a profily. (Družina literární a umělecká.) Studie z moderní francouzské literatury od let osmdesátých. Autor všímá si náboženské obrody u básníků dekadence, symbolismu a jiných moderních směrů, dovolává se četných citátů z jejich děl.

ETUDES MISSIONNAIRES. (Desclée de Brouwer & Cie, Paris, ročně 30 frs.) K francouzské *Revue d'Histoire des missions* přibyl letos nový čtvrtletník, věnovaný vědeckému pěstění misijních otázek. Mezi spolupracovníky jsou uvedeny všechny francouzské odborné kapacity, proto lze v nový časopis skládati nejlepší naděje. Tak vlastně již Francouzi předstihují Němce, kteří zatím mají jen jeden vědecký misijní časopis. IFP.

FELICI: Preti. (Nistri-Lischi, Editori Pisa, 1933, str. 190, cena 8 L.) Osm povídek — nebo lépe — skutečných vyprávění z kněžského života. Jsou to případy, jejichž četba přinese užitek, nadšení pro kněžský život, lásku ke knězi každému čtenáři. Kněží se nad nimi zamyslí, laici se naučí milovat kněze a zaujmout k němu náležité stanovisko. Jaký to rozdíl od českých kněžských románek!

FOURNIER P.: *Voyages et découvertes scientifiques des missionnaires naturalistes français à travers le monde.* (P. Lechevalier & Fils, Paris, 1932, str. 258, cena 80 frs.) Důkladné vědecké dílo, odborné, a přece významné a zajímavé pro nejširší kruhy přátel vědy a misii. Autor, sám přírodovědec a kněz ke své doktorské thési probadal podíl francouzských misionářů v rozvoji přírodních věd a z obtížné práce vzešel spis, který je velkolepým obrazem kulturní činnosti misionářů, kteří sloužice Bohu a nesmrtelným duším našli ještě příležitost a možnost, aby byli zároveň budovateli vědy, a to budovateli prvního řádu: P. Plumier, botanik Ameriky, Thévet, pravý přínosce tabáku, zoolog P. Heude a P. David, ethnolog Lafiteau, anthropologové Licent a Teilhard de Chardin, cestovatelé P. Huc a P. de Foucauld; jedny podává v uceleném dějinném obraze, jiné doslovně objevuje (P. Nicolson, do-

minikán) nebo staví do pravého světla. Skvělá obrana a zároveň chvála katolických misii. JFP.

GEORG: Pohlavní život v manželství. (Kuncíř, Praha.) Druhé vydání této knihy, o které jsme již referovali a která našla velkého porozumění.

GROGGER PAULA: Das Röcklein des Jesukindes. (Müller, München, 1932, str. 64, 8 obrázků, cena Mk 4.50.) Originelní vánoční dětská povídka o Ježíškově kabátku; o jedněch vánocích jej Ježíšek daroval a o druhých se s ním shledává, ale se stopami škod, jež zanechalo na něm sedm chlapců; sedmero hlavních hříchů se ve své oškli- vosti zjevjí dětskému čtenáři a roznítí v něm plamen činné lásky k Jezuleti-Vykupiteli. Obrázky, barevné i v textu, od B. Reinthalera, dávají nové kouzlo vyprávění, které i vychovatelům vnukne mnoho vděčných námětů pro ná- boženskou výchovu dětí.

HENNING: Psychologie der Gegenwart. (Kröner, 3 Mk) Lacině a kapesní vydání jakéhosi přehledu dnešního stavu psychologické vědy. Přehled jest pracován velmi svědomitě a přehledně. Kniha jest zároveň dějinami moderní psy- chologie. Dobrá orientační kniha.

HERDER: Welt und Wirtschafts atlas. Atlas, který stojí opravdu na výši doby, který jest přesně a dobře kreslen, který jest účelně sestaven a který má dobrou přílohu, po- dávající statisticky zpracovaná data o všech politických, hospodářských, zeměpisných a národnostních poměrech. Atlas tento jest dílem opravdu dokonalým a po každé stránce vzorným.

DER GROSSE HERDER, svazek 4.—5. Nemůžeme ani dosti oceniti dílo, které pro katolickou kulturu podniká stále čilé nakladatelství Herderovo svým novým moder- ním slovníkem. Dosud jsme byli odkázáni na jalové, laické, všemu katolickému nepříznivé jiné slovníky, které o ka- tolických věcech referovaly kolikráte s bezpříkladnou po- vrchností a zaujatostí. Odvážným bylo začítí vydávati no- vý slovník po válce, když starý slovník jednak byl roze- brán, jednak byl zastaralý novými poměry. Redakce slo-vníku shromáždila prvotřídní spolupracovníky zdejší i za- hraniční. Typografická úprava stojí opravdu na výši. Re- lace jsou stručné, obsažné a výstižné, vyčerpávající látku, pokud je toho pro prvou informaci právě třeba. Dílo je vybaveno sty a tisíci ilustrací a celostránkových, jemně provedených příloh.

HULLET M. A.: Dans la neige, une étoile... (J. M. Peígues, Paris, str. 79, cena 2.50 frs.) Ze zálesáka, opuště- ného druhy v sněhové poušti polární Kanady a zachráně- ného misionáři, se stane rovněž bratr-misionář, jenž brzy zahyne v zápase s medvědem. Knížka vhodně zahajuje no- vou řadu povídek z misijí „L'Hirondelle“.

KIRSCH: Kirchengeschichte, Veit: Individualismus. (Her-

der, Freiburg, cena 25 Mk.) Kirschovy dějiny, které jsou novým přepracováním dějin Herngenröthrových, mají tu velmi dobrou vlastnost, že nejsou stavěny ve vzduchu, nýbrž že jsou zapojeny do celé kulturní a dějové souvislosti. Proto toto skvělé dílo plně uspokojí nejenom kněze, nýbrž i laiky, kteří hledají dobré a obsažné církevní dějiny. Nejlepší jsou rozhodně tyto Kirschovy. Jsme šťastni, že něco podobného konečně máme. Není zde falešné apologetiky, která by chtěla všechno obmýti, neboť pravda je nejlepší obhajobou pravdy, která je uložena a která žila v Církvi. Veit v tomto díle podal dokonale samostatné nové dílo, budované na dokonalých studiích pramenů.

KREJZA: Básně lyrické. (Edice Jitra.) Prvotiny mladého autora, který má opravdu talent, který dovede se dívat na život a jenž zvědavě a pln porozumění nahlédá do hlubin tajemství života. Velký příslib.

LAURENTII STI A BRUNDISIO: Opera omnia, vol. II: Lutheranismi hypotyposis, pars III: Hypotyposis Polycarpi Laiserii. (Patavii, cena 90 lir.) Další svazek tohoto velkého světce a přítele kardinála Dittrichsteina. Autor prostudoval co nejpečlivěji nejenom katolickou dogmatiku a patristiku, ale znal jako málokdo z protestantů i celou nauku protestantskou. Několikrát přečetl a prostudoval celého Luthera. Tato kniha jest odpovědí na všechny protestantské námitky a obhajoby luterána Polycarpa Laiserii. Rozvážným, přesně mířícím stylem odráží sv. Vavřinec všechny námitky a výtky.

LE BON: Psychologie der Massen. (Kröner, Mk 3.50.) Mistrovské dílo o psychologii mas, která vysvětluje vývoj myšlenek, revolucí, mód, nálad a hnutí. Kniha všímá si všech projevů života a ukazuje, jak možno mítí vliv nad masami, jak bylo a od koho této možnosti využito, použito či zneužito. Kniha, která jest klíčem k pochopení mnohých historických a na první pohled nepochopitelných dějinných procesů.

LES COLONIES et la vie française pendant huit siècles. (Firmin-Didot & Cie, Paris, 1933, str. 238 a 17 tab., cena 60 frs.) Pařížská koloniální výstava dala vznik tomuto rozsáhlému dílu šesti odborníků, kteří v právě tolika rozpravách jednájí vědecko-popularisačním způsobem o vlivu koloniálního panství na celý život metropole; pro nás jsou zvláště zajímavé statě o době křížových výprav a prvních začátků koloniální říše, kde měla rovněž veliký a nezřídka první význam myšlenka náboženská; ve všech statích je sneseno mnoho zajímavého kulturního materiálu o vlivech zámoří na utváření francouzské a zároveň evropské kultury; pro přátele misii a milovníky historie kniha ceněná.
IFP.

MARITAIN JACQUES: Umění a scholastika. (Filosofická revue, Olomouc, str. 152, cena Kč 15.—.) Umění si

dnes prisvojuje naprostou neodvislost od řádu mravního i metafysického a pod heslem svobody zacházelo na divné a nebezpečné cesty. Tím vhodnější jest tedy překlad vzácného díla Maritainova, jenž vyhledává ve scholastické nauce neměnné a životní principy umění; umělec i pozorovatel uměleckého výtvoru mají M-ovou knihou otevřený výhled k podstatě a k mravnímu kánonu veškeré umělecké tvorby, jež rovněž musí spěti k jedinému Cíli. Je to knížka, kterou by měl pročísti každý věřící inteligent, aby nabyl zdravého křesťanského názoru na umění. Renč se poctivě přičinil o dobré české roucho knihy, a Filosofická revue touto knihou si získává nový vavřín.

MICHEL: Wir heissen euch hoffen. (Darmstadter Buch-Verlag.) Kniha, která připomíná některými akordy Gardiniho. Vyrovnává se s dnešními otázkami, zklamáními, nadějemi a je výhledem do lepší budoucnosti. Toto je již kolikátá kniha německá, pojednávající o tomto tématě. Všude se jeví neudržitelnost přežitých frází, ze kterých žila dosud tak zvaná inteligence ve všech směrech a otázkách životních. Člověk se až otřese, jaká mělkost stačila tak mnohým lidem při řešení otázek pro čas i pro věčnost.

NESPOULOS EUG., S. J.: Le bon Père Lacombe. (Apostolat de la Prière, Toulouse, str. 90, cena 3.50 frs.) Obrázek horlivého apoštola a vychovatele generace domorodého indického kleru P. Lacombe, dobráka. Tak lidský a přece tak hrdinně křesťanský v nadšení práce i v srdečnosti nelíčené a prosté dobroty. Kněžské srdce okřeje v ovzduší takového života.

PAPINI: Il sacco dell'orco. (Vallecchi, Firenze, 1933, str. 280, cena 3 L.) Jsou to myšlenky básníka o předmětech nejrůznějších, z nichž některé byly již publikovány v různých časopisech, jiné dosud nevydány. Jejich ráz je rovněž různý, poněvadž to nejsou myšlenky jedné periody života, nýbrž se v nich zrcadlí celý život Papiniho. Mnohé z nich zasluhují opravdu, aby byly čteny a myšleny dále. Pro poznání ducha Papiniho kniha velmi důležitá.

POULET: Histoire du Christianisme. (Beauchesne, Paris.) Dosud vyšly 4 svazky tohoto nového díla, jež má býti dějinami života křesťanství. Není to výpočet suchých dat, nýbrž dějiny jsou tu vzaty jakožto dějiny života, hledání souvislosti fakt. Je to tedy přehled zbožnosti, theologického snažení, politické expanse, kacířských zápasů. Pestrý kaleidoskop, ale s pevnou páteří. Dílo vychází v krásné, na francouzské nakladatelské poměry neuvěřitelně dobré úpravě. Mapky, reprodukce, především byzantských obrazů obohacují podstatně dílo.

ROSAT A.: Le credo des humbles. (Téqui, Paris, str. 300, cena 12 frs.) Příhodný výběr nejlepších statí o hlavních pravdách křesťanství z díla slavného biskupa versailleského msgra Giliera. Články jsou psány pěknou a půso-

bivou formou, která kazateli, katechetovi a náboženskému řečníkovi vdechne nové myšlenky. Hodno povšimnutí!

SCHERRER AMBROSIUS: Maria von La Salette. (Kanisiuswerk, Freiburg, 1932, str. 175, cena Mk 1.10.) Pěkně vypravená modlitební knížka pro ctitele Bolestné Matky La salettské; seznamuje se zjevením i s posvátným místem, věnuje pozornost la salettskému bratrstvu a řeholi a podává pomocnou ruku ke všem lasalettským i obvyklým pobožnostem.

THAUREN DR. JOH., SVD: Atlas der katholischen Missionsgeschichte. (Missionsverlag St. Gabriel, Mödling, 1933, str. 23, 19 map. stran, 20 rejstříků, cena Kč 250.—.) Nedávno jsme měli příležitost upozorniti naše přátele misíř na Atlas der kathol. Weltmission o současném stavu misíř. Dnes se zvláštní radostí můžeme podati zprávu o novém jedinečném díle Thaurénově, atlasu k misijním dějinám. Dosud jsme neměli soustavného díla kartografického a proto tím více jest oceniti tento atlas, který jest prvním krokem k mapování misijních dějin. Úvodní část shrnuje stručně dějiny každého území, podává jeho nejvýznačnější bibliografii. Mapy samy jsou dokonale vypraveny technicky a přehledné, vycházející od starověku přes středověk (žel, pro Slovensko užívá ještě maďarské ortografie) až po stav r. 1900. Přehled celkových map na důležitých místech doplňují podrobné mapy úseků. Právem neopomíjí momentů, v dějinách misíř velmi důležitých, jako stěhování národů, cesty styků západu s východem, misie nestorianismu v Číně, rozdělení politického. Podrobný rejstřík umožňuje okamžitou orientaci. Jsem přesvědčen, že Thaurénův atlas dojde všude plného uznání a tak brzy nebude míti sobě rovna nikde. Misijní nakladatelství sangabrielské koná nedocenitelné služby katolické myšlenky a vědě a jen ono mohlo tento atlas vydati za cenu poměrně nízkou a přístupnou.

IFP.

WOZNIAK: Künstlerbriefe. (Pustet, Regensburg.) Sběrka dopisů vynikajících umělců, odhalujících jejich duši, duši jejich tvoření, jejich lásku k umění a jejich službu uměním.

WOZNIAK: Frauenbriefe. (Pustet, Regensburg.) Druhá sběrka: Dopisy vynikajících žen, světic, matek. Sběrka dopisů vynikajících křesťanských žen, matek, řeholnic, spisovatelek, světic. Hluboká víra i v nejstrašnějších katastrofách vyznačuje z těchto řádek.

WOZNIAK: Priesterbriefe. (Pustet, Regensburg, cena Mk 1.60.) Málokdy jsem odkládal knihu tak potěšen a povzruzen jako tuto knihu, která odkrývá jemně záhyby šlechetných kněžských srdcí, jak je autor v dějinách posledních let sebral. Obět, láska, pokora a žhavá žízeň po duších občerství i nejunavenější kněžskou duši.

SLOVA OTCOVA

Otiskujeme několik slov, jež sv. Otec pronesl k různým poutníkům římským. Poskytují bohaté náměty k rozjímání a uskutečňování.

Všichni jsme bratřími v jedné Krvi.

Tak se dostane velkého dobrodiní duším všech národů, jež jsou všechny účastny vykoupení. Hle, jaká vzácná příležitost sblížit se, najít se, modlit se společně a obrátit veškerou svou pozornost k oběti na Kalvarii ke krvi tohoto Boha, který se stal člověkem. Před tímto vykoupením, před touto obětí musíme všichni pocítit, že jsme všichni bratři a sestry v téže krvi, v témž životě, v téže smrti.

Osservatore Romano 17. IV. 1933.

Lék proti krisi.

Správně se praví, že je světu třeba něčeho, co by dovedlo pozvednouti mysl i srdce, aby se odpomohlo světové krisi, která není jenom krisí finanční, nýbrž krisí duší, rozumu a srdce. Bylo proto třeba zavolati celé lidstvo k něčemu, co by dalo větší útěchu než to, co poskytuje země. Doufáme, že ani s tohoto hlediska nebude Milostivé léto bez užitku. Pozorujeme již, jak přispělo k uklidnění, k vyjasnění duchů. Viděli jsme přicházeti se všech končin světa i z nejbzdálenějších tisíce mužů, žen, křesťanů bratrsky spojených, kteří třebaže se dříve neznali, zde se shromáždili, přišli sem slyšeti tatáž otcovská slova a modlit se tutéž modlitbu.

Již to jest velkým bodem, zavolati celé lidstvo, aby se usebralo na okamžik, a aby po devatenácti stoletích poněkud pozorněji rozjímalo o dobrodiních vykoupení, aby si vzpomnělo, že někdo za ně zemřel a obětoval se za ně a poděkovati za to Božskému Spasiteli, že nám dal svůj život, všechnu svou krev a tak aby bylo účastno tohoto ovoce, aby i druhého účastny učinilo . . .

Osservatore Romano 14. V. 1933.

Vykoupení jest dílem učitelským. Vykupitel, jehož dílo lidské i božské si připomínáme, předstoupil před lidi jakožto Mistr . . . Neboť, co byl jeho veřejný život jiného než učení? A jeho život skrytý byl zase učením, mlčením těžko pochopitelným a přece nejslavnějším, učením skrytého života podrobení a kázně a poslušnosti celého života.

Jest nevyhnutelné připomenouti toto učení po devatenácti stoletích, v době, kdy celé lidstvo potřebuje vrátiti se ke starým osvědčeným pravidlům kázně a podrobení se autoritě v různých sociálních řádech a pro záchranu samé naší lidské společnosti.

Když posílá Spasitel svoje apoštoly, aby roznášeli ovoce jeho vykoupení, praví jim: „Jdouce, učte . . .“ Toto jest také příkaz, který vám dává rodina, Církev a společnost lidská.

Učte, čemu jsem já vás učil. Tím jste nástroji vykoupení, to znamená, abyste oceňovali ono poslání, které vám dává Církev, když rozšiřujete jeho království v duších, osvěcujete je věrou, oživujete je láskou a zvedáte je k nadpřirozené milosti.

Chci prohlásiti před tváří všeho katolického školství nekonečnou cenu onoho pokladu, jímž jest výchova naprosto křesťanská, jež pramení z kříže a z Božské krve.

Jest to jasné, že výchova, kterou přijímáte a dále dáváte, jest nejenom ovocem vykoupení, nýbrž také souhrnem nejdokonalejším a nejúplnějším celého díla vykoupení, jež nám dává plnost života; aby život měli a aby jej v hojnosti měli.

Promluva ke Svazu katolických škol a bývalých jejich žáků. Osservatore Romano 23. IV. 1933.

Velká bida dětí, vychovaných bez Boha.

Křesťanská výchova dává vlastně velkolepé světlo myslím a srdcím. Kolik ubohých dětí jest

slepých duchem a proto tím slepější než ti, kteří jsou zbaveni hmotného světla. Ty, jimž se nedostává pražádné péče v tomto životě, kteří jsou jakoby ztraceni v tomto životě, jako stéblo na větru. Nikdo jich nedbá. Jaké utrpení duší, jež jsou opuštěny a jež žijí jako plané stromy podél cest, o něž se nikdo nestará.

Hle, ubozí skuteční slepci, kterým se nedostává duchovního zraku, kteří ničeho nevědí o nekonečné dobrotě a milosrdenství svého Ježíše Krista, ubozí slepci, kteří opravdu ničeho nevidí, protože nevidí ničeho o nesmírné lásce Ježíše Krista, který za ně dal život. Ničeho nevědí, protože nevědí, že mají duši, Boha, Otce, Stvořitele. A proto ničeho nevidí o onom vykoupení před 19 stoletími, nemohou zakusiti oněch čistých a svatých radostí, jež zakusili ti, kterým se dostalo křesťanské výchovy při jich prvním svatém přijímání a stálým stykem s Ježíšem svátostným. Opravdu, toto jest veliké neštěstí: hrozná opuštěnost, děsivá temnota, tím strašnější, že jest v mysli, v srdci. Neb nemají ani naděje v život budoucí.

Promluva ke slepcům ústavu Sant Alessio.

Osservatore Romano 16. VII. 1933.

Potřeba a dobrodiní duchovní autority.

Papež odpověděl na sektářské zákony španělské zvláštní encyklikou *Dilectissima nobis*, z níž vyjímáme tato slova: Neodvážili se jmenovati římského velekněze, ale ve skutečnosti byla nazvána autorita náměstka Kristova jakožto autorita cizí národu španělskému, jako by autorita římského biskupa, která mu byla svěřena samým Ježíšem Kristem, mohla býti cizí nevíme které části světa. Jako by uznání božské autority Ježíše Krista mohla překážeti nebo umenšovati uznání lidských zákonitých autorit. Anebo jako by duchovní moc nadpřirozená byla v rozporu s mocí státní, rozpor ten může existovati jenom pro

zlobu těch, kteří si ho přejí anebo jej přímo chtějí, vědouce, že bez pastýře ovce snáze zahynou, anebo že se stanou snáze kořistí falešných pastýřů.

Dilectissima nobis.

Duchovní poslání katolických žurnalistů.

Katoličtí žurnalisté vědí, že jejich práce jest tak rozsáhlá jako jest sama Církev, že jest tak rozsáhlá jako svět. Nejsou pouze nositelé anebo tvůrčí lidé veřejného mínění, nýbrž mají zasévat poklady křesťanského života do života jednotlivců, do života domácího, sociálního i veřejného. Mají vyznačiti svoji značku katolických žurnalistů na všech stránkách novin, ani čtvrtou stránku nevyjímaje. Všude mají položití pečeť Kristovu, abych tak řekl, barvu jeho Božské krve, již vděčíme za všechno, co spadá pod křesťanský život.

Tak se stávají žurnalisté hlásnicemi samé Církve, hierarchie a jejího učení. Katolický tisk nepatří sice k Církvi učící. Ale přece jeho povoláním jest, aby rozšiřoval, čemu učí Církev, učitelka národů.

Promluva ke katolickým žurnalistům při jejich pouti dne 6. června.

Osservatore Romano 9. VI. 1933.

PODIVUHODNÉ PŮSOBENÍ MILOSTI POSVĚCUJÍCÍ V NÁS

(Kurs o milosti 7.)

Milost posvěcující bývá často přirovnávána slunci a světlu. A jako se trhají mraky, když konečně zazáří slunce, podobně trhají se i mraky hříchu při příchodu milosti. Milost posvěcující má nejprve hojící účinek, že odstraní smrtelný hřích, že učiní člověka zase milovaným dítětem Božím. Milost posvěcující léčí rány duševní lé-

kem nejsilnějším a zároveň nejlíbeznějším, protože milost posvěcující jest účastí na Boží přirozenosti a protože touto účastí na Boží přirozenosti byli jsme povoláni také k účastí na Božím životě. Touto milostí přebývá Bůh v duši, jak praví sv. Tomáš (I. q. VIII.), jakožto ten, jenž se podává ke zvláštnímu požívání sebe. Milostí přichází Bůh do duše zvláštním způsobem. Tomáš praví, že jest v ní jiným ještě způsobem než jako jest ve všech věcech svou bytností, působností a přítomností, že jest v duši jako objectum cognitum et amatum, že vlitou láskou nadpřirozenou dává tušiti svoji sladkost a dobrotu. A tato přítomnost Boží, která přichází milostí, jest zároveň lékem silným, protože vypudí z duše všechno, co bylo smrtí duše. Posvěcující milost přemáhá v duši smrt a těžkou nemoc duše. Víme, že jsme stvořeni pro Boha, a jestliže Boha ztratíme, celý život jsme ztratili a proto není většího zla než hřích, proto vlastním jediným skutečným zlem jest těžký hřích, protože jediným zlem nenapravitelným jest smrt duše, která nastala, jestliže duše byla povolána k soudu ve stavu své smrti. Proto jest milost posvěcující největší milostí, jest největším dobrodiním, protože vrací člověku jeho štěstí, jeho život, protože mu dává záruku, že ji zlo nepřemůže, jestliže nebude sama chtít.

Jen hřích jest skutečným zlem, protože náš Spasitel všechno lidské na sebe vzal a ve všem stal se nám podobným vyjma hříchu. Jindřich Seuse proto káže onu frázi, která říká: Hřešiti jest lidské! Praví: Kdyby bylo hřešiti lidské, stal by se nám Spasitel i v tom podobný, když přijal lidskou přirozenost. Hřích jest jediným pravým zlem, jak vidíme ze zápasu a boje Spasitelova proti hříchu. Jej potíral u farizeů, u svých učedníků. Ukazoval na kořeny hříchu, na nitro zkažené. To velel očistiti a obroditi, abychom umřeli hříchu. Ukazoval, co platno člověku, kdyby celý svět získal a na své vlastní duši škody utrpěl.

A protože tak cenil vysoko duši, která byla tak hrozně tímto hříchem, největším neštěstím, zraněna, proto neváhal za ni nejstrašnější muka podstoupiti. Ze smrti Páně vidíme, jak hrozný jest hřích, který si takové spravedlnosti vyžádal. A vidíme také, jak je vzácná milost, která nám byla za takovou cenu získána a jak si máme vážit této milosti.

Hřích jest dále zdrojem všech neštěstí, všech bolestí, všech slz na světě. Pošlapaná nevinnost, vyssátý malý bezbranný člověk, všechny křivdy, to všechno mluví o hrůze hříchu a zároveň o velikosti milosti, která toto všechno odstraňuje, která ničí hřích a proto ničí všechno zlo v jeho zárocích. Krev Páně vyváží všechny hříchy celého světa a tehdy, kdy se nám dostává milosti i té, že tuto milost přijímáme, tehdy se nám dostává tohoto jediného léku proti jedinému vlastnímu zlu, proti hříchu.

Hřích vyhloubil propast mezi Bohem a člověkem. Bůh stvořil člověka ve velké lásce své a tuto lásku vyvrcholil tím, že povolal člověka za své dítě. Hřích zahodil toto dětství Boží a vyhloubil onu propast mezi Bohem a člověkem. Způsobil, že Bůh musí nenáviděti člověka zatíženého hříchem, jenž člověka odvrátil od Boha. Milost posvěcující překlenula znovu tuto propast. Jí zase Bůh povolal své děti k sobě, aby ti, kteří byli dříve daleko, aby byli blízko v Ježíši Kristu. Milost posvěcující vrací nám ztracenou lásku Boží a vlévá do naší duše lásku k Bohu. Milost posvěcující jest otcovským objetím a dětinným spočinutím dítěte Božího v otcovské náruči Boží.

Zázračnost a nadpřirozenost tohoto svatého léku proti hříchu vidíme i z toho, že stačí na vyléčení všech hříchů najednou. Kdyby duše byla poskvrněna všemi hříchy světa, svatá milost Páně dovede je všechny zahladiti a člověka dokonale obrátit k sobě. Netřeba postupného pomalého léčení od nemocí. Jen následky hříšných

návyků třeba z duše odstraniti, ale i pro ty jsou tu milosti svátostné a milosti pomáhající.

Toto vyléčení jest způsobeno v okamžiku, ačkoliv i to jest nedostatečným vyjádřením. Z toho ze všeho vidíme, že se jedná o skutečný zázrak Páně. Že jest to zázrak větší, než když se vrací slepým zrak. O tyto zázraky máme se starati. Tím jest La Saletta posvátná, že se tam dějí tyto duchovní zázraky a že tam lidé neputují jenom, aby viděli zázraky tělesné jako jinde. A vedle tohoto účinku negativního vlévá posvěcující milost zároveň všechny ctnosti božské a nadpřirozené ctnosti mravní i ctnosti základní. Zároveň s odpuštěním hříchů vlévá milost podle koncilu tridentského všechny tyto ctnosti. Milost vlévá nám účast na životě Božím a tento život se projevuje Božími dokonalostmi, jichž účast u nás nazývá se ctností. Milost propůjčuje člověku sílu konati podobné skutky jako jenom Bůh sám může konati. To sluje nadpřirozenými vlitými ctnostmi. Získané ctnosti činí člověka schopna konati dobré, ctnosti nadpřirozené dávají Božím darem člověku schopnosti, aby jednal podobně jako Bůh.

Vlastní silou bychom nikdy toho nedosáhli, podobně jako žádná péče o strom nezpůsobí, aby strom přinášel ovoce stromu jiného. Vlité nadpřirozené ctnosti jsou jiným ovocem, jich nejsme schopni sami ze sebe. (I. 2. q. 63. a. 3.) Vlité ctnosti působí podobný účinek, jako když se na strom naroubuje roub ze stromu jiného. Milost nadpřirozená dává člověku schopnost, aby konal skutky, pro něž neměl ve své přirozenosti kořenů. Tato milost dává konečně člověku, aby konal ony skutky s jakousi lehkostí a snadností, ačkoliv naše přirozenost porušená se spíše kloní ke zlému než k dobrému. I v tom se jeví léčivá síla milosti.

Působení této milosti záleží v tom, že se snažíme věrou, nadějí a láskou s Bohem tak spojo-

vati, jako tři nejsvětější osoby mezi sebou jedno jsou v poznávání a v lásce.

Věrou nabýváme ze Zjevení podobného poznání jako má Bůh o sobě. Láskou Boha podobně milujeme jako on miluje sebe. (1. II. q. 62.) V naději opíráme se o všemohoucnost lásky Boží a jeho věrnost. Bůh povolal nás milostí k účasti na své přirozenosti a proto nám dal ve ctnostech vše, abychom v životě mohli také žítí podle toho a dosáhnouti cíle důstojného onoho povolání.

Víra jest kompasem na naší plavbě k pravému cíli, naděje je plachtou a veslem a láska konečně hybnou silou, která vede vpřed celý život náš. Takto viděná milost posvěcující ukazuje nám znovu nesmírnou lásku Boží k nám. Bůh nás povolal k sobě svou milostí, zahladil v nás, co se mu nelíbí na nás a dal nám všechny prostředky, abychom mohli dojít k němu.

P. Silv. M. Braitto.

Z CELÉHO SRDCE

Nelze zapomenouti z vyprávění o mučednické smrti blahoslaveného Ignáce Azeveida a jeho 39 druhů odstavec, týkající se Francisca Pereza: Bylo na něm pozorovat vzácnou píli, s níž každý úkol co nejdůkladněji prováděl. Když se ho tedy jednou ptali, proč s takovou horlivou bedlivostí dává se do čištění kuchyňského náčiní, až se všechno třpytí, dostali od něho odpověď, že by se jinak nesměl opovážiti svou práci obětovati blahoslavené Matce Boží, kdyby všechno nebylo pěkně uděláno. — Ukazuje to, jak i při maličkostech záleží na lásce a podle lásky na svědomí.

Někdy přichází doba zlá a taková doba zlá jest i dnes. Nastala doba bídy, třebaš není vždy, všude a každému viditelná. Kdyby bylo známo zlo, způsobené nynější nezaměstnaností, musilo by to mnoho lidí pohnouti k přemýšlení, neboť to,

co se děje mimo naši světnici nebo mimo naši samotu, není věc, která by mohla býti obecně lhostejná. Nelze zavíratí oči jako levita a chrániti si své vlastní duševní pohodlí v dobách, kdy převeliké množství bližních úpí a tone v neuvěřitelné bídě. Jak pomoci a kde hledati kořen zla a počátek nápravy, o tom se mnoho uvažuje, mluví a píše a též se naskytá mnoho rad, z jejichž nejasnosti vysvítá jejich neupřímnost. Vinu totiž nelze dávatí jednotlivým lidem, ani některým skupinám lidí, nýbrž jest nutno, aby každý jednotlivec bez rozdílu stavu a prostředků zkoumal své svědomí. Bez lásky k bližnímu není totiž lásky k Bohu.

Nynější stav ukazuje, že práce má svou důstojnost, kterou se asi příliš pohrdalo a dosud pohrdá, takže za trest bylo lidstvo postiženo nedostatkem práce. Ne všecko, nýbrž jeho část. A jak to bývá vždy, s vinnými trpí nevinní na jedné straně, na druhé však zůstávají bez tohoto trestu nejen lidé nevinní a poctiví, kteří ctí důstojnost práce, nýbrž i ti, kteří práci tak či onak zlehčují, ale kteří jsou dosud nějakými normami zabezpečeni před ztrátou úřadu, služby, zaměstnání, živobytí. Rozdělení práce tak, aby se dostalo na všechny, nelze dosud provéstí; ostatně se ukazuje též, že všichni lidé si jí nezasluhují. Ale plyne z toho závazek svědomí a poučení: Práce má své důstojenství, jest to určité dobrodiní a člověk si jí má vážiti a milovati ji. A to nejen snad některou práci vybranou, která vyhovuje jeho zálibám a jeho tížádosti, nýbrž každou práci, třebas i všední a nízkou, jen když jest poctivá, tak jako to činil bratr Francisco Perez v kuchyni noviciátu, tak aby mohla bez zahanbení býti obětována Matce Boží.

Jsou totiž v dnešním životě patrný mnohé známky toho, že se nepracuje tak, aby se výsledky práce s klidnou myslí mohly ukázati Matce Boží, a to se týká nejen lidí, kteří konají práce

nejnižší, ale i těch, kteří se obírají nebo mají obíratí pracemi nejvyššími. Nejen lze těžko nalézt pokrok a zdokonalování v pracích řemeslných, vědeckých, uměleckých a výchovných, nýbrž jest patrný i pozvolný, ne-li náhlý úpadek. Těžko je sahati veřejně do svědomí lidem, zaujímajícím nejdůležitější místa v úřadech správních i duchovních, v politice, národohospodářství, v obchodu, průmyslu, na vyšších učilištích a v různých odborech; lze však ukázat aspoň na věc nejbanálnější, totiž na úpadek sportu, jevící se neúspěchy, stále se množícími. Je-li úpadek i v této věci, která se aspoň zdá tak nezávislá ode všech podmínek duchovních, která se zdá tak hmotná, pudová a pro lidi svého druhu vábí, kde tedy vlastně jest srdce, mysl a ctižádost lidí našeho okolí a naší doby a do čeho mohou ještě vložití svou duši, když už ne ani do kopacího míče?

Není to šprým, ani slabé přirovnání, a netýká se to snad jen nějakých nižších vrstev; kdyby tomu bylo tak, nebylo by ještě tak zle. Ale nebezpečí je v tom, že láska k práci mizí a vymizela ze srdcí lidí, kteří svým stavem, vzděláním a schopnostmi měli by především býti zavázáni, aby v práci viděli svou čest a hlavní prostředek k osvědčení lásky k Bohu a k bližnímu. Touto vlašností hřeší každý, kdo nepracuje na svém díle, ať jakémkoliv, z celého srdce; hřeší umělec, který se nesnaží dostati ze svého nástroje tón co nejkrásnější a nejčistší, hřeší učenec, který se spokojí málem a nehledá všecko, co naléztí možno, hřeší pastýř duchovní, který pěstuje své pohodlí, hřeší každý, kdo čeká a nehledá. Venku se dějí věci příšerné a obludné, o nichž lze mluvit jen za zavřenými dveřmi, lidé jsou ochotni nechat se z nouze zneuctít za nepatrný peníz způsobem nejhanebnějším — a mezi lidmi, povolányi k práci vybrané a zvláště čestné, jest netečnost, jako by si nemohli uvědomit, že právě

takováhle doba je nesmírně zavazuje k práci co nejsvědomitější, k práci, do které mají vložití všecku lásku a celé srdce. Práce má býti provázena modlitbou, ale práce má též provázeti modlitbu. Nelze dobře se modlití a špatně pracovati, poněvadž práce jest projevem především lásky k Bohu. Nedostatečnou prací jsme vinni, ať přímo či nepřímo, i na bídě svých bližních; nejsou to jen úřady, vrchnosti a stavy, kdož nám přidělují naši funkci a chrání nás; jest to především Prozřetelnost, která zkouší a která bude souditi.

Kdyby každý, kdo pracovat může, činil tak z celého srdce, učinil by tím mnoho přímo i nepřímo pro usmíření Božího hněvu a pro blaho svých bližních, neboť taková práce přinesla by požehnání, které jest tak dlouho a tak osudně zdržováno, a bez něhož žádná konference a prostředky mocných tohoto světa nic nespraví.

Jaroslav Durych.

VĚDOMOSTI ZEMŘELÝCH

Evangelium dosvědčuje, že zemřelí mají nějaké vědomosti, jichž užívají. V šestnácté kapitole Lukášova evangelia je řeč Páně o záhrobním hovoru boháče v pekle s Abrahamem ve šťastné věčnosti. Z něho je viděti, že i zavržení vědí něco o tom, co se děje na zemi; a také, že chtějí působiti nějak na dění na zemi. Když tento příběh domyslíme do konce, vidíme jednu velmi důležitou věc dosvědčenou slovem Páně: že totiž není možné, aby někdo ze záhrobí bez zvláštního Božího posláni se ozval na zemi a jakkoli zasahoval do života lidí na zemi. Bohatec prosil, ne aby to bylo dovoleno jemu, nýbrž aby byl někdo poslán. A bylo mu to odepřeno, nebyla však popřena možnost tohoto posláni.

Tím spíše je tedy nějaké poznání a nějaká možnost vlivu na zemský život pozůstalých u těch,

kteří nejsou za hrobem zavrženi. Více z evangelia nevíme. Jsme odkázáni jen na vědecké úvahy. Ty vykonal bezvadně svatý Tomáš Akvinský, věnuje této záležitosti celých osm článků Theologické Summy (I. 79). Ze zásad, které vedou jeho myšlenky, nabýváme dostatečné bezpečnosti v posuzování této záležitosti a zároveň bezpečného vodítka pro střízlivost v názorech.

Duše, ač jsou oddělené od těla, přece jsou, a proto také musí mít své jsoucnosti odpovídající činnost. Proto musí mít nějakou činnost poznávací, ježto činnost jest nutným důsledkem jsoucnosti a činnost poznávací jest nutným doprovodem jsoucnosti ducha. — Duše oddělené od těla jsou ve své jsoucnosti podobné andělům, ale jsou nižšího stupně než andělé. Proto jejich vědomosti a způsob poznávání jest podobný způsobu poznávání andělů; ale také jest nižšího a nedokonalejšího druhu nežli poznávání andělské. Podle nauky svatého Tomáše andělé mají své poznávání z pojmů, které jim Bůh dal; nemajíce tělesnosti, ani smyslů, berou své poznávání výlučně z tohoto božského osvětlení ducha. Podobně jest u duší lidských, smrtí od těla oddělených. Nemajíce více tělesnosti, nemohou smysly pozorovati věci; proto se jim dostává božského poučení. Ale protože jejich duše od těla oddělená jest táž, která na zemi byla a se poznáváním a duševním životem upravovala, zůstává jí tato úprava i za hrobem. Musíme tedy říci: duše po smrti nic nepozbyla z poznání toho, co věděla na zemi, nic smrtí nezapomněla; a protože je činnou, pracuje s tímto přínosem na věčnost, myslí na to, co věděla na zemi.

O způsobu tohoto myšlení má svatý Tomáš jednak zmíněnou zásadu o nedokonalé podobnosti poznávání andělského a duší zemřelých lidí, jednak zásadu, že duše svým myšlením za hrobem se může dotýkati jen toho, co již nějak zná z pozemského života, k „čemu je připoutána buď poznáním před smrtí těla, nebo citem anebo

vrozeným poměrem", to jest svazky krve. Neboť není nikterak více určena pro zemi, nemá, čím by se stýkala se zemí, jsouc bez těla. Její určení a její přirozené a jaksi nutné a samozřejmé spojení se zemí jest smrtí nenávratě odbyto a ukončeno. Protože však si přinesla své na zemi nabyté poznání, své city lásky, příslušnosti krve, i své uzpůsobení duše z příslušnosti krve, proto její myšlenky také se k tomu všemu vracejí, co je těmi slovy naznačeno. Posuzuje své myšlenky, má zájem o ty, které na zemi milovala nebo jimž uškodila, má zájem o ty, kteří jsou s ní spojeny „krví“, o své děti na zemi, o své příbuzné, o své rodiče.

Co ví duše o jednotlivostech, týkajících se bytostí s ní ze zemského života spojených? Sama ze sebe se může jen podle dřívějšího poznání dohadovati, protože nemá smyslů, jimiž by si získala dalšího vědění podrobného. „Nemůže se obracet ke smyslům, a proto se obrací k vyššímu,“ praví svatý Tomáš, to jest obrací se k osvícení, které Bůh dává každé duši za hrobem. Andělé mají v těchto osvíceních božských všechny i nejmenší podrobnosti toho, co se kde ve stvoření děje; duše zemřelých však nemají toho dokonalého osvícení jako andělé, protože ho nejsou schopny, jsouce méně dokonalé než andělé. To je přirozený důsledek stavu duše po smrti, dokud není v nebi, v patření na samu podstatu Božství. O duších v nebi praví svatý Tomáš: „Spíše se zdá, že duše svatých, vidouce Boha, poznávají všechno, co se zde děje; ale nevměšují se do záležitostí živých, leč na rozkaz Boží spravedlnosti.“ Tedy u nebeštanů praví svatý Tomáš, že „spíše se zdá . . .“ Ale u ostatních duší zemřelých připouští jen poznání nedokonalejší než poznávání andělů, jež nazývá „povšechné a nezřetelné“. Na příklad matka neví o všech jednotlivých činech svých dětí na zemi zanechaných; ví jen povšechně, že jsou živы, že jest jim dobře, že jim

hrozí třebas nějaké nebezpečí, jehož povahu však podrobně nezná; a tak v ostatních věcech. To je ovšem poznání, které spíše poznáním není; proto praví svatý Tomáš: „Duše zemřelých podle přirozeného poznávání nevědí, co se zde děje; neboť oddělená duše poznává věci podle toho, jak jest k nim zařízena, buď podle stopy nějakého předešlého poznání, nebo citu, nebo podle božského zařízení. Avšak duše zemřelých, podle božského zařízení a podle způsobu svého bytí jsou odloučeny od styku se živými a spojeny se stykem s oddělenými podstatami,“ totiž s jinými dušemi zemřelých a s anděly.

Z této základní nauky se musí posuzovati, co bude později probíráno, totiž styk s dušemi v očištění a modlitba k nim.

Nejlépe duše zemřelých poznávají sebe navzájem a anděly, ať dobré, nebo zavržené. A s nimi ovšem mohou rozmlouvat, je prositi, jich se také dotazovati a dostávat od nich podrobnější odpovědi, pokud to dovolí Boží vůle, kterou andělé nejdokonalejším způsobem zachovávají. A protože Boží vůle nemění, co Boží moudrost ustanovila, ani tato poznámka nemění ničeho na tom, co bylo dosud řečeno.

Zdá se ovšem leckdy, jako by duše zemřelých věděly o jednotlivostech našeho života, totiž těch, s nimiž je poji nějaké svazky. Mluví se o znameních, které „dušičky“ dávají. Svatý Tomáš praví o tom: „Když se zemřelí zjeví živým, buď se to děje ze zvláštního nařízení Božího, a je to zázrak Boží“ (tedy to není věc, která by závisela na vůli zemřelých, ani to není věc, která by se dala častěji, nýbrž tak zřídka, jako zřídka se dějí skutečné zázraky Boží moci); „nebo se taková zjevení dějí skrze činnost andělů dobrých nebo zlých, i bez vědomí zemřelých, jako také živí se ve snách zjevují jiným živým, nevědouce“.

Celá tato nauka svatého Tomáše je zásadním

ukázáním nemožnosti spiritismu; jedině, co se spiritismu připouští, jest, že bez vědomí duší se mohou tam zjevovati v různých podobách andělů zlí — pokud ovšem taková zjevení nemohou býti vysvětlena podvodem nebo sugescí. A pro myšlenky žijících na zemi se tu zase ukazuje, jak je nejkrásnější myšlenkou pozůstalých ona modlitba nad hrobem: „Věčný odpočinek dej jim, Pane, a světlo věčné ať jim svítí,“ ne nějaké blikavé světýlko ze země, na něž vůbec nemají ústrojí, aby je zachytili.

Kdyby se ještě někomu zdála necitelnou tato nauka o vědomostech zemřelých, které vlastně jsou nevědomostí o věcech pozemských, musí uvážit, že jinak soudí duše oddělená od těla a jinak duše všemi svazky spojená s tělem a se zemí. Na zemi se nejdůležitější zdá země a její zájmy a záležitosti; ale na věčnosti všechnu pozornost poutá cíl, tak jako na každé pozemské pouti po vykonané cestě jest u cíle cesta lhostejnou.

P. Em. Soukup O. P.

P. BALTAZAR ALVAREZ

Svatá Terezie se zálibou vyhledávala muže, vynikající učeností. Nebyla kajicnicí příjemnou. Nejen, že děsila a pohoršovala své nešťastné vůdce podivností svých vidění, ale podrobovala je úmorným vzporům ducha, měli-li ji aspoň poněkud sledovati v jemnostech její myšlenky a jejího citu.

V Salamance vstoupil jednou mladý kněz do pokoje P. Baltazara Alvareze. Ten mu ukázal náramnou hromadu knih a pravil: Hle, toto vše jsem musil přečísti, abych porozuměl Matce Terezi!

Jaké to byly knihy a co v nich bylo? Nevíme, byť to bylo sebe více hodno zvědavosti.

Naše povolání jest boj, pravil po smrti svatého Františka Borgie generál Setniny Ježíšovy Eve-

rard Mercurian, a duch Setniny vyžaduje výsostné dokonalosti pevných ctností.

To mohlo znamenati asi: Jsme povoláni, ne abychom se modlili, ale abychom bojovali: proto musíme dáti přednost pevným ctnostem před sladkostmi kontemplace. V čem by pak byl rozdíl mezi kartusiánem a jesuitou?

Nevíme, jaké knihy byly nahromaděny v pokoji P. Alvareze. Víme však, že generál Mercurian rozkázal vykliditi z knihoven svého řádu všechnu mystickou literaturu, ne že by byla na škodu ostatnímu světu náboženskému, ale proto, že ji nepovažoval za přiměřenou řádu. Kromě Taulera, Ruysbrocka a Harphia obsahuje proskripční list generálův Susa, Raymonda Lulla, svatou Gertrudu a svatou Mechtildu. — Modlitba není cílem ani hlavním naším zaměstnáním jako v jiných řádech, nýbrž obecným nástrojem, jehož užíváme podobně jako jiných cvičení, abychom si osvojili ctnosti a mohli vykonávati své povinnosti — tak měla zníti oficiální definice modlitby v Tovaryšstvu. (H. Bernard, *Essai historique sur les Exercices spirituels de saint Ignace*, Louvain 1926, p. 221—222.)

Mercurian byl generálem Tovaryšstva a P. Baltazar Alvarez se stal podezřelým, že jest jedním z alumbrados, iluminista. I vyzvali ho, s nemalou záludností, aby pověděl, co je modlitba. Alvarez napsal, že spíše ví, co není modlitba, než co jest. — Někteří pošetilci stále hledají Boha a křičí, aby je slyšel: nevědí, že jsou živými chrámy, v nichž Nejvyšší Dobro vpravdě přebývá, a nesnaží se, aby se z něho těšili. Není-liž blázen, kdo mimo dům hledá, co jest uvnitř?

Tak psal Alvarez. Rozlišoval mezi askesí a modlitbou. Askese může býti prostředkem, modlitba nikoliv. Askese hledá, modlitba již našla. Modlitba je sjednocení s Bohem. A to není výsadou extatiků, nýbrž pokladem všech. Tak mluvil i k svým novicům.

Kontemplaci považoval Alvarez za obyčejný druh modlitby. Jeho představení a soudcové za neobyčejný.

Provinciál mu chtěl pomoci. Proto ho vyzval, aby napsal malé pojednání o tom, jak se má mluvit o věcech duchovních podle pravdy a ducha Církve. Spiskem tím se měl Alvarez ospravedlnit v očích nejvyšších představených v Římě. Asistent však pokládal za zbytečné obtěžování překládati tento spis generálovi. Byl podle jeho úsudku příliš dlouhý. Měl dvacet stran.

Představení Alvarezovi vycházeli z předpokladu, že členové Tovaryšstva se mají vychovati k mravnímu heroismu a proto kladli důraz na askesi. Majíce potíratí Luthera, musili hlásati výbornost skutků. Jsouce humanisty a profesory gramatiky i retoriky, utvářeli modlitbu podle předpisů a pravidel řečnických. Domnívali se, že modlitba má uschopňovati k úřadu kazatelskému, obohacovati ducha novými myšlenkami.

Tak vznikla modlitba čistě diskursivní, modlitba myšlenek a rozhodnutí, úmyslů, předsevzetí a konů, meditace, modlitba praktická či *contemplatio effica*, průprava duchovního života, pomůcka k dosažení ctnosti, modlitba anthropocentrická, pelagiánská, jež neměla téměř nic společného s modlitbou čistou, jež jest jen modlitbou, součinností vůle s Duchem Božím v duši působícím, modlitbou, v níž duše s láskou dbá všech hnutí, jež Bůh v ní vyvolává podrobujíc se všem kouzlům jeho.

Modlitbu čistou pokládali asketisté za citovou, podezřelou, náladovou, iluministickou, sladkou, neplodnou, duchu Exercicií odporující, duchu Exercicií ovšem, jak oni jim rozuměli. Na každé stránce Exercicií je zřejmo, že meditace jest jen přechod ke kontemplaci. Proto říká svatý Ignác tak často o exercitantovi: *Sibi et Deo relinq uat u r*. Budiž ponechán sobě a Bohu...

Visitátor Kastilie Diego Avellaneda nařídil

Alvarezovi, aby vydal k prozkoumání všechny své zápisky. Alvarez je vydal s pokorou novice. Zápisky byly spáleny hlavně proto, že někteří Otcové měli své pochybnosti o P. Alvarezovi. Snad to byla odvěta duchů prostředních. Alvarez mlčel a nikdy si nestěžoval.

Následovalo rozhodnutí. P. Alvarez se má na příště držeti jediného způsobu modlitby, jaký je naznačen v Exerciciích, a to jak pro sebe, tak pro své podřízené. Příkrost těchto slov snažili se ovšem historikové Tovaryšstva všelijak zmírniti.

Generál byl spokojen. — Vše, co mi Vaše Důstojnost oznamuje, odpovídal visitátorovi, je velmi dobré, jen ať Vaše Důstojnost dále vykořeňuje tento způsob modlitby.

Lze to snad chápati: potřeboval apoštoly — proto se bál, aby mu neزالzáli do samoty.

Alvarez poslechl jako dítě. Ve vlastní modlitbě se řídil metodou svatého Ignáce, ustal šířiti jiný způsob modlitby, a když visitoval v Arragonii, hleděl tamní samotářské a kontemplativní duchy přiměti k apoštolské činnosti, jakož i ke způsobu modlitby naznačenému v Exerciciích, a to jak nejlépe dovedl.

Diego Avellaneda nechtěl věřiti svým uším, ale nenapadlo mu, aby soudil strom podle ovoce a aby pochopil, že Alvarezova pokora, poslušnost a svatost uzrála právě v kontemplaci.

Alvarez umřel mlád oplakáván svatou Terezií. Nástupce Mercurianův, P. Klaudius Aquaviva, prohlásil způsob modlitby, který jeho předchůdce chtěl vykořeniti, za dobrý a svatý.

Duchovní výkvět Tovaryšstva počal pěstiti kontemplaci a nikdo mu v tom nebránil.

A od Alvarezze vede přímá cesta k největším světlům Tovaryšstva, k P. Lallemantovi, k P. Surinovi a odtud ke kardinálu Bérullovi a k svatému Františku Saleskému, králi mystiků.

Nikdo už nepochybuje, že modlitba asketická jako diskurs, raisonnement není modlitbou v pra-

vém smyslu, nýbrž pouhým přemítáním o určitých pravdách, jehož výsledkem nemůže býti ctnost sama, nýbrž jen idea, představa, obraz ctnosti. Ctnost však jest výkon, ne představa. Nezapru tě, řekl Petr — byla to myšlenka, rozhodnutí, úmysl, kon vůle, ale nebyla to ctnost.

Idea ctnosti jako výsledek meditace se může honositi přívlastkem praktičnosti jen pokud ji praktickou činí modlitba, která ji předchází a provází. Každá modlitba je kon vůle. A meditace, ať jakákoliv, je neúčinná, dokud se nepromění v modlitbu.

Podstatou modlitby je přilnutí vůle k Bohu. Duše miluje a milujíc má právo dáti určitou formu svým hnutím lásky, osvojiti si důvěrná slova. Tedy ne rozpravy, přemítání, uvažování, usuzování a vyměřování, nýbrž vzdechy, vycházející ovšem ne vždy z úzkostí a také ne vždy z radostí duše.

Louis de Blois, Bona, Grasset, Baker i jiní znatelé duchovního života zastávají mínění, že všechen mystický život se soustřeďuje v modlitbě vzdechů (Stossgebet, l'oraison jaculatoire).

Ovšem, řekne se, že tento druh modlitby kde kdo doporučuje: avšak doporučuje jej jako náhradu, výpomoc z nouze pro ty, kteří nedovedou meditovati.

Pro větší jasnost možno snad říkati, že modlitba vzdechů jest čistá modlitba, zkrácená a zhuštěná kontemplace.

Dominik Pecka.

DUCHOVNÍ ŽIVOT

Duchovní život začíná příchodem Ducha sv. do duše kající, které udílí odpuštění hříchů a ospravedlňuje ji. Sama sobě přenechána nebyla by mohla nikdy vyjiti ze smutného stavu, kam upadla hřichem. Avšak Bůh, jehož pravou vlastností je smilovati se a odpouštět, který svou vše-

mohoucnost nejvíce ukazuje milosrdenstvím a odpuštěním, jak praví sv. liturgie (Breviář řádu kazatelského), podává jí pravici své božské pomoci, aby ji vytáhl z propasti. Třebas byl on uražen, přece on dává počátek ke smíru. Buď volá tajemným hlasem hrůzy, nebo osvětluje následky hříchu, nebo vábí krásou milosti a pokoje, až duše povolí jeho láskyplnému volání a vrhne se kajícně k Otci: „Otče, zhřešila jsem.“ Bůh se k ní sklání a dává jí Ducha svého, který znovu posvěcuje svůj chrám a přináší znamení své radostné přítomnosti milost a pokoj. Pro nesmírnou dobrotivost svou dobrý Pastýř nevytýká tvrdě nalezené ovečce její nevěru. První účinek Ducha sv. je ospravedlnění a posvěcení milostí posvěcující; duše je zbavena všeho, co odporuje spravedlnosti Boží. Bůh jí očisťuje a zároveň uzdravuje z ran, které jí hřích zasadil, odívá ji rouchem nevinnosti, boří překážku postavenou hříchem. Prorok praví: „Vaše nepravosti učinily přehradu mezi Bohem a vámi.“ (Is. 59, 2.) Toto oddělení je odstraněno ospravedlněním. Bůh nás vytrhl z moci tmy a přesadil do království Syna své lásky (Kol. 1, 13).

Odpustiti znamená u Boha ospravedlniti, vrátiti svou milost a lásku. Bůh ve svém nekonečném milosrdenství úplně vrací kající duši celý nadpřirozený dar své milosti posvěcující, která nás ospravedlňuje, činí nás svaté, spravedlivé a příjemné v očích Božích, čili dítkami Božími.¹ Svatý Augustin přirovnává Boha lékaři, který přikrývá rány naší duše, aby je uzdravil; není jako člověk, který přikrývá rány ze studu, tím si nic nepomůže, avšak Bůh zakrývá rány tak, aby se uzdravily. Podivuhodně působí Bůh v duši.

¹ *Justificatio non est sola peccatorum remissio, sed et sanctificatio, et renovatio interioris hominis per voluntariam sesceptionem gratiae et donorum. Unde homo ex iniusto fit iustus, et ex inimico amicus, ut sit haeres secundum spem vitae aeternae.* (Konc. Trident. sess. VI., cap. 7.)

Hřích ji přivedl k smrti, milost jí vrací život. Duše přijímající ospravedlnění nedostupuje hned nejvyššího stupně pro překážky, které jsou v ní.

Velkou překážkou rozvoje života z milosti posvěcující jsou všední, dobrovolné hříchy a chyby, proti nimž v očistném životě se podniká boj. Vedle hříchů jsou to však též zlé náklonnosti, které jsou příčinou hříchů. Proto, chce-li kdo se uvarovati hříchu, musí se zbavovati zlých náklonností. Vášně lidské a náklonnosti jsou vskutku pramenem všeho zla. Jsme ve smutném stavu, o němž mluví sv. Pavel, že činíme zlo, které bychom nechtěli a nečiníme dobro, které bychom chtěli. Jsme podrobeni zákonu Božímu podle svého ducha, avšak zákonu hříchu podle těla a proto milost Boží nedosahuje v nás celé té dokonalosti, jakou obsahuje. Zůstáváme nemocni a povrchní přes to, že máme nadpřirozenou milost a účast na životě Božím. Zůstává člověku práce na svém uzdravení, zákon ducha, který je zákonem Božím, má zvítěziti nad zákonem těla a hříchu. Proto praví apoštol: „Očekáváme Spasitele,“ nikoliv druhého Krista, nýbrž Spasitele, aby obnovil tělo naší smrtelnosti a jeho porušenost.

Kdo může prohlédnouti všechnu lest porušené přirozenosti? Jsme ustavičně sváděni vášněmi oděnými rouchem nutnosti nebo dokonce ctnosti. Zatemňují rozum i těch nejmoudřejších a skrývají se za vůlí, kteří se považují za pevné. Duch lidský je vázán na věci právě vášněmi, takže jeho svoboda trpí. Duch nemá volnosti. Vášnivá poutavost na věci pronásleduje každý úkon lidského života. I v tom nejvznešenějším úkonu přirozeného řádu je mnoho vášnivosti, takže nezbyvá lidskému duchu mnoho volnosti uvažovati, s rozvahou jednati, uniká vážný postřeh správnosti nebo nesprávnosti, uniká svoboda ducha a je posuzována nesprávně jakost, ryzost úkonů. Odtud pochází psychologická těžkost odvrátiti se od předmětu, k němuž člověk vášnivě přilnul. Obra-

zotvornost je jím úplně zaměstnána. Soudíme o věcech a úkonech, jsou-li dobré nebo zlé, podle vnitřního hnutí sympatie nebo nesympatie, jako podle dispozice jazyka soudíme, je-li věc sladká nebo hořká. Duch upoutaný vášní soudí o pravé moudrosti jako o pošetilosti a o pošetilosti jako o moudrosti, nazývá lži pravdu a lež pravdou. Jsme tedy ustavičně klamáni svými náklonnostmi a vášněmi. V duchovním životě není nerozhodnosti. V něm je nutné jednati cele, rozhodně!

Rozhodnost nás přivádí k hlavnímu zákonu křesťanského života, držeti se, přemáhati se, zapříti se. Pozorovati projevy své přirozenosti, abychom nepodlehli nesprávnému vlivu v jednání a ve smýšlení. Tento zápas není krátký, je ustavičný, neboť vášně se nezničí, nýbrž uvádějí v poslušnost a vychovávají tím, že se obracejí na správný předmět a do pravých mezí.

Odtud umrtvování v duchovním životě je přirovnáváno rose, která zavlažuje vášní tvrdé a vyschlé srdce lidské. Umrtvování je právě bojem proti zlým náklonnostem a podřizováním pudů a vášní vůli, vedené rozumem, a v nadpřirozeném životě vedené poznáním vůle Boží. Umrtvování není cílem duchovního života, nýbrž prostředkem k vyššímu životu, ke svobodě ducha, k rozmnožení duchovních darů moudrosti, soudnosti, opatrnosti atd.

Svatý Bernard praví: „Jakkoliv jsi postoupil v duchovním životě, klameš se, domníváš-li se, že vášně a zlé náklonnosti odumřely; jsou pouze potlačeny. To, co bylo odříznuto, může znovu vypučeti, co se zdálo uspano, může se probuditi.“ Proto je nebezpečí, že ovoce smrti stále je blízké, nepustí-li se duše do umrtvování svých vášní a náklonností. Bůh nařizuje obrátit se k němu z celého srdce; aby se vyplnil tento rozkaz Boží, je nutné srdce prosté a celé, duch svobodný a neupoutaný nezřízenými náklonnostmi a vášněmi. Pozorujte přesně, co milujete, čeho se obáváte,

co vás těší nebo zarmucuje a poznáte brzy všechna hnutí vašeho nitra, neboť tyto čtyři vášně jsou hlavní a jsou buď překážkou nebo podporou v duchovním životě.¹

Dr. M. Habáň O. P.

PROČ UPADÁ MODERNÍ MUŽ

II.

Bajka vypravuje, že vyšel kdosi, aby hledal království a našel osla. Udiven tázal se, proč ho vyštvali ven do světa od klidného rodinného krbu, proč ho zbavili toho malého panstvíčka zděděného po otcích, aby se honil za bohatstvím tam, kde na něho čekal mizerný osel! Odpověděli mu, že jeho věci to bylo, když uvěřil, nikdo jej nenutil, aby šel za sny, opustiv, co měl jistého! — Muž vyšel zrazen a smuten z tohoto boje o hmotu, poněvadž byl oklamán. Očekával slibovaný ráj, byl však vyhnán, a kdož nepracovali, uložili se tam. Samí jsouce jeho úhlavními nepřáteli chvátají, aby nebyli zpozorováni a ukazujíce na Církev, aby zmátli muže a na náboženství volají: To je zloděj! Chyťte ho! A také zde uvěřil muž, a proto očekávají rozvášnění činitelé katastrofu; neboť takováto pobloudění proti přirozenému řádu končí vždy katastrofami.

Doba uchopila hystericky rozvášněného muže za nejchoulostivější stránku přirozenosti, když mu namluvila, že nejhorší pouto, jímž je spoután, jest poměr jeho k ženě a zvláště onen poměr, který vlivem křesťanství zavládl ve společnosti, když svazek manželský prohlášen byl za posvátný a nezrušitelný, aby mohl býti obrazem mystického spojení Krista s Církví, jež nikdy již nepomine. Muž považuje svazek ten za nedůstojný a úctu a lásku k ženě za ponížení. On — pán přírody, kterou spoutal svým duchem — má na ženu

¹ Viz Massoulie O. P., Meditazioni di S. Tomaso, str. 24.

právo v přirozenosti mužství založené a nestrpí omezující náboženské moci, ať přichází odkudkoliv. Pohrdá ženou a rodinným životem. Okolnost, že se odtrhl od ženy a od rodiny, které ho ještě stavěly do přirozeného poměru k životu, uvrhla jej do náruče mechanismem prosáklého stádového proletariátu, čímž se stalo, že otročí nedůstojně na dvě strany: předpojatosti proletářské, stále neklidné a rvavé, která jej samočinně podrobuje kapitalismu. Cesta k záchraně kapitalismu vede již jen přes rozvaliny rodinného života, jehož bouráním má býti duch muže odveden od vzpomínky na zničenou vlastní svobodu.

Až k jakým výsledkům dovedou proletářské doktriny lidstvo, znázornilo nám nejlépe Rusko na vlastním těle. Tam pronikly nejhluběji po dlouhých pilných přípravách podporovaných zvenčí. Na první pohled zdálo by se nemožným, že tak přirozeně zdravý národ, jakým byl ruský, tak snadno dá se získati pro tento boj protipřirozený; vysvětliti možno tento zjev pouze nespokojeností s dřívějším režimem, soustavně podkopávaným zevně i uvnitř říše a stejně nespravedlivým a násilnickým a mentalitou polovzdělaného člověka, že získá ho ten, kdo popřeje volnost jeho pudům. Pudově vychované masy dají se ovládati a vésti kamkoliv, jen když se nestaví hráz jejich chtíčům. Muž stává se tam necitelným k ženě, která ztrácí vše, jestliže se oddá muži; jako on slouží otrocky kapitálu, tak žena přestává býti svobodným tvorem a mění se v loutku mužových choutek. A v tom právě záleží nejhlubší úpadek muže, že ztrácí úctu k ženě a nedovede se ovládati ve věcech, v nichž se ovládal v dobách, kdy stál na vrcholu mravní a sociální prestiže a kdy udával ve věcech řádu přirozeného míru také ženě. Jeho mužná povaha ztrácí se v propadlišti nastraženém na něho hospodářským pokrokem.

Všechno odpovídá této bezduché, jen pudy řízené náladě. Městský stavitel moskevský May

předpisuje pro muže, že se mají spokojiti jedním bytem ve společných domech, a tento byt nesmí více obnášeti než 6 až 9 m čtverečných, kde by mohli „pojísti a své pohlavní potřeby ukojiti“, aby v nich nebyl odkázán na místa veřejná. To už vlastně nic neodlišuje člověka od zvířete, než že toto koná vše, k čemu je nutí pud, kdežto člověk se s tím uzavře mezi čtyři zdi. Ale i tento předpis je vyvolán vlastně strojem, zmechanisovanou společenskou naukou: proletář nesmí v bytu svém naléztí nějakého pohodlí, které by ho odvedlo od vyčerpávající práce pro hospodářský pokrok. Do jaké hloubky nedůstojného otroctví již klesl, vysvítá z toho klidu, se kterým přijímá pouto za poutem a ztrácí svoji individualitu úplně, stává se ničemu se nepřičícím strojem. Žádný výkřik jej neprobudí, nevyruší z duševní lhostejnosti, do níž ho uvrhl hmotařský názor na viditelný svět a jeho vývoj. Věří jen tomu, co jej spoutává a zbavuje pravé svobody.

Mužové, mající útrpnost s mužem upadnuvším mezi lotry, kteří jej oloupili a napolo mrtvého nechali ležeti, volají jej, aby se navrátil, aby probrav se z mrákot hmotařského opojení, doznal, že cestou, kterou nastoupil, nedosáhne ráje, aby se zavčas zastal své pravé důstojnosti mužské a zasadil se opět o získání své společenské a kulturní přednosti, zdá se však, že zájemci, kterým záleží na spoutání mužově, své oběti již nevydají, dokud všeobecná katastrofa podobná potopě světa nepohltní muže v nebývalém počtu, protože se vzdali svého výsostného práva na život, jeho udržování a řízení. Muž chtěl panovati, ale panovati nelze, jestliže se neohlížíme na přirozené podmínky života. Tvůrce života je také původcem podmínek tohoto života a proto nelze vládnouti životem tam, kde přirozený šířitel a ochránce života vystupuje jako jeho škůdce a ničitel proti Tomu, jenž dal život do světa. (Dokončení.)

Dr. M. Mikulka.

BŮH LÁSKA JEST

Deus caritas est (1. sv. Jan 4, 8—21). Málo slov a tolik hloubky v nich! Bůh podle své přirozenosti je láska. V obapolné lásce a neskonalé blaženosti žijí vespolek Božské osoby Otec, Syn a Duch svatý. Láska je podnětem a povahou všech skutků Boha, celého jeho díla, celého jeho zjevení. Z lásky Bůh stvořil svět a tvory v něm, jež učinil k svému obrazu, jež učiniti chtěl účastnými své blaženosti. Z lásky Bůh svět zachovává, naplňuje jej požehnáním. Šatí kvítí polní, krmí a napájí ptactvo nebeské. Velikou láskou svou zahrnul člověka, jež učinil málo menším andělů, ctí a slávou jej korunoval a ustanovil nad dílem rukou svých a všechno položil pod nohy jeho, aby spojen v jedno s Ním, účastnil se jeho blaženosti.

Láska sjednocuje s Bohem, je věčným poutem vyššího světa duchovního, upokojuje neklidné toužení srdce, usměrňuje je k Bohu, k dobru nejvyššímu. Ne úlek, ne strach ve chvíli, kdy v míhání blesku a rachotu hromu duše naše se chvěla, nám řekly, že Bůh jest, nevyčetli jsme teprve z oběhu nebeských těles, že existuje Bůh, ale z hloubky svého nitra volali jsme po Něm jako novorozeně, které toužebně křičí po neznámé mu ještě matce, jako havran hlasitě kráká po potravě ještě nepožité a jako tiše, ale mocně rostlinka v pukajícím semenu prodírá se ke světlu, kterého ještě nespátřila. A kdybychom se ukryli do nejtemnějších hloubek, i kdybychom šli na kraj světa, kde přestává viditelné, všude jsme v objetí Boha, cítíme jeho blízkost.

V celé své bytosti jsme proniknuti touhou po živém prameni všeho jsoucna. Jako kotva od lodí vržená vlnami moře padá až ke skále dna, kde spočine, tak naše touha zaměřuje svůj let od stvoření k Bohu. On jest, který má začátky ve svých rukou. To poznání zlepšuje srdce. Jako dítě, beroucí potravu, poznává svou milující matku, a po-

travu berouc a poznávajíc, sílí a roste, tak duše naše se učí znát, kdo je Bůh, berouc život z původu života. Všechno jest od Něho, v Něm a k Němu — Stvořiteli.

Hvězdné nebe, pravidelné oběhy jeho těles, zákony v celé přírodě utvrzují náš rozum o jeho existenci, přesvědčují o moci a slávě Stavitelce, Zákonodárce. Než rozum jest pýcha; jest náchylný pokládati všechno za účinek své vlastní síly a moci. Pýcha staví člověka na trůn rozumu-božitele. Budete jako bohové. Dábel byl vždy inteligentní, chytrý, vynalézavý. Duše zhřešila, když nechala mluvit jen rozum bez víry a lásky. Schopnosti a síly, neprovázené láskou a neozářenou milostí, jsou prvky rozkladu a semena zla. Moc rozumu vzrůstá, ale zároveň podlamuje větev, na které sedí. Krise. Plnost časů.

Člověk vypadl svou vinou ze vznešeného svého poslání, místo v život věčný spěl v zahynutí. Ale láska Boha jest neskonalá. Miloval své lidské pokolení, i poslal mu k obnovení a napravení svého Syna. „V tom se ukázala láska Boží k nám, že Syna svého jednorozeného poslal Bůh na svět, abychom živi byli skrze Něho.“ Neskončená jest láska Boží. Na svět poslal Bůh Syna, aby se stal služebníkem světu, všem sloužil, za všechny se obětoval, snášel nízkost, bídu a lidskou strast a podstoupil potupnou smrt kříže. Kříž potupil, ale vykoupil. S Otcem nás smířil, obnovil naši přirozenost, abychom živi byli skrze Něho. „V tom jest láska, ne že bychom my dříve Boha milovali, ale že on prve miloval nás a poslal Syna svého jako oběť smírnou za hříchy naše.“ Nebylo tu lidské zásluhy, ale Boží milost. V tom jest nesmírná láska Boha. „Miloval bezbožné, aby je učinil zbožnými, miloval nespravedlivé, aby je učinil spravedlivými, miloval choré, aby je učinil zdravými.“ (Sv. Augustin.)

Nesmírná a nejčistší jest láska Boží. Čeho žádá od člověka? „Poněvadž Bůh tak miloval nás, i my

máme jedni druhé milovati. Boha žádný nikdy neviděl. Milujeme-li se vespolek, Bůh v nás zůstává a láska jeho v nás dokonalá jest." Láska se nedá zaplatiti, leč láskou. Bůh jest však neviditelný, nemůžeme tudíž dobře činiti Jemu, abychom se mu podle sil svých odplatili. Všichni jsme jeho dítkami, proto milovati bližní své jest milovali Boha, „cožkoli jste nejmenším z bratří mých učinili, mně jste učinili". (Mat. 25, 40.) Zákon lásky jest jeden: Milovati budeš Boha svého, milovati budeš bližního svého! Bůh skrze lásku zůstává v nás, láska spojuje nás s Ním a Jej s námi.

„V tom poznáváme, že v Něm zůstáváme a On v nás, že z ducha svého dal nám." Z daru ducha svého dal nám pravou víru a pravou lásku. „My jsme poznali a uvěřili lásce, kterou Bůh má k nám. Bůh jest láska a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm." Kristus není filosof z Nazaretu. Jest život sám a láska, ztělesnění Božího slova, pravda. „Co jest pravda?" pokrčil soustrastně ramenem Pilát. Vzdělaný Říman znal hloubku a závratnost rozumu, znal však také jeho skepsi, jeho bořivou pýchu. Čekal snad i zajímavou filosofickou řeč, snad napínavou debatu. Ale Bůh hovoří ještě jinou řečí. Víra a láska jsou základní síly duchovního života, jsou to pásky, které nás k Bohu vízí, s Ním spojují. Spojení se začíná živou věrou v Boha a účinnou láskou k bližnímu se dokonává. „Řekne-li kdo, že miluje Boha a nenávidí bratra svého, lhář jest." Oči jsou vůdcové lásky. „Nebo kdo nemiluje bratra svého, kteréhož vidí, kterak může milovati Boha, kterého nevidí?"

Láska k Bohu a k bližnímu jsou nerozlučně spojeny. Jedna bez druhé nic není. Láska k bližnímu bez lásky k Bohu jest nepravá humanita, nemající pevného trvání, ježto nemá pevného základu ve víře a lásce k Bohu. Základem pouhého lidumilství a lidského bratrství jest přirozený cit, který však bývá podroben rozmaru. Láska má

dvě křídla, k Bohu a k bližnímu. O jednom křídle žádný pták nelétá. Jest jen cesta od Boha a skrze Boha k člověku. Láska k Bohu shlazuje teprve protivy a nese se k bratrství věřících. Ona je povznášející silou lidského pokolení, cestou k pravdě a k životu. Ona přivádí zbloudilé duše do pravé vlasti, která jest v Bohu. Ona činí nového člověka, nechce negací zničití starý svět, ale chce učiniti člověka lepším a spravedlivějším. V ní jest znovuzrození duší. Ona vede duši, aby se stala pokorným a milujícím služebníkem a spolutvůrcem řádu života, neb jedině ona podřídí z vůli jedince celku, dá jednotící myšlenku, pevné zákony a hierarchii hodnost. Láska zbavená pýchy přenáší ze smrti do života. Působí, aby zlé žádosti nepodmanily rozumu.

Ke vzdělanosti, k ctnosti, k humanitě potřebuje člověk Boha, neboť Bůh jest život a kdo jest od Něho odloučen, hyne jako dítě bez matky, pták bez potravy, rostlina bez světla. A. Kříž.

„BYL PAK BARABÁŠ LOTR“

(Sv. Jan 18, 40.)

Zášť poštvané chátry židovské cenila jej více než Ježíše. Odmítli Lásku, která byla splněním slibů Izraelových, která přišla léčit jeho duchovní i hmotnou bídu, zavrhlí Knížete pokoje, aby volili kletbu bloudících Ahasverů.

Nemožno se vnořit do propasti tak nenávistné zloby! A přece úděsný řev Božího Prvorozence vůči svému Pánu tolikrát se opakoval v dějinách! Tolikrát zahřměl v děsných poryvech nenávisti proti mystickému jeho tělu-Církvi. Tolikrát zástupy, šíleně zpité vztekem, tleskali Barabášům, jejichž „záslužným hrdinstvím“ bylo jedině to, že pozvedli prapory odboje proti její autoritě a vrhli pochodně vzpoury mezi národy, že byli vrahy nejčistších a nejvyšších hodnot lidstva.

Ta, která přinášela nauku řádu, pokoje, štěstí nemilosrdně odháněna jako žebračka od prahů lidské společnosti, která dávala přednost mámi-
vým jedům falešných filosofických zásad před
sladkým nápojem milosti. Místo v mateřskou ná-
ruč vrhalo se lidstvo do šílenství zmatků, jež se
tíše sunuly jako hluboké propasti v patách hroz-
ného zamítnutí.

„Ne toho, ale Barabáše,“ volají srdce tisíců,
vrhajících se divoce v ohnivě svírající náruč hří-
chů, jež se jim zdá vábnější než krví zbrocená
náruč Ježíšova. Ale sv. Jan praví: „Byl pak Ba-
rabáš lotr.“ Hřích je největším lotrem. Kolik du-
chovně mrtvých zanechala za sebou jeho vra-
žedná ruka! Život nadpřirozený, život synů Bo-
žích zhasíná pod jeho otravným dechem, hrůza
popleněné svatyně Boží smutně lká tesknou je-
remiádou bolu za děsného sykotu rozpěněných
vášní.

„Ne toho, nýbrž Barabáše!“

Proč odmítáš Lásku, jež se rozdrásala, aby na-
pojila tvé srdce vyprahlé jak Sahara žízní, proč
odstrkuješ rukou zbělelou malomocenstvím vše-
mohoucího lékaře, proč žíznivě kladeš rty k po-
háru smrti, když se ti nabízí studnice vody čisté?

Kdo se vyzná v roklich tak nesmyslného jed-
nání, kdo zodpoví mučivý otazník toho mysteria
zloby, když svatí marně hleděli svým bystrozrak-
kem proniknout jeho nedohledné krátery?

A tak je vidíš stát denně vedle sebe: tichou
postavu Kristovu a vzpurný vzhled Barabášův.
Necháš jak Pilát rozjitřeným pudům rozsápat
Beránka, aby dostal v tobě svobodu lotr Bara-
báš?

Což neznáš účinku jeho díla?

Zborcené věže nejvyšších ideálů, nejčistší ra-
dost životní probodenou mečem zklamání, tíhu
okovů hanebnějších než pouta galejníků, spále-
niště chrámu Ducha sv.

Kristus mlčí. Jeho zsinalá tvář, zastíněná hlu-

binami věčného pohledu rozechvívá ve tvé duši struny lásky, krvavá rána v boku zjevuje ti ohnivou bránu do ráje jeho srdce, ke studnám vody živé, na pastviny sladké jeho lásky.

Nuže, máš odvalu vejít tou těsnou branou? Pak bude u tebe vládnout Kristus a ne lotr Barabáš.

J. Novák.

BL. JAN DE LA SALLE

Nelze se nijak diviti, že nevěra tolik útočí na mladé duše. Nelze se diviti, že určité a takřka skryté organisace nepřátel Božích tak silně a tak vášnivě útočí na hodnoty a čistotu mládí. Vzítí mladým lidem víru — znamená vzítí jim mravní oporu. Vzítí mladým lidem Boha — znamená dátí jim peklo. Duše mladého člověka — to jest výtvarná hlína, poddajná, měkká. Kolik krásy možno z ní získat, co všechno možno z ní vytvořit! Ale též jak ji možno vyplýtvat, rozházet, pokazit!

Mládí jest doba uzrávání. V člověku dříme tolik schopností, jež potřebují pozvolna se rozvíjeti. Dovést vésti toho, jenž počíná široce otevírat své oči, dovést mu pomoci vykopati z hlubin duše dary Boží, dovést mu ukázati krásu života a jeho povinnosti — to jest úkol školy. Nedá se to všechno vytvořiti dokonale bez principů náboženských. Poměr člověka k Bohu se nepopře tím, že se o něm nebude vůbec ve školách mluvit. Lze mladé duši vyrvati Boha, ale nelze jí ho ničím nahraditi.

Nevěra, modla těch, kteří zvrátili řád svého života, má zájem na tom, aby získala mladé duše. Ví, že jsou nadějemi lidské společnosti a ví se také, že člověka lze zastihnouti doma a získati jedině tehdy, kdy ještě nepoznal život. Jedině ten, jenž nepoznal zoufalství a prázdnotu života bez Boha, ten, jenž nepoznal opuštěnost a bídu

nevěřící duše — jedině ten může přísahati na ideály protináboženského hnutí. Proto ti, kteří vědí, proč obětují nevěře, vrhají se na mládí. A uzákoňují a jaksi ukrývají své úmysly tím, že se snaží ze škol vymýtiti a odstraniti poslední zbytky náboženského ducha. Jest to úsilí často velmi křečovitě, ale má své výsledky.

Byli a jsou lidé, kteří dovedli proniknouti plány četných nových proroků. Ti lidé milují mladé duše a obětují se, aby je získali Bohu. Zachraňují mládí čistotu, vedou je k pramenům víry. Dovedou býti pastýři mladých duší.

Bl. Jan de la Salle jest mezi nimi postavou význačnou. Narodil se roku 1651 v Remeši z rodiny bohaté. Vychován křesťansky, s péčí, nepoznal chudoby. A přece stav se knězem, zřiká se bohatého kanovnického obročí, rozdává své jmění a dědictví po rodičích a volí chudobu jako základ svého kněžského apoštolátu. Získává silou své osobnosti několik mladých a nadšených lidí, koná s nimi exercicie a vytváří z nich první buňky nové kongregace „bratří křesťanských škol“. Tato nová kongregace, vedená Janem de la Salle, se pomalu začíná rozšiřovati do všech zemí, nejprve ovšem po Francii, a všude zakládá nové školy, v nichž převládá církevní duch. Na konci XVII. století, kdy národní školy ve Francii jsou v úpadku, přichází de la Salle a vystihnuv situaci ve své zemi, vrací v nově založených školách mladým duším to, co jim bylo násilně vzato a bez čeho život jest rozdrásán: jistotu víru.

Ovšem práce nejde klidně a snadno. Kupují se sice stále nové domy pro nové školní ústavy, farář u svaté Sulpice v Paříži vybízí Jana, aby se bratří ujali též jeho školy, členové kongregace se množí, ale přichází též mnohá zklamání a velké bolesti: neporozumění se strany hierarchie, útoky světského učitelstva, které mělo pro školské bratry pouze jeden název „bratří-ignoranti“, nespravedlnost vládních orgánů a státních úřadů,

zeslabení kongregace výstupem mnoha bratří. Přesto všechno Jan de la Salle nelomí ruce nad svou prací. Tento kněz, to jest pastýř. Hledá ztracené duše, žebrá přímo všude o ně, rve je z propastí života a prchá s nimi k výšinám křesťanských ideálů. Dovede získati láskou přátele a přemoci trpělivostí a pokorou nepřátele. Vlastními obětmi, neústupností, ač již tělesně zlomen, duševně silný, posvěcuje své dílo, jež roste z Boha proti vůli zaslepených lidí. Dílo, zakotvené na živé lásce k Bohu a vášnivě touze zachrániti co nejvíce duší, nese na sobě rosu požehnání Božího. Je marné útočiti na ně, neboť Bůh sám je chrání.

Slova svatého faráře arského Jana M. Vianney: „Kdybych nebyl knězem, přál bych si býti bratrem křesťanských škol,“ vyjadřují, že duše veliké, které nezakrněly v osobní ješitnosti a životní lhostejnosti, dovedly pochopiti úsilí de la Sallovo. Školy světce založené stavěly na principech náboženských. Byla to tenkrát jistá odvaha, ale bylo to nutné, chtělo-li se zabrániti úplnému rozežrání národů jedem nevěry a jejich vyžití mravnímu. Musili to doznati i mnozí nepřátelé Církve, když poznali zrůdné ovoce laické morálky a beznáboženské výchovy. Uvážíme-li duchovní potřeby i v dnešní školské otázce, zastavíme se jistě u jednoduché a přece velkolepé metody světce-vychovatele, který dere se mořem nenávisti a násilí a raduje se ze svého utrpení, vidí-li, že jím zachraňuje a z otroctví hříchu vysvobozuje duše mladých lidí, semena, klíčící životem, zárodky budoucího obrození a duchovní svobody . . .

Roku 1719 blahoslavený Jan de la Salle umírá. S pronikavým a hlubokým pohledem na rostoucí dílo, po mši svaté, kterou sloužil vždy s nebesky jasnou tváří, uprostřed bouří světa zcela silný a vyrovnaný — odevzdává svou duši Bohu právě na Velký pátek. A tato smrt — to jest zá-

věr jeho života, ale též oslava jeho díla — — —

Člověk zemřel. Ale to, v čem zůstala skryta vůně jeho apoštolské duše, to dílo, jež bylo stigmatizováno utrpením a láskou, mělo ještě vydati v hojném počtu ovoce příjemné chuti a neobyčejné krásy. Svět útočí stále, snaží se ubíti mládí a strhnouti je v hlubiny svého zoufalství a hořkosti. Obětuje všechno, pracuje všude a rychle; biografy, školy, knihy — to vše má získati mladé duše jeho praktickým cílům a jeho lživým teoriím. Dílo de la Sallovo však ani teď se neuzavírá. Neboť dílo svatých není produktem několika vteřin; je to dílo posvěcené potem a krví, participující na nesmrtelnosti.

Ve chvílích, kdy mladé duše jsou tolik ohroženy a kdy se školy stále více odcizují velkému poslání vychovatelskému, nutno si poněkud oživit osobu de la Sallovu a postaviti si před oči jeho příklad. Nestavěl na své osobě, stavěl na lásce k Bohu. Nezdůrazňoval své autority a přece ji měl. Nenalezl pochopení a přece neustal.

Katolíci dnes bolestně pozorují, jak jejich práva ve školské praxi ustupují do pozadí. Bojí se o své děti, děsí se budoucností — a přece mnohdy nemají tolik odvahy, aby se r á z n ě a j e d n o t n ě postavili proti odcizování mládeže křesťanskému životu. Nechají si líbiti mnohé urážky, mlčí, když učitel zesměšňuje náboženské úkony katolíků a jejich dítě snižuje před druhými, nechávají vyssávat ze svých dětí sílu víry — a to vše jen proto, že se bojí o svůj klid, o svůj odpolední spánek, o své laciné pohodlí. Je to jako když někdo vidí tonouti svého přítele a ač je dobrý plavec, nechce proň skočiti jen proto, že nemá u sebe koupacího úboru. Je to jako když někdo nechce se skloniti a sebrati se země stokorunu jen proto, aby si nepomačkal puku na svátečních kalhotách. Malé, podřadné věci dostávají přednost před vyššími.

Osobnost blah. Jana de la Salle ukazuje na po-

třebu náboženské výchovy mladých. Tento světec jí zasvětil svůj život. Poznal, že je třeba začít tam, kde je slabost a kde se neumí dosud bojovat. Pracoval proti vlivu nevěreckého hnutí na mladé duše. Byla to práce, kterou nelze zaplatit.

Pochopí i naši katolíci, že dnes též svět chce zabít mládí, vzít mu čistotu, oloupiti je o světlo víry a roztrástiti jeho radost všemi prostředky — rafinovanými i nečestnými. A pochopí též, že příklad blah. Jana de la Salle znamená: obětovati mnoho sil pro záchranu těch, kteří tvoří budoucího člověka?

Václav Zima.

ŽIVOTEM

Cesty po vlasti nás poučí zřetelně o jedné věci, jež pro nás katolíky není příliš radostná. Jest málo věřících, přijímajících častěji Tělo Páně. V neděli jest kostel plný, ale ke stolu Páně nepřistupuje nikdo. Ve městech je to lepší, ale venkov je v tom ohledu hodně pozadu. Tento smutný zjev si vysvětlíme tím, že náš věřící lid málo zná vznešené tajemství Eucharistie a proto že dává přednost chlebu vezdejšímu před Chlebem života. A nechápe ani smyslu svaté mešní oběti. Účast při ní je pasivní a ne aktivní. Belgičtí benediktini se na Liturgickém týdnu, konaném v opatství Mont César, radili, jak změnit tuto pasivitu a v říjnu bude o tom jednáno i na prvním Liturgickém týdnu, který se shromáždí v benediktinském klášteře emauzském v Praze. Život je vzmach, klad, umírání je úpadek, zápor. Mízou života je láska, jež jest i vláhou i ohněm. Víra jest kořenem, z něhož vyrůstá život. Umělec Raffaello Sanzio d'Urbino takto znázornil víru: Krásná dívka, jež má levou ruku položenou na srdci, v pravé drží kalich, nad nímž svítí Hostie a vroucím pohledem utkvívá na její bělosti. Kdybych měl tvořit odznak k Liturgickému prvému

týdnu u nás, vzal bych tu myšlenku hlubokého umělce. Vyjádřil bych jí celý jeho smysl, jeho význačné poslání v národě, jeho naléhavou nutnost: život věrou v Eucharistii, život lásky z této víry.

Církev svatá bývá srovnávána s nedobytným hradem, mohutným a krásným, který odolává všem útokům nepřátelským, a v němž se dostává ochrany, záštity a posily nespočetným lidem v boji života. Ta síla tryská z neviditelných i viditelných studnic, jejichž voda jest udržována pokornými strážci a rozdělována. A nejoddanějšími, nejvěrnějšími, nejnadšenějšími strážci mi připadají řehole, řády, kterým v životě Církve, a tím v životě lidí, náleží slavný úkol. Dějiny Církve nám nejednou ukazují, že s úpadkem řeholí a řádů šířil se úpadek společnosti lidské, s opadáváním vod nedbalostí strážců klesala víra v lidstvu. Učí nás rovněž, že svatá Terezie z Ježíše Karmelem zachránila Španělsko před bludem protestantismu, že františkáni a dominikáni v prvních letech svého života, a dlouho a dlouho, mohutněji vnitřně zapalovali ohně víry a lásky v národech a vedli je na výšiny světla a radosti. Úpadek každého řádu by měl slzami zalít oko každého opravdového syna Matky Církve a rozmach řádu by měl rozechvívat slasti celou jeho bytost. A s nelíčenou radostí byl měl děkovat Bohu za to, že některému řádu dopřál dlouhý život. Nyní vzpomínají servité — služebníci Marie — dávného dne před 700 lety, kdy vkročili k jedné studnici v Církvi. Kdybychom viděli za hranice do věčnosti a zhlédli dílo, které vykonali tito věrní služebníci Marie, oslepli bychom září, jež se z něho line.

Setkání svatých lidí jsou připravována desatera srdcí vznícených jiskrou lásky a služby Bohu a duším. Proto jsou ona setkání nesmírně plodná a jako by z nich šlehaly blesky do celých století. Takovým setkáním je setkání svatých Františka a Dominika, svatých Terezie z Ježíše a Jana

z Kříže a zdá se jím býti na počátku minulého století setkání dominikána Lacordaira a benediktina Guérangera v Paříži. Tehdejší doba byla pustá a duše byly syty bolestí a steskem, poněvadž jim chyběla pravda a náplň víry. Lacordaire se stal reformátorem dominikánského řádu, Guéranger benediktinského. Dominikánský Saulchoir a dnes ještě více Juvisy a benediktinský Solesmes po celé století a dodnes se staly vanem i odpočínutím duchů. V odpočínutí jen povrchní člověk vidí lenost. Kláštery, o nichž mluvím, se staly odpočínutím inteligence francouzské a nelze si bez nich představití vroucí náboženský cit francouzské katolické inteligence, již dávaly duchovními cvičeními, láskou k liturgii a ke svatým věcem radost z tvoření a touhu po něm. Letos vzpomínají benediktini solesmesští stého výročí svého založení. Před sto lety pět mnichů s Dom Guérangerem, který zakoupil bývalý benediktinský klášter, jenž po revoluci přešel do moci soukromníků, se ubíralo do opuštěného kláštera. Stal se rodištěm mnichů, pějících chvály — laudes — Pánu, zpívajících modlitbou, liturgickými hymny, vědeckými liturgickými díly, pohledy do staré církevní hudby, nevystihlou krásu Boha trojjediného a oběti nejsvětější. Stal se hvězdou, jitřenkou hledajících, toužících, jejichž oči chtěli světlo, myslících a básníků. A konečně se stal v devatenáctém století polnicí liturgického hnutí nejen ve Francii, nýbrž na celém světě. Dostí důvodů ke slávě, ovšem k té, kterou zvěcnili andělově v noci betlemské.

Sjezd katolické mládeže české — SKM — který se konal v Praze v prvních červencových dnech, měl několik chvil, pro které platí slovo, jež bývá často pronášeno při řeči o mladých: naděje. Večerní adorace u svaté Ludmily a u svatého Ignáce, které byly branou do kongresového jednání, svaté přijímání téměř všech — 6.000 — účastníků u svatého Víta pod pohledem našich

národních patronů, cesta eucharistického Krále Dannerovým stadionem o hlavním sjezdovém dnu, daly nám popatřiti do srdce katolické naší mládeže, jejíž mládí se rozvíjí v ozdravujícím a živném světle paprsků eucharistických. V tom jest naděje naší SKM. Bylo na sjezdu hodně mluveno a nejkrásněji zněla slova sdělovaná o eucharistické lize: Ze 13.000 členů 4.000 jest jich v lize, to znamená, že každý měsíc přistupují ke stolu Páně a někdy častěji, a že po díkučinění čtou knihy o lásce Boží.

Tento poslední článku ze „Životem“ jest odpovědí na prvý článku. A jest i nápořádí.

J. Krlin.

Z NIVY MISÍÍ

V posledních dobách získaly veliké pozornosti a lásky misie severokanadské, v nichž se mezi Indiány a Eskymáky obětují Obláti Nep. Početí. Nejvíc ohromují úžasné vzdálenosti, pustina dokonalá, smrtící chlad a sních. Země téměř bez tepla; země z nejméně lidnatých světa. Ale země, kde jsou nesmrtelné duše. V tom případě není pro misionáře jiného ohledu: napřed duše! Vzdálenosti? Nebezpečí? Námahy?

Nejlepší důkaz

pro duši přírodního člověka jest právě hrdinné přemáhání a nadlidské oběti misionářovy; nemůže býti na pochybách o úmyslech a o slovech muže, který se pro ni dává v šanc bez naděje na zisk, na uznání, na odměnu. Oblát, P. Ducot, syn bohaté marseilské klenotnické rodiny, přišel do Kanady roku 1875 do pevnůstky Good Hope. Získal si duše svých Indiánů. Proto jej náčelník Psích boků (nedivte se jménu, jim jest zcela domácím, a možná, že by se oni opět divili naším ná-

zvům) prosil, aby k nim opět přišel pokračovat v díle spásy; shodli se, že se 1. března 1880 sejdou v pevnůstce Norman a náčelník, Psík, že jej odvede do tábora.

Domluva byla jasná, Psík přišel ve stanovený den, čekal ještě čtyři dny, ale musel již odejít: „Ať vyřídí Muži modlitby, že jej budou čekat a cesta k táboru bude označena větvemi.“ P. Ducot přišel až 10. března, bouře, jaké ještě nezažil, jej zdržela o deset dní. Překvapení v pevnůstce Norman nemohlo pro něj býti překážkou; na druhý den odsloužil ještě mši sv. ke cti sv. Patrika, připravil na sáně zásob na týden (tábor prý je vzdálen pět dní pěší cesty), zapřáhl psy a v průvodu Alfonse Kutjana, pokřtěného Indiána z kmene Zaječích koží, se vydal do lesů. Po dvou hodinách ztratili cestu. Alfons se uvázal v další vedení, neboť ještě měl živější smysl pro orientaci. Po dvou dnech námahy je u Vrbího jezera zrazoval starý rybář Bešlecja, aby nechodili dále, že sníh březnové bouře přikryl všechny značky.

Avšak misionář chtěl splnití dané slovo a Alfons byl samá sebedůvěra. A tak šli dále. Starlec měl pravdu, nikde ani stopy. Jedenáct dní špěli dopředu. Sněžilo. Mrzlo. Zásoby pro psy vyčerpány, a zásob pro misionáře a pro průvodčího skrovňoučko. Psům již toho večera uvařili kůži z obalu přenosné kaple. Na druhý den tři psi posli v postroji. Poutníci ukryli sáně i všechn náklad a šli pěšky dále, přesvědčení, že tábor již nemůže býti daleko. Z bělostného lesa vystupoval stín smrti. Zůstal s nimi jen čtvrtý, poslední psík Fido, lichotníček. Konečně! Tu jest chodník ušlapaný lidmi i zvěří; je po poledni, ale neslyšet ani štěkotu psů ani křiku dětí! Jdou dále. O pěti dorazili do tábora Psích boků. Tábor prázdný, zakrytý sněhem a jinovatkou.

„Již dávno jsou pryč, měli hlad!“ soudí Alfons, „ničeho zde nenechali!“

Misionář hledal horečně v posledních zábles-

cích dne, najde-li někde aspoň slovíčko, aspoň znamínko, kudy odešli. Nic! Na všechny se rozbíhá dvacet stejně starých a stejně ušlapaných cest, jedna vede k jezeru Medvědímu, druhá zrovna na opačnou stranu . . . Kterou se dát? Ze zásob zbývají dvě libry sušeného masa a libra mouky. A v lese ani chlupu zaječího! Nebylo by pokoušeti Pána Boha, kdyby se vydali na cestu s takovým nic? Ale Alfons měl ještě chuť. „Jsme tak daleko, hledejme, pojďme dále!“ — „Ne, napřed se pomodlíme, aby nás Pán Bůh osvětlil před rozhodnutím. Chceš, synku?“

Byla Bílá sobota a slunce již zapadlo. Misionář s druhem poklekli na sníh a obrátili myšlenky k Pánu v hrobě a k jeho Matce . . . „Vrátíme se! Vezmeme s sebou oltář a nebudou-li nám stačit potraviny, odsloužím poslední mši svatou, podám ti svaté přijímání a zemřeme spolu.“ — „Oh, Otče, činíš mé srdce silným, když takto mluvíš. Vraťme se, Psí boci jsou příliš daleko!“

Vraceli se hvězdnatou nocí, modlíce se nahlas růženec a provázeni Fidem. V ranních hodinách velikonoční neděle došli ke skrýši. Byli tak znaveni, že nemohli ani rozkousat kousky sušeného masa a proto si učinili královskou hostinu z jedné ze dvou posledních svíček ze sobího loje. Po kratičké modlitbě se zabalili do kožišinových měchů. „Až vstaneš, zabiješ Fida a sníme jej,“ zašeptal ještě Otec. Indián usnul, ale P. Ducot nemohl odpočinouti ve spánku. „Spánek nepřicházel. Smrt se mi zdála nevyhnutelná a ještě k veškeré bídě vědomí, že jsem snad zavinil i smrt svého druha. Chopil jsem tedy svůj oblátský kříž a se rty přitisknutými k ranám nohou Spasitelových jsem prosil, aby nám pomohl!“ vyprávěl později Otec. „Najednou jsem nepozorovaně usnul a neprobudil jsem se až za bílého dne hlukem sekery. Alfons chystal oheň: „Tož jej mám zabít?“ — „Co naděláme, je naší poslední záchranou!“

Posnídali a chválili si; ale Alfons se najednou rozpomněl, že podle kmenových tradic je pes tabu a zvíře nečisté. Špatně skončily tyto vzpomínky, a psiho masa že již za žádnou cenu nebude jísti, dokonce že je ani neponese. Tak zbylo maso jen Otcí, ale co platno, když nesa oltář, nemohl si vzítí více než na dvojí jídlo. Píseň vzkříšení velikonoční neděle zpívali u táborového ohně za klokotu vody s vařícím masem. „Neslycháno, milý synku, aby největší svátek byl bez hostiny! Já to zaplatím!“ a hodil do kotlíku s masem poslední hrst mouky a poslední svíčku . . .

O velikonočním pondělku byli na cestě již od třech hodin. Indián pátral po lese, Otec myslel na sedm dní cesty, kterou měli urazití s potravinami na jeden den. Ale Prozřetelnost se starala: na další tři dny vystačili s kůží losa, od které tleskáním zahnali vlka. Za dvanáct hodin po posledním „koženém“ obědě našli v jakémsi opuštěném táboře — na první cestě tam ničeho nenašli — losí měchýř naplněný krví. Jaké štěstí, že Zaječí kůže na šťastném lovu obětují krev ubité zvěře jezevci, aby jim přál dobrého lovu! Krev jim dala síly na jeden den pochodu; na druhý den měli jen unci arnikové masti. Když došli k Vrbímu jezeru, neměli již ničeho.

Na štěstí starý rybář Bešlecja, sám nevěděl jak, zabil předcházejícího dne tři soby. Pomyslete, hladoví lidé, týden živení kůží a zmrzlou krví a před nimi růžové, čerstvé maso! Stařec je hostil jako král, zůstali až do druhého odpoledne a to ještě naložil Alfonsovi na ramena nejlepší kousky. A Otce prosil, aby se za něho také pomodlil.

V neděli Bílou byli doma; Otec Ducot nikdy nezapomněl na Veliký pátek svého života a děkoval Prozřetelnosti za losí kůží, za zbytky pohanské pověry a za protestanta-divocha. Neboť Bešlecja byl protestant; ale do roka mu Hospodář splatil dluh života misionářova, sám Otec Ducot jej křtil, podal mu první svaté přijímání a

po několika měsících jej vypravoval na velikou cestu . . .

*

Misionářův život jest nadmíru vzácný a při tom ohrožen nejrůznějším nebezpečím, tu od lidí, tu od zvěře, jindy „náhoda“ nebo celá příroda jako by vypsalala cenu na nejrychlejší konec života apoštola. Proti tomu by však bylo možno sepsati velikou kroniku Boží ochrany a pomoci v nejzoufalejších chvílích. Slavíme měsíc radostné vzpomínky na nejmilnější přátele lidstva, na anděle strážce. V díkůčinění za jejich věrnou ochranu nás, posledních a neužitečných služebníků Božích nezapomeňme zaprosit, aby svá mocná ochranná křídla rozpjali nad apoštoly v poušti bloudícího pokolení.

Josef Papica.

HLAVNÍ RYSY DOMINIKÁNSKÉHO UČENÍ O DUCHOVNÍM ŽIVOTĚ

(Osnova duchovního života podle dominikánské tradice.)

2. Abychom však dosáhli hlubokého vědomí vlastní nicoty, abychom nabyli něžné ctnosti pokory, musíme podstoupiti četné smrti a obětovati se v každém okamžiku svého života. Odevzdání se Bohu vyžaduje po nás, abychom se zcela zřekli sebe. Zřeknutí se všeho, toť askese, již vyžaduje poddanost Bohu. Abychom došli k tomu, že přijmeme od Boha všechny zkoušky, které nás potkají, jest třeba, abychom něžně milovali cesty, jimiž nás k sobě přivádí, abychom se jako děti podrobili jeho prozřetelnému zraku, abychom se mu ve všem v tichu a v lásce klaněli. Kolik ran a kolik odříkání a přece jak by v nás mohl jednati Bůh, dokud nedojdeme k této odevzdanosti, nikoliv k odevzdanosti drsné a zatrpklé, nýbrž k odevzdanosti něžné a milé. Aby k nám mohl vejíti, musíme vyjítí a toto odervání

se od sebe sama jest velikou askesí našeho duchovního života.

Především se musíme zřící sebe.

„Zřeknutí se opravdu sebe sama, milovati a míti na zřeteli jen samého Boha, dokonale čistě a z hloubi, a nechtíti v ničem vlastního prospěchu, nýbrž toužiti a usilovati jen po cti a slávě Boha, čekati všechno přímo od Boha a bez oklik a bez prostředníků mu přináseti všechny věci, ať jsou odkudkoliv, aby tak mezi Bohem a námi bylo ustavičné a přímé spojení, to jest pravá a přímá cesta.“¹

„Mezi ctnostnými cvičeními jest prvním sloupem hluboká pokora, plná takové odevzdanosti, že člověk nelpí na ničem, docela na ničem, co se ho týká, aby se mohl odevzdaně skloniti pod ruku Boží a pod všechno stvoření, aby pokorně přijal od Boha, a od nikoho jiného, všechno a odkudkoliv, aby se odevzdal Bohu v pokorné bázni a opravdovém pohrdání sebou samým, ve všem, v radosti i v žalu, v nadbytku i v nedostatku.“² Zřeknutí se tedy znamená odevzdati se úplně Bohu, nic si nepřivlastňovati; ctnostné skutky nebo dobré činy můžeme konati z jeho milosti, ale mají se k němu nésti.

„Do druhé skupiny náležejí duše vznešené, které se opravdu zvedají a jež jsou tím osvíceny. Tito lidé ponechávají Bohu, aby připravil jejich nitro a odevzdávají se docela Bohu; vycházejí ze sebe ve všech věcech a nenechávají si nic pro sebe, ani v dílech, ani z nábožných cvičení ani z ničeho, cokoli činí, ani tu ani onde, ani v radosti, ani v žalu; nýbrž s pokornou bází přijímají všechno od Boha a stejně k němu všechno obracejí v dokonalém oloupení sebe sama a v rozhodném zřeknutí se všeho, a pokorně se sklánějí pod Boží vůli. Ať je ve všem jakákoli Boží vůle, vždy jsou spokojeni, v míru i v nepokoji, poně-

¹ Tauler: Sermo X, tom. I.

² Tauler: Sermo VIII, tom. I.

vadž jen jedna věc se jim líbí: dobrotivá a velmi příjemná Boží vůle.“³

Nebrániti Bohu v dobro, jež v nás sám působí, jest první podobou odříkání, jehož Bůh žádá od svých dětí. Rozjímejme každý a vizme, nejsme-li zloději Božího dobra.

3. Dále zřeknutí znamená, že přijímáme všechny zkoušky, utrpení, pokušení nebo co jiného, čímž nás Bůh k sobě přitahuje. Toto přijímání, někdy bolestné, ale vždy z lásky, jest nejkrásnějším úkolem lásky, jež můžeme dáti Bohu. V usebranosti duše a v tichu hluku všeho světa se ve všem klaňme něžné prozřetelnosti Otcově. On ví, čeho je každému z nás třeba, vypočtl a změřil všechny potřebné údery kladiva, aby nás vytesal ke svému obrazu, zná rány, jichž potřebuje naše srdce, aby se obrátilo k Nekonečnu. Ale pro všechno dobré se chraňme vynalézati nové zkoušky, které by nás měly přivésti k Bohu; to lze učiniti jen po zvláštním vnuknutí nebo po názoru dobrého duchovního vůdce. V duchovních věcech jest špatným umělcem člověk, který se řídí vlastním soudem, sebeláska nás pronásleduje i ve snech domnělé dokonalosti. Naše činnost má býti podstatně umrtvující: zemřít sobě.

„Jsou lidé, kteří nejsou spokojeni s myrhou, kterou jim dává Bůh, chtějí jí ještě více, rozbíjejí si hlavu, oddávají se chorobným představám a z dlouhého i mnohého utrpení nemají žádného užitku. Pochází z toho málo milosti a tito lidé zůstávají stále na jednom místě; neboť staví podle svého vlastního plánu, ať činí pokání, ať se postí, ať se modlí nebo rozjímají. Bůh má vždycky čekati na jejich dobrou vůli, až se ukončí jejich dílo. To nevede k ničemu. Bůh se rozhodl, že odmění jen svá díla: jenom tato a nikoliv tvá bude korunovati v nebesích. Co sám v tobě nevykonal, to pokládá za nic.“⁴

„Jiní pak chtějí najíti uspokojení v pravidlech

³ Tauler: Sermo V, tom. I.

⁴ Tauler, tmt.

a ve cvičeních, která si sami vyvolili, v modlitbě, v rozjímání, buď že sami vynalézají nebo napodobují, co vidí činiti druhé. Těmito cvičeními si chtějí připravit základ, nacházejí v nich pokoj a domnívají se tedy, že stali se dokonalým Jerusalemem. Najdou veliký pokoj v nábožných cvičeních a dílech, ale jen v těch, která si sami řídí, a v žádných jiných. Že pak tento pokoj jest falešný, lze snadno souditi z toho, že zůstávají stále ve svých chybách, v pýše, v zálibách, v uspokojení tělesnosti, smyslů, v tom, co mohou zlomyslně dáti tvorové, v posuzování."⁵

„Bůh nehledá těžké koně a silné voly, to jest lidi pěstující veliká a silná cvičení vyumělkované pobožnosti, nehledá lidi s velikými činy vnějšími, hledá jen pokoru a něžnost, to jest lidi malé a opuštěné, kteří se dají Bohu vyhledati a kteří, kde jsou, jsou i nalezeni jako pravé ovce.“⁶

Sám Bůh nás v našem životě, a možno říci v každou chvíli našeho bytí k sobě volá, nutí naše zraky, aby se k němu obracely. Umějme ho slyšeti a nemějme hluché uši. Skloňme se v pokoře, něze a vděčnosti pod velikými a obtížnými zkouškami, které nám posílá. Zkouška jest cestou Boží. „Myrhu nám Bůh dává pod podobou veškerého utrpení, vnitřního i vnějšího. Kdo by přijal tuto myrhu v lase, ve stejném hnutí, v němž ji Bůh posílá, jaký život by pocítil rodit se ve svém nitru. Jaká by to byla radost, jaký pokoj, jaká vznešená věc. Ano, nejmenší jako největší utrpení, jež nechává na tebe dopadnouti, přichází z hloubi jeho nevypověditelné lásky, ano, z lásky tak veliké jako jsou nejlepší a nejvznešenější dary, jež by ti mohl dáti, nebo jež ti kdy dal. Jen kdybys je chtěl přijmouti, všechno by ti bylo tak užitečné, ano, všecko utrpení, i nejmenší vlásek, jenž bez tvého vědomí padá s hlavy, neboť Pán pravil: „Není vlasu, který nebyl spočten!“ (Mt.

⁵ Tauler, tmt.

⁶ Tauler: Sermo XXXVI, tom. II.

10, 30.) Ano, nemůže býti utrpení, ani to nejmenší, jež na tebe Bůh sesílá, aniž by je Bůh nebyl viděl od věčnosti, aniž by je nebyl chtěl a nepřál si ho, a proto na tebe dopadá. Bolí tě prst? Bolí tě hlava? Zebe tě do nohou? Máš hlad? Žízniš? Zarmucuje tě někdo slovy nebo jednáním? Ať se ti přihodí cokoli nemilého, všechno tě připravuje a slouží tvému životu vznešené radostí. Bylo stanoveno Bohem, aby se toto všechno stalo. Bylo to změřeno, zváženo, spočteno a nic víc ani méně se nemůže přihodit. Že mé oko jest v mé hlavě, bylo od věčnosti stanoveno Bohem Otcem nebeským; kdyby mi bylo vyrváno a já se stal hluchým nebo slepým, Otec, jenž sídlí v nebesích, rovněž od věčnosti viděl, že se tak má stát; měl pro to od veškeré věčnosti věčný úmysl a tak jsem od věčnosti u Boha ztratil zrak. Nemám tedy otevřítí oko nebo ucho svého srdce a děkovati Bohu, že se jeho věčný úmysl na mně splnil? Tím bych měl trpěti? Naopak, měl bych v tom najíti nový podnět k díkůčinění. A stejně je tomu při ztrátě přátel, statků, cti, útěchy a ve všem, co na tebe Bůh sesílá; to všechno, umíš-li to přijati, tě připravuje a uzpůsobuje pro pravý pokoj. Jsou lidé, kteří říkají: „Pane, vede se mi zle a trpím.“ A když jim odpovídám, že jest to pro ně velmi dobré, odvěti: „Nikoliv, Pane, zasloužil jsem si tohoto utrpení, živil jsem v sobě špatné obrazy.“ Nezneklidňuj se, drahé dítě, je-li utrpení zaslouženo či ne, ber je jako od Boha a děkuj Bohu, vzdej se a poddej se!⁷ Nechejme Boha, ať nám rozděluje v hodiny, které sám vyvolil, zkoušky, jež jsou nám přiměřeny. Neztrácejme se v pošetilých představách kajícínosti bez dozoru; ale budme ustavičně připraveni od Boha přijmouti všechny zkoušky, které nám ráčil určit: „Pane, neprosím o utrpení, ani bych nechtěl býti příčinou těchto utrpení; zříkám se všeho a jest i přáním mého srdce, abych spolupracoval na tvých věč-

⁷ Tauler: Sermo III, tom. I.

ných chválách; ze sebe samého jsem se nikdy nemohl vzdátí dokonale!

Pane, kdybys dopustil, abych byl nejvíce opovrženým člověkem, rád strpím pohrdání z lásky k tobě a abych přispěl ke tvé slávě. Pane, dávám se dnes docela do tvých rukou, a kdyby mne někdy obvinili z největších zločinů, jichž se kdy mohl kdo dopustiti, takže by mi na znamení pohrdání plivali do obličeje, Pane, jen kdybych věděl, že v tvých očích jsem nevinný, rád bych to všechno snesl pro tvou slávu. Kdybych byl vinný, také bych to snesl pro slávu tvé spravedlnosti, jejíž čest je mi tisíckrát vzácnější než vlastní čest; a při každém slově pohrdání bych tě chválil a pravil bych jako lotr na kříži: „Pane, já trpím spravedlivě, ale co tys učinil? Pane, rozpomeň se na mne ve svém království.“ A kdybys chtěl, abych zůstal pro tvou slávu, neohlížel bych za sebe, abych žádal o odklad. A kdybych měl žít jako starý Metusalem, přál bych si, abych každý rok tohoto dlouhého života, každý týden tohoto roku, každý den tohoto týdne, každou hodinu tohoto dne a každý okamžik této hodiny tebe chválil tak dokonale, jak tě kdy chválili svatí v opravdové slávě svatých; ano, přál bych si tě chválit tolikrát, kolik je zrněk prachu ve slunečním paprsku a přál bych si, aby tě všechna tato zrnka prachu chválila a tak uskutečnila mé přání, jako bych je sám byl uskutečnil v tomto životě. Proto mne, Pane, povolej, kdy chceš, brzy nebo velmi pozdě, mé srdce souhlasí se vším.“⁸

Účelem všech zkoušek, které na nás Bůh sesílá, jest, abychom se odloučili od nicoty vlastní i tvorstva. Když nás sevře nemoc, když naše srdce je takřka mrtvo, když ještě nejtajnější bolesti nás zkouší, to Bůh nás hledá a volá. Nechejme se najíti v pokorné poddanosti jeho vůli, nechejme se jím převrátiti. Chce nás naučiti odevzdanosti.

„Dítě, dáš-li se Pánu hledatí v naprosté a slepé

⁸ Suso: Exemplar, c. XXIV, t. II.

odevzdanosti a dáš-li Pánu obrátiti svůj dům, v jaké míře a jakým způsobem bude chtít, najde se drachma, a to způsobem, který převyšuje všechnu lidskou představu a všechn pomysl. Ah, mé děti, kdybychom se tak dali převrátiti, přivedlo by nás to dále než všechny podniky, všechna díla a všechny zvláštní způsoby, jež může zevně uskutečniti celý svět pod viditelnými podobami a viditelnými způsoby. Pán nám to dosvědčuje, řka: „Kdo chceš za mnou přijíti, zapři sebe sama a následuj mne.“ Tak tedy člověk se má zřici sama sebe a nikdy si neoponechati, co jest mu překážkou v pravém pokroku.

Když pak lidé, zpěčující se odevzdanosti, upadnou do silných zkoušek, a když je žene tvrdá a drsná metla, zdá se jim, že je vše ztraceno a upadají do velikého a silného pokušení, do pochyb a do strašných úzkostí. „Nikoliv, Pane,“ říkají, „vše je ztraceno. Jsem zbaven všeho světla a veškeré milosti.“ Kdybys byl člověkem dobře řízeným a dobře odevzdaným, nikdy by se ti nevedlo lépe a nikdy by se ti lépe nedařilo než v dobách, kdy Pán tě ráčil hledati; stačilo by ti to a zakoušel bys pravého pokoje. Ať by tě chtěl mítí slepého, nebo v temnotách či v zimě, horlivého nebo chudého, jak by se mu líbilo a jakýmkoli způsobem, majetkem nebo nedostatkem, zkrátka jakýmkoli prostředkem by tě chtěl hledati, dal by ses najíti. Ah, mé děti, jakpak myslíte, že by si s ním Bůh počíнал? Ah, pozvedl by jej tak něžně nade všechny věci!“⁹

⁹ Tauler: Sermo XXVIII, tom. II.

PRACOVNA

Akademický týden

Filosofické revue v Praze-Břevnově

ve dnech 28. září až 6. října 1933 v klášteře sv. Markety
v Břevnově. Program:

1. Hodnoty, které přináší životu křesťanská kultura. J. Papica: „Pojem křesťanské kultury.“ (Úvod.) A) Filosofické a vědecké základy křesťanského názoru. Univ. prof. dr. Erich Przywara: Die Krise der Kultur. Begriff und Problem der Kultur. Die Idee christlicher Kultur. Univ. prof. dr. J. Beneš: O lidské duši a o jejím poměru k tělu. Dr. Met. Habáň O. P.: Metafysické životní hodnoty. Souhrn metafysických pravd. MUDr. Alex. Partós: Der Lebensbegriff in der Physiologie. — B) Přejít z filosofie k víře. Univ. prof. dr. Jos. Matocha: Víra je rozumná (rationabile obsequium). — C) Písmo sv. Univ. prof. prelát dr. J. Hejčl: Estetická stránka bible. Univ. prof. dr. Zapletal: Nábožensko-mravní ráz, obsah a význam bible. Dr. Pavel Škrabal O. P.: Bible a tradice. O inspiraci bible a o její bezbludnosti. — D) Theologie. Její vliv na výchovu charakteru. Univ. prof. R. Garrigou-Lagrange: Les trois ages de la vie spirituelle. Univ. prof. dr. Fr. Cinek: Mše svatá. Dr. S. Braito O. P.: Přirozeno a nadpřirozeno. Nadpřirozené obohacení člověka.

2. Jak užít v praxi křesťanského světového názoru. Univ. prof. dr. St. M. Gillet, generál O. P.: L'éducation intellectuelle. L'éducation de la volonté. L'influence de l'église sur les rapports internationaux. Převor prof. E. Soukup O. P.: Manželství. Univ. prof. dr. Tóth: Erziehung des Charakters. Dr. J. E. Urban O. F. M.: Náboženství a modlitba jako činitel v lidském životě.

3. Křesťanská sociologie. Univ. prof. P. dr. Le Rooy O. P.: La résistance aux lois injustes. Le nationalisme. Les origines du contemporain. Msgre dr. M. Pfeiffer: Christliche völkerrechtliche Grundsätze. Univ. prof. dr. Bedř. Vašek: Zhodnocení soudobé situace sociální. Encyklika Quadragesimo anno a nutná přestavba společnosti. Církev a morální síly jako sociální činitel podle encykliky Quadragesimo anno. Prof. dr. Bernard Skácel: Zásady sv. Tomáše o řízení státu. — E) Dějiny a literatura. Paul Claudel (téma dosud neudáno). Univ. prof. dr. J. Cibulka: Tradice a novoty v církevním umění. Univ. prof. dr. V. Birnbaum: Umělecko-historický význam Prahy. Profesor Muckermann S. J.: Vertreter der Weltliteratur. Univ. prof. dr. Théry: La théologie mystique de Denis l'Aeropagite. Ing. Ferd. Půjman: Sv. Tomáš a umění. Univ. prof. dr.

Eduard Winter: Bolzanos Bedeutung für die Prager Universität. Koreferáty přednesou a debaty povedou: J. Ex. dr. Rückel, doc. dr. Hynie, doc. dr. Kalista, dr. Sylva-Tarouca, dr. Doležal, dr. A. Fuchs, Ing. C. Mauler, P. dr. Habáň, P. dr. Braitto, P. dr. Urban, prof. Závadský.

Organisace: 1. Akademický týden pořádán je pro veškeru inteligenci bez rozdílu vyznání a národnosti. 2. Podmínkou účasti je středoškolské vzdělání. 3. Frekventanti dělí se ve dvě skupiny: a) studenty a studentky, kteří platí 30 Kč, včetně stravování. Ti, kdož v Praze nebydlí, budou zdarma ubytováni. Těmto bude vydán zvláštní domácí řád, podle něhož budou povinni se řídit. b) Frekventanty s vysokoškolským vzděláním a učitele, kteří platí kolejného 50 Kč. Stravovati se mohou na místě a na žádost opatříme jim levné noclehy, takže denní náklad, který si ovšem musí hraditi sami, nepřestoupí asi 20 Kč. Kolejné je stanoveno s ohledem na dnešní poměry co nejnižší. Slevy nemohou být poskytovány. Naopak každé dobrovolné zvýšení poplatku bude vděčně přijato. Účastníci skupiny b) mohou se přihlásiti také jen k návštěvě odpoledních přednášek. Poplatek pak činí 35 Kč. Pro studenty toto ustanovení neplatí. 4. Veškeré přednášky konají se v sálech a v zahradě kláštera břevnovského. Význační hosté z ciziny budou míti vždy po jedné přednášce v Praze (v městě), které budou přístupny nejširší veřejnosti; podrobnosti budou oznámeny později. 5. V rámci tohoto týdne bude uspořádáno divadelní představení některého díla Claudelova. V neděli dne 1. října uspořádána bude velká Garden-party v zahradě břevnovské, jejíž umělecký program laskavě uspořádá Ing. F. Půjman, režisér Národního divadla. 6. Podrobný rozvrh hodin je rozeslán současně. (Změny jsou ovšem vyhrazeny.) 7. Pokud jde o státní a veřejné zaměstnance, učitele a žáky nejvyšších tříd středních škol, zažádali jsme jednak o dovolenou, jednak o úlevy pro návštěvu akademického týdne. (Viz přihlášku.) 8. Návštěvníkům mimopražským bude poskytnuta mimořádná sleva na drahách. 9. Frekventantům bude vydáno zvláštní osvědčení o návštěvě týdne.

Ke Katolické akci.

Svatý Otec volá laiky k pomoci. Ale jak se proti tomu divně vyjímá, když tolik kněží jest stále ještě v úkolech laických. Naříkáme na nedostatek kněží a kolik jich sedí v parlamentě! Myslím, že by jejich práci také unesli laici. Kněží málo, inteligence nadbytek a kolik kněží jest ještě v bankách, záložnách, žurnálech a světských podnicích, zvaných „katolických“. Nestačí jenom mluvit o Katolické akci, nýbrž také pustiti laiky k této akci. Tedy: zpět do sakristie, do kostela? Ne j p r v e t a m ! Kněz: sacerdos,

to jest, sacra dans! To od něho očekává věřící lid. Ostatní vše si mohou laici dát. Svátosti a hlásání slova Božího nemohou. Na to potřebují kněží. Ze „sakristie a z kostela“ smí kněz vycházeti jenom k těm podnikům, které lid zase do kostela a sakristie přivádějí. Čím přímější, tím je ona činnost oprávněnější.

Toto je dobrodiní Katolické akce: rozdělení úlohy kněží a laiků. Ať sejmou laici s beder kněžských (třebaže se proti tomu vzpírají) úkoly, které je odvádějí od přísluhování oltáři, slovu Božímu a nesmrtelným duším. Kněží ať se vrátí ke svému poslání, které jediné jest v tom, aby podávali lidem ovoce Vykoupení, spojovatí, co služebníci našeho Prostředníka Jezu Krista, nebe se zemí a zemí s nebem.

Braitó.

Duchovní síla kříže.

Až budu povýšen od země, všechno potáhnu za sebou.

Největší poznání, jehož se nám dostalo v kříži, jest podle sv. Pavla přiblížení skutečné a živé blízkosti Boží nám.

Teprve bolest dává skutečné hluboké poznání kříže, soustředění nejsvětější a největší bolesti, protože nejnevinnější dává poznání největší a nejhlubší.

Prvé poučení, které dává, jest: Nezemře-li zrnko, nevydá ovoce... zůstane samo. Proto se nedivíme, že porozumění Bohu jest vázáno na porozumění kříže. Teprve ve světle kříže poznáme dokonale Boha, jak se nám podává, a teprve v kříži poznáme, jak nás k sobě Bůh volá. Teprve v Bohu kříže poznáme celou vznešenost a šlechtictví křesťana. Ale také poznáme v kříži vysokou a svatou úlohu chrániti a hájiti pro lidstvo nejvzácnější a nejvznešenější statky. V kříži Kristově jsme tak blízko svému Bohu, že jsme okamžitě přes všechny výšiny světa jakoby vynešeni k Bohu. Bůh nesmí zůstatí pro člověka vzdáleným přístavem pro jeho bouře. Náš Bůh jest Bohem živým. A nikde se tento živý Bůh tak člověku nepřiblížil jako v kříži. Bůh, který postavil do světa kříž, ukazuje, že není Bohem, ke kterému bychom mohli jenom míti chladný oficiální, kultusový poměr. Bůh, který tolik pečoval o člověka, který mu tolik dal, tento Bůh chce proniknouti do života, chce míti pro sebe celého člověka, chce zasahovati do všech jeho složek, chce celého člověka pro sebe a chce ho celého naplniti. V kříži vidíme také Boží majestát, který si žádal v umučení Páně tak strašného výkupného za hřích. Vidíme, jak musí Bůh žádati celého člověka, a jak musí trestati hřích!

Ale zároveň také máme poučení, že máme stále přístup ke svatému srdci Božímu, že Bůh nikdy nezapomene na své dítě, že je vždy uvitá a vždy k sobě přivine a jemu vždycky odpustí. Když dovedl za nás svého vlastního Syna obětovati, jaký by musil být hřích, který by dovedl

překonati lásku jednorozeného Syna a cenu jeho svaté oběti a lásku Otce obětujícího svého Syna?

Kříž jest výmluvnou řečí o Bohu spravedlivém a o Bohu milosrdném, který, když nemáme, čím bychom zaplatili, dává svého Syna, aby zaplatil za nás.

Kříž nebyl odstraněn po smrti Kristově. Mše svatá není jenom připomínkou smrti Páně. My nestojíme opodál smrti a kříže Páně. Kříž stojí svou milostí a vykoupeným synovstvím Božím v každé duši lidské. A s tajemstvím kříže jest v každé duši tajemství lásky Otce nebeského a Ducha svatého. Celá Trojice nejsvětější jest blízko jednomu každému, do jehož duše jest zasazen milostí kříž.

Kříž Páně jest skutečností Boha v nás, ale také směrnicí a cestou vzrůstu a zrání božského života v nás. Každé prohloubení křesťanského života v nás jest jasné zjevení se Boha, ale Boha, který se zjevil na kříži.

Neboť jenom skrze kříž máme přístup k Otcí. To platí o každém přiblížení se v náboženském životě.

V kříži Páně se nám také jeví celá důstojnost člověka. Nikde se nejeví tak cena člověka, i jednotlivého člověka, jako v kříži, když Spasitel neváhal pro něho tolik podstoupiti, když Otec nebeský svého vlastního Syna pro člověka neušetřil.

Řekové, jichž náboženství, jak jejich bolestné tragédie ukazují, nebyli zdaleka tak usměvaví a veselí, jak se někomu zdá, nevěděli si rady s bolestí. Kristus dává i na tuto palčivou otázku odpověď: Nezemře-li zrnko, samo zůstane . . . Tím bylo také řečeno nejlepší a nejhlubší slovo o posvěcení člověka utrpením.

V trpícím Ježíši Kristu byla posvěcena každá a celá lidská přirozenost. Protože on za ni zadostučinil, proto jí dal možnost, aby byla zase velká a čistá, jako byla, když vyšla po prvé ze svatých rukou Božích. A ona milost, která nás s kříže zalila, ta milost může a má růsti a rozvíjeti se v naší duši. V tomto rozvinutí se naší duše ze síly ukřížování a utrpení Páně teprve se ukazuje naše síla a velikost.

Křížem vykoupení jsme vzati, zahrnuti, vtaženi takřka do Kristova svatého života. V tom je přece milost, účast na svatém životě Krista a Otce nebeského. Milost nečiní nás jenom podobnými Kristu, nýbrž utváří nás čím dále podobnější tomuto Kristu. Neboť náš život má se nyní utvářiti ve stopách Ježíšova života a v síle jeho. Pro křesťana jest všechn mravní a náboženský život jenom pokračováním onoho velkého posvěcení, jehož se nám dostalo smrtí Páně na kříži.

V tomto kříži máme také najíti svůj správný poměr k světu. Poměr k světu, k tomu, jenž Kristus proklel a odsoudil? Což jest většího odsouzení světa nad kříž Páně?

Poměr náš k světu v kříži má býti ten, jež měl Ježíš,

který svět přišel vykoupiti, totiž, aby svět přestal v síle jeho lásky a cestou jeho příkladu, aby svět přestal býtí světem a byl královstvím jeho lásky, pravdy, vykoupení a dětinného poměru k nebeskému Otci.

Náš poměr k světu, k jeho buňce nejprve k rodině, musí býtí ve světle kříže, aby totiž kříž, fakt vykoupení a příčina vykoupení posvětily, zase pozvedly pošlapaný svazek manželský, aby smysl kříže, totiž podobnost s Otcem, vévodila našim rodinám, aby byl chlebem a životem a školou našich dětí. Aby kříž byl varovným znamením vychovateli, co jest hřích, a jak jest třeba před ním varovati, před ním dítě uchrániti a k dobru srdce dítěte připravití a dobrem to mladé, rozvíjející se srdce naplniti. A tak bychom mohli projítí ve světle tohoto kříže všechny ostatní hodnoty a říše hodnot a úkolů.

Dnes je největší touhou lidstva utvořiti společenství, protože nesneseme již oné rozháranosti a rozervanosti, která dělí bratry proti bratřím, která dělí celý svět! A kde jest větší pouto jednotící než v kříži, kde se ukazuje příčina vší rozervanosti a rozháranosti, totiž pýcha, která staví proti zákonu Božímu, jenž ukazuje na povinnosti naše k bližnímu, staví svou pýchu, která jest základem všeho hřichu, toho pojmu, jemuž se lidé tak smějí dnes a zcela nerozumně, kde najítí více jednotící myšlenky než v kříži, v tom, který všechny tolik miloval, že pro všechny poslal svého Syna, aby nám všem vrátil největší bohatství, totiž bohatství dítek Božích, že totiž máme všichni jednu velkou jednotu, jestliže ostatní věci na tomto světě nás rozdělují, jest jedna myšlenka, která dělí, jedna velikost, kterou všichni mají, kde se všichni sejdou, kde všichni mají dosti místa. V lásce totiž království Otce, jehož my všichni jsme dítky, a jenž proto, aby všechny dítkami svými učinil, tolik obětoval a tolik dopustil svému Synu trpěti.

Proto vítáme s vděčností, že papež poukázal na svatě, největší jubileum, které kdy oslavujeme, totiž na jubileum smrti Páně. Abychom si připomněli, co všechno vděčíme svatému kříži, abychom si uvědomili, co všechno můžeme od svatého kříže očekávati. Zde pulsuje nejmohutnější láska Bohočlověka, v kříži jest centrum celé Církve, protože ona na kříži povstala, z otevřeného boku Kristova, zde jest centrum celého náboženského života, protože Eucharistie není nic jiného než Věčná Oběť Ježíše na kříži, podaná nekrvavým způsobem. Kříž jest středem celého křesťanského života, protože z otevřeného boku Kristova, z jeho smrti vytryskla svátostná síla všech svátostí, jakožto zdrojů jeho milostí...

Kříž nakonec dokázal pravdu Kristovu, jenž dovedl za ni umřítí, ale takto svatě a jako Bohočlověk umřítí, a jenž dovedl po staletí dávatí sílu statisícům, aby dovedli po-

dobně jako on obětovati všechno, i život a pravdu, aby dovedli jako on sloužiti bratřím a všechno za ně dátí, aby i jim se dostalo ovoce vykoupení, práva z pochopení tohoto vykoupení, jehož se dostalo nám. Neboť duše, která porozumí lásce Kristově, jest ochotna vidouc, že Ježíš za ni všechno dal, aby i ona všechno dala, a aby se ovoce této lásky dostalo prostě všem, kterým bylo určeno.

Tak jest kříž Páně východiskem a arsenálem všech velkých obětí křesťanských a všech velkých zápasů o duše.

Chceme-li opravdu pochopiti velikost a důležitost apoštolské práce, musíme se učití u kříže. U kříže pochopíme, co stála jedna duše Krista, a proto podnikneme v síle kříže Kristova všechno, aby i té poslední duši se dostalo Kristova vykoupení z lásky. U kříže se také naučíme všemohoucnosti lásky. Kristus získal svět obětí, a proto i my jenom obětí získáme duše, budeme-li za ně trpětí a obětovati.

U kříže Kristova se také naučíme všechno obětovati, protože jedna nesmrtelná duše má cenu věčné krve Kristovy, tedy platí více než celý svět a než všechno, co bychom mohli ztratiti anebo si zachrániti . . .

A naučíme se u paty kříže spojovati svoje kříže a obětí, a ve svaté ceně Kristovy obětí se odvážití je nabídnouti Bohu za hříchy svoje i za hříchy celého světa, především těch, kteří jsou nám milí, těch, jichž spása nám především leží na srdci, tedy našich krajanů, našeho drahého národa. Pochopíme, že obět spojená s obětí Krista Pána jest jistě Bohu milá a že nemůže býti lepšího života než života, který se obětuje, který dá prostě to, co Bůh od něho žádá, nebo na něho dopouští či sesílá z lásky k tomu, který nás prve tolik miloval.

U kříže také načerpáme statečnosti a síly pro chvíle opuštěnosti, protože víme, že Ježíš, který všechno nám dal, že on jediný nás neopustí, že jeho svaté srdce jest, i když posledním, tedy jistým útočištěm, i když nás všechno opustí a všechno zklame. Ó, zdráv buď, kříži, naděje jediná!

Když popatřím na tebe a vzpomenu si, co jsi vše vtrpěl, abys dokázal, že mne miluješ a že chceš moje spasení, již se tak neděsím své budoucnosti ani svých hříchů. Tvoje láska dovede překonati i moji slabost a hříšnost. Otec, který nám dal Syna svého až na smrt kříže, dokázal dosti, že mohu mu důvěřovati a od něho spasení i proti mé slabosti očekávati . . .

Braitó.

Přitáhnouti všechno ke Kristu.

Kterýsi katolík byl členem spolku, jenž nebyl spolkem, jak se říká, katolickým. A když mu to vytýkali, odpověděl: Chci ho katolickým učiniti. Jsou to snad smělá slova

a může se jich odvážiti jenom ten, kdo jest pevný u víře a žije z milosti a svatého přijímání, aby mohl býti uprostřed světa a nebýti se světa, ale kdybychom prováděli více tato slova a toto heslo, mohli jsme již míti jiné výsledky. Kdyby si katolíci uvědomili, že jejich posláním v lidské společnosti není pouze protestovati proti nepřístojnostem, nýbrž se skutečně uplatnili všude, kde mají na to právo. Velmi málo nám pomůže vysílati plamenné výčitky sebe spravedlivější. Více by prospělo, kdybychom se uplatnili na všech úsecích činnosti lidského ducha, abychom uplatňováním křesťanských zásad nejenom udrželi svoje postavení, nýbrž abychom lidem opravdu prospěli hájením toho, co mají nejdražšího a co jsou třeba ve svě slepotě s to odhoditi anebo ztratiti. Chybí nám velice iniciativa. Necháme se zevšad prostě vyhoditi a pak pozdě budujeme s velikými finančními potížemi nějaké kopie, obyčejně velmi málo zdařilé. Vrchol všeho jest, když pak slyšíme: Ten či onen nám zkazil inteligenci, dělnictvo atd. Jak tomu rozuměti? Měli jste všechno: peníze, moc, lidi . . . Proč jste k tomu nechali dojíti? Spali jste na svých pokladech a přišel nepřítel a zasil koukole. A my se kolikráte spokojujeme tím, že proti tomu koukolu protestujeme . . .

Braitó.

A ještě spolky.

Překladem článku Codexu o spolcích rozvířili jsme debatu o tomto ožehavém bodě. Otiskli jsme jeden z mnohých přípisů. Ten přípis poukazoval na to, že když se vezme vše s k a n o n i c k é h o hlediska, že kněz není povinen ve spolku pracovati, protože Codex rozlišuje mezi duchovním správcem osady a duchovním vůdcem spolku. Tím se neodstraňuje morální povinnost k této práci. Místo aby byla pozorně přečtena tato noticka, byli jsme obviňováni, že vlastně schvalujeme kněžím, aby si katolických spolků nevšímalí. Avšak závěr, který z článku plynul a jehož pisatel i my chtěli docíliti, byl ten, aby duchovní vrchnost vybavila duchovního správce příslušnou mocí pro ony spolky, které má vésti, aby se měl oč opřítí. Myslel jsem na to, jak na příklad pražská konsistoř mě jmenovala duchovním rádcem Ligy akademické. Tím dala knězi úřední poslání církevní, o které se může opřítí. Vůbec jeví se čím dále tím naléhavěji potřeba, soustřediti všechny katolické spolky v rukou církevní vrchnosti. Mají-li spolky býti vydatnou pomocí Katolické akce, je třeba, aby se o nich vědělo, aby byla vedena jejich kartotéka, aby se vědělo o jich vedoucích, podnikcích, stavu. Kdyby se při visitacích podrobně visitovaly i katolické spolky, cítily by více svoje včlenění do duchovní osady. Myslím, že snad jen člověk zlé vůle chtěl by v těchto rádcích zlou vůli hledati.

Braitó.

Láska Ježíšova.

Láska nechává mé Srdce věčně otevřené. Chci dokázat svým, že moje Srdce se nikdy neuzavře. Naopak, jest mojí největší touhou, aby duše vešly touto ranou mého Srdce, jež jest propastí lásky a slitování. Jenom v tomto Srdci Bohočlověka najdou lék, jenž zmírní jejich utrpení a posilní je proti jejich slabostem. Stačí, aby mi jen podaly ruku a já je tam již sám dovedu.

Andělé strážní.

Svatí andělé jsou po našem boku. Jest hříchem je neviděti a všechno vykládati tak zvanými zákony přírodními . . . Nechť popatříme kamkoliv, všechno nám připomíná tyto bytosti plné milosti a svatosti, služebníky Nejvyššího, kteří se dávají do služeb dědiců Přislíbení. Při každém zavanutí větru, při každém zazáření světla a tepla, při každém zahlédnutí krásy jako bychom se dotýkali třásní jejich rouch, jako bychom viděli chvěti se šat těch, kteří vidí Boha tváří v tvář. Kardinál Newman.

ŽEŇ

Z DUCHOVNIHO ŽIVOTA

—: Musí totiž kralovat (Franci, Praha), str. 325, cena neudána. — Krásná kniha, učící, kterak uskutečniti v životě kralování svrchované lásky Božského Srdce Páně; zapaluje posvátnou naukou, prosycenou Písmem svatým a tradicí Církve, zapaluje oheň, jež spaluje a léčí. Kniha jest především určena knězi, ale i laik zazní jejími ohlasy, neboť povinnost apoštolátu náleží všem. Překlad P. Levého jest velmi dobrý.

BOULARD ABBÉ FERNAND: Saint Gilles (Leroy, Rambouillet), str. 102, cena 10 frs. — Životopis velikého, ač dnes neprávem zapomínaného světce, sv. Jiljí, je dosti obtížný pro historika, plášť dávné minulosti je velmi hustý. Autor se pokouší vybudovati historickou kostru životopisu a to se zdarem. Zavděčil se ctitelům světce.

D'HÉROUVILLE S. J.: Vénérable Julien Maunoir (Dillen et Cie, Paris), 1932, str. 220. — Životopis „bretoňského Vincence Ferrerského“ XVII. stol., ctih. Juliána M.; sytý obraz jesuity z generace velikých apoštolů Evropy po velikých bouřích raného novověku. Zároveň mocný chvalozpěv zásluh Tovaryšstva a jeho umění získávati pobloudilé a zanedbané duše Kristu a to především váhou věřícího a upřímně milujícího srdce. Četba kněžské duše.

DONCOEUR PAUL: Retours en chrétienté (Grasset, Paris), str. 205, cena 15 frs. — Ke třem velikým událostem, zrození, sňatku a smrti, upírá zrak ne ve zvědavosti, nýbrž ve snaze zjevití, kterak křesťanství tyto chvíle, plné posvátnosti události, prožívalo a má prožívatí. Příhodno k četbě zvláště mladých manželů, odhodlaných k životu z víry.

DU PONT: Méditations. Desclée De Brouwer, Paris, 60 frs. 6 svazků překladu světoznámých a nikdy nezastaralých rozjímání tohoto vynikajícího mistra duchovního života. Byl to hluboký znalec duší, sám dokonale řeholník, zkušený exercitátor, který dlouhá leta po celém pomalu světě konal exercicie a podobná duchovní cvičení. Celý život člověka od Boha vycházející a k Bohu mající se vraceti, všechny prostředky spasení, celý život Pána našeho jsou probrány v těchto hlubokých a životných rozjímáních. Nedocenitelná pomůcka pro všechny pořadatele exercicií, přednášek, promluv, duchovních cvičení.

FEIGE msgr: Noblesse oblige (Téqui, Paris), str. 132, cena 3 frs. — Drobná knížečka, vedoucí k vroucímu pochopení a prožití převzácného daru milosti posvětné; mnoho prospěje tam, kde není mnoho kdv na obširnější díla.

GARRIGOU-LAGRANGE RÉG. O. P.: Les trois conversions et les trois voies (Eds. du Cerf, Juvisy), str. 194. — Trest svých asketicko-mystických spisů shrnuje do knížky, i podáním vznešeného tématu přístupné hodně širokým vrstvám, aby slova života mohla daleko zaletěti a buditi život. Každému z našich přátel srdečně radíme.

GÉREST R. G. O. P.: Veritas (Lethielleux, Paris), str. XVI-490-328, cena 30 frs. — Gérestovy meditace o křesťanském životě náleží k nejlepší moderní duchovní literatuře. Tyto dva svazky „La maison paternelle“ otvírají duši hluboký výhled do pokladů života v Církvi a ve snaze o uvědomělý duchovní život, krásně zobrazený jeruzalemským chrámem. Zvláště duchovní zde najdou nový zdroj síly pro svůj úkol pastýřský.

GUÉRANGER DOM: Sainte Cécile et la Société romaine aux deux premiers siècles (Téqui, Paris), str. 387-455, cena 24 frs. — Téměř stoleté dílo výtečného znalce křesťanského starověku neztratilo dodnes svou cenu mohutného obrazu prvních dvou století křesťanství v Římě. Dom Guéranger psal střízlivě, proto není třeba podstatných oprav historických od posledního vydání autorova, při střízlivosti však také dovede mluvit k srdci čtenáře. Zůstává stále jednou z nejlepších knih o našem starověku, jenž nepřestává vábiti kouzlem prvotních dob.

HAY WILHELM: Volkstümliche Heiligentage (Paulinus-Druckerei, Trier), 1932, str. 349, cena 4.20 Mk. — Krásně vypravená a dřevoryty vyzdobená knížka 72 životopisů světců a světic, kteří jsou zvláště uctíváni v Ně-

mecku; dílo naplněné úctou k svatým, lidové srdečným tónem bez vad lidovosti, pro nás zvláště zajímavé německým náboženským folklorem, který jest všude tak krásný a hluboký. Vzorná kniha.

Dr. HEJČL JAN: Eucharistická četba bible (Francl, Praha), str. 138. — Ozvěny kněžského srdce, které při četbě Pisma sv. vytušilo v bohatství symbolů a aplikací slov Pisem nepřetržitý chvalozpěv nejsvětější Svátosti. Nasytí každou duši novou lahodou eucharistické úcty.

HERF PIUS O. P.: Sankt Albert der Grosse (Albertus-Magnus-Verlag, Vechta i. O.), 1932, str. 62, cena 0.50 Mk. — Dobrá myšlenka, podati kratičkový a příhodně zpracovaný životopis „nového“ svěce mládeži, jest zde zdařile provedena; knížku zpřitažlivují pěkně provedené stínové obrázky.

INDIGNUS: Svěťice rúží (Vincentinum, Praha-Břevnov), str. 182. — P. Levý splnil vděčný dluh sv. Terezii Ježíškově a po stručném životopise svěťice vybírá z jejích spisů na každý příhodný výrok, jenž posílí věřící duši do denního zápasu. Upozorňujeme rádi na tuto milou knížku.

JANVIER: L'Ame dominicaine. Spes, 1933. Věhlasný konferencier pařížský a vynikající spisovatel, P. Janvier napsal pro jesuitské nakladatelství Spes tuto knihu o duchu řádu dominikánského. Tento duch nezaniknul. I z největšího zdeptání dovedl tento řád vždycky znovu vypustiti nové kořeny. Autor ukazuje, co všechno dominikánský řád znamená pro teologii, filosofii, čistotu a ryzost víry, misií, umění, ukazuje na vynikající kazatele, jimiž řád vždycky oplýval. Odporučuji tuto knihu těm, kteří chtějí důkladněji poznati slavný náš řád.

S. JEAN DE LA CROIX: Le cantique spirituel (Desclée de Brouwer et Cie, Paris), str. 270, cena 11 frs. — Pečlivý překlad hlubokého výkladu Velepísně budí touhu, abychom se také brzy dočkali našeho českého převodu této perly mystické literatury. Francouzský překlad zachovává rozdělení a označení kritického originálu a tak umožňuje najíti příslušné originálu těm, kteří touží vychutnat barvu katalánštiny.

LATZARUS BERNARD: Saint Gabriel, passioniste (Revue de la Passion, Tonneins), str. 258, cena 15 frs. — Rozšíření svátku „staršího bratra sv. Terezie Ježíškovy“, sv. Gabriela Possent., bylo podnětem k novému jeho životopisu, dosti obšírnému, aby uspokojil každého čitele světcova. Dokonale provedený obraz světcův zároveň seznamuje s duchem kongregace passionistů, která jest u nás ještě málo známá. Zvláště příhodné pro duchovní a řeholní dorost.

LÉGAUT MARCEL: Prières d'un croyant (Grasset, Paris), str. 274, cena 15 frs. — Z vroucích meditací se zro-

dily tyto modlitby, rozhovory s Pánem Ježíšem, člověka moderního a přece ne méně vzepjatého k Bohu než v dobách velikých útoků na nebe. Rosa duše.

PONLEVOY ARMAND DE, S. J.: Actes de la captivité et de la mort des R. PP. Olivaint, Ducoudray, Gaubert, Clerc, de Bengy S. J. (Téqui, Paris), str. 340, cena 10 frs. — V 18. vydání vychází úchvatné líčení mučednických dnů jezuitských Otců za pařížské komuny roku 1871; píše vrstevník mučedníků, který zachytil události za čerstvé paměti, a proto mají Akta tím mocnější kouzlo. Posílí duši do zápasů, neboť jsou školou křesťanské statečnosti.

PONTNEAU CLÉMENT S. J.: L'année liturgique en méditations (Vitte, Lyon), sv. IV., str. 429, sv. V., str. 456, cena 16 frs. — Pontneauovy liturgické meditace zabírají v těchto dvou svazcích období od Ducha sv. přes měsíc Božského Srdce Páně do konce srpna. Pontneau neplývá slovy, proto tím vítanější jest jako pomůcka kazateli; pro vlastní rozjímání jest nedocenitelný, z hloubky dogmatické náplně vynáší pravdy života v pravém duchu Církve.

UNDET SIGRID: Die heilige Angela Merici (Herder, Freiburg), str. VI-58, cena 2 Mk. — Básnické visionářství velebně ozařuje vznešenost ženství a jeho úkolu v křesťanství; v řadě velikých žen světic středověku utkvívá Undsetová na světlém zjevu sv. Anděly, zakladatelky řádu sv. Voršily; či srdce více okřeje touto knihou než srdce řeholních sester a učitelek?

Z RŮZNÝCH POLÍ

ANNUARIO MISSIONARIO ITALIANO 1933 (U. M. del Clero in Italia, Roma), str. 278, cena 10 L. — Druhý ročník díla, které chce býti za několik let úplnou encyklopedií misijních věd; vůle jistě dosáhne cíle, soudíme-li podle prvních dvou svazků, které mají značnou cenu přes to, že přihlíží v některých částech zvláště k italským zájmům misionářským. V letošním jsou velmi zajímavé statistiky, statě o misijních pracovnících a o kultuře v misijích. IFP.

P. ALESSIO: Compendio di Patrologia (Marietti, Torino), 1933, str. 390, cena 10 L. — Kniha P. Alessia nestačí svým rozsahem sice pro důkladné studium patrologie, je však dobrou příručkou jak pro žáky, tak pro profesory. Autor používá nejnovějších vědeckých konklusí, rozděluje dobře látku a předesílá každé kategorii Otců dobrý úvod. To je právě jeho předností. — Tamtéž vyšlo Ordo div. Off. . . juxta calendarium Ecclesiae Univ. pro anno 1934, cena 3 L.

ASTER E. v.: Geschichte der Philosophie (Kröner, Leipzig), str. 419, cena 3.50 Mk. — Do rámce laciných,

pěkně vypravených a dobrých příruček dobře zapadají v. Asterovy dějiny filosofie po nejposlednější dny; inteligentovi pomůže k utvoření obrazu filosofického snažení v hlavních obrysech.

Dr. BREIT ERNST: *Das sittliche Verhältnis der Frau zur Eugenik* (Helios-Verlag, Münster), 1932, str. 76, cena 1.25 Mk. — Ideje rasového výběru, materialistické eugeniky, omezování početí atd. matou mnohé duše; Breitův spisek stručně podává zásady zdravé eugeniky, ovlivněné křesťanstvím, a může tedy vykonati mnoho dobrého u inteligentních žen a jejich vůdců.

BOTTE DOM BERNARD: *Origines de la Noël et de l'Épiphanie* (Abbaye Mont César, Louvain), str. 108, cena 18 frs. — Montcésarsští benediktini zahajují novou sbírku *Textes et études liturgiques* traktátem D. B. C. o vzniku svátku Narození a Zjevení Páně. Rozbor, jenž v nejednom mění dosavadní názory, se opírá o málo známé prameny, a proto jest dílko cenným přínosem v liturgické literatuře.

Dr. BUTAVAND A.: *Les femmes médecins-missionnaires* (Aucam, Louvain, Desclée De Brouwer, Paris), str. 142, cena 10 frs. — Dílko jest hodnotným přírůstkem misijní literatury; má zvláštní zřetel na zdravotní postavení ženy v misijních zemích, v druhé části informuje o misijní ženské lékařské činnosti protestantské i katolické. Hnutí pro misijní lékařství touto knížkou získá. IFP.

DACQUÉ EDGAR: *Natur und Erlösung* (R. Oldenbourg, München), str. 147, cena 4.80 Mk. — Kapitoly idealistického nábožensko-filosofického názoru, jenž jest podán působivými slovy, takže při všech kladných hodnotách, které obsahuje, může zapříčiniti veliké poruchy náboženského smyslu. Ad informandum pro vůdce studující mládeže.

DE MAN: *Die sozialistische Idee* (Diederich, Jena), str. 343, cena 15 Mk. — Sociolog, národohospodář de Man podává zde vývoj ideje socialismu počínaje středověkem. Novověký socialismus snaží se zduchovět a proto pronáší ostrou kritiku nad Marxem a jeho materialistickým socialismem, který pokládá za odbytý stejně tak, jako materialism sám.

DE PARVILLEZ ALPHONSE S. J.: *La joie chrétienne* (Spes, Paris), str. 100, cena 5 frs. — Radiové proslovy o křesťanské radosti, již tolik světu pochybí; z promluv hřeje teplo radosti a lásky, mají svěžest. Poslouží za duchovní četbu adventní nebo k promluvám.

DEZANI: *Luci nell' ombra* (Soc. Editr. La Scuola, Brescia), 1933, str. 253, cena 6 L. — Autor řeší způsobem přístupným širším vrstvám problémy hmoty, života, smrti, bolesti, myšlení, ducha, člověka, maje na zřeteli stále nadpřirozené poslání člověka. Kniha může být opravdu mnohému čtenáři světlem v temnotách, protože to nejsou

jen pouhá rozjímání, nýbrž opravdové filosofické závěry myšlení největších myslitelů všech věků.

DIEKAMP-HOFFMANN: *Theologiae Dogm. Manuale. I.* (Desclée, Roma, Piazza Grazioli); 1933, str. 412. — Německý text této příručky dogmatiky je dosti znám a od nejlepších autorit chvalně uznán, takže můžeme jen děkovat překladateli, že učinil tuto výtečnou knihu přístupnou i těm, kdo neovládají němčinu. Překlad je opravdu přesný, autorem samým schválený, tak jako i menší změny, zvláště co se týče pořadu traktátů. Těšíme se na další svazky a dílo všele doporučujeme, jak toho opravdu zasluhuje.

FOLLIET JOSEPH: *Le droit de colonisation.* (Bloud & Gay, Paris, 1933, str. 350, cena 30 frs.) Má kdo právo kolonizovati, obsaditi cizí zemi, vzítí panství nad cizím národem? Jaké povinnosti má kolonisující stát vůči podrobenému národu a jeho vlasti? Autor staví na zásadách, daných Bartolomějem las Casas, Františkem Victoria, papeži, sv. Tomášem a praxí a dochází ke konkrétním závěrům o právech i o povinnostech kolonisujících států. Otázky kolonizačního práva nejsou snadné, avšak autor je podává i řeší tak přístupně, že každý vzdělaný zájemce snadno do nich pronikne; vědecká hodnota má nejlepší svědectví v tom, že tento spis získal jako doktorská these *summa laudem*. Zajímá zvláště moralisty, právníky a přátele misii. IFP.

FRANC-NOHAIN: *Nouvelles fables* (Spes, Paris), str. 269, cena 12 frs. — Franc-Nohainovy bajky plně zasloužily ceny Akademie; jemná ironie, řízný šleh, pochopení nedostatků a vad dneška, jasné ocenění hodnot a pestré básnické rouchu činí Franc-Nohaina důstojným následovníkem francouzských bajkařů. Studnicí pro vychovatele.

FUETSCHER LORENZ S. J.: *Akt und Potenz* (F. Rauch, Innsbruck), str. 347, cena 10 Mk. — V řadě spisů „*Philosophie und Grenzwissenschaften*“ IV.-4-6 vychází myšlenkově bohaté a nikoliv snadné pojednání, jež hledá moderní řešení tomistického problému a jeho důsledků o aktu a potenci. Při různosti názorů najdou filosofové mnoho nových podnětů.

GEHLE: *Die Schicksalskurve der Arbeiterschaft* (Bensheimer, Mannheim), str. 127, cena neudána. — Kolínský sociologický ústav vydává výtečné sociologické příručky. Dr. Gehle na základě důkladných statistik v Německu dává pokyny pro sociální politiku a sociální reformy. Statistiky a diagramy dávají nahlédnout do neutěšeného stavu dělnictva vyssávaného kapitálem.

GOYAU GEORGES: *Mère Javouhey* (Plon, Paris), str. 293, cena 15 frs. — Život Matky Javouhey, zakladatelky kongregace clunyských sester učitelek a misionářek, je velkolepou písní mateřské lásky Církve k vyděděným

duším a zároveň školou apoštolátu z bohatství vnitra. Goyau umí spojit vědu se živým smyslem života apoštolátu.

GRIMAUD CHARLES: *Non mariées* (Téqui, Paris), str. 320, cena 10 frs. — Grimaudovy spisy právem docházejí ocenění u čtenářek, jimž jsou určeny. Nový spis zvýší vážnost autorovu; téma staré panny je probráno delikátně, v příčinách staropanenství i v jeho utrpeních, nejvýš však cením kapitoly o náplni života starých panen. Povede k dobrému v rukou ženských.

GRÖHL RICHARD: *Die Kirche Jesu Christi der Heiligen der letzten Tage* (Borgmeyer, Hildesheim), 1932, str. 88, cena 2 Mk. — Gröhlůva knížka o mormonistech je určena širším vrstvám katolickým, které jsou zvláště ohroženy morm. propagandou; píše věcně a přístupně. U nás prospěje ve větších místech, kde se mormonismus již také projevil.

GROLLEAU CH.-CHASTEL G.: *La Trappe* (Grasset, Paris), str. 282, cena 15 frs. — Autoři kreslí jistou rukou sympatický obraz cisterciáků-trapistů v dějinném rozvoji a významu řádu i v denním a vnitřním životě jeho členů. Tato kniha bude dlouho výborným pramenem informací o řádu trapistů.

Dr. HALLFELL M.: *Wende zu Christus — Christi wegen* (Paulinusdruckerei, Trier), str. 190, cena 2.85 Mk. — Opět velmi dobrá studnice myšlenek pro kazatele; v odkřesťaněné době vytyčuje tím mohutněji obraz Krista, jenž jest cílem veškerého dění od stvoření světa. Zároveň četba katolika činem.

HATZFELD HELMUT: *Religiöser Aufbruch im geistigen Frankreich von heute* (Herder, Freiburg), str. 42. — Zběžný přehled velkolepé obrody francouzské inteligence myšlenkou křesťanství, podobný obšírnějšímu Krlínovu Návratu vzdělanců, na nějž opět s uznáním musíme vzpomenouti. Na Hatzfeldovu knížku upozorňujeme zvláště akademiky.

HAUSER RUDOLF: *Lehrbuch der Psychologie* (Herder, Freiburg), str. 135, cena 3 Mk. — Hauserova psychologie jest zdařilým dílem vědce a pedagoga, jenž chce svou knihou dáti studentovi či inteligentovi úvod do křesťanské psychologie a naučiti praktickému pochopení a využití duševních jevů. Zpracováním jest přístupná každému inteligentovi.

Dr. HEGER JOSEF: *Kniha Ijob* (Kuncíř, Praha), str. 156. — Kniha Jobova, tak blízká lidské duši v pořadí posvátných knih Písma sv., potřebovala nového vydání vedle souboru Hejčlovy České bible, aby její útěcha byla všem přístupna. Hegrův překlad, přihlížející především ke kritickému znění hebrejského originálu, jest mistrný a potěší srdce každého pevnou nadějí, že gene-

race českých biblistů, milovníků a znalců rodného jazyka, bude dále trvati. Co do věci: bylo by vůbec místno chváliti slova Písem? Nový duch provane duší při jeho četbě.

HOMSCHEID MARIA: Blühender Schnee (Borgmeyer, Hildesheim), str. 152, cena 3.20 Mk. — Legendy z dětství Spasitelova, vytvořené věřící duší, která našla vznešený tón povznášející duši a znějící ohlasem velebnosti Dítěte. Květy něžné a silné křesťanské vůně.

HÖPFEL HILD., OSB: *Introductio specialis in libros N. T.* (Apud auctorem, Roma, 1931, str. 482.) Mezi četnými příručkami biblického studia zaujímá Höpflovo dílo čestné místo. Jako vědec, věrný katolické biblistické tradici, zaujímá ke všem problémům jasné stanovisko, v němž nepřehlíží žádný názor, jak dosvědčuje velmi bohatá odborná literatura. Jako dobrý profesor našel správnou metodu jasného, stručného a přece dostatečného výkladu látky. Přehlednost, metodičnost bez rozvláčnosti a široký vědecký rozhled v nejnovějším biblickém badání činí H. dílo spolehlivým vůdcem bohoslovců a všech, kteří se hlouběji zajímají o biblické studium. Fakt 3. vydání v několika letech je velmi dobrým svědectvím.

CHAUVIN A.: *Jeunesse et liberté* (Desclée De Brouwer et Cie, Paris), stran 235, cena 12 frs. — V knize jsou přetisky dvou starších dílek výtečného vychovatele P. CH.; první řeší problém svobody ve výchově mládeže, druhé se dotýká jemného tématu pohlavního poučování mládeže; autor, vychovatel a kněz, staví na pevném základě katol. učení a praxe a proto dává zásady, které nikdy nezvetší.

NEUMANN DR. AUG., OSA: *Piaristé a český barok*. (Společenská knihtiskárna, Přerov, str. 167 a XII, cena Kč 25.—) Stesk budí výborné Neumannovo dílo o českých piaristech, kdysi tak kypících životní silou a dnes chřadnoucích. Neumannův obraz staví na základě archivního badání a nepomíjí žádné význačné stránky dějin piaristů v našich zemích od příchodu za života sv. Jos. Kal. až po přelom období. Detaily se pojí v příjemný celek, ve vědecké nestrannosti nezatajuje ani lidské momenty v dějinách snažení řádu. Velmi dobře zapadá do proudu snah mladé věřící generace učenců o rehabilitaci doby barokní a také do zápasu o křesťanské školství, v němž si piaristé dobyli nevadnoucích zásluh. Spis doplňují vhodné ilustrace a rejstřík. Zařaďte a dejte zařaditi do knihoven.

PFLIEGLER: *Heilige Bildung*. Pustet, Salzburg, str. 180, cena Mk 2.90. Z bohatých styků s mládeží dovedl autor načerpati tolik zkušeností a světla, že naplňuje to podivem. Praví pak Tomáš, že kdo se umí diviti, ten umí hledati a projevuje známky nestárnoucího ještě života. Jenom dědečkové říkají, že tohle tu již všechno dávno bylo. Kniha jde ke kořenům dnešní mravní bídy a ukazuje na podstat-

nou nutnost dobré náboženské výchovy. Ukazuje, jak učitel náboženství musí uměti a konati více než jen podávat určitou sumu náboženských pouček, že totiž musí uměti uvést do hlubin tajemných svoje posluchače a naučiti je sytiti svůj duševní hlad v těchto pokladech. Pak bude náboženské vyučování něčím životným.

MENKE WILLIBRORD: *Unter Christen, Soldaten und Räubern* (Schöningh, Paderborn), str. 157, cena 2.85 Mk. — Svěží životopis mladého misionáře, který po nedlouhém působení padl na liše rukou zákeřných banditů, když v poslední chvíli prchal před stejně „mírumilovnými“ komunisty čínskými. Nová kapitola z mučednické epopoje katolické Církve v Číně; upoutá a povznese duši k ideálům. IFP.

RICHARD TIM. O. P.: *Etudes de Théologie morale* (Desclée de Brouwer & Cie, Paris), str. 354, cena 20 frs. — Kniha obsahuje dvě speciální morální studie: morální závaznost rad dokonalosti, téma vědecky velmi časové, a probability činu v pochybných okolnostech. Obě studie jsou pevně založeny na sv. Tomáši a jejich propracování jest zároveň projevem věrnosti starým pravdám v nové zemi.

STIMMEN DER ZEIT, měsíčník, řízený německými Otcí z Tovaryštva Ježíšova, vychází u Herdera ve Freiburgu i. B.; půlročně 7.20 Mk. Náleží k předním revuím německých katolíků, pro něž mnoho vykonal za 63 let od svého založení.

TÓTH TIHAMER: *Ich glaube* (Herder, Freiburg), str. 209; týž: *Der grosse Gott* (tamtéž), str. 276. — Nové dvě sbírky Tóthových kázání nadšeně přivítají kazatelé, jimž přináší staré pravdy v novém rouše a zpracování. První svazek počíná věrou a přechází k Boží existenci, druhý svazek opěvuje velikost Boha a jeho vlastnosti. Úplný homiletický výklad Vyznání apoštolského bude vzácnou zbrojnicí, na niž vřele upozorňujeme.

ULMER-STICHEL: *Unbekannte Heilige* (Habel, Regensburg), 1932, str. 490, cena 6 Mk. — Mohutný román vesnické dívky poválečné doby; ve svém okolí nachází povolání k výstupu na tichou Kalvarii ve skrytu, a na Kalvarii i vítězství věrných Božích. Osvěží ženskou duši do zápasů s všedností a nízkostí.

VON WIESE: *System der allgemeinen Soziologie* (Dunker a Humblot, München), str. 671, cena 27 Mk. — Důkladná sociologie, jaká má být. V první části všímá se autor povšechného vývoje sociologie od počátku až do 20. století ve všech evropských a mimoevropských státech. Ve druhé části pojednává se o sociálních procesech a jejich příčinách. Třetí pak část pojednává o sociální výchově. Kdo se zabývá sociologií, musí sáhnout po této teoretické, hluboké knize.

SLOVA OTCOVA

Životní důležitost duchovních cvičení.

Duchovní cvičení dobře vykonaná mohou dáti do pořádku duši i co nejvíce rozbitou a je-li již ve stavu setrvání, dává tento zbožný obyčej jenom růsti v dokonalosti. V úvaze, rozjímání, sebranosti duše najde sama sebe, pozná sama sebe. Umí dáti všem věcem jejich pravé jméno a jejich důležitost, která jim patří, setká se tam se svým Bohem. Dává se tolik času lidem a tak málo Bohu. A přece on jest v nás. Stále. On sám pak řekl, že bez něho ničeho nemůžeme. Z toho plyne velká přednost duchovních cvičení, že postaví duše před Boha, do jeho přítomnosti. Toto jest věc nejdůležitější a nejpotřebnější.

K poutníkům z Velletri dne 16. července 1933.

Osservatore Romano č. 166.

Apoštolát katechismu.

Prvními katechisty byli apoštolové a katechismus byl předmětem jejich apoštolátu. Katechismem je třeba rozuměti způsob vyučování podstatných a základních prvků náboženství. Jest to pojem, jehož původ sahá do dob velmi blízko prvním počátkům. Proto jest apoštolát katechetický prvním apoštolátem, protože jest nejprve třeba učiti, co Spasitel náš svěřil prvním apoštolům: Jdouce učte všechny národy . . . A katechetický apoštolát má podstatně směr praktický. Za základ praxi stojí několik pravd základních, původu dokonale praktického. Katechismus učí základům náboženství a náboženství křesťanské není pouze nějakou filosofií, není nějakou theosofií. Náboženství znamená zařízení života, celého lidského života v jeho poměru s Božstvem. Toto jest také základním pojmem učení katechismu, jenž má nakonec učiti křesťanskému životu, jak křes-

fanský žítí. Tuto myšlenku pochopil dokonale velký spisovatel křesťanský Manzoni, jenž pravil v „Poznámkách o křesťanské morálce“: Když řekl Kristus apoštolům „Jdouce učte je zachovávat všechno, cožkoliv jsem přikázal vám,“ přikázal, aby se Církev chopila morálky. A to je velmi dobře řečeno, neboť může se říci, že nejposvátnější z církevních dějin bylo, že se Církev snažila dobýt mravouky, mravouky, která se vztahuje ke skutečnému životu; hle, na toto nesmí nikdy zapomenouti katechismus a apoštolát katechetický.

Jak jít k duším.

Svatý Otec doporučuje ze všeho nejvíce apoštolát dobrého příkladu, jenž jest nade všemi apoštoláty, protože předpokládá vlastní posvěcení a jest výzvou k posvěcení druhých. Jedná se také o apoštolát dobrého slova, jenž má tolik příležitostí uplatnit se v moderním životě, jenž jest pohnutý, tak činný a složený s tolika setkání a výměny ideí. Bude to ale především a nade všechno apoštolát modlitby. . Dobrota Boží učinila z modlitby apoštolát nejúčinnější, protože ničemu nebyla dána taková příslibení a bez jakýchkoliv omezení.

K poutníkům apoštolátu katechetického ze dne 22. července 1933. Osservatore Romano č. 172.

Poslání učitelské.

Božský Spasitel vykoupil toto jméno mistra, učitele, o němž antický vtíp říkal: Koho Jupiter neodsoudil do pekel, odsoudil k dětem. Kristus přijal toto jméno učitele na sebe, aby je vykoupil, jako vykoupil práci, protože když přišel na svět, přijal jí, aby pozvedl práci k oné výši, kterou mohla nabýti jediné v jeho osobě. A aby ještě více zdůraznil vykoupení tohoto stavu, řekl: Cožkoliv jste učinili nejmenšímu z mých, mně jste učinili. Toto slovo platí o těch, kteří se z lásky

věnují těm nejmenším, hodí se opravdu na učitele, kteří jsou určeni pro maličké, opravdu maličké. Žádné jiné slovo nemůže podati větší chválu učitelského poslání, ani nemůže býti mocnějšího povzbuzení. Jsou také zároveň nejkrásnější odměnou za to, co učitelé konají.

Ke 300 učitelům, kteří se shromáždili v Římě ke „dnům studia modlitby“.

Osservatore Romano ze dne 4. září 1933.

Křesťanský život ovocem vykoupení.

Přišel jsem, aby život měli a aby jej v hojnosti měli. Víte, že ovoce vykoupení se nazývá životem křesťanským. Přejal jméno Kristovo, jako všechny velké vynálezy přejímají jméno svého původce. V těchto dvou slovech jest vyjádřeno ovoce vykoupení. V něm jsou uloženy všechny vznešenosti víry, útěchy naděje, sladkosti lásky, bohatství křesťanských ctností, pravé bratrství a mateřství Marie Panny. V těchto dvou slovech jest vyjádřena podstata tohoto ovoce vykoupení.

To chci říci, že ovoce vaší pouti do Říma nemá býti, drahé dcery, pouze osobní útěcha, nýbrž obrození, vrůst, zvroucnění a prohloubení, vrůst a zesílení plodnější, účinnější a širší onoho života, jež již znáte, a jež již žijete způsobem tak vynikajícím.

Tento život odpovídá také vašim osobním potřebám. Avšak tato plnost tohoto křesťanského života není jenom osobně pro vás, nýbrž máte ji sdělit jiným, již pro krásné vaše poslání, jež jest vyjádřeno, že jste katolickou mládeží belgickou. Tak budete prováděti apoštolát, po němž prahnete. Bude to apoštolát ve všech formách: slovem, vaší činností a svým příkladným životem. A i kdyby se vám nedostávalo všech těchto prostředků, zůstane vám vždycky apoštolát modlitby. Ovšem, abyste mohly účinně prováděti tento apoštolát, musíte žít hlubokým křesťanským životem; jest

třeba, aby pohled na váš život naučil lidi, jak mají žít. To jest také nejjistější, nejdokonalejší a nejúčinnější, dokázati vaši vděčnost za dobrodiní vykoupení, jež tolik lidí ještě nezná. Jest to možné pochopiti, že po devatenácti stoletích zůstává ještě tolik misijních území, a že i uprostřed naší civilisace, zvané křesťanské, tolik lidí ještě zůstává cizích tomuto dobrodiní? Hle, drahé dcery, velkolepý prostředek, jak odvděčiti se božskému Vykupiteli za všechno, co pro nás vykonal! Sdělte bohatou část tohoto dobrodiní tolika lidem, kteří snad žijí vedle vás, svým slovem, svým příkladem a rozhodně vždycky svojí modlitbou . .

K pouti katolické dívčí mládeže belgické dne 28. srpna 1933.

Osservatore Romano č. 201.

PŘEDSTAVA A SKUTEČNOST

Největší a nejvyšší věci jsou v životě světském představovány, v životě duchovním však uskutečňovány. Jejich představování v životě světském má ráz zatímnosti, neúplnosti nebo neskutečnosti, zatím co jejich uskutečňování v životě duchovním má ráz nesmrtelnosti, dokonalosti a opravdovosti. I když představa největších a nejvyšších věcí v životě světském se opírá o poznatky ze života duchovního, zůstává představou bledou proti skutečnosti zářící a sebe větší skvělost formy nedá jí náhradu za to, co jí ke skutečnosti chybí.

Představy co nejpřesnější poskytují díla umění básnického. Snahu duše zdvihnouti se z časnosti k věcem největším a nejvyšším vyslovuje Otokar Březina v těchto dvou slohách své první básnické knihy „Tajemné dálky“:

Na hranicích svých dní Ti volám: muč a pal
a v bolů žalářích mi tvář mou vyběl na sních:
já v díků kadidlo do vůní spálím žal
Ti ohněm rytmů v básních!

Svou duši v žhavý sloup vyssálám do nebes
a v rakev síly své jak v cín se složím ke snu,
až křečí Tajemství jak poražený kněz
u oltářů Tvých klesnu.

Tato slova byla skvěle vysloveným podobenstvím jakési touhy a mají určitou značnou způsobnost vrývati se do paměti. Snažme se však pátratí po tom, zda taková představa může býti naplňována ve skutečnosti a jakou podobu její naplnění ve skutečnosti přijímá.

Vrcholem této představy jest vyssálání duše do nebes ve žhavém sloupu čili uhoření. Takovou věc uskutečnili ti, kdož pro víru a lásku k Bohu podstoupili smrt ohněm a tak skutečně svou duši v žhavý sloup vyssálali do nebes. I jest slušno a snadno ohlédnouti se po jejich praksi, aby bylo jasno vše, o čem se v této básni mluví, aby skutečnost a představa byly si postaveny tváří v tvář a zkoumány vedle sebe i proti sobě.

Báseň tato jest výrazem touhy po těchto věcech, čítajíc v to přemožení sebe, umrtvení smyslu a úrodnou bolest, která duši zjemňuje a zušlechťuje. Mezi mučedníky, kteří dokázali svou věrnost a lásku k Bohu smrtí v plamenech, byl nikoliv nepatrný počet těch, kteří jasně a dokonale vyslovili tuto touhu ve všech jednotlivostech a dokázali, že na tento způsob cesty byli činně připraveni. Smrt ohněm, a to ve své nejkrutější formě, byla přední zvláštností boje pohanů proti věrozvěstům křesťanským v Japonsku. Mezi mučedníky japonskými na prvním místě bývá chválen blahoslavený Karel Spinola, rodák pražský, a to ani ne tak pro všecka muka, která snesl, neboť bylo v Japonsku dosti mučedníků, kteří snesli muka ještě hroznější, jako spíše pro vroucnost, sílu a stálost své touhy po mučednictví, která se nebála překážek a prodlení.

Mučednictví bylo jeho pevným cílem od věku dvaceti let a všecko jeho úsilí bylo vědomě a

účelně řízeno jen k tomuto cíli. Japonsko bylo pro něho zemí zaslíbenou a při nesnázích své cesty doufal, že, zklamou-li všechny lidské prostředky, „dá mu Pán křídla, aby doletěl tam, kam ho po tolik let tak zvláštním voláním zve“. Když bouře, piráti a anglické zajetí zmařily jeho první cestu a po dvouletém bloudění a utrpení přišel zase tam, odkud vyšel, prohlásil, že s chutí se vypraví třebaš tisíckrát znova na cestu, poněvadž očekává větší věci než ty, které prožil a vytrpěl a které se mu nezdály ničím. Čteme-li v Březinově básni slova: „a v bolů žalářích mi tvář mou vyběl na sních“, pak Karlu Spinolovi se toho dostalo za čtyřletého věznění v žaláři omurském měrou vrchovatou, neboť v tomto vězení, ve kterém bylo na konci čtvrtého roku přes třicet vězňů, trpících hladem, zkaženým vzduchem, úplavicí a zimnicí, prožil bolesti takové, že posléze smrt ohněm byla mu nejvýhodnějším osvobozením. V dopisech z posledního roku se čte, že se již neudržel na nohou bez závratí; mimo to ze svědectví je známo, že jizvy po poutech, jimiž byl svázan při zatčení, nezmizely po celá čtyři leta až do jeho smrti s jeho rukou, že po svých těžkých nemocech ve vězení byl od svých spolumučedníků považován za umírajícího a že v posledním roce života byl mořen neustávajícím dusivým kašlem a chrapotem mimo malarii.

Básník za žalář bolů nabízí Tvůrci: „já v díků kadidlo do vůní spálím žal Ti ohněm rytmů v básních“. Tuto věc uskutečňovali mučedníci jednak při svém vstupu do žaláře, kam přicházeli s chvalozpěvem, poklekajíce a líbajíce práh nebo půdu. Zpívání církevních hodin bylo jejich hlavní úlevou a radostí po celou dobu vězení. Den smrti se nazýval dnem veliké lásky a byl pro ně nejskvělejší slavností. Na popravišti se zpívalo pravidelně *Laudate Dominum omnes gentes* a nebylo-li mučení příliš dlouhé a vysilující, pak zpěv tohoto žalmu ustával s jejich posledním dechem. Tak

byl opravdu spalován žal ohněm rytmů v básních.

Z druhé slohy lze však uvažovati jen o verši prvním. Při popravě ohněm byla duše opravdu žhavým sloupem vyssálána do nebes, ale podrobnosti toho bývaly jiné než jaké jsou běžné představy o smrti ohněm. Výrok soudu zněl: buďte popraveni pomalým ohněm. Tento oheň nehořel volně a těla nespaloval, nýbrž pekl. Oheň plál z dálky a byl zaléván vodou, šlehal-li plamen příliš blízko k mučedníkům, takže mučení se tím prodlužovalo až přes půlnoc. Podle prvních zpráv měla smrt Karla Spinoly nastati nejdříve, a to již po půldruhé hodině podle měření času hodinami přesýpacími; jiskry v té chvíli zasáhly jeho oděv a za chvíli prý se skácel udušen, kdežto druzí trpěli ještě několik hodin. Podle dalšího vyšetřování však se zdá, že jeho shroucení na zem nebylo ještě ukončením jeho života; neboť hned k němu přistoupili kati a ulili jeho doutnající či hořící oděv vodou, takže druhého dne bylo nalezeno jeho roucho neporušeno a pevně připečeno k tělu, jako tomu bývalo u mrtvol, hojně politých vodou.

Věcem dalším pak úplně chyběla všecka ozdoba slov básníkůvých. Těla byla sebrána, hozena do jámy a spálena na popel; i zbylé ohořelé dříví ze dne popravby bylo spáleno na prach; tento popel byl dán do pytlů i se seškrabanou hlinou, prosáklou krví těch, kteří byli toho dne stati, aby ani nejmenší zbytky po mučednících a po mučidlech nemohly přijíti do rukou křesťanů. Pak pod dozorem důstojníků musili se vojáci a otroci svléci úplně do naha, aby nemohli nic z toho ukrýti ve svém oděvu, a odnésti pytle s popelem na čluny v zálivu, odplouti na hlubinu, ostatky vhoditi do moře a zapáliti čluny, na kterých se vezli, aby snad křesťané nezmocnili se těchto člunů, na kterých se vezly ostatky jejich mučedníků.

Důslednost života duchovního jde tedy dále než vidění básnické; jest bezvýhradná a neleká

se žádných neúměrností, poněvadž se měří pouze věčností.

Ukazuje to, jak i nejskvělejší představa světská bledne vedle skutečnosti duchovní, a že v životě duchovním jsou možny tak veliké a skvělé věci, o kterých největší a nejodvážnější umělec se bojí i jen uvažovati. A přece velikých světců a mučedníků bylo mnoho a velikých básníků a umělců jen málo. Ukazuje to, jak těžká jest práce básnická, a že i při její neúplnosti jest její cena v řádu přirozeném přece jen obzvláštní.

Jar. Durych.

ZDROJ NADPŘIROZENÝCH ZÁSLUH

(Kurs o milosti 8.)

Milostí stáváme se dětmi Božími a tak nám podává nebeské dědictví, dědictví slávy a blaženosti Boží. Život blaženosti jest vyvrcholením tohoto nadpřirozeného života dítek Božích, jenž nám byl milostí dán. Životem této milosti jsou skutky křesťanského života, konané z tohoto nadpřirozeného ducha v této nadpřirozené lásce. Jimi spějeme k vrcholu, jimi si můžeme prostě, jak se říká: slávy a nebeské blaženosti zasloužiti, takže Bůh dává věčnou blaženost jakožto odměnu a mzdu.

Bůh ale má právo žádati od nás, abychom mu sloužili a žili tak, jak to přikazuje. I kdybychom všechno učinili, nikdy bychom neměli sami o sobě práva na tuto blaženost. Ta zůstává milostí, třeba bychom nevím jaké hory dobrých skutků vykonali. Milostí zůstává dále, že nás Bůh v milosti zachoval a že nám dal v milosti a milostí spolupůsobiti. Neboť milostí zůstává základ všeho, vší nadpřirozené záslužnosti našich skutků, totiž milost posvěcující. V díle našeho spasení se

uskutečňuje gratia pro gratia, totiž: milost nad milost. Sv. Augustin když vykládá toto místo, jde ještě dále a praví, že za uchopení milosti posvěcující životem uděluje nám Bůh milost korunování života z této milosti.

Záslužnost dobrých skutků. Co se nám navytýkají protivníci této nauky, že prý je návratem staré farizejské samospasitelnosti, soběstačnosti, svatosti z nás samých. Nesmíříme se nikdy s názorem, že by člověk po smrti Kristově zůstal v jádře špatným. Jistě ničeho ze sebe nemůže, ale Bůh chce, abychom tak přijali jeho milost, aby se stala naším životním principem, principem našeho nadpřirozeného života. Život jest princip immanentní, jest skutečnou příčinou všech činů, které z něho vycházejí. Kristus nám skutečně předal život dítek Božích. Svatý Pavel nemůže se nasytití zdůrazňováním toho, že již nejsme otroky, že jsme dítkami, které mají domácí právo u Otce nebeského, že můžem v Kristu klidně jít k Otci. Když pak nás Kristus vyzývá: „Buďte dokonalí jako Otec váš v nebesích dokonalý jest“, nemůže nás vyzývatí k něčemu podobnému, kdybychom byli ve svém jádře i po jeho vykoupení dokonale špatnými, neschopnými jakéhokoliv dobrého skutku.

Milostí Boží byli jsme opravdu přijati na milost, Kristus nás vrátil do Božího náručí a proto dobré skutky, které konáme ve stavu milosti, jsou opravdu skutky dítek Božích, jsou to skutky nadpřirozené ceny, jsou to skutky ve stejné linii nadpřirozené jako věčná sláva. Bůh pak slibuje tuto slávu jakožto výslednici a odměnu našeho nadpřirozeného života, jímž jsme se snažili žítí jako poslušné dítky Boží, které ve všem ctí nebeského Otce a celý život chápou jakožto cestu k němu, skrze poslušnost k jeho vůli.

Spasitel přijal nás všechny za spoludědice své slávy. Jenom jemu patří ona sláva plným právem. Nyní ale Kristus přijal nás za své údy. Jsme

údy jeho svatého Těla, jeho svatosti, jsme jeho bratřími. On jest prvorozený mezi bratřími. A proto jestliže jemu patří plným právem věčná sláva, chce nám ji Bůh dáti pro tyto svaté zásluhy, máme jakýsi nárok na ni právě v tom, že jsme milostí ovšem zase přijati za členy svatého tajemného Těla Kristova.

Ale, tím si přece odporuješ! Když pro Krista nám patří věčná blaženost, jak můžeme říci, že tu něco znamená naše zásluha? Právě to, že jsme byli přivtěleni ke Kristu, nás činí schopné svými vlastními skutky si zasloužiti blaženost. Neboť jsme-li spojeni s Kristem, jako každý jeho čin nadpřirozenou měl cenu a byl plný zásluhy, podobně také z našeho spojení s Ježíšem Kristem každý nadpřirozený skutek křesťana v milosti a ve spojitosti se svatostí Ježíšovou má podobnou záslužnou sílu a moc. V něm mají všechny skutky nadpřirozené lidí cenu adoptivních dítek Božích, to jest jsou s to připraviti nám dědictví, které jest dětem připraveno.

Milostí jsme se stali živými údy Těla Kristova. V živém těle každý živý čin přísluší hlavě. A tak i naše nadpřirozené činy jsou činy, v nichž se odráží činnost svaté Hlavy naší, podobně jako Kristus dále trpí ve své Církvi ve všech nemocných, slabých, chudých, neboť řekl: Co jste učinili nejmenšímu z mých anebo neučinili, mně jste učinili (anebo neučinili).

Milostí stáváme se chrámy nejsvětější Trojice, stánky Ducha svatého. On sám prosí za nás vzdechy nevyslovitelnými. Duch svatý jest principem našich dobrých nadpřirozených skutků, ale tento Duch svatý jest skutečně v nás, intimně přítomen, docela jinak, jak praví sv. Tomáš, ve spravedlivých, posvěcující milostí, než jest ve všech věcech. A tato zvláštní přítomnost osob Božích v duších obdařených posvěcující milostí dává zvláštní také cenu jejím nadpřirozeným skutkům, jsou to skutky konané pod vedením Ducha svatého, pro-

to skutky velké nadpřirozené ceny, tedy mající cenu pro věčný život, čili, jak my říkáme, skutky záslužné.

Tato milost, jejímž bezprostředním ovocem jest láska, dává cenu, věčnou cenu všem našim skutkům, jak praví sv. Pavel: Kdybychom konali nevím jaké skutky lásky a divů, nemáme-li lásky, to jest milosti, jakožto principu, ze kterého ony skutky vycházejí, nic nejsme. Tedy z toho plyne, že jestliže máme lásku, že ty činy jsou něčím, že mají velkou cenu, že jsou touto láskou oživené a že tvoří most mezi životem v plnosti lásky ve slávě a mezi tímto životem, v němž putujeme ještě v milosti a v lásce. V této lásce pak nezůstane bez odměny ani číše vody podaná žíznivému pro lásku Boží, v lásce Boží, tedy v milosti. Touto láskou se pozvedají všechny naše nadpřirozené dobré činy k nesmírné, velké ceně.

A protože tato milost dává věčnou cenu našim dobrým skutkům, čím vyšší stupeň milosti, tím jsou také záslužnější naše činy, protože vyšší stupeň milosti znamená vyšší stupeň lásky a podle stupňů lásky počítáme stupeň záslužnosti jich před Bohem. Tak můžeme až do nekonečna stupňovati cenu svých dobrých nadpřirozených skutků, jak krásně podotýká Scheeben ve svém klasickém díle: O krásách a vznešenostech Boží milosti.

Toto jest matematika nadpřirozená, kde všechno roste s láskou a se stupněm lásky. Chceme-li velké věci pro Boha a bližního vykonati, spolupracujme s milostí, nechejme, aby mohla růsti v duši. Ona nám sama již ukáže, co třeba činiti pro Boha i pro bližního. Vyšší stupeň lásky bude nás puditi k větším a dokonalejším a čistším činům, jež zase budou rozmnožovati dále lásku. Kde bychom již mohli býti, kdybychom si dovedli vážiti daru Milosti? P. Silv. M. Braito O. P.

POMOC OD ZEMŘELÝCH

Ve třináctém století psal svatý Tomáš Akvinský jako samozřejmou věc: „Někteří na tomto světě žijící, nebo také jsoucí v očistci, jsou milostí velmi s Bohem spojeni, a přece k nim se nevysílá modlitba.“ V devatenáctém a dvacátém století však jsou mnozí, kteří v druhé části této věty mluví jinak, a chtějí se modlití nejen za duše v očistci, nýbrž také chtějí vzývatí duše v očistci o pomoc, jako vzývají svaté v nebi o pomoc.

Církev Kristova zná jen jeden způsob spojení s dušemi v očistci, totiž naše modlitby, čili naši přímlovu za ně. Ovšem také nikdy neodsoudila modlitby, jimiž jsou duše v očistci vzývány o pomoc. Ba papež Lev XIII. obdařil odpustky modlitbu, ve které jest vzývána mocná přímlova duší v očistci za nás. Diecéšní církevní sněmy ve Vídni roku 1858 a v Utrechtu roku 1865 učí, že se duše v očistci za nás modlí. To jsou však všechny projevy církevního učitelského úřadu obecného a částečného. U odborníků v bohovědě jsou názory rozdělené. Jedni tvrdí, že duše v očistci mohou se modlití, to jest přímlovati jen za sebe navzájem a za sebe osobně, ne však za živé křesťany na zemi. Suarez a Bellarmin se snaží dokázati, že duše v očistci mohou svou přímlovou pomáhati aspoň křesťanům žijícím na zemi. Věc sama je dosti významná. Neboť kdyby nebylo pravdou, že nám duše v očistci mohou svou přímlovou pomáhati, pak by každé vzývání duší v očistci bylo ztrátou času a ztrátou pro duše v očistci, kdežto modlitba za ně vždy by měla svůj význam. Protože Církev se nevyjádřila k této otázce, jdeme jistě nejbezpečněji, jdeme-li za naukou svatého Tomáše Akvinského.

Svatý Tomáš klade otázku: Zda se máme modlití jen k Bohu? V odpovědi přesně rozlišuje trojí stav lidí: blažených v nebi, duší v očistci, živých na zemi. Žijící na zemi křesťany lze prositi o je-

jich modlitbu. Svátí, to jest podle vyjadřování tehdejší bohovědy, blažení v nebi, vidí Boha tváří v tvář, jsou s Bohem v lásce nejúžeji spojeni: proto vidí prosby, které jsou k nim vysílány a mohou pro své spojení s Bohem za nás se přimlouvati. Ale duše v očistci zaujímají zvláštní místo: „Ti, kteří jsou na tomto světě nebo v očistci, nepožívají dosud vidění Slova, aby mohli poznati, co my zde myslíme nebo mluvíme. A proto jejich přímlyvy si vyžadujeme nikoli modlitbou, nýbrž od živých prosíme řečí.“ Tedy vylučuje duše v očistci z možnosti, aby vůbec poznaly naše modlitby k nim. V téže 2. II. ot. 83, článek 11. k 3. praví své slavné slovo v této záležitosti: „Ti, kteří jsou v očistci, ač jsou výše než my pro svou neschopnost hříchu, přece jsou pod námi v trestech, které trpí, a podle toho nejsou v takovém stavu, aby se modlili za nás, nýbrž aby se za ně konaly modlitby.“

Důvod této nauky svatého Tomáše má dvojí základ: stav duší v očistci a podmínky přímlyvy za druhé.

Přímlyvu svatých v nebi odůvodňuje svatý Tomáš větou: „To jest božský řád, aby velikost vyšších přetékala na nižší.“ Blažení v nebi jsou vyšší nežli my poutníci na zemi; neboť jejich duše jest přímo a navždy v největší lásce spojena s Bohem, článek víry o obcování svatých nám výslovně praví, že jsou u Boha také na to, aby nám pomáhali svou přímlyvou. A také vidí v Bohu každou naši potřebu a každou naši prosbu. Avšak docela jiný je stav duší v očistci. Svatý Tomáš výslovně praví, že nejsou vyšší než my, naopak, že „jsou pod námi“. A tak již z tohoto důvodu není zachována zásada, kterou vyžaduje přímlyva. Mimo to není jejich úkolem v očistci nic jiného, nežli odpykávati tresty za své hříchy. Dále: co vědí duše v očistci o životě na zemi, kterou opustili nenávratně a také tak dokonale, že nezůstaly než pásky vzpomínek. Pověděli jsme ze svatého Tomáše,

že nemohou samy poznávatí přímo nic, že všechno jejich poznání o zemi po smrti těla jest jen zprostředkováno Bohem, jenž jim dá poznání. Ale to poznání také musí odpovídati povaze a stavu duší, tudíž jest jen všeobecné a nejde do podrobností. Když vzýváme duše v očištcí o jejich pomoc, nemohou o tom věděti jinak, než že jim to Bůh zjeví. Kdyby jim to Bůh zjevil, musilo by to míti svůj důvod, vlastně účel, jehož by se tím dosáhlo. Jakého cíle by se dosáhlo, kdyby Bůh duši v očištcí zjevil, že ji někdo vzývá jako svatou o pomoc? Pro duši samu by to v jejím stavu bylo jen zahanbení, kdyby někdo vzýval ji jako svatou v nebi, po němž však ona jenom celou horoucností marně touží, kdyby vzýval její mocnou pomoc, kdežto ona nemůže pomoci ani sama sobě ve svých očištných mukách. Víme jasně, co bychom v takových okolnostech řekli: škoda času na to vzývání. Lépe by bylo poprositi Pána Boha nebo někoho ze skutečných blažených v nebi, aby mi pomohl.

Druhý důvod má svatý Tomáš pro popírání možnosti, že by nám duše v očištcí pomáhaly, když je vzýváme. Podmínky přímluvy za druhé. Duše v očištcí jsou ovšem ve stavu posvěcující milosti, jsou přáteli Božími, mají v srdci velikou, ničím nekalenou lásku k Bohu a bližnímu. Ale — chybí hlavní podmínka pomoci druhému přímluvou nebo modlitbou. Síla modlitby, kterou dosahuje u Boha vyslyšení, jest její záslužnost; záslužnost zase vyžaduje své podmínky, z nich nejpodstatnější pro náš případ jest „stav poutníka“. Kdo jednou opustil pozemské putování, není vůbec schopen zásluh. Ani svatí v nebi, ani duše v očištcí nemohou nabývatí zásluh nových. Proto také jejich prosby za pozemské poutníky, jsou-li, jsou jen vyjadřováním touhy srdce, ale nic více. Nemají síly ani modlitby člověka na zemi, tím méně sílu modlitby svatého v nebi, jenž jest také na to, aby svou přímluvou pomáhal těm, s nimiž

jest láskou v Bohu spojen v obcování svatých, to jest v možnosti a skutečnosti předávání nadzemské síly a pomoci.

Názory o možnosti pomoci od zemřelých nejsou názory staré víry ani obecné názory Církve. Církve od začátku má o duších v očistci jen jeden názor, že jim může býti pomoženo našimi modlitbami a záslužnými dobrými skutky, a že jim má býti pomáháno. To jest nad veškeru pochybnost jisté.

Mohli bychom také ze svatého Tomáše uvéstí důvod *pro* možnost přímluvy duší v očistci za nás. Praví totiž (2. II. 83, 16): Hříšník není ve stavu záslužnosti, a proto jeho modlitby nejsou záslužnými ani účinnými samy o sobě. Ale jeho modlitby Bůh slyší z pouhého milosrdenství, jestliže prosí za sebe, o nutné nebo prospěšné ke spáse, a vytrvale. — Mohlo by se říci, že modlící se hříšník na zemi a přimlouvající se duše v očistci jsou stejných podmínek, nejsouce totiž ve stavu záslužnosti, čili možnosti získávání zásluh. Jestliže tedy Bůh, ač ne ze spravedlnosti, nýbrž z pouhého milosrdenství slyší modlitbu hříšníkovu, také z téhož pouhého milosrdenství slyší modlitbu duše v očistci. Ano, slyší; ale, podle svatého Tomáše, také jen tak jako hříšníka na zemi: totiž, jestliže se duše v očistci modlí *za sebe!*

Není nám tedy osobně nic platné modlití se za duše v očistci? Již svatý Augustin odpovídal, že kdo pomáhá duším v očistci, nabývá u Pána Boha zásluhy, aby také jemu po smrti byli vzbuzeni dobrodinci, kteří se budou za jeho duši přimlouvati. Mimo to jest jisté, že Pán Bůh každé duši v očistci zjeví každou modlitbu, která se za ni koná, neboť jí ta modlitba přináší ulehčení a zkrácení pokání. A duše vysvobozená není zapomětlivá, s nebe oplácí dobrodiní. Není také myslitelné, že by Pán Bůh sám neposkytl nám zvláštní pomoci v tom, co ví, že potřebujeme, když jsme horliví v modlitbě za jeho přátele, po nichž on

sám také touží, aby již byli vysvobozeni z dluhů, které musí jeho spravedlností věčně spláceti.

Ne pomoc od duší, nýbrž pomoc duším. A kdo chce také při tom přijít na své, modlí se *za* duše v očištění ve svých zvláštních potřebách, aby Pán Bůh pro toto dílo lásky, to jest pro tento krásný dobrý skutek pomohl tobě. Ale ani není třeba toho myšlení a přání, protože srdce Boží jest nejvděčnější a nejpozornější srdce a nejcitlivější pro díla lásky.

P. Em. Soukup O. P.

LITANIE POKORY

Ó Ježíši, tichý a pokorný srdcem, vyslyš mne!
Od touhy po vážnosti — osvoboď mne, Ježíši!
Od touhy po lásce — osvoboď mne, Ježíši!
Od touhy po oslavách — osvoboď mne, Ježíši!
Od touhy po poctách — osvoboď mne, Ježíši!
Od touhy po chválách — osvoboď mne, Ježíši!
Od touhy, aby mi byla dáována přednost — osvoboď mne, Ježíši!
Od touhy, abych byl tázán o radu — osvoboď mne, Ježíši!
Od touhy, aby mi bylo přichvalováno — osvoboď mne, Ježíši!
Od bázně, abych nebyl pokořen — osvoboď mne, Ježíši!
Od bázně, abych nebyl znevážen — osvoboď mne, Ježíši!
Od bázně, abych nebyl odmítnut — osvoboď mne, Ježíši!
Od bázně před pomluvami — osvoboď mne, Ježíši!
Od bázně před očerněním — osvoboď mne, Ježíši!
Od bázně před zesměšněním — osvoboď mne, Ježíši!
Od bázně před urážkami — osvoboď mne, Ježíši!
Od bázně před podezříváním — osvoboď mne, Ježíši!

Aby ostatní byli milováni více než já — Ježíši, dej mi milost, abych po tom toužil!

Aby ostatní byli více váženi než já — Ježíši, dej mi milost, abych po tom toužil!

Aby ostatní mohli růsti ve vážnosti světa a já abych mohl v ní klesati — Ježíši, dej mi milost, abych po tom toužil!

Aby ostatní mohli býti povoláni a já dán do ústraní — Ježíši, dej mi milost, abych po tom toužil!

Aby ostatní mohli býti chváleni a na mne mohlo býti nepamatováno — Ježíši, dej mi milost, abych po tom toužil!

Aby ostatním mohla býti ve všem dána přednost přede mnou — Ježíši, dej mi milost, abych po tom toužil!

Aby ostatní mohli býti svatější než já, jen když se stanu svatým, kolik mohu — Ježíši, dej mi milost, abych po tom toužil!

(Z knížky denních modliteb kardinála Raf. Merry del Val. Cenci: Il card. M. del V., str. 456 n.)

SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ JAKO POSVĚCUJÍCÍ PROSTŘEDEK

Posvěcovati se možno modlitbou, posty, dobrými skutky, zvláště však sv. svátostmi, které skutečnou milost Boží poskytují. Nestačí jen býti dobrým člověkem a domnívati se, že konání dobra stačí k vyššímu, dokonalému životu, mluvímeli o posvěcení člověka, jež záleží v jednotě s Bohem, poněvadž svátosti jsou nutny k nabytí schopnosti spojení s Bohem.

Konání dobra povznáší sice člověka do sfér obydlí Boha, ale bez milosti Boží, jež zřídlo svoje má ve svátostech, neuvádí jej dovnitř toho obydlí, poněvadž dveře jeho otvírají se jenom mocí milosti Boží, kterou Kristus Pán ve svátostech uděluje. Ať se nikdo nedomnívá, že si stačí a pouze pomocí svých přirozených sil může svůj poměr

k Bohu utvořit. Člověk potřebuje pomoci na cestě spasení k obydlí Boha, aby mohl a směl jednou dovnitř vejít a spolu v něm obývat. K tomu pomáhají všechny svátosti. — Jest však jedna hlavní svátost, jež je vrcholem milosti Boží — je to nejsvětější Svátost oltářní — sám Bůh — je to sv. přijímání

Chce-li kdo, pokud to ovšem lidskému rozumu, je přístupno, pochopiti milost Boží jako posvěcující prostředek, který se nám ve svatém přijímání podává, musí napřed vědět, kdo je Kristus, neboť svaté přijímání je sám Kristus. Ve všech svátostech uděluje se nám milost Boží — *v svatém přijímání však zřídlo té milosti — sám Bůh.*

Sv. Jarolim praví: „Kristus jest posvěcení, bez něhož nikdo neuzří tváře Boží. Kristus jest vykupení. Vykupitel spolu i cena. Kristus jest všecko; aby, kdo všecky věci pro Krista opustil, jedno našel za všecko a mohl svobodně zvolati: „*Pán jest dil můj.*“ (Žalm 15, 5.) Když si tato slova uvědomíme a připomeneme, že svaté přijímání jest Kristus Pán sám, pak poznáme, že bez svatého přijímání není spojení s Kristem — Bohem. A jest to zcela logické. Kristus jest Bůh — ustanovil sebe za pokrm — přikázal přijímati tento pokrm — odůvodnil toto přijímání věčným životem — podotkl výslovně, kdo Ho zapře, že jej zapře před Otcem nebeským. — Co z toho vyplývá? — *Podmínka věčného života, neboli spojení s Bohem ve věčnosti jest svaté přijímání, neboli sjednocení s Bohem už zde na zemi.* Už v tomto životě jest nutné Boha přijímati do své duše, a to ve skutečnosti a přímo. Jest pravda, my jej přijímáme ve všech svátostech *skrze milost Boží*, jež mírnými a jemnými pramenky vlévá se do našich duší, ale v svatém přijímání přijímáme jej *přímo*. Svaté přijímání jest mohutný pramen, který celým svým obsahem vlévá se do naší duše, abychom pili z něho vodu pro život věčný, neumírající, abychom v něm v celé své podstatě se očistili a spojení s Bohem dosáhli.

Jest třeba na okamžik uvažovati o tomto spojení s Bohem, jak mu máme rozuměti.

Každý jednotlivec a celé pokolení lidské žijí jak svým původem, tak svým určením ve společenství s Bohem, jež vtiskuje celému světu mravní charakter a pokoře, která tolik jest zatlačována pýchou člověka, dává pravý význam velikosti. Je nutno o tomto společenství uvažovati napřed všeobecně, abychom pochopily význam spojení člověka s Kristem, skrytým v tajemství nejsvětější Svátosti oltářní.

Co jest člověk bez Boha? — Jeho tělo podobá se květu, který sice zrána kvete, ale na sklonku dne večer uvadne a odpadává; jeho duše není ničím jiným než pouhým dechem, jenž se ztrácí a pomíjí. A jeho život? — Je lehkou, vzdušnou parou, která prchá a hyne, jedním slovem: Člověk bez Boha není ničím!

Jak jiným stává se v společenství s Bohem. Stává se velikým a vznešeným, stoupá vzhůru, jeho duše nabývá obrazu Božího, jeho tělo, údy a smysly stávají se věrnými a poslušnými služebníky duše a napomáhají, aby zachovala a upevnila své síly.

Člověk ve své přirozenosti spjat jest s Bohem, ať tomu chce anebo nechce. Jinak nelze si ani vysvětliti, proč se hrdý a nevěřící člověk tolik brání společenství s Bohem a nechce v něho věřit. Nic mu to není platno. Člověk při svém narození vychází z ruky Boží a po své smrti vrací se do lůna Boha zpět. Tedy jeho začátek a konec přes všechny protesty světa nutně Bohu náležejí. Mezi tímto začátkem a koncem plyne náš život cestou, která vede od Boha k Bohu. A tu přicházíme k důležité věci našeho života. Na této cestě, jejíž začátek a konec jest Bůh, jest naší povinností, abychom stále byli s Bohem sjednoceni právě proto, že od Boha jsme vyšli a k Bohu se opět vrátíme.

Jest třeba sledovati největší a nejvýznamnější

historický zjev, jak sám Bůh se staral o toto sjednocení, neboli společenství s člověkem ve své nezměrné lásce. — Už na počátku světa věčné Slovo vstupuje v obcování s člověkem, dává se mu poznati, zjevuje mu pravdy, které má věřiti a připomíná mu ctnosti, jež má pěstovati. Toto Slovo však nesestoupilo ještě k němu dolů, sídlí tam nahoře v nebeských výšinách, ještě se s ním nespojilo a nesloučilo pod způsobou Nebeského Chleba.

Věčné Slovo — věčná Láska znala však nutnost skutečné, reální přítomnosti své na zemi, aby spojení člověka s Bohem bylo uskutečněno, a proto se stává Boho-člověkem. Byl-li dříve už Bůh ve spojení s člověkem, vtělením Slova Božího stal se ten svaz ještě bližším a užším. Avšak to nestačilo lásce vtěleného Slova. Při svém vtělení stál Ježíš Kristus přece ještě mimo člověka, chtěl však skutečným, reálním způsobem s ním a v něm býti, a to tak, aby každý člověk mohl zvolati: „*Žiji nikoliv více já, nýbrž žije ve mne Kristus.*“ (Gal. 2, 20.) A jak uskutečnil toto spojení sebe s člověkem?

Jako Bůh na nebi a jako Boho-člověk na zemi ve své podstatě tajemným způsobem vchází do podstaty chleba a stává se pokrmem duše člověka, aby s ním vnitřně žil. Tak stává se svatě přijímání posvěcujícím prostředkem člověka, a Kristus žádá, aby sám člověk jej v něm *ozřejmil*.

(Pokračování.) Jan Al. Veselý.

EVANGELIUM PODLE SVATÉHO MATOUŠE

1. Spisovatel prvního evangelia.

První evangelium známe pod názvem „podle sv. Matouše“ a domníváme se, že jeho spisovate-

lem jest apoštol Matouš. Připisujeme je Matoušovi, poněvadž církevní podání nezná jiného spisovatele prvního evangelia. Mnozí se však nespokojují pouhou známostí nějakého podání, což jim připadá jako něco vnějšího, ale táží se po nutných předpokladech takového podání. Vždyť každé podání musí mít nějaké základy a chce býti ospravedlněno.

Ptám-li se však, na čem spočívá podání o spisovateli prvního evangelia, třeba nejprve upozorniti na jedno, že totiž první evangelium neztraří na své ceně a vážnosti jako kniha, pocházející od Boha, přijdeme-li k závěru, že ono podání spočívá na velmi vratkých základech, anebo nepřijdeme-li vůbec k žádnému závěru, poněvadž ani v bibli ani v ústním podání, pramenech to božského zjevení, není obsaženo, kdo je spisovatelem prvního evangelia.

Při takových pracích, jako je ospravedlňování podání, nesmí se postupovat libovolně, ale po takových cestách, po jakých touží věc sama. Kdo je spisovatelem některé knihy, toť otázka literárních dějin a proto se musí projednávat dějepisně. „Avšak jest zřejmé,“ praví Lev XIII. v encyklice Providentissimus, „že v otázkách věci dějepisné, jako je původ a zachování knih, svědectví dějin mají převahu nad ostatními a proto se mají co nejpilněji shledávati a přetřásati.“ Chceme-li proto pojednati o spisovateli prvního evangelia, dáme se touto cestou.

Křesťanští spisovatelé prvního století a začátku druhého, které známe pod názvem Otců apoštolských, poněvadž totiž byli ve styku s apoštolý, nezabývali se takovými otázkami, ale poučující o obsahu víry a duchovním životě s Kristem, uvádějí ve svých spisech místa z evangelii křesťanům dosti známá, aniž by se zmiňovali o tom, kdo napsal to neb ono evangelium. Pro svůj účel toho nepotřebovali. Než i tento jejich způsob uvádění míst z evangelii má velkou důležitost, poněvadž

nepřímo tím dokazují, že v oné době zde evangelia již byla a že byla známá a uznávána za slovo Boží.

Sv. Klement Římský, píšící okolo roku 95. Korintanům, takto uvádí slova Kristova, obsažená v prvním evangeliu: „Tak totiž pravil (Kristus): „Smilovávejte se, abyste došli milosrdenství (cf Mt 5, 7); odpouštějte, aby vám bylo odpuštěno (cf Mt 6, 7); jak činíte, tak se vám stane (cf Mt 7, 2) . . . jak soudíte, tak budete souzeni (Mt 7, 1) . . . jakou mírou měříte, tak vám bude měřeno“ (Mt 7, 2).

V listě Barnabášově, od konce prvního století do roku 130, setkáváme se s myšlenkou u Mt 22, 14: „Buďte si vědomi, bratři moji, ještě onoho: Až uvidíte po tak velkých znameních a zázracích, které se staly v Izraeli, že přece byli opuštěni, dejme pozor, abychom, jak jest napsáno, nebyli shledáni mnozí povolání, nemnozí však vyvolení.“ Ona slova jsou uvedena tímž způsobem, jakým uvádí Písmo sv. Starého zákona.

Mnohé myšlenky prvního evangelia se nacházejí v listech sv. Ignáce mučedníka (zemř. 107).

V knize „Učení dvanácti apoštolů“ jest první evangelium prostě evangeliem Páně: „Ani se nemodlete jako pokrytci, ale jak přikázal Pán ve svém evangeliu, tak se budete modlití,“ pak následuje Otčenáš, jak je má první evangelium 6, 9—13.

Z doby apoštolských Otců, pokud je nám dochováno, první a jediný Papias výslovně se zmiňuje o spisovateli prvního evangelia. Papias byl biskupem v Hierapoli ve Frygii a kdysi i se sv. Polykarpem posluchačem apoštola Jana. Napsal knihu Sepsání výkladu slov Páně. Kniha se nám nedochovala než jen některé její části v dílech pozdějších spisovatelů, hlavně v Eusebiových Dějinách církevních. Eusebiem zachovaná část, jednájící o spisovatelích evangelií, obsahuje něco o Matoušovi, totiž: A o Matoušovi vypravuje Pa-

pias takto: „Matouš pak uspořádal řeči v hebrejském jazyce, každý je však přeložil, jak mohl.“ Dějepisec Eusebius přijímá svědectví Papirovo. Z toho, jak je viděl v souvislosti, usoudil, že jest hodné víry. Proti tomuto tvrzení Papiově ničeho nenamítá a nedíval se na ně se zavřenýma očima, jak možno souditi z toho, že několik řádků před ním dobře rozlišuje správné v díle Papiově od nesprávného, když pokládá za domněnky a pověstem blízká některá jeho vypravování, na př. o tisíciletém království Kristově na zemi po zmrtvýchvstání lidí. Nemožno proto vážně pochybovati o hodnověrnosti této zprávy Papirovy. Připomeňme si ještě, že Papias podle jeho vlastních slov přijal onu zprávu od Jana Presbytera, kterým se všeobecně rozumí sv. Jan apoštol.

Z toho lze také poznati stáří Papirova svědectví. Praví o sobě Papias, že neshledával zprávy u kohokoliv, ale těch, kteří se stýkali se staršími, doptával se: „Co Ondřej, co Petr, co Filip, co Tomáš, co Jakub, co Jan, co Matouš . . . a ostatní učedníci Páně říkali.“ Takto se ocitáme v prvých dobách křesťanských, kdy žili učedníci apoštolů a z apoštolů doposud sv. Jan. Konečně i to, že Papias, jak o sobě tvrdí, mluvil s dcerami Filipovými, ukazuje, kdy již sbíral látku pro svou knihu. Ovšem určiti přesně rok, ve kterém Papias psal onu zprávu o Matoušovi, není prozatím možné. Irenej nazývá Papiu starším a druhem Polykarpovým. Polykarp se pak narodil roku 68 nebo 69, tedy narození Papirovo nebude odtud daleko. Položí-li se za rok narození Papirova rok sedmdesátý, pak se možno přiblížiti k době jeho psaní. Mluví ve zmíněné knize o tom, že některé osoby Kristem vzkříšené žily až do dob císařství Hadriána (r. 117—130). V této době tedy mohl psáti Papias.

Než zbývá ještě jedna otázka, na jejímž rozřešení vlastně záleží, může-li nám dáti svědectví Papirovo dějepisnou jistotu o Matoušovi, spisova-

teli prvního evangelia. Papias totiž nepraví, že Matouš uspořádal evangelium, ale „řeči“. Jsou však ony řeči totéž co evangelium, které připisujeme Matoušovi? Kdybychom vzali osamocené Papirova slova: „Matouš pak uspořádal řeči v hebrejském jazyce“, pak bychom byli spíše nakloněni věřití, že Papias mluví o něčem jiném než o evangeliu, které pokládáme za Matoušovo. Třeba se však zadívatí na souvislost, do jaké klade Papias svoje slova. Předtím mluví o Markovi, „že poslouchal sv. Petra a věrně napsal, cokoliv si zapamatoval, ne však v onom pořadí, jak vše Pán mluvil a činil“. Proti Markově způsobu psaní evangelia klade způsob Matoušův, který postupuje spořádaně, totiž podat řeči v onom pořadí, jak byly Pánem řečeny. A poněvadž hlavní a charakteristická část evangelia Matoušova jsou řeči Páně a tedy v nich se jeví nejlépe uspořádanost evangelia Matoušova, proč bychom se divili, že Papias nazval evangelium Matoušovo „ta logia“ či řeči. Takto rozuměl „řečem“ u Papias také Irenej, neboť praví v knize Proti bludům: „Matouš i evangelium vydal u Židů v jejich vlastní řeči.“ Podobně praví Cyril Jerus. (zemř. 386) ve svých katechesích: „Matouš sepsal evangelium, hebrejskou řečí je napsal.“

Po nich celá řada církevních spisovatelů přičítá první evangelium Matoušovi, takže církevní podání o Matoušovi, spisovateli prvního evangelia, nejenom zasluhuje úcty, poněvadž svým stářím nás přibližuje době apoštolské, ale také proto, že nejstarší doklad o něm je spolehlivý a hodnověrný.

Dr. Pavel Škrabal O. P.

KAPITOLY Z CÍRKEVNÍHO PRÁVA

O církevním pohřbu.

Kán. 1203. — § 1. Těla zemřelých mají se pochovávat, zavrhuje se jejich spalování.

§ 2. I když někdo jakýmkoliv způsobem nařídil, aby jeho tělo bylo spáleno, není dovoleno provésti tuto jeho vůli; je-li to doloženo smlouvou, posledním pořízením, nebo jiným jakýmkoliv úředním aktem, budiž to považováno za nedoložené.

Kán. 1204. — Církevní pohřeb spočívá v přenesení mrtvoly do kostela, v pohřebních obřadech nad ní v témž kostele vykonaných, v uložení jí na místě zákonem vyhrazeném věřícím k pohřbívání.

Komu má býti povolen nebo odepřen církevní pohřeb.

Kán. 1239. — § 1. K církevnímu pohřbení nemají býti připuštěni ti, kdož zemřeli bez křtu.

§ 2. Katechumeny, jež bez své viny bez křtu zemřou, jest počítati k pokřtěným.

§ 3. Všichni pokřtění mají býti církevně pohřbíváni, leč by toho právem výslovně byli zbaveni.

Kán. 1240. — § 1. Církevní pohřeb odpírá se těmto lidem, leč by byli dali před smrtí nějaké zřejmé znamení lítosti:

1. Veřejným odpadlíkům od křesťanství, lidem zřejmě oddaným kacířské, nebo rozkolnické sektě, svobodným zednářům nebo jiným spolkům téhož druhu.

2. Z Církve vyloučeným, stíženým interdiktem po rozsudku odsuzujícím, nebo po rozsudku vyhlašujícím.

3. Těm, kdož skončili sebevraždou po zralé úvaze.

4. Padlým v souboji, nebo zemřelým na zranění v něm.

5. Těm, kdož své tělo poručili spáliti.

6. Jiným veřejným a zřejmým hříšníkům.

§ 2. Vyskytne-li se nějaká pochybnost v uvedených případech, je-li čas, budiž o radu tázán ordinář; trvá-li pochybnost, mrtvola budiž církevně pohřbena, ale tak, aby se zamezilo pohoršení.

Kán. 1241. — Tomu, komu byl odepřen církevní pohřeb, jest také odepříti mši sv. pohřební i výroční i jiné veřejné obřady zádušní.

Kán 1242. — Může-li se tak státi bez velkých překážek, mrtvola z Církve vyloučeného, jemuž nutno se vyhýbat, jenž proti ustanovením kánonů došel pohřbu na posvěceném místě, má býti vykopána při zachování předpisu kánonu 1214 § 1 a uložena na místě, o němž se pojednává v kánonu 1212.

PROČ UPADÁ MODERNÍ MUŽ

III.

Hysterie, do které upadl muž, působí otravně na všechny ostatní zájmy a statky lidského bytí. Z ní pochází zjev, že při tomto shonu a přehodnocení hospodářské činnosti a jejích podnětů ztrácí vše ostatní své pravé a od člověka a jeho vůle nezávislé hodnoty. Tak stává se ona hysterie světovým nebezpečím, jelikož boj proti nezrušitelným hodnotám nemůže vésti k jiným důsledkům. Nastává vzpoura hořící svíce proti slunci, která může skončiti jedině pokořením a zkázou toho, kdo vyvrací řád přirozený. Nerovný boj skončí vždy porážkou nespokojence. Vládnoucí přeceňuje pozemské statky tak, že se opovažuje rozmnožiti je

každým i nespravedlivým způsobem; za tím účelem zmaterialisuje vše kolem sebe, hrubým, bezohledným jednáním zotročuje poddané, využívá je a vyssává až do morku, zbavuje je práv a jejich osobitosti, osobnost jejich mění se v pouhou jednotku pracovní, kterou považuje za nulu, jakmile ztratila možnost vydělávat a množit zlato a bohatství toho, kdo ji zbavil ve svých službách pracovní schopnosti a zdraví. Odhazuje ji, protože modernímu účelu již nevyhovuje. Jindy ji odkládá ještě dříve, když může mu vynahradití sta těchto pracovních jednotek produktivnější stroj, aniž by bral ohled na lidská práva poddaného na chléb, na lidské důstojné zaopatření a na život.

Ale i poddaný dobře prohlédá nepočestnou, člověka nedůstojnou hru, která se s ním provádí. Cítí se ve svých právech lidských zkrácen, vidí, že je využíván, snížen a pokořen. Poznává, jak se v něm bouří krev, jak opovrhne každou autoritou, která po něm šlape, aby zdeptala jeho svobodu, jeho radost na životě mu odnímá a poněvadž každý pokus osvobodit se v zárodku mocní vedoucí utlumují, zatím pouhým sykotem záštíplným snaží se ulevit své nespokojenosti, což vypadá, jako by podzemní tajné síly pracovaly na čemsi, co můžeme nazvat katastrofou lidské společnosti, jež se sice odsunuje, ale přece nadchází čím dále tím jistěji a zřejměji se přibližující. Ti, kteří by mohli učiniti přítrž, kteří by mohli vykoupiti lidstvo, zapřísáhli se, že tak neučiní, nýbrž vytrvají na svých cestách až do konce a raději sprádají způsob, jakým by se zbavili nespokojených mas pracujících robotářů a otroků. Avšak snahy tyto jsou pokořeným známy a na své straně pokoření hledají přívržence, hledají mocnosti, jež by bojovaly za jejich práva, za jejich práva a za jejich lidskou důstojnost.

Tak vzniká všeobecná nervosita všech, čelící proti všem a jestliže každá nervosita vymýšlí si svou nemoc, pak jest nemocí tou u dnešních neu-

rotiků „hospodářský pokrok“, jímž zastírají svoji sobeckost. Svět žene kupředu násilí a lakotu se strany jedné a s druhé zášť a pomstychtivost. Vše se trhá, rozkládá, analyzuje; na pohled roste intelekt, ale duchovost klesá a člověk ztrácí všechn spoj s přírodou a s jejím Tvůrcem. Člověk chce býti pánem obou, chce si podrobiti oba, aby mu sloužili na jedné straně k „hospodářskému pokroku“ — vlastně však k sobeckým plánům — a na druhé straně k revoluci, ale oba se smějí jeho bláhovému a bezúčelnému počínání, poněvadž zůstává člověk přece jen, co se přírody týká, její součástí, a vzhledem k Tvůrci jest dílem rukou jeho, které také vládnou všemi jeho osudy.

To vše děje se jen na škodu člověka, jakž ani jinak není možné. Vzpouzeti se proti přírodě a jejímu Tvůrci zní protismyslně a protismyslnost v tomto ohledu nemůže se vyvíjeti beztrestně. V duši člověka nastává ledová perioda, pod jejímž bodem mrazu na kilometry hluboko zamrzá veškeren život, i veškeren zájem na životě a všechna radost na něm. Smysl pro pravdu, krásno a dobro vyprchal, čestnost a ctnost ztratily svůj půvab a význam — virtus post nummos — tak jako hřích a nepravost svoji hanu, a jediným velkým a charakterním činem nazývá se, umí-li kdo zastříti svoje nízké skutky. Práchniví lidská společnost od základů; jsou, kteří by ji rádi vymanili z duchovní poroby a skleslosti, ale ti nesedí na prestolech dnešní vlivné politiky, a proto, ač mluví se o krisi mravní a krisi lidského ducha nad míru mnoho, přece se mraky společenského zániku stahují a houstnou neustále.

A tato hysterie neleká se ničeho a nezastavuje se před žádnou překážkou. I náboženské společnosti hledí podrobiti své mechanisaci, aby nepřekážely proletářským systémům, jejichž hlavním úkolem jest sestaviti z lidí dobře pracující, neosobní, nenáročné a bezduché hospodářské stroje, jaké vyžaduje doba otrávená hospodářskou ner-

vosou. Tedy i společnosti, které mají za účel, aby vedly lidstvo k výšinám, aby poskytovaly člověku příležitost poznati sebe ve svém lepším já a uvědomiti si, že jest osobností, individualitou vybavenou svobodným rozhodováním a nezadatelnými právy; i tyto společnosti mají býti přinuceny, aby tvořily soumara káře „hospodářského pokroku“. Některé z nich již podlehly tomuto tlaku a proto neznamenaají pro obnovu společenského řádu ničeho. Církev katolická mu jediná odporovala vždy a snažila se, aby vyburcovala lidstvo k sebezáchraně. Tomu nasvědčuje i zmaterialisovaný protestantismus; proto mužové dobré vůle hledají pro něj více životnosti. Pastor Heiler zavádí duchovní cvičení, denní slavení eucharistie, zpověď. Zavedeni jsou v protestantismu františkánští terciáři, kteří konají sjezdy. Zvláště touží po svátostech a svátostných úkonech a všude jeví se snaha přiblížit se katolictví co nejvíce.

Pastor Lortzing píše v „Duchovní četbě pro postní dobu“: „Nebylo míru. Národ se zdvíhá proti národu. Nezůstalo nic, co by spojovalo národy, nepřijímají ani jedné základní myšlenky jako základu států, národů, stavů. Nadpřirozené věci jsou vyloučeny, mají platnost pouze přirozenou a ta záleží v tom: užívati i bez nejmenšího omezení nějakým vyšším zákonem . . . Odtud boj o život, revoluce, světové války, beznadějná roztráštěnost. Než přece: světlo Církve svítí. Toho nemůže nikdo uhasiti. A již počínají tušiti, že Církev chrání světlo, po kterém vzdychá svět. Ještě se hrozí i myšlenky, že by svět se ještě jednou vrátil k Církvi — ale vycházejícího slunce nezaženeš zpět. Vydrž, svatá Církvi, a zachovej nám úplnou sílu svého světla. Neomezuj ho k vůli krátkozrakým. Jediné plná a čistá záře nebeského světla bude moci rozehnati tmu světa. Zvítězíš a Bůh promění tvou žalost v radost. Zamění toužebné „Kyrie eleison“ ve vítězoslavné „Aleluja!“ (Pokračování.)

Dr. M. Mikulka.

ZE ZÁPISNÍKU MISIONÁŘOVA

Tentokráté vypůjčujeme líčení z „Gerbe d'histoires africaines“, VI. díl, 1931 (Maison-Carrée, Alger), od Bílých sester, afrických misionářek:

Sestra Albína a já jsme byly povolány do Evropy, avšak z naší misijní stanice Tssavi do Kagondo, na jezeře Victoria Nyanza, kde jsme měly vstoupiti na loď, bylo třeba vykonati osmnáct dní cesty.

Byly jsme na cestě již týden, provázeny četnou karavanou, pod vedením dvou misionářů, Bílých otců, takže každodenně nám bylo dopráno obcovati mši svatě.

Horko bylo úmorné během dne; když jsme dospěli na vhodné místo blízko osady, kde bylo možno obstarat potraviny, zřízen tábor na noc. Misionáři posílali pozdravit vůdce, který hned přišel se svými lidmi, nesa zásoby potravin: drůbež, vejce, mléko, brambory, za něž dostal výměnou perly, niti, jehly atd.

Jaké však jsou ty africké cesty! Někde úzká pěšinka, běžící horem dolem, jinde nezdravé bažiny, vypráhlé planiny, pouště, občas stinné hluboké lesy.

Toho dne nás čekala perná cesta. Večer před spaním nás misionáři upozornili, že velmi časně dají signál ke vstávání, abychom využili nočního chládku k pochodování.

O 2. hodině s půlnocí zaznělo pronikavé písknutí pod stany a v chatách urobených z chrastí. To nebyla slast pro černochoy!

„Ach, jak byla ta noc krátká!“ pravil jeden.

„Lev řve ještě,“ odušil druhý.

„Slyším leoparda,“ ujišťoval třetí.

Vzdor těmto protestům byli brzy všichni na nohou, a já jsem pospíchala se svou společnicí na mši svatou. Bylo již vše připraveno; bílý oltář se jasně rýsoval na pozadí temné zeleně, obklopen provazci obrovských lian, šplhajících se na

vrcholky velikánů pralesa. Po stranách trčely palmy a kapradiny, ozářené stříbrným svitem měsíce.

Klečíce polokruhem před oltářem novokřesťané společně se modlí ranní modlitbu, načez zpívají k chvále nejsvětější Svátosti; při pozdvihování jednohlasně volají: „Pán můj a Bůh můj!“ Všichni společně přijímají Tělo Páně.

Po díkůčinění spěšně odbýváme skrovnou snídani, stany se svinují zavazadla připravují, a kupředu! Čeká nás desetihodinový pochod.

*

Po několika krocích obracejí se naši obětaví nosiči se slovy: „Mama, tráva je velmi zarosená, sedněte do hamaků, poneseme vás.“

„Ano, přátelé, je těžko brodit se rosou.“ Vseďme do hamaků a tak hodláme nerušeně konat ranní rozjímání. Ale po chvílce jeden černoch praví: „Mama, dnes je neděle, chceš-li, budeme zpívat velkou mši svatou.“ — „Ano, moje děti, zpívejte, jak vám libo.“

Náš věrný „nyampara“ (vůdce karavany) Jakobo začíná svým pronikavým hlasem „Kyrie“, a všichni horlivě odpovídají; následuje „Gloria“ a „Credo“, zkrátka celá mše svatá, to však nestačí jejich horlivosti! Nyní zaznívají písně k počtě Panny Marie, vánoční zpěvy sborem, prales nám odesílá ozvěny, občas však k nám doléhá řev lva . . .

Jdeme již dobré dvě hodiny, hlavní část karavany s misionáři je před námi.

Ponenáhlu se rozednívá. Ptáci zářivých barev poletují v podrostu, opice se nám posmívají, poskakující ve větvích obrovitých stromů; stáda zeber, gazel a antilop prchají před námi. Rostlinstvo této divočiny je kypící, všechny krásy panské přírody jsou zde nakupeny.

„Zde můžeme skutečně všechny tvory vybízeti k chvále Hospodina,“ praví sestra Albína.

A společně začínáme chvály Páně, jménem všeho tvorstva: „Hvězdy nebes, slunce denní, chvalte Hospodina! Cedry lesů, divoká zvěři, stáda, plazi a ptáci, chvalte Hospodina! Kněží a nevěsty Páně, chvalte Ho jménem všech těch, kteří Ho ještě neznají, proste, aby již konečně vyšli z temnot a stínu smrti pohanství k pravému světlu . . . !“

Tu náš nyampara se k nám obrací se slovy: „Mama, zabloudili jsme.“ — Je to zřejmé; žádná cesta před námi, Jakobo vylézá do vrcholku nejvyššího stromu, aby našel pravý směr . . . leč marně. Nemožno nalézt stopy nosičů přední části karavany. Nejjistější jest vrátit se po vlastních stopách, bylot by nesmyslně pokračovati na slepo, vracíme se tedy po vlastních krocích.

*

Šli jsme asi dvacet minut, a tu spatříme černoča, an sedí u stromu, vedle něho žena s dítětem v náručí. Spatřivši nás, polekaná černoška chce utéci, ale klid jejího muže ji ujistil. Pozdravujeme je; v rozhovoru se dovídáme, že pocházejí ze Zanzibaru a každoročně přicházejí několikrát do Urundi a do Ruanda nakoupiti kozích a ovčích kož, které prodávají indickým kupcům na pobřeží.

„Kde jste přenocovali?“

„Zde,“ odpovídají. „Bojíce se divé zvěře, rozdělali jsme oheň, abychom byli v bezpečí; nemohli jsme spát, neboť naše dítě nám působí mnoho starostí, je těžce nemocné, bojíme se, že zemře než dospějeme do tábora. Nemáme štěstí,“ smutně dodávají, „z našich sedmi dětí nám zůstává jen toto, a než slunce zapadne, nebude ho mezi živými . . .“

Naši nosiči zatím soustrastně hleděli na děťátko, vychrtlé jako kostra, jeden z nich přišinuv se ke mně pošeptal: „Mama, maličký umře, dej mu ten „dobrý lék“!“ Stejná myšlenka nám prolétla hlavou.

Hledám svou nezbytnou lahvičku se svčcenou vodou, pomocí již se dostává umírajícím milostí Boží. Ach, jaké bolestné překvapení! Cestou se lahvička rozbila a voda zmizela. Pohledem se táž sestra Albíny; ona, majíc za to, že mám křestní vodu, si ji neobstarala.

„Přineste mi měch s vodou,“ pravím nosičům.

„Nemáme je zde,“ odpovídají, vzali je naši společníci s ostatními zavazadly.“

„A co ty, Jakobo, nemáš svou láhev?“

„Nikoliv, mama, ráno při vstávání si ji vypůjčil ten, který nese brambory.“

Čas kvapí; zabloudili jsme a jsme daleko od místa, kde budeme tábořit; nezbývá leč jediné, vyslati nosiče hledati vodu, ne v potůčku, těch zde není, nýbrž v nějaké kaluži nebo bažině. Dva se nabízejí, že prohledají okolí. Narážíme však na novou překážku.

Jakobo, náš věrný sluha, byl naším kuchařem, a toho dne vzdor všemu napomínání opomenul vzíti s sebou bednu s nádobím, kterou odnesli v přední části karavany zároveň se zásobami. Jakobo denně nesl na hlavě převrácený kotel, znak jeho kuchařské hodnosti, a byl na to hrd, říkáje: „Já, Jakobo, jsem kuchařem sester!“ — Jeho kuchaření bylo sice neslané, nemastné, vynahrazoval to však horlivostí a obětavostí. Právila jsem mu: „Jakobo, kde je tvůj kotel?“ — „Ach,“ odušil, „dnes vzal kotel Petro; včera večer mi totiž pomáhal smažit brambory a kůzle a ráno stál na tom, že čest nésti dnes kotel náleží jemu, hle, proč dnes zde kotel není!“

V čem však nabrati vody, když zde nemáme žádné nádoby?

Sestra Albína zula střevíce, aby do nich nosiči sehnali vodu!

Josef Zeman CM., Čína.

(Pokračování.)

HLAVNÍ RYSY DOMINIKÁNSKÉHO UČENÍ O DUCHOVNÍM ŽIVOTĚ

4. Odevzdanost Bohu se týká i hříchu. Naše slabost a naše ubohost, jež jsou spojeny s naší přirozeností, se rodí s námi a jdou s námi celým životem. Jsme proniknuti nicotou a směřujeme k nicotě. Kolikrát jsme na výstupu k Bohu zastavení pokušeními, jež matou naše svědomí, a pády, které nás rozvracejí. Avšak i tu je příležitost k askesi ducha, která spočívá v tom, že zvláště se nedáme zbaviti odvahy, abychom tato pokušení přijímali s pokorou, rozhodně se jim jinak bráníce, a abychom oplakávali své hříchy bez utkvění v hubivé lítosti: „Co máš tedy snášeti? Máš snášeti všechno, co ti přinášejí prozřetelné Boží soudy a rozhodnutí, tam a v okolnostech, v nichž to na tebe dopadne, ať přijde odkudkoli, od Boha nebo od lidí. Smrt ti bere přátele? nebo ztrácíš své statky, čest, vnitřní nebo vnější potěšení, jež ti přicházejí od Boha nebo od tvorů? Nuže, tato břemena máš nésti lehce, a potom také své vlastní chyby, které tě zarmucují a jichž přes všechno nemůžeš přemoci. Podejmi se břemene, abys trpěl podle vůle Boží, a slož všechno na Boha.“ — „Chceš se státi a býti ovečkou? Usad se v pravém pokoji, vždy stejném ve všem, co se ti jen může přihoditi, ať je to jakkoliv. Když jsi učinil, co ti náleželo, buď v pokoji a bez bázně ve všech věcech, které mohou jakkoliv přijíti. Svěř všechno Bohu a odevzdej se mu docela i ve svých chybách, nikoliv způsobem smyslným, nýbrž podle rozumu, to jest, odvrát se od nich a pohrdej jimi. V tomto smyslu se neodevzdáš nikdy příliš.“ Prává lítost nespočívá v tom, že nekonečně rozbíráme chyby a že si ustavičně připomínáme jejich hořkost. V takové nenávisti k hříchu se skrývá hledání sebe. Nejlepší lítostí jest odvrátiti se od příležitosti ke hříchu a co do minulosti ode-

vzdati se důvěrně svatému Božímu milosrdenství.

„Třetí branou jest upřímná a hluboká lítost nad hříchy. Co to jest? Odvrátiti se vpravdě a bez výhrad od všeho, co není číře Božího nebo v čem Bůh není opravdovou příčinou, a potom se obrátiti docela a opravdu k Bohu, a to se vším, co jsme. Tu jest uzel a základ lítosti. Dále jest třeba, abychom se s pevnou důvěrou ponořili do nezkaleného a milováníhodného dobra, jímž jest Bůh, abychom vždy zůstávali blíže Něho a v Něm, abychom se k Němu poutali láskou a vroucností bez vady, rozhodnutí cele a pevně, že budeme činiti nejmilejší Boží vůli, pokud jenom můžeme. To jest, děti, opravdová lítost, a kdo má tuto lítost nepochybně dosáhne odpuštění všech svých hříchů, a čím bude jeho lítost čistší a větší, tím opravdovější a úplnější bude odpuštění, jehož dosáhne.“

Ve výroku Eckhartově: „Hříchu není; nemá bytí a jako takový jej Bůh nezná“ — může býti jisté přehánění, a může býti špatně pochopen. A přece tento výrok obsahuje hlubokou pravdu: totiž potud, že v sobě udržujeme hořkost nad minulem, skláníme se k sobě, stáváme se středem světa, umíráme na zříceninách a pak přirozeně chybí jen jeden krok, abychom zapomněli na život, jehož plností jest Duch svatý a pravá láska.

b) Opuštění nicoty tvorů.

Abychom v sobě učinili prázdno a tak dovolili Bohu, aby v našich duších dokončil své obdivuhodné působení, nestačí, abychom se jen zřekli sebe samých a všech sil, které nás vlekou k nicotě, musíme se také odloučiti od světa, který nás obklopuje. Toto odloučení není netečností a nikdo neobviní našich dominikánských mystiků, že by byli odvedli své žáky od skutků milosrdenství a od pravé lásky k bližnímu.

„Všeobecná láska objímá všechno svou milostností. Kdyby mohla svůj vliv dáti pocítiti všem lidem, ráda by tak učinila po příkladu našeho

Otce svatého Dominika, jenž se chtěl sám prodati, aby těmi penězi bylo pomozeno potřebným. Máme všechno činiti z lásky a všechno jí obejmouti, jestli můžeme." Bylo by zbytečno se o tom rozšiřovati. Naši mistři žádají, abychom sobě nesloužili bližním pod záminkou, že mu sloužíme, a abychom z toho netěžili.

Těžíme jen z Boha, posledního cíle všeho stvoření. Přímé duše nebudou mítí nesnází, aby pochopily jejich učení v tomto bodu. Kolikrát pod záminkou, že sloužíme bližnímu, hledáme sebe, své uspokojení, svou trošku osobní slávy. Ale to již není sloužiti, to není milovati, to jest hledati sebe, milovati sebe, a tohoto hledání sebe a této sebelásky se máme zbaviti; máme se zbaviti toho, abychom tvora nehledali pro něho samého, abychom dosáhli pravého odloučení, jež jest nutné k důvěrnému spojení s Bohem. To není přehnaná askese, nedomnívejme se, nýbrž odloučení, které může někdy býti tvrdé, ale které jest nutné. To jest pravé pokání, jež se ukládá duším, které se chtějí docela odevzdati Bohu.

„Co jest život pokání v podstatě a vpravdě? Nic jiného než toto: odvrátiti se cele a opravdu od všeho, co není Bůh a obrátiti se úplně a opravdově k čistému a pravému dobru, jímž jest Bůh a jež se nazývá Bůh. Čím více člověk má toto dobro a čím hlubší jest hnutí jeho obrácení, tím více pokání činí.“

„Přehlédni své počínání, své lásky, své úmysly, své řeči, své skutky, své šaty, svá potěšení, své přátele, své příbuzné, své statky, svou čest, své pohodlí, své radosti, své vystupování a své mravy. Co ve všech podrobnostech tvého života brání Pánu, aby v tobě žil a působil, a čeho On není opravdu zdrojem, to všechno musíš, drahé dítě, opravdu a docela odstraniti, chceš-li se státi vnitřním a vznešeným člověkem.“

c) Radost odloučení.

Všichni dějepisci přiznávají dominikánské du-

chovní nauce zvláštní ráz radosti a pokoje. Tento pokoj a tato radost docela přirozeně plynou z dokonalého a trvalého odloučení, jímž nás naši mistři chtějí přivést k Bohu. Všimněme si rovněž, že askese XVI. století byla daleka toho, aby rozvinula duši, nýbrž skláněla ji k ní samé v temném soustředění. Jak se mohla duše opravdu rozveseliti, když se ustavičně prohlížela, když stále patřila na své jednání a počítala skutky lásky i skutky slabosti? Člověk jest prolezlý ubohostí; a jen ubohost a nechuf se rodí z pozorování ubohého člověka. Avšak dominikánská duchovní nauka nás vede přímo k Bohu místo k člověku a žádá nás, abychom se Mu odevzdali. Až dojdeme této odevzdanosti, této důvěry v Boha, činné, naprosté, ustavičné, nic nebude moci zkaliti naši radost a náš pokoj. Duše, navyklé na Něj duchem patřiti, jsou stále více uchvacovány Jeho nejvyšší krásou, naučené důvěřovati Mu, odevzdati se cele do Jeho rukou, nedají se ničím zmásti; Bůh jest náš otec, ať se naplní Jeho přesladvká vůle. „Staň se“ důvěry, „staň se“ odevzdanosti, „staň se“ radosti a vděčnosti má neustále zpívati dominikánská duše.

„Jsi-li uchvácen Bohem, všechna stvoření tě nemohou svést a ztroskotati tvou kocábku, hloubi tvé vůle. Takovému člověku dává Bůh nejlepší ze všech dober, tak vznešený skvost, totiž radost tak mocnou, že člověk z ní má v hloubi duše tak opravdový pokoj a takovou bezpečnost, že to mohou pochopiti jen ti, kdož to prožívají. Je pravda, může se státi, že někdy vlny z venku v bouři zalévají naši kocábku, jako by chtěly pohliti plavce; ale zmatek jej nemůže zachvátiti tak, že by zabránil zůstatu ve vnitru v dobrém pokoji. Bárka může býti z venku pohazována, zmítána, ale nemůže ztroskotati; božský vnitřní pokoj a pravá radost mu zůstanou vždy.“ — „Apoštol žádal, abychom ve všech věcech zachovali dokonalé odloučení, odevzdanost, neboť dokonalá odevzda-

nost nás uschopňuje k přijetí všech zrození, všech milostí a všech ctností, jež Bůh kdy dal anebo dá, nebo všech milostí a dober. Svatý Pavel žádá, abychom byli beze smutku, neboť smutek je velikou překážkou, dusí život, ztemňuje světlo, uhasí plamen lásky a proto svatý Pavel dí: „Radujte se v Pánu vždycky, ještě jednou vám pravím: Radujte se!“ Radujme se vždycky radostí dokonalé odevzdanosti do Boží prozřetelnosti.

Naši dominikánští mistři na nás v duchovním životě nechtějí, abychom se soustřeďovali na nicotu, abychom spočinuli na ničem, na zdání bytí a podstaty, abychom trávili čas v rozjímáních bez předmětu, nýbrž žádají, abychom patřili na Boha a na Něm zbudovali svůj život; k Němu abychom napjali všechny síly, jež by nás samy vedli k nicotě, a abychom se Mu docela odevzdali v radostech a ve zkouškách. Odevzdanost jest z největších způsobů modlitby, jelikož se nese k Bohu v citu naprosté důvěry.

Se začátku se dívíme, že ve spisech dominikánských mistrů nenacházíme podrobný výklad o veškerých kajících cvičeních, o všech druhotných prostředcích, jichž některé duše potřebují na cestě k Bohu. Ano, až na několik výjimek, nenajdeme v našich spisovatelích tohoto výkladu, který často vábí, poněvadž se líbí obrazivostí a smyslům. Ale tím také není řečeno, že by dominikánský řád neučil tuhému odříkání. Naopak, vyžaduje jeho vyšší způsob, totiž zřeknutí se všeho, co nás může odváděti od Boha, a potom přimknutí se k Bohu v úplné odevzdanosti. Dominikánská mystika je shrnuta v těchto slovech Pána Ježíše: „V ruce tvé poroučím ducha svého.“ Můj Bože, v tvé ruce poroučím svou duši, v každém okamžiku života, ve všech příhodách, které mne mohou potkati. Můj Bože, jsí náš Otec a vím, že nás k sobě vedeš cestami, jimž leckdy nerozumíme. Klaním se tvé svaté vůli.

•

Základní pobožností, kterou požadují naši mistři, jest odevzdanost, podmíněná odloučením od sebe i od ostatních tvorů, opírající se o vroucí a ustavičné rozjímání Boží velikosti.

Touto vysoce spekulativní povahou, která nás odlučuje od vedlejších věcí a poutá nás k nejvyšší Bytosti a jež nutí naše zraky, aby se stále upíraly k Bohu, zdroji a konci našeho života, nabývá dominikánská mystika docela zvláštní podoby. Liší se od mystiky řečené sensualistní, smyslové, tak rozšířené ve středověku kazateli kajícnosti, „kteří kázali jíti k Bohu plnou silou smyslů a obrazivosti“, kteří doporučovali nejrůznější a nejnečekanější způsoby pobožnosti. Tato sensualistická mystika měla opěrný bod ve středověkých mysteriích; pokračovala v mystice alegorisující, obrazivé, již rozšířily především spisy svatého Rehoře a Hugo de Saint Victor.

Nemáme v úmyslu dáti se do podrobností; stručně řekneme, že dominikánská mystika se vždy střežila tohoto vnitřního nábožného obrázkování. Učení našich mistrů je jednotné: nepohrdati těmito smyslnými způsoby, jež jsou některým duším na prospěch; užívati jich soudně při výstupu k Bohu, stále vystupovati nad ně, chceme-li dojíti k úzkému spojení s Bohem. Také se dominikánská mystika liší jasně od mystiky renesanční. V XVI. století se v theologii jeví nový stav duchů: zdůrazňuje se lidská duševěda; tone se v rozborech duše; do popředí vystupuje člověk. I v umění přehnaná anatomie lidského těla pomalu zatlačuje duchovost tvarů, již obdivujeme v umění středověkém. Duchovní nauky zdůrazňují význam lidského snažení a útočných ctností. Ukazuje se nová orientace, jež soustředí pozornost duší k nim samým. Žákům svatého Dominika a duším, které se svěřují jejich vedení, je způsob pobožnosti, zděděný po otcích, vždy účinný; je vybudován na zdravých základech filosofie a theologie, proto je chrání před pře-

háněním, rozvíjí zálibu v poznání Boha, důvěru k našemu Otci. V její moc rozvážně a s láskou odevzdáváme vedení svého života.

P. G. Théry O. P., Řím.

SVATÝ IGNÁC Z LOYOLY

Velmi mnoho se mluví o tomto světci a o jeho díle, leč velmi málo rozumí jeho životu lidé prostřední a mělcí. Pevné rysy obráceného vojáka zdají se mnohým nepřístupné a mlčenlivé, podobně jako jeho život tak četným hltavým divákům zůstává zakryt pro jejich nedostatek pokory a lásky. A přece jest přitažlivý. Protože se za ním tuší veliká a neobyčejná osobnost... Iňigo, tak se správně jmenoval, se narodil r. 1491 na hradě loyolském nedaleko malého města Azpeitia. Vyrstl uprostřed baskického kmene a pod svahem Pyrenejských hor, a tím již je poskytnuto i úplné osvětlení jeho osobitých rysů. Vliv zbožné matky, brzy zemřevší, a stejně zbožné tety, nebyl u něho příliš patrný a silný; mnohem více působil na mladého Iňiga otec, šlechtický ctižádostivec, příliš zamilovaný do své přísnosti. Velmi záhy poslal svého syna na dvůr Ferdinandův, kde se mu podalo v třpytivém a po okraj naplněném poháru zkažené víno jeho doby, ozářené leskem dobytelské touhy po slávě i zavalené troskami starého řádu. Nový svět, objevený Kolumbem, rozevíral své bohaté hlubiny; válečné nadšení zesilovalo odvalu a hrdost útočnějších jedinců, a při všem tom zmatku křesťanství stálo v pozadí, trpící v tomto století vzpoury a přerodů. Iňigo přišel do tohoto víru s očima široce rozevřenýma. Jeho mládí vssálo dychtivě všechny vojenské ideály oné doby a meč se mu stal od této chvíle jediným odznakem důstojnosti. Nábožensky vlažný mladík, světácký švihák a šlechtický kavalír získal si přízeň královského dvora. Udivoval elegancí i sta-

tečností. Nikdo z těch, kteří ho obklopovali, by nebyl chtěl věřit, že tento světák bude jednou v černé sutaně bojovati proti nemravným thesím otylého německého augustiniána, jež právě tehdy počal rozvinovati své tažení proti Církvi . . . Loyola rozdělil své srdce, přetížené nejskvělejšími ideály. Půl dal vojenským tažením a druhou půl věnoval ženám. Zamilován do Juany, dcery ovdovělé neapolské královny, zasvětil jí svou šílenou statečnost a mladistvou sílu. Chtěje se před ní blýsknouti, vydával se do největších válečných nebezpečí a podnikal odvážné vojenské výpravy. Až konečně jednoho dne, 20. května roku 1521, při hájení pevnosti Pamplony, jež přes všechn odpor posádky a statečnost povzbuzujícího Iñiga padla do rukou Francouzů, byl poraněn na pravé noze a odvezen na rodný hrad loyolský, kde tehdy sídlil jeho bratr Don Martin Garcia. Švihácký kavalír nechal si tam u roztráštěné nohy uříznouti vyčnívající kost a snášel klidně bolesti s tím spojené, nechtěje se zbaviti možnosti, nositi módní krátké kalhoty. A protože s pomalou rekonvalescencí přišla též nuda, ohlížel se po četbě. Neměli v rodině jeho bratra rytířského románu, jehož si přál, ale půjčili mu „Život Kristův“, sepsaný saským kartuziánem Ludolfem, a „Životy svatých“. Při této četbě, s počátku zcela povrchní a běžné, zapůsobila milost Boží. Šlechtic, světák a voják, srovnávající svůj život s životem svatých, obracel se pomalu k Bohu. V „Pamětech otce Ignáce“, jež napsal P. Ludvík González přímo podle vypravování otce samého, popisují se tyto chvíle jako doba duchovního přerazení a znovuzrození Ignácova a tam čteme též větu: „Pán Bůh mu nicméně pomáhal . . .“ Neboť když četl život Krista Pána a svatých, zastavoval se k přemýšlení a říkal si: „Cožpak, kdybych udělal toto, co udělal sv. František, a toto, co udělal sv. Dominik?“

Ignác (tak se sám později pojmenoval jednak ze snahy přizpůsobiti se italskému zvyku, jednak

z úcty k sv. Ignáci biskupu) po svém uzdravení opustiv hrad loyolský, odebral se na Montserrat, odhodlán změnit způsob svého života. Svlékl svůj šlechtický oděv a s ním svlékl i starého člověka; a koupil si dlouhé roucho z pytloviny, jež přepásal konopným pásem. Obrátiv se zády k svému dřívějšímu, lehkomyšlnému a světáckému životu, pevnou nohou vykročil na cestu k Bohu. Nevzal s sebou nic než hlubokou lítost, velikou pokoru a tichou trpělivost. Bez peněz vydal se na pout do Jerusalema, odkud se vrátil, odhodlán věnovati se službě Bohu. Počal studovat a počal se modlit. A jako každý velký člověk i on musil zápasit s prostřednostmi, i on musil se obhajovat proti těm, kteří na něj žalovali. Stále napadán, stále vyslychán, stále podceňován. A přece jeho kajícnost a pokora musila udivovat; ale jeho horlivost a láska zdály se býti nebezpečné milovníkům pohodlí a ctitelům věčné lenosti. Donucen odejít z Alcala, kde získal Bohu mnoho duší, zvláště svými duchovními cvičeními, pokračoval ve studiích v Salamance, odkud po třech měsících odešel na studie do Paříže. Těch sedm let, která prožil v tomto městě vědy a umění, bylo tvrdou zkouškou jeho obrácené duše. Zápase s chudobou, nemocí i nepřizní nepřátel, dokončil zde studia a po krátkém pobytu ve vlasti byl v Benátkách roku 1537 vysvěcen na kněze spolu se svými devíti druhy, z nichž zvláště vynikali Faber, Rodríguez a Xaverius. S těmito svými druhy založil Ignác nový řád — Tovaryšstvo Ježíšovo — a jimi byl též zvolen prvním generálem tohoto řádu. Nabídnuv své služby papeži Pavlu III. a dosáhnuv od něho svolení nového řádu, počal se svým Tovaryštvem Ježíšovým přeorávat rozvrácený svět. Nové vojsko, vedené Ignácem a vyšlé ze školy jeho „duchovních cvičení“, rozrůstalo se časem a bylo jím posíláno do všech krajů země, aby bojovalo proti kejklířským reformátorům a aby přivádělo duše k Bohu. A toto vojsko zůstalo sjednoceno a zů-

stalo věrno svému vůdci i po jeho smrti. R. 1556 to bylo, kdy Ignác odevzdal svou duši Bohu po tichém a trpělivém umírání, přerušovaném jen žhavými výkřiky šťastného kajícíka: „Ó Bože!“ . . . Nechal svým synům pouze svůj příklad. A ten stačil, aby oni i v těch nejhorších dobách rouhání a modloslužby vytrvali na svém místě přes všechno záští ustupujících bludařů a přes všechnu nenávisť světa. Byli přesvědčeni, že i proti jejich prvnímu vůdci bylo použito lsti, nenávisť a lži a že jemu bylo to vše jen cestou k duševní vyrovnanosti a velikosti . . .

Francis Thompson v závěru své knihy, věnované osobnosti Ignácově, v několika slovech koncentruje velkorysost jeho života: „Vyšed z jeskyně manresské, jsa zapomenut světem, jehož zapomněl, a odmítnut v zemi, která ho zrodila, sám a bez pomoci sestrojil a uvedl v pohyb sílu, která zarazila a vrhla zpět reformaci, jež zabrala sever a hrozila, že dobude křesťanstva všeho . . . Spojení síly a trpělivosti, prozíravost a sebeobětování, jemuž se nic nezdálo nemožným, co mu bylo rozkázano, to byly přední vlastnosti sv. Ignácia; a pokud jeho řád prospíval, bylo to proto, že vtěloval vlastnosti svého zakladatele.“ — — —

Ti, kteří počítají svou svatost jako zrnka růžence, nepochopí ovšem nikdy všech záhybů, propastí i výšin cesty Ignácovy a nepochopí ani jeho zvláštní, zdánlivě tvrdé geniality. A přece jest dosti jednoduché vžítí se do úchvatné a živé biografie tohoto obráceného vojáka, zamyslíme-li se jen trochu nad větou, kterou mnoho doporučoval svým duchovním synům: „Třeba jest poslouchati, ne žítí . . .“

Václav Zima.

ŽIVOTEM

Ollé-Laprune, francouzský myslitel, napsal tato slova: „Oprostí se ve všem od egoismu, toť

podmínka opravdového života.“ Myslím na tato slova, když chci napsati několik řádek o velikém arcibiskupu dru Stojanovi, který již deset let dříme poslední sen na posvátném Velehradě. Sobectví zatěžuje vzlet duše, poněvadž vytrhlo ze života každou jinou lásku, mimo lásku člověka k sobě samému. Nejnižší stupeň lásky se stává nejvyšším. Opravdový život však vyžaduje nejčistší plamen a nejvyšší horu. Světci hoří mocnou láskou k Bohu, z té lásky se napájí srdce, dávající se bližním a jsou proto lidmi úplně svobodnými. Arcibiskup Stojan bude žíti u všech, kdož ho poznali, bude žíti i v legendě jako kněz, který znal jen bližní a potřebující a jim vše rozdal. Půjdemeli na kořen této jeho štědrosti, zahlédneme studni, z níž pramenila: Oltář. Službu Bohu. Službu duším nesmrtelným. Oltář znamená oběť, ale znamená i dávání, vrchol štědrosti, nejvyšší štěstí. To pochopil novosvěcenec, který po prvé pozdvihoval Krista ve svých rukou, posvěcených a každodenní rozmluva s oltářem ono pochopení rozmnožovala a prohlubovala. Štědrost Stojanova, takto dobývána, byla sestrou nebo dcerou milosrdenství, k níž velký biskup sv. František Sal. doporučoval jako nejúčinnější cestu k dokonalosti a apoštolátu. Milosrdenství — my lidé jsme si navykli žádat je jen k sobě, od druhých a ne od sebe — není myslitelné bez odpuštění. Nejlepším znamením vnějším odpuštění, milosrdenství je zpovědnice. A milosrdenství si vyhradil Bůh — *M i s e r i c o r d i a m v o l o*. Snad se nám při tomto spojení zjeví poněkud závažnost i krása milosrdenství u kněze, který si byl vědom neměřitelné vysokosti kněžského povolání, i jeho původ. Je viděti, z čeho rostla duše Stojanova, k čemu měřila a k čemu i vedla. Svatý Hostýn a Velehrad jsou děti Stojanovy, ne že by je tvořil, stály již před ním, nýbrž že je učinil středem. Prvé i druhé poutní místo mají něco společného: dávají odpuštění, útěchu a sílu. Morava musí býti

vděčná ustavičně arcibiskupu dru Stojanovi za to, že její syny a dcery naučil milovat Hostýn a Velehrad, neboť je tím zachránil. Nic menšího nedokázal tento kněz, který vyhlížel tak prostince a snad jednou bude možno rozšířit ještě tuto jeho zásluhu o větu: Nic menšího neučinil, než že sblížil Slovanstvo a účinně napomohl jeho sjednocení u víře.

Jeho Svatost Pius XI. zaslal biskupům německým, shromážděným na konferenci ve Fuldě, list, který musíme i my znáti, neboť mluví o příčinách nynější bídy společnosti. „Každý musí přece viděti, že vnější zlo, které tak doléhá na lidské pokolení, má svůj původ v nespoutané žádostivosti, v uvolněných mravech a konečně v odpadu od Boha. Jediným lékem k potření tohoto zla tudíž musí býti, aby se lidstvo upřímně smířilo s Bohem, odčinilo pokáním své bludy a zločiny, vroucí modlitbou a správnými činy žhavé lásky prosilo Boží milosrdenství, které uzdravuje národy a udržuje je, státům dává svobodu a vede je k většímu a opravdovému blahu.“ V další části svého dopisu projevuje Velekněz přání, aby letošní Milostivé léto přineslo lidstvu mír a zdůrazňuje, že důležitým prostředkem se stává Katolická akce, která „jsouc účastí laiků na hierarchickém apoštolátu . . . , bude velkou silou v rostoucí bídě. Činnost kněží, podporovaných laiky, bude úrodnější a dosáhnou více věřících, kteří nechápou důležitosti kázání a nedovolávají se kněze“. Tento list náměstka Kristova, napsaný biskupům německým v době zmatků, kterými jest ostatně třeba v jiné formě zužován celý svět, i náš stát připadá jako rozkaz milujícího a vídoucího otce, a ne jen jako rada.

Karel de Foucauld byl francouzským důstojníkem v Africe, a nevěřil. Pobyt v Africe byl však pro něho tak požehnaným, jako pro E. Psychariho, L. Bertranda, a i Foucauld našel sám pravého Boha. Stal se mnichem, knězem, dlel ve

Svaté zemi, odtud odešel do Sahary, jako misionář obrátil mnoho musulmanů a roku 1916 prolil svoji krev za Krista. Jeho postava však září světlem stále intensivnějším, neboť je to světlo svatosti. Obrácení mohamedánů bylo údělem jeho života a má již následovníky. Na Montmartru pět kněží oblékalo roucho nové kongregace Nejsvětějšího Srdce, která jest určena pro obrácení mohamedánů. Tak k francouzským misionářům v Africe, Bílým otcům, se připojují noví pomocníci. Je jich třeba, neboť u lidí žádného vyznání nenaráží misionář na tak těžké překážky jako u mohamedánů, jichž žije na světě asi 246 milionů.

J. Krlín.

PRACOVNA

Iniciativa.

(Bohoslužby pro výletníky.)

Lublaňský biskup — důstojný nástupce Jegličův — dr. Řehoř Rožman vydal 19. července tento list:

„Péče o zdraví a zotavení v čisté Boží přírodě vábí každou neděli a zasvěcený svátek tisíce lidí z města. Proto železniční správa zavedla v letních měsících zvláštní výletní vlaky, které odjíždějí v časných hodinách ranních. Mnohým jest znemožněna účast na mši svaté. Aby bylo umožněno těm výletníkům, kteří by vedle výletu rádi by splnili svoji náboženskou povinnost, podle příkázání Božího a církevního, zřízena byla v paláci Vzájemné pojišťovny na Masarykově cestě v podzemí kaple, v níž každou neděli a zasvěcený svátek, počínaje 23. červencem, bude sloužena ráno o 4.15 hod. mše sv., takže každý může po skončení mše sv. zcela včas stihnouti i vlak o 5.10 hod. i vlak do nížiny o 5.19 hod. ráno.

Pro zařízení a úpravu kaple vypracoval mistr Plečnik krásný návrh, který dosud, bohužel, nemohl se uskutečnit. Vybavení kaple jest tedy jen prozatímní. Vhodné lavice jsou již také obstarány, aby účastníci mše sv. mohli seděti.

Zamýšlí se, aby bohoslužby pro výletníky v kapli Vzájemné pojišťovny konaly se i v zimních měsících pro zimní sportovce.

Jsem přesvědčen, že výletníci budou povděční za

umožnění příležitosti mše sv. a že jí budou co nejhojněji používat, ježto kaple leží právě na cestě k nádraží. Vchod je hlavní branou po schodech v přízemí. Tímto, doufám, budou mnohým věřícím nedělní výlety ulehčeny i zkrášleny, neboť budou moci snadno bez námahy dáti také duši neděli a nejen tělu. Nechť slouží tedy výletní bohoslužby všem k dobru duše i těla.

V Lublani 19. července 1933. Dr. Řehoř Rožman,
biskup."

Katolíci a doba.

Nemylme se! Katastrofy, které stíhají národy, dotýkají se katolíků dvojnásob. Když jest ohrožen mír, jsou i duše v nebezpečí. Je-li pošlapáno právo, obrátí se lehce tato brutalita bezohledná tím spíše proti Církvi, která jest a má býti poslední strážkyní svobody dítek Božích. Když bída rozvrátí národní hospodářství, zároveň s bídou šklebí se do dveří našich rodin mravní zkáza.

Papež, a dnes jediný papež pozvedá svého hlasu ke všem dobovým bolestem, kdy všichni mnohomluvní vůdcové utíkají chráníce svoji kůži, kdy marxisté po tolikáté již zrazují zbulikované zástupy, jest to on jediný, který pozvedá hlasu a učí o otázkách sociálních, jenž jediný dává světlo v tak podkopaných otázkách mravnosti, výchovy, manželství...

Pomny pro nás, abychom nelomili rukama nad zlými časy a zkaženou dobou, nýbrž snažili se jí podati léku svým životem, svou naukou provedenou v životě...

Braitó.

Co budu dělati?

Četl jsem nedávno srdcelomnou zprávu, psanou pensisty, co budou dělati, až je krutě a nenávratně pošlou do pense. Nechci ani tomu věřiti, že by tak propadli otroctví papíru a úřadování, že by bez toho brku ztratil jejich život docela smyslu. A to dnes, kdy je tolik bídy a kdy se hledá tolik spolupracovníků, kteří by chtěli pomoci strašné bídě sociální? Mluvil jsem kdysi na příklad o práci vincenciánské, která u nás jest odkázána na několik málo lidí. Mladí se vymlouvají, a druhdy správně, že musejí se věnovati svému povolání, že se musejí starati o svoje rodiny. Teď, když ti pensisté naříkají, že jim vzali smysl života, když jim vzali práci, což není práce na jiném poli, na tomto poli, jíti mezi bídu a pomoci bídě? Což se nemůžeme chopiti práce ať již ve vysloveně katolických spolcích, akci P. Urbana v Praze, který by každou pomoc laickou jenom vítal, což nemožno se chopiti práce i v jiných spolcích, které nenesou tento vysloveně katolický

karakter, a to proto, aby tam duch katolický byl vnesen, ne, abychom z dobročinnosti činili propagandu, nýbrž abychom tam vnesli skutečného ducha lásky, ne abychom to ovládli pro nějakou moc, nýbrž abychom tam vnesli svého ducha a svoji lásku, jak opakují. Právě persistenté jsou lidé zkušenější života, znalí života a proto by dovedli snáze se přiblížit životu, než je to možné mladým, kteří jsou si vědomi své nešikovnosti, protože se ještě nedovedou postavit správně k životu i v jeho hořkých stránkách. Užasl jsem, co ten časopis radil k ubití času: sbírat známky, biografové lístky a podobně. Víím, že si dělal bláznů, ale tragické je to, že se vůbec kdo odvážil tropiti si žerty ze vzácné věci, jako je čas lidský a možnost pomoci jim bídě lidské. Probuďme vincenciánské spolky. P. Urban by je jistě vše u vítal a jistě by jim dovedl dáti životnost, kdyby ti, kteří jsou dávání na odpočinek a jsou ještě plni života, kdyby chtěli svoje síly a zkušenosti nabídnouti lásce.

Braitó.

Církevní majetek.

Kolikráte jsme již slyšeli obavy, co by bylo, kdyby politická strana „nehájila“ náboženství a církve. První prý by bylo, že by nastala konfiskace církevního majetku. Nu, a myslíte, že by to bylo pro Církev pohromou? Nebylo by to největší pohromou pro ty, kdož je spravují, protože ti z toho mají nejvíce? Kdežto Církev má z toho většinou jenom odium a lid pohoršení. Sv. František Saleský napsal: Vezmou-li mi majetek časný, obohatí mne majetkem duchovním. Či si myslíte, že by mě moji diecesáni nechali umřít hladem? Nepřišel bych aspoň do rozpaků, od nich něco přijmouti. Se statky církevními se to má jako s vousy. Čím se víc holí tím více rostou a jsou hustší!

Braitó.

Duchovní přerod.

Konečně odzvánějí napravo i nalevo ucouranému marxismu, jenž zradil svoje sliby už na začátku války. Odzvánějí i jeho zmetku, tak zvané demokracii, a jak v Německu, tak v Itálii se cítí potřeba zvednouti hodnoty vyšší a duchovní, o něž marxismus olupoval lidstvo, slibuje mu ráj a dává mu peklo, kde se dostal k moci. A všude, to je zajímavé, všude ty převraty zastihly část katolíků, kteří se vydávali za zástupce katolictví, v objetí svých úhlavních nepřátel: marxistů. Ale nemůže se nikde, ani u nás říci, že by se za to dočkali vděků. Dále se řeční o nesociálnosti „Církve“, anebo o národní nespolehlivosti, ne-li dokonce méněcennosti katolíků. Není divu, že ve všech zemích a všude se projevuje mezi mladými hnutí,

kteřé chce vyvolati katolickou samostatnost. To je také smyslem Katolické akce: postaviti katolíky k vedení. Ovšem, k tomu je třeba, aby byli připraveni. Musejí nejprve odhoditi všechny naočkované bludy, které vstřebali stálým stykem se svými nepřáteli. Potřebují se také osvoboditi od zbraní, jež nesluší bojovníkům Božím, kteří věří v nadpřirozenou moc a sílu.

Dále potřebují skutečného prohloubení svého života. Nebude-li obrodné hnutí katolické vedeno lidmi žijícími vroucně nábožensky, bude přivedeno k hanbě anebo zsměšnění již v začátcích.

Na svět působí jedině ten, jenž jest od něho oproštěn a osvobozen. Duchovní revoluci, to jest, probuzení mas, aby nahlédly pravé hodnoty náboženské a ubohost slibu tohoto světa, provedou ti, kteří půjdou napřed příkladem svatosti.

Katolíci zvítězí teprve tehdy, až budou míti svaté a až se konečně odnaučí p ř í l i š spoléhati na lidské prostředky a ohledy. Jen tehdy se podaří přetvořiti obecné svědomí...

Braitó.

Katolický tisk.

Jestliže nový stát má býti křesťanským, a má-li v něm Církev katolická požívatí svobody, bude musiti míti právo na katolický tisk. Tím rozumíme takový tisk, jenž zároveň s denními zprávami přináší čtenářům katolického ducha, jenž oceňuje události lidské a světové podle křesťanských zásad a dívá se na ně v zrcadle věčnosti.

Církev nemůže za žádnou cenu zřici se tohoto nejmmodernějšího prostředku pro dobro a potřeby duší a musí vyžadovati pro něj onen stupeň svobody, jenž by učinil jeho působení blahodárné...

Pastýřský list německých biskupů ze dne 12. VI. 1933.

Dvoje vedení.

Jedni se napájejí u studnic živých vod a dávají tyto zdroje i jiným, podávají dále číši dobré, občerstvující vody. Poznají se podle toho, že u nich, že pod jejich vedením jest nám Bůh blízko, že nás přivádějí k Bohu, že nás učí Boha milovati.

Jiní nedovedou pítí, není-li voda oslazená, tedy — zkažená! Ti první praví: Kdo zahlédne Boha, bude živ, žije! Druzí bojí se již jenom pítí z jeho čistých zdrojů. Bojí se o sebe a bojí se o druhé, a proto volají o zhoubnosti „mystiky“ a hlubšího duchovního života. Potřebují vody, proměněné v limonády. První se nebojí doušku silného vína Božího života, druzí se bojí, aby opojení láskou a pravdou Boží nevyvrátilo svět z klidných, dobrých, vyježděných a vyzkoušených kolejí...

Braitó.

ŽEN

Z DUCHOVNIHO ŽIVOTA

ANONYMUS: Vertus cachés de la vie religieuse; Téqui, Paris. — Autor jest osvědčeným novicmistrem, který zná dobře psychologii mladých řeholníků i řeholní ideál. Kniha jest ideální příručkou pro novicmistra pro jejich duchovní promluvy pro mladé řeholníky a řeholnice.

BARTMANN: Erlösung; Bonifazius Druckerei, Paderborn, cena 2 Mk. — Vynikající katolický dogmatik přispěl také k oslavě Milostivého léta svojí studií o Vykoupení skrze umučení Páně. Považuji toto dílo za jedno z nejdůležitějších po Adamově Kristu, jež vyšly v poslední době. Je to studie jak Bartmann nás navykl, studie doganticko-skripturistická, všímající si moderních námitek a otázek. Při četbě této knihy lépe porozumíme otázce hříchu, milosti a Církve. Proto tuto knihu, celkem lacinou, klademe na stůl naší inteligence.

BAUDOIN ÈVE: Sous la cornette de St. Vincent de Paul; Spes, Paris, str. 191, cena 5 frs. — Čilá Spes zahajuje novou serii kartonových svazečků Savoir svěží kytkou portretů vynikajících řeholnic Dcer lásky (sv. Vincence de Paul); mnohotvárné projevy jedné křesťanské lásky mluví k srdci a dovedou nadchnout. Posílí ženskou duši.

BONDIOLI PIO: Vico Necchi; Vita e pensiero, Milano, 1933. — Skvěle vypravený životopis tohoto přítele geniálního Gemelli, lékaře světce, jenž byl tak vynikajícím lékařem jako křesťanem, jenž dovedl dobře spojití svoje povolání s dokonale a poctivě křesťanským životem. Kdysi jsme o Necchím psali v Hlubině. Nyní vychází jeho dokonalý a dobrý a krásně vypravený život, který líčí jeho duchovní vývoj i jeho kariéru. Vřele doporučuji.

BREMON: L'Histoire littéraire de la France, tome XI. (Bloud et Gay, Paris, 1933, str. 440, cena neudána. — Le procès de la mystique. Tento svazek obsahuje dějiny duchovního života od konce náboženských válek až do moderní doby. Líčí pronásledování mystiků ze strachu před skutečnými illumináty, jež pak zavdaly příčinu k pronásledování všeho toho nežádoucího živlu, jenž sluje mystické a lidé duchovní. Dobře je tu vylíčen boj proti myšlence o čisté lásce. Vidno, jakým ohněm třibení prošel pojem klidu duše, aby byl odlišen od bludného kvietismu. Je to poslední dílo Bremonovo. Nedávno jeho ruka zchladla a nebude již psati svých duchaplných studií o duchovním životě, jež byly přijímány jedněmi s velkou radostí, jinými pak s naprostým odmítáním.

Dr. EISENHOFER LUDWIG: Handbuch der kathol. Liturgik (Herder, Freiburg), str. X-588, cena 14 Mk. — Nová liturgika, která jest více než příručkou, znamenala

jeden z největších úspěchů německé literatury posledních let. Mistrné zpracování všech otázek podle nejnovějších výzkumů, k nimž sám přispěl, zbavuje vědeckou knihu suché chuti a získá zájem čtenáře, byť i nebyl sám odborníkem. Naším duchovním a dorostu umožňuje prohloubení studia, k němuž může dobrý základ položit stručnější liturgika Foltynovského. Rovněž přátelé liturgického hnutí se tímto dílem potěší a najdou v něm nevyčerpatelnou posilu svého nadšení.

JANVIER M. A. O. P.: L'âme dominicaine (Spes, Paris), str. 264, cena 13 frs. — Druhý svazek A. D. zachycuje skvělý obraz dvou velikých Bratří kazatelů XIX. stol., Laccordairea a Monsabréa, kteří v tak veliké míře uskutečnili dominikánský ideál. Janvier vystihl hodnoty jejich života, které přetrvávají věky a vždy vyraší k hojné žni.

LAMMERTYN L. CSSR: La sainte Eucharistie et la femme (vl. náklad, Bruxelles), str. 219, cena 12 frs. — Pět životných duchovních promluv o životě ženy, již je Nejsvětější první normou a cílem života i činnosti. Pojí se theologie se širokým vzděláním a se smyslem pro potřeby dnešní ženy. Dobrá duchovní četba ženy a pomůcka pro stavovské kázání.

SUNN S. J.: En contact avec Dieu (Aubanel Ainé, Avignon), str. 54, cena 3.30 frs. Malá knížečka anglického jezuity, jež dává sousto hutné potrawy nauky o potřebě praksi vnitřní modlitby a stálého spojení s Bohem; hlavní zásady vyslovuje jasně a dává jim pravou tvářnost pravdy, nesoucí život a radost dětí Božích. Prospěje začátečníkům a vůdcům.

ZIVOTEM; Exerciční dům, Hlučín, sešitek 50 hal. — Serie čtrnáctidenních úhledných sešitků o všech otázkách náboženských vykonala a koná veliký apoštolát dobrého tisku dobrých myšlenek a je hodna podpory nás všech. Z posledněji vyšlých připomínáme: Veliký pátek, Bílá sobota (liturgické), Mravnost bez Boha?, Kosmákovy Vzpomínky na mou matku, Nový apoštolát smíru BSP. — práce za obrácení židovstva, Tělo a mravnost, Mimo Církev není spásy?, Víra jako víra?, Největší muž českých dějin?, Vybrané kapitoly ze života broučků nosatců, Po bludných cestách (deník učitelky), Odpustky, Je papež neomylný?, Katolická nemoc, Čemu věří církev československá, Garcia Moreno.

Z RŮZNÝCH POLÍ

ALMANACCO DELLE MISSIONI 1933. I. d. Missioni Estere, Milano, str. 80, cena 3 L. — Přátelé misii se každoročně potěší ročenkou milánského semináře; pestrý obsah literární je podán v bohaté umělecké výpravě, po této stránce uspokojí i veliké nároky.

BRADAČ JOSEF: Latinsky v 1000 slovech; Neubert A., Praha, sešity po 4 Kč. — Rádi upozorňujeme na tuto velmi dobrou pomůcku pro naše čtenáře, kteří by se rádi seznámili aspoň se základy latiny pro účast na bohoslužbách; látka učební je zpracována dobře a přehledně a každá dobrá hlava si již dovede poradit pod vedením žlutých sešitů latiny. Vyšly dosud dva sešity.

BRUNO DE JÉSUS MARIA, OCD, prof. dr. Ét. De Greeft, Alois Janssens, CICM, prof. dr. P. van Gehuchten: *Les faits mystérieux de Beauraing* (Desclée de Brouwer & Cie, Paris), str. 195, cena 5 frs. — Z *Études carmelitaines* jsou vyňaty práce čtyř odborníků, věnované nestrannému vyložení zjevení Panny Marie v Beauraing r. 1932-33; Církev ještě nerozsoudila a také nebylo ještě tak obšírného nezaujatého spisu o této události. Proto jest tím více vítán jako zdroj informací.

CENCI PIO msgr. prof.: *Il cardinale Raf. Merry del Val* (Berruti e C., Torino), str. 875, cena 35 L. — Důkladná biografie velikého kardinála Merry del Val, jehož činnost sahá od vlády Lva XIII. až po rok 1930. Jako důvěrník papežů a jejich vyslanec, potom jako sekretář di Stato vyryl hlubokou brázdou v nejnovějších dějinách Církve, získav si velikých zásluh. Spis dbá toho, aby rovněž dobře vylíčil kardinála i jako člověka a kněze, aby tak vzácný život opět mohl jiné vésti životem. Hojně ilustrace.

CULTURA MISSIONARIA. U. M. del Clero, Roma; 1932, str. 238, cena 8 L. — Sborník I. italského misijního kongresu v Padově minulého roku; přednášky povolaných odborníků se dotýkají všech úseků misijních věd, jsou praktické i teoretické, ač přirozeně prvním cílem jejich jest otevřítí výhled k tomu kterému poli zájmu přátel misíí. Svědčí o vážném úsilí italských katolíků dohonit sousední národy v misijní činnosti. IFP

DE BONNIÉRES L.: *Figures de miraculés!* (Téqui, Paris, str. 272, cena 12 frs.) „Lurdská“ literatura někdy budí obavy, mluví-li o uzdravených; zde však autor našel pravý tón pravého ducha Mariiných vyvolených: ducha obětí, vytrvalosti a hluboké odevzdanosti zkoušeného dítěte vůči Matce. Vidí pravé poslání milostí lurdských: posvátné povzbuzení k vnitřnímu duchovnímu uzdravení našich chorob.

DOLAN-STANG: *Die Schwestern der Kleinen hl. Theresia;* Tyrolia, Innsbruck, str. 104, cena 2.50 S. — Ctitelé svaté Terezie Ježíškovy s radostí sáhnou po této knížce, v níž Američan P. D. líčí své setkání s pozůstalými sestrami a známými světice. Zahřeje srdce.

DUPLESSY E., Can.: *Les idées de Matutinaud.* — Naklad. Téqui v Paříži má serii knih velmi svěží a praktické apologetiky (v širším slova smyslu) náboženského života katolického. Dialogická forma, vtipný postřeh dnešních nápadů, někdy také pitomostí protináboženských, řízná

odpověď, bohatství pozorování, učiní Ideje Raňátkovy dobrým zdrojem osvěžení myšlenek katechety nebo kazatele. Idées mají pět svazků: Les idées de Matutinaud, Les cousins de Matutinaud, Les frères de Matutinaud, Les neveux de Matutinaud, Matutinaud lit la Bible, vesměs po 5 frs.

GUNZ: Sozialismus und Religion im Deutschland der Nachkriegszeit (Duncker & Humboldt, München), str. 125, 5 Mk. — Kniha Gunzové dostatečně informuje o postoji socialismu k náboženství v Německu v dobách poválečných. Autorka všímá si nejprve marxismu, jak nakládal s náboženstvím, dále pojednává o tom, jak socialismus, odřeknuv se materialismu, pokoušel se pracovat na základě světového názoru katolického, jak pracoval mezi protestanty a nakonec ilustruje autorka snahy Hendrika de Mana o zduchování socialismu na základě thesís filosofické etiky idealistické. Velké plus knihy, že jest zde uváděno mnoho literatury.

CHAPON msgr.: La femme chrétienne et française (Téqui, Paris), str. 226, cena 10 frs. — Ve čtvrtém vydání vycházejí hluboké konference nicského biskupa msgr. Ch., jenž staví ideál ženství věřícího a z víry vlasteneckého. Přejde vhod kazatelům.

JÉGLOT C. A.: L'art d'être chrétienne (Spes, Paris), str. 256, cena 12 frs. — Kytka srdečných a bystrých úvah, kterak křesťanská žena v sobě uskuteční Krista a poroste v něm; zrak srdce a smysl pro život vedl volbu témat, která hledají především uskutečnění hloubky křesťanství; krásná jest poslední část „františkánská okna“. Bohatá četba pro věřící ženy.

KRÖCKER FR. & FECHTER ROLF: Die religiöse Situation der christlichen Jugend Deutschlands (A. Bonz & Comp., Stuttgart), 1932, str. 70. — Vychovatelům a vůdcům dospívající mládeže vnukne nové podněty pro náboženské vedení mladých tato knížka o náboženských proudch v německé mládeži. Studie protestanta a katolíka jest objektivní a naplněná cennými poznatky.

LAMB HAROLD: Les Croisades (Nouvelle revue française, Paris), str. 254. — Barvitost líčení, vybudovaného na dobrém základě znalostí dějin křížových výprav, strhne cele zájem čtenářův a proto si Francie přeložila tuto knížku, ač jest sama dosti zásobena svým. Spisovatel našel bohatýrský tón veliké epopoje dob první křížové výpravy, před jejímiž hrdiny se sklání s úctou.

—: L'ascension d'une âme (Téqui, Paris), str. 186, cena 10 frs. — Nový dětský květ Eucharistie a posvátného nadšení oběti; matka píše vzpomínky na Yvonnu, tragicky zahynuvší v Alpách. Naše studentky u Yvonny najdou krásný vzor studentky, která od mladosti jde za vznešeným cílem misionářky.

Dr. LÄMMLE NORBERT: Beiträge zum Problem des Kirchenrechts (Badersche Verlagsbuchhandlung, Rottenburg), str. XII-184, cena 5 Mk. — Theologům a právníkům katolickým přijde vhod tento spis, řešící otázku oprávněnosti církevního práva a jeho principiálního rozvoje. Vede k základním pojmům církevního práva a jest tudíž i dobrou apologií jeho bytí.

LHANDÉ PIERRE S. J.: Madagaskar (Plon, Paris) 1932, str. 265, cena 20 frs. — Autor svým uměním rád slouží misijím; a tímto jim velmi posloužil: z návštěvy na Madagaskaru přivezl přátelům misii půvabné panorama literárních i fotografických obrázků, urovnaných podle stanic. Krásná mosaika postřehů kultivovaného pozorovatele a soudného přítele misii připraví svátek každému. IFP.

Dr. LINHARDT ROB., prof.: Verfassungsreform und katholisches Gewissen (J. Pfeiffer, München), str. 40, cena 0.90 Mk. — Německé události daly podnět k této brožurce, vyjadřující stanovisko uvědomělého katolíka ke státní reformě. Zajímavé zvláště pro politiky.

MAGNIN E.: Libertés et devoirs politiques des catholiques (Bloud et Gay, Paris), str. 127. — Nejedna duše se zastaví v pochybách o svých občanských povinnostech; autor, profesor na katolickém Institutu pařížském, vybírá ze slov papežů (encyklyky, dopisy, proslovy) úryvky, které se věci dotýkají, a tak umožňují seznámení se zásadami.

Dr. MARESCHE MARIA: Ehe und Familie auf kleinstem Lebensraum (Schöningh, Paderborn), str. 208, cena 4 Mk. — Úsilí o záchranu zdraví a bytí malé a prostřední rodiny dalo vznik této knize; autorka rozumí potřebě doby a ze zkušených zásad dává praktické směrnice pro vybudování zdravé rodiny v nejmenším prostředí. Mládeži dospělé a všem jejím vychovatelům nedocenitelná.

MASSERON ALEXANDE: Saint Christophe (Grasset, Paris), str. 254, cena 15 frs. — Automobilismus vzkřísil odumřelou úctu k sv. Křištofu; M. sbírá všechny výsledky badání o historii světcově a sestavuje důkladný soubor o dějinách jeho úcty (a také protiútoků); mnohý z nás najde v této knize cestu k svatému ochránci.

MELKA ANTONÍN: Včas i nečas (Universum, Praha), str. 98, cena 10 Kč. — Melka má své dobře zasloužené dobré jméno i jako homiletik; proto jeho příležitostná kázání vděčně přijmou kazatelé, ne na napodobování, ale na podněcení vlastní tvořivosti.

MÜLLEROVY knížečky náboženské; Ars sacra. München — zaznamenávají v novém přírůstku: C. Kern: Jesus bei den Kranken (cena 40 pf) — sešitek hlubokých modliteb pro nemocné; Müller O. T.: Das Gnadenwunder von Konnersreuth (cena 40 pf) — vzpomínky a dojmy z návštěvy v Konnersreuthu; Ludwig B., OSB.: Gemma Galgani (cena 40 pf) — mistrný medalionek světice XX. století.

Dr. Ph. a Med. NIEDERMEYER: *Sexualethik und Medizin, Wissenschaft und Weltanschauung* (Borgmeyer, Hildesheim), str. 55, cena 1.60 Mk. — Z praxe a širokého studia vzešel tento sešit o poměru mravnosti k lékařské vědě; závěr: etické zásady podírají vědu, jejíž činnost jest zhoubnou, nesouhlasí-li s nimi. Platí zvláště v otázkách pohlavního života.

ROSENMÜLLER: *Philosophia Sti Bonaventurae. Opuscula et textus, Aschendorff.*) Výtahy z filosofických spisů sv. Bonaventury, které osvětlují jednotlivé názory světce sv. Thi Thomae: *De cognitione veritatis.* — Jesuita Vries sebral texty, které se týkají problému poznání. I to je dobrý příspěvek k poznání filosofie sv. Tomáše.

FERDINAND SCHÖNINGH, PADERBORN: *Pohle-Gierens, S. J., Lehrbuch der Dogmatik*; str. 742, cena brož. 10.80 RM. — Schweiz. Kirchenzeitung ve svém posudku Pohlovy dogmatiky praví: „... Pohle měl štěstí znáti největší katolické theology a filosofy své doby; jejich vliv byl rozhodující na jeho nauky a metody; uměl jejich myšlenky si osvojiti, celek životní moudrosti praktickým pohledem oceniti a duchaplně zpracovati.“ Tím je naznačen velmi dobře ráz i nového zpracování Gierensova, v němž nalezl Pohle kongeniálního pokračovatele v metodické stránce i v tom, co se nelíbí těm, kteří jdou jinou cestou. Co bylo řečeno o druhém svazku, zde v roč. VII., str. 614, platí stejně o tomto posledním svazku. —es—

SELLMAIR: *Die Pädagogik des Jansenismus* (L. Auer, Donauwörth), 1932, str. 222, cena 6.50 Mk. — Ze značné části původní studie o pedagogických myšlenkách a snáhách jansenistického bludu. Věřící pedagog se setká s myšlenkami a fakty, které nutí ke srovnání s opačnými moderními bludy a jež zároveň přivedou ke zlaté střední cestě.

SEPPELT Dr. F. X.—LÖFFLER Dr. K.: *Papstgeschichte in einem Bande*; Kösel u. Pustet, München, str. 551, cena 6 Mk. — Toto dílo jest opravdovým překvapením a rekordním výkonem snaživosti nakladatelské. Obsáhlá látka dějin papežství je zpracována v pěkném a informativním přehledu hlavních fakt, zasazených do proudu dějin, a jistě po této stránce cele uspokojí. Obdivujeme, jak bylo možno vydati knihu velikého slovníkového formátu s neschýtnými ilustracemi, vázanou a na velmi dobrém papíru za nepatrný peníz; cenou jest umožněno, že dílo má otevřeny dveře u každého věřícího inteligenta.

SCHMIEDER KARL CSSp.: *Das Weltbild des heutigen Menschen* (Borgmeyer, Hildesheim), str. 81, cena 1.50 Mk. — Mladé inteligenci podává autor vůdce spleti moderních názorových slov, jimž dává křesťanský smysl a křesťanské pochopení, aby mládež neutonula v jejich nejasnosti a chvilkové libivosti.

SCHÖBITZ P. CSsR.: Co musí manželé vědět a čím se řídit; F. Navrátil, vikář, Olomouc, str. 48, cena 1.70 Kč. — Dobrý překlad výtečné knížečky přijde velmi vhod jako základní a první poučení katolických manželů o nejdělikátnějších věcech manželských, z nichž není žádná pomínuta pokud rozsah dovoluje. Probudí a vážně ukáže jasnou odpověď a radou. Hodí se jen pro hotové lidi a cena umožňuje největší rozšíření do všech vrstev. Zaslouhuje pozornosti duchovních správců.

SCHÜTZ ANTAL: A házasság; Szt. István-Társulat, str. 223, cena 3 pengő. — Tato kniha převyšuje mnohé svou hloubkou křesťanského ponětí. Zračí se v ní celá hloubka Kristovy ideje manželství. Je ohlasem encykliky „Casti connubii“, než neméně odpověď na všechny „moderní“ směry, jež ve jméně humanity a rozumnosti nelekají se ani největších zločinů. Vznešená apologie metafysiky křesťanského manželství.

SPINOZA BARUCH: Der politische Traktat (Reclam jun., Leipzig), str. 160. GEBHARD CARL: Spinoza (tamtéž), str. 145. — V Reclamově knihovně byla posledně vydána dvě dílka, první politický traktát Spinozův, druhé svěží obraz Spinozova života a myšlenkového díla.

THEOLOGISCH-PRAKTISCHE QUARTALSCHRIFT (vyd. Linz a. D., Priesterseminar, ročně 35 Kč), duchovenstvem velmi ceněný a vážený čtvrtletník, utrpěl velikou ztrátu úmrtím šéfredaktora msgr. dra L. Koplera. Časopis vychází již 86. rok, což mluví nejpřesvědčivěji o jeho významu, jenž přesahuje hranice jednoho jazyka.

WALTER GONSALVUS O. M. Cap.: Unter die Sarazenen (Schöningh, Paderborn), str. 93, cena 2.40 Mk. — Autor vybírá ze života a z ideálů svatého Františka Seraf. vše, co má vztah k misijnímu povolání a k misijní činnosti a podává tak zároveň zákon františkánského ducha misijního. Zpracování originelní a velmi životné. IFP.

Dr. WERNER ALFONS: Die psychologisch-erkenntnistheoretischen Grundlagen der Metaphysik Franz Brentanos (Borgmeyer, Hildesheim), str. 170, cena 8 Mk. — Přehled filosofického díla Brentanova usnadní mladým filosofům vniknutí do jeho myšlenky a souvislosti s posledními příbuznými filosofy.

Dr. WIEDEMANN H. M. S. C.: Die Sachsenbekehrung (Missionshaus, Hiltrup), 1932, str. 130, cena 4.60 Mk. — Důkladná studie záků Schmidlinovy školy proniká do celkového obrazu obrácení Sasů; kriticky staví na pramelech obraz Sasů, u nichž politické podrobení bylo cestou k pokřesťanění; velmi poučné jsou kapitoly o vybudování a organizaci saské Církvě a o proniknutí křesťanského smýšlení do srdce národa. Dílo zajímavé nejen po stránce náboženské, nýbrž i se stanoviska kulturního. Uveřejněno jako V. sv. sbírky Missionswissenschaftliche Studien. IFP.

SLOVA OTCOVA

Důležitost duchovních cvičení.

Duchovní cvičení dobře vykonaná mohou uspořádati duši jakkoliv rozpoutanou. A je-li duše již v trvalém dobrém stavu, dává toto zbožné cvičení nové povzbuzení k dokonalosti. Když dopřeje člověk duši trochu únavy; rozjímání a sebranosti, duše se znovu zase nalezne a pozná. Nazve věci jejich pravým jménem, a pozná jejich důležitost. Najde pak také svého Boha. Věnujeme tolik času lidem a tak málo Bohu. A přece, on jest stále s námi. A přece nás upozornil, že bez něho ničeho nemůžeme. Hle, to jest velká přednost duchovních cvičení, že postaví duši do přítomnosti Boží. To pak jest nejdůležitější a nejpotřebnější.

K exercičním horlitelům z Velletri dne 17. července.

Řízení lidí.

Zákony nemohou se dělati bez národů, aniž bychom nebrali zřetele na jejich potřeby . . . Spasitel ostatně sám nám v tom dává příklad. On, jenž zná tak dobře lidskou přirozenost běře nás tak, jak jsme . . . Vychází vstříc našim potřebám, i když jsou to potřeby nepatrné. Hledí na nás, má soucit s našimi bolestmi a pomáhá nám s pečlivostí nekonečně otcovskou.

Ke členům komise pro kodifikaci práva Východní církve dne 4. července.

Cíl křesťanské výchovy.

Křesťanská výchova jest pro křesťanský život; a tento křesťanský život jest darem, jež nám zjednal Spasitel pokladem své krve. Až tyto malé dítky, jež jsou nyní v mládí obklopeny péčí tak pozornou svých vychovatelů, vstoupí zítra do světa, bude jejich podstatnou a hlavní povinností,

aby chránily za každou cenu a proti všem nebezpečím a protivníkům tento svatý poklad, s toužou láskou a s toužou statečností, jako by se jednalo o to, hájiti svatou krev samého Krista.

Křesťanská výchova pro křesťanský život. Několika slovy jest vyjádřen celý podstatný obsah principu nesmírně plodného, na němž se dá vždycky znovu stavěti. Kdyby se v našich školách vzal za stálý trvalý předmět „křesťanský život“, to jest celé bohatství křesťanského života, kdyby tento ideál opravdu vedl celé uspořádání našeho vyučování a kdyby naplnil je vnitřním dynamismem, místo povrchního a jenom vsunutého vyučování náboženství, jež spočívá v několika úkonech, jež jsou pasivně přetrpěny a spíše podstoupeny, protože tak žádá neúprosný domácí řád (a proto jsou opuštěny, jakmile jest opuštěn jednou onen řád) vytvořila by se u naší mládeže láska k tomuto životu, jenž by se ukázal tím krásnější, čím více by se denně jevil jakožto pozhnanější a přiměřenější skutečným potřebám naší přirozenosti. Bude pak ochotna naše mládež, aby hájila tento svatý poklad toužou statečností, s jakou by hájila krev Kristovu.

K sirotčinci z Pompejí dne 8. července.

Práce a vykoupení.

Mezi prací a vykoupením jest živé spojení, jež musí zvláštním způsobem se líbiti pracujícím. Spasitel přišel totiž na svět, jež měl vykoupiti, jako prostý dělník, syn práce, jsa určen sám k tomu, aby byl také dělníkem: a tak se představuje světu, aby začal svoji veřejnou činnost a svůj božský apoštolát, že se představuje jakožto syn dělníkův.

Toto vše ukazuje dostatečně na místo, které mají dělníci ve vykoupení a v srdci Kristově. Práce, jejíž ztráta jest pro vás bolestí, byla povznesena k nesmírným výšinám, k výšinám Boha sa-

mého, protože se stala dílem Bohočlověka, což není pouze povznesením práce, nýbrž i božským posvěcením práce.

Bylo řečeno tolik slov především v těchto posledních dnech o vznešenosti práce a dělnictva, ale byla řečena bez opravdovosti a pravdivé upřímnosti, neb tato slova měla jenom opíti mysli, ne aby vyzvedla skutečně něco velkého a dobrého. Co ale Spasitel učinil pro dělníky, jest tím plné útěchy, tak krásné a svaté, jak si lze jenom přát. Již to je opravdu útěchyplné, že se nacházíme ve společnosti Ježíšově. V Kristu jest útěcha skutečná a opravdová, protože božská. Jest tu posila pro všechny bolesti, pro všechny úzkosti . . . Chci ještě vám říci několik slov jako k dělníkům nezaměstnaným. Jste navštíveni velkou ranou. Zástupce Kristův sdílí ji s vámi, jako otec má účast na křížích svých dětí. Jest to velký kříž, ale dopustila jej Prozřetelnost. Ti, kteří jste věrní víře víte, že to nemohlo býti dopuštěno jinak, než k vašemu dobru. Pro mnohé jest to totiž příležitostí, aby si vážili práce, na což snad dříve ani nepomyslili . . . Když byla zastavena práce tělesná, jest šlechetným duším podána jiná příležitost jiné práce . . . Prozřetelnost dává těmto nezaměstnaným možnost zabývat se dílem duchovním, aby nabyli křesťanské duchovní dokonalosti . . . Moji drazí nezaměstnaní nemají ale jenom přijímatí tyto duchovní dary, nýbrž státi se jich rozdateli mezi bratřími, aby ukázali, jak možno snášeti kříže s jasnou myslí a důvěrou v Boha.

K poutníkům z nezaměstnaného dělnictva z Anglie a Irska dne 29. září 1933.

HRANICE DUCHOVNÍHO VEDENÍ

Dvojí omyl stíhá rád ty křesťany, kteří chtějí vésti duchovní život. Buď je dokonale připoutává na duchovní vůdce tak, že jsou jím zcela zotročeni

ni, takže neučiní samostatně ani kroku, a naučí se nakonec duchovní lenosti a pohodlnosti, která všechno svaluje na duchovního vůdce. Pak je druhý omyl, který již není tak vzácný, že se duše křesťanská domnívá, že se vůbec může obejít bez duchovního vedení. To bývá přechastý omyl řeholních kongregací, kde se kněz snižuje jenom na jakýsi rozhřešovací automat, kde celé duchovní vedení a vychovávání jest v rukou, jimž se rovněž nedostalo solidního autentického duchovního vychování.

Tak víme, že pravda bude uprostřed.

Správně říkával P. Olier, že duchovní vůdce má se podobati hvězdě, která ukazuje cestu mudrcům. Zjevuje se jim jenom, aby jim ukázala Spasitele a když je k němu přivedla, ihned mizí. Jiným vzorem v této věci jest sv. Jan Křtitel, jenž byl jenom proto Bohem poslán, aby uvedl ve známost Spasitele. Proto celý svět vedl k Ježíši a k němu také posílá svoje učedníky. Zpovědník a duchovní vůdce má míti, podle Bossueta, jediný cíl, aby totiž naučil duši naslouchati hlasu Božímu a plniti jej. Tím jest lepší duchovní vedení, čím dříve přivede duši k tomu, aby se ho mohla zřeknouti a bez něho se obejít. Byla by nerozumná matka, která by chtěla stále nosit svoje dítě, místo aby je naučila už jednou choditi a státi na vlastních nohou. Neboť pravým vůdcem duši musí býti a zůstati Bůh! Neboť jsou struny v duši, jichž se může dotýkati jedině Bůh a jež bychom jenom sami pokazili, kdybychom se jich chtěli dotýkati svými hrubými prsty.

Duchovní vůdce, aby dobře uměl vystihnouti, co Bůh zamýšlí s duší. Proto si dobře všímá duše, jejích osobitých znaků, jak se v ní milost Boží jeví, jakými cestami si ji vedla a potom nechá milosti docela volný běh.

Jakmile jednou duchovní vůdce zpozoruje, že v duši Bůh pracuje, pak jeho jediná starost spočívá v tom, aby držel duši v následování Božího

volání a vnukání. Musí se vždycky úzkostlivě varovati, aby ji neřídil podle svých libostí anebo nelibostí.

Již to jest dostatečným úkolem duchovního vůdce, aby zajistil milosti v duši hlavní slovo a aby poznáváje tiché vedení Ducha svatého v duši, snažil se, aby duše čím dále tím více mu podrobila celou svoji bytost a všechny svoje síly a schopnosti. Při tom se spokojí tím, aby čas od času přezkoumal duchovní stav sobě svěřené duše. I velký vůdce duchovního života Marmion praví: Nejsem přítelem příliš velikého a ustavičného řízení duše, které ji odnaučí i samostatnému duchovnímu dýchání a životu. Přivést duši k Duchu svatému a pak ji ponechati již jeho vedení. Když se ptali svaté Terezie z Avily, jakými prostředky vede tak rychle svoje novicky k Bohu, pravila: Bedlivě si všímám, jak Bůh mluví k duši, co s ní zamýšlí, a potom jedině na to hledím, aby nic nepřekáželo v duši tomuto Božímu vedení a této zvláštní vůli Boží a zvláštnímu plánu, který má s onou duší. Duchovní vůdce má pomoci najít cestu, najít Boha, připravit k tomu, aby duše uslyšela hlas Boží, ale hlavní vedení zůstává v rukou Božích, protože duchovní život se odehrává v nitru duše, kam může zasahovati jedině Bůh sám. Neboť jinak se duše vychovává k nemístné trpnosti, pasivitě, která se pak již samostatně neodvážá kroku. Takové duše se pak drží duchovního vůdce jako děti máminy sukně.

Jsou duchovní vůdcové, kteří sevrou duše jim svěřené přímo do kleští své osobnosti, takže se jim pak velmi těžko dýchá. Jsou to duchovní vůdcové, kteří upoutávají duše na sebe. Takovým vůdcem byl na příklad P. Konrád, jenž vedl sv. Alžbětu, takovým byl také Fenelon, který dokonale zotročoval ty, kteří se mu oddali ve vedení.

Neboť duchovní vůdce nemůže nikdy zprostiti duši její vlastní odpovědnosti. To by bylo docela

nesprávné, protože Bůh dal přece jednomu každému z nás rozum a svobodnou vůli a proto podle pokynů již může vedená duše sama jíti dále.

Tak píše velmi správně msgr De Gay své kajícnici, která ho žádala, aby ji držel přísně. Nikdy vás nepovedu přísně a nikdy nebudu nic nařizovati, nýbrž vám jenom předložím, co byste měla právě činiti. Protože nechci vás zbaviti odpovědnosti. Není dobře pro duchovní život, abychom necítili odpovědnosti. Budu vám Šimonem Cyrenejským. Pomohu vám, ale nezastoupím vás docela. Duchovní vedení jest proto spíše spolupráce, v níž jeden ukazuje, co jest v duši, jak ji třeba vésti a druhý jí ukazuje, co má sama učiniti, aby dostala život milosti v duši. Duše vedená a duchovní vůdce vedoucí nezapomínají často též na to, že duchovní vůdce má jenom ukazovati cestu, ale duchovní strava že jest jinde, že síla a pomoc jest v milostech a ve svátostech.

Znovu zdůrazňujeme, že duchovní vedení níkde nevlévá duchovního života, nýbrž jenom bedlivě bdí spíše jen tak z povzdálí, aby duchovní život nevybočil z kolejí.

P. Faber výslovně podotýká, že jest věcí opravdu nebezpečnou prováděti pověru duchovního vedení. Toto jest správné slovo. Mnohé duše křesťanské si hrají na duchovní vedení. Mluví sentimentálně o duchovním vůdci, obtěžují ho, a to znovu říkám, ať se to třeba někomu nelíbí, a očekávají od člověka automatický zázrak okamžitého přetvoření duše, jež by měla způsobiti jejich poctivá a upřímná snaha o spolupůsobení s milostí. Tak pochopíme slavného benediktina Dom Marmiona, jenž praví: Jsem zapřisáhlým nepřitelem duchovního vedení, tak jak se mu dnes špatně rozumí a jak se stalo módou duchovní. Duchovní vůdce nesmí se nikdy postavití na místo svědomí svého kajícníka, tak, aby ho dispensoval od přemýšlení a od rozhodování. Jest třeba naučiti vedeného, aby šel sám a pouze ve věcech nejasných

a spletíých aby se utíkal ke svému vůdci. Utíkati se k duchovnímu vůdci ve všem, i v tom, co by mohl člověk sám rozhodnouti, jest velkým nebezpečím pro mravní i duchovní zdraví vedené osoby, protože zaviňuje dokonalou podvýživu svědomí, které si odvyká rozhodovati se a usuzovati. Od této povinnosti nás ale nemůže nic osvoboditi, protože to by pak se již nejednalo o skutky vědomé a dobrovolné a také ne již o skutky záslužné, především ale to by náboženství snižovalo člověka a učinilo by z něho člověka samostatně nepřemýšlejícího, člověka, jenž jest pouze echem, jenž zakrněl, takže se neodváží ani oči zvednouti, ani slova promluvit, ani kroku učiniti. Vychovati k takové nesamostatnosti jistě není ideálem duchovního vedení.

Jest daleko lepší než připoutávati k sobě jakožto břemeno duše duchovně a mravně choré a nedokrevné a trpící mravní podvýživou, jest daleko lepší osvoboditi a uzdraviti takové duše, tak jako jest ideálem lékaře, aby ho jeho pacienti potřebovali co nejméně.

Jest velmi nebezpečným návykem utíkati se se vším k duchovnímu vůdci, zvláště když pak má za následek, že se duše dispensuje od jakéhokoliv přemýšlení v otázkách svého života a své duše. Nemá nikdo práva, aby se vzdal řízení svého života. I řeholník, který složil slib poslušnosti, jakmile jednou zná předpisy řádové a vůli svých představených, musí již po těchto kolejích jíti klidně sám a musí se sám rozhodovati, jak svoje skutky řídit v kolejích a v mezích svých slibů a předpisů a zákazů své řehole.

Ustavičné radění s duchovním vůdcem může míti ještě jeden neblahý účinek, že totiž se pak snadno považujeme za mimořádně důležitou osobu, která má právo na to, aby ustavičně týrala a proháněla svoje duchovní vůdce, jako by nesmírně celému světu záleželo na tom, jak my se rozhodneme a jak my budeme dokonalými.

Kolikráte bývá ovoce a následek oněch nekonečných porad, jež proměňují prostý duchovní život, jakým má býti náš styk dítek s Otcem, v dokonalé porady celého generálního duchovního štábu, protože taková dušička pak není spokojena s jedním duchovním vůdcem, nýbrž svého duchovního vůdce pak kontroluje dotazem a poradou ještě u jiných duchovních vůdců. Ubozí vůdcové, kteří nemají větší autority než desátník na vojně. Ubozí vůdcové, kteří, jakmile se o podobných nešvarech dozvědí, nevyvodí z toho jedině možný důsledek, aby okamžitě zavřeli dveře před těmi, kteří si takto hrají na duchovní život.

Přehánění duchovního vedení snadno svádí k ješitnosti, k pýše, k opovrhování jinými, kteří nejsou tak dokonalí a neradí se o všem se svým duchovním vůdcem. Svádí toto přehánění vedení k tomu, že se předkládají duchovnímu vůdci k rozhodnutí věci, jež jsou odiosní, takže pak celé odium padá na duchovního a ne na dům. Zhoubné ale již jest, když má duchovní vůdce rozhodovati v záležitostech rodinných. A jsou i případy, že jsou duchovní vůdcové bráni v potaz i o tak eminentně duchovních věcech jako jsou šaty a podobné zájmy spásy lidské duše.

Takové vedení soustředí dušičku jediné kolem ní, pak vidí jenom sebe a nepomohla by nikomu a nevyšla by ze své samoty, protože tím utrpělo její nasládlé vychutnávání vlastní dokonalosti a svatosti. Oni se nechtějí rozptylovati a proto nechají svoje bližní zahynouti, proto jim nepodají ruce, proto se na ně neusmějí, proto budou všechny naplňovati rmutem svého morouství. Ale, jako se hřeší tímto přeháněním, tak se také může chybovati nevážností a odsuzováním této tak důležité a potřebné věci pro rozvoj duchovního života.

Církev výslovně odsoudila hnutí Molinosovo a Illuminátů, kteří tvrdili, že je osvěcuje přímo Duch svatý a že proto nepotřebují jakéhokoliv

zasahování církevní autority, ať je to jakýmkoliv způsobem a s kterékoliv strany. Podobně byly odsouzeny bludy amerikanismu, jež se odvolávají na zakladatele nejmodernější kongregace paulistů, Heckera. Hecker, jak známe z jeho poznámek a korespondence, nepohrdal vnějším vedením a duchovní autoritou. Hecker jenom zdůrazňoval, že nesmíme zaměňovati vedení duchovního vůdce s Duchem svatým.

Víme bezpečně, že čím více Duch svatý opravdu vede nějakou duši, tím že tato více a radostněji se podrobuje vedení Církve a jejích kněží. Toto jest stará zkušenost a tam, kde se objevuje pýcha, která odmítá kněze a duchovního vůdce, může se s naprostou bezpečností tvrditi, že tam nevládne Duch svatý, nýbrž duch lži, že tam vládne pýcha a duchovní slepota.

P. Silv. M. Braitto O. P.

POMOC ZEMŘELÝM

Katolický křesťan jest povinen věřiti o pomoci zemřelým velmi stručnou vírou: Duše v očistci držené mohou býti podporovány přímluvou věřících na zemi, hlavně obětí mše svaté. Přímluvami se rozumí všechno, co na zemi může jeden věřící konati přímluvně za druhého živého, zvláště dostičinění, almužny a odpustky. Jednoduchá slova nauky víry nabývají překrásné životnosti v nauce svatého Tomáše Akvinského, jenž jako slovo za slovem je seřazuje a uvádí do myšlenkové souvislosti.

Očistcové pokání má býti doplněním pokání, to jest zadostičinění, jež nebylo dokončeno v pozemském životě. Jiného duše nepotřebují, než jen právě tohoto doplnění. Proto všechno, co pro ně konají věřící na zemi, má-li míti smysl pro duše zemřelých, musí míti tuto značku dostičinění. Avšak zadostičinění, jež má očišťovati duši, musí

míti dvojí ráz: musí mítí povahu nějaké oběti, totiž nějakého odříkání se strany toho, jenž dostičinění podstupuje. Neboť obět musí nějak boleti. Kdo chce za druhého dostičiníti, podstupuje za něho trest, a tudíž toto dostičinění přímluvné musí býti nějakým způsobem trest, určité utrpení, jež si přímluvce sám ukládá.

Ale „trest má dostičinící sílu nejvíce z lásky, která jej na sebe bere“, protože obráceně hřích a trest za hřích největší zlobu má z nedostatku lásky, z pohrdnutí láskou k Bohu a přilnutím ke tvoru proti Bohu. „A protože se jeví větší láska v tom, že někdo dostičiní za druhého, než kdyby on sám dostičinil, proto se vyžaduje menší trest u toho, jenž dostičiní za druhého, než by se vyžadoval v původci.“ (Suppl. 13, 2.) Tak jest odůvodněn zdánlivý rozpor mezi dvojí naukou katolickou: že jednak tresty očistcové jsou hrozné, jednak že na úlevu v nich dostačí poměrně malé úkony živých věřících. I Boží spravedlnost tu přijímá cenu křesťanské lásky k bližnímu, cena lásky doplňuje cenu dostičinění.

Na této křesťanské svaté lásce k bližnímu staví svatý Tomáš celou nauku o dostičinění za duše zemřelých. „Všichni věřící jsou spojeni láskou, o níž jest napsáno v listě Korintským, že „nikdy neustává“. Proto také jsou všichni údy jednoho těla a jednomu může býti pomáháno od druhého; a to i po smrti těla, protože láska jest síla duše, která zůstává i po smrti těla.

Vyznáváme v apoštolském vyznání víry, že věříme ve „svatých obcování“, to jest ve spojení všech, kteří jsou posvěceni božskou milostí a láskou. Spojení všech věřících, jež nemůže býti zrušeno ani tělesnou smrtí, je tak pevné a tak jisté, že „když někdo umře usmířen s Bohem a před svou smrtí ustanoví, aby se za něho konaly určité přímluvy, platí mu ty přímluvy, byť jsou ve hříchu ti, kteří je konají; ovšem by platily více, kdyby i oni byli v lásce“, to jest usmíření s Bohem.

Neboť tu je základem zásada, že přímluva poskytnutá zemřelému přestává býti majetkem přímluvčího a stává se majetkem zemřelého. Láska nás musí spojovati se záhrobím, máme-li vůbec míti nějaké spojení. Neboť nepojí živé se zemřelými země, která jest vzata nenávratně z volného dosahu zemřelých. Ale pojí je s námi a nás s nimi jediný Bůh, jenž jest v jejich duších a našich, jsme-li jeho přáteli, a on přítelem naším.

Jaksi více po lidsku to vyjádřil onen myslitel, jenž vyzývá: „Mějme k zemřelým lásku nezištnou. Často plačíte nad zemřelými, pláčeme více nad sebou než nad zemřelými. Smrt nám je vzala, ale smrt je také vysvobodila. Částečně totiž, a láska jim chce pomáhati k vysvobození dokonalému. Neboť to jest pravá láska, která chce pracovati pro štěstí milovaného. Scházejte se s nimi v Bohu.“

Všeobecný církevní sněm Lyonský stanovil, že duším v očistci pomáhají „oběti, modlitby a, almužny a jiné zbožné skutky, které se podle ustanovení Církve konají od věřících za jiné věřící“. Všeobecný sněm církevní v Tridentu pak řekl výslovně, že pomáhá „hlavně drahá obět oltární“.

Svatý Tomáš ovšem také musil zaujmouti stanovisko k rozličným skutkům přímluvy, které se konaly v jeho době za zemřelé, právě tak jako od začátku a dodnes. Takto hodnotí a seřaduje: „Hlavně těm skutkům je vlastní přispěti zemřelým, které mají nejvíce sdělování lásky nebo nejvýrazněji směřují k druhému. Do lásky pak nejvíce patří svátost Eucharistie, ježto je svátost církevní jednoty, obsahujíc toho, v němž je celá Církev spojena a upevněna, totiž Krista. Proto Eucharistie jest původ a pouto lásky. Dále z účinků lásky jest nejvíce skutek almužny. A proto se strany lásky dvě nejvíce pomáhají, totiž obět Církve a almužny.“

Všimněme si dobře, že svatý Tomáš nemluví o svatém přijímání, nýbrž, mluvě o Eucharistii,

myslí na obět mše svaté. Neboť hlavně v oběti mše svaté se jeví ony složky, které podstatně žádá pro dílo pomoci duším zemřelých: jednota a láska. Obětí kříže spojil Pán lidstvo a ukázal největší svou lásku. A na oltáři je tato obět obnovována právě mší svatou. A jaký sociální význam má druhá myšlenka, že po mši svaté za zemřelé jest nejúčinnější pomocí almužna! Křesťansky uvědomělá duše almužnou, podporou strádajícího pracuje v celé jednotě bratří, živých i zemřelých, jestliže je si vědoma, že dává ze svaté lásky a na pomoc také zemřelým.

O modlitbě za zemřelé se praví: „Se strany obrácení úmyslu k zemřelým zvláště platí modlitba, protože modlitba podle své povahy nejen má vztah k modlícímu, nýbrž také k tomu, zač se koná.“ (Supl. 71, 9.)

Proč můžeme také získávat odpustky za zemřelé a proč jim jsou od Božího milosrdenství přiznány, jako by jich sami nabyli, odůvodňuje svatý Tomáš jednoduchou větou: „Není totiž důvodu, proč by Církev mohla společné zásluhy, o něž se Církev opírá, dávat jen živým a ne také zemřelým.“ Není důvodu, protože zemřelí v náboženském směru nejsou smrtí méně členy Církve Kristovy, než byli za svého pozemského života.

Může se tedy viděti, jak katolická nauka a katolická zvyklost pomáhatí zemřelým nejen není pošetlost nebo středověká zaostalost. Naopak, jak se v ní jeví celá hloubka náboženské myšlenky o životním významu náboženského života a spojení s Bohem, které přetrvá i smrt těla a které živí a zdokonaluje duši člověka upřímně náboženství oddaného nejen v životě pozemském, nýbrž i za hrobem. I s této stránky se katolická víra jeví jako lék pro rozhárané mysli a osamocená srdce.

P. Em. Soukup O. P.

HORLIVOST KLAMNÁ

Touha po dokonalosti může býti nebezpečná a může místo užitku přinášet neštěstí. K dokonalosti může býti člověk obyčejně pouze veden zkušeným Otcem nebo rádcem, kterého mu Bůh poslal vstříc. Ale spoléhá-li na to, že svým rozumem najde cestu k dokonalosti sám a myslí-li, že tam trefí, že průvodce nepotřebuje, či že není takových průvodců, kteří by mu vyhověli, pak obyčejně zajde tam, kam neměl. Může se dovolávat slov Kristových: Buďte dokonalí, jako Otec váš v nebesích dokonalý jest. Ale každé slovo Kristovo jest majetkem Církve, která jediné sama ví, jak každého takového slova užití a také každému na cestu k dokonalosti doporučuje vůdce.

Touha po dokonalosti může pocházeti z pýchy a ješitnosti. Dokonalost vlastní jest stav, ve kterém se duše líbí Bohu. Ale člověk se mnohdy chce líbiti sobě a chce býti dokonalý, aby vynikal nad jiné. V Církvi se dokonalost stala cílem především duchovních řádů a cesta k dokonalosti jest v nich vyznačena třemi sliby: chudoby, čistoty a poslušnosti. V těchto věcech je počátek a základ dokonalosti a bez nich těžko lze jí dosáhnouti. Ale ač tyto tři věci dosti přesně ukazují cestu, přece i mezi nimi lze zblouditi, vede-li člověka více touha líbiti se sobě než touha líbiti se Bohu.

Od dokonalosti odvrací všechno, co odvrací od čistoty, chudoby a poslušnosti. Člověk, zamilovaný do představy o dokonalosti, nerad se nechává od těchto věcí odvraceti zřejmě a přímo a jistě se neodváží zavrhnout čistotu, chudobu a poslušnost. Ale pokušitel odvrací ho od těchto ctností pod záminkou ctností jiných, které ho mají přivést do rozporu s ctnostmi oněmi.

Od čistoty jest člověk odvrácen pod záminkou jednak shovívavosti, jednak úcty k přírodě jakožto k dílu Božímu, úcty k umění a zájmu o poznání všech stavů pozemského života. Přestupek čistoty

jest přestupek zřejmý a nesporný a zpravidla dříve či později se nenechá zamluvit a zastříti, takže každý si ho uvědomí. Jinak však je to u přestupků proti druhým dvěma pravidlům.

Chudoba sama neodsuzuje bohatství, lesk, nádhery a moc, ale zdržuje se jich, považujíc je pro sebe za zbytečnost a škodlivou překážku. Chudoba spíše rozdává to, co má, aby se zbavila všeho, a přeje jiným v horlivosti pro blaho jejich. Pro tělesné blaho bližních je však třeba nějakých statků a i člověk, který se zaslíbil chudobě, může žebrati, sháněti, spořiti a skládati pro jiné. A tu již se tajně vtírá a vrací záliba v těch věcech, kterých se chudoba má zříci. Má při tom záminku, že to nečiní pro sebe, ale tuto záminku k hromadění statků má většina lidí, kteří též říkají, že to nevezmou s sebou do hrobu a že to strádají pro děti či pro jiné. Hlavní rozkoší je tu vědomí o schopnosti sháněti peníze, o možnosti vládnouti nad nimi, a tato rozkoš pak řídí další jednání člověka tak, že chudoba pozbývá v tom své podstaty a svého smyslu. V dějinách jednoho řádu jest o kterémisi řeholníkovi poznamenáno, že vynikl svou dovedností ve sbírání peněz tak, že musil býti napomenut, a když neposlechl, byl vyloučen. Ale chudoba se může státi i maskou vzpurnosti; není-li chudoba hmotná spojena pevně s chudobou duchovní, pak jest jen přetvářkou pýchy a svádí k jakýmsi trapným dostihům v tom, kdo vystaví na odiv více chudoby. Vědomí člověka, že se pro dokonalost zřekl věcí, kterých se jiní lidé křečovitě drží, naplňuje ho mnohdy určitým sebevědomím, které mu nejen nahrazuje všecku újmu, kterou si způsobil chudobou hmotnou, ale i často tuto újmu převyšuje. Jsou zaznamenány případy, jak lidé z falešné horlivosti se předstihovali v projevech chudoby a když se jim zdálo, že v této horlivosti předstihli jiné, začali jimi opovrhovati, tupiti je veřejně a žádati za to pro sebe jejich privilegia.

Největší úklady strojí pokušitel poslušnosti. Člověk propadá pokušení, aby poslouchal co nejsprávněji. Zajisté pochopí, že lidé, i ti nejdokonalější, mají názory různé, že něco jeden poroučí tak a druhý jinak, i začíná pátrati, koho, v čem a jak má poslouchati. Pochybovači ve středověku se obraceli k autoritě Písma svatého a z toho vzešlo množství bludů, poněvadž z Písma si může pro sebe vyhledat a vyložit kdo chce, co chce a jak chce. Proto libovolný výklad Písma nebyl uznán za platný a bylo možno dovolávat se autorit církevních ve vymezených věcech; tak na příklad řeholník se mohl dovolávati své řehole; ale i těch několik pravidel řehole lze při sofistické dovednosti vykládati všelijak; ve jménu poslušnosti k řeholi byla vypovídána poslušnost všemu představenstvu a rád byl rozvracen a trhán; sotva se odštěpenci ustavili v novou řeholní společnost, postup se opakoval. Podobné rozbroje byly velmi omezeny prohlášením papežské neomylnosti, ale ani to není ještě zcela dostačující a těm, kdo se chtějí nějakým způsobem vyzouti z poslušnosti ve věci, která se jim nelíbí, mohou odpírati poslušnost pod záminkou, že poslouchají papeže. Dřívější kacírstva se zakládala na libovolném výkladu Písma svatého, nová kacírstva se mohou zakládati na libovolném výkladu slov třeba i samého papeže. Zkrátka, kdo poslouchat nechce, najde si vždy a ve všem nějakou záminku právě ve své přílišné horlivosti pro poslušnost, která jest jen sebeklamem. Pravá poslušnost totiž nezkoumá příliš právní titul svých představených, pokud nemá k tomu velmi jasné a rozumné důvody; také nesoudí svých představených a ponechává to Bohu, jemuž patří Církev. Jsou zaznamenány případy, kdy taková klamná horlivost vedla i k násilným vzpourám, které jen s obtíží a za obecného pohoršení mohly býti potlačeny; případy, kdy se křičelo proti papeží a spílalo se mu. Taková horlivost je opojná; tak zvaným spirituálům ve

třináctém století jistě se zdálo slavnějším a lahodnějším vykřikovati při kázáních zlé urážky proti papeži než uznávati ho za svého pána.

Je také zaznamenáno, jak kdysi v jedné misii za strašného pronásledování musili se kněží skrýti, aby nezpůsobili záhubu všech křesťanů. Ti však, kteří byli příliš horliví, začali reptati proti této opatrnosti, veřejně před očima špehů a úředníků svolávali křesťany k bohoslužbám a radovali se ze svého úspěchu; výsledek byl ten, že zakrátko křesťanské ženy začaly dostávat do svých domů své muže a děti zmrzačené a zohavené způsobem nad pomyšlení strašlivým ze státních vězení a že pak i ti nejhorlivější kněží uznali za nutno zůstat v přestrojení a v úkrytu.

Poslušnost upřímná není příliš obtížná a nevyžaduje skrupulí a úvah o tom, koho, kdy, kde a jak dlužno poslouchati, a neuvádí v nebezpečí hříchů. Je-li poslušnost spojena se skrupulemi, pak je v ní něco pochybeného. Jest zajisté záslužnější poslechnouti představeného, třebaš to byl jen chybuující člověk, než při všem pomýšletí na odvolání k papeži. Je-li vyšší představený záminkou k tomu, aby se nemusilo poslouchati nižšího představeného, pak je to poslušnost klamná. Jest větší ctností biskupa ctíti než ho souditi. Bývají sice případy, kdy i biskup zklame, ale to už jsou případy, které jsou všem věřícím jasné a které nevyžadují skrupulí a umělkovaných sofistek. Nad Církví bdí Duch Svatý. Člověk však rád někdy příliš horlivě koná jedno, aby nemusil konati druhé, či spíše aby mohl jednatí podle své z vůle.

Jaroslav Durych.

MLČENÍ

Neobyčejnost ducha se jeví v tom, že někdo řekne věc samozřejmou po prvé. A poněvadž samozřejmých věcí, které by ještě nebyly vyslove-

ny, jest pramálo, zdá se, že nic není tak oprávněného, doporučitelného a dobroděžného jako mlčení.

Mluvením se totiž projevuje buď jen malost ducha, opakují-li se věci, které už dávno byly řečeny, nebo se jím vyjadřují věci nezřejmé, nejasné, lživé, takže slouží spíše k zastírání než k vyjádření myšlenky.

Mlčení je velikým dobrodružstvím, neboť kdo mlčí, vydává se v nebezpečnosti, že bude pokládán za nevědomce, tajnůstkáře, pokrytce a zbabělce.

Rozhraní je velmi choulostivé: kdo mlčí, buď neví nic nebo ví příliš mnoho. Od velikosti k malosti jen jediný krok.

Mlčení je cosi tajemného. Něco, co na první pohled nelze vysvětliti. Jest zajisté možno mlčet nejen z nevědomosti, ale také z pýchy, závisti, nenávisti, žárlivosti, nelásky, opovržení, hněvu, lenosti. Není hříchu, který by se nemohl haliti v závoj mlčení.

Kdo mlčí, může býti všestranně a dokonale podezříván ze všech nectností — hlouposti počínajíc a leností končíc.

Proto se mlčení hodí především k pobuřování pochybovačů, pomluvačů, nactiutrhačů, udavačů a vůbec k zjišťování příslušníků chátry.

Mlčení je šibolet mravního řádu.

Mlčící se nadřazuje davu, jehož stálým přívlastkem je žvanění.

Definice davu je průměr, prostřednost, obvyklost, všednost, obecnost, snadnost, lehkost. Dav chce to, co nestojí námahu.

Praví-li se, že dav má své modly a jim že se klaní, je to vlastně lichocení davu, neboť dav nemá model, nýbrž jen symboly nicoty. Náboženství davu je uctívání toho, co není.

Mlčící se nepřizpůsobuje davu. Je proti davu, neboť s ním nežvaní. Je nad davem, neboť má tajemství.

Mluvit lze i o ničem. Ale mlčet lze jen o něčem. Proto mlčení jest vyznáním Jsoucna.

Dav si vynucuje, abychom se zabývali nicotou a mluvili o věcech, které vznikají a zanikají.

Mlčící jest proniknut pocitem Nepomíjitelna. Jeho náboženství jest v tom, že uctívá Toho, který jest.

A tajemství, jež mlčící skrývá, jest: On jest Ten, který jest, my jsme ti, kteří nejsme.

Mlčící uctívá Jsoucího. Uctívá ho mlčením, poněvadž jest Nevýslovný. Mlčením se dovršuje pravá úcta k Bohu. Člověk nenalézá slov. Zmlká. Můžeme snad říci, co Bůh není, ale nemůžeme říci, co Bůh jest.

Mlčící skrývá i sám sebe. Mlčení je závoj, kterým oko lidské neprohlédne.

Jak trpkou výčitkou jest mlčící všem, kdož ve verších vyvolávají své touhy, v tržnicích nabízejí své žaly a z citů svých vyrábějí literaturu!

Lyrika je konec konců obnažování duše. Duše lyrické jsou duše, které nedovedou či nechtějí míti tajemství.

Ovšem, vyjdete na kolbiště s výklady o lidské sociabilitě a sdílivosti, hlubokomyslně budete uvažovati o potřebě některých duší vymluviti se, vypsati se, vyzpívati se. Což kdybychom vás vzali za slovo a pokládali poesii lyrickou za zařízení hygienické, za jakousi duševní purgaci?

Nikoli, nepokládáme. Vzpomínáme jen, co jsme slyšeli o poesii čisté. Poesie čistá jest tíha lásky, volání nitra, svaté teplo, tíseň nesmrtelnosti. Poesie čistá jest skutečnost tajemná a jednotící, temné okouzlení, zkušenost vnitřní, jež převyšuje formy řeči a jež nemůže převedena býti na rozumové poznání, magické záření vedoucí nás do tíšin vznešených, kde nás čeká skutečnost více než lidská.

To ostatní, slova, myšlenky, verše, rytmy a rýmy jsou jen vodiče, jimiž prochází tajemný fluid z nitra básníkova do nitra vnímatele: ale to jest

již poesie nečistá, plod povrchových mohutností duše, materiál pro analytiku a profesory literatury, naplavenina imaginace a kombinace, a to vše nikterak není tím, co básník cítil.

Báseň je pouhý pokus vysloviti nevýslovné, báseň je zrada mlčení na místě ztrestaná.

A jako lyrika je zradou mlčení, tak epos a drama jsou hledáním mlčení.

Eposem a dramatem se nám představují lidské děje v umělecké ilusi, jejímž cílem je mlčení. V propast mlčení se nakonec pohřbí vše: lidské jednání, touhy, žádosti, klamy, lásky, zrady, pomsty a zločiny.

Opona padá — to je symbol. Lyrika odhaluje, drama zahaluje. Ovšem, řekne se, že opona je vynález či pomůcka pozdějších dob. Ve starém Řecku že se hrálo bez opony. Ale právě tam to bylo ještě jasnější. Úlohu opony měl tam chor, který vyjadřoval vyšší moudrost, vyslovoval správný úsudek o lidském konání a uváděl děj v klid. Má-li epos či drama umělecky uspokojiti, musí míti nějaký konec. Ten konec je cesta do ticha, v horizont mlčení.

Ale nám nejde o teorie umění. Za poučné pokládáme jen poznání, že mlčení je počátkem i koncem umění. A toto poznání si troufáme zevšeobecniti.

Mlčení předchází Genesi. Země byla pustá a prázdná a Duch Boží se vznášel nad vodami. Jeden starý překlad má versi: Duch Boží seděl na vodách. Touto versí se naznačuje, že Duch Boží zahříval takřka a oživoval vody jako pták, který sedí a dává životní sílu tomu, co zahřívá. (Svatý Jan Chrysostom.)

Vody zobrazovaly nekonečného Boha, který jest mořem bytí a hlubinou nevyzpytatelnou. Zobrazovaly ticho a věčné mlčení, vnitřní život v Bohu rozvíjející se od věčnosti prve než co učiněno bylo.

A mlčení předchází Kalvarii.

Nic neodpovídáš k těm věcem, které tito proti

tobě svědčí? Ale Ježíš mlčel. (Mat. 26, 62—3.)

Tu řekl mu Pilát: Neslyšíš, jak veliké věci proti tobě svědčí? Ale on neodpověděl mu k žádnému slovu, takže vladař se divil velmi. (Mat. 27, 13 až 14.)

I vypytał se ho Herodes mnoha slovy, ale on neodpovídal mu ničeho. (Luk. 23, 9.)

Srovnáme-li tyto texty, porozumíme snad, proč děj kalvarský se někdy nazývá dramatem, i když jinak to slovo se zdá v této spojitosti otřelým a nejapným, poněvadž vyvolává představu divadelní hry. A smrt Páně nebyla divadlem.

Ale byla přesto Dramatem kat'exochen v tom smyslu, že Kristus se ztotožnil s lidstvem a vzal na sebe jeho viny: Beránek, jenž snímá hříchy světa. Bohu pak se zalíbilo, aby skrze něho smířil všecko s sebou uveda v pokoj skrze krev kříže jeho i co jest na zemi i co jest v nebi. (Kol. 1, 19—20.)

Podle těchto pregnantních výrazů sv. Pavla je smyslem smrti Kristovy uvést vše, co jest na světě v pokoj, mír a mlčení.

Smrt Kristova jest tedy Dramatem nejen ve smyslu eminentním, nýbrž i ve smyslu výlučném: jest to Děj, kterým se prolepticky končí vše. Proto slunce se zatmívá, země se třese, skály pukají, hrobové se otvírají, mrtví vstávají a opona chrámová nepadá, nýbrž trhá se od shora dolů, neboť všechny děje jsou skončeny v Tom, v němž všecko stojí. (Kol. 1, 17.)

Dominik Pecka.

ZE ZÁPISNÍKU MISIONÁŘOVA

Celou hodinu se plahočili naši lidé po vodě, smutně se vrátili s prázdnou, majíce střevice pověšené na konci holí.

Co počítí . . . ?

Odejíti a nedati cestovní pas do věčnosti dítěti, umírajícímu před našimi zraky . . . ?

Trpký sten se dere z našich srdcí: „Můj Bože! Tak jsi dopustil, abychom zbloudili v tomto pralese a měli bolest potkati toto umírající dítě, aniž by nám bylo možno poslati je do nebe? Ach, toť nemožno! Tys příliš dobrý, než abys dopustil tak trpké zklamání tvým misionářkám . . . !“

Obrátivše se k otci dítěte pravíme: „Pojď s námi až k tábořišti, dáme dobrý lék tvému dítěti a tobě látku a jehly.“

„Nemohu,“ praví ubožák, „je to příliš daleko; zítra by nám bylo opět nocovati v lese, to je velmi nebezpečné.“

Všechny překážky se staví proti nám . . .

„Ubohý černoušku,“ lkám v srdci, „potkáváš v tropickém pralese sestry misionářky a umřeš beze křtu . . . ?!“

Nedovedly jsme zadržeti slzy, naši lidé tu stáli zaraženi, a již jsme smutně odcházeli, když jsem si náhle vzpomněla, jak jsem jednou, již tak dávno, v mládí u domácího krbu, četla v misijním časopise dopis misionáře z Číny, který cestuje v horách, byl v podobných nesnázích, ale hledal tak usilovně, až konečně našel ve skalní skulině několik kapek vody; a tak pokřtil umírajícího!

Zde však není skal . . . ten obdiv, který v nás vzbuzovala nádhera této bohaté přírody se měnil v nevoli a ve výčitky, vždyť vzdor vši překypující rozmanitosti nemohla poskytnouti toho, po čem jsme tak toužebně prahli.

Dospěli jsme tam ve své bezradnosti a uvažování, když moje zraky padly na keř se širokými listy v houštině. Hlavou mi kmitla bleskem myšlenka: snad zbylo něco z bohaté noční rosy na těch širokých listech . . .

*

Opouštím stezku a hledám v houštině; ó, jaké štěstí . . . ! Na každém listě se leskne u dřínku kapka rosy! Sestra Albína přiběhne . . . naši černoši ani svým očím nevěří!

Rychle chápu svůj náprstek, který jsem měla

na štěstí v kapse, naplňuji ho kapkami rosy až po okraj a s nesmírnou opatrností kráčím k nemocnému dítěti. S hlubokým pohnutím omývám jeho chladnoucí čelo: „Karle, já tě křtím ve jménu Otce, Syna a Ducha svatého.“ Rodičům věnujeme několik dárků a vracíme se na stezku houštinou.

Naše duše jásají, srdce se tetelí radostí, spěcháme, běžíme.

„Radostí umírám!“ vykřikují naši černoši, dělajíce kotrmelce.

„Já také radostí jsem bez sebe,“ praví sestra Albína.

Začínáme chvalozpěv: „Velebí duše má Hospodina“, a všichni sborem odpovídají.

Je již kolem poledne, slunce nemilosrdně praží . . . žízeň nás trápí, nemáme nejmenší zásoby vody a potravin, ale ta radost, že jsme otevřeli nebe jednomu andělíčkoví, nám dává zapomenout na vše, nese nás jako na křídlech lesem . . .

„Nemáte hlad, děti?“ ptám se nosičů.

„Mama, ano, máme hlad; ale víš, ten maličký, on je tak šťastný!“

Uvažujeme, jaké starosti o nás mají misionáři, seznavše, že jsme zabloudili. Konečně jsme našli správnou cestu, ale třeba ještě hodiny a hodiny cesty, slunce se chýlí k západu!

Tu slyšíme výstřely. Nepochybně naši misionáři nám udávají směr; jdouce po zvuku, přicházíme k tábořišti. Misionáři se velmi o nás strachovali, seznavše ráno, že jsme se ztratili. Dlouho na nás čekali a marně nás hledali. Jakou však měli radost nad tou „šťastnou nehodou“! Tak skončil ten bohatý den, o hladu a žízni, pod palčivými paprsky tropického slunce. Útrap a únavy toho dne použila dobrotivá Prozřetelnost ke spáse jedné duše. Večer všichni, misionáři, sestry a novokřesťané vroucně děkovali Pánu Bohu.

Josef Zeman C. M., Čína.

ŽIVOTEM

Měsíc říjen byl pro katolíky československé významný: Dokončoval se v něm I. akademický týden a konal se I. liturgický sjezd. Oba tyto týdny, pořádané takřka před vchodem do šestnáctého roku samostatného státu, připadají jako krásný a útěchyplný program činnosti katolíků. Jako hlas k vypětí všech sil a k vynaložení vši energie, a zároveň svádějí akci na jiné pole. Není možno popřít fakt, že katolíci v prvním patnáctiletí nezháleli. Pracovalo se na všech stranách a jistě ne nadarmo. Po bolestném rozkladě prvních měsíců a roků, v nichž blud ukázal pravou svoji tvářnost, rozděliv národ, společnost, ba i rodiny, katolíci rozšiřovali základnu své působnosti. Užíli mnoho prostředků, aby byly zachráněny svedené duše. Poslední týdny, liturgický a akademický, první více než druhý, sужují tuto základnu, jinými slovy, zdůrazňují spíše hloubku než šířku, a to je velice důležité. Proti mnohosti prostředků navrhuji a volí účinnost tryskající z důvěrného přilnutí k oltáři a k nauce andělského doktora, jehož veledílo, studnice pravdy, „Summa theologická“, byla kdysi položena ve vážné chvíli dějinné na oltář. Církev je mystické Tělo Kristovo a Eucharistie, mše svatá, jest jeho srdcem. Lidé jsou údy tohoto Těla. Čím více krve bude ze srdce proudit do celého Těla, tím zdravější bude, a tím krásnější bude celý život. Dosud většinou byly východiskem naší činnosti spolkové místnosti, a třeba přiznati, že na nynější dobu nevystačí. Středem se musí stát oltář, středem farnosti chrám. To musí býti první a základní a ne podružné. Ovšem, nebylo by to možné bez poznání. Je jisto, že liturgické hnutí znamená všude náboženskou obrodu, a znamená ji proto, že je zbudováno na pevných základech poznání, z něhož pramení láska. Toho si jsou vědomi i benediktini, když slíbili ústy svého opata, že budou vydávati liturgické

texty, díla pojednávající o liturgii a pod. Je pochopitelné, že nemůžeme čekat hned zázraky, ale výsledky práce budou jistě kladné.

Roku 1930 zemřel P. Termier, slavný geolog francouzský a muž hluboce věřící. Dělal, mluvících o něm jako o geologu, básníku a křesťanu, stále přibývá a Termier jest prohlašován za jednoho z největších synů Francie. Soulad víry a vědy byl u něho naprostý a vyzářoval z každého jeho činu. Hloubka poznání a víry učinily ho pokorným a dobrým. Nebyl křesťanem jen ve dnech radosti, pokoje, uznání, nýbrž i ve chvílích bolesti, utrpení a zklamání. Poznáv dobrodiní víry pro život lidský, pracoval usilovně, aby i ostatní věřili. Duše vpravdě zbožná — zbožnost jest náplní lásky — touží se sdílet o vnitřní blaženost a pokoj s bližním. Tím si vysvětlíme sílu apoštolátu věrných dítek Božích. Termier byl apoštolem životem, příkladem, slovem, činností charitativní. Ani ve chvílích nesmírného bolu nezapomínal druhých. A Bůh na něho též nezapomněl štědrostí darů utrpení. „Trpící jsou zachráněni,“ opakoval si s Ruysbroeckem, poklekaje pod křížem a chápe, že křížem počíná pravý křesťanský život a roste na bolesti. Ze šesti synů zemřel mu jeden roku 1906, zabit ve vyťahovadle. Jeho žena, již měl velice rád, trpěla devatenáct let nevyléčitelnou nemocí. Roku 1924 zemřel mu poslední syn, ve válce padl jeho zeť J. Broussac. „Vím,“ napsal roku 1906, „že tuto zkoušku chce Někdo, kdo ví, co dělá, a miluje nás. Děkoval jsem Bohu za jeho milosti a zvláště za to, že mi vzal mého Josefa a uvedl ho do vítězného příbytku ráje.“ Jak soudil o životě Termier, vysvitne nejlépe z těchto slov: „Cílem tohoto života je patření na Boha a ponoření se v Něho. Jedno je důležité: abychom byli vždycky a všude, v radosti i bolesti, v bídě i hojnosti, ve slávě i v opovržení podobni Děfátku betlemskému, jehož ohlašují a opěvují vánoční zvony.“ A jindy si napsal: „A nejvíce záleží v ži-

votě na tom, abychom nebyli nikdy uspokojeni se sebou samými, ani svým věděním, nýbrž abychom ustavičně hledali a znovu se snažili a stále stoupali." Jeho dcera Johanka, choť Broussacova, uvádí v Předmluvě k „Mélanques“, které obsahují úvahy Termierovy, důvod jeho síly, velikosti a krásy vnitřní: „Se zázračných pahorků radosti stékal pokoj do jeho duše. A t ě m i p a p r s k y b y l a k a ž d o d e n n í m š e s v a t á, p ř i n í ž n i k d y n e c h y b ě l c h l é b.“

Jubilejní rok vykoupení a doba, ve které bolest se ve světě hromadí do nedohledných výšek, je vhodná k uvažování o slovech Termierových i o příkladě, který nám podává jeho život. A slova, jimiž jeho dcera vystihuje jeho hrdinnost a lásku a uvádí jejich prameny, zdají se mi býti nejvhodnějším epilogem k I. liturgickému týdnu i k týdnu akademickému.

Dr. Josef Krlín.

EVANGELIUM PODLE SVATÉHO MATOUŠE

2. Život svatého Matouše.

Spolehlivé zprávy o životě svatého Matouše zachovala nám pouze evangelia. Než ony zprávy jsou velmi sporé a nemožno si z nich utvořit celistvý obraz jeho života. Nedivíme se tomu, poněvadž evangelisté si předsevzali vylíčit život Kristův, ostatním pak věnují pozornost jen potud, pokud se na nich projevuje moc slov a skutků Kristových.

Z příbuzenstva Matoušova známe jenom otce. Evangelisté sice opomíjejí stáří a místo narození Matoušova, avšak vynechatí jméno otce jeho Alfea zdálo se jim velmi nevhodné. Byloť posvátným zvykem u Židů, že ke jménu slavného muže připojovali jméno jeho otce, aby sláva synova nestála ve světě osamělá.

Zaměstnáním byl Matouš celníkem, tedy jakýmsi úředníkem. Měl dobré postavení, které mu mnohý záviděl. Celnictví bylo hledané, poněvadž s ním byly spojeny dobré příjmy. V tomto ohledu byla dobrou celnice v Jerichu, ale výhodnější bylo dostat se na celnický úřad do Kafarna u jezera Genezaretského. Do Kafarna vedla ze severu od Damašku jedna z nejdůležitějších obchodních cest a Židé z okolí Kafarna rádi prodávali a kupovali. Daňových poplatků bylo proto více a celníci měli naději na lepší výdělky. Mimo to Kafarnaum sice patřilo do státu Heroda Antipy, ale blízko byly hranice státu, patřícího Herodovu bratru Filipovi, takže cizinců bylo více a tedy více daňových poplatků. Zde se usadil celník Matouš.

Na tomto místě poznal mnoho a mnoho lidí, leacos od nich zvěděl. Obyčejní lidé mu již nebyli vzácní. Než jak se na něho dívali tito lidé a hlavně Židé? Milovali ho? Sotva. Lid se díval na celníky jako na vyděrače a tedy hříšníky a zrádce vlastního lidu. Obával se jich, ale zároveň jimi pohrdal, a byl-li celníkem Žid, pohrdal jím dvojnásob. Celníci si zavinili z velké části sami takové smýšlení lidu o sobě. Ale příčinu třeba hledati také ve státním zřízení, které nechávalo celníkům dosti volnou ruku. Na příklad ve státě Heroda Antipy vybírání daní se dalo takto: Třebaže Herodes se svým státem patřil pod moc římskou, přece většina daní šla do pokladny tetrarchovy. Avšak jeho úředníci nevybírali daně bezprostředně, nýbrž pronajímali je různým společnostem. Celníci pak, členové nebo úředníci těchto společností vybírali daně jednak podle stanovené sazby, hlavně však podle zvykového práva, málo přesného, což dávalo celníkům příležitost k vydírání. Nedivíme se proto, že lid byl na ně tak roztrpčen, zvláště když viděl, jak z nespravedlností proti němu páchaných bohatnou. Pořekadlem, jak se zdá, bylo: Kolik celníků, tolik lotrů. Je to sice přehnané,

ale něco pravdy na tom bylo. Přesto však bylo mezi celníky dosti šlechetných mužů, kteří toužili po vyšších věcech a ne jenom po penězích. Když vystoupil sv. Jan Křtitel, mnozí z celníků chodili na jeho kázání. U Luk. 3, 2 se o nich praví, že přišli k Janovi, aby byli od něho pokřtěni, a pravili mu: „Co máme činiti?“ A on jim odpověděl: „Nic více nevybírejte, než co je vám ustanoveno.“ Potom rádi poslouchali Krista samého, jak se praví u Luk. 15, 1: „Přibližovali se pak k němu celníci a hříšníci, aby ho poslouchali.“ Kristus Pán vida jejich dobrou vůli, zamiloval si je, že mu to až farizeové vyčítali (Mat. 11, 19).

Nevíme, zdali Matouš byl také mezi oněmi celníky, poslouchajícími Krista. Možno však předpokládat, že byl jeden z lepších mezi špatnými a ne bez zájmu o věci náboženské. Byl snad příliš zaměstnán vybíráním poplatků od těch, kteří vcházelí do Kafarna a nesli tam své zboží na prodej. Jistě však slyšel o Kristu, který působil v samém Kafarnau a jeho okolí. Vždyť se všude mluvilo o divech, které tam Ježíš z Nazaretu vykonal. Jedním z posledních divů bylo zázračné uzdravení ochrnulého jako důkaz, že Syn člověka může odpouštěti i hříchy. Tehdy se lid velmi bál a velebil Boha, který dal takovou moc lidem. Kristus Pán však odtud odchází a když se blíží k celnici Matoušově, pohlédne na ni a „vidí ho tam seděti. I pravil mu: „Následuj mne!“ A on vstav, následoval jej.“ (Mat. 9, 9—10.) Ti, kteří to viděli, byli snad příliš ohromeni novým divem Kristovým, než aby si mohli uvědomiti, že Matouš tím okamžikem vlastně pozbyl svého výhodného postavení. Jak si vysvětliti tuto neočekávanou změnu u Matouše? Jeho podivuhodnou poslušností? Než té by nebylo, kdyby jeho srdce se nedotkla slova Kristova, působící v nemocných srdcích lidských právě tak podivuhodně, jako předtím působila na nemocech lidského těla. Sv. Matouš tedy ztrácí svoje postavení ve světě. Ši-

monovi a Ondřejovi je dovoleno vrátiti se ke svým lodkám, které pro Krista opustili. Matouš se již ke svému povolání nikdy nevrátí. Nelitoval toho, ani se nermoutil. Po oné události s Matoušem se vypravuje, že Kristus stoloval v domě a mnozí celníci a hříšníci přišedše, stolovali s Ježíšem. Mnozí vykladači těchto míst praví, že onu hostinu vystrojil Kristu Pánu sám Matouš, aby ukázal velkou radost nad svým povoláním k následování Krista. Matouš však skromně zamlčuje, že to byl on.

Skromnost a pokora jsou význačným tahem jeho krásné duše. Jako sv. Pavel, ani on nikdy nezapomene na nezaslouženou milost Kristem mu prokázanou. Stane se apoštolem, ale nebojí se při tom vyznati, že byl kdysi celníkem. Nestydí se připojiti v evangeliu ke svému jménu také slovo celník. Marek a Lukáš onen přídavek ve svých evangeliích vynechávají. Matouš však při tom myslel také na jiné, jak praví sv. Jeronym: „Nazývá se Matoušem a celníkem, aby ukázal čtenářům, že nikdo nemá zoufati nad svou spásou, je-li obrácen k lepšímu, poněvadž i on byl náhle změněn z celníka na apoštola.“ Na jeho skromnost poukazuje i to, že v evangeliu užívá pro sebe jména Matouš, to jest dar Boží, kdežto Marek a Lukáš jej nazývají jménem Levi. Jméno Matouš snad příliš připomínalo jeho dřívější postavení celníka.

V evangeliích je ještě jednou zmínka o Matoušovi, a to tehdy, když je zaznamenáván seznam apoštolů. I tyto obyčejné seznamy nám o něm něco praví. Marek a Lukáš zachovávají tento pořad: Matouš a Tomáš. Matouš má zase tento pořad: Tomáš a Matouš, celník. Kdo je pokorný v malém, je takový i ve velkém. Matouš však zná míru pravé pokory a proto se neklade až na konec po Jidáši Iškariotském.

Z dřívějšího svého povolání ponechal si smysl pro číslice. Má otevřené oči pro symboliku čísel.

Z pozdějšího života jeho víme jen to, že hlásal

nejprve evangelium v Palestině. Kam se potom odebral, není jisté. Praví o něm někteří, že hlásal evangelium v Ethiopii nebo v Persii, než tyto zprávy nejsou zarušené. Ani o době a způsobu smrti není nám nic spolehlivého dochováno.

Dr. Pavel Škrabal O. P.

PROČ UPADÁ MODERNÍ MUŽ

Těmito zmatky trpí jmenovitě mužové. Oni přece ještě mají největší vliv na duchovní i hmotný život i při své skleslosti, oni stojí uprostřed víru moderního světa, o jejich charakter se jedná a jejich přední vůdcovství, jejich morální povýšenost jest v sázce, jejich rozhodující slovo v rodině, ve stavu manželském, při vytvoření ducha doby. Všude tam může vnést zkázu muž, kam sahá jeho přednostní vliv, jestliže se dá unášeti moderními zásadami. On, spolutvůrce života, stává se jeho hrobařem, když vyhovuje zásadám moderním, zasahuje sám i zákony jím vydaným do vzniku života a jeho znemožnění. Tak stává se nebezpečným sobě i bližnímu a společnosti lidské vůbec, ježto nosí v sobě a roznáší po ní smrtonosné miasmy, jež možno odstraniti pouze naštěpením mužů nových volnějších a duchovějších směrů Toho, jenž řekl: „já jsem světlo světa“. Tuto potřebu pocítujeme při každém kroku. Církev svatá chce získati si muže, chce je získati pro lidstvo a společnost, chce z pobloudilých vytvořiti apoštoly mužné síly a neohroženosti, poctivé povahy. Podle zásad Církve není muž povolán, aby šířil chlad a rozklad, nýbrž má vnášeti do lidstva teplo, v němž daří se životu, a světlo, jež vede k Prameni všech světél.

Moderní muž musí uznati a uvědomiti si, že cesta, kterou ho vede doba, neslouží mu ani ke cti ani k blahu. Uvrhla přece muže do poroby hmotné i duchovní, v jaké se ještě nikdy neocitl, zbavila ho svobodného rozhodování, ač měla plná ústa

svobody pro několik málo jedinců, vzala mu ideál a smysl pro něj, poníživši ho na mrtvý stroj chrlící ze sebe tovary. Vůle jeho je zlomena; neboť již ani nepoznává, jak je osobně spoután a jak hluboko klesla jeho osobitost. Ale ani ku blahu mu neslouží doba. Co proběhlo slibů jeho sluchem až do nitra o budoucím nastávajícím ráji, který přivodí hmotný pokrok, muž uvěřil a bil se za tento pokrok, ale ráje se nedočkal. Slíbili mu svobodu smýšlení i jednání, aby ho podrobili tím neúprosňějšímu nátlaku tajných mocností. Sliby se nedokonává naše blaho, zato množí se nespokojenost a zklamání, čím jasněji vysvítá, že skutečnost nesouhlasí se sliby. To si právě uvědomiž muž, že jej doba šálí, aby ho využila zbavivši jej jeho mužné důstojnosti.

Vzpamatuje-li se muž, učiní další krok k záchraně. Totiž poohlédne se po tom, co by ho povzneslo a co by mu vrátilo mužnou vznešenost a ušlechtilost. Lukáš 3, 38: „Ten Ježíš, když počínal, byl as ve třiceti letech, jsa, jak se domnívali, syn Josefův, jenž byl Heliův, ten Matatův, ten Leviův, ten Melchův . . . , ten Enochův, ten Setův, ten Adamův, ten Boží.“ Toto je onen článek velkého řetězu, kterým spjat jest každý muž s nadpřirozenou bytostí, od níž všechna moc a všechno prvenství mužovo pochází, že byl první muž Božím; jakmile se opomene tato okolnost, pak všechny ostatní dedukce důsledně pokulhávají. Veškeré právo panovati, jímž jest muž pověřen na zemi a které mu svěřiti mohl jedině Tvůrce, vyvěrá z poslání Božího. Každý jiný pramen práv mužových je nedostatečným, poněvadž jim nemůže dodati žádoucí sankce a ověření. Popři slunce a ztratíš vysvětlení pro svit luny. „Ejhle, Adam jako jeden z nás učiněn jest znaje dobré i zlé“ (Gen. 3, 22). K těmto slovům výsměchu Božího nad nešťastným Adamem dlužno uvést, co pravil již Augustin: „Slova tato nepocházejí tak od Boha posmívajícího se prvním rodičům

jako od Boha odstrašujícího ostatní, pro něž jsou napsána, aby nezpyšněli," neboť „nejen že se Adam nestal tím, čím chtěl být, nýbrž ani nezachránil toho, pro co byl stvořen." Toto se opakuje u muže vždy, kdykoliv se zpronevěří Bohu: bohurovným se nestane a ztrácí ještě i to, co mu náleží přirozeností jeho. Výsměch Boží stihne po každé člověka, kdykoli chce založiti svůj ráj na jiných podmínkách, než na jakých jej založil Hospodin. První podmínkou obrození muže jest tedy navrátiti se k Bohu a uznati ho za původce všech práv.

Kdesi jsem četl názor největšího sociologa P. Muckermanna: Nezaměstnanosti by se velice ulevilo, kdyby se lidstvo odhodlalo v celém světě na mezinárodním podkladě věnovati více hodin Bohu. „Tak se ukazuje, že naše slavné bohoslužby a kázání jsou nakonec i hospodářsky produktivní." Dnešní člověk příliš mnoho pracuje a příliš mnoho závodí a závidí. Církev, která má tisíciletou zkušenost, věděla, proč zavedla svátky a proč varovala člověka před prací nadměrnou, jež není již požehnáním, nýbrž kletbou. Církev dovedla rozdělit práci a klid: modlí se a pracuj!

Dvě věci podávají se tu muži na uváženou: konat náboženské povinnosti a uznat Církev za svou vůdkyni. Náboženské povinnosti odvedou mysl jeho od přílišného pachtění po statcích, o nichž patrně ví, že mu nezůstanou navždy, že jsou pohyblivá věc, méně hodná toho, abychom se jí oddali s naprostou důvěrou, a naučí jej, aby smysl života vložil do vyšších hodnot. Posud dal se vésti názory skreslenými sobecky s ohledem na svá práva a povinnosti, názory nemajícími nic společného s křesťanským pojetím, ač jako muž křesťanský má za jedinou vůdkyni uznávati svoji Církev. Důvěra k ní byla v něm podkopána pomluvami; obrození muže žádá však novou důvěru k té instituci, která považuje za své poslání, aby křesťany vedla, aby jim radila a udržovala lid-

stvo na té výši, na kterou je povznesl Kristus. „Brány pekelné ji nepřemohou.“ Co říci dnes o křesťanských mužích, stavějících se do služeb pekelných bran, jimž jedná se o útok na Církev a o zdoání její?

Muž takto vyškolený, se srdcem navraceným Bohu, pozná svoji důstojnost; otevrou se mu oči a nahlédne, že živočišnost není pravým znakem jeho mužnosti a že ideály mu dodávají krásy a ušlechtilosti. Zatouží, aby se tak na něho hledělo a tak se jím zacházelo. Požádá svá nezadatelná práva a dobude si jich křesťansky spravedlivou cestou. Odvrhne vše, co znesvěcuje jeho přirozený vztah ke vzniku života, zabrání, co ruší a ničí vznik života a život sám. Jsa Bohem ustanoveným dárce a strážcem života, bude této důstojnosti své užívati moudře a účelně, řídě se zákonem toho, jenž jest Život. V jeho slovníku objeví se opět pojem hříchu jakožto největšího škůdce člověka, jehož dlužno se varovati ze všech sil. Snahy všech mužů nahoře i dole vyústí jediným směrem, aby muž vyvedl lidstvo z duchovních a hmotných zmatků k velkodušnému křesťanství. Srdce Kristovo mu bude vůdčím světlem. Vše ostatní, co nesouhlasí s Ním, zavrhne jako mátohy.

Všestranná spravedlnost bude jeho heslem. Spravedlnost nejen nahoru, ale i dolů. Spravedlnost všem vrstvám a stavům, všem povoláním a zájmům, aby všichni měli skutečný podíl na životě, jaký vyhovuje rozumné touze jejich srdce a ne jak dovoluje hmotný stav jednotlivcův. Pracovati bude, aby se společnost proměnila v jednu rodinu s jedním Otcem a Králem, aby nic z toho, co rodina ta podniká, nemířilo pouze za cíli nestálými, nýbrž aby řídila vše myšlenka na věčnost. Tento ohled otevře mu nové kraje vědění, naučí ho rozdílu člověka-stroje od člověka-dítka Božího, vloží mu do ruky jasné měřítko, jímž odhadnouti lze cenu věcí pozemských. Snad dosa-

žení této spravedlnosti bude vykoupeno ještě mnohými slzami a proudy krve, ale cíle tohoto nespustí muž s očí, poněvadž láska k lidstvu jej činí ochotným k největším obětem.

Tak nabudou svého významu rčení: to byl mužný čin, to bylo mužné slovo, to byl mužný krok; to znamená otevřenost a upřímnost, kdežto dnes mužný znamená tolik co vypočítavý, záludný, úskočný, mstivý. Vráti se poctivost a svědomitost do lidské společnosti a s nimi mír a pokoj, jehož svět sám dáti nemůže a který pramení z Boha. Po dlouhém staletém bloudění uvědomí si lidstvo opět, že v Kristu a v jeho kříži jest obsaženo vítězství nad zlem.

Dr. M. Mikulka.

Z NIVY MISSIÍ

Ne bez příčiny je misijní neděle tak blízko svátku Krista Krále. Neboť misijní neděle upíná zraky k velikému dílu rozšiřování království Božího na zemi, mluví hlasitou řečí svátku chvály o apoštolech a o jejich pomocnících, připomíná důrazně naši velikou povinnost spolupráce, kterýmkoli způsobem nám je možná. Království Boží rašící v říši neznalosti plného zákona Božího se opírá o tři lidské sloupy: prvním a nejdůležitějším je misionář, místo druhého a třetího si netroufám přidělovat, když u nás druhý a třetí by snadno svedlo k řazení hodnostnímu, jde totiž o řeholní sestru v misiích a o katechisty. Nerozhodujme o pořadové číslovce, vezměme druhý a třetí jen jako holý výčet. Sestra v misiích je blízko misionáři v misiích. Oba konečně se opírají o pomoc třetího důležitého druhu v apoštolské práci, o domorodého katechistu. O muže (také o ženu), který je z krve evangelisovaného národa, jenž zná všechny jemnosti řeči, zná zvyky, zná povahu svých soukmenovců; o muže také, který je proniknut křesťanským duchem a odhodláním jíti

jako první výzvědná hlídka před kroky misionářovými, vydati se do neznáma položit základy duchovnímu chrámu, vyorat první brázdou a rozhodit první semeno . . . Je-li misionář po výtce duchovním rytířem Krista Krále, pak je

katechista panaše Kristovo.

Dějiny misíí budou vždy vděčně vzpomínati obětí a nadšení katechistů, vždy budou velebiti jejich podíl na dobytí nových duchovních území; Církev sv. se raduje, že již celá řada katechistů-mučedníků jest oslavena ctí blahořečení, neboť jejich věrnost Králi se nelekala utrpení smrti. My se radujeme s ní v tajemné jednotě těla Kristova, ale v radostném nadšení nezapomeneme na veliké poučení, které nám vzor katechistů dává pro náš život.

Z posledních zpráv vybírám několik obrázků z činnosti a údělu katechistů. Do misie v Huambo (portugalská Angola) přišel mladík: „Otče, chci býti katechistou.“ — „A kde bys chtěl učit?“ — „Tam v té vesnici, kudy jsi jednou šel.“ — „Ale to je daleko od tvého rodiště, jak se tam uživíš?“ — „Copak nebudu pracovati hlásáním slova Božího?“ Prání nadšeného jinocha se splnilo a při první návštěvě očekávalo misionáře na padesát katechumenů, rozdílených láskou k víře.

Křesťané v místech vzdálených od misíí chtějí katechisty. Přišel Otec do vesnice, vzdálené 150 kilometrů od Huambo. První prosba neznámých ještě katechumenů byla: „Otče, dej nám katechistu!“ — „Ale jak vám jej, milé děti, dát, když nemám?“ — „Ale, Otče, my se už umíme modlit.“ — „A kdo vás tomu naučil?“ táže se Otec, když se skutečně uměli bezvadně pomodlit Otčenáš a Zdravas. „Katechista Felicián k nám chodívá jednou za týden.“ — Za několik dní se Otec setkal s Feliciánem a tázal se jej po vysvětlení; přiznal se. „Každou neděli tam chodívám, poněvadž tam chtějí vtrhnout protestanté, a toho není

potřeba." Šel bojovat, neposlán, neplacen, jen nutkán vnitřním plamenem.

Ovšem, život a dílo katechistů není v peříčku jasné pohody, přátelského přijetí na každém místě, vážnosti a lásky. Naopak, hlavně začátky v nových stanicích jsou plny nebezpečí, podezírání, osamocení. Odskočme na Nové Hebridy. Tam připadne katechistovi úkol vydati se do nové stanice, vzdálené od misijní stanice na 100—150 km, mezi kmen úplně cizí, jenž má svá podivná tajemství, zvyky fetišistické, oběti, otroctví . . . Do hlady jejich života zapadl pojednou cizinec, ponechaný v jejich vesnici misionářem a proto též označený pojmem špehouna bělochova. Proto pozor na obou stranách! Když jde vše dobře, po třech měsících přijde katechista po prvé zpět na návštěvu do misie. A jaká potom radost, až zase Otec přijde do nové stanice přehlédnouti hotové dílo a vyslovit uznání. Jenže vždycky, a to platí ještě dnes, se katechista nedočká konce prvních tří měsíců. Příliš často umírají na záhadné nemoce, neboť jedy divochů mají stále stejně prudkou účinnost. Katechista Jakub zemřel v několika hodinách. Příznaky otravy, ale kdo ji dokáže a komu ji dokáže? Druzí dva zemřeli za tři dny po dni, v němž se vysmívali nemohoucnosti fetiše. Katechisté Jiří a Fidelius padli jako oběti neznámého omamného jedu. Divoši vůbec nepochovávají svých nebožtíků bez prohlídky vnitřností, nevěří si ani mezi sebou.

Ignác, náčelníkův syn, se také stal katechistou. Neuměl čísti, ale naučil se katechismu nazpaměť a mohl tedy výborně vyučovati. Aby při katechisování nevynechal některou otázku katechismu, udělal si právě tolik suků na motouze. Jeho otec však byl a zůstal zarytým fetišistou. Pokoušel se všemi způsoby syna odvrátiti od dobré cesty, ale nadarmo. Z jejich vesnice byly do misie jen čtyři hodiny a tak Ignác chodíval každou sobotu s hloučkem katechumenů do misie. Otec nastavěl

při cestě fetišů, aby zastrašil rašící křesťanskou víru katechumenů. S počátku se mu podařilo toho či onoho bázlivce zastrašiti, ale konečně důvěra v moc Boží přemohla bázeň před fetiši a katechumeni míjeli fetiše za zpěvu posvátných písní nebo za modlitby růžence. Přece zápas skončil tragicky, i na Ignáce přišla řada tajemné, nevysvětlitelné smrti. Ale vzor jeho statečné horlivosti držel při životě plamínky víry a připomínka Ignáce je misionářům výtečným prostředkem k povzbuzení horlivosti mladých ovcí Kristových.

*

Je potřebí daleko více katechistů než jich dosud misie mají (tu také dlužno vzpomenout na jakési jejich hmotné zajištění, katechistská rodina na N. Hebridách dostává také 6 franků měsíčně „služného“), je zapotřebí stále lepších katechistů, neboť katechistův osobní život musí býti prvním prostředkem apoštolátu. Nuže, v první neděli měsíce dušiček věnujme zvláštní vzpomínku duším katechistů, jež ještě čekají na velikou cenu, aby v říši věčného Krále pokračovaly přimluvami ve svém díle lásky. Prosme, aby misiím přibývali katechisté.

Josef Papica.

REVOLUCE A KLÁŠTERY

Divné, nezvyklé je nám dumat nad takovýmto tématem a přece není nic tak běžnějšího, jako spojovat čtení o revolucích s dějinami či spíše s vypalováním klášterů a s fanatickým pobíjením mnichů. Ovšem, dva kontrasty: klášter, oasa míru, modlitby, lásky; revoluce — vláda vřavy, klební, nadávek, nenávisti. I jiný protiklad; klášter — útěcha strádajících a nuzných, sanatorium hříšných duší; revoluce — semenišťe bídy, bezzaměstnanosti a krise, hrůzovláda lidských bestii. Tam v klášteře krev Páně a spanilé tělo Pravdy

— tu v revoluci krev začasto nevinných obětí, pustá síla Lži. Tam kazatelna vše smiřující a rány obmývající, zde tribuna nejhorších pudů a vášní.

A ne že by klášter sám o sobě byl nepřítelem revolucí. — Zajisté, těm revolucím sui generis svět nerozumí a nechce rozumět, které z hlubin duše jdou a zatvrzelého hříšníka přetavují v postavu upřímně se kající. Revoluční převrat hříšníka, vykonaný pod tichou klenbou kláštera, je dnes tedy naprosto cizí kapitolou člověku ze světa a patří taková pokrytecká nevědomost i neinformovanost k dnešní rezervanosti, k módě, duchu doby; a nevylučují se ani profesionální, hledaní učenci, které veřejnost prohlašuje za odborníky ve vědách „duchových“. Duch doby přímo křičí po povrchnosti, vnějšnosti, frázovitosti.

Revoluce vnitřní, to proměnění duše — jaká to dnes vzácná a vznešená kapitola! A snad proto také i to naše volání po klášterech, ano, po nových a dalších klášterech, které chybějí a jejichž zakládání by vzkřísilo nejeden kraj k zázračné obrodě náboženství. Podívejme se na staré a přece nové magnety klášterní — na misie a exercicie! Horlitély jsou jistě shodni ve víře, že zvláště dnes jsou kláštery nedocenitelným požehnáním Církve svaté. A ten, kdo z různých večerníků naučil se řehole špinit a drásat kouzlo z klášterů anebo kdo se snad už i „naučil“ před mnichem si odplivnout, připomíná nám nerozumného rolníka, jenž dívaje se na zasněžené hory odsuzuje bezcennou a neužitečnou plochu tam kdesi v dálce. Ale jak ten bláhový člověk lacino uvažuje a zapomíná, že ty hory jsou vlastně zvláštním požehnáním i pro jeho nejbližší zájmy, pro lány jeho polí; zapomíná, že sněhy na horách tají, přeměňují se v široké bystriny a ty postupující krajem snášejí náplavy a zúrodní tak i jeho pole, přinesou i jemu jisté požehnání.

A věru — býval kdysi svět klášterům vděčnější. Když pomíneme i u nás takové dějinné skvrny,

jako bylo na př. drancování klášterů od husitů nebo t. zv. josefínské osvícenství, shledáváme tak často záhony spanilých květů klášterní mystiky a všelike horlivosti křesťanské. Shledáváme se rovněž u bran klášterních i s učenými syny národa a stačí tu jen poukázat na portret Balbínův nebo na piaristu Dobnera, který byl daleko kritičtějším mistrem v dějezpysku nežli sám Palacký. Shledáme tak mnoho a mnoho hodnot, o kterých se dnes plánovitě mlčí.

Veliká, složitá kapitola o dnešní účasti klášterů na záchranných akcích církevního života u nás. — Uvažovali jste někdy o tom, co znamená pro inteligenci revue „Na hlubinu“ nebo pro náš lid „Neděle“? Tu i tam ruce klášterníků. Podívali jste se někdy na periferie našich velkoměst a položili jste si otázku, kdože tam organizuje kult Boží a sbírá na nové kostely? Hle — i tam spatříte řeholní postavu.

Často jsem zapřemítal nad větou učeného cizince, který procestoval naše kraje a sdělil svůj dojem: „Abych se hodně upřímně vyjádřil o katolickém životě v Čechách i na Moravě, povím raději bez obalu, že je dosti kritický. Počítejte na kláštery a horlivé laiky! Klášterů máte nedostatek, ale kde jsou, tam jsem shledal i dosti horlitelů a pracovitých katolíků. Kdybyste měli více klášterů a obětavých řeholníků, nemuseli by cizinci žasnout, jak v českých zemích povážlivě a rychle vzrostl blud nebo i počet krematorií a jak mizivé procento katolických inteligentů a lidí zámožnějších dává se tu po katolicku pohřbít.“

A nyní zamysleme se znovu, proč kláštery jsou tak chváleny i nenáviděny a proč kdejaké revoluce „neobejdou se“ bez nich . . .

Prof. Jos. Zítka.

O SV. VÁCLAVU

(Z církevně slovanského liturgického hymnu.)

Radují se dnes velikým veselím společně andělé s lidmi. Nebe i země radostně tančí k tvé oslavě, světče. I my hříšní horlivě k tobě voláme: Přimlouvej se u Pána, aby nás, kdož slavíme tvou přesvatou památku, nedal pokoušeti známým i neznámým nepřátelům.

Přidružte se, všichni věrní, k těm, kdož dnes duchovně slaví předivnou památku Kristova služebníka Václava. Neboť on, zanechav pomíjející služby na zemi, přijal království nebeské a v ruce Páně dnes odevzdal svou přesvatou duši a proslavil tak Boha, jenž podivuhodnou učinil jeho památku.

Prolitou svou přečistou krví, přeslavný Václave, okrášlil jsi Církev Kristovu jako královským nachem. A jím ozdobena shromažďuje všechny národy k slavnosti, aby tvou svatou památku radostně slavili a k dobrodinci a tvůrci všech volali: Sláva tobě, Kriste, jenž jsi podivuhodnou učinil památku tohoto světce.

Jako velikého pomocníka ubohých všichni tě chválíme. Neboť jsi přijal dar milosti od Krista Spasitele, ulehčovati bédným, těšiti zarmoucené a uzdravovati od všelikých nemocí ty, kdož tě s důvěrou na pomoc vzývají a s láskou slaví přezáračný tvůj svátek.

K á n o n.

Slavme dnes, věrní, radostně předivnou památku Kristova služebníka Václava, z veselých duší chválíce Spasitele.

Svým utrpením, přeslavný, Pánu ses připodobnil, jako jehně neposkrvněné nespravedlivě ubit. A proto se nyní veseliš, blažený, v kruhu mučedníků.

Od smrti dárkyně přijav život, v slávě Páně všechny převyšuješ. A takovou vypros i nám, svět-

če, nám, kdož zachováváme tvou předivnou památku.

Mne, upadšího v nepravosti, s duší hříchy obtíženou a smrtí zatopeného pozvedni, prosím tebe, blažený, a oroduj za mne u Syna i Otce!

Již z mlada osvícen září svaté Trojice, stal ses, blažený, Kristovým následovníkem. A jej pros, aby seslal klid našim duším.

Zázrak Božího narození ruší u tebe, Čistá, řád vši přírody. Neboť Boha jsi ve svém lůně počala a porodivši jej, zůstáváš neustále pannou.

Ve zbožné víře a čistotě z mlada vychován, v časném soužení a z lásky Pána jsi následoval a naději v něj lstivého vraha jsi zahanbil.

Oroduj, milostivá vládkyně světa, za ty, kdož tebe, Bohorodičku, vroucně vzývají. Neboť v tobě, Neposkvrněná, máme útočiště, v tobě, která jsi vskutku Matka Boží.

Zřeknuv se pomíjejícího knížectví pozemského, přijals královskou korunu z pravice Páně. Za pomíjející obdržels věčné, poněvadž jsi moudrý.

Přijmi, světče, pochvalu z darebných úst, i když ti nemohou vzdátí náležitou. A pros milostivého Boha, aby nám seslal hojnou milost.

Starý zločinec ti záviděl plnost života. K vraždě přemluvil nerozumný zástup. Ale tys neustále s čistou myslí volal k Tvůrci: Budiž pochválen Bůh Otec.

Skrze tebe, Panno, nám temným vzešlo světlo. Neboť tys porodila Spasitele všech a Boha, a u něho oroduj, Přechistá, aby nám věrným neustával udělovati hojnou milost.

Ozdoben mírností a osvícen rozumem víry, jevil ses, předivný, jistě hlasatelem přesvaté Trojici, na věky proslavuje Krista.

Skrze Slovo počalas světu dárce světla a tajemně zrodilas Nadpřirozeného. Neboť Duch Boží, Panno, v tobě se usídlil. A proto tě chválíme, Čistá, po všecken čas.

Se země povolán k Pánu, přijď nyní duchovně,
přeblažený Václave, a navštiv svou milostí ty,
kdož slaví dnes vzácný tvůj svátek.*

Přel. Karel Dvořák.

SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ JAKO POSVĚCUJÍCÍ PROSTŘEDEK

Žijeme dvojm životem, tělesným a duševním. Poněvadž však větší měrou žijeme životem tělesným a vnějším, naše projevy dějí se vnějšími silami a vzájemné působení naše řídí se vnějšími prostředky, na nichž závisí i intenzivnost toho působení. U Boha vidíme jiný projev působení na člověka. Je pravda, Bůh působí na lidi také vnějším způsobem, na příklad krásou a účelností přírody, nebo vývojem světových události, působí na ně svým slovem v kostele a škole, působí na ně příklady nesčetných světců. Avšak toto působení vnější nebylo by ničím, kdyby je neoduševňovalo a neoživovalo vnitřní, skryté působení Boha, jež se nazývá milost Boží. A toto vnitřní a skryté působení Boha v nejsvětější Svátosti oltářní chceme stopovati, abychom je, pokud možno, pochopili.

Láska Boha skryla svou nejvyšší milost pod způsobou eucharistického Chleba, aby tak právě stal se pro nás nejpůsobivějším prostředkem našeho posvěcení. Proto také Eucharistie byla vždy nejhojnějším zřídlem posvěcování věřících. *Eucharistie podává nám nejcenější poklady dobrotivého Boha; učí nás nejuznešenějším ctnostem života, a její skrytá stránka mluví k nám mluvou*

* Tato „služba“, jihoslovanského původu, ukazuje jasně zároveň s četnými jinými rukopisy, zejména se staroslověnskou legendou o sv. Václavu, jak byla už v X. století jeho úcta rozšířena mezi Slovany. Překládáno bylo z Jagičova vydání moskevského spisu původního liturgického textu.

jasnou a odhaluje své tajemství; jenom třeba chtít rozumět a věřit.

Chceme pochopiti, co jsou čistota, pokora, trpělivost a láska? Pak musíme kleknouti před Eucharistií, přijmouti ji do sebe a uvažovat. Jaký význam měla ctnost čistoty, pokud nebyla poznána v eucharistickém Kristu? — Jaký význam měla pokora, pokud nebyla poznána v Kristu, jenž se v Eucharistii k lidem snižuje a podává se ke zničení v tajemném chlebě? — Jaký význam měla trpělivost v životě tvorstva, pokud nebyla poznána v oběti Krista na hoře Kalvarii, která v Eucharistii se stále opakuje? — Jaký význam měla láska, pokud Bůh neshromáždil lidstvo kolem jednoho stolu k svaté hostině, v níž na oltáři za pokrm se dává svatá Eucharistie? — A tak mohli bychom pokračovati do nekonečna.

Eucharistie v celém rozsahu posvěcuje život člověka. Můžeme směle říci: *Svätost křtu učinila nás křesťany, svátost biřmování dokonalými křesťany, nejsvětější Svátost oltářní činí nás svatými.* — Jenom síla Eucharistie, milost Boha, skrytá tajemným způsobem v prostém chlebě, podává věřícím skrytou vnitřní sílu duševní — posvěcuje, sjednocuje sebe s člověkem.

Avšak na tom není dosti. Tažme se upřímně, známe-li Krista? Zda jsme vnikli ve význam jeho vykupitelského díla, chápeme-li plně jeho skrytou přítomnost v nejsvětější Svátosti oltářní? — Pochybují, a přec jak důležitá je odpověď na otázku, proč Kristus Pán tak pokorně skryl svůj majestát Boží v nepatrné bílé hostii?

Nejsvětější Svátost oltářní jest hluboké tajemství, jež jenom duše vpravdě věřící proniká, poněvadž chápe a cítí, že v jejím přijímání sám Bůh se v ní zjevuje. A to je také důvod, proč se Kristus v jednoduchém chlebě skryl. *Kristus skryl se v Eucharistii, aby se zjevil v tom, jenž ho bude přijímat.* To je tajemství Eucharistie, a my se pokusíme jako lidé je vysvětlit.

Když Kristus Pán přišel na tento svět, zjevil se v své vnější postavě, slovech a skutcích. V Eucharistii o tomto vnějším zjevení není potuchy, a právě toto máme v sobě skrze svaté přijímání uskutečnit. — Jeho vnější zjev! Jak milým, něžným a mírným byl Kristus Pán. Nemáme slov, abychom dostatečně vylíčili, jak svým zevnějškem působil na své okolí. Celé zástupy se k němu hrnuly, aby užívaly duševního blaha, jež vytryskovalo z jeho něžného zjevu, z jeho dobrotivé tváře. I my v tomto směru máme představovati Krista v jeho něžnosti, mírnosti, dobrotě a zbožnosti. A tážete se, je to možné? Ano. Kdo viděl zbožnost duše, vpravdě oddané nejsvětější Svátosti oltářní, ten musí říci, že v ní viděl vtěleného Krista, že se v ní Kristus zjevil. — Mravnost, nabytá v přijímání nejsvětější Svátosti, působí neodolatelným kouzlem na druhé, že chápeme, co značí zjevení Krista v člověku.

Přijímáním sv. Eucharistie máme dále v sobě zjevovati *slova Kristova*. Eucharistie, v níž slova jeho pohřížena jsou v hlubokém mlčení, tise na nás čeká, abychom v tomto směru pochopili její tajemnost a slova Kristova v sobě ozřejmili. Slova Kristova byla mocná, ona změnila tvářnost celého světa, jimi uvedeno bylo poznání nejvyšších pravd v rozum člověka a přijetí nejvznešenějších zásad mravních v srdce jeho. Vnitřní, tajemnou řečí mluví k nám nejsvětější Svátost oltářní, abychom slova Kristova v sobě uskutečnili přijetím svaté Eucharistie a tak Krista v sobě ozřejmili.

Chápete nyní skrytého Krista v nepatrné bílé hostii?

A kdo nejvíce jest povinen, aby v sobě Krista zjevoval, jeho slova oživoval a opravdu ducha svého jimi obohacoval? — Jsme to my, kněží, jimž Kristus svá slova svěřil v nejsvětější Svátosti oltářní. Proto pravíme, že v Eucharistii kněz nalézá zvláště svoje posvěcení, poněvadž každodenně přistupuje k oltáři Páně. Poněvadž denně ve

svých rukou drží Spasitele, stává se věrným jeho hlasatelem a poněvadž denně přijímá Krista ve svaté Eucharistii, stává se jeho srdce čistým, aby Evangelium s pravou horlivostí kázal.

Povinností všech, zvláště však kněží jest, aby také *svými skutky Krista v sobě zjevovali*. Skutky Kristovy nebyly ničím jiným, než nejvznešenějšími ctnostmi života. Koho obsahuje svatá Eucharistie? — Krista — Boha — jenž se světu vždy zjevoval pokorný, čistý, trpělivý a láskyplný. Jeho celý božský život dlí zahalen v tajemství této Eucharistie. A toto tajemství čeká svoje odkrytí v nás. A které jest to odkrytí? — *Život každého člověka*. Proto nestačí, abychom se spokojili skrytým posvěcováním svých duší ve svatém přijímání, nýbrž konali i zjevné skutky dobré. Jinými slovy: my musíme přijímáním svaté Eucharistie také skutky Krista Pána v sobě zjevovati. — Tak nutno chápati tajemství nejsvětější Svátosti.

V souhrnu pravíme: *Nejsvětější Svátost oltářní jest tajemství — život a ctnosti každého křesťana jsou odkrytí tohoto tajemství*. — S tímto vědomím třeba přistupovati k oltáři Páně a pak bude svaté přijímání skutečným posvěcujícím prostředkem v našem životě. Pak nebude Kristus v nejsvětější Svátosti oltářní pro nás skrytý Kristus, ale Kristus, který se celému světu zjevil jako skutečný a pravý Spasitel lidstva!

Život náš zde na zemi plyne různými směry. Možno říci, kolik jedinců, tolik různých snah a tužeb. Každý pojímá svůj život se svého stanoviska a cíl svůj hledá v tom, co lahodí jeho povaze a vlastním zájmům. Je pravda, život je velmi složitý, a člověk z mnoha důvodů okolnostmi někdy přímo je nucen ubírat se cestou, která neupokojuje jeho ducha. — Ale jedné životní zásady a povinnosti nesmí nikdy zapomenouti: *Stávej se dokonalým!* Tato povinnost jest obrovského významu jak pro jednotlivce, tak pro celou lidskou společnost. *Dokonalost je krví života!* Bez zdoko-

nalování sebe život není myslitelný, a největší moudrost jest žítí tak, abychom dokonalosti dosáhli. Bohužel, svět velikou měrou na to nemyslí a žije životem hrubě materialistickým. Chceme i my tak činiti? — Nezapomínejme, že duchovní stránka našeho života jest důležitější a že spokojenost naše na ní závisí. Čím jest člověk dokonalější, tím jest šťastnější, a čím jest lidská společnost dokonalější, tím i v ohledu materiálním se jí lépe daří, poněvadž ji řídí vrchol dokonalosti — spravedlnost!

Prostředky zdokonalování jsou přirozené a nadpřirozené. Oboje slouží dobru, ale větší váhu sluší klásti nadpřirozené síle, poněvadž opravdovost a vytrvalost v zdokonalování úzce s ní souvisí, ba jest jejich jediným pravým základem. A kde možno tuto nadpřirozenou sílu nalézt? — Ve víře a v prostředcích, jež víra podává. Nejhlavnějším takovým prostředkem jest svaté přijímání. To vyplývá z pojmu svaté Eucharistie, jež jest sama dokonalost — Bůh. Kdo tuto dokonalost přijímá, stává se přirozeně dokonalým; ovšem předpokládá se hluboká víra v dokonalost Eucharistie a skutečná vůle v spojení s Eucharistií chtítí se stát sám dokonalým. Vůli musíme mítí povolnou a přístupnou. Kde není vůle, tam není ani prostředku, tam není zdokonalování ani dokonalosti.

Snaha stát se dokonalým ve spojení s Kristem, s jeho dokonalostí, jest nezbytná povinnost opravdové duše.

Opravdová duše žádá býti dokonalou a hledá bezpečnou cestu k dokonalosti. Opravdová duše přijímá v sebe víru a světlem jejím nalézá tu cestu. Opravdová duše kráčí tou cestou a nalézá dokonalost, přijímá ji v sebe a stává se dokonalou.

Kristus v nejsvětější Svátosti skrytý zjevuje se v křesťanu ve své dokonalosti. — Eucharistie jest posvěcující prostředek k nabytí dokonalosti — bez ní tma, slabost a hřích svírají duši naši.

Jan Al. Veselý.

PRACOVNA

Nejkrásnější kázání.

Dobře káže ten, od něhož posluchači odcházejí němí, dívajíce se na sebe bez řeči a místo chvály kazatele myslí na své nedostatky a na nutnost nápravy.

Sv. František Sal.

Mistrovství a vůdcovství.

Jsou vůdci a mistři, kteří se rodí k těmto úkolům jako by hotoví a jiní se musejí k tomu pracně probíjetí. Ale, nejobtížnější jest dostati se mezi ně. Každá nová postava, která se rozběhne, aby za sebou strhla ostatní, jest nevlídně přijata vůdci s vydrženými anebo vysezenými právy. Přivítají je se štiplavou kritikou, hledají hnidy v jejich slovech a činech. Ale to má právě novým býti znamením, že jsou na správné cestě, protože to proti nim vysílá poslední slabé šípy odcházející, bezmocné stáří, které už jenom umí se obávat o svoje místa. Každý, kdo žárlí, a kdo se bojí o svoje postavení vůdčí, o svoje mistrovství, každý jest již na polovic politováníhodným dědáčkem. Protože síla mládí a vědomí úkolu a schopnosti samy, jsou-li nějaké, posilují a dávají jistotu. Všechny nepřijemnosti a útoky starších je dovedou jenom k tomu, aby se zamyslili nad sebou, aby použili kritiky svých protivníků jako korektury. Mladí, kteří se chápou vedení, nechť vědí, že to vedení kolikráte ztratí, že ztratí kolikráte i stopu na své cestě, že se budou musiti kolikráte bít o svoje poslání, že se budou musiti vraceti, že se někdy musí i zastaviti, přehlédnouti svoji práci, svůj rozběh a začíti jiným směrem, změnití cestu i taktiku. Nebojte se vraceti, nebojte se opravovati, nestyďte se měnití — k lepšímu!

Braitó.

Radost křesťanská.

Svatý Otec mluví k mladíkům, kteří byli účastníky kursu sociálně theologického a učitelského v Římě.

Svatý Otec blahopřeje účastníkům, že mezi nimi vládla skutečná radost. Nechyběla u vás ona mladistvá radost, která má vás provázeti. Tato radost je nutná jako vyjádření optimismu. Bylo by absurdním, aby tento optimismus chyběl mládí. Tato radostnost je mimo to také nutná, protože jest obvyklou družkou správného jednání a svědomí čistého a neposkvřněného. Tak vidíme, že jest vhodná a správná stará zásada: Jednati správně a býti vesel. Tot slovo, jež by si universitní mládež měla vzítí za heslo.

Připomínám k našim prázdninovým kursům katolického učitelstva a studentstva!

A ještě spolky . . .

Dovoluji si tímto listem reagovati na váš důležitý článek v Hovorně Hlubiny . . .

Předně ona poznámka o přetěžování jednotlivců kněží ve prospěch jednotlivých spolkových skupin jakéhokoliv druhu. (Vyjma případů, kdy kněz je skutečně duchovním vůdcem . . . nikoliv rádcem . . . té které skupiny, že má své povinnosti zvláštní.) Naprosto s tím souhlasím a sám již dávno všechny podobné pozvánky odmítám. Musí se pracovati k s o u r u č e n s t v í spolků stejných kategorií a pracovati vždy na podnicích společných, zvláště když uvážíme, že ve věcech náboženských narážíme na stejné stupně nevědomosti jak u prostého členstva, tak i u studovaného. Zvláště adventní a postní konference, cykly řečí příležitostných, oslavná tridua etc. . . . i spolkové přednášky. Tento problém naráží vůbec na dávno žádanou centralisační akci v tomto oboru, a tu myslím, že by nejkompententnějším činitelem byla právě fungující Katolická akce, kde by se tento bod mohl probrati důkladně.

Další pak bod vámi naznačený je ono odsouzení našeho spolkového života ve směru onoho stálého, skutečně planého a mrtvého řečnění. Aby naše všechny spolky pochopily, že č i n n o s t spolková nesmí pozůstávati v mrtvolném, pasivním odposlouchávání přednášek a referátů, nýbrž v a k t i v n í s p o l u p r á c i na řešení stávajících problémů sociálních. Zde je vpravdě zapotřebí organizační převýchovy ve spolkové technice, asi ve směrnících takových JOC. v Belgii, neb jak byly ony prvotní čilé skupinky Ozanamovy v Paříži. Opravdové studijní kroužky a pracovní kroužky, ze kterých by vycházeli vyškolení apoštolové toho kterého oboru. Jinak nám ze spolků každý jen trochu lepší pracovník uteče.

P. Metoděj Klement O. S. B.

Jak rozumějí ve Francii Akci!

Čtu o skvěle vydařeném eucharistickém kongresu v Angers. A na tomto kongresu podává také referát P. Haguennin o duchovní péči o potulné kramáře a trhovce ve Francii. Existuje již veliké dílo duchovní pomoci pro ně, jež se nazývá po své zakladatelce a velké apoštolce trhovců a potulných kramářů Fédération Eugénie Bonnefois. Toto dílo má svůj sekretariát a svůj bulletin, jenž má býti pojítkem různých skupin, pracujících pro toto dílo. Členové tohoto díla ujmou se ihned po příchodu trhovců a kramářů jejich dětí. Zjistí jejich náboženské vědomosti a vyučují je katechismu v tom, čeho právě potřebují. Zvláštní péče se věnuje přípravě na svaté přijímání. Je pro tento účel vydán zvláštní sešit, kde členové této pomocné akce zapíší

při odchodu, kam až bylo učivo probráno dětmi a s jakým výsledkem. Děti trhovců jsou prý velmi hrdé na moře podpisů a razítek duchovních správců. Při odchodu pak oznámí místní členové akce nejbližší pobožce, kde se trhovci zastaví, jejich příchod, takže hned po jejich příchodu se jich zase nejbližší skupina ujme. Tyto skupiny pak pomáhají i hmotně radou a skutkem. P. Haguenin prohlašuje, že náboženské výsledky těchto lidí, když se jim věnuje jenom trochu pozornosti a pečlivé lásky, jsou opravdu překvapující. To jest jeden z obrázků. A to bychom mohli probrat obor za oborem, skupinu za skupinou, a viděli bychom, jak jsme ve všem zaostali, jak je naše akce ještě stále v plénkách, protože si ji mnozí představují jako nějakou nižší či pokoutní konsistoř. P. Klement krásně organizuje ministranty, národ velmi slibný a vděčný našich sakristií a kostelů. Jak žalostně dopadl náš pokus o vojenské besídky, kde jsou naše besídky učňovské? Kdo se chopí záležitosti ranních mší svatých pro městské výletníky, anebo mší svatých na výletních střediscích? Proč nechceme se chopiti intensivněji myšlenky táboření naší mládeže, proč je v plénkách náš poměr ke skautu? Generálů máme dost. Jen ještě sehnat armádu dobrých vojáků. Braito.

Smírné zadostiučinění.

Kristus Pán ke svaté Kateřině Sienské:

Je mi opravdu příjemná, předrahá dcero, tvoje touha, že bys chtěla vytrpěti všechna muka, všechnu mdlobu až k smrti pro spásu duší. Čím více kdo trpí, tím více dokazuje, že mne miluje: A čím kdo více mě miluje, tím lépe poznává moji pravdu, čím ji kdo lépe poznává, tím více trpí smutkem a nesnesitelnou bolestí nad tím, když vidí, jak jsem urážen. Žádala jsi ode mne, abys mohla trpěti, abych na tobě ztrestal hříchy druhých, a nepozoruješ, že jsi tím prosila vlastně o lásku, o světlo a o poznání pravdy. Řekl jsem ti již, že čím je větší láska, tím je hlubší bolest: bolest pak vzrůstá úměrně s láskou. Proto ti říkám: Pros a obdržíš, neboť nikdy nezamítnu nic, co kdo ode mne bude žádati vpravdě. Nezapomeň, láska Božího smilování je v duši tak těsně spojena s trpělivostí dokonalou, že jedna nemůže zmizeti, aniž by zároveň i druhá se neztratila. Proto duše, která mi chce pomoci, musí chtít vytrpěti všechna muka, jež na ni budu chtít seslati, ať jsou jakéhokoliv druhu anebo tíže. Trpělivost se dokáže jedině v utrpeních a trpělivost se nedá odloučiti od lásky. Proto buď statečná. Nemůžeš jinak mně dokázati, že jsi nevěstou mé pravdy a mým věrným dítětem, ani že máš smysl pro moji slávu a pro spásu duší.

Sv. Kateřina Sienská, Dialog hl. IV.

ŽEŇ

Z DUCHOVNIHO ŽIVOTA

BARDY: *En lisant les Pères; Bloud et Gay, 1933, str. 280.* — Bardy jest z nejlepších znalců svatých Otců, a v této knize shrnul myšlenky a život prvých křesťanů, tak jak jej nacházíme odrážející se v nejstarších spisech křesťanských. Zvláště cenné jsou kapitoly o starých svatých křesťanských, o lásce prvých křesťanů ke Kristu a o jejich přesně vyhraněném smyslu katolickém. Kniha jest vědeckou popularisací, skutečně obohacující ducha.

DE LA VIE PARFAITE, 12 frs. — Tato kniha jest již návodem podrobnějším v duchovním životě. Jest psána ve formě dialogu duše s učitelem duchovního života a jest proycena citáty ze svatých Otců. Škola duchovního života v podobě cvičení, kde se duše nejprve zadívá do zrcadla ideálu, pak v něm prohlíží svoji nedostatečnost a nakonec si klade rozhodnutí.

DÖLGER: *Antique und Christentum; Aschendorff.* — Jedná se o čtvrtý sešit této skvělé sbírky, která obsahuje rejstříky a pak několik starokřesťanských zvyků, jako na příklad žehnání smyslů člověka nejsvětější Svátostí a podobně. Doporučuji toto dílo těm, kteří chtějí poznati své křesťanské doby a odpověděti na námitky, že křesťanství vyrostlo z pohanství, jak prý tomu naznačuje přejímání pohanských obyčejů.

FEIGE: *Ange et apôtre; Téqui, Paris, cena 10 frs.* — Kniha plna dobrých naučení, jak spojovati duchovní život s životem apoštolské horlivosti. Kniha hodně čerpala ze sv. Františka Saleského a proto jest to kniha dobrého vedení.

KRISNSEDER: *Im Banne der Dreieinigkeit; Pustet, Regensburg, 1933, cena 1.40 Mk.* — Kniha budující na sladké nauce o zvláštní přítomnosti Boží v duších spravedlivých, jak krásně rozvedl sv. Tomáš Akv., že v duších, které jsou ve stavu milosti, přebývá jako host duše celá Trojice nejsvětější, z níž má křesťan žíti a jí se stále více přibližovati.

GENTILE LORENZO CAN.: *L'apostolo dei Galla; Marietti, Torino, 1931, str. 461, cena 12 lir.* — Autor má jméno v misijní literatuře a proto s důvěrou saháme po jeho díle věnovaném velikému apoštolu kardinálu Massaiovi; bohatými barvami klade jeho obraz, jenž je vzácný každému věřícímu, který má zájem na životě Církve v jejích údech a v jejím rozvoji. Uspokojí plně náročného a hodně zvědavého čtenáře. IFP.

GOYAU GEORGES: *Les grands desseins missionnaires d'Henri de Solages; Plon, Paris, str. 295, cena 15 frs.* — Do stého výročí evangelisace Oceánie dobře zapadá dů-

kladné dílo G. o prvním apoštolském prefektu jižních moří H. de Solages; postava veliká ohněm misijního nadšení a obětavé vytrvalosti, veliká tragikou neúspěchů a smrti zahalené samotou neznáma. Goyau má při historické přesnosti dar vyprávění a proto tato biografie dovede sevřít srdce.
IFP.

GRABMANN: Geschichte der Theologie; Herder, Freiburg, 1933, st. 368, cena 9 Mk. — Tuto knihu mohl napsati jenom Grabmann, který zná jako nikdo jiný dějiny katolické theologie, již pracovala ve všech údobích, především ale v době scholastické. Kniha se vyznačuje přehledností, spolehlivostí, dávající precísní a dobré informace o tom kterém autorovi a době a hnutí. Grabmann věnoval velkou pozornost mystice, která byla až dosud buď posmívána anebo odstrkována. Bezpečná rukověť, ale na vědeckém podkladě pro každého kněze a pro toho, kdo se zabývá studiem středověku a theologie.

GRYC EDUARD: Breviář pro laiky; Obzina F., Vyškov, str. 238, cena 15 Kč. — Touze po žalmové modlitbě a po modlitbě v duchu církevních hodiněk vyhoví nová modlitební kniha s podtitulem Pěšinka do nebe, která pro každý den v týdnu probírá tajemství víry a příslušné vybrané části (žalmy, modlitby a lekce) z breviáře. Knižka má pečlivou obzínovskou úpravu a potěší přátele modlitby v duchu liturgie.

GUERRIN AYMÉ: La mort du Christ; Plon, 1933, cena 7 Mk. — Básnické a zároveň skutečné věcné líčení přehořké smrti našeho Pána. Dobře jest použito židovských realií, aby líčení bylo hodně historické.

HUMEAU G.: Les plus beaux sermons de St. Augustin; Bonne Presse, Paris, str. 408. — Výboru nejkrásnějších homilií sv. Augustina vychází II. svazek s rejstříkem k oběma dílům. Homilie jsou pečlivě přeloženy a v nedostupnosti latinských originálů poslouží jako náhrada. Upozorňujeme na toto vydání přátele starokřesťanského písemnictví.

JOLY: La chambre des saints a Rome; Desclée de Brouwer, Paris, str. 273, cena 12 frs. — Kniha jako stvořená pro Milostivé léto. Kniha by mohla býti nejlepším průvodcem, protože toto jest třeba v Římě hledati svaté apoštoly a světce, kteří jako vy všichni přišli do Říma hledati potvrzení své lásky a svého apoštolátu. Joly, velký znatel svatých, s láskou popisuje svaté, kteří v Římě žili a působili.

JÜRGENSMEIER: Der mystische Leib Christi; Schöningh, Paderborn, 1933. — Autor na základě myšlenky, že křesťané mají tvořiti s Kristem nové mystické tělo, vyzvedá požadavek křesťanství, centrální požadavek, aby ti, kteří jsou křesťany, se snažili ustavičně ve všem se připodobňovati Kristu, aby se snažili jako o základní poža-

davek a cíl, obléci Krista, aby tak mystické tělo Kristovo, totiž Církev, byla svatou i v jeho údech a nejenom v hlavě již zde na zemi. Studie provádí všemi pomůckami, prostředky a stupni, jimiž se zdokonaluje a dovršuje mystické, svaté tělo Kristovo. Jest to pokus o novou monumentální asketiku a musíme říci, že se autorovi plně podařila. Kniha jest věnována bohoslovcům, budoucím kněžím, a bylo by si přáti, aby i jim se dostalo pokladů této knihy aspoň těmi, kteří jsou povoláni, aby je připravovali na rozdavatele a tvůrce mystického těla Kristova.

V KATOLICKÉ KNIHOVNĚ BLOUDOVĚ vyšly další svazky Gobillota, jenž zhodnocuje moderní sloh v církevním umění, a pak kniha Vernetova, jež jest dějinami žebrových řádů. Doporučujeme tuto knihu lacinou a prvotřídními odborníky psanou, jež obsahuje monografie všech náboženských otázek pro laiky.

LE CHRIST JÉSUS; 16 frs. — Velmi vhodně byla k těmto knihám přidána kniha rozjímání o našem Spasiteli, kde sledujeme svého Mistra krok za krokem v jeho svatém životě, abychom se učili ve škole jeho života ctnostem a dokonalostem, o nichž si přeje, abychom ho v nich následovali. Jest to traktát hodící se především pro kněze jakožto rojímání o mši svaté. Přečasná příprava denní na svatou Obět.

MARTIN: St. Jean Chrysostome; Garnier, Paris, 1933, str. 324, cena 15 frs. — Výtečný překlad vybraných spisů svatého Jana Zlatoústého, jeho dialogu o kněžství, o manželství, o vdovství. Tak si asi představujeme také budoucí sbírku našich překladů svatých Otců.

MARTIN Z KOCHEMU: Výklad mše svaté; Kuncif, Praha, str. 450, cena 30 Kč. — Veliký a dobrý dar dal nám zase neúnavný Kuncif i v tak zlé době touto vzácnou knihou. To jistě není fráze, když píše, že by tato kniha měla se státi opravdu zamilovanou a oblíbenou stálou knihou každého našeho čtenáře. Autor jest ctihodný otec z Kochemu, z jehož každé řádky dýše hluboká prostota a zbožnost. Jako studentovi dostala se mi do rukou tato kniha ve vydání dra Řeháka a nemohl jsem se jí nasytit. Teď vychází v moderním překladě. Kéž jest tato kniha co nejdříve rozebrána, protože v ní najdete dokonalé, důkladné, všestranné a při tom srozumitelné poučení o všech klenotech mše svaté. Výklad liturgický, dogmatický i historický činí toto dílo dlouhé ceny.

MEYNARD: Catéchisme de la chrétienne; Lethielleux, Paris, cena 12 frs. — Kniha jest krátkou sumou duchovního života, probírající všechny otázky a problémy dokonalosti křesťanské. Kniha jest psána v otázkách a odpovědích, což ji činí obzvláště živou. Kniha jest psána sice pro řeholníky, ale jest užitečná i všem, kdo chtějí precisního a rychlého poučení v těchto otázkách.

MOLIEN A.: La liturgie des Saints (Aubanel Ainé, Avignon), 1932, str. 207, cena 16.80 frs. — Moliénova studie o úctě svatých, vydaná ve sbírce „La prière et la vie liturgiques“ přijde vhod zejména těm, kdož nemilují stroze vědecké práce. Příjemný a spolehlivý přehled vývoje úcty svatých (mučedníci, biskupové atd.) pomůže pochopiti cit Církve a naučí s Církví cítiti v tak významném detailu jejího života.

OPUSSULA ET TEXTUS. Rueckel vydal v této sbírce přesný ritus křtu a mše svaté, jak jej sestavil Theodoretus Mopsuestinus. Jedná se o dobrý překlad z nedávno nalezeného syrského originálu.

PASTORELI: Servitude et la grandeur de la maladie; Plon, str. 260, cena 13 frs. — Básnická kniha hlubokého pojetí křesťanského utrpení. Kniha překrásných stran, ve kterých se duše uklidňuje a nalézá sebe v Bohu. Pro tiché chvílky kniha velmi krásná.

RIGAULT GEORGES: Le frère Louis; Spes, Paris, str. 311, cena neudána. — Svěží životopis Školského bratra, básníka a vynikajícího učitele, jenž pro Boha a pro duše přinesl celý život; mnoho velikých myšlenek vnuknou věřícímu vychovateli stránky o jeho učitelském a vychovatelském umění a kapitoly ze školského zápasu v zemi rovnosti.

ROOS: Erziehung zur katholischen Gesinnung; Hanstein, Bonn. — Důležitá jest výchova k oceňování náboženských hodnot. Kniha pedagogiky náboženské, aby ten, jenž má vychovávat nábožensky, nevychoval tak, že jest to lepší než deset nevěreckých traktátů a řečí. Tuto knihu bych především rád vyzvedl!

SCHÄFER TH., OMI.: Der schwarze Waldläufer; Schöningh, Paderborn, 1932, str. 328, cena 4.50 Mk. — Strhující život P. Lacombea, velikého apoštola severokanadských Indiánů, kteří pochopili životní důkaz pravdivosti slov „muže s dobrým srdcem“; touha po duších jej pudila do největší bíd, strážní, nebezpečí života. Jaká mohutná protiváha planého dobrodružného románu, život takového hrdiny pro Krista.

SESTRA MARIE M. CHAMBOŇOVÁ; Školské sestry O. S. F., Praha-Kr. Vinohrady, str. 208, cena 16 Kč; totéž v německém vydal Herz-Jesu-Sekretariat, Freiburg, 1932, str. 432, cena 6 frs. — Vděčně přijímáme od našich Školských sester vydání životopisu visitandinky (v překladu salesiánky), sestry laičky Marie Marty; září prostoty a svaté čistoty upoutává si láskou Božské Srdce a z ran Spasitelových čerpá sílu. Pro všechny jest tento životopis zdrojem duchovní obnovy.

SCHLEGEL: Die Leidensblume von Lucca; Butzon et Becker, Kevelar, 1933. — Život a dopisy této velké hlasatelky lásky k Ježíši trpícímu a ukřižovanému, jejíž zá-

sluhou se tolik rozšířila krásná pobožnost svaté hodiny. Její velký ctitel a propagátor její myšlenky Schlegel vše líčí její život a po prvé vydává v němčině její dopisy. Dopisy její jsou bohatou pokladnicí směrnic pro duchovní život a pro duchovní vedení, neboť jsou většinou psány jejímu duchovnímu vůdci.

SINGER SAMUEL: Die religiöse Lyrik des Mittelalters (A. Francke, Bern), str. 142, cena 5.50 Irs. — Velmi zajímavá přehledná studie středověké náboženské lyriky, která na nás přes věky působí silnými dojmy. Singrova studie poslouží jako dobrý přehled a za úvod.

THÔNE: L'appel suprême; Desclée de Brouwer, Paris. — Náměty k rozjímání a uskutečňování pro ty, kteří pochopili krásu a důležitost myšlenky smírné oběti, tak jak ji hlásá Pius XI. ve své encyklice Miserentissimus.

TERTULLIANUS Q. SEPT. FLORENS: Apologeticum (Hannstein, Bonn), str. 176, cena 6 Mk. — Ve Florilegium patr. vychází jako VI. sv. Martinova recenze Tertullianovy Obrany; důkladný kritický a poznámkový aparát činí Tertullianovu Obranu nově vybroušenou zbraní, jejíhož ostří ani dnešní doba neulomila. Přátelé starokřesťanské literatury budou zvláště potěšeni pečlivým a cenou přístupným vydáním.

ZIMARA: Das Wesen der Hoffnung; Schöningh, Paderborn, str. 253, cena 10 Mk. — Zimara zasahuje do kontroverze dnes hýbající teologií o bytnosti naděje. Chce dáti něco světla do otázky. Vychází z analogie mezi aktem přirozené naděje a naděje nadpřirozené. Proto nejprve obecně studuje naději v její bytnosti a povaze. Nato zkoumá různé projevené názory, hodnotí a kritizuje je. Jeho these zůstává přesně katolickou a přece chce býti krokem dále v teologii.

Z RŮZNÝCH POLÍ

BAECK LEO: Wege im Judentum; Schocken Verlag, Berlin, 1933, str. 430, cena 7 Mk. — K židovské otázce, tolik dnes v Německu rozvířené, shrnul autor svoje články a řeči, které měl o židovství, jeho podstatu a dnešní orientace duševní chtěl Baeck shrnouti v jednu knihu. Studie je psána z čistě historického zájmu, a lidská stránka hraje jenom spodním tónem. Autor všímá si všech náboženských a filosofických a kulturních otázek tak, jak je řeší židovský lid, židovští filosofové, umělci a rabíni. Kniha nesmírně zajímavá, která upoutá na první otevření úvodu.

BARBI: Dante; Firenze, Sansoni, cena 10 lir. — Po Papiniho Životě Danteově přichází tato dobrá studie o životě, příhodách a o dílech Danteových. Kniha je psána ne literátem, nýbrž důkladným znalcem života a doby Danteovy Dílo velké erudice, která se jeví i v citování nesmírně spousty pramenů.

BECKER prof. dr. C.: Jahrbuch der kathol. missionsärztlichen Fürsorge 1932; Missionärztliches Institut, Würzburg, str. 175. — Každá ročenka würzburgského lékařského institutu misijního přináší mnoho zajímavého. V letošním vydání jsou poutavé vzpomínky několika odchovanců institutu na první doby v misijním území, přehled katolického misijního hnutí celého světa. Ročenka hodná pozornosti přátel misii. IFP.

BERDIAEFF: Problème du communisme; Desclée De Brouwer, Paris. — Klidně a přesvědčivě jsou tu řádky jedna za druhou, ukazující neudržitelnost filosofickou a věcnou komunismu. Zajímavá je filosofie nihilismu a srovnání pravdy a bludu v komunismu.

BIBLIOTECHINA MISSIONARIA; Missioni cattoliche, Milano, 1932, ročně 19 lir. — Dobrým doplňkem misijního týdeníku Missioni cattoliche jsou svazečky B. M. V posledním ročníku vyšla biografie msgra L. Lasagna, salesiána a misionáře v jižní Americe, a blah. Ludvíka da Casoria, zakladatele Mauretánských kolejí; z hořkých dob posledních převratů v Číně jsou vybrány Pagine di sangue e di Gloria di Hong-Kong. Drobné povídky a zajímavosti jsou uloženy v Leccornie missionarie a v Cioccolatini per giovanetti studiosi. V jednom svazečku jsou tři aktovky L'ultimo saluto, Il senso della vita a Le altà e fede. B. miss. je výborným propagačním prostředkem misijních idejí. IFP.

BIRK Dr. BERNHARD: Dr Ignaz Seipel; Verlagsanstalt Manz, Regensburg, 1932, str. 280. — Osobnost kněze, tak významného a zasloužilého ve státním životě, zasluhuje pozornosti zvláště těch, kteří jako katolíci veřejně pracují. Birk dává více obraz Seiplových idejí státních a sociálních, životopisné části se omezují na nejnужnější. Dílo hodnotné.

COULET: Le catholicisme et la crise mondiale; Spes, 1933, str. 206, cena 10 frs. — Dobrá sociologická studie, která určuje posici katolictví v dnešní bídě po debaklu marxismu a kapitalismu. Kniha správně varuje a správně volá katolíky, že oni mají dnes povinnosti přísné k boolestem doby, když mají ve svých rukou takové zbraně, jako jsou křesťanská spravedlnost a láska s milosrdenstvím.

CZAKO: A Philosophy of Religion; Allenson, London, 1933, cena 5 net. — Střízlivě, odborně, ale přece všem dostupně psaná filosofie náboženství. Kniha je moderně psána, švihně a při tom přísně vědecky.

DER GROSSE HERDER, svazek VI; další svazek tohoto veledíla. — Velký Herder došel až k šestému svazku, jenž končí u poličky jím zpracovaného písmene K. Dílo je vyzdobeno nesčetnými obrazy a diagramy. Po stránce informativní, vědecké i typografické je to dílo bezvadné, které bude chloubou a velkým pomocníkem každé knihovny katolické.

EPPLER: Das Recht; Duncker und Humblot, München.

— Filosofie pojmu práva a právních norem a platností jejich. Jsou tu probrány všechny fáze a hlediska práva. Dobrý příspěvek pro právnickou filosofii.

UNSET SGRIT: Jenny. — Neztotožňuji se s těmi, kteří chválí toto dílo. Řešení je nepřijatelné po stránce náboženské. Umělecky je to ovšem dílo plné jiskřivosti a soucitu, neboť je to z prvních děl Undsetové.

FARGUES MARIE: La croisade eucharistique; Éditions du Cerf, Juvissy, str. 55. — Skromná brožurka na první pohled, ale výborná hutným obsahem pedagogických myšlenek o náboženské a mravní výchově malých křesťáků. Křesťáci u nás jsou téměř neznámi, ale vůdce dětské besídky nevyjde po prázdnu z četby této knížky.

FURCHTMICHNIT; Ars sacra, München, str. 32 a 12 obrázků, cena 4.50 Mk. — Pohádka o trpaslíkovi Nebojsovi, který pro svou věrnost mnoho zkouší podivného v šumivém lese i na divoké zkušence, kde se setkává s moderní technikou. Hýří obrazivostí, ale za jemným veršem vždy zazní zdravé jádro.

GASSNER Dr. ROSMARIE: Frauenseele; Bergland-Verlag, Elberfeld, str. 148. — Kniha hlubokých a srdečných esejí o pravém ženství, posvěceném a povýšeném křesťanstvím v Matce Boží. Zvláště příhodno pro dorůstající studentky a pro akademičky; upevní je, zjemní a zvnitřní.

GOETTSBERGER JOH.: Das Buch Daniel, übersetzt und erklärt; Petr Hanstein, Bonn, str. 104, cena 3.50 Mk. — Spisovatel dovedl dobře použití svých vědomostí o babylonských poměrech v době Danielově a do tohoto rámce vhodně vkládá obraz židovského smýšlení a života. Text je dobře objasněn jak po stránce kritické, tak věcné.

GETZENY: Kapitalismus und Sozialismus; Pustet, Regensburg, cena 4.60 Mk. — Přednášky na slovo vzatého odborníka o nejčasovějších a nejpálčivějších otázkách, které hýbají dnes celým světem. Klidně, ačkoliv nemilosrdně ukazuje na slabiny a nedostatky obou řešících či spíše hřešících systémů, aby proti nim pak postavil řešení křesťanské.

GUTTMANN: Die Philosophie des Judentums. (Reinhardt, München, cena Mk 7.50.) Neměli jsme ještě spisu, jenž by zhodnotil židovský běh filosofické myšlenky a vliv této židovské myšlenky na vývoj filosofie vůbec jak ve středověku, tak v novověku. Židovská náboženská filosofie středověku spočívá na filosofii řecké, byla sama ovlivněna filosofii arabskou, třebaže se s nimi oběma vyrovnávala. Kniha podává plastický obraz vývoje židovské filosofie. Líčení je skvělé, analýza dokonalá a kniha celá lehce srozumitelná.

HARTAMANN: Soziologie; Hirt, Breslau, 1933. — Ve sbírce knih pro každého vychází také tato populární sociologie. Dnes se knihy tohoto rázu přímo chrlí se všech

stran, což je známkou potřeby jejich. Je to spíše než sociologie dobrá historie sociologických pokusů a řešení. Ze změní tisíců názorů dobývá se autor k názoru svému, jenž není názorem našim. Ostatně autor se snaží o přiblížení a zharmonisování všech teorií sociologických, což může mít jenom jeden následek, že se na něho vrhnou všichni.

HEIDENREICH KARL: *Der Deutsche Orden in der Neu-mark*; Gsellius, Berlin, 1932, str. 107, cena 4.50 Mk. — Svědomitá studie o počátcích a rozvoji panství Německého řádu v západní Nové marce v letech 1402—1455; všímá si především vývoje správního. Bude zajímati milovníky dějin hlavně Německého řádu.

HOFMEISTER Dr. Phil., OSB.: *Der Katholizismus in Frankreich*; Bonifatius-Druckerei, Paderborn, str. 160, cena 2.70 Mk. — Hlavně mladá inteligence přijme vděčně tento obraz posledního vývoje a stavu katolictví ve Francii. Všímá si církevního zřízení a stejně náboženského a kulturního života francouzského katolicismu. Studie je přístupná, opírá se o bedlivé pozorování a usiluje o loyální posuzování. Hodno pozornosti.

HOCHLAND nepotřeboval se přizpůsobovati „jednotnému směru“. Dále si vede svoji kulturní linii, jež se vždycky odrážela od běžné katolické linky německé. Zářijové číslo přináší dobrou studii o moderních universitách, radostný román *Robinson od Seewalda*. Dobré jsou časové kritiky a přehledy politické a literární.

IOANNES A SCTO. THOMA O. P.: *Cursus philosophicus thomisticus* (Marietti, Torino), 1930, str. XXVIII-839, cena 120 L. — P. Reiser O. S. B. pečlivě připravil nové vydání významného a stále vysoce ceněného tomistického kursu P. J. a scto Thoma (1589—1644); svatý život tvořil základ jeho nauky, v níž vynikl jako nejhlubší komentátor sv. Tomáše. Dílo dávno rozebrané a téměř nedostupné bude vřele uvítáno všemi přáteli tomistické filosofie, jimž prokáže nedocenitelné služby pro pochopení tomismu. První svazek obsahuje artem, logicam, proponovány jsou další dva svazky veliké slovníkového formátu. Celé dílo bude stát asi 350 lir; Marietti si tímto dílem získává veliké zásluhy.

LE GOFFIC Charles: *Contes de l'Armor et de l'Argoat* (Spes, Paris), str. 267, cena 12 frs. — Le Gofficovy povídky ladí krásně ve sbírce krásné prosy *L'arc-en-ciel*; v jedněch duní baladická nálada bretoňských zvěstí, v jiných zvoní něžná prostota duše lidu, v každé září život nasycený věrou a nejvyšším cílem.

LEDROS MICHEL S. J.: *L'Inde profonde* (Aucam, Louvain-Desclée De Brouwer, Paris), str. 40, cena 4 frs. — Poutavá studie o indickém básníku a náboženském mysliteli Toukaramu (XVII. stol.), jehož myšlenky otvírají křesťanství brány indické duše. Povznese duši čtenáře. IFP.

SLOVA OTCOVA

Církev učitelkou ženské důstojnosti.

Všechno, co se týká člověka, má býti lidsky a ne nelidsky výchovné. Vychovávati znamená zvedati ducha, především ducha a potom pod záštitou tohoto pozvednutí starati se o úctu k lidskému tělu a jeho organismu, které bylo dáno, aby sloužilo duchu a myšlence a ne obráceně. To je ještě více na místě, když se jedná o výchovu ženskou. Zde je velmi potřebné a užitečné varování. Od prvých století křesťanských byla věnována velká péče výchově cudnosti, stydlivosti, této slávy, která jest z nejkrásnějších dcer člověka vykoupeného krví Kristovou . . . Jsou překrásné příklady těchto prvých křesťanek: stačilo by připomenouti onu mučednici, která povalena šelmou v aréně, stará se o to, aby klesla na zem cudně, a když byla ke konci pak štvána z bolesti do bolesti, její první starostí bylo, aby si upravila šat na svém těle rozervaném . . . Jsou to věci překrásné, které slouží dnes k velikému pozvednutí, zvláště důležité dnes, kdy i křesťanské dívky jsou vyzývány a přijímají, žel, příliš toto vyzvání k siláckým výkonům i násilným, u kterých se již nedá mluvit o slušnosti, stydlivosti, důstojnosti a líbeznosti ženské.

Při prohlášení dalšího postupu bl. de Marillac dne 12. XI.

Křesťanské rodiny.

Nemůžeme viděti nové dvojice snoubenců, aniž bychom nemyslili, že jsme v přítomnosti nových rodin. Řící rodina, znamená říci velkou věc, když se tím rozumí rodina křesťanská, to jest, zrozená a zbudovaná ve svátosti, ve velkém tajemství, jak praví svatý Pavel.

Tito mladí snoubenci volali nebe a zemi za svědky, jejich vzájemných příslibení a svých vel-

kých úkolů. Vzáyvali Boha, milostivého ochránce této svaté úmluvy, kterou se spojují duše jejich životem a životem těch, kteří přijdou obveselí nové krby, nyní i v budoucnosti, protože i jediná rodina může se nazvat dlouhou cestou stoletími a skutečným zdrojem života . . . V této budoucnosti, kterou mu představují tyto jeho drahé děti, nemohl neotevřít svého zraku, protože v budoucnosti jejich a jejich dětí je zároveň budoucnost společnosti, náboženství i Církve. Neboť všechny nové duše budou opravdu novými občany pro společnost; náboženství bude mít nové věřící členy, Církve nové ctitele a jednou vystoupí ke slávě budoucí domoviny noví blažení . . . Budoucnost, i když se musíme o ni snažit a ji si zajistit, přece jenom zůstává v ruce Prozřetelnosti Boží. Lidé nevědí ničeho o budoucnosti, kterou ale dobře zná Bůh. Proto je třeba, abychom stáli ustavičně v nejlepším poměru k Otci nebeskému.

Běda, kdyby se zpronevěřili tak důležitým povinnostem, které byly posvěceny slavnostně svátostí, běda, kdyby se zpronevěřili povinnostem zítřka jako otců a matek. Budete-li zachovávat tyto svaté povinnosti, získáte si tím zásluh a požehnání Božího. Jestliže nebudou plněna, bude to hříchem a těžkým hříchem. Mějte na mysli tuto myšlenku a nebojte se ničeho než hříchu. Běda, jestliže vejde do domu! Vytrhá a oddálí z něho požehnání Boží.

K mladým snoubencům dne 31. října.

Křesťanská výchova.

Děti jdou k Ježíši, není-li jim v tom bráněno . . . Jdou k Pánu, jdou k Ježíši. Spasitel se vyjadřuje velmi přísně, že se to až zdá přeháněním, o třetech, nejprísrnějších pro ty, kdož pohoršují jedno z nejmenších, které věří v něho. Třeba změřit hloubku tohoto slova; děti nejdou ke Kristu samy jenom instinktivním puzením: to jejich duše nej-

prve jdou k němu, protože tito maličtí věří v něho.

Pouhá vzpomínka na tato slova dává tušiti strašnou zodpovědnost těch, kteří zanedbávají tyto maličké, kteří se o ně nestarají, anebo je strhují a odtrhují, aby nešli ke Kristu a nevěřili onou věrou, která je jim přirozená, onou věrou, která je dána každému člověku vrozena, protože každý tvor přirozeně tíhne ke svému Stvořiteli. Podle tohoto velkolepého faktu musíme měřiti veškeru krásu, vznešenost a důležitost poslání svěřeného kněžím mládeže: poslání, které má podporovati, usnadňovati a rozvíňovati přirozený rozběh dětí k Ježíši, Božskému Vykupiteli.

Ke kaplanům italských avantgardistů 14. září.

Příklad svatých.

Následovati svaté neznamená je kopírovati. Následovati svaté znamená vejíti do určité sféry, která dovede inspirovati, do jakéhosi světla, jež je vzorem, ve kterém začínáme se na všechno dívati tak, jako na vzor, na nějž patříme a jež chceme následovati . . . Je to útěchou pro nás a napomenutím pro tolik nečinnosti, jež pod rouškou výmluvy, že se jedná o cíle tak převysoké, zůstávají v nečinnosti před takovými zářivými vzory. Jestliže je nemožné dokázati totožnost, kopírovati, jestliže nemůžeme následovati ve všem, přece jenom zůstává možnosť jistý způsob následování po stupních, zůstává vždycky možnosť používati oněch příkladů jakožto vzpruhy a měřítko. Leonardo da Vinci tvrdí, že není důležitým přeložiti si věci nemožné, ale že je důležité, aby každý chtěl to, co může, to, co je mu možné v sebemenší míře. Toto je vedoucí nit pro zpytování jednoho každého, co může, když stojíme před těmito obry ctnosti a svatosti. Nejedná se o to, abychom se vyrovnali jejich výšinám, nýbrž o to, abychom vyplnili jeden každý to, co můžeme

učiniti. Jistě, že nemůžeme dosáhnouti oněch velikolepých podniků velkých svatých a služebnic Božích, není každému dáno vykonati to, co oni vykonali, neboť nám chybí fysické síly a stupeň milosti a schopnosti těchto různých velikánů dobra, ale jakého dobra a pomůžení potřebným můžeme všichni dosáhnouti, všichni, i nejchudší, i nejvíce zbavení prostředků, jestliže všichni učiní, co mají na dosah ruky, dělajíce to, co každý může učiniti, a nic více. Často i pouhé slovo může pozvednouti bolest i fysickou, kolikráte i pouhé vyjádření křesťanského soucitu může ulehčiti velkým bédám jednotlivce anebo společnosti, třeba i takové malé společnosti, jako je rodina . . . Kolikráte i celá spása jedné duše může záviseti na jednom příkladě, daném včas a na místě, jehož si žádá tolik duší nejistých, rozvrácených, desorientovaných. Je to nesmírné pole možnosti konati dobré, všem otevřené, pro všechny bohaté na možnosti ctností a svatosti.

Osservatore Romano 13. listopadu.

ZDROJ NADPŘIROZENÝCH ZÁSLUH

Síla milosti zjevuje se v naší slabosti.

(Kurs o milosti 9.)

Svatý Pavel kolikráte zdůrazňoval, že síla Boží zjevuje se nejlépe v naší slabosti, takže tam, kde oplývala naše zloba a nepravost, tam ještě více zazářila Boží veliká síla lásky v milosti.

Nejlépe jeví se síla Božího působení, když milost posvěcující s celým řetězem ostatních milostí pořádá naše neurovnané vášně, když přemáhá zlé návyky, kterých jsme se nemohli zbaviti. Nepoznali jste nikdy v životě lidí, přirozeně tak slabé, povrchní a ubohé, kteří působením milosti

dovedli vykonati velké věci, které udivovaly všechny, kteří je znali? Síla milosti to způsobila, která dovede dáti sílu člověku, aby zapřel sama sebe, aby potlačil v sobě ješitnost a pýchu, která by chtěla všechno stvořiti jedině kolem sebe. Když vidíme taková vítězství, jsme jaksi sváděni k tomu, abychom obdivovali jejich sílu vůle, ale podívejme se do jejich jádra a do jejich vlastní síly. Překvapí nás jiná síla, jiný princip, a tento princip jest milost Boží. Neboť vždycky o všech nadpřirozených dokonalostech bude platiti: Milostí Boží jsem co jsem. Jsem to sice já a moje vůle a můj rozum, jimiž vítězím, ale síla, která přetvořuje rozum i vůli i celé moje já, jest něco jiného. Jest to milost Boží. Skutečnost, že nadpřirozené splývá v člověku nadpřirozenou milostí a její silou obdařeném, splývá v jeden životní princip, mate mnohého, jenž by si představoval i duchovní život jenom jako mravní hygienu anebo jako duchovní tělocvik, kterým se automaticky a svými silami staneme dokonalými. K tomu mohou lehko svést i různé duchovní knihy, které příliš mluví o síle naší vlastní a zapomínají, že sami ze sebe jsme jen slabost a že všechna síla naše jest od Boha, že všechna dokonalost jest nadpřirozeným darem, který sice nevylučuje naši spolupráci, ale přece jest a zůstává ona — která dává i tuto spolupráci se sebou. Nic tak neukazuje sílu milosti Boží, jak když tato milost Boží dává slabým a ubohým lidem sílu své všemohoucnosti, že pomocí milosti Boží nezná duchovní člověk žádné nemožnosti a žádných těžkostí, která uskutečňuje, co Pavel tak důrazně prohlásil: Všechno mohu v tom, který mne posiluje.

Prorok Isaiáš slibuje všem, kteří doufají v Boha, dokonalé obnovení sil, neboť Hospodin je obdařuje orlími křídly. XL. 31.

Tak běreme s vděčností slovo sv. Augustina, že ti, kteří se denně modlí a celou svoji nadějí skládají v Boha, více zmohou milostí v ukáznění

těla, než tělo by je vůbec v nejkrajnějším případě dovedlo zapáliti žádostivostí.

Touto milostí se uskutečňují slova, jimiž Bůh nařizuje: Pod tebou bude žádostivost tvá a ty ji budeš ovládati. Gen. IV. 7.

Sv. Augustin mluvil ze zkušenosti, neboť ten, jenž se dříve potácel v temnotách těla, žádostivosti a pýchy, takze volá: Jak se mi pojednou stalo sladkým postrádati sladkostí oněch marností. To, jehož opuštění jsem se bál, jsem nyní s radostí sám opustil. To tys, Pane, je vypudil z mého srdce a nastoupil jsi na jeho místo, sladší nad všechnu rozkoš. Conf. IX. 1. Svatý Řehoř uplatňuje o každém křesťanu slova, řečená králi Saulovi: Vnikne do tebe Duch Boží a ty budeš přeměněn v muže jiného!

Jako se stal Saul z prostého pastýře mocným a moudrým králem, plným státnické moudrosti, podobně také naplňuje nás milost Boží. Podmínkou k tomu ovšem jest, uznati svoji slabost, protože nepotřebují „zdraví“ lékaře, protože bohaté On propouští prázdné a lačné nakrmil dobrými věcmi.

Zde se uplatňují slova: Podivuhodný jest Bůh ve svých svatých.

Proto klidně se opřeme o milost ve svých bolestech a slabostech, protože již jednou bylo řečeno: Stačí ti, Pavle, milost moje. Kdo opravdu činí, co na něm jest, kdo opravdu se snaží, aby se nepoddával své slabosti, kdo jí odporuje, kdo hledá v Boží milosti spolupůsobením s ní svoji ochranu proti sobě samému a svoji sílu, může býti ujištěn velkým a utěšujícím slovem Tomášovým: *Facienti, quod suum est, Deus non denegat gratiam*, čili: Bůh neodmítá milosti své tomu, kdo učiní, co na něm jest.

P. Silv. M. Braitto.

DUCHOVNÍ ŽIVOT

(Cesta očistná.)

Jsme jako křesťané údy mystického těla Kristova; jsme vštípeni v Krista tak, že z něho přijímáme vnitřní hnutí života, jeho popudy a inspirace, proto jemu se musíme připodobniti.

Kniha Následování praví, že Kristův život bylo stálé a dlouhotrvající mučednictví (II. hl. 12.). Proto život křesťanský nemůže býti životem rozkoše a poct, nýbrž životem umrtveným podle slov Kristových: „Kdo chce přijíti za mnou, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!“ (Luk. IX., 23.) Následujeme Krista, toužíme-li po dokonalosti, to jest po životě Kristově, jak On sám ho vyjádřil a žil. Jíti za Kristem jeho životní cestou, chudoby a nepatrnosti v Betlemě, utrpení a kříže na Kalvarii, neznamená křesťanu obklopiti se radostmi a požitky těla, hmotného světa a smyslové touhy. To vše nesouhlasí s Kristovu cestou; všemu tomu je dán zákon umírnění podle příkladu Kristova a podle rozumu lidského, který vede cestou života. Rozum křesťanův má v sobě paprsky světla víry, které ještě jemněji osvětluje správnost života a přivádí až k nejjemnějším odstínům života připodobněného Kristu. Není proto možné, praví svatý Bernard, abychom byli choullostivými údy, plní ohledu na sebe, na své pohodlí, na svou citlivost, neschopni bolesti, když hlava naše, Kristus, je trním korunován. Je nutné nésti kříž za Kristem.

Kříž života křesťanského se objevuje v umrtvování. Pozorovali jsme umrtvování zlých náklonností a převýchovu vášní. V lidském nitru je ještě jiný mocný proud, strhující jednání a smýšlení naše, proud snahy po slasti a rozkoši. Každý předmět naší touhy je jemně nebo zřejmě oděn do roucha slasti a upokojení; tato snaha proniká i věcmi, které jsou životu nejpotřebnější. Každý

předmět naší náklonnosti a sympatie dává tušení k určitému upokojení a slasti. Svatý Tomáš praví, že není jiné věci, která by tolik působila na jasný úsudek mysli a na její rozhodnutí jako rozkoš a slast (I.—II. qu. 33. art. 3.).¹ Pohanský filosof Aristoteles praví: „Nemůžeme soudit správně o některé vášni, poněvadž tím, že byla chována od nejtělejšího mládí, porušila úsudek mysli. (6. Ethic., c. 2.) Vášně k rozkoši a zálibě je první a nejsilnější ze všech, poněvadž vládne absolutně nad člověkem, dříve než zasáhne rozum. Proto v této věci je umrtvování velmi nutné a rázné, neboť tu se projevuje člověk nejlidštější. V duchovním životě roste život Boží a tedy i radost a slast z Boha jako jediná čistá a duševní rozkoš. Aby tedy mohla se rozvinouti celá, je třeba umrtvit v sobě nezřízenost přirozenou tak, abychom nehledali ani zábavy, ani útěchy, ani zadostučinění u stvořených věcí, kterých nedovoluje zdravý rozum, neovlivněný vášní nebo nutnost a láska k bližnímu.

Morálka křesťanská nezná ústupku. Záliba a rozkoš nemohou se stát cílem jednání lidského, neboť jednati pro rozkoš samu je nesprávné. Sv. Tomáš to odůvodňuje (I.—II. qu. 4. a. 2.): „Intelekt Boží, který utvořil přírodu, dal rozkoš jen jako podporu k jednání a k činu.“ Tedy rozkoš je jen prostředkem k dosažení cíle. Bez slasti a rozkoše každé jednání lidské je malátné; na př. nemocný, který ztratil chuť na jídlo, bere jen s odporem pokrm. Každý úkon byl by prováděn s odporem, kdyby nebyl provázen a podporován zálibou a slastí. Je-li však slast a rozkoš prostředkem, nesmí být postavena za cíl a nesmí se jednati jen pro ni samu, neboť tím se porušuje zákon Intelaktu Božího, který vyměřil věcem jejich povahy.

Je-li již zákon přirozený takový, že omezuje

¹ Delectatio maxime corrumpit aestimationem prudentiae.

rozkoš a slast na prostředek, na mírné používání, tím více platí to jako zákon o životě nadpřirozeném, v němž naše touha a láska má platiti jen Bohu, nejvyššímu dobru.

Jakákoliv snaha po zálibě samé je nesprávnou, neboť to, co je prostředkem, stává se cílem; mimo to snaha po zálibě a rozkoši těla upoutává duši, že není schopna věnovati své síly lásce Boží a hledati jen své zadostučinění v Bohu.

Duše lidská, krácející slzavým údolím a vyhnanstvím, nemůže hledati na zemi svůj odpočinek a zadostučinění. Její život měl by býti ustavičným povzdechem a pláčem podle slov žalmu: „Slzy mé se mi staly pokrmem ve dne i v noci, poněvadž odevšad se mi říká: kde je tvůj Bůh.“ Tento výraz odpovídá každé duši, upoutané na tělo, z něhož vycházejí žádosti a touhy nezřízené, odporující zákonům ducha a Božím. Je nutné usměrnění v prázdných a bezvýznamných slas-tech a radovánkách, neboť otravují pravou vnitřní zbožnost. Tato nezřízenost přirozenosti je stále příčinou, proč tato země přináší jen trní a nedostatky. V životě lidském toto trní znamená všechnu nezřízenost, která sahá i na život a na poměr k jiným lidem. Odtud všechna nenávisť, závist, zloba, chlípnost atd., o čemž napsal sv. Pavel, že kdo takové věci provádí, nedosáhne věčného života.

Nezřízenost přirozenosti se může projevit i v nižším stupni v rozkoši a slasti ze sympatie a náklonnosti k věcem. Duchovní intensivní život přivádí člověka i k tomu, aby se varoval i těchto mírnějších projevů nezřízenosti, aby nevyhledával smyslové slasti a neunavoval svých sil duševních, nutných k vyšší lásce a k vyššímu životu Kristovu. Touto věcí se zastavují mnozí v postupu duchovního života, i ti, kteří se pustili dosti radostně a odhodlaně, neboť nedospěli až k tomu, aby sobě odumřeli, aby upravili každý projev přirozenosti, klonící se k rozkoši.

Tato neústupnost je příčinou, že je málo lidí kontemplativních, praví kniha *Následování Krista*. Tajemství náhrady za slast a rozkoš jako projev přirozenosti slastí a radostí z Boha zůstává uzavřeno velké části duší křesťanských a též duší pěstujících duchovní život. Duše se nedostane k dokonalé čistotě svých projevů lásky a k vzrůstu vnitřního světla, dokud se nepovznese nad přirozenou nezřízenost k rozkoši z věcí stvořených.

Cílem našeho jednání má být jen Bůh, vše pro Boha a z lásky k němu. V těchto pohnutkách člověk se odvrací od tajných pohnutek své přirozenosti, hledající ve všem nezřízeně své uspokojení a zadostučinění. Dr. M. Habáň O. P.

TAJEMSTVÍ CHŮZE

„Člověk vyniká nad jiné obratlovce tím, že chodí zpřima.“

Z této poučky jde, že člověk je obratlovec. Potom, že neleze, neplazí se, neposkakuje, nýbrž chodí zpřima. Snad by se mělo ještě dodat: chodí zpřima, užívaje dvou dolních končetin, aby touto přesností byla vyloučena jakákoliv nejasnost. Dostí bylo toho, co natropila starověká sfinx se svojí hádankou o bytosti, která ráno chodí po čtyřech, v poledne po dvou a večer po třech . . .

Skutečnost, že člověk chodí zpřima, není tak snadno pochopitelná, jak by se zdálo na první pohled. Cosi tajemného je v chůzi člověka.

Je nepochybné, že darwinistům, jsou-li ještě jací, lépe by se zamlouvalo, kdyby člověk chodil po čtyřech. Měli by úplnou jasnost.

Choditi po dvou není, žel, tak docela proti přírodě, jak by si přál poslední haeckelovec tohoto století, zcela již usouzený hledáním chybějícího článku. I pes to dovede. Opice a medvěd též. Je to snad nad přírodu? Ach, ne! Raději přiznejme,

že je to výjimka. Řekněme, že člověk je nejpodarenější ssavec. Nový jakýsi bastard, objevivší se v době kamenné, jehož nelze přesvědčiti o výhodách chodění po čtyřech.

Takto mají látku pesimističtí filosofové, kteří pokládají chůzi za padání neustále zdržované a za symbol života, který je v podstatě stále zdržovaným umíráním: neboť vězte, že každým výdechem odsouváme smrt, vteřinu co vteřinu bojujeme se smrtí, a to každým nasycením, každým spánkem a každým ohřátím.

K svému přijdou i platoničtí snilkové, kteří si vysvětlují vznik chůze jako výsledek touhy po odpoutání od země. V každém člověku je Ikaros, říkají, člověk odtahuje ruce od země a vzpíná je k nebi.

I symbolickým básníkům to jde k duhu: jaký námět k tirádám o králi tvorstva, který vztyčen jde říší přírody k azuru, povznášeje své témě — sídlo myšlenky!

Ani nemluvíme o zvrhlých starcích, kteří se chodí dívat, jak mladé tanečnice se vrtí na palcích nohou: je příliš jasno, že své pozdní neřesti zastírají povídáním o éterické vznosnosti lidského těla.

Přece však bychom se s nimi spíše smířili než s bledými mystiky, kteří ze všeho udělají nábožnou kaši: člověk stojící s rozpraženými pažema jim vytváří znamení kříže, jako by nebylo poučnější říkati, co naznačuje třeba sever—jih, východ—západ.

Toť v krátkosti hlavní vzdechy opozdilého materialisty, oplakávajícího ony doby, kdy země byla plna dinosaurů a jiných oblud, válejších se v horkém bahně — a kdy nebylo ještě člověka.

Člověk chodící — vzdorující přitažlivosti země s lehkostí, překonávající silou svých šlach a svalů všechny úchytky od rovnováhy, opravdu, toť cosi nad fysiku.

Jediný ze všech tvorů chodí člověk: v tom je

jeho velikost. Mohl by záviděti jediné ptákům letícím v dálku. Avšak jeho myšlenka je rychlejší než nejhbitější pták a cíl jeho je vyšší nežli obla-
ka.

I raduje se, že je zcela nepodoben ostatním tvorům.

Neboť kdyby ho Tvůrce učinil rybou, byla by jeho živlem voda.

Kdyby ho učinil červem, byla by jeho živlem země.

A kdyby ho učinil ptákem, byl by jeho živlem vzduch.

I děkuje Bohu, že ho učinil poutníkem, jehož domovem není ani voda, ani země, ani vzduch, aniž cokoli na tomto světě. Dominik Pecka.

KAPITOLY Z CÍRKEVNÍHO PRÁVA

O úctě svatých, posv. obrazů a relikvií.

Kán. 1276. Dobré a užitečné jest sluhy Boží, zároveň s Kristem kralující, prositi a vzývati a jich ostatky a obrazy uctívati, přede všemi všichni věřící synovskou úctou nechť vzdávají nejblahoslavenější Panně Marii.

Kán. 1277. § 1. Jest dovoleno veřejně ctíti pouze ty služebníky Boží, kteří autoritou Církve byli zařazeni mezi svaté a blahoslavené.

§ 2. Pravoplatně zařazeným do počtu svatých náleží pocta úcty; svatí mohou býti uctíváni všude a jakýmkoliv úkonem tohoto druhu pocty; blahoslavení však nemohou býti uctíváni, leč na místě a způsobem, jaký povolil římský Velekněz.

Kán. 1278. Jest chvályhodné, když se zachová patřičný způsob, že se vyvolí a s potvrzením apoštolské Stolice ustanoví svatí, jakožto ochráncové národů, diecésí, území, bratrstev, řeholí a jiných míst a morálních osob; u blahoslavených

není tak možno bez zvláštního povolení apoštolské Stolice.

Kán. 1279. § 1. Nebudíž nikomu dovoleno do kostelů i vyňatých i na jiná posvátná místa dáti nějaký nezvyklý obraz, nebo postarati se, aby byl dán, nebyl-li schválen místním ordinářem.

§ 2. Ordinář pak ať neschvaluje posvátné obrazy, které mají být vystaveny k úctě věřících, když se neshodují s vžitým církevním zvykem.

§ 3. Nikdy ať nedovolí místní ordinář v kostelích nebo na jiných posvátných místech vystavovati obrazy dogmaticky závadné, které postrádají povinnou slušnost a počestnost, které prostým lidem dávají příležitost k nebezpečnému omylu.

§ 4. Jsou-li obrazy, vystavené veřejnému uctívání, slavnostně svěceny, toto posvěcení jest vyhrazeno místnímu ordináři, který je však může svěřiti kterémukoliv knězi.

Kán. 1280. Jestliže vzácné, to jest staré, umělecké, úctou proslavené obrazy, vystavené veřejné úctě věřících v kostelích, kaplích veřejných, potřebují někdy opravy, nikdy ať nejsou opravovány bez písemného souhlasu ordináře; ten pak než dá dovolení, ať se táže o radu rozumných odborníků.

Kán. 1281. § 1. Význačné ostatky, nebo drahocenné obrazy a stejně jiné ostatky a obrazy, které jsou s velkou úctou ctěny v některém kostele, nemohou býti platně zcizeny, ani navždy do jiného kostela přeneseny bez dovolení apoštolské Stolice.

§ 2. Význačné ostatky svatých a blahoslavených jsou: Tělo, hlava, rámě, paže, srdce, jazyk, ruka, noha, nebo ta část těla, na níž mučedník trpěl, jen když jest celá a ne malá.

Kán. 1282. § 1. Význačné ostatky svatých a blahoslavených nemohou býti přechovávány v soukromých domech nebo kaplích bez výslovného povolení místního ordináře.

§ 2. Ostatky méně význačné mohou býti s ná-

ležitou úctou i v soukromých domech přechovávány a věřícími s úctou nošeny.

Kán. 1283. § 1. Jen ty ostatky mohou být veřejně uctívány v kostelích i vyňatých, o nichž je známo, že jsou původní z úředního dokladu některého kardinála S. C. Ř., nebo místního ordináře, nebo jiného duchovního, jemuž byla propůjčena možnost ověřovati pravost apoštolským povolením.

§ 2. . . .

Kán. 1284. Místní ordináři ostatek, o němž jistě vědí, že není pravý, ať opatrně odstraní z uctívání věřících.

Kán. 1285. § 1. Svaté ostatky, jichž doklady o pravosti občanskými nepokoji nebo jakýmkoliv jiným způsobem byly zničeny, nebudtež vystaveny veřejnému uctívání, leč po předchozím úsudku místního ordináře, ne však generálního vikáře, nemá-li k tomu zvláštního povolení.

§ 2. Ostatky pak staré budtež podrženy v té úctě, v níž až dosud byly, není-li přesnými důkazy přesně zjištěno v jednotlivém případě, že jsou nepravé nebo podvržené.

Kán. 1286. Místní ordináři ať nedovolují posměšně nebo pohrdavě přetřásati otázky o pravosti svatých ostatků především v kázáních, knihách, časopisech nebo v novinách, určených k pěstování zbožnosti, z pouhých domněnek, jen z pravděpodobných důkazů a z předběžných dohadů.

Kán. 1287. § 1. Ostatky, jsou-li vystavovány, jest třeba, aby byly zavřeny a zapečetěny ve schránkách a přenosných pouzdrech.

§ 2. Ostatky svatého kříže nikdy ať se nedávají k veřejnému uctívání v téže schránce s ostatky svatých, nýbrž ať mají vlastní oddělenou schránku.

§ 3. Ostatky blahoslavených bez zvláštního dovození nebudtež nošeny v procesích, ani vystavovány v kostelích, leč tam, kde jest konáno jejich

oficium a sloužena mše svatá na základě povolení apoštolské Stolice.

Kán. 1288. . . .

Kán. 1289. § 1. Není dovoleno prodávati svaté ostatky; proto místní ordináři, děkani, faráři a jiní v duchovní správě, horlivě ať střeží, aby svaté ostatky, obzvláště svatého kříže, především při dědictví nebo při zcizení celé pozůstalosti, nebyly prodávány a aby nepřišly do rukou nekatolíků.

§ 2. Správcové kostelů a ostatní, kterých se to týká, horlivě ať dávají pozor, aby svaté ostatky nebyly nějakým způsobem zhanobeny a aby pro nedostatek péče nebyly zničeny, nebo méně důstojně přechovávány.

CHLĚB VEZDEJŠÍ

Strom, který nenese ovoce dobrého, vyřát a na oheň uvržen bude. Tedy strom, který nenese ovoce dobrého, není strom dobrý, i kdyby byl sebe velkolepější. A podobně každá snaha o duchovní okrasu jest snahou nicotnou a ctnosti nejsou ctnostmi, nepochází-li z nich ovoce dobré. Co by bylo do ctností, kdyby byly jen k okrase člověka a nebyly zároveň či především k užítku ať jemu či druhým? Ctnosti nejsou k tomu, aby se jimi člověk zdobil a pyšnil jako páv. Za nic by to nestálo, kdyby člověk v dobrodiních a pokladech víry hledal jen svou slast, jakousi duchovní zábavu, útěchu, uspokojení, jakousi samolibou a lichotivou moudrost, něco, co by mohl hromadit jako sbírku drahocenných věcí, v čem by se procházel a vzhlížel, kdyby necítil nutkání ke skutkům lásky k Bohu, která se zase projevuje láskou k bližnímu, neboť lásku k Bohu lze projevovati jenom prostřednictvím stvoření! Ale duch usíná kdesi v půli cesty a neprobouzí se nářkem hladových a trpících; duch se schovává před svými po-

vinnostmi, poněvadž každá povinnost jest těžká.

Péče o chudé byla svěřena strážcům a ti špatně plní svoji povinnost. Jsou špatní strážcové dvojího druhu. Jednak svatokupci, to jsou ti, kteří úřadem nebo volbou dosáhli míst, odkud by se měli starati o nuzné, hladové a trpící. Proto dostali úřad nebo proto byli od lidu zvoleni. Ale oni se jen chlubí, co všecko pro náboženství udělali, že bez nich bylo by už náboženství vyhlazeno, že se chystaly hrozné věci, ale oni svou statečností a moudrostí to překazili; že oni učinili tolik a tolik v tom či onom případě; a zatím každoroční zkušenost potvrzuje znova opak jejich slov a dokazuje znova, že oni jsou vlastně hlavní a nejpošetilejší překážkou toho, aby se Církvi dostalo patřičné úcty a vážnosti, poněvadž jim záleží pouze na věcech tohoto světa a to nikoliv pro blaho bližních, nýbrž pro vlastní ješitnost a chtivost moci, které neumějí užítí, poněvadž nepožehná-li Hospodin domu, marné jest úsilí stavitelů a všechny peníze a náklady plynou přímo a jistě do tlamy chechtajícího se ďábla.

Druzí však jsou ti, kteří zakopávají svěřené hřivny a nechávají doživotně svůj rozum a své schopnosti, které jim byly dány k tomu, aby pomáhali svým bližním. Jistě Bůh ustanovil strážce svých sýpek a jistě jim dal dosti rozumu a schopností, aby mohli spravovati chléb chudých, ale tito strážcové usnuli, zapomněli, kam schovali klíče, či nechali si je ukrásti, a teď místo rozumu vládne v těchto sýpkách Božích strašidlo, kterému z nedostatku víry a upřímnosti se říká krise. A zdá se, že soud nad těmito strážci, kteří zaspali, bude přísnější než nad těmi svatokupci, poněvadž svatokupci většinou z nerozumu jednají, nemajíce ani pravého poznání svého pokrytectví a své zaslepenosti, kdežto lidé, kteří nechávají usnouti svůj rozum, vědí, čeho se dopouštějí či co zanedbávají, jako voják, který jest napřed poučen, než jde na stráž na nebezpečné místo.

Kdyby bylo více upřímné lásky k Bohu a méně experimentů, méně hysterie, méně vnějších efektů, citových komedií a osobních justamentů, snad přece jen výsledek by se jevil ve větším požehnání rozumu a ve větším zdaru lidského konání, pokud směřuje ku blahu obecnosti; snad přece by někomu bylo dáno nalézt prostředky, jak zabránit škodám, které působí kapitalismus a jeho bratr bolševismus. Snad by se našly prostředky, jak zachránit chudé i bez pomoci státu v těch dobách, kdy stát ukazuje svou nemohoucnost. Bylo by velmi nekatolické domnívat se, že proti tomu, čemu se říká krise, není vydatného a účinného prostředku právě v těch schopnostech, které Bůh dal lidem k užívání, a kdyby lidé opravdu užívali svého rozumu a svých schopností k tomu, k čemu jich užívají, byla by krise mnohem vzácnější a mnohem menší. Jest to dopuštění Boží za to, že rozum byl zanedbán; není to trest takový jako mor nebo živelní pohroma, jejíž odvrácení záleží jenom na milosrdenství Božím. Ale tato krise je právě následkem toho, že se proti milosrdenství Božímu hřešilo, že se hřivny zakopávaly a lidé zavrhli své povinnosti ke svým schopnostem, hovějí si ať v lenosti či v citových hrách a jiných marnostech, až náhle přišla doba, kdy sedm krav hubených požírá sedm krav tučných za všeobecného zděšení a zmatku.

Co by bylo platno hospodáři, kdyby chtěl mít krásnou duši a nechtěl být především dobrým hospodářem a starati se o to, oč se starati je především povinen. Jsou případy, kdy povinnost zachránit život bližního jest přednější než každá jiná povinnost, a taková doba nyní nastává. Kdo bude chtít sloužit Bohu, bude musit především snažit se o nasycení bližních chlebem vezdejší. A to bude vlastní zkouška duchovního života.

Jaroslav Durych.

BLAŽENOST ZEMŘELÝCH

Jsou napsány nemalé knihy o blaženosti zemřelých. Apoštol Pavel praví: „Na mysl člověka nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří jej milují.“ Skoro stejnou stručností zachovává povinná nauka víry. Praví krátce a zároveň tajemně: Blaženost čistých duší nebo očištěných záležití ve věčném vidění Boha bezprostředně, zpřímá tváří v tvář, a jeho požívání. Je věčná, jest odměnou dobrých skutků, a není u všech jednotvárně stejná, nýbrž má stupně.

Právě z této tajemné stručnosti je viděti pravdivost katolického názoru na blaženost posmrtnou, vůči fantastičností výstředností, které se buď rozplývají v líčení posmrtného štěstí, jako pokračování štěstí pozemského a hmotného, nebo zase mají posmrtný život za úplné zničení individuality člověka, rozplynutí v nic, či v neurčitou podstatu veškerenstva. Katolický názor má posmrtný blažený život za nejdokonalejší rozvínutí a vyvrcholení bytosti člověka.

Samo slovo „vidění Boha“ mluví o tomto nejdokonalejším vyvrcholení bytosti člověka. Neboť již poněkud pozornější úvaha poví, že „vidění“ je obrazné slovo. Že totiž má naznačiti stav, který si právě pro jeho výšku nemůžeme učiniti srozumitelným, leda obrazně. A obraz vidění tu praví nejvíce. Viděti očima jest nejdokonalejší způsob pozemského vnímání těles. Pro všechno nejdokonalejší uchopení jakéhokoliv vjemu mimoděk užíváme slova vidění. Ale ze smyslového vjemu nastává pak množství důsledků pro celé další jednání člověka. Tak bychom již z pouhého pojmu vidění Boha, když nám ještě víra praví, že z něho plyne požívání Boha, mohli tušiti výšku, na kterou je celá bytost lidská povznesena, a do jakého štěstí je ponořena tímto patřením na Boha. Pokusme se však, zachovávajíc stručnost učitelů víry, vybrati ze sv. Tomáše Akvinského myšlen-

ky, které by nás strážlivě vedly dále, než praví tajemná slova víry.

Myšlenkový postup sv. Tomáše, sestavený ze tří částí theologické Summy, je tak průhledný, že by se mohlo zdát, že ani nepotřebujeme Božího zjevení, bychom uznali katolickou myšlenku o nebi a jeho blaženosti; stejně se ve světle těchto filosofických myšlenek jeví pravda víry jediné možnou. Bůh je bytost nejen nejvyšší, nýbrž i nedokonalější; nejen nelze v něm nalézt nedokonalosti jakéhokoli druhu, nýbrž ani nelze dojíti na konec vnímání všeho dokonalého, jež vyznačuje jeho bytost. Všechno pak, co není Bůh, již pozorování lidsky vědeckému se jeví jako jaksi ztělesněná snaha po dokonalosti vlastní bytosti. Rovněž se pozorování jeví, že jakmile dosáhne věc dokonalosti nejvyšší, které je schopna, ustává nejen její vývoj, ale i její život. Proto praví svatý Tomáš, že všechno má nějaký poslední cíl života, za kterým již není více pohybu za lepším. Jedině člověk tu má zvláštní místo, protože u něho snaha po dokonalějším neutuchá nikdy; i nad hrobem má člověk touhy po dokonalějším, krásnějším, po lepším štěstí. I jeho touha musí býti ukojena. Na zemi, až do hrobu, není ukojena nikdy. Proto musí býti ukojena za hrobem, jestliže si člověk svým životem před hrobem nezatarasil cestu, jestliže se neučinil neschopným vnímati dokonalejší.

Z toho plyne svatému Tomáši filosofický výměr blaženosti. „Optima operatio optimae potentiae respectu optimi objecti: nejlepší činnost nejlepší mohutnosti na nejlepším předmětě.“ Mohutnosti, které jsou zařizeny na hmotu, jsou právě tím zařizeny na život na zemi; proto jsou předem vyloučeny z hledání v pojmu blaženosti. Jsou mimo to zařizeny na život před hrobem, nikoli na život za hrobem. Zbývá tedy duch. Filosofii svatého Tomáše je vůle mohutností slepou, tedy nikoli nejlepší. Zbývá tedy jako nejlepší to, co

vede, totiž rozum. A jsme u pojmu vidění Boha. Bůh je bytost nejlepší, a tak máme všechno: nejlepší činnost nejlepší mohutnosti na nejlepším předměte.

Zvláštní důraz klade svatý Tomáš na myšlenku, že toto vidění znamená činnost. Nikoli jednostrannou a na rozum omezenou činnost, nýbrž činnost člověka celého, která právě jakožto činnost blaží člověka. Každé jsoucno má za cíl určitou činnost, dosažením a zdárným a nerušeným konáním té činnosti se stává člověk spokojeným, šťastným, tedy blaženým v tomto omezeném úseku. Proto musí tato „nejlepší činnost nejlepší mohutnosti na nejlepším předměte“ býti nejen němým patřením, které by dále nemělo jiné působnosti a nechávalo všechno ostatní v člověku v jakémsi spánku. Sílu tohoto patření lze viděti z nauky, že silou tohoto patření dosáhne po vzkříšení i tělo své největší dokonalosti; bude zbaveno všeho, co v něm bylo následek připoutání k zemi a k úkolům země, z níž člověk měl bráti potravu, jejíž tíži a hrubosti musilo býti všechno přizpůsobeno a jež musila býti doplňována lidskými rodinami. Toho všeho nebude, jak řekl vtělený Syn Boží v evangeliu o lidech v záhrobní blaženosti: „Budou jako andělé Boží.“ Svatý Tomáš a s ním všechna theologie vypočítává čtyři kladné vlastnosti lidských těl v blaženosti, mimo této záporné stránky osvobození od všech zákonů země ohledně potravy, rození a přizpůsobení hrubozrnnosti země: impassibilitas, agilitas, subtilitas, claritas — nedotknutelnost, která není schopna utrpení; čilost, které přechod z místa na místo jest dílem okamžiku; jemnost, která je vyznačena příkladem v evangeliu, když Pán prošel zavřenými dveřmi; zářivá jasnost podle stupně slávy duše. Ty vlastnosti budou z toho, že tělo bude nejdokonalějším způsobem podrobena duši.

Kdo má své zkušenosti, jak toto všechno v nepatrném měřítku v pozemském životě má svůj

obraz, ale skutečný obraz, může bez fantastičnosti chápati. Čím je duše jemnější, tím více celý její životní pohyb jest rozvíjen „viděním“, to jest vnímáním poznávacím. Vnímá se poznání, a čím více vnímání poskytne látky, to jest, čím více duše jemná vycítí a vychutná dokonalosti na předmětu vnímaném, tím více se rozehrají struny celé bytosti. Blaženost zemřelých jest tedy docela přiměřené vyvrcholení vývoje lidského života.

V podrobnostech ovšem musíme říci zase slovo Apoštola Pavla: „Ani na mysl člověka nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří jej milují.“ Ale nepotřebujeme podrobností. A také bychom si nevěděli s nimi rady, zůstaly by nám takovou záhadou, jako tajemné slovo Apoštolovo. Neboť dosud nejsme schopni pochopiti obsah slova „nejlepší činnost nejlepší mohutnosti na nejlepším předmětu“. Jedno však ještě můžeme pochopiti: smysl mravních přikázání, která ve svém celku a ve svém duchu mají člověka udržovati ve svobodě co největší vůči hmotě a hmotnému. Kdo má určený cíl ve výši, nesmí se ubírat cestou dolů. A čím více se cvičí ve vystupování, ve zdolávání nížin, tím jistěji vystoupí nejvýše. Lidský život je cesta k cíli, jenž jest nejlepší činnost nejlepší mohutnosti na nejlepším předmětu; tedy musí býti tato cesta nutně vyznačena převládáním nad hmotností a ovládnutím hmoty, to jest odříkáním. Proto je docela důsledné popírání protějšku blaženosti, které křesťanská řeč říká peklo, když se snižují požadavky mravního zákona. Musí se výslovně popírati, aby byly člověku zakryty oči, aby na to sám nepřišel, že taková cesta nemůže vésti k dokonalosti celé bytosti, jaké nezbytně vyžaduje pravý cíl, jímž jedině může býti blaženost.

P. Em. Soukup O. P.

EUCHARISTICKÉ JASLIČKY

Na vianočné jasličky pozeráme s láskou a radosťou, lebo v dnešnej hmotnej a duševnej biede ony sú nám jediným prameňom radosti. Čo by nás mohlo dnes ešte rozveseliť, ak nie tie milé, chudobné, ale pri tom všetkom veľmi bohaté vianočné jasličky? Kde najdeme väčšieho pokladu, čistejšieho lásky, pevnejšieho pokoja a hlbšej poniženosti, než v jasličkách? Tam leží náš Spasiteľ, to Božské dieťa, ktoré je alfou a omegou všetkých našich problémov. Ale mnohí iba pozerajú na tie jasličky a nevidia, kto leží v nich. Tí sa neradujú z duše a opravdive, tí sa nepribližujú k jasličkám s naivosťou srdca detského, tí na najvyšš majú akési poetické zážitky, tým sú jasličky iba milým idyllom a krásnou vianočnou poeziou. Pre nich vianočné jasličky nemajú hlbšieho významu.

Keď Vianoce pominuly, zmizly im aj jasličky a za vianočnými jasličkami nevidia na oltári tie druhé, milé a bohaté, ešte chudobnejšie, ale vzácnejšie, jasličky eucharistické. Samozrejme, ani my nevidíme viac tých vianočných jasličiek, keď Vianoce pominuly, a konečne aj tie vianočné sú iba pamiatkou tých skutočných betlehemských jasličiek, ale predsa máme, ako skvelú náhradu, jasličky eucharistické. Tých pôvodných betlehemských už nemáme, ale máme ich vernú kopiu, ba mohol by som povedať, že ich druhé, azda ešte nádhernejšie vydanie. Nuž, ktoré sú nám drahšie, ktoré sú cennejšie? Či tie prvé a či tie druhé, či betlehemské a či eucharistické? Ťažká vec, kto by to vedel povedať! Veď bez betlehemských nemohli by sme hovoriť o eucharistických; keby sme neboli mali tých pôvodných betlehemských, dnes by sme nemali ani tých eucharistických; keby Spasiteľ nebol na svet prišiel, nežil by teraz medzi nami v Eucharistii. Preto sú nám betlehemské jasličky najdražším pokladom, sú nám zdro-

jom spasenia, sú podmienkou našej existencie, sú božským a majstrovským vzorom (causa exemplaris) eucharistických jasličiek. A čo povedať o eucharistických? Či by sme sa mohli tým betlehemským tak tešiť a tak sa radovať, ako sa skutočne radujeme, keby sme nemali tých eucharistických? Či by naša útecha a nádej bola úplná, keby nebolo Eucharistie? Či by naše spasenie bolo zabezpečené, keby sme neprijímali do seba zárodok večného života? Či by náš Spasiteľ bol Spasiteľom, keby nebol aj teraz a stále až do konca sveta Spasiteľom? Preto je nám aj Eucharistia, preto sú nám aj eucharistické jasličky nekonečným pokladom, preto sú nám i jedné i druhé rovnako milé a drahé, sú nám najcennejšie a najdrahšie.

Eucharistické jasličky sú druhým vydaním tých pôvodných, betlehemských, lebo dľa obsahu sa úplne shodujú. V betlehemských ležal opravdivý Boh, božské Nemluvňa, v eucharistických ten istý Syn Boží je prítomný. Ale vo forme sa líšia. V betlehemských spočíval veľký, mocný a nesmrteľný Boh v podobe malého a slabého dieťaťa, v eucharistických vidíme iba malú hostiu; tam videli pastieri živé a pôvabné, malunké nemluvňa, tu vidíme iba neživú a celkom malunkú hostiu; tam ten veľký Boh sa uponížil a bol úplne malým, tu ten istý Boh je ešte menším. V Betleheme mal aspoň ľudskej podoby, v Eucharistii ani toho nemá. Uponížil a zničil sa úplne, takže nemá nič pôvabného na sebe. Keď na betlehemské jasličky pozeráme obdivom, na eucharistické ešte väčším; keď betlehemské sú hlbokým mysteriumom, tak eucharistické ešte hlbším; a keď z betlehemských volá do sveta stelesnená pokora, tak z eucharistických ešte väčšia.

Preto sú tie eucharistické jasličky azda väčším mysteriumom pokory, než betlehemské, azda viac pôvabu majú, než tie. V betlehemských jasličkách Božské dieťa mlčí a predsa výmluvne ho-

vorí o pokore, v Eucharistii tiež z nemých úst Spasiteľových znejú mohutné slová poníženosti. Tak v betlehemských, ako aj v eucharistických jasličkách je úplné ticho, lebo Boh rád v tichosti hovorí a čím väčšie ticho, tým ráznejšie slová. Čím dôraznejšie chce nám prizvukovať a volať do uší, žeby sme boli ponížení, tým jemnejším hlasom nám šepká, ba natoľko jemným, že ho vôbec nepočuť. On nerobí tak, ako ľudia zvykli, ktorí keď niečo podnikajú, robia to s veľa krikom, veľkými gestami a hlučnou reklamou. To je zrejmým dôkazom ich sebachvály a pýchy. Pokora pracuje v tichosti bez hluku a pompy.

Grécky mudrc, Sokrates, chcel svojmu žiakovi Alkibiadesovi ukázať, ktorý bol veľmi pýšny na svoje majetky, že jak márna je jeho pýcha. Zavolať ho k mape a povedal mu, aby mu ukázal Európu, potom Grécko, attickú republiku, Athény a konečne svoje majetky. Alkibiades našiel na mape všetko, iba svoje majetky nie a vtedy uznal, jak prázdna a ničomná je jeho namyslenosť. Spasiteľ v Eucharistii ide ešte ďalej a hovorí, čo už Sokrates svojmu žiakovi nepovedal, že nielen my sme ničím na svete, ale že i On v Eucharistii je neviditeľným a úplne skrytým. Robí to preto, aby sa mohol vo všetkom, čo od nás žiada, na seba odvolávať, aby nás mohol celkom dľa seba formovať, aby nemusel nás k niečomu takému učiť, čo sám nekoná. V jasličkách eucharistických leží skutočne skromný, ale božský Učiteľ poníženosti (doctor humilitatis), jako ho sv. Augustín menuje, z hlbky jasličiek dáva nám lekcie o pokore a tiahne nás k sebe do tej priepasti pokory, kde našej pýche a ctibážnosti musí zastať dých a musí zvoľať: „Chcem byť neznámou a za nič nepovažovanou.“ (Amo nesciri et pro nihilo reputari.)

A potrebujeme veľmi tej lekcie. Nekonečný Boh sa hlboko uponížil a my si namýšľame, že sme nejakým veľkým bodom na tej mape svetovej. Pozeráme na seba s istou sebaobľubou a ko-

cháme sa vo svojej europejskej veľkorysosti, vzdelanosti a inteligencii. Pýšni sme na svoju kultúru, modernosť a pokrok, a chlúbime sa europejskou štýlovosťou spôsobu svojho žitia. Ukazujeme svetu svoju moc a silu, chceme byť centrom kultúrnym a politickým, nárokuje si patentné právo a prvenstvo vo všetkom, chceme, aby nás svet videl, túžime, aby nás poznal, žiadame, aby nás uznal. A tu sa ozve z eucharistických jasličiek Spasiteľ a dôkazuje nám, že naša kultúra je prázdna a nafúkaná, že jest v nej veľa falošných prvkov, že my sme vlastne sami v sebe veľmi obmedzení, slabí a maličkí a že nám hrozí katastrofa a zánik, keď sa iba na svoju pýchu budeme spoliehať. Výsledkom jeho vývodov je teda to, že sme ničím, lebo sami od seba nemôžeme ničoho vykonať.

Mnohí pozerajú do jasličiek vianočných i eucharistických a nevidia v nich svojho Spasiteľa, lebo nemajú živej viery. Vidia iba malé nemluvná, poľahky nepatrnú hostiu. Sú slepými a spolu aj hluchými, lebo nečujú, čo im Spasiteľ hovorí a preto jeho slová ozývajú sa prázdnotou v ich nemých a tupých srdciach. A ostanú vždy slepými, nikdy nevidia svoju biedu a ničomnosť, pokora a skromnosť budú im vždy krajinou neznámou a Spasiteľ nebude im Spasiteľom. Eucharistické jasličky budú im prázdne a nemé a keď niekedy aj pozrú do nich, odídu chladným srdcom a bez myšlienok.

Len viera môže byť základom bystroti umu duchovného, iba z viery môže prúdiť opravdivá pokora, a preto, kedykoľvek k jasličkám eucharistickým ideme, vezmime s sebou živú vieru a prinesieme odtiaľ veľa múdrosti a zvlášť praktickej pokory.

Dr. Štefan Faith.

PIER GIORGIO FRASSATI

Skvělým dokladem zázračného působení Eucharistie na život je mladý italský akademik Pier Giorgie Frassati, zesnulý v Pánu před osmi lety. Denně se sytil andělským chlebem, denně dobýval nových vítězství na zápasišti ducha a proto denně rostl „v muže dospělého, v míru plnosti Kristovy“ (Efes. 4, 14). Svým společenským postavením, svým jemným vzděláním, svou obratností a smyslem pro kulturu těla mohl býti vzorem gentlemana. Jeho ideálem bylo však především nabýti dokonalosti křesťana a tomuto úsilí zasvětil všechny vzlet a všechnu opravdovost své poctivé duše.

Narodil se 6. dubna 1901 v Pollone u Turina. Rodičům náleželo veliké jmění. Otec byl senátorem. Pracoval v redakci listu „Stampa“. Později stal se velvyslancem italské vlády v Berlíně.

Malý Jiřík byl velmi živý. Nebyl bez chyb. Nerad ustupoval při hrách své sestře Lucianě a ne jednou rozhodl spor svou drobnou pěstí. Od malíčka však byl vždy nepřitelem každého podvodu, nepoctivosti a licoměrnosti. Proto ho nikdy nepřistihli při sebemenší lži. Za živý svět by nebyl sáhl na zakázané pamlsky. Jeho děd činil všemožné pokusy, aby mladého umíněnce odvrátil od jeho přesvědčení o povinnosti. Marně. Co řekla mu matka, to mu bylo nepřekročitelným zákonem.

Jednou se vrátil sám domů z vycházky a šel přímo do kouta světnice. Jeho teta, jež byla doma, ptá se ho udiveně: „Co děláš, Dodo?“ „Stavím se do kouta světnice, maminka mi to poručila!“ Vskutku ho vrátila matka z procházky, když si jí stěžovala guvernánka na nezbednost hochovu.

Matka vychovávala své děti velmi přísně až do jejich šestnáctého roku. Když řekla ne, pak na tom trvala a děti věděly, že nic nezmění ani slzy

ani lichocení. Nedávala jim pamlsků ani dárků, leč na veliké svátky. Nesměly nikdy do kina nebo na jinou večerní zábavu. I když jim bylo již třináct let, velela matka po večeři: „Večerní modlitbu a pak do postele!“ a posílala je na modlitbu do blízkého chrámu, zatím co druhé děti směly s „velikými“ do hotelu.

Přílišný zájem pro dětské hračky zavinil jeho propadnutí ve druhé třídě gymnasia. Tehdy napsal otci dopis, v němž ho prosí za odpuštění bolesti jemu tím způsobené a slibuje, že bude budoucně vždy pilně studovati. Svému slovu také dostal. Tato nehoda ve škole byla mu dobrou školou života.

V šestnácti letech octl se na rozcestí. Dva přátelé vzali jej s sebou na „dostaveníčko“ do parku. Ale matka vytušila něco z lístku, jež našla na synově stolku. Nastal výslech tří vinníků před jejich matkami. Všichni se přiznali a slíbili polepšení. Jiným matkám to stačilo, matce Jiříkové však nikoliv. Neviděla u syna dosti opravdovou lítost, proto se k němu chovala chladně. Za několik dní vrazil najednou do jejího pokoje Jiřík. V tváři všecek rozpálen volal přesvědčivě: „Maminko, odpusť, odpusť, já jsem nevěděl, co dělám; přísahám ti, že to víckrát neudělám.“ Padl před ní na kolena a zlíbal jí ruku. Matce spadl kámen se srdce. Nyní věděla, že její dítě se nevydá do mravního nebezpečí, o němž nemělo v tomto případě jasné představy.

Charakter Jiříkův byl upevňován mocným vlivem náboženství. Že byl hoch tak přístupný všem výchovným pokynům, o to se postarala matka svou výchovou. Když svěřovala děti knězi Cojazzimu, žádala ho výslovně, aby jim vštěpoval v hodinách náboženství do srdcí ducha Kristova, *Sensus Christi*.

Jeho víra, kterou stále prohluboval studiem náboženských děl, pojímala všechny povinnosti jako vůli Boží a měnila tak celý jeho život v bo-

hoslužbu. Jako universitní student píše svému příteli: „Můj život je jednotvárný, ale den ode dne lépe chápu milost býtí katolíkem. Ubozí nešťastníci, kterým chybí víra. Žítí bez víry, bez dědictví, jež hájíme, bez pravdy, za niž ustavičně bojujeme, neznamená žítí, nýbrž vegetovati. My nesmíme nikdy vegetovati, nýbrž žítí . . . poněvadž jsme jediní, kdož mají pravdu . . . Pryč se vši chmurností, jež může býtí pouze tam, kde není víry . . .“

Duch Kristův, vštěpovaný mu do srdce od nejútlejšího mládí, nutkal ho k přesnému plnění všech úkonů zbožnosti. Po celý život nikdy si neodpustil ráno a večer „toiletu duše“, ranní a večerní modlitbu. Jako vysokoškolský student navykl si modliti se denně růženec. Mnohdy při něm usnul únavou a matka jej napolo donesla do postele, ale on ze spánku se bránil výtce, že by spal, že se modlí.

Středem života jeho stala se od vyšších tříd gymnasia Eucharistie. Šel-li k svatému přijímání, nemluvil s nikým. Jen krátce pozdravil a běžel do kaple ústavu. Jako student techniky neuchýlil se od tohoto krásného zvyku nikdy, ať byl v městě, ať byl na venkově nebo v horách. Měl-li příliš mnoho studia, zkrátil přítomnost na mši svaté a věnoval svatému přijímání jen čtvrt hodiny. Zato od nedělní mše svaté nedal se nikdy odvrátiti. Podnikal-li s kolegy výpravu do hor, vyjednal si se známými kněžími, aby jim sloužili dříve mši sv. Nebylo-li možno, vzdal se raději cesty do hor, pro něž jinak hořel celým nadšením své nevinné duše.

Projížděl-li se v Pollone na svém „Parsivalu“, zůstával kůň vždy instinktivně státí před farním kostelem. Znal již svého pána, jenž se tu pravidelně pokřižoval, schýlil se až k hřívě a modlil se.

Při mši svaté velmi rád ministroval. Nebyl-li v kostele po ruce kostelník, chopil se sám bez okolků zvonečku a sbíral almužnu. Nebál se ú-

sudku lidí, až budou posuzovati, co sám uznal za správné.

Když byla založena sekce universitních studentů pro noční klanění, horlivě se účastnil smírných pobožností ke cti eucharistického Srdce Ježíšova. Nestyděl se nikdy vyznávat veřejně víru v přítomnost Kristovu ve svaté Hostii a chodil v průvodech o Božím těle. Bylo ho též viděti v procesích s obrazy Madonny Consolaty a Matky Ustavičné Pomoci. Hlasitě se modlival růženec. Když míjel při svých horských cestách nějakou svatyni, rád si do ní zašel na okamžik, byf druzí členové výpravy se vrhli hned do restaurace.

S hrdou neústupností zachovával předepsané církevní posty. Ač jindy si poprával jídla podle své zdravé chuti, spokojil se v tyto dny značně menší porcí. Ráno se spokojil s šálkem černé kávy, v poledne nechal značný kus obvyklého pokrmu státi, večer snědl pouze polévku a trochu zeleniny a nic více. Jemných sladkostí, na nichž si jindy rád pochutnal, ani se nedotkl. I v horách zachovával půst. Kdysi vedl výpravu turistů studentů. Upozorňovali jej, aby se najedl. Ale on je odbyl se smíchem: „Jestli my zdraví a silní se nebudeme postit, kdo pak se má ještě postiti?“

Od roku 1920 účastnil se pravidelně každý rok duchovních cvičení. První leta působilo mlčení jeho čilé povaze nemalé potíže. Proto byl přidělen do „oddělení nepokojných“. Při jeho posledních duchovních cvičeních všiml si ho zvláště exercitátor P. Zabelli. Byl udiven hloubkou a opravdovostí jeho ryzí duše.

Dětinná zbožnost byla zdrojem veselosti a pružinou jeho ducha. Jako každá nevinná duše, vytušil prameny radosti, na něž přesycený bonvivant ani nepřipadne. Jako mladý chlapec i jako student techniky nacházel veliké potěšení v zahradnictví. Pěstoval zeleninu a květiny. Na výpravách do hor rád se šplhal za vzácnými alpský-

mi květy a nosil je domů svým známým. Maje jemný umělecký smysl, býval nadšen krásou červánků ranních nebo západem slunce. Často bylo slyšeti doma jeho silný hlas: „Mami, pojd' se podívat na nebe, jak je krásné. Jak nádherný západ slunce! Jak zvláštní jsou ty mraky!“

Od malička věnoval se sportu, takže mohl býti takřka odborníkem ve všech jeho odvětvích. Rád hrával s kopacím míčem. Bleskurychle jezdil na kole. Byl mistrem v plavání i veslování. Již jako hoch dovedl řídit automobil. Výborně jezdil na koni. Velmi často podnikal smělé výpravy do hor.

Čistou radost nalézal v pokladech umění výtvarného i slovesného. Z Danteovy Božské komedie znal celé zpěvy nazpamět. Rád chodil do divadla. Ačkoliv však měl vždy v kapse volnou vstupenku do všech divadel, nešel na představení, dokud nevěděl, že je kus nezávadný. Sestra ho škádlívala, že prý chodí jen na divadelní kusy pro nedospělé dívky. Měl zálibu v klasických dílech Shakespearových, Schillerových a Aischylových.

Byl-li ve společnosti, pak sršel žerty. Velmi rád škádlil druhé. Neměl též nikomu za zlé, jestli si ho jiní dobírali. Se svým přítelem založil sdružení veselých společníků, hlavně pro pořádání společných výprav do Alp. Veselá kopa měla název: Tipi Loschi. (Podezřelí chlapíci.) Ať žertoval s kolegy nebo se studentkami, byly jeho žerty vždy naprosto bezúhonné. Všichni jeho přátelé o něm dosvědčují, že si nedovolil žertovati o „lásce“. Pronesl-li někdo méně slušné slovo, mlčel a zvažněl. Ukazoval-li na polytechnice nějaký student druhým volnější obraz, volával: „Pojďte se všichni podívat, vyjma senátora.“ Všichni znali jeho nekompromisnost v této věci.

Jeho bujná veselost nebyla však lehkomyšlnost. Pod zevnějškem bez stínů a bez starostí skrýval v srdci bolesti neznámé povrchnímu pozorovateli. Když mu někdy vytýkali, že je již příliš veselý, odpovídal se smíchem: „Já jsem jako

dvorští blázní za starých časů. Navenek byli veselí, ale v srdci nosili nevýslovný zármutek."

Ačkoliv sám nezakusil na sobě žádného utrpení bídy a strádání, měl hluboké pochopení pro bolest ve světě a snažil se ze všech sil ji na všech stranách mírniti. Když v prvních letech vysokoškolských studií zničil všemohoucí fašismus jeho ideály pracovati pro katolickou stranu „Popolari“, oddal se celou duší charitě křesťanské. Již na gymnasiu vstoupil do konference sv. Vincence. Pro ni získával neúnavně i své kolegy. Čím dál s věkem rostlo jeho přesvědčení o nutnosti charitativní práce. Několik měsíců před smrtí píše svému příteli:

„Při prohlížení kalendáře jsem učinil strašlivý objev. Řekl jsem si: Nyní musím co nejdůkladněji studovati. Pak jsem se rozhodl, že hned po svém návratu do Turina budu pro všechno mrtev, vyjma pro konferenci sv. Vincence, a budu od rána do večera studovati.“

Nad hory a nad přátele byl zaujat myšlenkou a starostí o tělesné a duchovní blaho svých chudých. Proto byl tak nadšen pro apoštola Pavla, který se stravoval láskou k bližním. Zvláště si zamiloval jeho velepíseň lásky v prvním listě ke Korintanům ve hlavě 13. Opsal si ji a měl ji stále před očima na stole. S listy sv. Pavla chodíval i do schůzí vincenciánů a přál si, aby se z nich veřejně čítalo. Tehdejší ředitel konferencí svědčí o něm, že byl velikomyslný v obětování peněz a neméně v obětování drahocenného času. Chyběli některý bratr, jenž měl jíti k chudým, nabízel se rád za něho. Sám soukromě podporoval několik rodin. O vánocích rozvážel jim automobilem nadílky. Auto nechal státi opodál a odtud nosil balíky s rýží, se šatstvem a jinými věcmi do domů. Dostal-li od matky peníze na cesty a na výlety, uskrovňoval se ve svých výdajích, aby měl hodně ve své pokladně pro chudé. Pouliční dráhy používal jen, když jí nutně potřeboval. Dalo vždy

mnoho přemlouvání, než ho pohnuli ke vstupu do kavárny. „Jen vyhazování peněz je to!“ říkával.

Doma sháněl kusy šatstva a všechno nosil chudým. Chauffeur mu musil pomáhati prodati zbytečné knihy z domácí knihovny, aby mohl více podporovati chudinu. U známých paní si vyprošoval prádlo pro děti nemajetných rodin. V elegantních společnostech nebyl znám, ačkoliv tam mohl se skvěle blýskati svým postavením a zejména svou ztepilostí. Zato si na něho ukazovali jako na známého v turinském předměstí Monterosa, jež mu bylo přiděleno konferencí: „To je mladý Frassati,“ říkali, „jde ke svým chudým.“ Když jim prokazoval dobrodiní a dostávalo se mu za to díků, vyprošoval si za vše jen modlitbu.

Svým přátelům i své chudině zářil dobrým příkladem a svým sympatickým zjevem pobízel je mimovolně ke konání dobra. V kostele se modlíval přede všemi růženec. Jednou vycházeje z chrámu, zapomněl jej vložit do kapsy a držel jej v ruce i na ulici. „Aj, Pier Giorgio,“ zvolal na něho známý pán, „stal ses starším bratrem, předříkáváš růženec?“ „Nikoliv,“ odvětil Frassati, „zůstal jsem jen křesťanem!“ Jeho kolegové z polytechniky svorně vyznávají, že na ně vykonával veliký vliv a že je vedl k dobrému bez kázání silou příkladu.

Velikou posilou hlubokého náboženského života Frassatiho byla jeho uvědomělá příslušnost k třetímu řádu sv. Dominika. Vstoupil do něho v jubilejním roce sv. Dominika 1922. Dal si jméno fra Girolamo, a to z úcty a obdivu pro fra Girolama Savoranolu, pro něhož hořel nadšeným obdivem. Líbila se mu na něm jeho apoštolská horlivost v reformování mravů tehdejší zpohanštělé společnosti. Nespokojil se jako člen třetího řádu jakýmkoliv zachováváním svých pravidel. Den jak den se modlíval mariánské hodinky podle obřadu dominikánského. Jako syn svatého Domini-

ka chtěl býti apoštolem ve svém oboru, a odtud jeho nadpřirozené úsilí.

Chtěl se státi kdysi misionářem. To byl spíše sen dítěte. Pak se opravdově obíral plánem státi se důlním inženýrem. Motivem mu nebyly hmotné ohledy, nýbrž soucit s horníky, jejichž práce náleží k nejtěžším. Chtěl se státi jejich bratrem, těšitelem a tak zachráncem jejich víry.

Bůh však usoudil jinak. Smrt sklátila jeho zdravé, krásné tělo náhle, proti všemu lidskému očekávání v hrob. Ještě 30. června 1925 navštívil řadu svých přátel. Měl s sebou život sv. Kateřiny Sienské. Kolegovi Františkovi M. četl z něho při té příležitosti úryvek o důvěrném obcování svěťtice s Božským Spasitelem. Četl se zřejmým pohnutím, jak se při žalmech obracela na svého mystického Snoubence a modlíla se: Sláva Otci a tobě a Duchu svatému . . . Tu ustal Pier Giorgio ve čtení a povzdychl: „Šťastná sv. Kateřina! Požívati pohledu na Ježíše v tomto životě! My musíme čekati až na nebe . . .!“ Přítel pohlédl na něho s údivem a nic neodpověděl.

Při odpolední projížďce na Pádu svěřil se přátelům s mimořádnou únavou a bolestmi v zádech. Večer se dostavily prudké bolesti hlavy, na druhý den přidala se horečka. V noci nato zemřela jeho babička, již delší dobu zápasící mezi životem a smrtí. Dovlekl se ještě k jejímu smrtelnému lůžku. Pak nemohl bolestmi ani oka zamhouřiti. Chtěl na pohřeb a přál si pomodliti se v kostele za babičku, kterou vždy dětinně miloval. „Nikoliv, Jiříčku,“ žádal otec, „zůstaň v posteli! Pán Bůh je na každém místě!“ „Ano, tatínku, budu se tady modliti,“ podroboval se jeho přání Pier Giorgio.

Matka, jež chtěla též na pohřeb, změnila v poslední chvíli své rozhodnutí. Zůstala doma u dítěte. Přišel lékař. Vypytał se a čím dál víc byl znepokojen. Matka vytušila, že je se synem zle. Zavolali konsultu nejlepších lékařů. Lékaři zjistili

u nemocného nezvyklý případ míšního ochrnutí s infekčními příznaky. Objednali telegraficky z Pasteurova ústavu zvláštní serum, jež tehdy ještě nebylo v obchodě. Přišlo již pozdě. Matka zavolala kněze. Pier Giorgio se vyzpovídal a přijal Tělo Páně. Kněz jej chtěl připravit na pravděpodobnou smrt. Zeptal se: „Jiříku, což kdyby si tě zavolala babička do nebe?“ Jeho oči zazářily. Na líce vystoupil radostný úsměv a tiše pronesl slova: „Ó, to bych byl rád!“ Ale hned se zasmušil při myšlence: „A což otec a matka . . . ?“ Kněz ho však upokojil, že nad nimi bdí Prozřetelnost.

Nastal pátek, den, kdy chodíval k chudým. Hned po smrti babiččině vymínil si pro ně dvoje její šaty. Na ně stále myslil. Dar, jež měl již přichystaný pro jednu rodinu, dal ještě v poslední chvíli poslati na místo jeho určení.

Choroba se stupňovala. V noci s pátku na sobotu prosil sestru Lucianu, aby mu pomohla udělati kříž. Sestra začala: „Ježíš, Maria, Josef . . .“ „Již vím dál,“ přerušil ji a modlil se tiše sám. Tákal se: „Odpustí mi Bůh?“ a hned se modlil: „Odpusť mi, Bože!“

Nadešla poslední krise. U nohou postele seděl zlomený otec. Sestra, teta a jiní známí klečeli dokola. U hlav postele modlil se s jedné strany kněz modlitby za umírající, s druhé strany držela matka své dítě a šeptala mu v sluch svatá jména Ježíš, Maria, Josef, až vydechl svou čistou duší do náruče Boží.

Bylo to v sobotu 4. července 1925.

Ale jeho smrt neznamená přerušení jeho pozhnané působnosti. Ode dne svého krásného zesnutí stává se vzorem a ideálem mladých duší, které chtějí něco více než delikátní kuchyň, pěstování flirtu a sílu svalů a šlach. Stává se vůdcem duší vpravdě ušlechtilých. Vzpomínka na jeho bezúhonný život uprostřed hluku světa, v bohatství rodiny, ve svodech velkoměsta působí apoš-

tolsky. Za svého života působil blahodárně na úzký kruh svých přátel. Po své smrti je živým kázáním tisícům, kdož čtou jeho život.

Proto jej staví italská katolická mládež, jak prohlásil právník Piccioni v pietní, mohutné vzpomínce na zesnulého 31. července 1925, vším právem za vzor všem svým členům, prohlašuje jej za živý symbol ryze katolické mládeže, za svého ochránce, který bude bdíti nad vzrůstem a zdarem katolického hnutí mladých . . .

I naše mládež netoliko akademická, nýbrž celá, pokud chce státi pod praporem Kristovým, může se učití bez ostychu od Petra Jiřího Frassatiho . . . Především přilne-li k Eucharistii, nabude převahy nad zákonem hříchu v údech našich a bude žítí plným, čistým, překypujícím životem, jenž jest účastí na nekonečném životě Božím.

St. Špůrek C. Ss. R.

Z NIVY MISÍ

Misijní dílo mělo vždy mnoho přátel mezi věřícími všech vrstev, všech povah a všech dob. A toto přátelství má rovněž mnoho způsobů projevů, jeden je uskutečňuje zvlášt horlivou četbou misijních zpráv, jiný získává nové přátele, jiný zase sbírá známky a staniol či také cennější věci, jiný opět sáhne občas hlouběji do svého vácku, jiní se ve skrytu modlí a obětují za Boží požehnání velikému dílu. Různé jsou způsoby, ale jejich četnost a bohatost je výmluvným svědectvím jakéhosi téměř pudu misijní činnosti katolické Církve, jenž se projevuje právě touto různotvárnou spoluprací. V dokumentech misíí lazaristů v Číně z konce 18. století je jedna zajímavá listina,

*smlouva o duchovním misijním
společenství.*

Slyšme slova vzácné památky:

„My, Mikuláš Josef Raux, apoštolský superior francouzských misíí v Číně, a Jan Josef Ghislain, apoštolský misionář týchž misíí, když nám svatý Otec Pius VI. na žádost velmi křesťanského krále (Ludvíka XVI.) svěřil tuto misii, abychom šli udržeti a rozšířiti naše svaté náboženství ve veliké čínské říši, mínili jsme, že se nemůžeme lépe zajistiti proti citům bázně a hrůzy, jež nás svírají při pohledu na úřad tak vznešený a tolik obklopený úskalími, než když zájem o nás probudíme kromě u Pána žní také u duší čistých a nevinných, které by nám horlivostí ve svých modlitbách mohly u Ježíše Krista, našeho Božského Spasitele, vyprositi ducha zbožnosti, horlivosti, odvahy a nebojácnosti, jež On dal svým apoštolům prve než je poslal do světa. Na důkaz toho jsme podepsali a pečetí opatřili tuto úmluvu duchovního společenství.

Dáno v Saint-Cyr 30. ledna 1784.“

Jako druhá kontrahující strana připisuje asi 80 řeholnic paní de Maintenon, jež vychovávaly ke 250 nejlepších francouzských dívek:

„Společnost se vůči pánům misionářům v Číně zavazuje, že bude pravidelně přijímati na svátek sv. Josefa a sv. Františka Xaver., aby vyprosila úspěch jejich apoštolským pracem a dala jim podíl na všem dobru, které se zde koná vychováváním mládeže.“

Podle jiného dopisu P. Jacquiera, představeného řádu lazaristů, „tyto dámy, aby měly podíl na díle misionářů, darovaly jim většinu vzácných a hledaných děl, hotovených v jejich slavném ústavě. Tyto věci poslouží našim misionářům za dary pánům a paním, kteří jsou v císařském paláci.“

Není tedy nic nového v našich skromných výzvách, abychom si získali odměnu apoštolů spoluprací na jejich apoštolském díle; také jsme se za rok pokusili ukázati, kterak a čemu lze podle okolností od nás pomáhati dalekým misíím. Úmluva o duchovním misijním společenství paní

ze Saint-Cyr s misionáři v Číně nám vnuká tento návrh:

Máme několik kněží misionářů, jedna naše československá řeholní kongregace, sestry Neposkvrněného Početí Panny Marie v Přerově, nastoupila na své místo do misií v Jižní Americe. Nuže, darujme všem těmto, kteří z naší krve pocházejí a své životní síly v misijním apoštolátě stravují, k letošnímu Štědrému dni přiměřený dárek: slibme jim, že na ně budeme každý rok v modlitbách a u stolu Páně v den sv. Josefa a v neděli před sv. Františkem Xaverským vzpomínati, a učiňme je také trvalými podílníky na svých denních zásluhách, aby tím větší pomoc Boží stála při nich, kteříž dvakrát naši jsou: jako katolíci a jako rodáci. Kolik nás k tomuto návrhu úmluvy připojí svůj podpis a pečeť?

Josef Papica.

ŽIVOTEM

Letošní rok je pro salesiány nesmírně radostný. V neděli, dne 19. listopadu byly ve Vatikáně schváleny dva zázraky, které se udály na přímluvu blah. Jana Boska, a v některém z prvních měsíců příštího roku bude zakladatel salesiánské kongregace svatořečen. Za svatého bude prohlášen i blah. Cottolengo, což je druhým důvodem radosti salesiánské. A třetí pramen radosti tryská z jubilea, jež se právě oslavuje ve všech salesiánských domech: Před 100 lety byl vysvěcen na kněze Don Cafasso, kterého Církev rovněž pozdvihla na oltář.

Světec nevyrostá sám a člověk, který dorůstá ke svatosti, není hotov se svým růstem ve dvaceti letech. E. Hello, mluvě o svatosti, myslí na břevno kříže kolmo trčící k nebesům, mířící k nekonečnu, a na druhé břevno vodorovné, přetínající je. Dokonalost je přetínána nedokonalostí a stoupání světcovo spočívá v tom, že

nedokonalosti ubývá Svatost je dobývána, a v tom boji není člověk osamocen.

Láska Boží mu sesílá podporu, pomocníky, obmyslila jimi i Dona Boska, určeného k velikým věcem, a sotva bychom bez nich pochopili jeho poslání i jeho svatost. Ve velkém semináři se mu stal hlasem volajícím ke svatosti přítel Cornollo, který zemřel dříve, než mohl pozdvihnouti v posvěcených svých rukou Tělo Páně a kalich Krve Páně. A na rozcestí životní dráhy mu ukazoval směr mladý kněz, o čtyři leta starší než byl Don Bosko, Cafasso. Ač tak mlád, platil za svatého. Svatému člověku, který si uvykl nazíratí do tajů a propastných hlubin věčné pravdy a nekonečné lásky Boží, jest odměnou podáván dar zření. Jako by předvídal plány Boží, z jeho úst vycházejí rady prorocké. Na Dona Cafassa se obrátil Bosko, když se rozhodoval o svém povolání. Náhodné setkání? Chtěl vstoupiti k františkánům a šel se rozloučiti se svým farářem. Potkal prostého člověka, jakéhosi Savia, který nesouhlasil s rozhodnutím Boskovým a poslal ho k Donu Cafassovi, který „je sice mlád, ale světec“. Dostal od něho radu: „Vstupte do velkého semináře!“ Poslechl, a když se měl rozhodovat po druhé, po vysvěcení, poslala ho Prozřetelnost opět k Donu Cafassovi: „Nepřijímejte žádného místa,“ pravil mu tento vidoucí kněz, „zůstaňte v Turině a ukončete své vzdělání v církevní koleji!“ Opět uposlechl. Bez těchto rad by se nebyl stal Don Bosko zachráncem opuštěných a zanedbaných dětí, zakladatelem mohutné kongregace a bojovníkem psaným slovem za pravdu, ve kteréžto práci spočívá jeho pravé poslání.

Před sedmdesáti pěti lety se zjevila prosté pasače v Lurdech Bernadettě Soubirousové Panna Maria a oznámila jí udivující zvěst: „Já jsem Neposkvrněné Početí.“ Dne 8. prosince r. 1933 v basilice sv. Petra v Římě bude Bernadetta svatořečena. Podivuhodná cesta od jesky-

ně lurdské, z chudého příbytku v zapadlé jiho-francouzské vsi, chráněné vysokým horstvem a omývané prudkou řekou, do chrámu svatopetrského. V letošním jubilejním roce Vykoupení svatořečí Církev samu Chudobu. Don Bosko byl synem chudé matky a chudoba ho šlechtila i jako zakladatele kongregace. Bernadeta je nádherným květem Chudoby. A všimněme si dalších blahoslavených, jež brzy postaví Církev do legií svých svatých a světic: Louise de Marillac, zakladatelka Dcer charity sv. Vincence z Pauly, Pompilia Pirottiho, kněze z řádu školského, a sestry Marie Michele, zakladatelky Sester nejvyšší Svátosti. Chudoba byla jejich věnem, a zítra budou svatými.

Když v minulém století ve jménu blaženosti člověka byl veden boj na vyhubení Církvě, slibovali lidem ráj na zemi. Chudým bohatství a blaženost. Dávali lidstvu náboženství těla, kult těla, na který zašlo pohanství. A lid věřil a čekal. Báł se chudoby, doufaje v bohatství. Pěstoval tělo, krásu těla a na konec je chudším, než byl dříve. Jeho svatost Pius XI. ve své Allokuci při čtení dekretu De tuto, chvále blahoslovené, milující chudobu, právem mluvil proti těm, kdož příliš zdůrazňují sport.

„Tyto příklady,“ děl Pius XI., „jsou zvláště vhodné v této době, v níž lidé, Bohu budiž žalováno, jsou zváni s největší reklamou k výcvikům, v nichž se ukazuje nejen síla, nýbrž brutálna, a mají se obdivovati boji člověka proti člověku.“ (Pius XI. naráží na zápas Carnera proti Padinovi.) Je to málo lidské, velice vzdáleno je to od všeho jemného, vznešeného, výchovného, hodného bytosti lidské. Vše, co se týče člověka, musí býti výchovným lidsky a ne nelidsky. Vychovávati znamená povznášeti ducha, především ducha, a v této výchově pečovat o tělesný organism, který jest nám dán, aby byl ve službách ducha a myšlenky a ne pod nimi. To platí tím

více, když běží o výchovu dívek. Od prvých dob křesťanských měli ve veliké úctě stud, skromnost, které jsou největší slávou dívek, vykoupených krví Kristovou. Příklady vidíme právě u dívek, které přicházejí z pohanského světa, ze světa, jehož bludy a hrůza jsou známy, právě ve věci cudnosti, jak o tom píše spisovatelé, kteří jistě nechtěli nikoho urazit. Příklady těchto prvých křesťanek jsou podivuhodné." Pius XI. uvádí příklady a dodává: „Tyto příklady jsou zvláště vhodné dnes, kdy jsou dívky zvány k představením, jež nedovolují mluvit o zdrženlivosti, cudnosti, něžnosti, jemnosti.“

Nynější doba nám předkládá chudobu na každém kroku. A lidé mají z chudoby největší strach. Chudým se zvěstuje evangelium, to jest radostná zvěst. Těm, kteří jsou spokojeni ve svém budoucím štěstí, bych rád na konci tohoto článku, který mluví o chudých, sdělil slova anglického jesuity R. P. Martindala, jednoho z nejváženějších katolíků anglických: „Anglie by se mohla státí katolickou, kdyby se katolíci více věnovali sociální práci.“ Nechybím, když tu sociální práci, úplně v duchu Martindalově, budu chápat jako práci pro chudého.

J. Krlín.

PRAŽSKÉ JEZULÁTKO

Paul Claudel.

Sněží. Celý svět je asi mrtev. Jeť prosinec.
Avšak v malé světnici, můj Bože, jak dobře je přec!
V krbu jsou samé uhlíky červenavé,
jež vrhají na strop odlesky plavé.
A slyšeti není než vodu, jež potichounku vře.
Tam mezi dvěma postelema, na polici nahoře,
ve své skleněné kouli, korunu na hlavě nasazenu,
v jedné ruce držíc svět a druhou majíc připravenu,
by zakryla ty malé, jež k ní přijdou v důvěře,
když tak milé ve svého roucha slávě a nádheře
a skvostné pod tím širákem žlutým je,
Pražské Jezulátko trůní a panuje.
Před krbem, jenž je osvětluje, samo je ve své skříní,
jako hostie skrytá ve svatyni,
Dítě Boží, jež bratříčky své do svítání ochraňuje nyní.
Neslyšitelná jako tiše stejnoměrný dech
věčná přítomnost světnici plní v koutech všech
a k těm nevinným a prostým věcem se hodí!
Když je s námi, nic zlého se nám nepřihodí.
Lze klidně spáti: Ježíš, náš bratříček, je tu přeci,
je s námi, a s ním i všechny ty milé věci:
panenka zázračná, koník dřevěný
i ovečka jsou tu v koutě složeny.
My spíme, však všechny ty naše milé věci jsou zde!
Záclony jsou zastřeny . . . Tam dole, neví se ani kde,
v noci a sněhu začínají jakés hodiny bítí.
Dítě v teplé postýlce s blažeností cítí,
že leží a že je tu někdo, kdo je má rád,
pohne se, šeptá cos, ručkou jako by chtělo něco brát,
chce se probudit, však ví, že může klidně spát.

Přel. Otto F. Babler.

PRACOVNA

Aby jednoty neohrozily Jednotu.

Svatý Justin a Klement z Alexandrie ironisují různé sektáře své doby. Ukazují na to, že se nazývají podle svých zakladatelů a že slují všelijakými Marcionity, Valentiniány atd., kdežto my slujeme prostě podle Krista křesťany. Nezdá se vám, že i dnes pro mnohé křesťany platí více býti přívržencem toho či onoho směru, býti nějakým ... ářem, -ovcem, -istou? Kolika křesťanům jest i dnes milejší jejich kaplička, než veliká katedrála celocírkevní budovy. Jakže se to projevuje? Ti, kterým bychom vytkli, že jsou více tím či oním než křesťany, mrzeli by se a žádali by důkazu. Kdy toto platí? Tehdy, když je jim jejich skupinka, jejich svaz, jejich spolek a jejich rád tak milý, že pro něj se dopouštějí hříchu nenávisťi, žárlivosti, kdy pro svoje hnutí, pro svůj směr, pro svoji soukromou lásku dopouštějí se nespravedlnosti, kritikaření za každou cenu. Pak jsou rovněž spíše sektáři nežli křesťany, a jejich práce a jejich výsledky nejsou jiného rázu než leptavého, než že rozkládají a rozdvoují bratry. Taková práce budiž prokleta a takový svaz a skupina a směr a hnutí osvobozeno od těchto lučavek, anebo ať jsou postaveny na pranýř, aby se jim každý křesťan milující jednotu z dálky vyhýbal!

Braito.

Jest v nich lásky?

Nejvíce o lásce mluví ti, kterým je nejcizejší. Ti, kteří trhají nesešité roucho Páně, nejvíce vytýkají Církvi, že nemá lásky, když je potírá. Na jejich vzdechy již dávno odpověděl svatý Augustin, když napsal: „Ať si schismatici neslibují něco z oné odměny, protože, kde není lásky, není ani spravedlnosti. Neboť láska k bližnímu nepáše zlého. Kdyby ji měli, nemohli by roztrhati tělo Kristovo, jímž je Církev.“

I. kniha o Kázání na hoře, hl. 5.

Kazatel.

Nejlepší vlastností kazatelovou je ctnostný život. Třeba jest býti bezúhonný a varovati se nejen hříchu smrtelného, ale i všedního, ano i takových činů, které nejsou sice samy o sobě zlé, ale přece dávají slabé svědectví o svatosti kazatelově, jako na příklad vyhledávati společnost osob světských, kde se často prohodí obojaké a kluzké slovo, a lidé vidouce to u kazatele, nezdrží se nepříznivých úsudků, a když jej uslyší kázati, myslí si, že sice káže pěkně o lásce k Bohu, ale srdce že má naplněné světem.

H. Bordeaux, St. François de Sales. p. 71.

Svatá závist?

Kolikráte slyšíte vyslovovati křesťany tuto frázi o svaté závisti toho, co bylo druhým dopřáno pro Krista vykonati anebo vytrpěti. Je to fráze, protože jsou různé dary, ale jeden duch, protože se mystické tělo Církve buduje právě z různých darů, jež rozdává jeden duch. Protože ale jsme jedno tělo, víme o lepším prostředku, než je „svatá závist“. Vžítí se do této jednoty v Kristu, který je hlavou Církve. Procítiti bolesti a navštívení, chudobu a sebezapírání, boje a hledání bratří. Neosamotiti se naprosto, neodciziti se lidem. Nestačí míti ale jenom tento soucit, nýbrž vynasnažiti se, abychom jako oni se osvobodili i od věcí nepotřebných a marných, které zatěžují lidské srdce. Tehdy jsme blízcí s bratřími, jestliže stojíme opravdu uprostřed nich a uprostřed Krista, v němž jsme si všichni okamžitě nesmírně blízcí. Jinak můžeme kázati a se lopotiti a nedostaneme se k srdcím věřících. Protože jenom ti, kteří svým srdcem a životem jsou v nich a v Kristu, jenom jejich hlasy bývají účinné. Bůh sice užívá různých nástrojů, i takových, které se neshodují s dílem svým, ale jak by žehnal Bůh té snaze zjednávatí si slávu a vliv službou Boží?

Braitó.

Smysl života je láska k Bohu.

Ať mi vyrvou srdce, nemám-li je celé upotřebiti k milování. Neboť život bez lásky je pro mne horší nežli smrt.

Svatý František Saleský.

Pravá láska.

Nestačí pouze, abychom byli milováni. Naše nitro touží po tom, abychom skutečně byli hodni této lásky. Taková je láska Boží. Jiná láska předpokládá, co by mohla milovati, kdežto On tím, že miluje, tím zároveň si nás vyvoluje a tím nás zároveň činí láskyhodné. Deus diligendo eligit. Bůh činí svou láskou, svou posvěcující milostí člověka zároveň hodného své lásky, kterou ho v milosti zahrnuje.

Braitó.

Neomylnost pohodlí.

„Jak jste to mohl napsati?“ „Velké pohoršení vzbudilo ono vaše slovo!“ Někdy dopadají tato pohoršování na hlavy veřejně působících, hlavně kněží, kteří jsou všude voláni, všude mají přispívati, ke kterým každý jde se svým ranečkem bídy. A ti, kteří sedí v teple a v klidu, mají čas a mají tolik času, že si najdou lupu zlomyslnosti a zlé vůle, která tak dlouho hledá, až při dobré vůli na-

jde, zač by ubohého nešťastníka, který je takový blázen, že neumí ničeho nikomu odřící, mohli důkladně potahati za vlasy. Ovšem, kdo jenom překládá, kdo jenom sedí v tichu a teple, kdo nikdy nahlas ničeho nevykřikne, anebo se spokojí s tím, že „udělá to nejnutnější“, to jest, Nic, ten se nemůže nikdy mýlit, ten nemůže nikoho pohoršiti, nemůže nikde naraziti, nic nesprávného napsati, ani nic nedokonalého vysloviti. Je dokonale němý a prázdný. Na něm se kromě té prázdnoty a temnoty už nic nemůže najíti. Štasten, kdo může býti a zůstati takovým hodným chlapečkem! Braitó.

ŽEŇ

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

ST. BONAVENTURE: Oeuvres spirituelles; Paris, Librairie St. François. Les trois voies de la vie spirituelle, 10 frs. — Návod stručný a praktický, jak jenom sv. Bonaventura dovedl podávati. Krátký a při tom vyčerpávající, takže tvoří jakousi instruktivní čítanku duchovního života. Jsou probrány všechny otázky a prostudován celý komplex duchovního života.

BREMOND: Histoire du sentiment religieux en France. X. svazek: La prière et les prières; Bloud et Gay, str. 356, cena 45 frs. — Fakta a citáty nabitě dílo o modlitbě a jejích různých druzích v XVII. století. Všechny teorie i praxe ústní i rozjímavé, modlitby liturgické i soukromé procházejí ohněm teorií a praktik. Vidíme, jak povstávají nové formy a formule modlitební, jaké prodělávaly boje tyto nové formy modliteb a pobožností proti galikanismu a jansenismu. Svazek nesmírně zajímavosti, jako celé dílo Bremondovo. Referujeme poněkud opožděně o tomto svazku desátém, ač jsme referovali již o svazku jedenáctém, protože nám X. svazek unikl pozornosti.

DACÍK P. Dr. REGINALD O. P.: De participatione naturae Dei per gratiam sanctificantem. Vlastní náklad Olomouc, Slovenská 14, str. 32, cena 10 Kč. — Pouze krátký úryvek z disertace o obrazu Božím v přijatém dítěti, to jest v duši posvěcené milostí, nám v původním znění ukazuje vhléd theologické spekulace do bohatství a významu milosti posvěcující v našem životě, že milostí posvěcující skutečně jsme účastní Boží přirozenosti. Naši čtenáři, znalí latiny, se potěší tímto svazečkem, jenž zároveň slibuje, že P. dr. Reginald bude mít pro nás o čem psáti.

ESTRADE: Zjevení lurdská; Kuncíř, Praha 1933, cena 18 Kč. — Kniha jednoho z těch, kteří žili v omilostněných okamžicích a na svatém místě v době, kdy se zjevení

udála. Znal dobře všechny otázky, obtíže i svatost Bernardetinu a proto jsme mu vděční za to, že nám zaznamenal všechny její důvěrnosti svaté Panny, jimiž ona obdařila prostou dívku i nás. Tato kniha jest vlastně nejdůkladnější a nejspolehlivější knihou, pojednávající o všech lurdských otázkách.

GATTERER: Die Weltmission der Kirche und wir Seelsorger; Rauch, Innsbruck, 1933, cena 1.50 Mk. — Soubor všech posledních velkých misijních encyklik s příslušným doprovodem a výkladem. V této knize najdou všichni horlitelé pro misie shrnuty všechny encykliky a všechn potřebný materiál k přednáškám o misiích k nadchnutí studujících a bohoslovců pro misijní otázku. Upozorňuji důtklivě na tuto knihu v době, kdy se tolik mluví o misiích.

GUISSARD POL. P.: Portraits Assomptionistes; Bonne Presse, Paris, str. 412. — Hrst stručných, vroucích životopisů členů kongregace asumpcionistů; prochází památkou svědků prvních dob kongregace, vzpomíná význačné misionáře, vychovatele a publicisty, vlasteneckou chloubou jsou padlí z války. Osvěží duši čtenářovu.

CHAUVIN: La communion; Desclée de Brouwer, Paris, 14 frs. — Příprava díkůčinění po svatém přijímání a rozjímání o svátostném Spasiteli před nejsvětější Svátostí oltářní. Přes 700 stran rozjímání tištěných na krásném indickém papíře. Milá pomůcka k rozohnění srdce k lásce k Ježíši Kristu, a k uskutečnění spojení nejen eucharistického, nýbrž přesně a jím celého člověka, všech jeho schopností s Kristem Pánem.

JAEGHER DE: Anthologie mystique. Desclée, De Brouwer, str. 376. — Až se člověk podiví, že teprve P. Jaeger uskutečnil tuto krásnou myšlenku sestavit z mystiků všech dob sbírku, ve které by byly sneseny nejkrásnější perly ze spisů mystiků a duchovních spisovatelů všech dob. Tuto knihu doporučuji co nejvřeleji všem, kteří by rádi poznali aspoň poněkud krásu naší duchovní literatury. Ti pak, kteří píší duchovní věci, by si měli přečísti aspoň takové anthologie ze začátku, aby si uvědomili, že psáti o duchovních věcech neznamená psáti nudné nezajímavé traktáty.

KARRER OTTO: Unsere Liebe Frau. Müller Jos., München, str. 368, cena 3.60 Mk. — Karrer jest připraven k takovéto knížce, perličce mariánské úcty. Po 32 vybroušených, živých a při tom nepřehnaných meditací života Bohorodičky uvádí do liturgické a duchovní modlitby mariánské, připojuje nejkrásnější německé mariánské písně. S touto modlitební knížkou, pečlivě vypravenou, se žádný mariánský ctitel lehce nerozloučí, je tak bohatá a tak prostá. Ohřeje a zanítí duši.

LESCOEUR: Les deux vies; Téqui, cena 10 frs. — Téqui pokračuje stále přes rostoucí mizerii ve vydávání dob-

rych, laciných a zároveň solidních náboženských studií pro naše kněze a kláštery. Celá sbírka obsahuje krátká rozjímání o řeholních a křesťanských povinnostech před tváří smrti konaných.

LEXIKON für Theologie und Kirche; Herder, Freiburg. — Pátý svazek, který jest dalším vděčným vydechnutím ujišťujícím, že dílo bude dovedeno do konce, třebaže jest dnes zle a velice zle a třebaže Herder se zakrvácel různými jinými ještě lexikony. Redakci se podařilo soustřediti nejlepší vůbec německé odborníky ze všech oborů teologie. Není snad jedné hvězdy na theologickém poli, jež by nebyla pozvána ke spolupráci. Tento svazek obsahuje hesla od Hexapla až po Kirche. Jsou zde shrnuty všechny otázky týkající se založení života ústavy a bojů Církve. Velmi dobré jsou ve slovníku i biografie, které přistupují k heslům význačných jmen, která se právě vyskytují v tomto svazku. Tak si nemůžeme nic jiného přát, než aby toto dílo bylo opravdu co nejdříve šťastně ukončeno.

MICHEL CHRISTIAN: L'Esprit chrétien dans le sport. Desclée, De Brouwer, Paris, str. 364, cena 15 frs. — Sport ovládá dnešní mládež. Nemožno nad tím jen naříkati. Třeba se s tím vypořádati a učiniti všechno, aby sport neodcizoval mládež Kristu a jejich úkolu. Jako Církve dovedla obrátiti atletismus středověkým rytířstvím, musí míti i dnes sílu, aby pretvořila kult slepé hrubé síly a podřídila sílu a zdatnost tělesnou službě ducha. První část knihy historicky probírá otázku, jaký vliv měla ve stoletích fysická výchova, druhá část ukazuje místo její ve výchově náboženské dnešní. Kniha jest velmi informativní a odborná. Naši vedoucí mládeže, Orla a skautů najdou spolehlivého průvodce a přítele v této knize.

MORICE: La vie mystique de St. Paul; Téqui, Paris, 1933, str. 280, cena 10 frs. — Druhý díl této krásné knihy představuje nám sv. Pavla v jeho duchovní velikosti co apoštola a potom v jeho boji proti všemu přirozenému jenom v sobě. Sympatické jest jeho líčení Pavla, jenž se snaží produchovníti i svoje čistě lidské stránky.

PLUS: Die Torheit des Kreuzes; Missionsbuchhandlung St. Gabriel, Mödling. — Skvěle kreslenou galerií postupují zde všichni hrdinové a blázni kříže, jak šli dějinami. Velcí milovníci kříže sv. Bernard, František, dominikánská mystická škola, sv. Terezie a sv. Ignác předstupují před užaslým zrakem. Vidíme, jak jejich duchovní život se formoval na kříži a jeho svatém učení. Doporučuji vřele tuto knihu jako dobrou četbu duchovní, především pro chvíle kajícího a postního dobu.

SAVIGNOL: St. Thérèse et l'ordre de St. Dominique; Toulouse, Bureau du Rosaire, str. 435, cena 20 frs. — Jest známo, že svatá Terezie měla za pomocníky ve svém reformním díle dominikány. Studie Savignolova zjišťuje

přesně historicky všechny dominikány i jejich způsob, kterým zasahovali pomocně do díla světice reformující Karmel. Spis poukazuje na velké přátelství, které žije mezi oběma řády na celém světě, vyjma snad Španělska, kde se rozešli v otázce nazírání vlitého a získaného. Kniha jest zajímavá po té stránce, že shromáždila historický materiál o osobnostech, o kterých se jinak i v řádě dominikánském mnoho neví. Tím přispělo toto dílo velice i k obohacení řádových dominikánských dějin.

WEBER: *Aufstieg durch die Frau*; Herder, Freiburg, 1933, cena 3.20 Mk. — Jako se tolik dnešních žen snížilo k tomu, aby byly kamenem úrazu svým bližním, jest podobně povinností ženy opravdu křesťanské, aby se snažila celým svým životem, svým vystupováním, svojí rozhodností, aby byla zase muži pomocnicí k jeho mravnímu a duchovnímu výstupu. Weberová studuje slabosti a nedostatky dnešního ženského vlivu a snaží se poukázat na velké možnosti pomoci od ženy křesťanské.

URBAN JAN EV., Dr., O. F. M.: *K Bohu*, Universum, Praha. — Kniha modliteb, vybraných z Písma svatého, liturgie a svatých Otců, předkládající aforisticky základní kameny Zjevení i Mravouky. Poskytuje úplnou oporu i vedení duchovního života každého katolického duševního pracovníka v nejrůznějších okolnostech a potřebách, takže může býti každému, kdo chce vésti řádný duchovní život, příručkou jak v modlitbě, tak pro rozjímání, pro duchovní četbu, pro denní život s jeho pokušeními, bolestmi i radostmi, pracemi i odpočinkem, aby skutečně Bůh se stával vším ve všem.

Z RŮZNÝCH POLI

ACTA VI. CONVENTUS Velehradensis MCMXXXII. Akademie velehradská, Olomouc, str. 350. — Velehradské unionistické kongresy, založené arcibiskupem Stojanem, jsou vzácným podílem našeho národa na díle jednoty církevní. Jest velmi dobře, že zápisy kongresů i s texty přednášek jsou vydány knižně, aby všichni mohli poznati bohaté jednání kongresu. Acta jsou uspořádána tak, že první část podává celkový přehled všech událostí kongresu, druhá část uveřejňuje téměř všechny přednášky, jež mají velikou vědeckou nebo informativní cenu. Acta letošní jsou vesměs latinská.

BELLOC: Kardinál Richelieu; Melantrich, Praha. — Skvělé dílo Bellocovo o této vynikající postavě. Již dávno nečetl jsem nic tak strhujícího a nic tak nesmlouvavě spravedlivého, jako tuto knihu. Richelieu není tu líčen jako netvor, ale katolické stanovisko k tomuto kardinálovi, jež muž byla Francie nade všechno a jenž chtěje jí, scelenou, sloužiti katolictví, a pro toto scelení obětovati na čas ka-

tolictví v cizině, dopustil se osudného omylu a nedovolené metody, jest zcela správné.

BIBLIOTHECA HENDRIANA; Praha, Husova 8. — Zajímavý pokus o knihovničku moderních i starých spisů, nad nimiž se možno člověku opravdu zamyslet, což u mnohých dnešních knih skoro opravdu nejde, ani po poctivé snaze. V této sbírce vyšel výbor Pascalových myšlenek, Ruskinova studie o lidech a knihách. Le Sageův Bakalář ze Salamanky. Dále tři knihy Bennetovy o tělocviku duše, o lidském stroji a o přátelství. Antika je zastoupena Grohovou studií o sofistech a překladem Seekova Duševního klidu. Při tom jsou knížky velmi laciné a vkusně upravené.

BÜHLER: Der menschliche Lebenslauf; Leipzig, Hirzel, str. 330, cena 8 Mk. — Odborná psychologická studie, která zpytuje celý průběh lidského života z psychologického hlediska. Buduje život na vitalitě, hodnotí zážitky, přechází k významu vitality v duševním životě. Poukazuje na smysl a význam v životě a vývoji jeho, na uspokojení lidských tužeb a potřeb. Dobrá jsou schemata různých životů, krátkých a dlouhých. Bilogicko-filosofická studie. Nechybějí ani vadné struktury životní.

COSTE-BAUSSAN-GOYAU: Les Filles de la Charité. Desclée de Brouwer, Paris, str. 259, cena 12 frs. — Tři velice povolání autoři se spojili, aby ve stručnějším díle přehlédli nesmírné dílo Dcer Lásky, zal. sv. Vincencem de Paul, jež oslavují 300 let trvání řehole. Coste zachycuje dobu od počátku do 18. století, Baussard 19. století v díle školském, charitativním a sociálním, Goyau velebí jejich misijní dílo. Kniha útěchy a síly a velikého poučení i obrany.

DURYCH: Římská cesta. Melantrich, Praha, cena 14 Kč. — Durych jel do Říma pro svoje studie. Proto jistě neřekl nejkrásnější co viděl a zažil. V cestopisech jest Durych dokonalý sobec, který si nejkrásnější věci ponechává pro sebe. Durych nepovažuje cestu za turistiku ani cestopis za zpověď. Durych jde Itálií za svým cílem a proto vidí jenom to, co chce viděti, a co nechce viděti, ukazuje jakožto věci zdržující nejenom jeho, nýbrž všechny, kterým je život vzácný, protože ars est longa a život krátký. Zná všechna skoro místa do posledního zákoutí, jimiž prochází Durych a plně schvaluje, že se dívá na věci, spjaté se staletími, s tisíci osob svým pohledem. Člověk by se v nich utopil a nic nenačerpal než mlhavé spletené dojmy, kdyby se věcí a lidí v Itálii neptal sám. Durychův postoj k věcem dnešním kolem věcí staletých vířících slibuje nám, že to, co vydobude z prachu knih a archivů, bude plodné a životodárné i pro nás. V tom vidím katolickou činnost Durychovu, že dovede překlenouti staletí a nejrůznější osoby a zájmy věčně stejnou potřebou věčně stejné lidské duše.

Braitó.

FLITTNER: Systematische Paedagogik; Hirt, Leipzig, str. 128, cena 2.85 Mk. — Kniha má za úkol informovati i laika o stavu dnešních proudů a otázek a řešení pedagogických problémů. Autor vychází z přesvědčení, že vychování prochází celým životem sociálním, politickým i hospodářským a že proto jest výchova věcí nadmíru důležitou. Kniha vyvozuje přísnou vědeckou teorii, buduje na podkladě náboženském, mravním a těsně je spjata i se zkušeností.

FOUCAULT ALBERT: La société de Saint-Vincent de Paul; Spes, Paris, str. 420, cena 25 frs. — Sté výročí vincenciánských konferencí vyvolalo tuto knihu, která zachycuje jejich historii a rozvoj od vzniku ve Francii i v ostatních zemích až po dnešní doby podle období ústředních předsedů. Vincenciánské konference, zrozené z Ozanamova nadšení, vykonaly obrovské dílo křesťanské lásky a jejich dějiny, vyprávěné podle pravdy a s láskou k věci, zaujmou každého čtenáře. Foucaultovo zpracování je dobré a v době výročí konferencí přichází přehledný spis velmi vhod.

HANSEN: Beiträge zur paedagogischen Psychologie; Münster Verlag. — Kniha vychází z postřehu praktické potřeby, shrnouti a zpracovati veškeré výsledky posledních psychologicko-pedagogických výzkumů, aby podal nejenom orientaci, nýbrž umožnil držeti krok a jíti pak dále vlastními cestami s použitím všech moderních vymožeností a poznatků. Tak, aby i praxe pedagogická měla veškerý užitek ze všech studijních výsledků. Prvá část knihy podává systematický základ moderní pedagogické psychologie. Tak tu poznáváme výzkumy odborníků Hansena, Tumlrize, Muchova, Brunnengäbera, Allerse, Hetzera atd. Různé kapitoly jsou psány těmito odborníky a zpracovávají jednotlivé úseky výchovy, jako hru, obrazivou schopnost dětskou a náboženský vývoj. Mohu tuto knihu co nejlépe doporučiti ke studiu našemu mladému učitelstvu katolickému, které, jak stále slibuje, chce opravdu pracovati a jíti vpřed.

HRONEK JOSEF: Cesta k Bohu; Kropáč a Kucharský, Praha, str. 119, cena 6.80 Kč. — II. vydání Hronkovy prvouky najde snadnější cestu k rozšíření, neboť je značně lacinější oproti I. vydání. Jest ovocem dobrých zkušeností a znalostí a užitečným plodem nových snah katechetských. Velikou přednost má v tom, že je ozdobena četnými barevnými obrázkv, a co má dítě radši než barvu obrázku?

CHARDAVOINE EUTROPE A. A.: Annuaire pontifical catholique 1933; Bonne Presse, Paris, str. 949, cena 45 frs. — Pařížská papežská ročenka zahrnuje uplynulý rok 1932 a dává stručný přehled událostí papežského dvora (alokuce, písemné projevy papežovy atd.), seznam všeho episkopátu a církevního území, papežské kurie, řádů. Velmi cenný historický seznam kardinálů dosahuje v letošním roč-

niku rok 1484. Zajímavá je studie o zázračných událostech, jež přicházejí v leta, kdy Zvěstování Panny Marie připadá na Veliký pátek. Každý ročník A. p. je nevyčerpatelným zdrojem informací o katolické Církvi.

JAMMES FRANCIS: Pipe, chien; Mercure de France, Paris, str. 214, cena 12 frs. — Knižce dala název jammesovsky krásná a hluboká povídka o učeném a životem zkoušeném psíkovi Pipovi; nový skvost Jammesova umění, které ví spoutati srdce. Jinou vůní krásy zní dvě symbolické fantasmie Le rêve franciscain, o setkání básníků se sv. Františkem z Assisi a Iles.

JOLY L., CHAN.: Les saints du diocèse de Belley; Imp. Jeanne d'Arc, Bourg., 1932, str. 336, cena 12 frs. — Kniha, která může být vzorem, jak získati a zvýšiti zájem o život Církve v rámci diecése; autor dělí látku na část o svatých ochráncích diecése, druhá část seznamuje se světci, kteří se v ní zrodili nebo tam působili, třetí díl si všímá osob v pověsti svatosti zemřelých a vůbec v diecési zvláště zasloužilých. Nechybí leč obrazy a přesnější odkazy bibliografické.

KAMMER KARL: Der hlġ. Rock in Trier. Paulinusdruckerei, Trier, str. 124, cena 2 Mk. — Trevírskými slavnostmi probuzený zájem o sv. ostatky oděvu Páně jest dosti uspokojen touto knížkou, která seznamuje se všemi svatými ostatky tohoto druhu a podává obširné dějiny trevírského svatého roucha Páně (nesešivané suknice); výklad jest doprovázen četnými zdařilými obrázky.

KAPITAŇCZYK MG. K.: Udzial Polski w dziele misyjnym (Pap. Dzieło Rozkrzewania Wiary, Poznań), str. 170, cena 2.80 zł. — Velmi zajímavé dílko, podávající přehled veškerého misijního díla Polsky. Od prvních dob evangelisace Polsky samé, přechází na podíl Polska v misijích raného novověku až po doby nejposlednější. Ke konci podává přehled současného díla a několik biografických skiz (gen. S. J. Ledochowski, M. Ledochowska). V ušlechtilé závisti musíme před dílem polských bratří skloniti hlavu. IFP.

KIESEL: Wir sehen nur Schatten; Reclam, Jun. Leipzig, cena 3 Mk. — Kniha pro všechny, kteří chtějí proniknouti hlouběji do tajemství života přírody. Autor řeší ve formě jakoby vypravování nejstrmější filosofické problémy. Problémy jsou zachyceny za jejich denní a všední tvář. Prochází pak autor všemi vědami a ze všeho se snaží vydobýti něco pro život a pro nás.

KLEINE: Die Substanzlehre Avicennas bei Thomas von Aquino; Herder, 1933, str. 220. — Odborná a odbornicky řešená these o otázce, která je jednou ze základních pilířů thomistické filosofie. Tomáš se tu musel vypořádati s názory arabského komentátora Avicenny, jež zpracoval myšlenku Aristotelovu. Autor proto historicky zkoumá ob-

sah Avicennovy myšlenky o substanci, její genesi a její poměr k našim principům filosofickým. Konečně autor ukazuje, co Tomáš z Avicenny přejal a co musel zamítnouti.

LEBENSCHULE DER GOTTESFREUNDE; Christkönigsverlag v. W. Kreuz, Meitingen, svazek 48 str., cena 25 pf, lepší vydání 75 pf. — Myšlenka, vydati v pěkné úpravě dobře zpracované životopisy svatých za levný groš, je uskutečněna touto sbírkou, na níž mají spolupracovati všichni němečtí znalci biografii. Vedena je heslem: Jedem Katholiken seinen Namenspatron. Podle svazečků dra Hümmelera: Der hlg. Bernhard von Clairvaux a F. Zoepfla: Der hlg. Ulrich von Augsburg lze pronést nejlepší úsudek.

LEHMANN: Meister Eckehart; Colemann, Lübeck, 1933. — Stručný souhrn života působení a díla tohoto velkého mystika. Dobré pro prvou informaci.

LINDWORSKI J., SJ.: Willensschule; Schöningh, Paderborn, str. 138, cena 2.70 Mk. — Škola vůle, pražského psychologa P. Lindworskiho nemůže býti přehlédnuta českými vychovateli, jelikož nedostatek volní výchovy jest u nás veliký a L. dílko, opřené o pozorování psychologické, mnoho prospěje i jasným praktickým výkladem volního jevu i zdůrazněním významu pohnutek v činnosti vůle; v tomto je knížka zvláště cenná.

LUTZ GEORG: Wahre Größe; Schöningh, Paderborn, str. 144, cena 3 Mk. — Spisovatel zachytil ze životů svatých okamžiky, bohaté vnitřní silou víry, a strojí je do moderního roucha povídky, podané jiskřivým slohem. Neznudí ani na chvíli, a duši nasytí živými vzory.

MATHIS O. M. CAP.: Rechtspositivismus und Naturrecht; Schöningh, Paderborn. — Autor se chce v této knize vypořádati s kantovským právním positivem a postaviti proti nim, jakožto právní základ, právo přirozené. Především se obírá dílem Burckhardtovým. Kniha potírá houževnatě neblahou zásadu, že všechno právo prýští ze státu, že by veškeré spolčovací právo bylo závislé původově i existenčně jenom na státu, což by ovšem ohrožovalo i Církev! Positivně pak je vyvozováno v knize přirozené právo z lidské přirozenosti, z jeho včlenění do společnosti. Konečně obhajuje skutečnost mezinárodního práva. Kniha na výsost zajímavá právě pro dnešní poměry v Německu.

MIGNOSI: Arte e rivelazione; La Tradizione, 1933, cena 18 lir. — Filosofie křesťanského umění na základě filosofie scholastické. Je to prohloubení oněch otázek a šťastnější vyřešení velkého nového bojovníka křesťanské filosofie v Itálii Mignosiho. Výhodu před Maritainem má tento autor v tom, že je zároveň sám velkým znalcem a teoretikem umění.

MOHAMED ALI AINI: Ismael Hakhi. Geuthner, 1933, str. 100. — Nesmírně zajímavá studie o náboženské po-

stavě muslimanské z přelomu století sedmnáctého a osmnáctého. Historie muslimanského poustevníka a kazatele, filosofa, jenž se pouští do hlubin náboženských. Odhaluje nám cíp toho, co se nazývá orientální mystikou, která dává nahlížeti do rozdílu mezi mystikou naší a mezi pohanským mysticismem, jenž se jeví především jako docela přirozená náboženská pasivita, asketismus, který, očistiv člověka od nižšího, uvolňuje jej pro klidné rozjímání o Bohu a upravuje bratrsky poměr k ostatním lidem.

MÜLLEROVA MARGA: Sepjaté ručky v sepjatých rukou. Školské sestry OSF, Praha-Kr. Vinohrady, str. 150, cena 20 Kč. — Svého času jsme radostně referovali o vydání německého originálu (vyd. Ars sacra) této líbezné a moudré průvodkyně matky-věřící vychovatelky; s tím větší radostí zpravujeme o českém vydání, které vinohradské sestry pořídili s takovou láskou a pochopením. Řadím k letošním našim nejlepším věcem. Maminky a vychovatelky nepřestanou za tuto knížku děkovat, vždy v ní najdou něco nového a krásného, jež zvyšují lahodné obrázky A. Laurinové.

MÜLLEROVY knížičky, oblíbené cestovní průvodce pro oddech duše, zaznamenáváme zase dvě: Kanonikus F. Astruc — Vom Wohnen Gottes in uns (str. 32, cena 40 pfen.), stručný, ale mužný a důsledný pohled na zapomínanou pravdu přebývání Boha v duši spravedlivé; Budnowski Else — Wege der Liebe (str. 32, cena 40 pfen.), sešitek srdečných a vroucích aforismů o křesťanské lásce k bližnímu. Boesmiller Franziska Dr. — Liebe Gäste (str. 48, cena 1.40 Mk) odkrývá netušené krásy a velikosti ctnosti pohostinnosti, dnes valně vyschlé; Heufelder P. Em., OSB. — Gott und die Welt (str. 32, cena 1.10 Mk), nachází základ pokoje a vnitřního úspěchu činnosti ve spodobení života a činnosti Nejsvětější Trojice. Každá Müllerova knížička jest pěkně vyzdobena.

NOVÁK Dr. F. X.: V máji života; Jednota duchovenstva arcidiecése olomucké, Přerov, str. 45, cena 5 Kč. — Nováková malá, ale vzácná knížka vykonala tolik dobrého, že plně zasloužila nového vydání. Je mužná, jako i ctnost sv. čistoty je mužnou, a vede k radostným vítězstvím.

PAPICA JOSEF: Týdenní útržkový kalendář hagiografický. Matice cyrilometodějská, Olomouc, cena 10 Kč. — Loňský pokus, dáti katolíkům skutečně katolický a pěkný kalendář, se autorovi zdařil a letos jej znovu zdokonalil výpravou i formou stručných životopisů světců každého dne. Dostali jsme publikaci, která jest u nás první a jedinečná a zasloužila největší podpory a rozšíření do každého katolického domova, kde pěkný náboženský obrázek kalendáře, liturgický text nedělní, směrnice výchovy k ctnosti a denní životopisný odstaveček mohou

učiniti mnoho dobrého. Bylo konečně každému možno poznati ze vzorku, který byl k poslednímu číslu „Hlubiny“ přiložen.

PASCAULT Dr. L.: Précis de l'éducation rationnelle; J. Oliven, Paris, 1932, str. 152, cena 12 frs. — Originelní a praktický vůdce rodičů a vychovatelů ve výchově dítěte od věku batolecího až k dospělosti: výchovu dělí na tři etapy, do sedmi let, od sedmi do dvanácti a od dvanácti do osmnácti. Dobře hájí význam náboženství ve výchově. Prospěje pro konference rodičovské.

PIEPER: Grundformen sozialer Spielregeln; Herder, Freiburg, 1933, str. 120, cena 3.20 Mk. — Přehledná a dobře zdůvodněná katolická nauka o sociálních otázkách je podána v této knize známého katolického sociologa, jenž v poslední době vydal několik dobrých sociálních prací. Staví svoji práci na pravidlech, jež musejí ovládati lidi, kteří mají žít spolu a jsou na sebe vzájemně odkázáni. Kniha má veliké poslání v době plné zmatků o sociální stavbě společnosti.

PIONIERE DER SÜDSEE; Miss. v. Hlst. Herz Jesu, Hiltrup-Salzburg, 1932, str. 220, 3 mapy. — Sborník prací misionářů B. S. P. k padesátému výročí apoštolátu v apoštolském vikariátu rabaulském (Oceanie) seznamuje přehledně s dějinami misí v tomto území a se všemi úseky činnosti misionářů a sester. Výklad doprovází mapami a četnými, dobře provedenými obrazy. Zvěst o vítězství lásky k Bohu i bližnímu a o hrdinských obětech. IFP.

POHL HERTHA: Der Vorhang fällt; Buchgemeinde Bonn, 1933, cena 2.70 Mk. — Kniha mladého děvčete, psaná velkou básničkou, která má především dar vidění či zření. Kniha nemá mnoho vnějšího děje, třebaže zabírá celé století. To hlavní se odehrává v duši děvčete. Vývoj vzhůru a do hloubky. Ani těžký osud v manželství těžkém a tvrdém pro snivou dívku ji neničí, nýbrž dává její duši zaznívat docela netlumeným tónům, posvěceným bolestí. Jeden z požehnaných románů!

PŘIKRYL: Památky sv. Cyrila a Metoděje. (Vydala Matice svatoklimentská.) Výsledek dlouholetého zájmu nadšeného cyrilometodějského pracovníka slovem i obrazem.

PREVOST ROBERT: Pour une initiation aux problèmes internationaux et missionnaires; Ad lucem, Lille, 1932, str. 30, cena 1 frs. — Pronikavá studie o významu věřícího akademika pro získání intelektuálů z misijních území křesťanství a jeho kultury; dílu tomuto se věnuje spolek Association des laics universitaires catholiques et missionnaires.

RANÁ SETBA, sbírka zábavné četby pro katolickou mládež, zahájila nový ročník slibnými a poutavými povídkami z misijních krajů Boh. Podjesenického „Za hvězdou“. Upozornujeme na tuto sbírku katolické rodiče a vycho-

vatele. Ročně stojí 15 Kč, vyd. naklad. Universum, Praha.
RAVAISSON FÉLIX: Testament philosophique et fragments (Boivin & Cie, Paris), str. 197, cena 20 frs. — Po několika desítkách let vychází nově myšlenkový odkaz velikého spiritualistického filosofa a umělce; pietní úkon vděčné úcty mladé generace, která se odvrací od materialismu.

RÉVIAL J. M.: Saint Bernard de Menthon; Revue „Les Alpes“, Grenoble, 1932, str. 102, cena 7 frs. — Milá, pěkně vypravená knížka o sv. Bernardu Mentonském, zakladateli slavného hospice alpského. Množství zajímavých podrobností přesvědčuje, že stručné dílko není prací chvílky, nýbrž dlouhého obcování s dějinami svatobernardskými.

SCHEFFER: Die katholische Wiedergeburt der Englischen Kirche. Reinhardt, München, str. 170, cena 4.50 Mk. — Scheffer dokazuje, že anglikánská církev byla vždycky katolickou, že protestantské ochvěvy byly v anglické církvi jenom občasné a dočasné. Proto dílo podává historický přehled obrody tak zvaného katolického hnutí v anglikánské církvi od století devatenáctého, a všímá si především tak zvaného hnutí oxfordského. Autor snaží se v potu tváře dokázat, že anglikánský „katolicismus“ jest téhož rázu jako katolicismus římský, jak říká, máje při tom výhody pravoslaví a národních církví. Pro nás jest toto prozřetelností, že tato úzkostlivá snaha dnešního anglikanismu býti a slouti katolickým povede vždy více ke skutečnému spojení podrobením jedinému katolicismu. ienž může býti ienom j e d e n !

SCHRÖTELER JOSEF: Die Pädagogik der Gegenwart in den grossen Kulturländern; Kösel u. Pustet, München, str. XXVIII, 348. cena 13 Mk. — Z příručky včovatelských věd. na níž pod redakcí Schrötelorovou spolupracuje více odborníků, vychází V. dílu 3. svazek. Úvodní stať Schrötelorova o mezinárodních včovatelských snahách po 1900 až 1930, včovatelství Německa a Rakouska podává Dolch. holandské Kleyhegg, anglické Williams, ruské Zenkovskii, ostaní slovanské Mirčuk, švýcarské Beck. Dílo velmi hodnotné a zvláště významné pro katolického pedagoga, jež dosti důkladně seznámí s dějinami posledních snah včovatelských a školských v Evropě; přehledy literatury mají svou cenu. Mladému učiteli bude na dlouho věrným průvodcem.

SCHURHAMMER GEORG SJ.: Der Heilige Franz Xaver; Herder, Freiburg, str. 288, cena 1.60 Mk. — Schurhammerův životopis velikého apoštola Indie a Japonska má mnoho předností, historičnosť neujímá poutavosti, která strhne každého čtenáře. Větší rozšíření umožňuje snížení ceny naklad. Herderovým. IFP.

SUDBRACK KARL SJ.: Der heilige Kommunionstag; Kühlen, M. Gladbach, str. 38. — Nový dar německé litera-

tury a umění dětem k prvnímu sv. přijímání uvítá rád i náš katecheta, jemuž dá nové myšlenky a nové podněty k prohloubení a uživotnění tak vzácné katechese. I umění A. Weber-Schmittové může vnuknout nové kresby. Velmi dobrá knížka.

SVERDRUP-DE COUSANGE: Les Robinsons du Spitzberg; Spes, Paris, str. 156, cena 7 frs. — Nový sourozenec Robinsonův upoutá zájem studenta-čtenáře líčením polárních krajů a života lovců mořeplavců a zanechá v mladé duši světlou stopu pobídky k dobrému.

SZOTTOWA ANNA: Krzys na równiku (Pap. Dzieło Rozkrzewania Wiary, Poznań), str. 62, cena 1 zl. — Pěkný výbor misijních článků z novějších francouzských autorů Briault, Boucher, Le Vannetais, Vanlande. Zapůsobí na srdce.

TAGORE RABINDRANATH: La religion de l'homme (Rieder, Paris), str. 297, cena 18 frs. — Duch Indie, otec Tagorův, působí zvláště silným kouzlem na duše západu, který leckde se bude vzpíratí týmž pravdám, i jasnějším, když je podává křesťanství. K tomu ještě Tagore jest veliký básník. Jest to však četba jen pro zralého ducha, který dovede tříbit.

THARAUD: Quand Israel n'est plus Roi. Plon, 1933, cena 12 frs. — Velcí znalci a milovníci židovského národa, bratři Tharaudové, zvedají v této knize svého protestujícího hlasu proti jednání nového Německa se Židy. Jisto jest, že v Tharaudech našli Židé své obdivovatele a obhájce velmi nadšené. Při tom zajímavou poznámku: Když mučí a usmrcují katolíky a křesťany po celém světě čas od času, nenajde se žádný Tharaud ani ve Francii ani u nás. Dělati apologii Židům považují za dokonale zbytečné. Oni se obhájí a pomstí sami dokonale.

THEISSEN FRIEDRICH: Drick; Benziger, Einsiedeln, str. 112, cena 1.80 frs. — Z veliké vychovatelské zkušenosti se zrodila tato knížka přesvědčení o dobrém zrnu v duši dětské, které třeba jen najít a vypěstít. Každému vychovateli vydá za mnoho suchých traktátů.

—: Trier und seine Heiligtümer; Kühlen, M. Gladbach, str. 31, cena 20 pf. — Pěkně vypravená brožurka seznamující stručně s Trevírem, proslaveným převzácným ostatkem, nesešivanou suknicí Páně.

TOMÍŠKO Dr. ČENĚK: Dětským duším; Universum, Praha, str. 196, cena 15 Kč. — „Živé slovo“, řízené drem Beranem, velmi získalo vydáním této sbírky promluv pro katolické dětské besídky. Promluvy vznikly z praxe a ze smyslu pro dětskou věřící duši, kterou upoutají, osvětlí a pohnou ke ctnostnému činu, jenž jest prvním cílem každé promluvy. Katecheti a vůdcové školní mládeže budou dlouho vděční autorovi.

TÓTH: Jugendseelsorge. (Schöningh, Paderborn, 6.60

Mk.) Mistrovské dílo křesťanské pedagogiky. Nemáme opravdu lepšího díla nad tento spis, jenž jest opravdu živou učebnicí výchovy k náboženství a z náboženství. Kniha, která učí katolicky mysliti a na vštípených do života těchto zásadách vybudovati celý život soukromý i život povolání a ve veřejnosti. Ani jedna otázka výchovy a pastorače mládeže tu není opomenuta. Tóth jest dnes nejlepší autor katolický o výchově mládeže. Tato kniha jest opravdu nezbytnou pro kněze a pro ty, kteří chtějí jednati o výchově mládeže.

VAN OOST JOS., Miss Sch.: Au pays d'Ortos. Maison Mère, Bruxelles-Dillen, Paris, str. 136. — Kniha přichází vhod, neboť o mongolských misích není mnoho dostupné literatury; autor podává všeobecné základní poznatky o Mongolsku, přehlíží misijní dílo Scheutistů u kmene Orths a několik kapitol věnuje podrobnějším otázkám (lamové, památka Džingischanova, manželství), v nichž projevuje i své poznatky hudební. Táž misie jest hlavním dějištěm druhého spisu téhož autora

VAN OOST: Monseigneur Bermyn, apoôtre des Ortos. Museum Lessianum, Louvain, 1932, str. 156. — Flámský životopisec nazval tohoto Kristova hrdinu „Pavlem“ kmene Ortos, u něhož se podařilo zříditi a udržeti kvetoucí misii, opravdu mongolskou. Život msgra Bermyna je zároveň velikou kronikou zápasu misionářů proti tmě nadvlády satanovy, jelikož msgr Bermyne (zemřel na počátku války) byl sedmatřicet let v mongolské misii. Životopis velmi poutavý a takřka nabitý duchovní silou. IFP.

WESENDONK: Das Weltbild der Iranier. (Reinhardt, München, 1933, cena Mk 6.50.) Přehled filosofie a náboženské filosofie kmenů perských, skytských, medských. Iranské kmeny se prokázaly jako státnicky velmi silné a schopné a jejich vliv filosofický ještě dnes nepřestal. Autor shrnul historický materiál vycházející z náboženství Zaratustrova. Dovojuje dále, jak lidové náboženství stále pronikalo do původní filosofické kostry. Kniha vzbudí jistě zájem všech badatelů o náboženství a dějinách a filosofii náboženské, jest zajímavá i pro ty, kteří chtějí porozuměti gnosticizmu a manicheizmu, jež si nevysvětlíme a neporozumíme dobře bez poznání iranského náboženství.

ZAORA FR.: Le Reliquie della Passione (Trento, Libreria moderna Edits. A. Ardesi & C.), 1933, str. 136, cena 6.50 L. — Kniha prof. Zaora bude vítána zvláště letos, kdy slavíme devatenáctisté výročí smrti Spasitele. Třebaže autor nezachovává všechny předpisy vědecké historické kritiky, přináší vždy poslední a nejpravděpodobnější výsledky vědy, takže o většině předmětů, týkajících se umučení Páně, možno si učinit úsudek. Kniha je doprovázena četnými reprodukcemi. Vřele doporučujeme. R. D.

DR. JAN HEJČL

CHLÉB S NEBE

V OLOMOUČI 1932

*Památce těch,
kteří mě první učili klekati
před svatostánkem.*

Nr. 19-555

IMPRIMATUR

Olomucii, die 2. Novembris 1931.

Josephus Vyvlečka,

Præses a. e. Consistorii.

I

CHLÉB S NEBE, ZPŮSOBILÝ, ABY
JAKOUKOLI ROZKOŠ SKÝTAL

(Moudr. 16, 20.)

Spisovatel knihy *Moudrosti* snaží se všemožně pohnouti své čtenáře, aby se věnovali „*moudrosti*“, dnes bychom řekli *praktické filosofii*, založené na zjeveném názoru životním a uloženém ve starších knihách biblických. Aby účelu dosáhl, probírá stručně dějiny patriarchů, jakož i osudy národa israelského a ukazuje, jak blahodárně působila moudrost v těch, kteří ji pěstovali, jak zhoubný však byl u jiných nedostatek filosofie, jejížto trest jest *bázeň* pravého, jediného *Boha* :

Egyptané, kteří ve své *pošetilosti* vzdávali bohoctvu *zvířatům*, byli *zvířaty* trestáni; Israelitům však, kteří moudrost milovali, byla zvířata užitečná, a když byli od hadů štípáni, Bůh je zase uzdravoval. (Moudr. 16, 1—14.)

Egyptané, kteří se ve své nemoudrosti domnívali, že mohou hříchy své zakryti, byli trestáni *temnotami*; Israelité však, kteří milovali moudrost, těšili se z nejjasnějšího *světla* (17, 1—18, 4).

Egyptané, kteří ve svém *nerozumu* chtěli pobíti hebrejské chlapce, ztratili své prvorozence, kdežto chlapci Israelitů, moudrost milujících, byli zachováni (18, 5—19).

Egyptané byli trýzněni *zvířaty*, přicházejícími z vody, ano ve vodách Rudého moře zahynuli,

kdežto Israelité je suchou nohou přešli a od moře dostali křepelky, které je nasytily (19, 1—12).

Ze všech těchto dokladů, které svatopisec vybírá z dějin národa vyvoleného a podává, by jimi dokázal prospěch moudrosti, nejvíce nás poutá úryvek 16, 15—28. Kdežto Egypťané byli pokutováni lijavci a krupobitím, dostalo se Israelitům, kteří lnuli k pravé moudrosti, čehosi zvláštního, vzácného :

- ²⁰ „Místo toho andělským pokrmem živil jsi lid svůj
a dávals jim bez práce hotový chléb s nebe,
způsobilý, aby jakoukoli rozkoš skýtal,
jakékoli chuti přiměřený.
- ²¹ *Nebot' (ta) výživa tvá ukázala sladkost tvou k synům
tvým,
a přizpůsobujíc se jednoho každého přání,
v co kdo chtěl, obracela se.*
- ²² *Sníh pak a led snesl moc ohně a nerozplýval se,
aby poznali, že plodiny nepřátel kazil
oheň, který v krupobití hořel
a blýskal se v dešti,*
- ²³ *týž (oheň), který zase, aby živeni byli spravedliví,
i na svou vlastní moc zapomněl.*
- ²⁴ *Příroda totiž, která tobě, svému tvůrci slouží,
stupňuje síly své, aby trestala nespravedlivce,
a (zase) je zeslabuje, aby dobře činila těm, kdož dou-
fají v tebe.*
- ²⁵ *Protož i tehdy všecka se měnic
sloužila tvému daru, všecko živícímu,
podle přání těch, kteří (ho) potřebovali,*
- ²⁶ *aby poznali synové tvoji, které miluješ, Pane,*

*že ani tak plodiny přirozené neživi lidí,
 jako spíše slovo tvé zachovává ty, kteří věří v tebe.*
 27 *Nebot' co oheň zkaziti nemohl,
 ihned od malého paprsku slunce zahřáto byuši, roz-
 plývalo se,*
 28 *aby známo všem bylo, že dlužno před východem
 slunce tobě děkovati,
 a za ranního soumraku již chodit k tobě se modlit.*

V. 20. „Místo toho“ – místo zničených plodin země (v. 19), jejichžto zkáza způsobila v Egyptě hlad, dal Hospodin Israelitům *mannu* (Ex. 16). Manna sluje „*andělským pokrmem*“ po příkladě řecké LXX, která hebrejské „*chléb silných*“ (Ž. 77, 85) přeložila: „*chléb andělů*“. Níže 19, 20. sluje manna „*pokrmem ambrosijským*“, t. j. *nebeským, božským*. Srv. Ž. 104, 40; Jan 6, 31. Spisovatel nechce tím říci, že mannu andělé v nebi jedí; vědětě dobře, co praví Tob. 12, 19. Chce toliko zdůrazniti nadpřirozený původ manny, lišící se od obyčejných pokrmů, vzatých ze země. Také nepraví, že mannu andělé vyráběli nebo připravovali. Ten chléb neukládal námahy ani všemohoucímu Bohu ani Israelitům, kterým nebylo třeba kypřiti půdu, zasívat, žít, mlátit atd. Byl to chléb „*bez práce*“, který stačilo toliko sbírat. V manně tkvěla *moc*, dodati sobě jakékoli *chuti* příjemné (— „*rozkoše*“), na př. masa rybího, křepelčího, skopového nebo jakékoli zeleniny. Jakou se manna učinila, zda sladkou či nasládlou atd. záviselo na *chuti* každého Israelity; té chuti se manna přizpůsobovala, takže vyhověla každému.

Spisovatel Moudr. vážil tuto myšlenku ze *židovského ústního podání*, jako z něho vzal sv. Pavel jména dvou egyptských čarodějů „*Jannes a Mambres*“ (2. Tim. 3, 8) a zmínku o skále, která šla za Israelity (1. Kor. 10, 4); také ap. Juda (v. 9) vážil z tradice židovské zprávu, že Michael bojoval s ďáblem

o mrtvolu Mojžíšovu. Proti tomu praví Ex. 16, 31., že měla manna chuť „*bílého pečiva s medem*“; podle Nm. 11, 8: lid pekl z manny koláče, které měly chuť „*olejového pečiva*“. Podle Nm. 21, 5 počaly mrzeti lid obtíže cesty i mluvil proti Bohu a Mojžíšovi: „*Není chleba, není vody; již se nám hnusí tento ničemný (bídny) pokrm (manna)*.“ Tamže 11, 4nn se vypravuje, že *sebránka lidu*, když se k ní přidali též (ostatní) Israelité, pravila: „*Kdo nám dá masa k jídlu? Rozpomínáme se na ryby, které jsme v Egyptě zdarma jídali; na mysl nám přicházejí okurky, melouny, por, cibule a česnek. Duše naše je vyprahlá, nic jiného nevidí oči naše než mannu*.“ Jisto jest, že inspirovaný spisovatel Moudr. nechtěl tvrditi nic, co by odporovalo zprávám Pentateuchu. Kterak si sám ten zdánlivý rozpor židovského podání, jež uvádí, s Pentateuchem vykládal, není nám známo; možno uvésti toliko více méně pravdě podobné domněnky. Popředně dlužno míti na paměti, že spisovatel chce dokázati neobyčejnou dobrotivost Boží k Israelitům, kterým se dostalo tak velikého štěstí proti neštěstí, jež stihlo Egyptany. K tomu hodila se mu znamenitě židovská tradice, která básnicky okrášlila střízlivé zprávy Pentateuchu o chutnosti manny. O kritickou cenu historickou jmenované tradice spisovateli nejde. Možno ji s Heinischem nazvati „*haggadou*“ nebo s jinými „*midrašem*“; podstatný její smysl vyslovuje překlad syrský: „*chléb příjemný nad všecku příjemnost a chutný nad všecku chut*“. Viz níže pozn. k v. 21. Židovští rabíni (někteří) vyrovnávali rozpor tím, že prý manna byla s to, aby vzbudila jakoukoli chut mimo rybí maso, okurky, melouny, por, cibuli a česnek, tedy pokrmy jmenované Nm. 11, 5. Proto možno bylo, že sebránka lidu zatoužila právě po těchto pokrmech a byla nespokojena s mannou, která této chuti nedávala. Sv. Bonaventura a po něm jiní, na př. Cornel van Steen, Gutberlet, domnívají se, že žaludek sebránky neměl co

namítati, ale jejich *oči* byly nespokojeny, že vidí stále týž tvar a barvu manny, i žádali, aby se manna *přepodstatnila* v pokrm, který si kdo přál; chtěli prý na př. melouny netoliko *chutnati*, ale i *viděti*. Srv. Nm. 11, 6. Sv. Augustin a Řehoř Vel. a z novějších Cornely mají za to, že manna poskytovala žádoucí *chut jen zbožným Israelitům*, „synům svým“ (níže v. 21. 26), ne však *sebránce lidu*, o které mluví Nm. 11, 4; srv. Ex. 12, 38. Podle toho nemohla se manna znechutit oněm, ovšem však těmto. Jiní (Estius, Lesètre) myslí, že Mudřec nechtěl říci nic více nežli, že manna nabývala všelijaké chuti podle toho, jakým způsobem byla připravována, vařena, pražena a pod., nebo čím byla kořeněna, nebo k čemu jí užívali za příkrm nebo naopak. Jest na pováženou, srovnávali se s moudrostí Boží, aby *zázračným* způsobem dodával manně jakékoli chuti, kdyžtž zázraku toho nebylo třeba, by život Israelitů příjemně byl zachován, ale ten zázrak byl by dráždil do nekonečna mlsnost Israelitů; zbožní z nich, synové Boží, spokojili se zajisté i s chutí *mastného pečiva s medem* (Ex. 16, 31; Nm. 11, 8).

V. 21. O „*sladkosti*“, t. j. o lásce a dobrotivosti Boží srv. Ž. 118, 103; 33, 9; 1. Petr. 2, 3. — „*výživa tvá*“ = manna. Ani židovská haggada netvrdila, že se manna podle chuti každého Israelity *přepodstatňovala*, na př. v rybu, cibuli a pod. Tím méně chce to tvrditi inspirovaný spisovatel. Líčení ve hll. 10–19 není přísně dějinné, ale dějinně-vzdělávací. Úryvek tento má literární tvar *midraše*, ovšem inspirovaného. (Vetter, Feldmann, Peters.) O midraši viz Hejčlovu Bibli českou 2. Par. 13, 22. Uvážíme-li, že v tomto slohu jest i psán v. 20 n., mizí zdánlivý rozpor výše uvedený (v. 20). Bůh dával lidu mannu (v. 20 ab) proto, že chtěl jim ukázati svou lásku (v. 21 a). Manna byla *způsobilá* poskytnouti jakoukoli rozkoš (v. 20 bc) i mohla se *přízpůsobit* jakémukoli přání (v. 21 bc).

V. 22 n – „*Sníh pak a led*“ znamená mannu podle Ex. 16, 4, kde se manna připodobuje k *jiní* a podle Nm. 11, 7 (LXX), kde se přirovnává k *ledu*. Manna snesla moc ohně, ježto mohla býti vařena i pečena, ačkoli, nebyla-li sebrána, na slunci se rozpouštěla podle Ex. 16, 14. 21. 23; Nm. 11, 7. – „*aby poznali*“ Israelité. – „*nepřítel*“ = Egypťanů. – „*ohněň*“ – blesky, provázející krupobití, o němž již výše ve v. 19. byla řeč. – Oheň „*na svou vlastní moc zapomněl*“, když nerozpouštěl mannu, ale vařil nebo pekl ji. Srv. v. 22 a.

V. 24. Příroda stupňovala sílu ohně, t. j. blesků při krupobití v Egyptě; příroda zeslabila sílu ohně při vaření a pečení manny.

V. 25. Příroda sloužila Božímu „*daru*“, t. j. manně a tím Bohu, který měl s mannou daleké úmysly. – „*všecko*“ = všech národů israelický. Příroda „*všecka se měnila*“, když činila proti nebo mimo obyčejný běh věcí takové zázraky v manně. Srv. Ex. 16, 15 a výše v. 20 nn, zejména pak v. 22 n. (Jiní se domnívají, že v. 25. mluví toliko o manně, která se „*všecka měnila*“, podle přání a chuti Israelitů a která sloužila *dobročinnosti* Boží (= „*tvému daru*“); podle toho dobročinnost Boží „*všecko živí*“.) – „*kteří ho potřebovali*“ a za něj (dar) *prosili*.

V. 26. má na zřeteli Dt. 1, 3. (Srv. Mt. 4, 4.) Všemohoucí „*slovo Boží*“, které jest výrazem jeho vůle, zachovává své tvory způsobem přirozeným i nadpřirozeným.

V. 27. připomíná jinou vlastnost manny, aby dokázal, co tvrdil již výše, že příroda slouží záměrům Božím (v. 22 – 26).

V. 28. Z toho, že manna na slunci se rozplývala a že tedy Israelité byli nuceni sbírat ji před východem slunce, spisovatel vyvozuje mravní poučení: Bůh si přeje, aby Israelité pozdvihli záhy zrání již k Bohu vděčně svou mysl, aby se modlili. Totéž naučení dává také již Ž. 5, 4; 56, 9; 62, 2; 87, 14. Modliti

se mají Israelité k Bohu a ne ke slunci. Z toho nelze vyvozovat, že spisovatel Moudr. byl stoupencem Essenů, kteří, jak se objevila zora, pozdravovali slunce, ani stoupencem Terapeutů, kteří se nemodlili čelem k Jerusalemu, ale ke slunci.

Přinesla-li moudrost Israelitům mannu, kterou ač jedli, přece mřeli, přináší nám křesťanská moudrost nejen „ἄρτον ἀπ' οὐρανοῦ“ neskonale vznešenější, ale samu *Moudrost věčnou*, nekonečnou, nestvořenou, o které platí ve smyslu absolutném slovo Písma „πᾶσαν ἰδὸν ἡν ἰσχυρόντα“.

Chápeme, proč si právě z tohoto místa (Moudr. 16, 20) vybrala církev, Kristova choť, větu, kterou tak často zpívá, a kterou naše překlady tak nedokonalé vystihují: Chléb s nebe . . . Panem de coelo . . . (ἄρτον ἀπ' οὐρανοῦ).

*

Církev, jako by doporučovala ctitelům Eucharistie čísti právě tuto knihu. A skutečně, kolik úryvků z nich dalo by se přiměřeným způsobem na E. obrátit! Vizme na př., kterak nám Moudr. 7, 22 — 8, 1 odpovídá na otázku, *koho v Eucharistii máme* :

*Jet' v ní duch, rozumný, svatý,
jediný, mnohonásobný, jemný,
hbitý, pronikavý, neposkvrněný,
zřetelný, libý, dobromilovný, ostrý,
nezdržitelný, dobročinný, lidumilný,
(dobrotivý), stálý, jistý, bezpečný,
všemohoucí, nade vším bdící,
všecky duchy obsahující,
rozumné, čisté, nejjemnější.*

*Nebot' nade vsecky věci hbité hbitější je moudrost ;
proniká vsecko pro svou čírost.*

Je totiž výdech moci Boží,

*a je takořka čistý výron slávy všemohoucího Boha,
a proto nic poskurněného do ní skanouti nemůže.*

Jet' odlesk světla věčného,

zrcadlo bez poskurny síly Boží,

a obraz dobrotivosti jeho.

Jsouc pak jedna, vsecko zmůže,

*a sama v sobě jednostejná zůstávajíc vsechno obno-
vuje,*

pokolení od pokolení přenáší se do duší svatých,

a přáteli Božími a proroky je ustanovuje.

*Nikoho totiž Bůh nemiluje kromě toho, kdo s moud-
rostí bydlí.*

Jet' ona sličnější nežli slunce,

a převyšuje jakékoliv souhvězdí.

Kdo ji přirovná k světlu, shledá, že je předčí,

nebot' na jeho místo vstupuje noc,

ale moudrost nedá se přemoci zlobou.

Sahá mocně od konce (vesmíru) do konce,

a řídí vsecko líbezně.

II

BOŽE, JENŽ JSI NÁM . . .

V modlitbě, kterou jsme od mládí nesčetněkrát slyšeli, ke které takořka přirostlo naše srdce, pou-tají nás popředně dvě slova: „*Deus*“ a „*nobis*“, *Bůh* a *my*! Jaký jest obsah slova prvního, jaký slova dru-hého? Jak veliký rozdíl! Kdo je Bůh a co jsme my, co je člověk?! Zda si vždycky ten rozdíl uvědo-mujeme, kdykoli slyšíme nebo zpíváme tu mod-litbu?

a) *Bůh* je bytost *sama od sebe*, které nikdo ne-stvořil. A co mám já sám od sebe? Co mám v sobě, co by nebylo stvořeno? — Jen jedno mám sám od sebe — hřích!

Bůh je bytost naprosto *nezávislá* a já? Mám něco, co by každým okamžikem na Bohu podstatně ne-záviselo? Může jediná buňka ve mně na jednu vte-řinu od Boha se vymaniti, ze závislosti na něm se vyzouti?

Stvořil miliony, ano miliardy tvorů nejrozma-nitějších, *nepotřebuje* však ke svému štěstí *ani jedi-ného*, *nepotřebuje* ani mne. Já však nezbytně Boha potřebuji ke svému štěstí a ne toliko jeho; podle řádu, který stanovil, potřebuji k životu a k rozvoji svému ne jednoho tvora! Jaký to rozdíl ve slovech „*Bůh*“ a — „*já!*“

Bůh je bytost *nutná*: musila býti vždy v minu-

losti, musí býti nyní a nebude ani okamžiku, kdy nebude nutno, by existoval . . . A člověk? Já? Byla doba, kdy nebylo ani jediného člověka. Nemusil býti . . . Co na tom, kdyby dnes ani lidstvo nebylo? Byl by Bůh méně šťasten? — Byly doby, kdy jsem ještě nebyl. Mohlo zůstat na tom. Proč bych byl musil spatřiti světlo světa? Kdybych nebyl, jaké neštěstí? Bůh nebyl nikým a ničím nucen mě stvořiti. A také nyní, kdy mi z vůle dokonale svobodné dal život, mohl by mi jej zase vzíti, mohl by přestat mě zachovávat a vrátil bych se v ni-več . . . Jaká škoda, jaká ztráta by to byla pro Boha? Pražádná. Jsem bytost toliko a pouze — *nahodilá*.

Bůh je bytost *nejdokonalejší*, má v sobě všechny schopnosti a síly v míře nejvyšší . . . A člověk? Pravda, má též dokonalosti některé, avšak toliko ty a v té míře, které a kolik jich od Boha obdržel. Kolik však má vedle toho *nedokonalostí*, které jsou od Boha nekonečně daleko?!

Bůh je *nejvyšš svatý*, v něm je náplň všech ctností ve stupni nejvyšším. — A člověk? Kolik má ctností, které si zjednal bez součinnosti Boží? A za to kolik má nectností, kolik hříchů, kdežto Bůh nevyklučuje nic tak jako hřích?!

Bůh je *nejvyšší Pán* všehomíru . . . A člověk? Bídny jeho *služebník*! Za nejvyšší čest si musí klásti, že smí býti jeho ponížným služebníkem, že smí ho nazývat svým Pánem!

Bůh, toť *všemohoucnost*, toť vládce v nezměrných prostorách; obrovská tělesa nebeská vážící miliardy tun ovládá právě tak jako nejmenší prášek na zemi,

jako poslední molekul. A člověk? Již po staletí bojuje proti nemocem, proti rozkaceným žívlům, proti výbuchům sopečným, proti zemětřesením a podobným silám přírodním a s jakým výsledkem? A co zmůže proti smrti?

Jaká propast dělí tedy velikého Boha od nepatrného červíka, který sluje člověk?! A ta bezedná propast je vyslovena dvěma slovy: „*Deus*“ (*qui*) „*nobis*“.

b) Tu propast prohloubil a ještě více rozšířil *hřích*, pod kterým tisíciletí lidstvo stenalo . . .

Když cestujeme Alpami a vystoupíme na vrchol některého nebetyčného velikána, na př. na Pilata 2123 m vysokého, a hledíme-li dolů do údolí, ve kterém se leskne stříbrná hladina jezera Vierwaldstättského, když pak patříme na protější vrcholy, na př. na Rigi pnoucího hrdé čelo do výše 1800 m: tu se nás zmáhá závrať, povážíme-li, jak hluboká a široká propast nás dělí . . . Kdo kdy tu prohlubeň překlene? Co lidské energie bylo by třeba, by byla zasypána? Kolik krychlových metrů země bylo by k tomu třeba?! — A přece, oč hlubší, oč širší propast dělí Boha nejvyššího od člověka-hříšníka?!

Když se postavíme na břeh západní Evropy, když upřeme zrak na modravé vlny zpěněného oceánu Atlantického, když povážíme, jak daleko jest od nás protější břeh Ameriky, že průměrná hloubka oceánu je 3760 a největší 8341 m, že přikrývá jen hlavní část toho moře 79 milionů čtverečných kilometrů, s úžasem si představujeme obrovskou hloubinu, která dělí Evropu od Ameriky, svět Starý od

Nového. A přece větší, nepoměrně větší je propast dělící Boha nejvýš svatého od člověka-hříšníka . . .

Milosrdenství Boží však tu prohlubeň překlenulo, Boha k člověku a člověka k Bohu přiblížilo. Láska Boží tu propast takorůžka zasypala! To bylo, když sám Syn Boha živého tak se k lidstvu přiblížil, a tak se s ním spojil, že se stal sám jeho členem, že se stal sám člověkem! Aby pak ještě něžněji, pevněji a úžeji člověka k Bohu, k sobě přivinul a připoutal, *zanechal nám* („reliquisti“) dříve, nežli se s tohoto světa odstěhoval a přesídlil do nebes, vzácné pouto, které váže nesmírného Boha s nicotou lidskou, *zanechal nám jakožto otec náš vzácný odkaz, vzácné dědictví — Eucharistii*, která denně onu propast překlenuje a onu zející prohlubeň zasypává.

III

SVÁTOST (SACRAMENTUM)

Když vypočítáváme svátosti, klademe na první místo *křest*, na druhé *biřmování* a teprve na třetí *svátost Oltářní*. Činíme tak proto, že duchovní život v nás *křtem se počíná*, biřmováním posiluje a zdokonaluje, avšak nečiníme tak proto, že křest je svátost *nejdůstojnější, nejsvětější*. Nikoliv! Kdybychom chtěli řaditi svátosti podle *důstojnosti*, podle stupně, v jakém se svátost k člověku sklání a snižuje, bylo by bez odporu a bez váhání *na prvním místě* jmenovati svátost, kterou právem nazýváme *Nejsvětější, Sanctissimum*.

Všecky svátosti obsahují sice a udělují hodně přijímajícím milosti vzácné, různé a hojné; tato svátost však obsahuje a uděluje nám netoliko milosti, nýbrž *samého Ježíše Krista, původce, zdroj a dárce všech milostí*, v této svátosti daruje se nám osobně sám *Ustanovitel všech svátostí!*

1. *Voda*, která omývá duši lidskou *ve křtu*, bývá sice posvěcena modlitbou církevní, zůstává však přece jen svou podstatou i způsobou přirozenou vodou, ba při křtu z nouze stačí také voda neposvěcená . . . *V Eucharistii* však nezůstává chléb chlebem, víno vínem, tu děje se *podstatná proměna* chleba v tělo a vína v krev Kristovu!

Ve křtu dotýká se voda vodou zůstávající toliko

zemějšku těla, v Eucharistii však perlí se krev Pána Ježíše na našem jazyku a stéká do našeho srdce, *do naší duše!*

Jen ten, kdo ve vlnách vody křestní dříve smyl skvrny svých hříchů, smí se odvážiti přiblížiti se ke stolu Kristovu, je proto *křest přípravou na svátost Nejsvětější.*

Na křtu snižuje se sice Nejvyšší k nám tím, že přijímá nás za své děti, že stává se naším *otcem*; v Eucharistii však schyluje se Nejsvětější k nám tak, že stává se naším *pokrmem!* Na křtu stává se člověk *bratrem* Ježíše Krista, ve sv. přijímání však spojuje se s tím vznešeným bratrem tak, že se stává s ním jedno *tělo* a jedna *krev!* Křtem bývá křtěnec vtělován *v tajemné, duchovní tělo Kristovo*, to jest v církev, stává se údem církve, činí s ní jeden celek, jeden organismus, ve sv. přijímání však bývá vštěpován, takořka vočkován *ve skutečné tělo Kristovo*, sjednocuje srdce své se srdcem jeho, mysl svou s myslí jeho, vůli svou s vůlí jeho. — Na křtu stává se člověk *chrámem* nejsvětější Trojice Boží; ve sv. přijímání však *tabernaklem, monstrancí*, do které vchází sám Pán, *kalichem*, do kterého vlévá On svou živou a životodárnou krev . . . Oč něžněji, úžeji připoutává Eucharistie ke Kristu, k Nejsvětějšímu nežli křest, oč dokonaleji nás Eucharistie posvěcuje!

2. Posvátné je sice *křížmo*, na Zelený čtvrtek biskupem v katedrále posvěcené, olej, kterým bývá pomazáváno při sv. biřmování čelo biřmovancovo. Při všem však nemění se podstata křížma; olej, ač

posvěcený, nepřestává býti olejem . . . V Eucharistii však po proměně není chléb již chlebem, není víno vínem, ale podstatně tělem a krví Kristovou, tělem živým, krví živou Boha-člověka! Oč světější je tedy *sv. Hostie* nežli křížmo! Jako voda při křtu, tak i křížmo při biřmování dotýká se toliko *zevně* těla biřmovancova, ve *sv. přijímání* však vkládá se *Boží tělo do duše* přijímatelovy. ¹

V biřmování stává se křesťan Božím *bojovníkem*, Kristus stává se jeho nejvyšším velitelem, který ho přijímá do svých šiků. Není však jeho pokrmem ani nápojem. Tím stává se v Eucharistii! V biřmování dostává se vojínu Kristovu posily od Silného, by dobrý boj bojoval; ve svatém přijímání podává se mu Bůh sám, *Síla* nejvyšší, *nejmocnější sama!* Oč vznešenější je tedy Eucharistie nežli biřmování!

3. Kdo poskvrnil bílou řízu, do které byl na křtu přioděn, tomu dlužno ve svátosti pokání se očistit, opět se umýti, chce-li hodně přijmouti *Nejsvětějšího*. Je tedy svátost pokání podobně přípravou na svátost *Nejsvětější*. Ve svaté zpovědi ukazuje nám Bůh, že je nejvýš milosrdný, ale také nejvýše *spravedlivý*. V Eucharistii zahaluje svou spravedlnost a snáší se k nám jakožto nekonečné *Milosrdenství* a *Láska*. Oč dokonalejší tedy, oč vznešenější svátost jest *Eucharistie* nežli pokání!

4. Přirovnejme krátce Eucharistii k *poslednímu pomazání* . . . V této svátosti *Lékař* nebeský pomazává a hojí svou milostí neviditelné rány a nemoci duše, jejíž tělo zachváčeno je chorobou. Ve svatém

přijímání však přichází opět nejvyšší lékař našich duší k nám, *osobně* vchází do duše choré *Zdroj všeho zdraví*, ano, v Eucharistii tento *Lékař stává se sám lékem* našich duší! . . . Oč více přibližuje se nám *nejsvětější Hostie* než olej nemocných!

5. Svátost *manželství* poutá dvě milující se duše zvláštním *svazkem* lásky, poutem doživotním a dává jim síly, by věrně plniti mohly povinnosti ne vždy snadné, které vyplývají z onoho spojení. Avšak, i když je snad láska snoubenců čistá, přece se tu zasobují toliko dva *lidé*. Ve sv. přijímání však zasobuje se *člověk s Bohem*; tu slaví s ním *sňatek lásky nejčistší*; při tomto zasobení dostává se duši, která je tu nevěstou, opět a opět nové a nové posily, by svému božskému ženichu Ježíši Kristu věrnou mohla zůstatí do posledního vzdechu, do smrti.

Shrneme-li vše, co tu stručně řečeno, shledáváme, že Eucharistii po výtce přísluší v plném slova smyslu a veškerým právem název — *svátost nejsvětější* — *Sacramentum Sanctissimum*.

IV. SVÁTOST ZÁZRAČNÁ, SACRAMENTUM MIRABILE

Písmo sv. Starého i Nového zákona líčí mnoho zázračných událostí; také životopisy svatých vypravují o divech, které činili služebníci Boží. Kdybychom je všechny seřadili a tázali se, který z nich je zázrak největší, vrchol zázraků, zázrak nejpodivnější, nejbohatší shluk, kruh, věnec zázraků, král divů, shledali bychom, že to jest — *Eucharistie*.

A)

Kněz vyslovuje nad pšeničným chlebem slova: „*Totoť jest tělo mé*“. V tom okamžiku mizí podstata chleba; zůstávají z něho pouhé způsoby bez příslušné podstaty. A na místo podstaty chleba dostavuje se podstata těla Ježíšova, s tělem pak i krev jeho i duše, a s lidskou přirozeností nutně i božství jeho. Celý Kristus je přítomen v celé sv. Hostii, přítomen v každé sebe menší její částce, přítomen současně na nesčetných místech světa, kdekoliv kněz tento úkon koná. . . Právě tak mění se víno v krev Kristovu, jak nad ním pronese kněz slova: „*Totoť jest krev má*“. Jaký to zázrak, ba jaké to *zázraky všemohoucnosti Boží*.

Když se chystal Ježíš opustiti slzavé údolí světa v těle viditelném, byl hledán takořka způsob, jak

bylo by lze odebrati se sice na pravici Otcovu, spolu však zůstatí ve středu miláčků, dětí, býti s nimi, jísti s nimi . . . Kdo rozřeší uspokojivě tu otázku? Žádný rozum lidský, ani andělský nemohl ji rozluštit, jen nevystihlá moudrost Boží ji rozřešila a řeší dosud v – Eucharistii. Ježíš Kristus přítomen je současně na nebi i na zemi, na nesčetných místech, na nebi pod způsobou oslaveného těla, na zemi pod způsobami chleba a vína — toť trvalý, denně se opakující *zázrak moudrosti Boží*.

Bůh všudy přítomný vtěliv se, stal se přítomným zvláštním způsobem v Ježíši Kristu a předpodstatněním stává se denně zvláštním způsobem přítomným pod způsobou chleba, a zvláštní ta přítomnost trvá, pokud trvají způsoby — *zázrak přítomnosti Boží*.

V E. nám podává Pán sebe sama, tedy dar, nad který nemůže býti nic vzácnějšího. Je tedy svátost Oltářní — *zázrak velkodušnosti a štědroty Boží*.

Pán slíbil, že nám dá pokrm nebeský (Jan 6, 22nn.), slíbil, že s námi bude až do skonání věků, a ten slib již plní bezmála dvacet století. Je proto E. *zázrak nejvyšší věrnosti Boží*.

E., toť *zázrak milosrdenství Božího*, ježto Nejsvětější *schyluje se milostivě ke hříšníkovi*.

E., toť *zázrak pokory* Ježíše Krista, který se tu nevýslovně snižuje.

E., toť *zázrak poslušnosti* Ježíše, který tu na slovo knězovo pravidelně se podrobuje zákonu milosti, kterým sám dobrovolně se zavázal; na slovo knězovo poslušně sestupuje s nebe na oltář.

E., toť *zázrak obětavosti* Kristovy, která nešetří ničeho; ani sebe sama.

E., toť *zázrak více než andělské trpělivosti* a vytrvalé *shovívavosti*, která nevděkem, ba ani urážkami nedá se zviklati ve svém předsevzetí a rozhodnutí, že bude dlíti s námi a nám za pokrm se podávati.

E., toť *zázrak horlivosti pastýřské*, *zázrak pečlivosti o duše nesmrtelné*, *zázrak nesmírné lásky Boží*.

B)

Srovnejme E. s některými podivuhodnými činy Božími, které nám vypravuje a) Písmo sv. S. z.

1. Velký čin Boží bylo stvoření světa. Oč větší dílo Boží je však E.!

2. Nevýslovné důkazy lásky Boží k lidstvu líčí nám Písmo ve 2. hl. Gn. Oč jasněji však září nám ta láska v E.!

3. Pán žehnal hojně milovanému pastýři Abelovi. Oč více však žehná Ježíš svátostný nám ve svato-stánku!

4. Písmo sv. líčí Gn. 6, 9 — 9, 29. strašný zjev, který naplňuje čtenáře hrůzou, obrovskou katastrofu, známou nám jménem „*potopy světa*“.

Nesmírné spousty vodstva padaly shůry a draly se zdola, ježto průduchy nebeské i hlubiny zemské se otevřely (7, 11.), aby chrlily svůj obsah... Vkrátké době zaplavily přívaly vod pevninu, omyly, očistily ji, zahladily hříšníky, obrodily zemi... To-liko Noemova *archa* se zbytky starého a zárodky nového života vznášela se nad hlubinami...

Znám však zjev mnohem velikolepější, zázračnější, nežli byla potopa biblická! Když nadešla „*plnost času*“, otevřely se nad Nazaretem průduchy nebeské, aby se snesl jimi dolů dešť lásky Boží, ano sama Láska, jednorozený Syn Otcův . . . Panna nazaretská otevřela též hlubinu svého čistého nitra a z té působení Nejvyššího vzešla lidská přirozenost, která se nerozlučně spojila s druhou božskou osobou — v *Ježíše Krista* . . . Ten zaplavil svou láskou celou zeměkouli výše, nežli sahala kdysi potopa světa. Pokryl všecku zemi vlnami svého milosrdenství, očistil ji svou krví, jejíž jediná krůpěj má cenu větší, nežli měly všechny spousty potopy biblické . . . A vlny milosrdenství Božího, které od té doby přikrývají všecek svět výše, nežli trčí nebetyčné hory, ty vlny vynesly a nosí ne jednu dřevěnou bednu, archu, ale nesčetný počet malých schránek, které nazýváme *svatostánky, tabernakuly!* Obsahují nejen zbytky a zárodky života, ale *Život věčný sám!* Tají nejen potraviny, které z rozkazu Božího Noe do archy vnesl, ale skrývají Toho, který živí miliony tvorů, který tu poskytuje nesmrtelným duším hojnost zvláštního pokrmu, pokrmu andělského . . . V těch archách nejsou zvířata nečistá, ba ani čistá, v nich sídlí jen *Beránek*, který nepotřebuje k životu pokrmu všedního jako živočichové v arše Noemově zavření . . . Tu trůní *Beránek Boží*, který nepotřebuje míti ve své arše světlíku, aby měl potřebného vzduchu k životu, světlíku, jaký byl Noe učinil (Gn. 6, 16.) . . . Z eucharistické archy nevylétá *krkavec*, který má zálibu v mrtvo-

lách, v hnilobě; z archy svátostné vysílá Pán sám opět a opět bělostnou holubici svého nejčistšího ducha, holubici, která přináší nejen olivovou ratolest, *znamení* míru a pokoje, ale nejdokonalejší, pravý *pokoj* a *mír*, pokoj, kterého svět dáti nemůže. Nad Noemem klenula se *duha*, *znamení* milosrdenství Božího, jen chvíli, brzy zase zanikla. Od té doby však, co ustanovena byla Eucharistie, obepíná svět nejen *znamení*, ale nesmírné milosrdenství Boží samo . . . Písmo sv. vyslovuje velmi názorně zálibu, s jakou shlédl Bůh na obět, kterou mu podal po potopě Noe (9, 20.). Oč vzácnější však vůně stoupá denně k nebesům na oltářích katolických z oběti eucharistické! Písmo výslovně poznamenává o Noemovi, že „*nalezl milost*“ (6, 8.) a že „*chodil s Bohem*“ (6, 9.). Oč větší je *milost*, kterou my nalézáme v arše eucharistické, my, kteří tu smíme s Bohem stolovati, s Bohem hodovati, ano Boha přijímati, jísti . . .!

5. Ex. hl. 3. zavádí nás do pustin sinajských a líčí nám, kterak se tu zjevil Hospodin Mojžíšovi v *keři hořícím a neshořujícím*: „Oheň světelnou, hřející silou, které jest těžko odporovati, bývá v Písmě velmi zhusta náznakem Boha, jeho osvěcující, zahřívající blahodárné činnosti, velebnosti, duchovosti, všemohoucnosti. Srv. Ex. 13, 21.; 14, 24.; 40, 35n.; Dt. 4, 24.; Ž. 96, 3.; 3. Král. 19, 12.; Ez. 1. 27.; Is. 10, 17. a j. — Jaký keř Bůh k svému zjevení zvolil, nelze ovšem dnes botanicky přesně stanovit. Pravděpodobně byl to *Crataegus sinaitica*, hlohovitý druh, který tam vyrůstá do výše 3—4 metrů

(BČ). Mojžíš byl uchvácen pohledem na ten keř, že zvolal v duchu: „*Půjdu a ohledám tento veliký zjev, proč keř neshořuje*“ (v. 3.).

Oč větším však úžasem naplňuje nás pohled na oheň, který plane v E., ve které hoří Láska Boží věčná, nekonečná . . . Oheň, který zapálil keř Mojžíšův, neplál tam dříve, a jakkoliv hořel zázračně delší dobu, přece jen dohořel, dnes bychom ho tam již nenalezli. Ve svatostánku hoří však láska věčná, hoří již od té doby, co byla E. ustanovena, tedy bezmála 2000 roků, neshořuje, nespaluje se, nestravuje se, ale hoří ustavičně stejným jasem a teplem a hořeti bude na věky . . . Slunce, které každodenně na obloze vychází, hoří již tisíce let, je však jisto, že jednou přece jen dohoří, vychladne. Láska Srdce Ježíšova však nevychladne, neshoří, nedohoří nikdy, nikdy! Oheň keře, který Mojžíš viděl, bylo pouhé *znamení, znak, obraz* přítomného Boha; v E. je však netoliko obraz, znamení, nýbrž Bůh sám!

Jak vysoko asi šlehalý plameny z keře sinajského, jak daleko sálalo z něho světlo a teplo? Jenom na několik metrů! Oheň však, který hoří v E., šlehá až nad hvězdy, naplňuje celé nebe i zemi; nebesa nemohou obsáhnouti ho. Rozlévá se po celé širé zeměkouli. Veliké slunce může osvítit a zahřáti jen část zeměkoule, tu, která je právě ke slunci obrácena; na druhé straně však, která jest od slunce odvrácena, vládne *stín a chlad*. Světlo a teplo však, které sálá z E. rozlévá se současně po celé zemi, současně zabírá celou zeměkouli bez výjimky; tato láska nemá stínu, nezná chladu, nezná zimy!

Bůh oznamuje Mojžíšovi z keře své jméno: „*Já jsem ten, který jsem.* Toto řekneš synům Israelovým: *Ten, který jest, posílá mne k vám*“ (v. 14.). „Sotva najdeme jiné jméno Boha, které by vystihovalo podstatu jeho tak dokonale, jako jméno toto. Jedině Bůh je sám od sebe, nedostav bytí od nikoho jiného, kdežto všechny věci stvořené mají své bytí od „*Jsoucího*“ (BČ). Ano, v keři Mojžíšově háral oheň stvořený, od Boha způsobený, v E. však jest Láska věčná, *Láska sama od sebe!* Onen oheň byl tvor mrtvý, nerozumný, tu však jest oheň Lásky živé, nejvyšší moudré.

Hospodin volal z keře k Mojžíšovi: „*Nepřibližuj se sem, zuj obuv s nohou svých, neboť místo, na kterém stojíš, jest půda svatá*“ (v. 5.). „*A pokračoval: „Já jsem Bůh otce tvého, Bůh Abrahamův, Bůh Isákových a Bůh Jakobův. Mojžíš zakryl svou tvář, neboť neosmělil se na Boha pohlédnouti*“ (v. 6.). Oč světlejší je místo před katolickým oltářem! Také ze svatostánku mluví k nám Pán. Nevolá však: „*Nepřibližuj se sem!*“ Naopak přeje si a zve nás, abychom opět a opět k němu se blížili, volaje: „*Pojďte ke mně všichni!*“ Nežádá, bychom jako Mojžíš zastřeli svou tvář; Spasitel, aby nám práci ulehčil, zastřel tu sám svou tvář způsobou chleba! Opa-kuji: *Oč větší zázrak vidíme v E., nežli viděl Mojžíš v keři hořícím a neshořujícím!*

6. Úžas pojal Israelity i Egyptany, když Mojžíš proměnil hůl v hada, hada v hůl, vody v krev. Tu proměnu však nelze ani zdaleka srovnati s *proměnou*, kterou nazýváme *přepodstatnění!*

7. Oč převyšuje *další zázraky egyptské E.*! V oněch jevila se strašná spravedlnost Boží, v E. však nic hrozného, tu vystupuje toliko láska jeho. Ony trvaly jen krátký čas, omezeny byly na Egypt, zázrak eucharistický však trvá a opakuje se po tisíciletí po celém světě. Tam tma, zde světlo, tam hřímaly blesky, tu vládne naprosté ticho, tam kosila smrt, zde dostává se nám života, tam přešli Israelité rozbouřené moře, tu převádí nás ne Mojžíš, ale sám Pán bezpečně vlnami života k břehům věčnosti! Oč více máme důvodů, bychom zpívali opět a opět píseň díků (Ex. 15, 1.—17.)!

8. Svatý Augustin a jiní Otcové vidí v dřevě, které vložil Mojžíš do hořkého pramene a kterým voda zesládla (Ex. 15, 25.), předobraz *kříže Kristova*, který hořkosti tohoto života oslazuje. Nelze však také přirovnati to dřevo k E. která je živou památkou kříže Kristova, a která je skutečně duším nápojem nejsladším?

9. Nebudu již přirovnávati těla Kristova k masu, kterého se dostalo Israelitům na poušti příletem křepelek (Ex. 16, 13.), nebudu připodobňovati krve Kristovy k vodě, kterou Mojžíš na rozkaz Boží ze skály vyvodil (Ex. 17, 17.).

Jen *manny* si blíže všimněme! Zázračný pokrm to byl, přece však jen pokrm *tělesný*. K životu duchovnímu a věčnému přispíval potud, že budil v Israelitech důvěru a lásku k nejpečlivějšímu Dobroditeli a že byl znamením něčeho lepšího, čeho se lidstvu dostane v budoucnosti. Oč vyšší, vznešenější je manna novozákonná, E., která nám udržu-

je přímo život nadpřirozený a vede nás bezpečně do života věčného! Právem mohl říci Spasitel: „*Otcové vaši jedli na poušti mannu a zemřeli . . . Já jsem chléb živý, jenž s nebe sestoupil. Bude-li kdo jísti z chleba toho, nezemře na věky.*“ (Jan 6, 49.—52.) Ačkoli byla manna biblická veliký zázrak, přece pokládají jej novější vykladači za zázrak jen mimo-přirozený (*miraculum praeter naturam*) čili způsobový (*miraculum quoad modum*). Zázračný ráz podle toho tkví v neobyčejném rozmnožení manny obecné, v rozmnožení, stupňování jejích přirozených vlastností, v udělení vlastností nových, v její pravidelnosti, předpovědění atd. Všecky vlastnosti manny biblické může sice příroda způsobiti též, ale ne v *okolnostech*, ne *způsobem*, jakým byla učiněna manna biblická.

Oč větší zázrak jest E.! Nikdy nemohlo na srdce lidské vstoupiti, co připravil Bůh v E. těm, kteří ho milují! E., toť zázrak, kterého příroda naprosto způsobiti nemůže; E. je zázrak *nad přírodu* (*miraculum supra naturam*), zázrak *podstatný* (*miraculum quoad substantiam*)! Ano! O manně biblické nelze říci, že vznikla přepodstatněním (proměnou podstaty všední v podstatu vyšší, vznešenější). A i kdyby bylo lze to říci, zůstávala manna přece jen pokrmem, chlebem tělesným, se kterým se shodovala způsobou, barvou, chutí, vůně, podoba . . . V E. zůstává sice způsobou chleba a vína bez podstaty, která jí přísluší; místo té podstaty však je tu podstata nejvznešenější, nejvzácnější — podstata těla a krve Ježíše Krista, Boha-člověka! Mannu

biblickou bylo lze rozdělit na kousky, a ty byly *části* celku rozděleného. V E. lze sice také dělit způsobu chleba v drobty, způsobu vína v kapky, nelze však dělit její podstaty, ježto v každé částce svaté Hostie, v každé krůpěji proměněného vína je *celý Kristus!* Kdybychom si představili, že byl jeden kus manny biblické rozmělněn na prášek, nesčetný počet atomů, které rozvál vítr po poušti, byl každý ten atom, prášek *jiný* jedinec, *jiná* částička manny. V E. však v nesčetných způsobách chleba a vína, po celé zeměkouli rozsetých, cokoliv jich již bylo a bude, byl, jest a bude vždy a všude *jeden a týž* Ježíš Kristus, jedno a totéž tělo, jedna a táž krev, jedna a táž duše, jedna a táž osoba — Ježíš Kristus! Jaký to rozdíl mezi mannou starozákonnou a mannou zákona Nového, kterou nazýváme E. ! Oč vyniká skutečná osoba nad obraz, na který ji malíř zachytil, oč převyšuje skutečná osoba fotografii svou, o to výše stojí Eucharistie nad svým předobrazem, nad mannou !

„Ráno vznášela se nad zemí mlha, která nedovolovala zvláštní zrnitý chléb viděti; teprve když mlha na zemi „*padla*“ a objevila se rosa, ukázal se zároveň s ní chléb. Protože podle mluvy starých rosa padala s nebes, a s ní též manna, sluje v Ex. 16, 4. „chlebem s nebe“, tedy „*nebeským*“ (B.Č). Oč větším právem sluje „*chlebem nebeským*“ E. !

Když Israelité spatřili po prvé mannu, tázali se udiveně „*Man hu ?*“ — *to znamená* : „*Co je to ?*“ (Ex. 16, 15.) Na tu otázku mohl Mojžíš odpověděti do datečně : „*To je ten chléb, který vám Hospodin dal*

k jídlu.“ Kdybychom se však tázali o E. „Man hu“, „Co je to?“ dostali bychom od církve a bohoslovců tak dlouhé odpovědi, že celý život lidský nestačí, aby je důkladně a zevrubně člověk promyslel!

O manně povolal Mojžíš: „Hospodin přikazuje toto: Ať nasbírá z toho každý tolik, kolik stačí k jídlu; na každou hlavu podle počtu duší vašich, které sídlí pod stanem, z toho vezme gomor. Synové Israellovi tak učinili a *nasbírali jedni více, jiní méně*. Když pak měřili na míru gomor, *neměl více ten, kdo více nasbíral, aniž méně shledal ten, jenž méně byl nashromáždil*, nýbrž každý nasbíral si tolik, kolik mohl snísti.“ (Ex. 16, 16.—18.). Nehodlám vykládati, co znamená toto místo ve smyslu slovném. Poukazuji na „Bibli čes.“. Jen podobnost s Eucharistií budiž připomenuta: Byť přijali „*jedni více, jiní méně*“ způsoby, byť jeden přijal velikou sv. Hostii, jiný malou, jiný jen její úlomek, byť přijímal jeden toliko způsobu chleba, jiný (kněz) také způsobu vína, tedy obě způsoby, nemá jeden více, jiný méně, ale všichni mají stejně — jednoho, téhož, *celého* Ježíše Krista!

O biblické manně přikázal Mojžíš: „*At' z toho nikdo nenechává nic na ráno*.“ Oni však ho neposlechli, a někteří z nich si (toho) nechali až do rána; ale počalo se (to) rozlézati červy a zapáchatí.“ (Ex. 16, 19n.) Červi porušili netoliko způsobu, nýbrž i podstatu manny. Ne tak v Eucharistii! Zde může býti sice porušena také způsobu, ale jenom *způsobu*. Poruší-li se, zbavuje ji Pán své svátostné přítomnosti, podstata Eucharistie však porušena býti ne-

může, protože tělo Kristovo v ní přítomné již neumírá, nemůže býti odloučeno od krve, od duše, je to tělo již oslavené, které netrpí a trpěti nemůže!

O manně biblické dokládá Písmo: „*Když se slunce rozehřálo, rozpouštělo se to*“ (Ex. 16, 21.). Ne tak v Eucharistii! Hřeje tu láska Kristova nevýslovně více nežli slunce, ale ta láska nestravuje, neničí. A kdybychom my svou láskou Eucharistii zahřivali nad slunce, netrpí tím nějaké změny.

Osbírání manny velel Mojžíš: „*Šest dní sbírejte; dne však sedmého je sobota Hospodinova, proto nebude lze nic nalézt*“ (Ex. 16, 26.). Někteří však — vypravuje Písmo dále — když přišel sedmý den, vyšli sbírat, ale ničeho nenalezli. I pravil Hospodin Mojžíšovi: „*Jak dlouho ještě budete se zdráhati zachovávatí přikázání má a zákon můj? Vizte, že vám uložil Hospodin den odpočinku, a proto vám dává šestého dne dvojnásobně pokrmu; ať zůstane jedenkaždý doma dne sedmého, ať nikdo nevychází ze svého obydlí*“ (Ex. 16, 27.—29.). Sbíratí mannu byla tedy *práce služebná*, která posvátnost soboty byla by porušila! Oč vznešenější je chléb eucharistický, který padá s nebes, který připravuje Pán také, ba právě v neděli a ve svátek, a který sbíratí máme právě v den zasvěcený, ježto tak dne toho nerušíme, nýbrž naopak způsobem nejlepším *světíme!*

O manně praví Písmo, že „*byla jako bílé símě koriandrové a měla chut bílého pečiva s medem*“ (Ex. 16, 31.). Podle Nm. 11, 7. byla manna podobná *bdelliu*, tedy pryskyřici, průhledné klovatině, libě

vonící. Podle Nm. 11, 8. měla chut chleba z těsta zadělaného olejem (asi jako naše těsto máslové). To platí nejen o způsobě, nýbrž též o *podstatě* manny biblické! Máme-li na zřeteli *podstatu* Eucharistie, k čemu ji přirovnáme? Kde najdeme v široším světě, co by ji důstojně znázorňovalo? Nenajdeme než pouhý stín, matný rys. A k čemu pozemskému teprve lze přirovnati její sladkost, výživnost, sílu?

„Jedli pak synové Israelovi mannu čtyřicet roků, až přišli do obytné země; pokrmem tím se živili, až přišli ke hranicím země Kanaan.“ (Ex. 16, 35.) Kolikrát minulo již čtyřicet let od té doby, kdy Pán E. ustanovil a od které doby své syny a dcery živí?! A kolikrát čtyřicet let bude je živit i dále?!

Mojžíš pravil Áronovi: „Vezmi nádobu, vlož do ní jeden plný gomor manny a polož ji před Hospodina, aby byla uchovávána pro vaše pokolení. Podle rozkazu daného Hospodinem Mojžíšovi, položil ji tedy Áron ve stánku, aby se (tam) uchovávala“ (Ex. 16, 31.—34.). Ta manna však později zmizela. Aspoň v dobách Šalomounových již ve svatyni nebyla. (3. Král. 8, 9.) Jinak E.! Padá s nebes pravidelně každý den a padati bude do skonání světa, denně se na oltáři obnovuje a proto může býti a bude chována v křesťanských svatyních na věčné časy!

„Mannu bylo lze požívat i buď syrovou, jak nepadala, mohla však též býti mleta, v hmoždíři tlučena, v hrnci vařena, mohly se z ní i péci podpopelné chleby“ (B.Č.). Pán ve své lásce zašel tak daleko.

že nám v E. připravil pokrm dokonale hotový, kterého nelze již „zpracovati“. Ovšem však dlužno *zpracovati* přiměřeným způsobem, náležitou přípravou *srdce*, do kterého má býti novozákonná manna vložena!

10. Mohl bych dále přirovnávati *způsob, jakým přišel* nejvyšší Zákonodárce *na horu Sinaj* (Ex. 20.) ke způsobu, jakým přichází denně na oltář; mohl bych srovnávati *ohněň*, kterým zapaloval Bůh ve St. z. sám žertvu na znamení, že se mu líbí, s ohněm, kterým sestupuje při mši sv. na oltář katolický; našli bychom také nějakou podobnost *sestupu Božího v mlze do chrámu Šalomounova* nově postaveného a sestupu Kristova do svatyní našich, ale to by nás *daleko, daleko* zavedlo.

b) Mohli bychom podobně zkoumati a s Eucharistií srovnávati také veliké zázraky Nového zákona, jako na příklad vtělení Syna Božího, proměnu vody ve víno v Káni galilejské, uzdravování nemocných, kříšení mrtvých, vzkříšení Krista samého, jeho vstup na nebesa, jeho příchod k soudu poslednímu a vše by nás více a více naplňovalo úctou k Ježíši svátostnému.

Jakým *údivem* uchvázeni byli lidé, kteří viděli zázraky Kristovy, kteří byli *očitými* svědky jich?! S jakými city volali na př. ti, kteří viděli zázrak na jezeře Genesaretském: „*Kdo je tento, že větrové i moře poslouchají ho?*“ (Mat. 8, 27.) S jakou vřelostí volal setník na Kalvarii: „*Jistě syn Boží byl tento . . .*“ (Mat. 27, 55.) Podobným *úžasem* měli bychom se chvěti také my při pozdvihování, pro-

tože jsme též očitými svědky tak velikých podivuhodných skutků Božích, *zázraků!*

Jak se chvěl asi mládenec najmský, dcera Jajrova, Lazar, kteří vstali z mrtvých, kteří zakusili sami na sobě zázrak vzkříšení?! Byli nejen očitými svědky, nýbrž i *předměty zázraků*, jež na nich Pán vykonal?! Nebo — abych jiný příklad uvedl — jak je těm, kteří byli v Lurdech zázračně uzdraveni?! Podobnou však hrůzou, obdivem všemohoucnosti, lásky a milosrdenství Božího měli bychom býti uneseni také my, kdykoliv odcházíme od stolu Páně, protože býváme netoliko svědky, nýbrž i *předměty zázraku eucharistické lásky Boží*.

V

MEMORIA PASSIONIS, PAMÁTKA NA UTRPENÍ

Jako přítel příteli, choť choti, rodiče dětem dávají na památku dárky, tak učinil také Pán . . .

a) A co nám dal na památku? Vzácnou knihu? Milionový šperk? Svou fotografii? Obraz umělcem na plátně malovaný, portret ve zlatém rámcí s vlastnoručním podpisem?

Nikoli! Dal nám svátost Oltářní a v ní — *Sebe Sama!*

Není to jen obraz tváře Kristovy třeba sebe dokonaleji na plátno nanesený, není to ploskořezba jeho poprsí, plaketa, byť i sebe věrněji podávající jeho obličej. není to obraz ssedlé krve, jaký vtiskl do roušky Veroničiny, nikoli, je to skutečná *osoba Kristova sama!* Není to drahokam, je to nekonečný poklad, jaký Bůh má a jaký jen dáti může, poklad, který daleko vyváží a převáží miliony a miliony nesmrtelných duší lidských i andělských. Není to jen cenná listina, jakých na světě mnoho, je to úpis, krví Ježíšovou psaný a podepsaný, který nám zaručuje vzkříšení, nesmrtelnost a život věčný i podle těla („*pignus vitae aeternae*“). . . Není to jen kniha, která podává v mrtvé liteře několik pravd, je to sama *Pravda* živá, absolutní, soubor vší pravdy . . .

b) Při památce rozhoduje doba, jakož i okolnosti, *kdy* byla dána. Vysoko bývá ceněna památka po-

slední, daná na sklonku života, nebo dokonce na lůžku smrtelném . . .

Chudá matka leží již delší dobu. Těžká choroba ji připoutala na lože. Cítí, že dni jejího života jsou sečteny. Volá na svého syna a se slzou v oku praví mu: „Ráda bych ti zanechala po sobě nějakou památku. Nejraději *živé srdce své*, které celý život můj pro tebe bilo. To však je nemožno. Přijmi tedy malou rodinnou památku, kterou jsem zdělila po své matce a kterou jsem stále na hrdle nosila: malý penízek s Rodičkou Boží bolestnou . . .“ Syn přijal rodinný skvost a kdykoli se naň podívá, vždycky se mu vybavují poslední okamžiky umírající matky . . . Vždy vidí jasně, kterak smrtelný pot perlí se jí na čele, slýchá její smrtelný chrapot, vzpomíná, jak chladná byla její mrtvola, když s ní malý odkaz snímal. Penízek byl mu stálou *živou památkou* na poslední okamžiky, na smrtelný zápas matčin, na odchod *její* s tohoto světa . . .

Také svátost Oltářní je nám památkou, ovšem nekonečně dražší, památkou na utrpení („*memoria passionis*“), a jmenovitě *památkou na smrt Ježíšovu*. Vždyť ji ustanovil krátce před svým odchodem s tohoto světa, den před svou smrtí, „*pridie, quam pateretur . . .*“ Několik okamžiků před krvavým smrtelným zápasem v zahradě getsemanské. Při mši sv. opakuje se způsobem nekrvavým totéž, co se dalo krvavě na Golgotě! Totéž tělo, které pnělo na kříži, podává se tu v oběť Otci . . . Mše sv. jest netoliko nějaké vyobrazení třeba sebe věrnější tragédie kalvarské, ale je to *skutečné opakování* všeho,

co se dalo v Jerusalemě za branou o prvním Velkém pátku. Tomu-li tak, jest nad slunce jasnější, že jest Eucharistie *živá památka utrpení a smrti Ježíšovy*.

Egyptané dávali mrtvoly svých miláčků balzamovati a mumie byly jim vzácnou památkou; jiní dávali si vyjímati z prsou svých drahých srdce, kladli je do zlatých nádob, které chovali ve velké úctě. Ale co to bylo vše platno, když těm památkám chyběl život... A toho života pramen a nekonečné moře máme my ve své památce na Kristovy bolesti — v *Eucharistii*. Výše řečeno, že umírající matka byla by si přála, by mohla svému synu zanechati na památku živé srdce. Pán v *Eucharistii skutečně tak učinil*. Jeho srdce pod způsobou chleba bijící a život šířící — toť vzácná, nejvzácnější „*memoria passionis*“.

Vše, každá maličkost, která nám připomíná nebo připomínati by mohla okamžik z dějin Kristových útrap je nám nebo byla by drahá: každá hruda ze zahrady getsemanské, s křížové cesty, skropená Jeho krví; Veroničina rouška; Jeho roucho krví promočené, o které metán byl los; sloup, ke kterému byl připoután a u kterého byl bičován; bičíky, které tu nelítostnou práci vykonaly; starý plášť, do kterého na potupu byl oblečen; hole, kterými přiráželi ke hlavě Kristově trnovou korunu; kámen, na kterém seděl; rouška, která zakrývala jeho kyčle na kříži — bílé roucho, do kterého byl oblečen u Heroda, to vše jsou velmi vzácné památky na utrpení Páně, ale co jsou proti — památce, jakou jest — *Eucharistie*!

Ani trnová koruna, ani hřeby, které proklály posvátné ruce a nohy, kopí, které otevřelo Kristův bok, plátno, do kterého byla zahalena mrtvola nejvyššího Trpitele, ba ani dřevo kříže nevyrovná se — *Eucharistii*. Jsou to sice neocenitelné památky, avšak přece jen mrtvé a proto se také mnohé z nich ztratily, podléhají zkáze, steřejí, hnijí, zacházejí . . . Ne tak Eucharistie! Ta jest *nezdolná, nezničitelná, vždy žijící a oživující památka!*

VI

ÚCTA TAJEMSTVÍ TĚLA A KRVE . . .

Všeobecné dějiny světové. Kdy *počaly* ? Stvořením člověka, tolik jest jisto. Kdy však první člověk stvořen byl, nelze přesně zjistit. — Kdy *skončí se* světové dějiny ? Skonáním světa. Kdy to bude ? Neznámo.

Nevidouce jasně ni před sebe ni za sebe, nevidouce počátku ni konce, vidíme s naprostou jistotou jejich *střed*, událost skutečně světového významu, na kterou se všechna minulost lidstva připravovala a která rozvíjí veškerou budoucnost. Je to *příchod*, narození *Ježíše Krista*. Rozlišujeme dvě veliké doby podle ní : dobu *před* Kristem a dobu *po* Kristu. „Kristus je střed časů. Starý svět jej očekával, nový svět a všechna budoucnost na něm spočívá. Vykoupení lidstva je největší událost světových dějin ; život Kristův je nejkrásnější a nejvznešenější vzpomínka, jakou lidstvo má ; jeho nauka je měřítko, podle něhož bude každý souzen.“ (Weiß, Weltgeschichte I, XXVIII. Wien 1876.) Jak veliký rozdíl mezi dobou před a po Kristu, máme-li na zřeteli náboženství a z něho vyplývající mravnost !

Po Kristu vyniká ve všeobecných dějinách světových jeho matka *Maria*. Nevíme přesně, kdy počala pozemskou pout, nevíme, kdy ji skončila, ale víme jistě, že střed jejího života, nejdůležitější

událost v něm byl — opět *příchod Ježíše Krista* na tento svět a pak i odchod s něho, jeho smrt, oběť krvavá na Kalvarii. Vše, co v životě Marie Panny předcházelo, byla příprava na příchod Kristův, pozemský jeho život bylo nerozlučné spojení s ním, a všecek další život její spočíval a spočívá dosud v nebesích a spočívati bude na věky na Kristově veleoběti golgotské.

Kdy se počal život *náš*, víme sice, ale nevíme, kdy se skončí. Tolik však je nade vši pochybnost, že i středem našeho života je *příchod Ježíše Krista*. Nepřichází k nám v podobě lidského těla, jako přišel do panenského lůna Rodičky v Nazaretě, ale přichází k nám v podobě chleba; za to však nepřichází jen jednou, ale opět a zase, a jest ochoten přijíti každý den. Ano, střed každého našeho dne je *svátostný příchod Ježíše Krista*, sv. přijímání. Nejdůležitější událost, nejsvětější chvíle, nejdůležitější úkon, vrchol našeho dne, jeho poledne, ježto tu chvíli stojí nejvýše na obloze naší duše Slunce spravedlnosti.

Jestliže všecek život Marie Panny před vtělením Syna Božího byl *přípravou* na Ježíše Krista, má také vše, co před svatým přijímáním myslíme, cítíme, mluvíme a činíme my, býti *přípravou* na nejdůležitější událost dne; a opíral-li se všecek život Marie Panny o Kristovu smrt, má také všecek život náš po sv. přijímání spočívati na živém znázornění smrti Kristovy, t. j. na oběti mše sv., má býti vše, co po ní myslíme, cítíme, trpíme, mluvíme a činíme, vše má býti *velikým činěním díky*. Kdy ty díky

skončíme, bychom zas počali se připravovati na nový příchod Krista Pána? „*Amen*“ poslední po kompletáři, po večerní modlitbě budiž *konec díků a hned po něm počniž naše další příprava*. Tak bude každý den života našeho světovými dějinami v malém — *střed* jeho příchod Ježíše Krista na oltář a do našeho srdce, *díky* za tu milost budou zahrnovati dobu všecku až do kompletáře, večerní modlitby, a pak počne se již jiná perioda, doba přípravy na nejdůležitější světodějnou událost, která se opakuje tajemně na oltáři a v našich duších. Jak krásný, Bohu milý, Rodičce Boží podobný byl by to život, kdybychom tak vždy jednali! . . .

V přípravě a díkůčinění dlužno rozlišovati *dvě doby*: dobu *bližší* přípravy a bližších *díků* a dobu *vzdálenější* přípravy a *díků*. Rozdíl má svůj důvod, ale nezapomínejme, že „bližší“ se „vzdálenějším“ velmi těsně a úzce souvisí.

Bližší příprava na sv. přijímání a díky za ně je sama mše svatá se svými krásnými obřady; k ní druží se přípravné a děkovné modlitby soukromé. K ní druží se dále modlitba hodinek, jimiž církvev jakoby krásným věncem ovíjí mši sv.; ježto ukládá pomodliti se jitřní a chvály přede mší sv., dlužno je pokládati za přípravu; ježto pak nešpory a kompletář modlíme se po poledni, můžeme jimi za mši svatou a svaté přijímání děkovati velmi vhodně; „malými hodinkami“ možno se připravovati nebo děkovati podle toho, modlíme-li se je před nebo po nejsvětější oběti.

Bližší příprava nám ukládá, bychom byli *čisti*,

plni *víry, naděje, lásky, pokory a úcty*. Čím čistší budeme, čím větší míru jmenovaných ctností budeme míti, tím hojněji budeme těžiti z příchodu Kristova. Čistoty nabýváme ovšem ve svátosti pokání a vzbuzením lítosti. Nejčistší však budeme, bude-li všecek náš denní život čistý, budou-li naše myšlenky, snahy, slova a skutky celý den neposkvřené, snažíme-li se, aby každou hodinu byla duše čistší a čistší. Ostatně jíti každý den ke sv. zpovědi není snadno, a má-li býti platná, třeba míti lítost. Nejlepší důkaz, zdali jsme lítost měli, je polepšiti se, nehřešiti, tedy opět *čistě žíti*. Jestliže celý den lneme k některému hříchu, jest nesnadno krátce před sv. přijímáním teprve vzbuditi pravou lítost! Naopak velmi snadno jest ji vzbuditi tomu, kdo se upřímně snaží žíti bez jakéhokoli hříchu dobrovolného.

Bližší příprava ke stolu Páně žádá, abychom vzbudili živou *víru v přítomnost* Ježíše Krista ve večeři Páně, jak jí učí církev. Vzbudíme ji mnohem snáze a dokonaleji, budeme-li ji buditi častěji za den při duchovním přijímání a při návštěvách velebné Svátosti, jakož i jindy, jak níže bude pověděno. Víra ve svátost Oltářní však obsahuje jakoby vzácné jádro vše, co jest křesťanu věřiti. V E. je skutečně přítomen Ježíš Kristus. Kdo je to? Je to Bůh, druhá božská osoba. Věřím-li, že je Kristus druhá osoba, dlužno mi také, abych věřil v prvou a třetí osobu, tedy v tajemství Trojice Boží. Ježíš Kristus je však také pravý člověk. Věřím-li tomu, věřím také, že Syn Boží se v čase vtělil a narodil

z Marie Panny, věřím, že měl a má lidskou duši i tělo. Věřím-li, že mše sv. jest oběť, při které se opětuje nekrvavě oběť kříže, věřím také, že Ježíš na kříži krvavě se obětoval za nás, aby nás vykoupil. Věřím-li, že Pán v E. jest náš duchovní chléb, věřím, že jest duchovní život, posvěcující milost jinak zvaný, který nebeským chlebem eucharistickým udržuji; to budí ve mně otázku, kde lze jej získati, a ta otázka vede mě ke svátosti křtu a pokání. Kdybychom tyto pravdy náboženství svého dále vyvíjeli, shledali bychom, že — jak bylo řečeno — všecka naše víra křesťanská tkví jako v semeni ve víře v Eucharistii. Vzbudíme tedy krátce před sv. přijímáním víru ve svátost Oltářní tím dokonaleji, čím lépe budeme *celý den žíti z víry* a stačí k tomu případně i několik málo slov. Proti tomu nepadne v poslední chvíli i dlouhými modlitbami vzbuzovati víru v E. tomu, kdo nežije z víry den celý.

Co jsme právě řekli o nevinnosti života, o žití podle víry a z víry, možno říci s příslušnou obměnou o *naději*, o důvěře v Ježíše Krista, o horoucí *touze* po něm, o *lásce* k němu, o pokořování se před ním. Totéž možno říci o úkonech *po* sv. přijímání.

Královnou ctností všech je láska, svazek dokonalosti. Spojuje nás nejněžněji s Kristem, blaží nás, přináší sladký mír do duší. Sv. přijímání pouto lásky tím více utáhne — abych tak řekl — čím více lásky obětavé ke stolu Páně již ponese. Každá ctnost ukládá oběť, zejména pokora, chudoba, čistota, poslušnost. Čím horlivěji budeme ty ctnosti každý den pěstovati, čím více obětí jejich pone-

seme k oltáři, tím něžněji a úžeji přivine se Ježíš Kristus k nám.

Láska nás naučí, bychom úctou ke svátosti Oltářní protkali, prokvasili pokud možno všechny své pobožnosti, hodinky, růženec atd. Láska ke Kristu obsahuje nerozlučně také lásku k bližnímu. Co dobrého tedy učiníme spolubratřím, dětem, komukoli, můžeme činiti z lásky ke Kristu svátostnému, a jemu to obětovati jakožto přípravu nebo dík za sv. přijímání . . . Vždyť pravil: „*Pokud jste to učinili jednomu z bratří svých nejmenších, mně jste učinili*“ (Mt. 25, 40). Z téže lásky můžeme konati a Spasiteli svátostnému obětovati každý čin ctností, jež nazýváme nepatrnými, neúhlednými, každý čin, který se zdá býti lhostejný mravně . . .

Na př. budiž tu podán způsob, jak ctitel svátosti Oltářní ráno vstává a večer lehá . . .

Pánu přísluší *prvotiny* všeho, také prvotiny každého našeho dne. Nemohou býti první naše myšlenky každého jitra věnovány Kristu svátostnému? Jemu právem přísluší první naše slova, první naše činy, na př. pokleknutí směrem ke svatostánku. Kdybychom hořeli touhou po andělské hostině, jistě bychom ani vteřinu v lůžku neprodlévali zbytečně. Nemohli bychom si při prvním kříži, který ráno činíme, vzpomenouti na kříž, kterým počíná kněz mši sv.? Vzpomínka na denní oběť Kristovu vznítla by v nás touhu, abychom i my celý den, který počínáme, pokládali za příležitost k ustavičným obětem, jež spojovati budeme s obětí Kristovou. Jaká příležitost vítaná skýtá se nám ke

vzpomínce na Krista svátostného, když vzbuzujeme dobrý úmysl! . . . Jemu možno díky vzdávati, že nám dopřál zase spatřiti nové světlo světa, abychom nové důkazy lásky své mu dávali a tak si hromadili zásluhy, jimž odměna přísluší. Jemu právem vzdáváme díky hned při procitnutí, že nám dnes opět dopřeje přistoupení k andělské hostině, s ním se spojití, s ním celý den pracovati a trpěti, celý den za ním choditi. Když se myjeme, můžeme velmi vhodně vzpomínati na to, kterak Pán připravoval apoštoly na první svaté přijímání mytím nohou a činiti to v jeho duchu. Když se oblékáme, můžeme se vmysliti v okamžik, kdy kněz oblékámešní roucho, aby přistoupl k oltáři Páně. . . Jako den eucharisticky možno počítí, tak lze jej také zakončit. Poslušnost Krista svátostného nás vybízí, abychom poslušně odebrali se na lůžko v hodinu, jak povinnost velí. Když se svlékáme, můžeme vzpomínati na Pána, kterak na Kalvarii, prve nežli byl křižován, byl svlečen ze šatů, ale také na to, kterak svlekl v Eucharistii všecku slávu, ba i podobu lidskou, způsobu člověka a ponechal si toliko chudičké šaty chleba a vína . . . Pán ve svatostánku na výsost mlčelivý dává nám příklad, kterak zachovati večerní mlčení. Byla-li první naše myšlenka, první slovo, první čin ráno věnován Pánu svátostnému, může se státi tak i nyní, jemu platiž poslední pohyb našeho těla, poslední slova, poslední vzdech. Kropíme-li lůžko svčcenou vodou, představme si, že je to tak, jako bychom je kropili krví Ježíše Krista, tou krví, která kolu-

je ve svatostánku. Vzpomínka na smrt, kterou budí v nás lůžko, vynucuje takořka prosbu, aby Pán krátce před smrtí dopřál nám jej hodně na poslední cestu s tohoto světa přijmouti. Když jsme pak již vše vykonali, bude jistě Krista těšiti, položíme-li v duchu svou hlavu na jeho srdce, jako byl učinil při poslední večeři sv. Jan, a usneme-li na něm s poslední myšlenkou na svatostánek.

Hle, to jest v hlavních rysech „*sacra mysteria corporis et sanguinis Domini venerari*“, to jest „*ctíti nejsv. svátost Oltářní*“, to jest život zasvěcený Ježíši svátostnému. Budeme-li jej žíti, jistě budeme ustavičně zde na zemi i v nebesích *okoušeti sladkého ovoce* Kristova vykoupení.

VII

ZAŽÍVÁNÍ

OVOCE VYKOUPENÍ . . .

I

Žalmista přirovnává muže spravedlivého ke stromu štípenému na břehu řeky, kde má hojnost vláhy, ke stromu, jehož listí vždy se zelená, nevadne, neopadává, který vydává svým časem *ovoce* (Ž. 1.). Jinde (Ž. 91., 13.) přirovnáván je spravedlivec ke kvetoucí *palmě*. K cedru libanskému, věčně se zelenajícimu, k palmě kvetoucí a hojné ovoce nescoucí možno právem tím větším přirovnati Ježíše Krista . . . Jak vzácné plody, „*ovoce vykoupení*“, vyrostly na tomto mohutném stromě, jehož haluze rozkládají se po celé zeměkouli, jehož košatá koruna zastiňuje celý svět a sahá až nad hvězdy, do výšin nebeských. Ovoce spásy můžeme čekati s tohoto stromu již *a)* zde, v slzavém údolí, zejména pak okusíme jeho slast, *b)* až skončíme pout pozemského života.

a) Dokud nevyrostl tento strom, byl člověk odtržen, odvrácen od Boha, byl od něho vzdálen, nepokoj bouřil jeho nitrem, duše nemocná ze sterých ran krvácela, rozum zahalen byl temnem, vůle chabá, srdce vírem vášní zmítáno, člověk tonul v bahně mravním, klesal hlouběji a hlouběji, byl spoután okovy otroctví nejhoršího, žil, živořil ní-

kým životem přilnulým ke hroudě zemské, plazil se v prachu hrubých požitků jako červ, umíral bez naděje v život lepší, odcházel s tohoto světa na věčnost u vědomí, že pošpinil duši četnými urážkami bytosti vyšší, mocnější, jejíž hněv tak popudil; *opouštěl svět nezřídka jsa uvnitř rozerván, zoufaje . . .*

Od té doby však, co zapustil kořeny a vzrostl živý strom nesoucí ovoce spásy, Ježíš Kristus, jak šťastná změna s lidstvem nastala . . . !

Rozumu dostalo se světla naukou a milostí Kristovou; světla, které svítí v temnu životních záhad a pochybností, které sytí hlad rozumu a tak *naplňuje celou duši pocitem spokojenosti.*

1 Sam. hl. 14. vypravuje, kterak Jonatan, syn Saulův ve válce s Filištany přišel do lesa, kde byla hojnost sladkého medu; Jonatan „*napřáhl konec hole, kterou měl v ruce, omočil v plástu medu a přiložil ruku svou k ústům; i zasvítily mu oči*“ (v. 27.). Tak zasvítily radostí oči všemu lidstvu, když se stromu vykoupení česalo ovoce hlubšího pochopení života, určitého, spolehlivého názoru světového, tak svítí radostí a spokojeností též oči nám, kdykoli v rozjímání kocháme se pohledem na ten vzácný strom a jeho ovoce poznání . . .

S toho stromu může nyní člověk česati ovoce vyššího, nadpřirozeného života, který nám poskytuje účast v životě Božím, zázračné ovoce, které z nás činí dítky Boží, bratry a dědice Kristovy, ovoce, které v nás rozněcuje žár lásky nejčistší, z níž plyne nevysychající pramen vnitřní spokojenosti, duchovního blaha a štěstí . . .

Na tom stromě rostou plody, které nám dodávají obří síly v boji mravním, že můžeme s úspěchem vzdorovati všem útokům svých nepřátel, že můžeme si uhájiti čisté svědomí, nevinnost a příjemný pocit, který z vědomí té nevinnosti se prýští . . .

Duševní klid i tu, kdy zmítají naším nitrem největší bouře útrap, svatý blaživý zápal a nadšení, které přináší ochotně v obět vše i sebe sama, rozhodný pokrok ve ctnostech všech, i rekovných, neochabující vytrvalost v práci i strádání: toť další plody toho stromu.

Klesl-li kdo, zachvácen-li chorobou hříchu, nalezá tu lék křísící, mírnící, vracející ztracené zdraví.

To vzácné ovoce možno nám česati celý život, *ustavičně* („iugiter“) možno nám okoušeti vnitřní jeho sladkost, i v posledních chvílích pozemského života. Kdo trhá s toho stromu, bojuje poslední zápas vítězně, zavírá víčka naposled klidně, protože jej obestírá blaživá naděje v život lepší.

b) Ano, za hrobem působí teprv dokonale ovoce stromu našeho vykoupení . . . Jeho plody uschopňují naši duši patřiti *věčně* („iugiter“) na krásu pravdy nekonečné, patřiti na ni tváří v tvář; ty plody nás uschopňují bez konce milovati Dobro nejvyšší, žíti v nejužším styku a v nejněžnějším spojení s Blahem nejdokonalejším, píti z něho a okoušeti celou duší a každou její schopností, jak sladké je na onom světě *ovoce spásy* . . .

II.

Čím však sklátíme ty plody? „velebti svatá tajemství těla a krve“ („corporis et sanguinis tui sacra mysteria venerari“). Těmi slovy sama církev upozorňuje nás na prostředek, jehož dlužno užití, chceme-li, aby jmenované plody padaly nám v míře nejhojnější do klína . . . Třeba tedy častěji rozjímati myslí sebranou o svatých tajemstvích těla a krve Kristovy, pozorně o nich čísti, napjatě poslouchati řeči o nich, opět a opět pokorně skláněti koleno i šíji při častých návštěvách eucharistických, nořiti se do srdce Kristova při mši sv., často za dne vzpomínati na poklad náš ve svatostánku skrytý, zejména však často, denně, hodně, důstojně přijímati E. . . . Jeť sám Ježíš Kristus, živý strom, na kterém třpytí se zlaté plody našeho vykoupení, o kterém jsme se zmínili výše.

III

Ano, sv. přijímání, toť *pokrm*, který nás sílí na pouti života, na všechny stezky neschůdné a strmé, příkré, vedoucí do závratných výšin křesťanské (kněžské, řeholní) dokonalosti. U stolu Páně nalézáme *nápoj*, který v únavě největší rozlévá v duši tichou a sladkou útěchu, který ji opájí svatým vzletem, aby mohla se vznésti do výsosti posledního našeho cíle, vznášeti se výš a výše až *k vrcholu stromu našeho vykoupení*. Sv. přijímání, toť naše *opora*, spolehlivější nežli poutníkova hůl; stůl Páně zís-

kává nám *společníka, průvodce* na tuto cestu vzácnějšího nežli byl Rafael Tobjášovi, samého Ježíše Krista. E. přímé činí stezky našeho života, všeliké údolí vyplňujíc, pahorky snižujíc a se zemí srovnávajíc. Sv. přijímání, toť *provaz*, který nás připoutává k božskému průvodci tu, kde třeba nám životem šplhati se do výše po stěnách bezmála kolmých na horu nebetyčnou. E. toť *žebřík*, který spojuje nebesa se zemí, *peruť*, která nás přenáší za Kristem přes propasti nejširší a nejhlubší . . . E., toť peníz, za který nakoupíme všech cestovních potřeb, toť *člun*, na kterém se přeplavíme nejdravějšími proudy nejširších řek, ano i přes rozbouřený oceán života . . . E. jest ochranný *pancíř*, kterého neprostřelí žádná střela ďáblova. E., toť *zlatý klíč*, který otvírá nám brány říše, jejímž občanům dostává se jména nového a manny skryté, (Zjev 2. 17) *manny*, jejíž krásy oko nevidalo, o jejížto sladkosti ucho neslýchalo, o jejížto rozkoši nemohlo srdce lidské ani tušiti. Manna rajská bude tím sladší, že nikdo již nebude moci nás o ni oloupiti, žádný hřích, žádné pokušení . . . Žádná bolest, žádné hoře nebude nám již té sladkosti ztrpčovati, a po vzkříšení všeobecném bude i naše oslavené tělo sdíleti se o rozkoš, plynoucí z dokonalého, nerozvízitelného spojení našeho s Kristem, jakož i ze společnosti stejně smýšlejících a stejně cítících spolubratří a spolusester nebeských.

VIII.

ČÍM JEST NÁM PÁN V NEJSVĚTĚJŠÍ EUCHARISTII?

Jest nám vším, s veškerou láskou vše možné pro nás činí.

Náš tu skrytý Bůh, náš Tvůrce; my jeho tvořivé.

Náš Zachovatel, nejvyšší Voditel, Bůh nejvýše prozřetelný.

Náš Král neobmezené moci; my jeho poddaní.
Nejvyšší Pán náš a my jeho majetek.

Vrchní náš Zákonodárce a my bytosti jemu dokonale podřízené a na něm závislé.

Náš Vykupitel slavný a my jeho blažení vykoupenci.

Náš Velekněz a my jeho věřící.

Pastýř a my jeho ovečky.

Prostředník a zástupce před Otcem.

Spasitel, pramen blaha a štěstí.

Otec náš a my jeho šťastné děti.

Hlava naše a my jeho údové.

Rádce nejspolehlivější.

Vůdce nejdokonalejší; my jeho vojska.

Lékař nejdovednější a nejzkušenější a spolu lék nejúčinnější.

Přítel náš nejvěrnější.

Bratr náš.

Společník nejmilejší.

Ženich, snoubenec, ba choť, manžel našich duší.
Zdroj našeho posvěcení.
Pravé světlo našeho poznání.
Nejštědřejší Dobroditel náš i dobrodiní.
Svědék a soudce všeho, co myslíme, mluvíme
a činíme.
Naše výkupné.
Náš cíl.
Naše odměna.
Náš všecek život.
Nejdražší poklad.
Oběť nejvzácnější, nekrvavá, kterou on sám a
mys s ním denně nejsv. Trojici Boží přinášíme.
Beránek Boží neporušený.
Nejdokonalejší oběť chvály.
Nejcennější oběť díků.
Nejvydatnější oběť prosby.
V nejsv. Eucharistii jest nejúčinnější oběť smíru.
Nejvzácnější oběť za živé i za mrtvé.
Hostitel, host a pokrm v jedné osobě.
Kvas nejsladší.
Rozkoš králův.
Chléb andělský.
Manna skrytá.
Potrava v Pánu umírajících.
Dar Bohem daný lidem a dar od lidí podáva-
ný Bohu.
Předmět naší víry.
Nejhlubší tajemství našeho náboženství.
Předmět naší naděje a touhy.
Náš Utěšitel.

Tajemství neskonale lásky.
Předmět a ohnisko lásky naší.
Památka předivných skutků Božích.
Zázrak všech zázraků.
Živá památka na utrpení Páně.
Poslední vůle, odkaz Ježíše Krista.
Závěť Kristova a naše dědictví.
Naše radost, rozkoš a požitek.
Náš ráj.
Naděje našeho vzkříšení.
Símě nesmrtelnosti.
Záruka naší slávy.
Znamení naší blažené věčnosti.
Vzor všech ctností.
Živý příklad pokory.
Vzácný obraz lásky k chudobě.
Naše mravní síla.
Naše panická čistota.
Nedostižný vzor poslušnosti.
V nejsv. Eucharistii jest příklad názorný po-
božnosti.
Příklad ustavičné činnosti.
Vzor a pramen naší vytrvalosti.¹

¹ Připoj sem vzývání litanie ke jménu Páně a k božskému Srdci.

IX.

BOŽSKÝ MIKULÁŠ

V životopise sv. Mikuláše¹ čteme: „V jeho rodišti žila zchudlá šlechtická rodina v kruté nouzi, až ztrápený otec zmalomyslněl tou měrou, že pojal neblahou myšlenku zaprodati nevinnost tří dcer svých, aby se uživily. Jakmile zvěděl o hrozném úmyslu Mikuláš, našla jeho láska zvláštní cestu k záchraně rodiny. Nikým nepozorován přiloudil se v noci k domu zoufajícího otce a vhodil polootevřeným oknem do ložnice jeho měšec peněz, kteréž zdály se mu stačiti na věno jedné z dcer, a vykonav milosrdný skutek, odešel rychle. Šlechtic, vida ráno peníze neznámým dobrodincem darované, litoval hříšného záměru svého a vybavil nejstarší dceru svou poctivě za řádného muže. Podobným způsobem obdařil šlechtický Mikuláš rodinu po druhé a po třetí, takže všechny tři dcery dobře se provdaly. Posléze vypátral šlechtic tajemného dárce, vrhl se mu k nohám, skrápěl milosrdné ruce jeho hojnými slzami a děkoval za prokázané dobrodiní. Ale Mikuláš odmítal všechny projevy vděčnosti a napomenul muže, aby raději velebil Boha, od něhož každý dobrý dar přichází, i aby svatým příkázáním jeho nikdy se nezpronevěřoval.“

Krásná ctnost, *tichá noční štědrost*, která nechce

¹ Ekert, Církev vítězná, VI., str. 681.

býti poznána, ani zde na zemi odměněna, která sebe činí chudou, aby jiného učinila bohatým! A kde, na kterých vysokých školách, od kterého filosofického systému sv. Mikuláš osvojil si tu ctnost? Nikde jinde se jí nenaučil, než ve škole Kristově . . . Jeť Mistr nebeské pravdy výtečným, názorným učitelem tiché štědrosti, která miluje chudobu,

I. ve svých jeslích, v Betlemě historickém,¹

II. ve svatostánku, v Betlemě eucharistickém.

I.

Z vysokého, nejen šlechtického, nýbrž z královského rodu pocházel první *otec* veliké *rodiny* lidského pokolení . . . Z nízkého rodu pouhé lidské přirozenosti byl povýšen do stavu nadpřirozeného, do stavu synovství Božího, byl princem Otce nebeského, který vládl velikým jměním hmotným (královský park, zahrada, vnější blaženost . . . nesmrtelnost podle těla atd.), který neznal bídy hmotné, jehož komonstvem byli všickni tvorové, v každé době ochotni poslechnouti jeho hlasu. Byl v nejušlechtilejším slova smyslu rytířem *ducha*, který neznal bídy. Jako disponoval velikými fondy intelektuelními i mravními, tak měl též veliké bohatství milostí Božích, veliké schopnosti, vlohy nadpřirozené (ctnosti vlité, dary Ducha sv. atd.).

¹ „Když tiché mlčení všechno zabíralo, a noc ve svém běhu na půl cestě byla, všemohoucí slovo tvé s nebe, od královského trůnu seskočilo.“ (Moudr. 18, 14n. Antifona k Magnifikat prvních nešpor neděle v oktávě vánoční.)

Královská urozenost, šlechtictví ducha, duchovní majetek, rozsáhlé velkostatky milostí Božích měly se dědití ve velké rodině lidské, měly přecházeti od pokolení na pokolení; nesmrtelné, nevinné, panenské duše všech potomků Adamových měly míti z toho bohatství skvostnou výbavu, důstojnou Boha, s nímž měly se zasnoubiti, jemuž měly věrnost manželskou zachovati, až by přišel pro ně a bez smrti je uvedl na svatební hostinu nebeskou.

První člověk však dopustil se skutku, svého stavu nedůstojného, zhřešil. — A následek? — Ztratil pro sebe i pro svůj rod šlechtický predikát, vysoký svůj stav, klesl do nízkého stavu přirozeného rozumného živočicha, ba níže: do stavu hříšníka; ztratil své bohatství, ožebračil sebe i své děti, uvrhl celou lidskou rodinu do velké hmotné bídy . . . Kdo spočte všecky krůpěje potu, jež vycedilo lidstvo za prvních tisíců let svého trvání, kdo spočte všecko úpěnlivé stenání pod tíhou této bídy v dějinách rodu Adamova! Kolik lidí ve svém hmotném *strádání zmalomyslnělo, ba zoufalo si!* A co teprv říci o *mravní bídě*, do které uvrhl sebe i všecky syny a dcery své první otec, o mravní bídě, jež vždy ruku v ruce kráčela s bídou materiální! Po tisíce let lidstvo jako veliký žebrák, mrzák a nemocný, jak duchovní slepec úpělo pod množstvím silných pokušení, pod nímž cítilo svoji slabost nezměrnou, cítilo prudkost zlé žádostivosti, tisícere nebezpečí hřešiti, zpronevěřiti se nebeskému Ženichovi, cítilo moc vnady hříchu a kolik nesmrtelných duší zaprodalo se skutečně — za oka-

mžité vybavení se z bídy hmotné, kolik duší lidských, jež měly nevinnost duše zachovati pro svého Snoubence-Boha, věrnost svou porušily, kolik *otců i dcer*, matek i synů, vidoucích svou dvojitou nouzi a bídu — křehkost svou, sílu těla, slabost ducha, množství pádů, zmalomyslnělo, ztratilo důvěru v sebe i v božství představované modlami!

Syn Boží však, jakmile viděl bídu nešťastné, zchudlé rodiny všelidské, „*také v lásce své našel zvláštní cestu k záchraně její*“. Opustil nebeské své rodiště, a „*nikým*“ takřka „*nepozorován*“ přiloudil se v noci tiše k obydlí, k chatrčí¹ pokolení lidského, na pokraji zoufalosti stojícího, a vhodil štědrú rukou svou pootevřeným oknem nebes, provázen jsa zástupem pějících andělů do ložnice pokolení lidského — bohatství, které stačí ne snad jen za věno *jedné* nevěstě pro nebeský sňatek její, ne snad jen *jedné* nesmrtelné duši . . . bohatství, které stačí k řádné výbavě *všech lidí*, byť i do nekonečna se rozmnožovali . . . „*Když tiché mlčení všecko zabíralo a noc ve svém běhu na půl cestě byla . . .*“

Od královského trůnu přišel. Vpravdě dar trůnu královského důstojný! Nebyl to jen nějaký „*měšec peněz*“, byl to dar, nad který větší ani býti nemůže, nad který větší ani mysliti si nelze; dar, nad který cennější ani všemohoucnost Boží nezná, daroval nám *sebe samého!* *Všemohoucí slovo . . .* přišlo, seskočilo . . .! Daroval nám nekonečně bohatého majitele všehomíru, vlastníka všech prostor ne-

¹ Zeměkoule naše proti velikosti jiných obrovských těles nebeských právem může se zváti chatrčí.

beských i pozemských. Ó štědrosti Syna Božího! Ó láska k naší chudobě, ó milosrdenství s naší bídou! Proč tě vidím v jeslích tak maličkého, v chatrných plénkách zavinitého? Proč a kam jsi odložil, Pane, všecko bohatství? Proč jsi přišel do skrovného rodiště tak chudě a tiše *jako žebrák*? Proč se nezachvěla země ve svých základech při Tvém narození? Proč Jsi neprobudil ze spánku celý svět, proč jen několik pastýřů? Chudým ses stal, abys učinil bohatým mě, abys navrátil ztracené bohatství milostí Božích nám! Tiše jsi sestoupil na zemi, abych já mohl jedenkrát slavně po soudu veřejném vstoupiti s Tebou na nebe! Rodiště nuzné sis zvolil, abys mně vrátil ztracený vysoký rod; v bídě jsi přišel, abys bídy nás zbavil. Co učiním? Jako otec oněch tří dcer padnu na kolena před Tebou, nejšlechetnější, nejštědřejší Dárce můj, tajemný Dobrodinče, abych skrápěl hojnými slzami díky Tvé něžné, dětské ručky, ze kterých vyplynulo tolik dobrodiní pro mne. Čím se Ti, božské dítě, odvděčím? Budu Tě následovati v Tvé tiché štědrosti, v Tvé vroucí lásce k chudině . . . Budu pamětliv Tvých slov: „Pilně se varujte, abyste nečinili spravedlnosti své před lidmi, abyste od nich vidění byli; jinak nebudete míti odplaty u Otce svého, který jest v nebesích . . . Když almužnu dávaš, ať neví levice tvá, co činí pravice tvá. (Mat. 6, 1. 3.) Ó tichá noční štědrosti, jak lepá, krásná nebes dcera jsi! Jak sladký je dech Tvůj, vanoucí z betlemských jeslí!

II.

Vůně, jaká se nese k duši naší z jeslí — vůně tiché štědrosti, sebe ožebračující, jiné obohacující. sálá ze svatostánku . . .

1. Tichá zimní noc . . . Malý, nízký vesnický kostelíček . . . Zdá se, že se zimou chvěje a tulí se ke své věžičce, aby se zahřál . . . Dnes jest otevřen, skrovně osvětlen . . . Ostýchavě z pod věže hledí do temna nočního, v němž vidí tu a tam kmitati slabá světélka, jež okénky doškových chaloupek se derou ven . . . Jiná světélka blíží se ke kostelíku; jsou to svítilny vrhající světlo na cestu zbožným věřícím, pospíchajícím na — půlnoční . . . Již zní ze sta hrdel veselé „*Narodil se . . . Již jiné a jiné písně radostné provázejí posvátný úkon starce-kněze u oltáře . . . V polovici náhle umlká zpěv, zaniká hlas varhan a v kostelíku hrobové ticho: nikdo ani nedýchá. „Tiché mlčení všecho zabírá, a noc ve svém běhu je na půl cestě . . . Kmet stříbrovlasý u oltáře bere do rukou bělostný malý předmět . . . kulatý kousek pšeničného chleba . . . Sklání se, vyslovuje posvátná slova . . . „Přichází slovo od královských rtů kněze . . . A sotva že to svaté slovo rty kněze zašeptaly, již „*přichází Slovo věčné s nebes od královského trůnu . . . sestupuje na oltář a obléká prostičké způsoby chleba a vína . . . Sta rukou v té chvíli se zvedá, aby se udeřila v hříšná prsa před svým Bohem, Ježíšem, Kristem, který zase tiše v noci, nikým skoro nepozorován se přiloudil do středu svých miláčků . . . Všickni padají před divem, který**

nalezla láska Boží k záchraně a štěstí i této mladé rodiny farní s otcem svým nyní shromážděné a diví se, že zase *polootevřeným oknem nebes vhodil Spasitel tak vzácný dar* do chudého stánku, v němž nacházejí pokoj a odpočínutí svých duší, v němž si mnozí z nich před lety připovídali věrnost a lásku manželskou, když největší výbavou jejich byla — živá, pevná víra v Ježíše Krista. — Padají k nohám svátostného Spasitele, skrápějí slzami radosti ruce, které v tiché štědrosti darují všecko, i sebe sama . . . Ó duše má, přidruž se k tomu hloučku věrných a žasni nad zázrakem lásky k chudobě.

Kdežto *zástupce* své, krále a vůbec držitele moci na zemi nechává obývati nádherné paláce, čítající na sta pokojů, vysokých, prostranných sálů, Pán sám se spokojuje s malou skřínkou tabernakula, mnohdy i — jako v našem kostelíku — dřevěného! Proč, Bože, činíš se tak chudobným? Ó, vím, vím proč! Proto, abys mě mohl učiniti bohatým! Bydlíš zde „v tichém mlčení“ — a přece, když přijdu sem a prosím tě já, žebrák, řekneš jen slovo se svého královského sídla — *přichází všemohoucí slovo tvé od královského trůnu svatostánku* — otevíráš okno duše mé a jím opět tiše sice, ale plnými rukama dary své sypeš . . . Mám-li nedostatek světla, neb tepla duchovního, strádám-li slabostí, zármutkem, mohu přistoupiti k Tobě, božský obyvateli tabernakula a dojdou hojnosti, nadbytku síly, důvěry, útěchy, požehnání; zde dáváš duši mé nejen věno bohatší než jsou všechny po-

klady světa, dáváš své nevěště nejen milostnou výbavu, aby se *mohla* zasnoubiti s Tebou, ale Ty skutečně ve svatém přijímání se s ní zasnubuješ! Ó, jak sladko je duši mé dlíti v tomto spojení, v objetí božského svého Snoubence! A jak *tiše* se i toto svátostné zasnoubení děje! Když přistupují ke stolu Páně neotrásají se okna kostela, neblýská se, nehřmí na znamení, že Bůh slaví svoji svatbu, že se oddává s duší mou — *tiše*, bez hluku, nikým takřka nejsa pozorován — *když tiché mlčení všecko zabírá, přichází — všemohoucí Slovo, do příbytku, do ložnice duše mé!* Ó štědrosti tichá, ó lásko Boha mého k chudé duši mé! Čím se Ti odměním?

2. Tichá *letní* noc . . . Na věži téhož kostelíka bije se slabým hlasem jedenáctá . . . Po stezce, vedoucí od farního domu ke kostelu dosti vzdálenému pospíchá v taláru bělovlasý kmet, kterého jsme nedávno viděli o půlnoční u oltáře . . . Pohlédl poněkud stranou a vidí, že okna lidských příbytků všecka již vyhasla.

Přidává do kroku a v několika okamžicích šeptaje vroucí modlitby kráčí již s Nejsvětějším ke vzdálenému nemocnému . . . Blíží se již ke dvanácté . . . Všude čirá tma; výjimku činí jen lucerna před velebnou Svátostí nesená. Všude se rozkládá ticho, ničím ani nejmenším šelestem listů nerušené — *tiché mlčení všecko zabírá a noc jest ve svém běhu na půl cestě . . .* Konečně zasvitne světélko, které je jasnější a jasnější, bližší a bližší, světlo vrhající slabé, matné paprsky ze světničky

nemocného . . . *Všemohoucí Slovo Boží přichází* . . . Štědrý dárce všeho dobra, nesený v ruce svého sluhy pospíchá tiše, nepozorovaně se blíží k chatrči nemocného, v hodině smrti pod tíží hříchů celého života vrávorajícího . . . Již došel ke dveřím, spíše podobným většímu oknu . . . A tímto pootevřeným *oknem* vchází Pán, jehož trůnem jsou „stolice královské“ do chudé jizby, která je sídlem bídy — . . . A do srdce chudása-žebráka dává se Pán vkládati, dává mu sebe, nese mu všecko, sílu do posledního boje, útěchu v posledním smutku, odpuštění pro chvíli poslední — důvěru v soud konečný; zde se s ním snoubí jak ženich s nevěstou, aby ji za několik okamžiků uvedl k svatební hostině andělské . . . Jaký div, že nemocný v duchu padá na tvář a skrání horkými slzami vděčnosti milosrdné ruce i nohy Štědrosti, kterou nyní v srdci svém chová . . . Ký div, že i sluha Páně v službě Boží zešedivělý, vida tichou štědrost jež nezná mezí, vida chudobu nemocného, víru jeho i okolo klečících, když byl vykonal svou duchovní povinnost, sahá po své peněženke a všecek její obsah klopí na ruku domácích, aby nemocnému „přilepšili“.

Mám ještě něco dodatí? — Ctihodný kráčí hustou temnotou domů . . . Hlava ustaraná se mu mimovolně sklání na prsa . . . Před zrakem najednou mu vyvstává celý život, který se chýlí ke konci již . . . Vidí své rodiště — chaloupku jako vejce vejci podobnou té, ve které nyní povinnost lásky pastýřské byl konal . . . Vidí nuzné ro-

diče — vzpomíná dob, kdy jsa chudým studentem byl odkázán na stůl dobrodincův. — První jeho kaplanská „štace“, která mu byla i poslední, vedla do hor — do chudoby i jeho nynější, první a poslední farka byla v mnohém podobná — jeho matce, kterou již dávno kryla studená země . . . Chudoba — chudina a zas chudoba táhla se jako černá nit celým životem jeho. A přec se necítil v celém životě nespokojeným pro chudobu; vědomí, že je zástupcem Spasitele, který sám se ožebračil, aby obohatil jiné, vždy ho těšilo a sílilo a bohda síliti bude ještě několik hodin, které mu Pán na zemi vykázal, Pán, který chystá pro něho v nebesích tím větší bohatství odměny, čím větší chudobu mu pro život určil.

A ještě jedna noc . . . Blednoucí úzký srp ubývajícího měsíce vrhá zbytek svých matných chudých paprsků nevelikým oknem farky do jizby . . . Zde spřádají se bledé ty paprsky se slabým světlem tenké voskovice a spojenými silami vrhají se do zsinalé tváře dobrého pastýře, jehož se právě včera dotkla svým chladným, ledovým dechem smrt. Odpočívá tu na prkně v černé kněžské říze, která byla v posledních dnech jedinou jeho průvodkyní a družkou po cestách chudého života. Duše jeho, která sebe vždy ochuzovala, by jiné obohatila, již vzlétla do krajů, v nichž obohacuje nejvyšší majitel všehomíra ty, kteří zde na zemi dobrovolně se ochuzovali v zájmu strádajících bratří a sester . . .

X.

OBROZENÍ RODINY EUCCHARISTIÍ¹

1. Lidské tělo jest mistrné dílo nejvyššího Umělce, takže každý člověk dobré vůle, který je podrobněji studuje, jest uchvácen obdivem a v pocitu nejhlubší úcty padá na kolena před Stvořitelem, který pojal velkolepý plán tohoto díla a plán ten též uskutečnil. Co různých údů nejrozmanitějších tvarů, úkonů a účelů nalézáme v tomto „malém vesmíru“! Při vši rozmanitosti v jak ladný celek jsou spojeny, jak podivuhodně souvisí jeden s druhým, jak se navzájem podporují, jak se sdílejí o radost i žalost!

Každému údu však, každé složce lidského těla hrozí celé šiky nepřátel — nemoci. Kolik takovýchto škůdců na př. může zničit jen oko, o tom by nás mohl poučiti odborník pro oční nemoci.

Ze všech nemocí nejrozumnějších jmen je však jedna, tak hrozná, že když slyšíme vysloviti pouhé její jméno, již hrůzou trneme, již se celá naše bytost otřásá až do morku. Je to zjev za dob našich — pohříchu velice častý — je to *rak, rakovina*.

A proč je tento nepřítel tolik obávaným hostem? Poněvadž zachvacuje celé tkanivo lidského organismu, poněvadž ničí nejmenší a nejjemnější jeho

¹ Předneseno na XXIII. eucharistickém kongresu ve Vídni r. 1912.

součástky — buňky — a tak nedovoluje, aby se tělo novými buňkami rozmnožovalo, rostlo, ba nedovoluje, aby se přiměřeným obnovováním zachovalo, působí rozklad těla, olupuje o životní sílu, o radost ze života, působí bolesti a konečně bere i nejdražší člověku majetek — život. Kde se uhostí rakovina, tam cítíme již chladný dech smrti.

2. Již od pradávna bylo v obyčeji přirovnávati lidské společnosti, ano celou velikou společnost lidstva *k tělu*. Jako totiž tělo má hlavu, nejdůležitější to úd, tak i v každé společnosti musí býti nějaká hlava, nějaká autorita; jako v lidském těle jeden úd podmíněn a podporován je druhým, tak tomu má býti mezi členy každého sdružení; jako různé údy v lidském těle tvoří jednolitý celek, tak je tomu i v každé spořádané společnosti. Jak vhodné jest přirovnání společnosti k lidskému tělu, vysvítá z toho, že ani sv. Pavel, kde mluví o církevní společnosti, jím nepohrdl. „*Mnozí jsme jedním tělem (tvoříme jedno tělo) v Kristu, jednotlivci pak jsou údy jedni druhých.*“ (Řím. 12, 5.) Každý řádně zorganizovaný národ, každý spořádaný stát, i církev katolická celá tvoří takové tělo.

Zmínil jsem se o buňkách, ze kterých se skládá lidské tělo. Jaká otázka je tedy více oprávněna, nežli zda a jaké buňky nalézáme v těle velikých společností, v těle národa, státu, církve. Každý sociolog nám řekne, že základní buňkou, ze které vyrůstá každá širší společnost, jest rodina.

A právem, vším právem! Žalm 127. (kterého užívá církev jednak při mši svaté za snoubence,

zároveň však v hodinkách o svátku Božího těla) líčí nám štěstí bohobojné rodiny a praví mezi jiným též k muži, manželu a otci: Manželka tvá je jako plodný vinný kmen . . ., *synové tvoji jsou jak olivové sazenice*. Rodiny tedy jsou školky, štěpnice, ve kterých vyrůstají děti, nové sazenice, nový dorost, který pak tvoří jak národ, tak i církve. V církvi i v národě stará pokolení odumírají a nastupují nová. A kdo je dodává? Kdo má zásluhu o to, že církve a národ se udržuje stále novými a novými členy, kteří přicházejí na místa těch, kteří zemřeli? — Je to rodina.

Kde jest rodina zdravá, mohutní národ, množí se údové církve zde na zemi a — jak smíme doufat — množí se i členové církve vítězné tam nad hvězdami. Vizme tedy, jak vzácná buňka je rodina, jaký význam má ve vývoji šíření církve i národa.

Ovšem, že o to, aby lidstvo, aby církve zde na zemi nevymřela, stará se sám Bůh, Stvořitel lidstva a zakladatel církve, avšak užívá k tomu — rodičů, kteří jsou nejen nástroji v jeho všemohoucí ruce, nástroji Jeho nejsvětější vůle, poněvadž jsou rozumné bytosti, jsou *spolupracovníky* Božími.

Aby však byla rodina skutečně buňkou živou a životodárnou, třeba též, aby děti, ony nebeské sazenice, byly společnou, jednotnou rukou otce i matky, rukou pečlivou, kterou vede láska, vychovány, sice by nebyly zdravými údy společnosti, které spolupůsobí k jejímu blahu; byly by její přítěží, metlou, ano zkázou.

Když to vše uvážíme, bude moci ještě někdo

pochybovati, že *jest rodina skutečně buňkou v těle církve, národa i lidstva?*

Řekl jsem, že lidské tělo má mnoho nepřátel a mezi nimi že jest jeden zvláště zhoubný — rakovina. Kdyby se nás někdo tázal, zda je tělo moderní společnosti úplně zdrávo, či churaví? Jak bychom odpověděli? Povrchnímu pozorovateli zdá se sice, že současná společnost stojí na kulturní výši, že životem jen hýří, že bohatstvím vzdělanosti, vědy a umění může jen plýtvati, a přece když přihlédneme blíže, shledáme, že z veliké části stůně, že je zachváčena rakovinou, která hlodá na nejjemnějších a nejcitlivějších jejích buňkách — na rodinách.

Chcete, abych vám vypočítával symptomy, známky, kterými se ta nemoc jeví? Je to *láska!* Zvláštní to příznak nemoci, pravda. Je to málo lásky a mnoho lásky, *nedostatek lásky a přece zas přebytek lásky.*

Málo lásky pravé, křesťanské, nadpřirozené, která poutá dva manžely nerozvížitelným svazkem až do hrobu, lásky, která má na mysli účel, jaký vytkl Stvořitel manželství, a bojí se proto dopustiti všeho, cokoli je proti tomu účelu, proti zákonu přirozenému nejvyšším Zákonodárcem stanovenému; jest *málo lásky, která se umí obětovati.*

Zato však — buď to Bohu žalováno — je v lidstvu *mnoho lásky zvířecí,* která se řádnému manželství vyhýbá, lásky tělesné, chlípné, která hledá v manželství jen ukojení nejnižších pudů zvířecích, a tato nízká, hrubá láska je to, která volá tak často po rozloučení manželství, která zločinnou rukou trhá to, co Bůh navždy spojil.

Tato láska, jen požitek v manželství hledající, umělým způsobem (proti samé přírodě) vyhýbá se obtížím, které jsou spojeny s výživou a výchovou většího počtu dětí, v pyšném vzdoru staví se proti Božímu požehnání: „Rosťte, množte se a naplňte zemi.“ (1. Mojž. 1, 28). Tato černá, čadivá láska má na svědomí veliké množství rozvratů rodinného krbu.

Není to rakovina? I státníci, kteří nemají mnoho ducha křesťanského, děsí se hrozného počtu manželských rozvodů.

3. Sv. Augustin pravil o pohanské společnosti předkřesťanské, že byla velikým nemocným, který potřeboval rovněž velikého lékaře. Podobně se má věc i dnes s lidstvem, které se v mnohých a mnohých směrech vrátilo zpět k pohanství. Potřebuje velikého lékaře a vydatného, účinného léku. Kde jej najdeme? Praví se, že byl v nejnovější době proti tělesné rakovině vynalezen nový lék, nový prvek, který vydává stále četné jasné paprsky a sluje proto radium (paprsník). Nevím, co je na té zprávě pravdy, nevím, jak se dosud pokusy léčiti rakovinu radiem osvědčily. Tolik však vím, že proti rakovině, která podryvá život rodinný, sám nejvyšší, nejvzdělanější Lékař, jehož zkušenost je tisíciletím dokázána, že milosrdný, ano nejmilosrdnější Samaritán podává výborný, osvědčený, jistě účinkující lék. Lékem tím jest — Eucharistie, nejsv. Svátost oltářní.

Sotva kdy jindy teplo rodinného krbu tak příjemně hřeje, jako o Štědrém večeru, kdy všichni

členové rodiny zasedají v osvětlené místnosti u společného stolu, kdy všem září z očí jen štěstí a blaho, kdy jen spokojený úsměv si pohrává na jejich vyjasněných lících. Jak se na tyto hodiny všichni těšili, jak dalekou cestu mnozí z nich vážili, aby mohli ztráviti jen několik okamžiků na výsluní srdce otce a matčina, v kruhu těch, v jejichž žilách obíhá táž krev . . . Kolik lidových básníků, kolik pěvců věnčených vavřínem za vzácné plody umělé poesie opěvovalo a kolik štětců malířských zachytilo na plátno několik sladkých chvil stědrovečerních! Lidé stříbrovlasí, přes jejichž hlavy se převalilo mnoho desítek roků, vzpomínají opět a opět na sladké okamžiky svého mládí, ztráveného při domácí, rodinné slavnosti a jim, jako by se při těch vzpomínkách znovu zrozovali, jako by mládli . . .

Také Israelité měli podobnou rodinnou večeři, podobnou domácí slavnost. Neslavili ji ovšem o vánočních, kterých neměli, slavili ji však o velikonočních, požívající večer dne 14. měsíce nisanu velikonočního beránka. Otec rodiny byl tu skorem knězem a konal v kruhu svých miláčků podle starobylého zvyku obřady, které každému Israelitovi, který je vídal od mládí, přirostly k srdci. — Také Spasitel konával velikonoční slavnost nejprve v kruhu svého příbuzenstva, později pak, když nastoupil veřejnou činnost, v kruhu apoštolů. Považovalť sebe a apoštoly za jednu rodinu, sebe za otce, apoštoly za své děti. Když již naposled tuto rodinnou hostinu s apoštoly konal, několik hodin

před svou smrtí, použil právě této slavnosti k tomu, aby ustanovil Eucharistii! Dlužno tedy kořeny stromu eucharistického, který přináší tak vzácné ovoce, hledati v rodině; možno říci, že Eucharistie vytryskla sice ze srdce Kristova, že se však jeho srdce otevřelo, aby tento nebeský pokrm a nápoj nesmrtelnosti vydalo — *v rodině!*

Již v této okolnosti možno viděti pokyn Prozřetelnosti, že Eucharistie, jako v rodině vznikla, tak že jest i pro rodinu, že rodinu bude zahrnovati svým požehnáním . . .

Neveliký hlouček prvních křesťanů shromážděný v jerusalemském večeradle na Sionu tvořil též rozšířenou *rodinu*. A v té svátostný Spasitel dlel, do té pod způsobou chleba a vína sestupoval nejprve a v této *rodině* rozněcoval lásku, která tak spojovala a jednotila, že byli všichni jedné mysli a jednoho srdce, že jim bylo všecko společno — jak má býti v pravé rodině.

Ano, víme, že v prvních dobách církve svaté křesťané pro případ, že by mohli býti náhle pohany překvapeni a vedeni na popraviště, že by jim nebylo možno na poslední cestu se připravití přijetím nebeského chleba ve svatyni — že brávali si Eucharistii do příbytků a zde ji ve svých rodinách chovali. Vidíme tedy zase Spasitele svátostného *v rodině!*

Jak mnoho svého požehnání, štěstí a blaha vléval tu Pán do srdce každého člena rodiny, se kterou přebýval pod jedním krovem, pod jedním stropem! Ta láska Krista svátostného však nevyhasla, dosud plane a hoří a zaplavuje *křestanskou rodinu*.

*I. Eucharistie připravuje snoubence
k šťastnému životu.*

1. Manželství uzavřítí je skutek dalekosáhlý, je krok velice vážný. Znamenáť připoutati se nadsmrti k člověku jinému, znamená dáti dosavadnímu svému životu nový směr, zatížití se řadou nových, těžkých povinností. Jak snadno může býti ten krok osudným, nešťastným pro toho, kdo se k němu odhodlá bez rozvahy, ukvapeně, kdo jej činí snad proto, že ho k němu pudí náhlé vzplanutí vášně, která zakaluje zrak, ano mnohdy i zcela zaslepuje.

Snoubenec katolický rozvažuje, jsa na důležitém rozcestí, radí se, má-li po dráze dosavadní, po dráze svobody kráčet k nebesům, či má-li zahrnouti na cestu vedoucí k manželství a v tomto stavu má-li pracovati na svém posvěcení, v tomto stavu má-li si hromaditi zásluhy pro život posmrtný. Kde dojde spásy? Kde bude mu lze nahromaditi si více zásluh? Ve svobodě či v manželství? Kde najde duše lidská v těchto pochybnostech rádce nejlepšího, rádce nejspolehlivějšího? V Eucharistii dlí Vševědoucí, který vidí i do budoucna, který ví, zda bude nabízený sňatek šťastný či nešťastný, ve svatostánku sídlí sama Moudrost Boží, trůní ten, který to s námi nejlépe myslí, který tedy snoubenci v pochybnostech a rozpacích tonoucímu nejlépe poradí a poví, co jest vůle Boží v daném případě. Kolik duší již po dva tisíce let, co církev trvá, opět a opět obracelo zraky své k svátostné-

mu Spasiteli, chvávalo před svatostánek, tázalo se a dostalo se jim světla, rady, poučení, že volily šťastně pro celý život pozemský, a že tato volba měla i blahodárné následky pro jejich život věčný.

2. Manželství je krok tak závažný, že žádá vážné přípravy. Nelze očekávat, že dva lidé budou trvale spolu šťastni, jestliže již před sňatkem kopají hrob svému budoucímu manželskému blahu. A čím se podrývá nejvíc strom budoucího rodinného štěstí? Dovolují-li si snoubenci před sňatkem něčeho, k čemu sice oprávnění budou, až budou svoji, k čemu však dosud oprávnění nejsou! Písmo sv. nám podává na snoubencích Sary, dcery Raguelovy, výstrahu nedosti oceněnou, jaká budoucnost kyne tomu, kdo vstupuje v manželství z pohnutek zvířecích. A což teprve říci o tom, kdo před manželstvím prakticky prováděl zásady o „volné lásce“ a tak kletbu Boží na svou hlavu s nebes svolával! — Naproti tomu největšího požehnání od Boha očekávati mohou ti, kdož se blíží k oltáři Páně v den svého sňatku pohlavně dosud zachovalí, netknutí, když nevěstinu skrář zdobí skutečný nezvadlý věnec panenství, když ženich třímá ve své pravici dosud nepotřísněný květ panické lilie.

Než doba mládí je skutečně nebezpečná, tělo plné života činí všelijaké nároky, klade různé požadavky, rozpoutá se nejedna bouře v duši, která hrozí zlomiti čistou lilii. Kde najdou jinoch, panna, nepřeborné proudy nadpřirozené síly, která je bude síliti i v hodinách nejlítějšího boje, aby si za-

chovali a donesli čistou perlu (pohlavní) nevinnosti až ke stupňům oltáře? Zdroj té síly oba najdou zde v Eucharistii a odtud ji budou čerpati jmenovitě častým sv. přijímáním.

Ježíš Kristus, přicházej ve sv. přijímání k nám, „utišuje zákon těla, který v našich údech zuří“ (sv. Cyril Alex.). „Jestliže někdo z vás“ — volá krásně sv. Bernard — „necítí nyní tak často a tak prudké hnutí — smyslnosti — vzdávej díky Tělu a Krvi Páně, poněvadž síla (této) svátosti (to) v něm působí a raduj se, že ošklivý vřed se hojí.“

3. Co podrývá nejvíce štěstí rodinného krbu, jsou *hříšné návyky* snoubenců, jako na př. hýřivost, marnotratnost, lenivost. Co naproti tomu krb rodinného života činí nejpříjemnějším, co mu dodává nejpůvabnějších vnaď, jsou návyky dobré, ctnosti, na př. přičinlivost, pracovitost, šetrnost, laskavost, vlídnost atd. Zkrátka, štěstí manželské bude se usmívati na snoubence v té míře, ve které budou oba skutečně křesťanskými charaktery, kteří jednají vždy a všude, za každých okolností podle zásad Ježíše Krista, kteří jsou ochotni těmto zásadám přinášeti též oběti a za ně, třeba-li též trpěti. Naproti tomu tím více se budou stahovati mraky nad domácím štěstím, čím více bude v rodině bezcharakternosti. Kde však, ve které škole lze nejlépe odložit vše, co jest nešlechtné, u kterého učitele lze nejlépe se naučiti pravé charakternosti? Odpovídám: U svatostánku, na srdci nejšlechtnějším, ve škole největšího Vychovatele lidstva. Častým sv. přijímáním lze odkládati chybu za chy-

bou, osvojovati si ctnost za ctností, v ní opět a opět se prohlubovati, v ní se síliti. Blaze snoubencům, jsou-li oba žáci a odchovanci svátostného Spasitele!

K této charakternosti, kterou si osvojil snoubenec za svého mládí, dříve než v manželství vstoupil, měli by jak snoubenci, tak rodiče jejich přihlížeti, dokud jest čas, vdáti se jen za člověka charakterního, odmítnouti nabídku, přicházející z ruky člověka, který charakterem křesťanským není. Pravím: dokud jest čas, neboť charakterem se nestane člověk přes noc (ani přes první svatební noc!) k charakteru je třeba dlouhé předcházející výchovy!

Hle tedy, svátostný Spasitel jmenovitě v častějším svatém přijímání vlévá do žil mladých lidí pokoru, vlídnost, tichost, skromnost, přičinlivost, obětavost, trpělivost, nadpřirozenou sílu, vytrvalost, zkrátka všechny ctnosti, a tak je vychovává již předem, aby z nich mohli býti jednou šťastní manželé, pečliví rodičové, tak již předem stará se o blaho rodin!

4. Kdo nahlédne poněkud hlouběji do tepen lidského života, shledá, že jest každému smrtelníkovi bez rozdílu stavu a povolání na zemi trpěti, trpěti mnohdy často a mnoho a poznává, jak užitečno jest naučiti se snášeti různé bolesti, které ve všelijakých podobách odevšad se na něho hrnou. A kde nalezneme vysokou, osvědčenou školu, ve které se možno naučiti tiše, klidně, vytrvale, s odevzdaností do vůle Nejvyššího, trpěti? Zde na oltáři! Při každé mši sv. živě se nám představuje nejvyšší

kalvarský Trpitel, opakuje před naším zrakem veliké dílo onoho utrpení, při němž vykrvácel. Kdykoliv jsme eucharistické oběti nábožně přítomni, vždycky cítíme novou přitažlivost k radostnému neb aspoň k tichému nesení kříže, vždycky, jmenovitě spojíme-li se svatým přijímáním s božským Trpitem, vlévá se do našich žil nadpřirozená síla a útěcha k další cestě křížové.

Blaze každému, kdo se takto ve stínu eucharistického stromu učil trpělivosti. Budeť jí potřebovati. Snoubenci sice velice často se před sňatkem domnívají, že v manželství se budou sypati na jejich skráně jen spousty krásných růží, že jasné světlo blaha a štěstí jen bude se na ně usmívati, zkušenost však učí, že jasné světlo, které ozařuje rodinný krb, má též své stíny, že růže, padající manželům do klína, mají též trny, že manželství není pojišťovací ústav proti utrpení, naopak, že právě manželům bývá procházeti nejednou ohněm palčivých zkoušek a trpkých bolestí, kterých by neměli, kdyby byli zůstali svobodnými.

Kdo se nenaučil trpělivosti na srdci svátostného Spasitele, kdo se vzdělával snad jen otravným denním tiskem, nízkou literaturou, zkaženou společností, ten nese pak kříž svůj velmi těžce, nevrle, klesá pod ním hluboko, snaží se jej snad i v zuřivosti odhoditi, trhá svaté pouto manželské a do prachu je zahazuje. Naproti tomu odchovanec svátostného Ježíše Krista umí již trpěti, a když mu Prozřetelnost vloží na plece kříž, ví, kde může opět a opět novou sílu k další cestě hledati . . .

5. Snoubenci, kteří byli vychováni ve škole eucharistického Krále, přistupují opět ke stolu Páně, když se již již blíží den sňatku, den, který bude mít pro celý jejich život tak dalekosáhlé následky, který jim uloží tak velikou odpovědnost. Tak zasvěcují tento den a tím celou svou budoucnost již předem srdci Kristovu a zvou ho, aby posvětil svou přítomností jejich svatební slavnost, jako byl učinil v Káni Galilejské.

Hodným přijetím sv. Eucharistie rozmnožují v sobě posvěcující milost a tím i silnou, výkonnou, účinnou lásku k Bohu, a v ohni této lásky rozmnožují, posilují, posvěcují, zušlechťují i svou lásku. Posvěcující milostí bude sice rozmnožena jejich láska k Bohu, k bližnímu, a poněvadž jsou nyní snoubenci sobě samým nejbližší, jejich vzájemná láska bude zvýšena a upevněna samým přijetím svátosti manželství; čím více však si pone sou posvěcující milosti a lásky v den svého sňatku k oltáři, tím více svatosti, lásky a síly si odnesou od oltáře do svého domova!

Chápeme, proč sněm církevní provincie pražské z r. 1860 napomíná kněze, aby povzbuzovali snoubence k přijetí těla Páně, aby ti, kteří chtějí *spojenými silami* po cestě časného manželství *se bráti k věčné svatební hostině nebeského Beránka* — aby se též k (této) příkré cestě posilnili *společným přijetím nejsv. Eucharistie*.

Když snoubenci po svatém přijímání chovají ve svém nitru Pána, slyší jeho hlas, jmenovitě příkaz, který dal jeho apoštol: „Buď že jíte neb pijete neb

cokoliv jiného činíte, všechno ke cti Boží číňte.“ (1 Kor. 10, 31.) Slyšíce ta slova a podporování jsouce milostí euchar. Krista, jehož v nitru svém mají, očišťují a zdokonalují pohnutky, pro které hodlají si navzájem podati ruce k doživotnímu spolužití, ujišťují Pána, že činí tak ke cti Boží, poněvadž mají za to, že si vůle Nejvyššího přeje, aby spolu žili a přispívali tak k rozmnožení jeho bojovníků na zemi a k rozmnožení jeho vítězů nad hvězdami.

Je to příprava rozhodně lepší, než četba milostných, sentimentálních románů nebo věcí, které pojednávají jen o ukájení zvířecích pudů.

II. Vstup do manželství ve stínu Eucharistie.

1. Když ustanovený den zasvitne, když již klečí ženich po boku družky svého života na stupních oltáře, snoubenci, kteří chodili do školy eucharistického Učitele, jsou si vědomi toho, že vstupující ve sňatek manželský, přijímají *svátost*, ve které se jim dostává: rozmnožení posvěcující milosti, rozmnožení jejich víry, naděje, lásky, zbožnosti, věrnosti a trpělivosti. Jsou si vědomi, že se jim sám Spasitel, který manželství k důstojnosti svátosti povýšil, zavazuje, že po celý život bude je svými milostmi provázeti, osvěcovati a síliti, aby jejich láska neutrpěla žádné poruchy, aby nevadla, aby se netrhala, aby pomáhala nésti obětavě obtíže života svému spoluzemě, jej ve všem podporovala, aby tato láska svým časem se rozšířila i na

dítky a ochotně a ráda pečovala o jejich výživu i výchovu.

Svátost manželství jest zkrátka pro snoubence vzácný, hojný proud, potok milostí Božích. Slyšíc však slovo potok, ihned se tážeme na pramen, ze kterého vyvěrá, odkud plynou též všechny milosti, jichž se snoubencům při udělování a přijímání svátosti manželství dostává. — Plynou ze srdce *Ježíše Krista v Eucharistii* bijícího!

2. Sňatek katol. snoubenců se uzavírá obyčejně na stupních oltáře, na kterém ve svatostánku trůní eucharistický Bůh. Sám tedy Soudce nejvyšší a poslední, od kterého není žádného dalšího odvolání, jest *svědkem* životní úmluvy manželské. Před tváří vševědoucího Boha pod způsobou chleba přítomného prohlašují a svatosvatě se zavazují, že se navzájem berou za manžely, že až do smrti v manželském obcování setrvají, že si lásku a věrnost manželskou zachovají, že za žádných okolností jeden druhého neopustí, nýbrž že budou všecko dobré i zlé, příjemné i odporné až do smrti snášeti a trpěti.

Před tváří Svědka ve svatostánku přítomného, kněz posvátným rouchem (štolou) svazuje jejich ruce a provází tento úkon slovy nejvyššího Zákodárce: „Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj!“ (Mat. 19, 6.)

Před tváří eucharistického Svědka vyměňují, navlékají si navzájem požehnané prsteny, znaky nehynoucí, nekonečné a ryzí věrnosti.

3. Bylo řečeno, že Eucharistie je sluncem, vše-

cky milosti že jsou paprsky z něho vycházející, že tedy i milosti, které se novomanželům udělují. prýští z tohoto slunce — ze srdce Ježíšova v Eucharistii přítomného. Máme-li tu pravdu na mysli, snadno pochopíme, že si církev sv., která klade v novomanžely veliké naděje, přeje, aby po sňatku byli přítomni též eucharistické slavnosti, t. j. mši sv., aby tato slavnost byla slavnou pečetí důležité smlouvy, kterou uzavřeli, aby odtud z Eucharistie, ze srdce Kristova, svedla hojnost milostí, světla a síly do duší novomanželů . . .

4. Ano, vroucím přáním církve sv. jest, aby snoubenci při té oběti společně přistoupili ke stolu Páně, společně jeden a týž andělský pokrm jedli, z jednoho a téhož kalicha krve Kristovy pili. Svou krví podepisuje se do duší snoubenců neviditelný a přece přítomný Svědek jejich úmluvy a tak ji potvrzuje. Tato obět a *svaté přijímání* je vlastně koruna a vrchol všech obřadů, které vstup do sňatku manželského provázejí.

5. Jak hluboce jest církev svatá přesvědčena o tom, že jest (snoubencům a nyní již) novomanželům očekávati hojnost potřebného požehnání od Eucharistie, patrně z toho, že nejen stanoví, aby kněz sloužil za snoubence *zvláštní mši sv.*, nýbrž aby udělil nevěstě mezi touto mší sv. dvoje požehnání, první hned po „Pater noster“, tedy po pozdvihování a před přijímáním, v době, kdy svátostný Spasitel při proměně na oltář sestoupiv na oltářní ploše ještě dlí! Církev sv. chce tímto požehnáním dokořán otevřítí prohlubeň všech mi-

lostí, srdce Ježíše na oltáři přítomného a chce z něho převést celé proudy do srdcí svých dětí, novomanželů.

Je zcela přirozeno, že jim utkví celá řada těchto vzrušujících výjevů v myslí, že se vryje nezrušitelným písmem do jejich paměti, že považují skutečně svou smlouvu učiněnou před okem eucharistického Krista, potvrzenou jeho obětí, podepsanou takřka jeho krví, za posvátnou, že ji považují za rovnou přísaze. Vždycky pak, kdykoli vstoupí do svatyně, kdykoli pohlédnou na svatozánek, vzpomínají na to, co tu svatosvatě slíbili, vždycky se obnovují v těch přípovědích a závazcích a vždycky se jim dostává od Svědka nejvyššího jejich sňatku nových a nových sil, takže vůle jejich ve snaze zůstatí věrnými se stává železnou, ano ocelovou!

Jsou případy, že nevěsta neoblékne již svých svatebních šatů, nýbrž ušije neb dá ušítí z nich mešní roucho, aby tak projevila svoji oddanost eucharistickému Kristu, aby si tak tím více zajistila jeho ochranu a požehnání!

Jak se liší ti, kdož takto ve stínu Eucharistie vcházejí v manželství od těch, kdož tak činí v kanceláři politického úřadu! Jest se co diviti, že ti, kteří přišli dnes k politickému úředníku, aby prohlásili, že chtějí spolu manželský život žítí, že dříve neb později dostavují se k témuž státnímu zřízení oznamující, že zase hodlají se rozejítí?

III. Manželství v záři Eucharistie.

1. V některých krajinách bývá ve zvyku, že novomanželé při svatební hostině nejen vedle sebe sedí, nýbrž jedí oba s jednoho talíře. Tím vyslovena jest vážná myšlenka, že spojení mezi manžely má býti co nejužší, nejněžnější, že mají splynouti takřka v jednu bytost, která má jedno tělo. Tato jednota má býti postupem doby stále pevnější a láska, její duše, má býti den co den vřelejší, opravdovější, má trvati až do hrobu, ano měla by vlastně trvati až za hrob.

Vzpomínám na nezapomenutelný případ, který se mi stal v duchovní správě. Byl jsem volán ke staříčkému výměnkáři, který nedávno před tím slavil jubileum svého padesátiletého sňatku. Netrpí sice žádnou zvláštní nemocí, avšak cítí se slabým a proto se chce dáti zaopatřiti sv. svátostmi. Mám prý však vzíti s sebou dvě sv. Hostie, poněvadž jeho manželka chce rovněž připravit se na možnou smrt. Učinil jsem podle žádosti. Byl jsem hluboce dojat, když jsem vstoupil do neveliké světnice a když jsem byl svědkem toho, kterak dva manželé, kteří v lásce, jednotě a svornosti plnili svědomitě to, co před padesáti lety před oltářem si slíbili, kterak dvě tyto, nyní již ustarané a vetché bytosti společně přijímají — snad naposled — tělo Páně . . . Po třech dnech došla mne dopoledne zpráva, že dědoušek zemřel, a odpoledne přišla zpráva druhá, že stařenka, vidouc smrt svého milovaného druhá, byla tak dojata, že asi tři hodiny později klesla na

jeho mrtvolu a vydechla svou duši též. Netřeba dodávati, že byli oba současně pohřbeni, že dvě rakve byly nesený v jednom průvodě, že byly obě mrtvoly uloženy do jednoho hrobu. Byl to dojemný příklad nezdolné, nehynoucí lásky manželské, která trvala až do posledního vzdechu.

Bohužel, že tomu nebývá tak vždycky. Pozorujeme někdy, že láska po svatbě povážlivě chladne, že jednota manželů se uvolňuje, svornost jejich že nabývá značných trhlin, že se odcizují. S úbytkem lásky prchá z rodiny radost a štěstí a dostavuje se mrazivý chlad.

Nalezneme někde prostředek, který by lásku manželskou stále udržoval v ohni, který by jednotu stále upevňoval?

Bohu díky, máme takový prostředek v Eucharistii. Blaze novomanželům, kteří nezasedají jen denně ve své domácnosti u společného stolu, požívající pozemského chleba, blaze manželům, kteří často zasedají u společného stolu vyššího řádu, u stolu eucharistického! Jeť nebeský chléb chléb lásky a jednoty.

Spasitel, vcházeje ve svatém přijímání do jejich duší, přináší a rozohňuje v nich svou všecku lásku, též tu, kterou sám miluje, církev, svou choť. Volá-li apoštol Kristův (Ef. 5, 25): „Muži, milujte své manželky, jako Kristus miloval církev a sebe sama za ni vydal,“ Kristus přináší i tuto svou manželskou lásku a sdílí se o ni ve sv. přijímání s manžely! Žádná moc na světě není s to, aby uhasila žár lásky manželské, posvěcené láskou Krista svátostného.

Duch nerozvížitelné jednoty, který spojuje Krista s církví již staletí, tento duch jednoty přechází sv. přijímáním do žil manželů! Žádná velmoc světa nedovede zpřetrhati tyto svazky Ježíšem Kristem v Eucharistii přítomným udržované a obnovované. Následkem častého sv. přijímání proudí krev Kristova v žilách muže i ženy, tedy v obou táž krev, proto jsou si ve vyšším řadu příbuzni. Zvolal-li první člověk, spatřiv Evu: „Tato jest kost z mých kostí a maso z mého masa,“ může podobně říci sám Kristus o muži i o ženě, pijících často z kalicha jeho krve: „Jsou oba krev z krve mé!“ Jako krev, jedna krev Kristova proudí v jejich žilách, podobně tytéž myšlenky krouží v jejich hlavách, tytéž snahy a tužby hýbají jejich myslí, tatáž přání naplňují jejich hrudi. Častým sv. přijímáním srdce muže i ženy se přetvořuje v srdce Kristovo, takže se stávají oba jedním srdcem v Kristu, jedné mysli, takže jim je všecko společno, i těžké práce, i hořká utrpení. U některých manželů bývá prvním kamenem úrazu namahavá práce, u jiných kříž, kříže. Těžká, dlouhotrvající nemoc jednoho z nich bývá záminkou k odcizení se, porušení manželské věrnosti, k rozvodu. Ne tak u manželů, kteří žijí ve vřelém spojení se svátostným Kristem, kteří čerpají ze srdce tohoto Krista na oltáři denně se obětujícího sílu, obětavost, trpělivost. Jako práce církve jsou zároveň pracemi Kristovými a naopak, tak práce mužovy a obtíže s nimi spojené, jsou zároveň pracemi manželčinými a naopak. Oboje nesou rukou společnou a nerozdílnou. Ja-

ko útrapy a pronásledování církve jsou pronásledováním samého Krista, tak kříž manželův jest zároveň křížem manželčiným a naopak. Jako Šimon Cyrenský pomáhal Kristu nésti kříž, tak děje se v rodině, která žije v paprscích svátostného Krista. Útrapy nejen že jich nerozdvojují, nýbrž tím více je k sobě poutají. Sdělují-li se o radosti a působí-li toto sdělení, že radost jejich je dvojnásobná, sdělují se též o bolesti a tak působí, že každý cítí jen polovici!

2. Nesmírně jest se nám diviti shovívavosti a snášelivosti eucharistického Pána. — Co urážek se mu vmete za jeden den ve tvář, co svatokrádeží rozedírá jeho dobré srdce, co neuctivostí v jeho přítomnosti se dopouštějí i ti, kteří se snaží ho milovati! A Spasitel? Kdyby byl pouhým člověkem, dávno by byl, jsa tím vším roztrpčen, z našich oltářů se odstěhoval. Neučinil tak však, nýbrž trpělivě, tiše snáší naše chyby . . . Bezmezná snášelivost — toť duch Ježíše Krista!

A tohoto ducha vpíjejí manželé vždycky, kdykoliv se s ním ve sv. přijímání spojují.

A potřebují vzájemné snášelivosti? Zajisté, a to na výsost! Byť i se zdál býti snoubenec jeden druhému sebevětším andělem, nesmí se zapomínati, že přece jen i při nejšlechetnějších snahách, i při veliké mravní dokonalosti přece jen zůstává člověkem. Chyby lidské křehkosti jeví se patrně obyčejně teprv po svatbě a ohrožují štěstí rodiny. V manželství však, které opět a opět rozehřívá lásku svou na srdci svátostného Krista, jeví se vše-

cky její přednosti, které krásně vypočítal sv. Pavel: „Láska jest trpělivá, dobrotivá . . . nehledá, co jejího jest, nemyslí zlého, ona všechno snáší“ (1. Kor. 13, 4nn). Láska tato přikrývá v nejušlechtilejším slova smyslu množství chyb.

IV. Vliv Eucharistie na rodiče-vychovatele a na děti-chovance.

(Skizza.)

Kdybych chtěl vyčerpati celý předmět, o němž bylo mi uloženo podati referát: „Obrození rodiny Eucharistií“, bylo by mi nutno nyní promluvit o tom, jakou láskou spojuje Eucharistie srdce rodičů i dětí, jak velikou starostlivost a pečlivost vlévá do srdce otcova, matčina, pečlivost, která se nehrozí žádných obětí, která nezná únavy; bylo by mi zmíniti se o tom, jakou úctou a poslušností bije srdce Kristovo ve svatostánku, a kterak přelévá Pán tyto ctnosti do srdcí dítek.

Mohl bych začíti hned dobou, ve které šťastná matka nosí ještě ovoce své lásky pod srdcem. Jak mnoho dobrého může již v této době čerpati z Eucharistie pro budoucnost svého miláčka! Všeobecně se uznává, že život matčin a všechna její činnost v této době má mravní vliv na její dítě, které ještě ani nespatrilo světlo světa. Každá chvílka, ztrávená matkou před svatostánkem, každý projev její úcty k Eucharistii klade takřka símě zbožnosti do srdce, které se pod jejím srdcem utváří. Přijímání pak nebeského chleba, těla Kristova a

jeho krve — myslím — nezůstává bez účinku na dítě, které přijímá tělo a krev, výživu z matky, z matčiny krve, posvěcené a prosycené krví Kristovou . . .

O matce Samuelově čteme, že zasvětila svého synka službě Hospodinově dříve, než se jí narodil. I křesťanská matka, jsouc přítomna nejsvětější oběti eucharistické, obětuje již nyní v duchu svou milovanou bytost dříve, než se narodila, Tomu, který se před jejím zrakem na oltáři pod způsobou chleba a vína podává. A Pán eucharistický zajisté že s láskou tu oběť přijímá a královsky ji odmění matce i dítěti!

Když pak čas pokročí, nese matka svůj živý poklad tam, kde svátostný Pán sídlí, a s láskou klade jej do rukou služebníka oltáře, aby jej přiblížil ke svatostánku, aby jej vložil takřka do srdce eucharistického Pána.

Plynou dni, měsíce, děti vyrůstají a když eucharistický Král se ubírá v průvodu o Božím těle, provázejí ho v slavnostním rouchu. Co se natěšily na tuto chvíli, jak plesají nyní! Plesají děti, radují se rodiče. Nemá tato radost žádného výchovného vlivu na dětské duše?

Plynou dni, měsíce, roky. Děti přinesou ze školy radostnou zvěst, že půjdou již brzy po prvé ke stolu Páně a že se již při náboženském vyučování na ten svatý den připravují. Jak mnoho, mnoho krásného o lásce Kristově v tajemství eucharistickém vypravují děti rodičům po každé náboženské hodině! A rodiče? Poslouchají, doplňují, učí se

s nimi, takže se zdá, že rodina je zaměstnána jen nebeskými hovory. Jak veliký mravní vliv má doba tato na celou rodinu! Rodiče prožívají se svými dětmi znova dobu svého mládí, obrozují se, obnovují se v úctě a lásce k Eucharistii. A když již nadejde dlouho čekaný den prvního sv. přijímání, koná se sice celá slavnost *v kostele*, avšak začíná se a končí se *v rodině a je spolu jednou z nejkrásnějších slavností rodinných*, která podkládá nový důvod lásce rodičů k dětem a která odměňuje námahy jejich a zvyšuje jejich další dobré snahy a péči o budoucnost dětí. Jak veliký, jak blahodárný to vliv Eucharistie na rodinu!

S jakou úctou pohlíží dítě, hluboce vychované v přesvědčení o tom, jaké svatosti dodává přijímání těla a krve Páně, s jakou úctou pohlíží dítě takové vždycky na otce a matku, kteří se vrátili právě domů z kostela — od stolu Páně! Zdá se mu, že z celé postavy otcovy, matčiny sálá a září svatost; tím stoupá v duši dítěte neobyčejně úcta k rodičům, tím stoupá jejich autorita, což jest *jedna ze základních podmínek šťastné rodiny*.

Měl bych ukázati na veliký vliv Eucharistie na výchovu dítek v charaktery, jaké různé ctnosti Eucharistie do jejich duší očkuje, avšak k tomu bylo by třeba nového, samostatného referátu!

Zmíním se jen o blahodárném vlivu, jakým působí *navštěva eucharistického Pána v rodině*. Když člen rodiny onemocní tak, že nemůže již navštívit svého nejlepšího Přitele ve svatostánku sídlícího, Přítel tento přichází sám v ruce svého služebníka

navštívit svého ctitele. Posvátný okamžik eucharistické, božské návštěvy je zase *rodinná slavnost*.

A což teprve, cítí-li otec, matka, že dni jejich života jsou spočteny a proto, když se byli s Pánem smířili, povolávají k lůžku svému svých miláčků a jazykem, na kterém před okamžikem spočíval nejvyšší Pán života i smrti, jazykem, na němž se před chvílí perlila drahocenná krev Kristova, zasévají do srdcí svých dětí poslední napomenutí. Jak hluboko vnikají ta slova, posvěcená přítomností eucharistického Pána! Zní v jejich duších po celý život jako hlas velikého zvonu, který se na dómě jen o velkých svátcích rozhoupe; stává se nejednou, že syn neb dcera, kteří již již padali do propasti hříchu, právě v posledním, nejkritičtějším okamžiku uslyšeli, kterak hřímá ten zvon do jejich duše tak mocným hlasem, že se vzpamatovali a neklesli!

Když pak již rozžehná se duše rodičů s tělem, kam nese syn, dcera, drahý zbytek? Může-li, nese, dává nésti ztuhlou mrtvolu zase do chrámu, před svatostánek a zde koná se zase oběť eucharistická, při které opět se otevírá srdce Kristovo, při které opět teče jeho krev, stéká až do duše drahého zesnulého v očištění, stéká též do duší jeho miláčků pozůstalých na zemi a naplňuje zase celou rodinu útěchou a pokojem.

Láska pozůstalé rodiny pečuje však i dále o blaho zesnulého člena. Kde najde i potom, kdy tělo jeho kryje chladný hrob, kde najde nejvydatnější prostředky, kterými by ulehčila utrpení drahé du-

živou svatyní, jejímž středem, k němuž všichni upírají své oči, jest — nejsvětější Eucharistie. Dej Bůh, aby tento všeobecný mezinárodní kongres k tomu v míře nejhojnější přispěl, dejž Bůh, aby jmenovitě každá česká rodina se skvěla takovou oddaností k ní, Svátosti oltářní, by se mohlo říci: „*Co česká rodina, to rodina eucharistická!*“

Ke konci své přednášky navrhl řečník tuto resoluci, jež byla shromážděním jednomyslně schválena:

Uvažující 1. že moderními proudy, jmenovitě snahami po volné lásce, po rozluce manželské, po usnadnění rozvodu, jakož i umělým vyhýbáním se obtížím spojeným s výživou a výchovou četnějšího počtu dětí, jest rodina povážlivě ohrožena,

uvažující 2. že tím hrozí nebezpečí vylidnění, neb aspoň značné oslabení národa, státu i církve, poněvadž jest rodina buňkou těchto společností,

prohlašujeme 3. že nejúčinnějším prostředkem k obrození rodiny jest Eucharistie, která je svatým tmelem, pojícím nerozlučitelnou láskou manžely, která jednotí jejich mysl, srdce i vůli, která je uschopňuje, aby přispívali se zdarem k dosažení účelu manželství, která má v rodinné výchově nedožrnný význam, která vede, sílí a hřeje jak snoubence, tak i manžely, jak rodiče, tak i děti, která dodává všem potřebného světla, tepla, útěchy, síly života i energie.

DODATKY

I

DRAHOCENNÁ LYRA

I

Básníci mluvívají o *strunách* lidského *srdce*; přirovnávají je k hudebnímu nástroji.

Syn Boží ve své nezměrné lásce k nám ráčil vzít na sebe lidskou přirozenost a s ní *lidské srdce*. Ta láská nám dovolí, bychom směli také jeho srdce přirovnati k zlatému strunovému nástroji hudebnímu, třeba k lyře. Dovolí nám tak učiniti, vždyt naše přirovnání má za úkol přispěti k oslavě jeho.

Lyra je tím cennější, čím drahocennější jest kov, ze kterého jest její rámec zhotoven. Vzácná jest lyra stříbrná, vzácnější *lyra zlatá*. Oč skvostnější je však srdce Kristovo, které bylo utvořeno z nejčistší panenské krve nejvznešenější dcery královské — Marie!

Lyra nabývá tím větší ceny, čím dokonalejší umělec (zlatník, císelér atd.) pracoval, čím bohatšími ozdobami ji okrášlil. Jakou cenu má srdce Kristovo, které utvořil nejvyšší zdroj všeho umění, nejdokonalejší vzor vši krásy sám *Duch sv.!*

Lyra bývá svrchu uprostřed strun ozdobena svítící hvězdou. Co vidíme na srdci Ježíšovu? V jeho středu třpytí se hvězda, která svým půvabným leskem okouzila celý, celičkový svět — hvězda, která není nic jiného, než Kristův — *kříž*.

Lyra oslňuje svým leskem na výsluní oko každého diváka. Co však jest říci o nesčetných paprscích, které šlehají na všechny strany ze srdce Ježíšova?

Lyra se obyčejně odívá o svátcích ve věnce květů. I srdce Kristovo jest ověnceno — ne sice růžemi, ne květy, nýbrž — *trny*, které však mají větší cenu, než všechny květy celého světa.

II

Lyra v ruce dokonalého mistra, který umí zasáhnouti do jejích strun, mnoho, velmi mnoho vypravuje. Brzy tiše lká a žaluje, brzy zase jása radostí nevýslovnou; brzy stékají s ní něžné, tiché tóny, jako když vlnky si hrají u zřidel potůčku, hned však začnou struny její buráceti, takže se posluchači zdá, že stojí na břehu dravého, rozpoutaného moře. Jaké tóny vyloudily kdy a vyluzují dosud ve svatostánku a v nebesích struny božského srdce Ježíšova! Hlaholily z něho struny tak něžné a krásné, že upoutaly i pozornost Otce nebeského, tóny tak vábné a mocné, že utišily, usmířily hněv nesmírné Spravedlnosti, hněv Boha třikráte, ba nekonečně Svatého.

Dovol mi, Pane a Bože můj, Ježíši Kriste, abych směl přiložiti ucho aspoň na okamžik k srdci tvému a odposlouchati jeho nebeskou mluvu, jeho božskou hudbu . . .

„*Debile*“, slabě a tiše se chvěly struny srdce Kristova v jeslích betlemských, ale zvuky, které vy-

dávaly, nesly se chladem nočním „*ardente*“ — ohnivě, poněvadž z nich sálala láska k Otci nebeskému, láska k přítomné matce, láska ke všem, pro jejichž spásu byl přišel Kristus na svět.

A když začal pronášeti k své milované mateři první slova . . . Jak znělo tu jeho srdce? „*Gracile*“ (ušlechtilé), „*amabile*“ (líbezně) řekl by hudebník.

Jakými akordy zavířily struny jeho srdce, když ve dvanáctém roce svého věku přišel po prvé do Jerusalema na slavnost velikonoční? „*Festivo*“ (slavnostně) řekl by hudebník.

Sv. evangelium (Luk. 2, 52) nám vypravuje, že Ježíš „prospíval věkem, moudrostí a milostí před Bohem i před lidmi“. Co to bylo jiného, než veliké třiatřicetileté „*crescendo*“ na srdci Kristově.

Jak vážně („*serioso*“) zazvučelo srdce Ježíšovo, když ústa jeho pronášela k ďáblu ho pokoušejícímu: „Psánoť jest: Ne samým chlebem živ jest člověk, ale každým slovem, které vychází z úst Božích (Mat. 4, 4), a opět: Psánoť jest: Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého (Mat. 4, 7). A pak teprv, když po třetí pronesl rozhodné „Odejdiž, satane“ (Mat. 4, 10). „*Imperioso*“ řekl by hudebník.

Jindy sáhl božský mistr hluboko, mocně do strun svého srdce. Tak se stalo, když posvátným hněvem jsa naplněn vyháněl z chrámu prodavače. „*Fortissimo*“ a „*ad irato*“ vyvěraly tehdy zvuky z jeho sv. lyry, když ústa pronášela slova: Psánoť jest: Dům můj, dům modlitby slouti bude; vy však jste z něho učinili peleš lotrovskou. (Mat. 21, 13).

Ačkoliv ve chvíli této mocně zabral Kristus do strun svého srdce, přece ani tentokrát, aniž kdy jindy — přece neburácely struny tyto ani „*fanatico*“ (vášnivě) ani „*delirando*“ (náruživě) ani „*feroce*“ (divoce).

Víme, že Pán věnoval mnohdy modlitbě celé noci... Jakou nebeskou hudbu vydávalo v těchto chvílích jeho srdce? Vážně („*adagio*“), zbožně („*devoto*“), vznešeně („*elevato*“) nesly se tu zvuky modliteb k nebeským výšinám, ke trůnu Otce nebeského.

„*Acuto*“, ostře vystupoval ve svých řečech proti farisejské domýšlivosti a přetvářce, „*maestoso*“ (velebně) přednášel tajemství nebeská, „*deciso*“ (rozhodně) odvracel od hříchu, „*affabile*“ (přívětivě) zval na stezky ctnosti...

V 16. kap. 1. Král. čteme, že: „Kdykoliv duch od Hospodina zlý napadal Saula, brával David harfu, a hrával rukou svou, i občerstvoval se Saul a polehčení míval: nebo odstupoval od něho duch zlý“ (v. 23.).

Chceme-li věděti, jak sladké, bolesti tišící zvuky řinuly ze srdce Ježíšova, vzpomeňme si na slova jeho ke kající Magdaleně: „Odpouštějí se ti hříchy tvé. Odejdiž v pokoji“ (Luk. 7, 48, 50), nebo ke kajícímu lotru: „Dnes budeš se mnou v ráji“ (Luk. 23, 43). „*Calmato*“ (tiše), „*allentamente*“ (konejšivě), „*accarezzevole*“ (sladce) plynuly tyto zvuky...

Pán stojí na hoře Olivetské a pláče, roní slzy při pohledu na nevděčné město, které tolik miloval. S jakým citem vyluzoval v té chvíli tóny ze

svého srdce! Bylo to veliké „*lagrimando*“ (slzavě plačtivě).

Jak as znělo při poslední večeři? Při posledních slovech loučení? Ve slovníku hudebním bychom marně hledali slova, která by vystihla náladu božského srdce v těchto chvílích . . . Tak něžné zvuky vykouzliti nedovede žádný smrtelník, tak něžné akordy může vydávati jen srdce božské . . .

Nadešla doba utrpení . . . Mohutně, „*grandioso*“ začíná zníti sv. lyra. „*Pondoroso*“ (vážně) kráčí do zahrady Getsemanské . . . „*Mesto*“ (truchlivě) pronáší slova: „Smutná je duše má až k smrti“ (Mat. 26, 38) . . . „*Morendo*“ (zmíravě) buší srdce Kristovo ve chvíli krvavého potu, „*abbandonatamente*“ (odevzdaně) znějí slova: Ne jak já chci, ale jak ty chceš, staň se vůle tvá . . . (Mat. 26, 39, 42).

Když doznělo veliké „*doloroso*“, které slyšela zahrada Getsemanská, vstává Spasitel a „*deliberato*“ (odhodlaně) kráčí na cestu kříže . . .

Již visí naše svatá lyra na kříži. Kdo dovede vypsati, jak bolestné zvuky vydávala v tomto životním „*finale*“, v tříhodinovém „*espirando*“? Kdybych nakupil všechna slova, kterými hudba naznačuje bolest, jako: „*afflito*“ (lkavě), „*appenato*“ (bolestně), „*addolorato*“, „*lamentoso*“, „*lugubro*“, „*luttuoso*“, „*sospirante*“, „*vibrato*“ (rozechvěně), nemohl bych vystihnouti všechnu bolest, kterou celé srdce Kristovo v těchto posledních hodinách znělo . . .

Řeknu jen ještě, že „*pietoso*“ (soucitně) zněla slova Spasitelova k zarmoucené matce: Ženo, hle, syn tvůj (Jan 10, 26) . . . a poznamenám, jak „*pla-*

cidamente“, klidně dohrálo poslední takt života . . . Nesmím však zapomenouti, že za tři dny začaly se struny jeho chvěti novým životem, že znělo „*triofante*“, když z hrobu po skvělém vítězství vstalo a že zní nyní a bude na věky zníti „*giubilo*“ ve výšinách nebeských . . .

III

Věrným, dokonalým obrazem (kopií) srdce Kristova bylo a je srdce Rodičky Boží. Kdybychom naklonili své ucho k srdci tomuto, jakou rajskou hudbu bychom slyšeli! Když s andělem mluvila v Nazaretě, když v domě Zachariášově zpívala radostné „*Magnificat*“, když v Betlemě zavinovala do plének své dítě Božské, když tento poklad svůj na Kalvarii obětovala, jak se v těchto okamžicích vlnily struny jejího panenského a zároveň mateřského srdce!

IV

Srdce Kristovo je však vzorem i pro *srdce naše*.

Ano, srdce naše je též vzácný nástroj, drahoccenná lyra. Chceme-li věděti, jakou cenu má, vzpomeňme, že jest kousen za krev Ježíše Krista, Boha — člověka! Jak vysoce mám si tedy toho nástroje vážiti! Za žádnou cenu nikomu nesmím jej prodati!

Všimněme si nyní poněkud blíže té lyry.

Počítejme nejprve struny. Má jich sedm.

První z nich, nejhlubší sluje — *pokora*, druhá vyšší jest *víra*, třetí sluje *pobožnost*, čtvrtá *naděje*, pátá *snaha po větší a větší dokonalosti*, šestá jest *vytrvalost* a konečně sedmá, nejvyšší jest — *láska*.

Jak mnoho tónů a akordů dá se z těch sedmi strun vyvoditi!

Každý, kdo se chce na nějaký nástroj hudební naučiti, hledá nejprve dovedného *učitele, mistra*. Kdo bude naším učitelem? Kdož jiný, než mistr nejdokonalejší, Ježíš Kristus?

Každý žák, chce-li dosáhnouti vysokého stupně umění, musí se učiti znáti *zákony hudby*, znaménka různá, zkrátka hudební teorii . . . I nám, chceme-li dokonale ovládati srdce své, jest nutno znáti nejprve všeobecné zásady, zákony tohoto umění, zákony o mravním krásnu a dokonalosti. Kde je nalezneme? V nauce Ježíše Krista, ve sv. evangeliu, v knihách, poučujících o duchovním životě. Jmenovitě ascetická pravidla jsou naším listem, na němž stojí řady not, podle kterých má srdce naše celý den zníti. . .

Žák cvičí se, zdokonaluje se v hudebním umění též tím, že *poslouchá hru* dokonalých umělců, *virtuosů* . . . Nám se naskytá příležitost činiti tak při každém rozjímání. Co činíme zde? Nasloucháme tlukotu božského srdce Páně a posloucháme jak čarovné zvuky lásky, pokory, odevzdanosti do vůle Boží z něho se řinou.

Kdo se vytrvale *cvičí* podle vzoru vznešeného mistra, postupem dobystane se mistrem, virtuosem sám — v duchovním životě.

Když má hráti, bere umělec do rukou *nástroj* a *drží* jej *pevně* aspoň tak, aby mu nevypadl při hře z rukou. Podobně jest i nám pevně držeti, ovládati srdce naše, aby se nám nikdy, nikdy z nadvlády nevysmeklo.

Umělec přede hrou prohlíží nástroj, a je-li zaprášen, což se velice snadno stává, *setře s něho prach*, takže se v novém lesku zatřpytí. Podobně děje se i srdci našemu. Opět a opět jest nám stírati s něho prach řádnou týdenní sv. zповědí, co nejčastějším vzbuzováním dokonalé lítosti.

Hudebník prohlédne nástroj a pozoruje-li, že mu někdo snad navázal strunu, která k jeho nástroji nepatří, vezme ji a zahodí; tak jest i nám ze srdce *vzdáliti* jakoukoli *strunu, která do něho nepatří*, která by mohla kaziti souzvuk strun ostatních. Rovněž shledá-li, že jest některá struna nedosti pevná, že by mohla prasknouti, nahradí ji pevnou. I nám jest při zpytování vyšetřovati, jsou-li všechny naše struny — ctnosti pevné a shledáme-li, že jest některá slabá, všemožně se přičíme, abychom ji upevnili.

Dříve než možno hráti, dlužno nástroj naladiti, a po celou dobu hry jest pečovati o to, aby struna nepovolila, aby se nástroj nerozladil, neboť poslouchati hru na nástroj rozladěný jest mukou pro sluch. Podobně třeba jest, aby srdce naše bylo stále *v přiměřené náladě* celý den, a nesmíme dopustiti, abychom podlehli mrzutosti, nevrlosti a jiným tónům, které by urážely sluch těch, kdož musí poslouchati hudbu našeho srdce . . .

Při ladění strunového nástroje se obyčejně ladí struna jedna a podle ní pak ostatní. Při houslích na př. struna A, která vydává jakýsi základní tón. Jakou strunu budeme hleděti naladiti nejprve my na srdci svém? Strunu poslední, nejvyšší, strunu *lásky*. Zní-li dobře tato struna, která je základem našeho života duchovního, bude snadno naladiti i struny ostatní. — Když se ladí, užívá se nástroje jiného, dokonale naladěného, na př. piana k naladění houslí. Podle čeho budeme my laditi srdce své? Podle nástroje vždycky nejdokonaleji naladěného, podle — srdce Kristova.

Při ladění nesmí se struna ani příliš přepínati ani zas nedotáhnouti, nesmí býti napnuta ani více ani méně. Podobně jest nám laditi každou strunu srdce. Nesmí býti žádná povolena, neboť povoliti strunu znamenalo by povolovati v sebezáporu, znamenalo by *vlažnost duchovní* . . . Přepínati struny srdce znamenalo by přílišnou sebedůvěru, přeceňování sebe, pýchu a přepínání mohlo by vésti k tomu, že by se nám struna dokonce i — přetrhla!

Hrající na nástroj musí *hleděti na noty*, každého malého znaménka pečlivě si všimnouti, každé tečky, čárky, pomlčky, nesmí žádného tónu vynechati, nesmí nic přehlédnouti. Tak i v duchovním životě. — Zákony nauky Kristovy, zásady duchovního života jest nám stále míti před očima, každé maličkosti, každého pokynu třeba si všimnouti, žádné, ani jediné noty nevynechati!

To jest možno tomu, kdo všecku pozornost upoutá ke hře, kdo není *roztržit*. Jako jest pro hud-

bu nebezpečná roztržitost, tak nebezpečný je pro život duchovní nedostatek sebranosti mysli.

Skladbu hudební dokonale může přednésti pouze ten, kdo nejprve *prostuduje myšlenky skladatelovy* a kdo přesně *dbá všech jeho přání* vyslovených hudebními značkami. Snad málokdo tuší, jak velikou poslušnost musí prokazovati výkonný hudebník skladateli. Kde na příklad klade skladatel pauzu, tam musí umělec přestat, kde velí hráti forte, tam nesmí hudebník hráti naopak piano atd. Podobně má-li se hudba srdce našeho líbiti Ježíši Kristu, jest nám jeho komposici, t. j. jeho nauku mravů, dokonale prostudovati, abychom znali všecka jeho přání a pak dokonalou poslušností prováděli to, co nám velí. Velí-li nám na příklad v určité době mlčeti — dlužno mlčeti, nerušiti této pauzy! Stačí-li vystoupiti tiše, klidně, nesmíme vystupovati příliš forte nebo naopak.

Umělec musí každodenně na nástroj hráti, musí se nezbytně *stále cvičiti*. Přestane-li hráti, pozbude techniky prstů, ztratí zručnost, ohebnost . . . Virtuosem v duchovním životě může se státi jen ten, kdo každodenně, ustavičně se cvičí ve všech ctnostech. Přestane-li, ztrácí rovněž zručnost v ctnosti, které pak zase nabýti není snadno!

Jestliže umělec hraje tak, že každý jeho tón odpovídá zákonům krásna, jest *estetický požitek* a radost ho poslouchati. Odpovídá-li každý tón našeho srdce zákonům mravnosti a ctnosti, jest radost pro Krista, našeho mistra zvuky takové poslouchati.

Žák učící se hráti s počátku brává *tóny falešné*

— buď že je tón o několik výchvěvů vyšší nebo nižší, ano brává i falešné akordy. Sluchu je trýzní poslouchati falešné tóny; trýzeň je tím větší, čím jemnější, čím vzdělanější sluch hudební posluchač má.

V duchovním životě jest každý hřích — falešný tón, špatný akord. Představme si, jakými mukami je to pro nejjemnější sluch Krista nejsvětějšího, když má stále a stále slyšeti falešné tóny lidských srdcí! Kéž by srdce naše nerozmnožovalo mu tyto muky!

V

Přednáší-li více hudebníků nějakou skladbu společně, třeba, aby měli každý *nástroj stejně naladěný*, aby v stejné výši, v stejné síle, v stejném tempu hráli, aby se všichni *dokonale podrobili taktovce* ředitelově. Jen pak možno mluvit o dobré souhře, o estetickém požitku . . . Tak je tomu v každé společnosti. Jen tu, kde mají všichni členové svá srdce stejně podle srdce Kristova naladěná, kde všichni hledí na pokyny toho, jenž stojí jim v čele (na představené), jen tu, kde všichni stále dávají pozor na každý tón, t. j. na každé hnutí duše své, na každou její myšlenku, na každé slovo, jen tu, kde zní stejně, ve stejné výši, sedmá struna — *láska*, jen tu může panovati také dokonalá harmonie, svornost, ze které se těší sám Kristus Pán.

VI

Každá píseň na světě má svůj konec. I život náš přijde dříve nebo později — k poslednímu taktu. Dohrá, dozní ve smrti zborcené harfy tón . . . Bude následovati dlouhá pauza po celou dobu, po kterou srdce naše bude odpočívati pod drnem. Ale i ta pauza bude míti svůj konec . . . Nadejde chvíle, kdy srdce naše zase ožije, kdy bude nad hvězdami u trůnu Beránkova housti nové písně, kdy bude ve sboru milionů hráti své věčné „*triofante*“, nekonečné „*giubiloso*“, v nebeském koncertu (*monstre-concert*). Blaze tomu, kdo za dob pozemské dráhy (*turné*) si opatřil pro nástroj svůj vzácnou strunu panenství a tu pečlivě si zachoval; neboť z ní bude moci vyluzovati zvlášt působivé zvuky, jakých není možno docílití těm, kdož tuto strunu na zemi přetrhli . . .

II

HLUBINA VŠECH CTNOSTÍ

Marie Marketa Alacoque, kterou si Pán zvolil za apoštolku úcty k svému srdci, plnila svůj vznešený úřad nejen slovy a dobrým příkladem, nýbrž i perem. Je rozkoš čísti její básně, její písně, listovati v jejích spisech, dýšících neuhasitelnou láskou k srdci Ježíšovu . . .

V jednom ze svých četných listů píše mezi jiným též toto: „Mnohdy se mně zdálo, že jsem malou rybou, která plave v božském srdci mého, lásky nejvyšší hodného Ježíše, jako v *široširém moři*.“

„Zdá se mi“ — píše na jiném místě — „že jsem malou kapkou vody v tomto *oceánu*, v *moři* Ježíše Krista. Zdá se mi, že jsem v něm všechna ponořena a ztracena.“

„Ano,“ vyslovuje myšlenku tu v jiných dopisech, „nejsvětější srdce mého Boha je *hlubina*, *hlubina* nepochopitelná, prohlubeň bezedná, do které jest nám ponořiti se, abychom nic více neokoušeli z věcí pozemských.“

Také církve v litanii k božskému srdci Ježíšovu nazývá je *hlubinou* všech ctností, a tak potvrzuje myšlenky, zvěčnělé perem Marketiným.

Nechybíme, když si myšlenky ty poněkud rozředíme . . .

I

Jest na výsost zajímavavo pozorovati působnost slunce na moře.

Již záhy ráno, kdy červánky rozlévají se na širé báni nebeské a oznamují jako veliký zástup hlasatelů, že se blíží král dne, již tu pozorujeme, že celá obloha se vší svou krásou se zrcadlí v hladině mořské. Nepřehledná pláň oceánu je přikryta nádherným kobercem růžové barvy, který mu utkala zora... Za chvíli vystoupí na obzor část slunečního kotouče. Veliké těleso užívá mořské lázně a platí ji nesčetnými paprsky, kterými zlatí povrch mořských plání. Paprsky nesou všady jas a teplo, zahřívají aspoň vrchní vrstvy tůní mořských. Když se světelný obr vyšvihl vysoko nad obzor, dívá se do moře a zhlíží se v něm jak v zrcadle. Jest nám, jako bychom viděli celé skutečné slunce nedaleko nás v moři...

Velebné toto divadlo však daleko převyšuje jeden, jediný pohled do srdce Kristova. Také v něm vidíme nesčetné množství paprsků, které vycházejí ze samého slunce božství... Kdežto skutečné slunce jest miliony kilometrů vzdáleno od hladiny mořské a jen do něho vrhá obraz svůj, je slunce božství nejen srdci Kristovu blízko, nýbrž jest v něm, v něm sídlí, je celé proniká a prozařuje... „Srdce Ježíšovo, v němž přebývá všechna *plnost božství*, smiluj se nad námi...“

Paprsky skutečného slunce pronikají, oslňují a zahřívají jen vrchní vrstvy oceánu; do spodnějších

vrstev nevnikají, a proto v nich panuje tma a nedostatek tepla. Paprsky však božství, zlaté paprsky svatosti nejvyšší, nezměrné paprsky pravdy nejčistší, oslňující rozum lidský, pronikají celé srdce Kristovo tak, že v něm není ani, abych tak řekl, atom neosvětlený, neprohřátý . . . „Srdce Ježíšovo, *zdroji svátosti*, smiluj se nad námi.“

Je skutečná rozkoš pro oko lidské plaviti se na oceánu v jasu slunečních paprsků. Oč větší jest však rozkoš pro lidskou duši, nořiti se do duchovního moře, do srdce Kristova a dávat si rozum osvěcovati zářivou, bohatou, vpravdě nebeskou pravdou Kristovou! Činíme tak jmenovitě při rozjímání. Kdo by nemiloval této rozkošné práce, kdo by nechtěl stavěti rozumu svého na výsluní božství Kristova?

Stává se často, že se obloha zahalí v nevlídný šedý šat mraků tak hustých, že jest boj paprsků proti nim marný, že nemohou proniknouti, takže mizí zraku našemu nádherné divadlo, které bylo právě popsáno, a moře, následujíc zachmuřené oblohy, odívá se v roucho téže barvy — v šedý plášť. Ne tak v srdci Kristově. Srdce to má tolik světla a žáru v sobě, že žádný mrak není s to, aby jich mohl zastaviti, zatemniti, aby mohl zameziti jejich působnost na duši lidskou! . . .

Ostatně nádherné výjevy sluneční trvají *jen za dne*. Nadejde noc a ta je na dlouhou řadu hodin znemožní. Ne tak v hlubině srdce Kristova. V té hřeje slunce lásky nezničitelně *ve dne i v noci!*

II

Vzpomínám na cestu z Brindisi do Alexandrie. Rychloparník začne v přístavě dýchat, vrtulí rozrážeti vody a již se vzdaluje od města obestřeného antickými vzpomínkami. Město se zraku vzdaluje víc a víc, zdá se nám býti menším a menším, až se scvrkne v pouhý sotva viditelný bod, za chvíli zmizí nám i ten, a my se ocitáme prostřed širého moře. Kamkoliv oko pohlédne, nevidí nic než vody a opět vody. Celý obzor — spousty vod, nevroubených žádnými horami, ba ani žádnou výspou . . .

Jak obrovská je plocha vod, kterou tu zrak náš přehlédá! A přece je to jen malá část ploch tekutých, které se rozkládají na celé zeměkouli! Víme, že pláň všeho vodstva kryjícího zeměkouli, měří 365 milionů čtverečných kilometrů! Závratné číslo! Co je Evropa proti této rozloze! Plocha Evropy měří jen 10 milionů čtverečných kilometrů. Je tedy plocha světového oceánu 36krát větší než celá Evropa!

Žasneme-li nad obrovskými číslicemi, které nám udávají rozlohu pozemských vod, budeme neméně trnouti, když povážíme, jak hluboké jsou ty tůně. Hlubina jejich odpovídá průměrně výši horstva na pevnině. Na některých místech však výši tu i převyšuje. O vánocích r. 1905 bylo naměřeno východně od Austrálie 9427 m hloubky, severně pak dokonce 9636 m a přece ani to není hloubka největší, poněvadž se lano olovnice při měření těchto hloubek přetrhlo.

Znajíce plochu a hloubku moře, mohli již zeměpislové vypočítati jeho krychlový obsah. Shledali, že obnáší 1300 milionů krychlových kilometrů! Čítejme, možno-li, kolik asi by to bylo kapek! Kolik kapek má jeden krychlový decimetr, tedy jeden litr, kolik krůpějí má jeden krychlový metr, jeden krychlový kilometr, jedna miliarda krychlových kilometrů, jeden tisíc tři sta krychlových kilometrů?

Jsou to věru číslice tak vysoké, že při nich se nás zmocňuje závrať; přece jsou však i tyto číslice konečné, přece i moře má co do rozlohy své hranice, má své dno, může býti měřeno. Srdce Ježíšovo však chová v sobě nepoměrně více božství a tím též lásky a milosrdenství. Hlubin tohoto milosrdenství dosud nikdo nezměřil a také nikdy nezměří, poněvadž nemají břehů, neznají dna, jsou nekonečné. Miliony a miliony nesmrtelných duší již celá tisíceletí nořily se a noří se dosud do bezedného milosrdenství srdce Ježíšova, koupaly se v něm a vynořily se nad sních zbělené, osvěžené, uzdravené . . .

Hle, i tvou duši tíží nejednou choroba, zmalátnělost, otupělost, apatie, i na tvou duši usedá skvrna hříchu a naplňuje ji nepokojem. Co učiníš? V dobré zpovědi opět a opět noř se do hlubin milosrdenství srdce Kristova a vyjdeš z nich i ty obnoven, znovuzrozen . . .

Noř se však do tůní nekonečného milosrdenství vzbuzuje upřímnou lítost i jindy, jmenovitě při mši svaté. Opět a opět volej: „Srdce Ježíšovo, *plné*

milosrdenství, smiluj se nad námi,“ a buď jist, že shledáš na sobě blahodárné účinky této mořské lázně.

III

a) Člověk, který má aspoň jiskru smyslu a citu pro přírodu, jest unesen, když pozoruje pestrý, rozmanitý, bohatý život, který se v ní odehrává jak v rostlinstvu, tak v živočišstvu, které žije na souši.

Podobně, ba snad i více bychom byli uchvázeni obdivem, kdybychom si mohli poněkud blíže všimnouti květeny a zvířeny mořské. Co tu je života! Jak veliké množství různých druhů rostlin plave na jeho povrchu! Jak veliký počet různých jejich družek bychom našli na mořském dně (ovšem ve vyšších polohách)! A což je říci o mořské fauně! Jak veliký počet druhů i jedinců od největších ryb až do milionů nálevníků, pouhému oku lidskému unikajících, moře živí! Známo, že moře živí větší počet druhů nejrůznějších zvířat než (menší i rozlohou) pevnina! Co tu života!

A jak krásný je ten život! Vzpomeňme jen na př. na korálové útesy, jež kráší mořské tůně, vzpomeňme na perly, které jsou rovněž dcerami moře...

b) Oč více však nadpřirozeného života nalézáme v moři srdce Kristova! Co tu nejvzácnějších květů ctností, převyšujících svou životodárnou silou všechny naše představy . . . Co tu perel prvního řádu a první velikosti! Co tu proudí milostí!

Chceš žít i ty životem nadpřirozeným, nebeským, božským? Vrhni se do moře srdce Ježíšova,

ponoř se do tohoto oceánu života a shledáš brzy, že
vzkvetou ve tvém nitru nové, svěží, nadějně květy
šlechetných snah a tužeb, shledáš brzy i v srdci svém
třpytivou perlu pokory, perlu trpělivosti, perlu las-
kavosti, vlídnosti a jiných všech ctností.

IV

A cítíš snad, že jsi slabý a křehký tvor? Potře-
buješ posily? Nevíš, kde ji hledati? Poslyš!

Jeden krychlový decimetr říčné vody váží – jak
známo 1000 gramů, čili 1 kg. Voda mořská, poně-
vadž obsahuje mnoho kuchyňské soli, magnesia,
chloru, sádry, železa a jiných látek, je mnohem hut-
nější a tedy těžší; jeden litr mořské vody váží při
4⁰ Celsia 1028 gramů. Považme nyní, co váží 1300
milionů krychlových kilometrů vody mořské! Ja-
ká to tíž, jaká to síla! Chápeme, že nese obrovské
plovoucí pevnosti, obrněné ocelovými plotnami,
opatřené největšími děly, chovající v nitru svém
arsenály, chápeme, že nese voda mořská kolosy,
které mají 20.000 tun ano i více nosnosti! Chápe-
me, že této síle neodolají ani břehy. Na jednom
místě odplavuje obrovské masy půdy, na jiném je
zase přidává. Ba ani skály z tvrdého kamene ne-
dovedou vzdorovati stálému příboji vln!

Je to obrovská fyzická síla, avšak přece i ona má
své meze, dá se změřiti. V srdci Kristově je však
jiná, vyšší, mravní, nadpřirozená síla, která nebyla
dosud změřena a také nebude, poněvadž je – ne-
změrná. Miliony a miliony duší, cítících živě svou

chabost a mdlobu, z ní již celá tisíciletí čerpaly, avšak nevyčerpaly jí a nevyčerpají, poněvadž je – nekonečná.

Ponoř se proto i ty, duše má, do těchto tůní a vyjdeš z nich posílena, takže budeš hravě přemáhati všecky obtíže, které se staví ti do cesty k jasným metám nebeským.

V

Každý člověk i nejpilnější, nejpričinlivější musí tu a tam od práce ustati, aby si odpočinul, aby nastřádal si nových sil. I nejdokonalejší stroj svým chodem se opotřebuje a zastaví se buď sám neb ho zastaví na čas člověk, by ho spravil. Ne tak moře! Moře je stále v činnosti, nezná žádného odpočinku. Již mnoho tisíciletí pracuje bez přestávky, pohybuje se, vlní se, proudí, pere do břehu ve dne v noci stejně, bez rozdílu. Nikdy nespí, nikdy neodpočívá.

I v tomto ohledu je srdce Kristovo podobno moři. Pracuje na spáse nesmrtelných duší lidských bez ustání, bez jakéhokoliv odpočinku, jehož naprosto nepotřebuje.

Ve dne v noci proudí v něm láska, vlní se v něm péče o spásu duší, proudí v něm pozornost k nim, rozlévá se milost z něho do nich, a to vše se děje bez únavy, bez odpočinku, bez přestávky, bez jakéhokoliv vyčerpání . . . Viz, duše má, kde je ti hledati nepřeborného štěstí hojnost nejvyšší! Vrhej se proto opět a opět do tohoto moře blaha . . .

VI

Slunce praží do mořských lesklých plání a z nich vystupují páry, které pak tvoří mraky. Vějící vítr je zahání na pevninu a zde přinášejí vyprahlé, suchem rozpukané zemi žádoucí, toužebně očekávanou vláhu . . .

Ne jednou se stává, že rozhostí se i v našem nitru nevítaný host – vyprahlost: tu se nám zdá, že povrch našeho srdce je jako povlečen kůrou, tvrdou jak vyprahlá země; a v hlubinách srdce se ozývá touha po blahodárném deštíku, neb aspoň po několika kapkách osvěžující rosy. Co učiníme v takovéto chvíli? Budeme snad čekati, až se na obzoru duše ukáže slibný mráček? Nikoliv! Není třeba tohoto čekání! Ihned, bez odkladů a čekání možno nám ponořiti celou duši do srdce Kristova – do oceánu nebeské rosy a zde vykoupati se od hlavy až do paty v tůních sladké útěchy.

VII

I jasná noc má na moře vliv.

Je to především královna noci – bledá luna, která svou přitažlivostí působí příliv a odliv . . . Podobný vliv má na srdce Ježíšovo ta, která jest spanilá nad lunu, královna nejen noci, nýbrž i dne – královna nebes. Veliký vliv má na srdce Kristovo její přímluva. Nepůsobí sice odliv, avšak působí stálý příliv z oceánu milostí – ze srdce Kristova do nesmrtelných duší . . .

K noční kráse moře přispívají hvězdy. Metají do něho své paprsky a tak je obestírají vábným kouzlem . . . Takými hvězdami mohou býti i naše duše v poměru k srdci Kristovu. Vzdechy, pozdravy, modlitbami k němu můžeme opět a opět jakoby vzácným kouzlem toto moře milosti a milosrdenství obetkávati. Ano, každé zvolání z litanie k srdci Kristovu je jeden zlatý paprsek, který metáme na tuto božskou hladinu jak živé hvězdy.

Hvězdy hledí takořka v noci se závratných výšin a pozorují svůj obraz v hladině mořské jako člověk stojící před zrcadlem. Postaví-li se však mezi ně a vodní zrcadlo mrak, mizí obraz hvězdy s povrchu, hvězda se nevidí. Podobně má se zase věc s námi v poměru k srdci Kristovu, hladině nade vše čisté, k zrcadlu spravedlnosti. Jako hvězdy — tak mají i naše duše opět a opět upírati zraky své k tomuto moři a hleděti na obraz, který nám srdce Kristovo odráží. To děje se při zpytování svědomí, když vyšetřujeme, zdaž a v jaké míře naše myšlenky, snahy a žádosti se s myšlenkami, city a žádostmi srdce Kristova srovnávají. Vězte, že jen ty city, které jsou v soulaďu s ním se též budou zrcadliti a třpytiti jako zlato hvězd v tomto živém zrcadle, že však stíny našich neshod se srdcem Kristovým nebudou tu svítit. Při této práci též ihned postřehneme každý mrak, každou překážku, která nám nedovoluje zhlížeti se v srdci Kristově, které se staví mezi nás a Pána a budeme ihned upozorněni, co jest činiti, co odstraniti, bychom mohli se krásně zrcadliti ano třpytit na hladině srdce Kristova.

VIII

Dokud nerozčeří vítr povrchu moře, je klidno, velkolepě klidno. Můžeme do něho metati smetí a cokoliv podobného, nic ho z jeho královského, majestátního klidu nevyruší. Běda však, jak se rozbouří. Sotva bychom našli jinde v přírodě zjev, který by byl tak hrozný jako moře za bouře, kdy blesky klikaté v něm se vybíjejí, kdy mohutný vítr a snad i smršť rozčeří jeho vlny, že jim nic neodolá. Lodi tříští v šíleném honu o skaliska a svým žralokům obstarávají sta lidských mrtvol . . .

Také srdce Kristovo potud, pokud plujeme pozemským životem, je stále v královském, velebném, majestátním klidu. Co smetí do něho nametá lidská ruka . . . Co hříchů, co potupy, co urážek každodenně lidstvo do něho nahází! A srdce Ježíšovo? Nedává se z klidu svého vyrušovati. Rozbouří se však také jednou? Ano, hrozně se rozčeří jeho tichá hladina, rozčeří se hrozně proti hříšníkovi v den soudu. V den ten bude hříšník s hrůzou pozorovati, jak obrovské vlny spravedlnosti a odporu ke hříchu se zvedají na moři srdce Kristova a ženou se proti němu, aby ho smetly a uvrhly do tůň věčného ohně . . . Proto varujme se pečlivě všeho, co se srdci Kristovu protiví, co by nám ho mohlo v den soudu proti nám pobouriti.

Budeme-li se svědomitě vyhýbati všemu, co by mohlo Krista urazit, bude nám možno s důvěrou mu svěřiti úplně celou lodičku svého života a toto moře pravdy a milosti nás dopraví od břehů slza-

vého údolí do jasných přístavů nebes. Vždyť tak, jak moře pozemské spojuje svým vodstvem břehy jednoho dílu světa s břehy dílu druhého a umožňuje plavbu z jednoho do druhého, tak i božské moře srdce Ježíšova spojuje zemi s nebem a umožňuje přepravu odtud tam. Až pak nebeského přístavu doplujeme, bude nám možno na věky nořiti své duše do bezedných hlubin nebeského štěstí a blaha.

III

NAŠE PANÍ NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOSTI

Papež Pius X. schválil dne 6. prosince 1906 název Rodičky Boží „*Naše Paní nejsvětější Svátosti*“ a obdařil jej odpustky. „*Naše Paní*“ je patrně překlad francouzského „*Notre Dame*“. Tak totiž nazývají Francouzové rádi Marii Pannu. Vlaši liší se poněkud, oslovujíce Bohorodičku slovem „*Madonna*“, t. j. „*Má paní*“; také Němci se poněkud uchylují svým názvem: „*Unsere liebe Frau*“. (Naše milá Paní.) V čestném oslovení Rodičky Boží „*Naše Paní nejsvětější Svátosti*“ dlužno slovo „Paní“ spojovati popředně se slovem „*Naše*“; jeť *naší* Paní, my jsme její *poddaní*. Obě pak slova „*Naše Paní*“ jakožto celek, znamenající Bohorodičku, dlužno vztahovati k „*nejsvětější Svátosti*“, že tedy celý titul „*Naše Paní nejsvětější Svátosti*“ znamená tolik co Matka Ježíše svátostného a připomíná stručně všechny *vztahy Rodičky Boží k Eucharistii*. Vyvstanou nám živě před očima, budeme-li si stále jasně vědomi toho, že Maria Panna je naší starostlivou *duchovní matkou*.

1. Pečlivá matka vyprošuje na otci všechny životní potřeby dětem, zejména stravu, *chléb*. Vyprosila, nebo prosila kdy Maria Panna otce našeho, který je na nebesích, aby nám dal *chléb nebeský*, který nazýváme Eucharistií?

Zaletme do jejího domku do Nazareta a nahlédněme do její duše, čím se vlnila při modlitbách čas-

tých a vřelých ještě v době, dokud nepozdravil ji archanděl Gabriel svým „Ave . . .“ Srdce její cítilo soustrast upřímnou s bídou lidstva, které hladovělo po spáse, po pravdě, po smíru s Bohem a po spojení s ním. Duše Matky milosrdenství prahla horoucně po příchodu slíbeného Vykupitele, by přišel a s nebe přinesl lidstvu všecky potřebné *prostředky spásy* . . . Byly čisté modlitby, které ty tužby vyslovovaly a před trůn Boží předkládaly, zbytečny? Zůstaly nepovšimnuty, vyzněly nadarmo? Kdo by se odvážil to tvrdit? Kdo by se osmělil pochybovati, že ty vzdechy přispěly k tomu, by Syn Boží již sestoupil, hladem a žízní duchovní zmírajícímu lidstvu přispěl a jemu přinesl vše, čeho třeba, by došlo ztracené kdysi, ale zase slíbené spásy. Ano, Maria Panna prosila Boha účinně za prostředky spásy. Nejvzácnějším, nejvznešenějším takovým prostředkem je však – *Eucharistie*. Prosila tedy Maria Panna již před vtělením Syna Božího za nejsvětější chléb lidstvu, za nejsvětější Svátost? Eucharistie je zázrak neobyčejný, převyšuje všecko lidské pomyšlení, nelze tedy říci, že jej našla svým rozumem Panna nazaretská. Slyšela však zajisté proctví Malachjášovo (1, 10 b—11), že bude v dobách Vykupitelových obětována po celém světě Bohu obět nekrvavá místo všech obětí starozákonných, které přestanou. Prosíc tedy, by se vyplnily již slavné sliby Boží, prosila též, aby se vyplnilo také prorocství, které slibovalo nekrvavou obět. Maria Panna věděla z bohoslužby židovské, že s obětí nekrvavou bývají spojeny obětní hody,

mohla tedy věděti a zajisté věděla, že nějaký *pokrm obětní* bude udělen také slíbený Vykupitel; za ten se modlila, ten s nebe svolávala, ten vyprošovala, třebaže tehdy nebylo jí ještě zjeveno tajemství Eucharistie v tom jasu a kráse, jak jí tanulo na mysli později, když je sama s apoštoly slavívala. Možno tedy právem tvrditi, že Maria Panna již před vtělením Syna Božího ne nadarmo prosila za — Eucharistii, že nám ji *vyprosila*. Ne v tom smyslu, že by jí nebyl Bůh nám udělil, kdyby za ni nebyla prosila, ale že Bůh modlitby Rodičky Boží pojal od věčnosti do plánu, kterým chtěl lidstvu poskytovat všechny prostředky spásy. Když pak již došla štěstí, že mohla sledovati činnost Kristovu vykupitelskou, zajisté že očekávala se svatou dychtivostí, kdy a jak ustanoví Pán obět Malachjášem slíbenou a že ve svých modlitbách opět a opět prosila, by se tak již stalo . . . Prosila tedy a vyprosila matka svým budoucím dětem chléb.

2. a) Matka *připravuje* dětem chléb. Možno říci, že připravila také Marie Panna nám chléb eucharistický? Ve svátosti Oltární je pravé tělo a krev, celá lidská přirozenost Kristova s jeho božstvím. Kdy vznikla ta lidská přirozenost? V Nazaretě, kdy pronesla Vyvolená mezi ženami památné slovo: „*Staniž se mi podle slova tvého.*“ Lidskou přirozenost Kristovu způsobil v lůně Marie Panny zázračně Duch svatý, ale ne bez jejího souhlasu, ne bez její součinnosti. Panna poskytla k tomuto velikému dílu Božího milosrdenství nenuceně, zcela vědomě a dobrovolně, tedy *záslužně* své tělo a svou krev,

má proto zásluhu o to, že se Syn Boží vtělil. To vtělení Syna Božího byl však základ a příprava k Eucharistii. Syn Boží nemohl ustanoviti svátost svého těla a krve, dokud těla a krve neměl, dokud nepřijal přirozenosti lidské ze své požehnané Matky. Možno tedy právem říci, že Maria tehdy, kdy z jejího lůna přijal Syn Boží tělo a krev, kdy lidskou jeho přirozenost pod srdcem nosila, když dítě Ježíše na svých mateřských ňadrech živila, tak vzrůst jeho těla a rozmnožení jeho krve podporovala, že již tehdy *připravovala nám eucharistický chléb*. Jeť tělo a krev Ježíšovo v Eucharistii podstatně totéž, které třímala Požehnaná mezi ženami na svých loktech.

b) Eucharistie připravuje se nám sice při mši sv. předpodstatněním; mše sv. je však oběť, která opakuje a obnovuje nekrvavě oběť kříže. Oběť eucharistická nemůže býti bez oběti krvavé, bez oběti kalvarské. Právem možno říci, že *Eucharistie byla připravena již na Kalvarii*. Má-li Rodička Boží zásluhu o kalvarskou oběť, spolupůsobila-li s ní, spolupracovala také na přípravě Eucharistie. A má zásluhu o kalvarskou oběť? Zajisté, vždyť na Kalvarii ochotně podává spolu se Synem svým tělo Kristovo, krev jeho, život jeho, přirozenost Kristovu, která vznikla *také její zásluhou*.

Ačkoliv tedy ustanovil svátost Oltářní vlastně Ježíš Kristus, ačkoli oběť mše svaté přináší a Eucharistii připravuje vlastně sám Pán, ačkoli svaté přijímání podává vlastně Spasitel, spolupůsobila také Marie Panna na přípravě Eucharistie. Má také

zásluhu o tu přípravu ta, která je skutečnou Matkou obětního daru eucharistického, obětníka eucharistického, ustanovitele, předního a vlastního rozdavatele svátosti Oltářní. Jako vědomě a dobrovolně spolupracovala s Ježíšem na Kalvarii, tak má, jak možno zbožně míti za to, Marie Panna také účast nějakou na mešním přepodstatnění na oběti mše svaté, ačkoli nám nelze nic bližšího o tom říci.

O pečlivé matce se říkává, že by svým dětem krve nacedila. O Rodičce Boží možno to právem říci, neboť ve sv. přijímání dostává se nám krve Kristovy, to však byla krev z Marie Panny, krev jeho Matky; tu dostává se nám těla Kristova, které bylo vzato z těla jejího a bylo a je tedy také tělo její!

Jakou vděčností zavazuje nás tedy Eucharistie netoliko Ježíši Kristu, ale i požehnané jeho Matce! A „nádoba duchovní“ nad zlato vzácná, ve které chléb eucharistický byl původně a nejprve (vtělením) připravován, jest opět přečisté, panenské lůno Marie Panny.

3. Starostlivá matka dbá toho, *by děti její přicházely ke stolu ve slušném, aspoň čistém rouchu*, ježto ví, že otec, který bude s dětmi stolovati, miluje čistotu. Podobně činí naše Matka nebeská! Ví, že otec náš, Ježíš Kristus, se kterým při svatém přijímání stolujeme, miluje, ano přísně žádá čistotu duše, šat posvěcující milosti Boží. Marie Panna vyprošuje nám hojnost milostí, bychom před sv. přijímáním smyli ve svaté zpovědi nebo vzbuze-

ním dokonalé lítosti skvrny se svých duší a objevili se před otcovou tváří *čisti*.

4. Matka dobrá *volá děti ke stolu*. Podobně činí naše Matka nebeská. Prosí Ducha svatého, aby nás zval svou vniternou milostí ke stolu Páně, ukládá andělu strážnému, jehož královnou jest, aby nám dal dobrá vnuknutí, těmi aby nás vábil a zval, bychom přijímali svátost Oltární, o které může Maria právem říci: „To je kost z mých kostí, maso z mého masa,“ jako byl kdysi Adam řekl o Evě, vzaté z jeho boku. Chápeme, proč náš věřící lid rád chodívá ke stolu Páně zejména o svátcích mariánských a na místech poutních, Rodičce Boží zasvěcených.

Všecku svou mateřskou péči Marie Panna ta-kořka soustřeďuje, bojuje-li její syn nebo dcera poslední zápas. Kolik případů bylo by lze uvést, že nebeská Matka naše vyprosila umírajícím milost posily, které se jim dostalo *nebeským chlebem na cestu do věčnosti*.

5. Matka učí dítě před jídlem znamenati čelo sv. křížem a modliti se; pokud je dítě malé, pomáhá mu, bere mu ručku a vede ji po čele, po ústech, po srdci. a) Podobně činí nebeská Máti naše. Učí nás modliti se před jídlem, učí nás vzácným svým příkladem připravovati mysl (čelo), srdce i ústa na příchod Syna Božího. S jakou věrou, touhou a láskou očekávala v Nazaretě příchod Vykupitelův na svět, s jakou pokorou, s jakou sebrností myslí přistupovala později po seslání Ducha sv. v Jerusalemě ke stolu Páně, s jakou zbožností

a uctivostí obcovala nejsvětější oběti, kterou byl nedávno její Syn ustanovil, a kterou nyní apoštolové přinášeli! Jaká byla však tato její příprava vzdálenější! Kolikrát za den vzbudila touhu po Ježíši svátostném, kolikrát *přijímala duchovně!* Vše, co myslila, mluvila, činila, čelilo k tomu, by spojení milostné s Ježíšem Kristem, které vrcholilo ve sv. přijímání, aby bylo každým okamžikem něžnější, těsnější, užší, hlubší . . .

Bolestná Matka Boží, stojící pod křížem, na kterém Syn její přinášel velikou oběť, jest naší učitelkou, naším vzorem, kterak nám jest smýšleti a cítiti, když se před naším zrakem světová oběť nekrvavě opakuje na oltáři . . .

b) A netoliko, že nás učí, Maria nám také pomáhá jako matka, která bere před jídlem ručku malého dítěte a vede ji v podobě sv. kříže po čele, po ústech a po srdci. Marie Panna svou přimluvou účinnou vymáhá nám milostnou *pomoc*, abychom se důkladně, dokonale na hostinu andělskou připravili.

6. Matka *učí* děti jísti, dbáti pravidel slušnosti při jídle, ano matka i dítěti *pomáhá* jísti, pokud je malé . . . Ne jinak činí Marie Panna. Učí nás, kterak jest chovati se nám, kdy kněz klade nám na jazyk Pána života, a milostí Boží, kterou nám vyprošuje, podporuje nás, bychom ten chléb nebeský přijali tak, jak slušnost, jak důstojnost a vznešenost jeho vyžaduje . . . Marie Panna, přijímající od archanděla Gabriela pokorně, s nejhlubší odevzdaností do vůle Nejvyššího, přijímající vzkaz Boha

Otce, zastínění Ducha sv. a vtělujícího se Syna Božího, byla, jest a bude zářivým vzorem, z něhož možno si snadno domysleti, jak se chovala později v té chvíli, kdy jí apoštol podával nejsvětější Eucharistii!

7. Řádná matka pozemská vychovává své děti, by byly vděčné. Ukládá jim proto, aby po jídle přiměřeným způsobem poděkovaly modlitbou Dárci nejvyššímu a pak pozemskému otci, jemužto v četných rodinách líbají po jídle děti ruku, která pilně pracovala, aby jim pokrm právě podaný mohla vydělati. Dítku, pokud je malé, předřikává matka sama modlitbičku po jídle . . . Také nebeská Máti naše předřikává nám takofka svým vznešeným příkladem slova díků, která nám dlužno pronášeti, když odcházíme od hodů eucharistických: Kterak se *klaněla* Synu Božímu, kterého nosila nejprve pod srdcem, později na loktech svých, s jakou vřelostí děkovala za to, že jí byl svěřen dar tak vzácný, dar Boží. Nač upírala své oko, celou duši svou? Z toho, jak děkovala Marie Panna po vtělení (Magnifikat), jak děkovala v Betlemě, když se již Pán byl narodil, snadno si vyvodíme, s jakou láskou a vřelostí, s jakým zápalem vzdávala později díky svému Ježíši, kdykoliv ho byla přijala pod způsobou chleba z rukou apoštolových. Jaký to vzor pro nás! A netoliko návodu dostává se nám od Rodičky Boží, ale také *pomoci*, abychom děkovali otci svému, Ježíši Kristu, který nás sytí andělským chlebem.

8. Pozemská matka učí děti vážit si chleba, ježto

je to dar Boží, nedovoluje dětem, aby jím pohazovaly, napomíná je, by zdvihly každý drobeček se země, jako kdysi byl přikázal Ježíš učedníkům svým, aby sesbírali drobtý chleba. Také Marie Panna učí nás příkladem svým, kterak vážit si chleba eucharistického a kterak tu vážnost projevovati. Učelivé děti Marie Panny podle toho jednají. Opatřují pro chléb eucharistický důstojné nádoby ze stříbra a ze zlata, kalichy, ciboře, monstrance, lunuly majíce na zřeteli, jak vzácnou nádobou vyvolenou, duchovní, jak vzácnou, živou monstrancí byla Maria Panna . . . Dobré dítky Marie Panny pečují svědomitě o to, by chléb a víno, do jejichž způsob se halí Pán svátostný bylo čisté, důstojné jako lůno Rodičky Boží, které téhož Krista chovalo. Pečují, by oltářní prádlo, mešní roucha byla tak bílá, jako šaty, do kterých Maria své Dítko kdys oblačela . . . Pečují, by měl eucharistický Pán příbytek, svatostánek, kapli, chrám, který by podoben byl živé svatyni, ve které žil a rostl, živému chrámu, kterým byla Panna přesvatá . . .

Z řečeného vysvítá, jak blízké, úzké, něžné vztahy byly a jsou mezi Ježíšem svátostným a Marií Pannou. Chápeme, proč sv. Otec Pius X. schválil čestný název Marie Panny: „*Naše Paní nejsvětější Svátosti*.“ Chápeme, proč modlíváme se litanii loretanskou, proč modlíváme se růženec před vystavenou nejsvětější Svátostí. S Marií Pannou a a skrze ni uctíváme hluboké tajemství lásky, se kterým byla a jest Maria Pana tak něžně, tak úzce

spjata. Vyslovujíce jednotlivé pozdravy Marie Panny připomínáme si její přednosti, spolu však připomínáme si, že všechny ty Boží výsady a milosti má pro Syna jejího Ježíše, jehož důstojnost je žádala a který také jí je zasloužil.

Proč je na př. Marie Panna „matka nejčistší, matka nejčistotnější, matka neposkvrněná, matka neporušená“? Protože z ní vzal tělo a krev svou Syn Boží před námi v nejsvětější Svátosti vystavený, a důstojnost toho žádala, by jeho matka taková byla, a ten jí také ty milosti Boží svou krvavou obětí na kříži zasloužil. Důstojnost toho, který z ní přijal tělo a krev, která tu v nejsvětější Eucharistii před naším zrakem pod způsobou chleba se skrývá, důstojnost „slunce spravedlnosti“ vyžadovala, by Matka jeho byla „zrcadlo *spravedlnosti*“, „nádoba duchovní“, „nádoba ctihodná“. Svatost Ježíše Krista, který z ní lidskou přirozenost přijal žádala, by jeho matka byla „bez poskvrny hříchu počatá“, a ta milost jí byla udělena předem pro budoucí zásluhy krvavé oběti kalvarské. — Kdykoliv modlíme se růženec, vždycky naskytá se nám příležitost, abychom si zopakovali všechny ty pravdy, o kterých jsme byli právě rozjímalí. Kéž bychom tak vždy činili! Oč více by nám přinesla modlitba jmenovaných pobožností před vystavenou velebnou Svátostí, neb aspoň před svatostánkem. Jestliže jsme nečinili tak dosud, číňme tak aspoň od nynějška!

OBSAH

I. Chléb s nebe, způsobilý, aby jakoukoli rozkoš skýtal	7
II. Bože, jenž jsi nám	15
III. Svátost (Sacramentum)	19
IV. Svátost zázračná, Sacramentum mirabile	23
V. Memoria passionis, památka na utrpení	38
VI. Úcta tajemství těla a krve . . .	42
VII. Zažívání ovoce vykoupení .	50
VIII. Čím jest nám Pán v nejsvětější Eucharistii .	55
IX. Svatý Mikuláš	58
X. Obrození rodiny Eucharistií .	68

DODATKY

I. Drahocenná lyra .	97
II. Hlubina všech ctností .	109
III. Naše Paní nejsvětější Svátosti	121

DR. JAN HEJČL
CHLÉB S NEBE

Příloha

revue „Na hlubinu“ ročník VII. a VIII.

Nákladem vlastním

Vytiskly

Lidové závody tiskařské a nakladatelské,
spol. s r. o. v Olomouci